નમો તસ્સ ભગવતો અરહતો સમ્માસમ્બુદ્ધસ્સ

વિનયપિટકે

ચૂળવગ્ગપાળિ

૧. કમ્મક્ખન્ધકં

૧. તજ્જનીયકમ્મં

૧. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ અત્તના ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – ‘‘મા ખો તુમ્હે, આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ [અલમત્થતરા ચ (સ્યા॰ ક॰)]. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા’’તિ. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ અત્તના ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વક્ખન્તિ – ‘મા ખો તુમ્હે, આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા’તિ. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તી’’તિ.

૨. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ અત્તના ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – ‘મા ખો તુમ્હે, આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા’તિ. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં, ભિક્ખવે, તેસં મોઘપુરિસાનં અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા અત્તના ભણ્ડનકારકા…પે॰… સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા…પે॰… સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વક્ખન્તિ – ‘મા ખો તુમ્હે, આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા’તિ? તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ,

ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય પસન્નાનં વા ભિય્યોભાવાય. અથ ખ્વેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનઞ્ચેવ અપ્પસાદાય પસન્નાનઞ્ચ એકચ્ચાનં અઞ્ઞથત્તાયા''તિ.

અથ ખો ભગવા તે [પણ્ડુકલોહિતકે (સ્યા॰)] ભિક્ખૂ અનેકપરિયાયેન વિગરહિત્વા દુબ્ભરતાય દુપ્પોસતાય મહિચ્છતાય અસન્તુટ્ઠિતાય [અસન્તુટ્ઠતાય (સ્યા॰), અસન્તુટ્ઠિયા (સી॰)] સઙ્ગણિકાય કોસજ્જસ્સ અવણ્ણં ભાસિત્વા અનેકપરિયાયેન સુભરતાય સુપોસતાય અપ્પિચ્છસ્સ સન્તુટ્ઠસ્સ સલ્લેખસ્સ ધુતસ્સ પાસાદિકસ્સ અપચયસ્સ વીરિયારમ્ભસ્સ [વિરિયારમ્ભસ્સ (સી॰), વીરિયારબ્ભસ્સ (ક॰)] વણ્ણં ભાસિત્વા ભિક્ખૂનં તદનુચ્છવિકં તદનુલોમિકં ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં કરોતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં. પઠમં પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ ચોદેતબ્બા, ચોદેત્વા સારેતબ્બા, સારેત્વા આપત્તિં [આપત્તિ (સી॰ સ્યા॰)] આરોપેતબ્બા, આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

3. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ અત્તના ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા કલહકારકા વિવાદકારકા ભસ્સકારકા સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – 'મા ખો તુમ્હે, આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા'તિ. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ અત્તના ભણ્ડનકારકા...પે॰... સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા...પે॰... સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – 'મા ખો તુમ્હે, આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા'તિ. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં કરોતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ અત્તના ભણ્ડનકારકા...પે॰... સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા...પે॰... સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – 'મા ખો તુમ્હે , આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા'તિ. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં કરોતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો . ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ અત્તના ભણ્ડનકારકા... પે॰... સઙ્ઘે અધિકરણકારકા, યેપિ ચઞ્ઞે ભિક્ખૂ ભણ્ડનકારકા...પે॰... સઙ્ઘે અધિકરણકારકા તે ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – 'મા ખો તુમ્હે, આયસ્મન્તો, એસો અજેસિ. બલવાબલવં પટિમન્તેથ. તુમ્હે તેન પણ્ડિતતરા ચ બ્યત્તતરા ચ બહુસ્સુતતરા ચ અલમત્તતરા ચ. મા ચસ્સ ભાયિત્થ. મયમ્પિ તુમ્હાકં પક્ખા ભવિસ્સામા'તિ. તેન અનુપ્પન્નાનિ ચેવ ભણ્ડનાનિ ઉપ્પજ્જન્તિ, ઉપ્પન્નાનિ ચ ભણ્ડનાનિ ભિય્યોભાવાય વેપુલ્લાય સંવત્તન્તિ. સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં કરોતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''કતં સઙ્ઘેન પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૪. ''તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ [અધમ્મકમ્મઞ્ચેવ (સ્યા॰)] હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અચોદેત્વા કતં હોતિ, અસારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અચોદેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસારેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે , તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૫. ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છા કતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ , અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. ચોદેત્વા કતં હોતિ, સારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. પટિપુચ્છા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. ચોદેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સારેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તજ્જનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

આકઙ્ખમાનછક્કં

૬. [પરિ॰ ૩૨૩] ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય. ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; બાલો હોતિ અબ્યત્તો

આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો , આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય. અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય. બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય.

''તિણ્ણં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; એકો બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; એકો ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ , ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, એકો અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, એકો અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય . એકો બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, તજ્જનીયકમ્મં કરેય્ય.

આકઙ્ખમાનછક્કં નિટ્ઠિતં.

અટ્ઠારસવત્તં

૭. ''તજ્જનીયકમ્મકતેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના – ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ [સમ્મતિ (સ્યા॰)] સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મં કતં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ [ન ભિક્ખૂ ભિક્ખૂહિ (સ્યા॰)] સમ્પયોજેતબ્બ''ન્તિ.

તજ્જનીયકમ્મે અટ્ઠારસવત્તં નિટ્ઠિતં.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૮. અથ ખો સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં અકાસિ . તે સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મકતા સમ્મા વત્તન્તિ, લોમં પાતેન્તિ , નેત્થારં વત્તન્તિ, ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – ''મયં, આવુસો, સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મકતા સમ્મા વત્તામ, લોમં પાતેમ, નેત્થારં વત્તામ, કથં નુ ખો અમ્હેહિ પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰.... ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતુ.

પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ઉપસમ્પાદેતિ, નિસ્સયં દેતિ, સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

[પરિ॰ ૪૨૦] ''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ગરહતિ, કમ્મિકે ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અટ્ઠહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, પવારણં ઠપેતિ, સવચનીયં કરોતિ, અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ઓકાસં કારેતિ, ચોદેતિ, સારેતિ, ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ [ભિક્ખૂ ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ (સ્યા॰)] – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૯. ''પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન ઉપસમ્પાદેતિ, ન નિસ્સયં દેતિ, ન સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં ન આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ન ગરહતિ, કમ્મિકે ન ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, ન પવારણં ઠપેતિ, ન સવચનીયં કરોતિ, ન અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ન ઓકાસં કારેતિ, ન ચોદેતિ, ન સારેતિ, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો , તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

૧૦. ''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. તેહિ, ભિક્ખવે, પણ્ડુકલોહિતકેહિ ભિક્ખૂહિ સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – 'મયં, ભન્તે, સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મકતા સમ્મા વત્તામ, લોમં પાતેમ, નેત્થારં વત્તામ, તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચામા'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મકતા સમ્મા વત્તન્તિ, લોમં પાતેન્તિ, નેત્થારં વત્તન્તિ , તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચન્તિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મકતા સમ્મા વત્તન્તિ, લોમં પાતેન્તિ, નેત્થારં વત્તન્તિ, તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચન્તિ. સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે , ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મકતા સમ્મા વત્તન્તિ, લોમં પાતેન્તિ, નેત્થારં વત્તન્તિ, તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચન્તિ. સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે પણ્ડુકલોહિતકા ભિક્ખૂ સઙ્ઘેન તજ્જનીયકમ્મકતા સમ્મા વત્તન્તિ, લોમં પાતેન્તિ, નેત્થારં વત્તન્તિ, તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચન્તિ. સઙ્ઘો પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''પટિપ્પસ્સદ્ધં સઙ્ઘેન પણ્ડુકલોહિતકાનં ભિક્ખૂનં તજ્જનીયકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ,

તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

તજ્જનીયકમ્મં નિટ્ઠિતં પઠમં.

૨. નિયસ્સકમ્મં

૧૧. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા સેય્યસકો બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ; અપિસ્સુ ભિક્ખૂ પકતા [પકતત્તા (સી॰ સ્યા॰)] પરિવાસં દેન્તા મૂલાય પટિકસ્સન્તા માનત્તં દેન્તા અબ્ભેન્તા. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા સેય્યસકો બાલો ભવિસ્સતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરિસ્સતિ

અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ ; અપિસ્સુ ભિક્ખૂ પકતા પરિવાસં દેન્તા મૂલાય પટિકસ્સન્તા માનત્તં દેન્તા અબ્ભેન્તા''તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, સેય્યસકો ભિક્ખુ બાલો અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ; અપિસ્સુ ભિક્ખૂ પકતા પરિવાસં દેન્તા મૂલાય પટિકસ્સન્તા માનત્તં દેન્તા અબ્ભેન્તા''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં, ભિક્ખવે, તસ્સ મોઘપુરિસસ્સ અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ સો, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસો બાલો ભવિસ્સતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરિસ્સતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ; અપિસ્સુ ભિક્ખૂ પકતા પરિવાસં દેન્તા મૂલાય પટિકસ્સન્તા માનત્તં દેન્તા અબ્ભેન્તા. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે°... વિગરહિત્વા...પે°... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં [નિયસકમ્મં (ક°)] કરોતુ – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં. પઠમં સેય્યસકો ભિક્ખુ ચોદેતબ્બો, ચોદેત્વા સારેતબ્બો, સારેત્વા આપત્તિં આરોપેતબ્બો [આપત્તિ આરોપેતબ્બા (સી° સ્યા°)], આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૨. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સેય્યસકો ભિક્ખુ બાલો અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ; અપિસ્સુ ભિક્ખૂ પકતા પરિવાસં દેન્તા મૂલાય પટિકસ્સન્તા માનત્તં દેન્તા અબ્ભેન્તા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સેય્યસકો ભિક્ખુ બાલો અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ; અપિસ્સુ ભિક્ખૂ પકતા પરિવાસં દેન્તા મૂલાય પટિકસ્સન્તા માનત્તં દેન્તા અબ્ભેન્તા. સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં કરોતિ – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે°... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સેય્યસકો ભિક્ખુ બાલો અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ; અપિસ્સુ ભિક્ખૂ પકતા પરિવાસં દેન્તા મૂલાય પટિકસ્સન્તા માનત્તં દેન્તા અબ્ભેન્તા. સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં કરોતિ – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''કતં સઙ્ઘેન સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૧૩. ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અચોદેત્વા કતં હોતિ, અસારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… અસમ્મુખા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે…પે॰… અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰… .

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… અચોદેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… અસારેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰… .

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૧૪. ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છા કતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. ચોદેત્વા કતં હોતિ, સારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… સમ્મુખા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… પટિપુચ્છા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે…પે॰… આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰… .

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… સારેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰… .

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં નિયસ્સકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

આકઙ્ખમાનછક્કં

૧૫. [પરિ॰ ૩૨૩] ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય. ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય. અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય. બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય.

‘‘તિણ્ણં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય. એકો ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; એકો બાલો હોતિ, અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; એકો ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય. એકો અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, એકો અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, એકો અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય. એકો બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, નિયસ્સકમ્મં કરેય્ય.

આકઙ્ખમાનછક્કં નિટ્ઠિતં.

અટ્ઠારસવત્તં

૧૬. ‘‘નિયસ્સકમ્મકતેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના – ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મં કતં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારાપેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બ’’ન્તિ.

નિયસ્સકમ્મે અટ્ઠારસવત્તં નિટ્ઠિતં.

૧૭. અથ ખો સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં અકાસિ – નિસ્સાય તે વત્થબ્બન્તિ. સો સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મકતો કલ્યાણમિત્તે સેવમાનો ભજમાનો પયિરુપાસમાનો ઉદ્દિસાપેન્તો પરિપુચ્છન્તો બહુસ્સુતો હોતિ, આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદેતિ – ‘‘અહં, આવુસો, સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતુ.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૧૮. ‘‘પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ઉપસમ્પાદેતિ, નિસ્સયં દેતિ, સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

[પરિ॰ ૪૨૦] ‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ગરહતિ, કમ્મિકે ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, પવારણં ઠપેતિ, સવચનીયં કરોતિ, અનુવાદં પટ્ઠપેતિ , ઓકાસં કારેતિ, ચોદેતિ, સારેતિ, ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૧૯. ‘‘પઞ્ચહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં . ન ઉપસમ્પાદેતિ, ન નિસ્સયં દેતિ, ન સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં ન આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ન ગરહતિ, કમ્મિકે ન ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, ન પવારણં ઠપેતિ, ન સવચનીયં કરોતિ, ન અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ન ઓકાસં કારેતિ, ન ચોદેતિ, ન સારેતિ, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

૨૦. ‘‘એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. તેન, ભિક્ખવે, સેય્યસકેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ, નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા . બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સેય્યસકો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સેય્યસકો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સેય્યસકો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સેય્યસકો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન નિયસ્સકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘પટિપ્પસ્સદ્ધં સઙ્ઘેન સેય્યસકસ્સ ભિક્ખુનો નિયસ્સકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

નિયસ્સકમ્મં નિટ્ઠિતં દુતિયં.

૩. પબ્બાજનીયકમ્મં

૨૧. [ઇદં વત્થુ પારા॰ ૪૩૧ આદયો] તેન ખો પન સમયેન અસ્સજિપુનબ્બસુકા નામ [નામ ભિક્ખૂ (ક॰)] કીટાગિરિસ્મિં આવાસિકા હોન્તિ અલજ્જિનો પાપભિક્ખૂ. તે [ચૂળવ॰ ૨૯૨ આદયો] એવરૂપં અનાચારં આચરન્તિ – માલાવચ્છં રોપેન્તિપિ રોપાપેન્તિપિ, સિઞ્ચન્તિપિ સિઞ્ચાપેન્તિપિ, ઓચિનન્તિપિ ઓચિનાપેન્તિપિ, ગન્થેન્તિપિ ગન્થાપેન્તિપિ , એકતોવણ્ટિકમાલં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, મઞ્જરિકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, વિધૂતિકં [વિધુતિકં (સ્યા॰)] કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, વટંસકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, આવેળં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, ઉરચ્છદં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ. તે કુલિત્થીનં કુલધીતાનં કુલકુમારીનં કુલસુણ્હાનં કુલદાસીનં એકતોવણ્ટિકમાલં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, મઞ્જરિકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, વિધૂતિકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, વટંસકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, આવેળં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, ઉરચ્છદં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ. તે કુલિત્થીહિ કુલધીતાહિ કુલકુમારીહિ કુલસુણ્હાહિ કુલદાસીહિ સદ્ધિં એકભાજનેપિ ભુઞ્જન્તિ, એકથાલકેપિ પિવન્તિ, એકાસનેપિ નિસીદન્તિ, એકમઞ્ચેપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, વિકાલેપિ ભુઞ્જન્તિ, મજ્જમ્પિ પિવન્તિ, માલાગન્ધવિલેપનમ્પિ ધારેન્તિ, નચ્ચન્તિપિ, ગાયન્તિપિ, વાદેન્તિપિ, લાસેન્તિપિ; નચ્ચન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ ગાયન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ વાદેન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ લાસેન્તિ; ગાયન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, ગાયન્તિયાપિ ગાયન્તિ, ગાયન્તિયાપિ વાદેન્તિ, ગાયન્તિયાપિ લાસેન્તિ; વાદેન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, વાદેન્તિયાપિ ગાયન્તિ, વાદેન્તિયાપિ વાદેન્તિ, વાદેન્તિયાપિ લાસેન્તિ; લાસેન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, લાસેન્તિયાપિ ગાયન્તિ, લાસેન્તિયાપિ વાદેન્તિ, લાસેન્તિયાપિ લાસેન્તિ; અટ્ઠપદેપિ કીળન્તિ, દસપદેપિ કીળન્તિ, આકાસેપિ કીળન્તિ, પરિહારપથેપિ કીળન્તિ, સન્તિકાયપિ કીળન્તિ, ખલિકાયપિ કીળન્તિ, ઘટિકાયપિ કીળન્તિ, સલાકહત્થેનપિ કીળન્તિ, અક્ખેનપિ કીળન્તિ, પઙ્ગચીરેનપિ કીળન્તિ, વઙ્કકેનપિ કીળન્તિ, મોક્ખચિકાયપિ કીળન્તિ, ચિઙ્ગુલકેનપિ કીળન્તિ, પત્તાળ્હકેનપિ કીળન્તિ, રથકેનપિ કીળન્તિ, ધનુકેનપિ કીળન્તિ, અક્ખરિકાયપિ કીળન્તિ, મનેસિકાયપિ કીળન્તિ, યથાવજ્જેનપિ કીળન્તિ; હત્થિસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, અસ્સસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, રથસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, ધનુસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, થરુસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ; હત્થિસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિ, અસ્સસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિ, રથસ્સપિ પુરતો [પુરતો ધાવન્તિ (સ્યા॰)] ધાવન્તિપિ આધાવન્તિપિ; ઉસ્સેળેન્તિપિ, અપ્ફોટેન્તિપિ , નિબ્બુજ્ઝન્તિપિ, મુટ્ઠીહિપિ યુજ્ઝન્તિ; રઙ્ગમજ્ઝેપિ સઙ્ઘાટિં પત્થરિત્વા નચ્ચકિં [નચ્ચન્તિં (સી॰ સ્યા॰)] એવં વદન્તિ – ‘‘ઇધ, ભગિનિ, નચ્ચસ્સૂ’’તિ; નલાટિકમ્પિ દેન્તિ; વિવિધમ્પિ અનાચારં આચરન્તિ.

૨૨. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ કાસીસુ વસ્સંવુટ્ઠો [વસ્સંવુત્થો (સી॰ સ્યા॰)] સાવત્થિં ગચ્છન્તો ભગવન્તં દસ્સનાય યેન કીટાગિરિ તદવસરિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય કીટાગિરિં પિણ્ડાય પાવિસિ પાસાદિકેન અભિક્કન્તેન પટિક્કન્તેન આલોકિતેન વિલોકિતેન સમિઞ્જિતેન [સમ્મિઞ્જિતેન (સી॰ સ્યા॰ કં॰)] પસારિતેન, ઓક્ખિત્તચક્ખુ ઇરિયાપથસમ્પન્નો. મનુસ્સા તં ભિક્ખું પસ્સિત્વા એવમાહંસુ – ‘‘ક્વાયં અબલબલો વિય મન્દમન્દો વિય ભાકુટિકભાકુટિકો વિય? કો ઇમસ્સ ઉપગતસ્સ પિણ્ડકમ્પિ

દસ્સતિ? અમ્હાકં પન અય્યા અસ્સજિપુનબ્બસુકા સણ્હા સખિલા સુખસમ્ભાસા મિહિતપુબ્બઙ્ગમા એહિસ્વાગતવાદિનો અબ્ભાકુટિકા ઉત્તાનમુખા પુબ્બભાસિનો. તેસં ખો નામ પિણ્ડો દાતબ્બો''તિ.

અદ્દસા ખો અઞ્ઞતરો ઉપાસકો તં ભિક્ખું કીટાગિરિસ્મિં પિણ્ડાય ચરન્તં; દિસ્વાન યેન સો ભિક્ખુ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા તં ભિક્ખું અભિવાદેત્વા એતદવોચ – ''અપિ, ભન્તે, પિણ્ડો લબ્ભતી''તિ? ''ન ખો, આવુસો, પિણ્ડો લબ્ભતી''તિ. ''એહિ, ભન્તે, ઘરં ગમિસ્સામા''તિ. અથ ખો સો ઉપાસકો તં ભિક્ખું ઘરં નેત્વા ભોજેત્વા એતદવોચ – ''કહં, ભન્તે, અય્યો ગમિસ્સતી''તિ? ''સાવત્થિં ખો અહં, આવુસો, ગમિસ્સામિ ભગવન્તં દસ્સનાયા''તિ. ''તેન હિ, ભન્તે, મમ વચનેન ભગવતો પાદે સિરસા વન્દ, એવઞ્ચ વદેહિ – 'દુટ્ઠો, ભન્તે, કીટાગિરિસ્મિં આવાસો. અસ્સજિપુનબ્બસુકા નામ કીટાગિરિસ્મિં આવાસિકા અલજ્જિનો પાપભિક્ખૂ. તે એવરૂપં અનાચારં આચરન્તિ – માલાવચ્છં રોપેન્તિપિ રોપાપેન્તિપિ, સિઞ્ચન્તિપિ સિઞ્ચાપેન્તિપિ, ઓચિનન્તિપિ, ઓચિનાપેન્તિપિ, ગન્થેન્તિપિ ગન્થાપેન્તિપિ, એકતોવણ્ટિકમાલં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, મઞ્જરિકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, વિધૂતિકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, વટંસકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, આવેળં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, ઉરચ્છદં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ. તે કુલિત્થીનં કુલધીતાનં કુલકુમારીનં કુલસુણ્હાનં કુલદાસીનં એકતોવણ્ટિકમાલં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, મઞ્જરિકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, વિધૂતિકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, વટંસકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, આવેળં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, ઉરચ્છદં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ. તે કુલિત્થીહિ કુલધીતાહિ કુલકુમારીહિ કુલસુણ્હાહિ કુલદાસીહિ સદ્ધિં એકભાજનેપિ ભુઞ્જન્તિ, એકથાલકેપિ પિવન્તિ, એકાસનેપિ નિસીદન્તિ, એકમઞ્ચેપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, વિકાલેપિ ભુઞ્જન્તિ, મજ્જમ્પિ પિવન્તિ, માલાગન્ધવિલેપનમ્પિ ધારેન્તિ, નચ્ચન્તિપિ, ગાયન્તિપિ, વાદેન્તિપિ, લાસેન્તિપિ; નચ્ચન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ ગાયન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ વાદેન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ લાસેન્તિ...પે॰... (ચક્કં કાતબ્બં). લાસેન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, લાસેન્તિયાપિ ગાયન્તિ, લાસેન્તિયાપિ વાદેન્તિ, લાસેન્તિયાપિ લાસેન્તિ; અટ્ઠપદેપિ કીળન્તિ, દસપદેપિ કીળન્તિ, આકાસેપિ કીળન્તિ, પરિહારપથેપિ કીળન્તિ, સન્તિકાયપિ કીળન્તિ, ખલિકાયપિ કીળન્તિ, ઘટિકાયપિ કીળન્તિ, સલાકહત્થેનપિ કીળન્તિ, અક્ખેનપિ કીળન્તિ, પઙ્ગચીરેનપિ કીળન્તિ, વઙ્કકેનપિ કીળન્તિ, મોક્ખચિકાયપિ કીળન્તિ, ચિઙ્ગુલકેનપિ કીળન્તિ, પત્તાળ્હકેનપિ કીળન્તિ, રથકેનપિ કીળન્તિ, ધનુકેનપિ કીળન્તિ, અક્ખરિકાયપિ કીળન્તિ, મનેસિકાયપિ કીળન્તિ, યથાવજ્જેનપિ કીળન્તિ; હત્થિસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, અસ્સસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, રથસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, ધનુસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, થરુસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ; હત્થિસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિ, અસ્સસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિ, રથસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિપિ આધાવન્તિપિ; ઉસ્સેળેન્તિપિ, અપ્ફોટેન્તિપિ, નિબ્બુજ્ઝન્તિપિ, મુટ્ઠીહિપિ યુજ્ઝન્તિ; રઙ્ગમજ્ઝેપિ સઙ્ઘાટિં પત્થરિત્વા નચ્ચકિં એવં વદન્તિ – 'ઇધ, ભગિનિ, નચ્ચસ્સૂ'તિ; નલાટિકમ્પિ દેન્તિ; વિવિધમ્પિ અનાચારં આચરન્તિ. યેપિ તે, ભન્તે, મનુસ્સા પુબ્બે સદ્ધા અહેસું પસન્ના તેપિ એતરહિ અસ્સદ્ધા અપ્પસન્ના. યાનિપિ તાનિ સઙ્ઘસ્સ પુબ્બે દાનપથાનિ તાનિપિ એતરહિ ઉપચ્છિન્નાનિ. રિઞ્ચન્તિ પેસલા ભિક્ખૂ , નિવસન્તિ પાપભિક્ખૂ. સાધુ, ભન્તે, ભગવા કીટાગિરિં ભિક્ખૂ પહિણેય્ય, યથાયં કીટાગિરિસ્મિં આવાસો સણ્ઠહેય્યા''તિ.

''એવમાવુસો''તિ ખો સો ભિક્ખુ તસ્સ ઉપાસકસ્સ પટિસ્સુણિત્વા ઉટ્ઠાયાસના યેન સાવત્થિ તેન પક્કામિ. અનુપુબ્બેન યેન સાવત્થિ જેતવનં અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. આચિણ્ણં ખો પનેતં બુદ્ધાનં ભગવન્તાનં આગન્તુકેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં

પટિસમ્મોદિતું. અથ ખો ભગવા તં ભિક્ખું એતદવોચ – ''કચ્ચિ, ભિક્ખુ, ખમનીયં, કચ્ચિ યાપનીયં, કચ્ચિસિ અપ્પકિલમથેન અદ્ધાનં આગતો, કુતો ચ ત્વં ભિક્ખુ આગચ્છસી''તિ? ''ખમનીયં, ભગવા, યાપનીયં ભગવા; અપ્પકિલમથેન ચ અહં, ભન્તે, અદ્ધાનં આગતો. ઇધાહં, ભન્તે, કાસીસુ વસ્સંવુટ્ઠો સાવત્થિં આગચ્છન્તો ભગવન્તં દસ્સનાય યેન કીટાગિરિ તદવસરિં. અથ ખ્વાહં, ભન્તે, પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય કીટાગિરિં પિણ્ડાય પાવિસિં. અદ્દસા ખો મં, ભન્તે, અઞ્ઞતરો ઉપાસકો કીટાગિરિસ્મિં પિણ્ડાય ચરન્તં ; દિસ્વાન યેનાહં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા મં અભિવાદેત્વા એતદવોચ – 'અપિ, ભન્તે, પિણ્ડો લબ્ભતી'તિ. 'ન ખો, આવુસો, પિણ્ડો લબ્ભતી'તિ. 'એહિ, ભન્તે, ઘરં ગમિસ્સામા'તિ. અથ ખો, ભન્તે, સો ઉપાસકો મં ઘરં નેત્વા ભોજેત્વા એતદવોચ – 'કહં, ભન્તે, અય્યો ગમિસ્સતી'તિ? 'સાવત્થિં ખો અહં, આવુસો, ગમિસ્સામિ ભગવન્તં દસ્સનાયા'તિ . 'તેન હિ, ભન્તે, મમ વચનેન ભગવતો પાદે સિરસા વન્દ, એવઞ્ચ વદેહિ – દુટ્ઠો, ભન્તે, કીટાગિરિસ્મિં આવાસો. અસ્સજિપુનબ્બસુકા નામ કીટાગિરિસ્મિં આવાસિકા અલજ્જિનો પાપભિક્ખૂ . તે એવરૂપં અનાચારં આચરન્તિ – માલાવચ્છં રોપેન્તિપિ રોપાપેન્તિપિ...પે॰... વિવિધમ્પિ અનાચારં આચરન્તિ. યેપિ તે, ભન્તે, મનુસ્સા પુબ્બે સદ્ધા અહેસું પસન્ના તેપિ એતરહિ અસ્સદ્ધા અપ્પસન્ના. યાનિપિ તાનિ સઙ્ઘસ્સ પુબ્બે દાનપથાનિ તાનિપિ એતરહિ ઉપચ્છિન્નાનિ. રિઞ્ચન્તિ પેસલા ભિક્ખૂ, નિવસન્તિ પાપભિક્ખૂ. સાધુ, ભન્તે, ભગવા કીટાગિરિં ભિક્ખૂ પહિણેય્ય, યથાયં કીટાગિરિસ્મિં આવાસો સણ્ઠહેય્યા'તિ. તતો અહં ભગવા આગચ્છામી''તિ.

૨૩. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, અસ્સજિપુનબ્બસુકા નામ કીટાગિરિસ્મિં આવાસિકા અલજ્જિનો પાપભિક્ખૂ? તે એવરૂપં અનાચારં આચરન્તિ – માલાવચ્છં રોપેન્તિપિ...પે॰... વિવિધમ્પિ અનાચારં આચરન્તિ? યેપિ તે મનુસ્સા પુબ્બે સદ્ધા અહેસું પસન્ના તેપિ એતરહિ અસ્સદ્ધા અપ્પસન્ના? યાનિપિ તાનિ સઙ્ઘસ્સ પુબ્બે દાનપથાનિ તાનિપિ એતરહિ ઉપચ્છિન્નાનિ? રિઞ્ચન્તિ પેસલા ભિક્ખૂ નિવસન્તિ પાપભિક્ખૂ''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં...પે॰... કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે , મોઘપુરિસા એવરૂપં અનાચારં આચરિસ્સન્તિ – માલાવચ્છં રોપેસ્સન્તિપિ રોપાપેસ્સન્તિપિ, સિઞ્ચિસ્સન્તિપિ સિઞ્ચાપેસ્સન્તિપિ, ઓચિનિસ્સન્તિપિ ઓચિનાપેસ્સન્તિપિ, ગન્થેસ્સન્તિપિ ગન્થાપેસ્સન્તિપિ, એકતોવણ્ટિકમાલં કરિસ્સન્તિપિ કારાપેસ્સન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં કરિસ્સન્તિપિ કારાપેસ્સન્તિપિ, મઞ્જરિકં કરિસ્સન્તિપિ કારાપેસ્સન્તિપિ, વિધૂતિકં કરિસ્સન્તિપિ કારાપેસ્સન્તિપિ, વટંસકં કરિસ્સન્તિપિ કારાપેસ્સન્તિપિ, આવેળં કરિસ્સન્તિપિ કારાપેસ્સન્તિપિ, ઉરચ્છદં કરિસ્સન્તિપિ કારાપેસ્સન્તિપિ. તે કુલિત્થીનં કુલધીતાનં કુલકુમારીનં કુલસુણ્હાનં કુલદાસીનં એકતોવણ્ટિકમાલં હરિસ્સન્તિપિ હરાપેસ્સન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં હરિસ્સન્તિપિ હરાપેસ્સન્તિપિ, મઞ્જરિકં હરિસ્સન્તિપિ હરાપેસ્સન્તિપિ, વિધૂતિકં હરિસ્સન્તિપિ હરાપેસ્સન્તિપિ, વટંસકં હરિસ્સન્તિપિ હરાપેસ્સન્તિપિ, આવેળં હરિસ્સન્તિપિ હરાપેસ્સન્તિપિ, ઉરચ્છદં હરિસ્સન્તિપિ હરાપેસ્સન્તિપિ. તે કુલિત્થીહિ કુલધીતાહિ કુલકુમારીહિ કુલસુણ્હાહિ કુલદાસીહિ સદ્ધિં એકભાજનેપિ ભુઞ્જિસ્સન્તિ, એકથાલકેપિ પિવિસ્સન્તિ, એકાસનેપિ નિસીદિસ્સન્તિ, એકમઞ્ચેપિ તુવટ્ટિસ્સન્તિ, એકત્થરણાપિ તુવટ્ટિસ્સન્તિ, એકપાવુરણાપિ તુવટ્ટિસ્સન્તિ, એકત્થરણપાવુરણાપિ તુવટ્ટિસ્સન્તિ, વિકાલેપિ ભુઞ્જિસ્સન્તિ, મજ્જમ્પિ પિવિસ્સન્તિ, માલાગન્ધવિલેપનમ્પિ ધારેસ્સન્તિ, નચ્ચિસ્સન્તિપિ, ગાયિસ્સન્તિપિ, વાદેસ્સન્તિપિ, લાસેસ્સન્તિપિ; નચ્ચન્તિયાપિ નચ્ચિસ્સન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ ગાયિસ્સન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ વાદેસ્સન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ લાસેસ્સન્તિ; ગાયન્તિયાપિ નચ્ચિસ્સન્તિ , ગાયન્તિયાપિ ગાયિસ્સન્તિ, ગાયન્તિયાપિ વાદેસ્સન્તિ, ગાયન્તિયાપિ લાસેસ્સન્તિ; વાદેન્તિયાપિ નચ્ચિસ્સન્તિ, વાદેન્તિયાપિ ગાયિસ્સન્તિ, વાદેન્તિયાપિ વાદેસ્સન્તિ, વાદેન્તિયાપિ લાસેસ્સન્તિ; લાસેન્તિયાપિ નચ્ચિસ્સન્તિ, લાસેન્તિયાપિ ગાયિસ્સન્તિ, લાસેન્તિયાપિ

વાદેસ્સન્તિ; લાસેન્તિયાપિ લાસેસ્સન્તિ; અટ્ઠપદેપિ કીળિસ્સન્તિ, દસપદેપિ કીળિસ્સન્તિ, આકાસેપિ કીળિસ્સન્તિ, પરિહારપથેપિ કીળિસ્સન્તિ, સન્તિકાયપિ કીળિસ્સન્તિ, ખલિકાયપિ કીળિસ્સન્તિ, ઘટિકાયપિ કીળિસ્સન્તિ, સલાકહત્થેનપિ કીળિસ્સન્તિ, અક્ખેનપિ કીળિસ્સન્તિ, પઙ્ગચીરેનપિ કીળિસ્સન્તિ, વઙ્કકેનપિ કીળિસ્સન્તિ મોક્ખચિકાયપિ કીળિસ્સન્તિ, ચિઙ્ગુલકેનપિ કીળિસ્સન્તિ, પત્તાળ્હકેનપિ કીળિસ્સન્તિ, રથકેનપિ કીળિસ્સન્તિ, ધનુકેનપિ કીળિસ્સન્તિ, અક્ખરિકાયપિ કીળિસ્સન્તિ, મનેસિકાયપિ કીળિસ્સન્તિ, યથાવજ્જેનપિ કીળિસ્સન્તિ; હત્થિસ્મિમ્પિ સિક્ખિસ્સન્તિ, અસ્સસ્મિમ્પિ સિક્ખિસ્સન્તિ, રથસ્મિમ્પિ સિક્ખિસ્સન્તિ, ધનુસ્મિમ્પિ સિક્ખિસ્સન્તિ, થરુસ્મિમ્પિ સિક્ખિસ્સન્તિ; હત્થિસ્સપિ પુરતો ધાવિસ્સન્તિ , અસ્સસ્સપિ પુરતો ધાવિસ્સન્તિ, રથસ્સપિ પુરતો [પુરતો ધાવિસ્સન્તિ (સ્યા॰)] ધાવિસ્સન્તિપિ આધાવિસ્સન્તિપિ; ઉસ્સેળેસ્સન્તિપિ, અપ્ફોટેસ્સન્તિપિ, નિબ્બુજ્ઝિસ્સન્તિપિ, મુટ્ઠીહિપિ યુજ્ઝિસ્સન્તિ; રઙ્ગમજ્ઝેપિ સઙ્ઘાટિં પત્થરિત્વા નચ્ચકિં એવં વક્ખન્તિ [વદિસ્સન્તિ (ક॰)] – 'ઇધ, ભગિનિ, નચ્ચસ્સૂ'તિ; નલાટિકમ્પિ દસ્સન્તિ; વિવિધમ્પિ અનાચારં આચરિસ્સન્તિ. નેતં , ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાને આમન્તેસિ – ''ગચ્છથ તુમ્હે, સારિપુત્તા, કીટાગિરિં ગન્ત્વા અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયકમ્મં કરોથ, તુમ્હાકં એતે સદ્ધિવિહારિનો''તિ.

''કથં મયં, ભન્તે, અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયકમ્મં કરોમ, ચણ્ડા તે ભિક્ખૂ ફરુસા''તિ? ''તેન હિ તુમ્હે, સારિપુત્તા, બહુકેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ગચ્છથા''તિ. ''એવં, ભન્તે''તિ ખો સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના ભગવતો પચ્ચસ્સોસું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં – પઠમં અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ ચોદેતબ્બા, ચોદેત્વા સારેતબ્બા, સારેત્વા આપત્તિં આરોપેતબ્બા, આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૨૪. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ કુલદૂસકા પાપસમાચારા. ઇમેસં પાપકા સમાચારા દિસ્સન્તિ ચેવ સુય્યન્તિ ચ. કુલાનિ ચ ઇમેહિ દુટ્ઠાનિ દિસ્સન્તિ ચેવ સુય્યન્તિ ચ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય – ન અસ્સજિપુનબ્બસુકેહિ ભિક્ખૂહિ કીટાગિરિસ્મિં વત્થબ્બન્તિ. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ કુલદૂસકા પાપસમાચારા. ઇમેસં પાપકા સમાચારા દિસ્સન્તિ ચેવ સુય્યન્તિ ચ. કુલાનિ ચ ઇમેહિ દુટ્ઠાનિ દિસ્સન્તિ ચેવ સુય્યન્તિ ચ. સઙ્ઘો અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયકમ્મં કરોતિ – ન અસ્સજિપુનબ્બસુકેહિ ભિક્ખૂહિ કીટાગિરિસ્મિં વત્થબ્બન્તિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – ન અસ્સજિપુનબ્બસુકેહિ ભિક્ખૂહિ કીટાગિરિસ્મિં વત્થબ્બન્તિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ. સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ કુલદૂસકા પાપસમાચારા. ઇમેસં પાપકા સમાચારા દિસ્સન્તિ ચેવ સુય્યન્તિ ચ. કુલાનિ ચ ઇમેહિ દુટ્ઠાનિ દિસ્સન્તિ ચેવ સુય્યન્તિ ચ. સઙ્ઘો અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયકમ્મં કરોતિ – ન અસ્સજિપુનબ્બસુકેહિ ભિક્ખૂહિ કીટાગિરિસ્મિં વત્થબ્બન્તિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – ન અસ્સજિપુનબ્બસુકેહિ ભિક્ખૂહિ કીટાગિરિસ્મિં વત્થબ્બન્તિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘કતં સઙ્ઘેન અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયકમ્મં – ન અસ્સજિપુનબ્બસુકેહિ ભિક્ખૂહિ કીટાગિરિસ્મિં વત્થબ્બન્તિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૨૫. ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ… પે॰… અચોદેત્વા કતં હોતિ, અસારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ…પે॰… અસમ્મુખા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ… પે॰… અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અચોદેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ …પે॰… અસારેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ… પે॰… આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૨૬. ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છા કતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિયા કતં હોતિ દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, સારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ…પે॰… સમ્મુખા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિપુચ્છા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ… પે॰… સારેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પબ્બાજનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

આકઙ્ખમાનચુદ્દસકં

૨૭. [પરિ॰ ૩૨૩] ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. કાયિકેન દવેન સમન્નાગતો હોતિ, વાચસિકેન દવેન સમન્નાગતો હોતિ, કાયિકવાચસિકેન દવેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. કાયિકેન અનાચારેન સમન્નાગતો હોતિ, વાચસિકેન અનાચારેન સમન્નાગતો હોતિ, કાયિકવાચસિકેન અનાચારેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. કાયિકેન ઉપઘાતિકેન સમન્નાગતો હોતિ, વાચસિકેન ઉપઘાતિકેન સમન્નાગતો હોતિ, કાયિકવાચસિકેન ઉપઘાતિકેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. કાયિકેન મિચ્છાજીવેન સમન્નાગતો હોતિ, વાચસિકેન મિચ્છાજીવેન સમન્નાગતો હોતિ, કાયિકવાચસિકેન મિચ્છાજીવેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેહિ, ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘તિણ્ણં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં , આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; એકો બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; એકો

ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, એકો અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, એકો અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ , ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો કાયિકેન દવેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો વાચસિકેન દવેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો કાયિકવાચસિકેન દવેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો કાયિકેન અનાચારેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો વાચસિકેન અનાચારેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો કાયિકવાચસિકેન અનાચારેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો કાયિકેન ઉપઘાતિકેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો વાચસિકેન ઉપઘાતિકેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો કાયિકવાચસિકેન ઉપઘાતિકેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

''અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો કાયિકેન મિચ્છાજીવેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો વાચસિકેન મિચ્છાજીવેન સમન્નાગતો હોતિ, એકો કાયિકવાચસિકેન મિચ્છાજીવેન સમન્નાગતો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પબ્બાજનીયકમ્મં કરેય્ય.

આકઙ્ખમાનચુદ્દસકં નિટ્ઠિતં.

અટ્ઠારસવત્તં

૨૮. ''પબ્બાજનીયકમ્મકતેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના – ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મં કતં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા , તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બ''ન્તિ.

પબ્બાજનીયકમ્મે અટ્ઠારસવત્તં નિટ્ઠિતં.

૨૯. અથ ખો સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનપ્પમુખો ભિક્ખુસઙ્ઘો કીટાગિરિં ગન્ત્વા અસ્સજિપુનબ્બસુકાનં ભિક્ખૂનં કીટાગિરિસ્મા પબ્બાજનીયકમ્મં અકાસિ – ન અસ્સજિપુનબ્બસુકેહિ ભિક્ખૂહિ કીટાગિરિસ્મિં વત્થબ્બન્તિ. તે સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતા ન સમ્મા વત્તન્તિ, ન લોમં પાતેન્તિ, ન નેત્થારં વત્તન્તિ; ન ભિક્ખૂ ખમાપેન્તિ, અક્કોસન્તિ, પરિભાસન્તિ; છન્દગામિતા દોસગામિતા મોહગામિતા ભયગામિતા પાપેન્તિ; પક્કમન્તિપિ, વિબ્ભમન્તિપિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતા ન સમ્મા વત્તિસ્સન્તિ, ન લોમં પાતેસ્સન્તિ, ન નેત્થારં વત્તિસ્સન્તિ; ન ભિક્ખૂ ખમાપેસ્સન્તિ, અક્કોસિસ્સન્તિ, પરિભાસિસ્સન્તિ; છન્દગામિતા દોસગામિતા મોહગામિતા ભયગામિતા પાપેસ્સન્તિ; પક્કમિસ્સન્તિપિ, વિબ્ભમિસ્સન્તિપી’’તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતા ન સમ્મા વત્તન્તિ, ન લોમં પાતેન્તિ, ન નેત્થારં વત્તન્તિ; ન ભિક્ખૂ ખમાપેન્તિ, અક્કોસન્તિ, પરિભાસન્તિ; છન્દગામિતા દોસગામિતા મોહગામિતા ભયગામિતા પાપેન્તિ; પક્કમન્તિપિ, વિબ્ભમન્તિપી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં ...પે॰... કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતા ન સમ્મા વત્તિસ્સન્તિ, ન લોમં પાતેસ્સન્તિ, ન નેત્થારં વત્તિસ્સન્તિ; ન ભિક્ખૂ ખમાપેસ્સન્તિ, અક્કોસિસ્સન્તિ, પરિભાસિસ્સન્તિ; છન્દગામિતા દોસગામિતા મોહગામિતા ભયગામિતા પાપેસ્સન્તિ; પક્કમિસ્સન્તિપિ, વિબ્ભમિસ્સન્તિપિ. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતુ.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૩૦. ‘‘પઞ્ચહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ઉપસમ્પાદેતિ, નિસ્સયં દેતિ, સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

[પરિ॰ ૪૨૦] ‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ગરહતિ, કમ્મિકે ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, પવારણં ઠપેતિ, સવચનીયં કરોતિ, અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ઓકાસં કારેતિ, ચોદેતિ, સારેતિ, ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

પબ્બાજનીયકમ્મે નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૩૧. ‘‘પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન ઉપસમ્પાદેતિ, ન નિસ્સયં દેતિ, ન સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ , ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં ન આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ન ગરહતિ, કમ્મિકે ન ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, ન પવારણં ઠપેતિ, ન સવચનીયં કરોતિ, ન અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ન ઓકાસં કારેતિ, ન ચોદેતિ, ન સારેતિ, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

પબ્બાજનીયકમ્મે પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

૩૨. ‘‘એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. તેન, ભિક્ખવે, પબ્બાજનીયકમ્મકતેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ, પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ. સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો . અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન પબ્બાજનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘પટિપ્પસ્સદ્ધં સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો પબ્બાજનીયકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

પબ્બાજનીયકમ્મં નિટ્ઠિતં તતિયં.

૪. પટિસારણીયકમ્મં

૩૩. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા સુધમ્મો મચ્છિકાસણ્ડે ચિત્તસ્સ ગહપતિનો આવાસિકો હોતિ, નવકમ્મિકો ધુવભત્તિકો. યદા ચિત્તો ગહપતિ સઙ્ઘં વા ગણં વા પુગ્ગલં વા નિમન્તેતુકામો હોતિ તદા ન આયસ્મન્તં સુધમ્મં અનપલોકેત્વા સઙ્ઘં વા ગણં વા પુગ્ગલં વા નિમન્તેતિ.

તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા થેરા ભિક્ખૂ, આયસ્મા ચ સારિપુત્તો, આયસ્મા ચ મહામોગ્ગલ્લાનો, આયસ્મા ચ મહાકચ્ચાનો, આયસ્મા ચ મહાકોટ્ઠિકો , આયસ્મા ચ મહાકપ્પિનો, આયસ્મા ચ મહાચુન્દો, આયસ્મા ચ અનુરુદ્ધો, આયસ્મા ચ રેવતો, આયસ્મા ચ ઉપાલિ, આયસ્મા ચ આનન્દો, આયસ્મા ચ રાહુલો, કાસીસુ ચારિકં ચરમાના યેન મચ્છિકાસણ્ડો તદવસરું.

અસ્સોસિ ખો ચિત્તો ગહપતિ થેરા કિર ભિક્ખૂ મચ્છિકાસણ્ડં અનુપ્પત્તાતિ. અથ ખો ચિત્તો ગહપતિ યેન થેરા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ , ઉપસઙ્કમિત્વા થેરે ભિક્ખૂ અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો ચિત્તં ગહપતિં આયસ્મા સારિપુત્તો ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ.

અથ ખો ચિત્તો ગહપતિ આયસ્મતા સારિપુત્તેન ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો થેરે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘અધિવાસેન્તુ મે, ભન્તે, થેરા સ્વાતનાય આગન્તુકભત્ત’’ન્તિ. અધિવાસેસું ખો થેરા ભિક્ખૂ [અધિવાસેસું ખો તે થેરા ભિક્ખૂ (સ્યા॰)] તુણ્હીભાવેન.

અથ ખો ચિત્તો ગહપતિ થેરાનં ભિક્ખૂનં અધિવાસનં વિદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના થેરે ભિક્ખૂ અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા યેનાયસ્મા સુધમ્મો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં સુધમ્મં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતો ખો ચિત્તો ગહપતિ આયસ્મન્તં સુધમ્મં એતદવોચ – ‘‘અધિવાસેતુ મે, ભન્તે, અય્યો સુધમ્મો સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં થેરેહી’’તિ. અથ ખો આયસ્મા સુધમ્મો ‘પુબ્બે ખ્વાયં ચિત્તો ગહપતિ યદા સઙ્ઘં વા ગણં વા પુગ્ગલં વા નિમન્તેતુકામો ન મં અનપલોકેત્વા સઙ્ઘં વા ગણં વા પુગ્ગલં વા નિમન્તેતિ; સોદાનિ મં અનપલોકેત્વા થેરે ભિક્ખૂ નિમન્તેસિ; દુટ્ઠોદાનાયં ચિત્તો ગહપતિ અનપેક્ખો વિરત્તરૂપો મયી’તિ ચિત્તં ગહપતિં એતદવોચ – ‘‘અલં, ગહપતિ, નાધિવાસેમી’’તિ. દુતિયમ્પિ ખો…પે॰… તતિયમ્પિ ખો ચિત્તો ગહપતિ આયસ્મન્તં સુધમ્મં એતદવોચ – ‘‘અધિવાસેતુ મે, ભન્તે, અય્યો સુધમ્મો સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં થેરેહી’’તિ. ‘‘અલં, ગહપતિ, નાધિવાસેમી’’તિ. અથ ખો ચિત્તો ગહપતિ ‘કિં મે કરિસ્સતિ અય્યો સુધમ્મો અધિવાસેન્તો વા અનધિવાસેન્તો વા’તિ આયસ્મન્તં સુધમ્મં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ.

૩૪. અથ ખો ચિત્તો ગહપતિ તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન થેરાનં ભિક્ખૂનં પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયાદાપેસિ. અથ ખો આયસ્મા સુધમ્મો ‘યંનૂનાહં ચિત્તસ્સ ગહપતિનો થેરાનં ભિક્ખૂનં પટિયત્તં પસ્સેય્ય’ન્તિ પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન ચિત્તસ્સ ગહપતિનો નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા

પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. અથ ખો ચિત્તો ગહપતિ યેનાયસ્મા સુધમ્મો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં સુધમ્મં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો ચિત્તં ગહપતિં આયસ્મા સુધમ્મો એતદવોચ – ''પહૂતં ખો તે ઇદં, ગહપતિ, ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયત્તં; એકા ચ ખો ઇધ નત્થિ યદિદં તિલસઙ્ગુળિકા''તિ. ''બહુમ્હિ વત, ભન્તે, રતને બુદ્ધવચને [ભન્તે બુદ્ધવચને (સ્યા॰)] વિજ્જમાને અય્યેન સુધમ્મેન યદેવ કિઞ્ચિ ભાસિતં યદિદં તિલસઙ્ગુળિકાતિ. ભૂતપુબ્બં, ભન્તે, દક્ખિણાપથકા વાણિજા પુરત્થિમં જનપદં અગમંસુ વાણિજ્જાય. તે તતો કુક્કુટિં આનેસું. અથ ખો સા, ભન્તે, કુક્કુટી કાકેન સદ્ધિં સંવાસં કપ્પેસિ. સા પોતકં જનેસિ. યદા ખો સો, ભન્તે, કુક્કુટપોતકો કાકવસ્સં વસ્સિતુકામો હોતિ, કાકકુક્કુટીતિ વસ્સતિ; યદા કુક્કુટિવસ્સં વસ્સિતુકામો હોતિ, કુક્કુટિકાકાતિ વસ્સતિ. એવમેવ ખો, ભન્તે, બહુમ્હિ રતને બુદ્ધવચને વિજ્જમાને અય્યેન સુધમ્મેન યદેવ કિઞ્ચિ ભાસિતં યદિદં તિલસંગુળિકા''તિ. ''અક્કોસસિ મં ત્વં, ગહપતિ, પરિભાસસિ મં ત્વં, ગહપતિ. એસો તે, ગહપતિ, આવાસો, પક્કમિસ્સામી''તિ. ''નાહં, ભન્તે, અય્યં સુધમ્મં અક્કોસામિ, પરિભાસામિ [ન પરિભાસામિ (સી॰ સ્યા॰)]. વસતુ, ભન્તે, અય્યો સુધમ્મો મચ્છિકાસણ્ડે. રમણીયં અમ્બાટકવનં. અહં અય્યસ્સ સુધમ્મસ્સ ઉસ્સુક્કં કરિસ્સામિ, ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારાન''ન્તિ. દુતિયમ્પિ ખો... પે॰... તતિયમ્પિ ખો આયસ્મા સુધમ્મો ચિત્તં ગહપતિં એતદવોચ – ''અક્કોસસિ મં ત્વં, ગહપતિ, પરિભાસસિ મં ત્વં, ગહપતિ. એસો તે, ગહપતિ, આવાસો, પક્કમિસ્સામી''તિ. ''કહં, ભન્તે, અય્યો સુધમ્મો ગમિસ્સતી''તિ? ''સાવત્થિં ખો અહં, ગહપતિ, ગમિસ્સામિ ભગવન્તં દસ્સનાયા''તિ. ''તેન હિ, ભન્તે, યઞ્ચ અત્તના ભણિતં, યઞ્ચ મયા ભણિતં તં સબ્બં ભગવતો આરોચેહિ. અનચ્છરિયં ખો પનેતં, ભન્તે, યં અય્યો સુધમ્મો પુનદેવ મચ્છિકાસણ્ડં પચ્ચાગચ્છેય્યા''તિ.

૩૫. અથ ખો આયસ્મા સુધમ્મો સેનાસનં સંસામેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન સાવત્થિ તેન પક્કામિ. અનુપુબ્બેન યેન સાવત્થિ જેતવનં અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા સુધમ્મો યઞ્ચ અત્તના ભણિતં યઞ્ચ ચિત્તેન ગહપતિના ભણિતં તં સબ્બં ભગવતો આરોચેસિ.

વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં, મોઘપુરિસ, અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, ચિત્તં ગહપતિં સદ્ધં પસન્નં દાયકં કારકં સઙ્ઘુપટ્ઠાકં હીનેન ખુંસેસ્સસિ, હીનેન વમ્ભેસ્સસિ? નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં કરોતુ – ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બોતિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં – પઠમં સુધમ્મો ભિક્ખુ ચોદેતબ્બો, ચોદેત્વા સારેતબ્બો, સારેત્વા આપત્તિં આરોપેતબ્બો, આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૩૬. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સુધમ્મો ભિક્ખુ ચિત્તં ગહપતિં સદ્ધં પસન્નં દાયકં કારકં સઙ્ઘુપટ્ઠાકં હીનેન ખુંસેતિ, હીનેન વમ્ભેતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય – ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બોતિ. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સુધમ્મો ભિક્ખુ ચિત્તં ગહપતિં સદ્ધં પસન્નં દાયકં કારકં સઙ્ઘુપટ્ઠાકં હીનેન ખુંસેતિ, હીનેન વમ્ભેતિ. સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં કરોતિ – ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બોતિ.

યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બોતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સુધમ્મો ભિક્ખુ ચિત્તં ગહપતિં સદ્ધં પસન્નં દાયકં કારકં સઙ્ઘુપટ્ઠાકં હીનેન ખુંસેતિ, હીનેન વમ્ભેતિ. સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં કરોતિ – ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બોતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બોતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''કતં સઙ્ઘેન સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં – ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બોતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૩૭. ''તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ... પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અસારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ...પે॰... અસમ્મુખા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ... પે॰... અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અસારેત્વા કતં હોતિ , અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ... પે॰... આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

પટિસારણીયકમ્મે અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૩૮. ''તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છા કતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ... પે॰... ચોદેત્વા કતં હોતિ, સારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ...પે॰... સમ્મુખા કતં હોતિ, ધમ્મેન

કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિપુચ્છા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… સારેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં પટિસારણીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

પટિસારણીયકમ્મે ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

આકઙ્ખમાનચતુક્કં

૩૯. ‘‘પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય. ગિહીનં અલાભાય પરિસક્કતિ, ગિહીનં અનત્થાય પરિસક્કતિ, ગિહીનં અનાવાસાય [અવાસાય (સી॰)] પરિસક્કતિ, ગિહી અક્કોસતિ પરિભાસતિ, ગિહી ગિહીહિ ભેદેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય. ગિહીનં બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ , ગિહીનં ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ગિહીનં સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ગિહી હીનેન ખુંસેતિ હીનેન વમ્ભેતિ, ગિહીનં ધમ્મિકં પટિસ્સવં ન સચ્ચાપેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘પઞ્ચન્નં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય. એકો ગિહીનં અલાભાય પરિસક્કતિ, એકો ગિહીનં અનત્થાય પરિસક્કતિ, એકો ગિહીનં અનાવાસાય પરિસક્કતિ, એકો ગિહી અક્કોસતિ પરિભાસતિ, એકો ગિહી ગિહીહિ ભેદેતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચન્નં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચન્નં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય. એકો ગિહીનં બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ગિહીનં ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ગિહીનં સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ગિહી હીનેન ખુંસેતિ હીનેન વમ્ભેતિ, એકો ગિહીનં ધમ્મિકં પટિસ્સવં ન સચ્ચાપેતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચન્નં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પટિસારણીયકમ્મં કરેય્ય.

આકઙ્ખમાનચતુક્કં નિટ્ઠિતં.

અટ્ઠારસવત્તં

૪૦. ‘‘પટિસારણીયકમ્મકતેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના – ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મં કતં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા , તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન

પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો , ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બ''ન્તિ.

પટિસારણીયકમ્મે અટ્ઠારસવત્તં નિટ્ઠિતં.

૪૧. અથ ખો સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં અકાસિ – ''ચિત્તો તે ગહપતિ ખમાપેતબ્બો''તિ. સો સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મકતો મચ્છિકાસણ્ડં ગન્ત્વા મઙ્કુભૂતો નાસક્ખિ ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેતું. પુનદેવ સાવત્થિં પચ્ચાગચ્છિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''ખમાપિતો તયા, આવુસો સુધમ્મ, ચિત્તો ગહપતી''તિ? ''ઇધાહં, આવુસો, મચ્છિકાસણ્ડં ગન્ત્વા મઙ્કુભૂતો નાસક્ખિં ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેતુ''ન્તિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰…. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો અનુદૂતં દેતુ – ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેતું. એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે દાતબ્બો – પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો અનુદૂતં દદેય્ય ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેતું. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો અનુદૂતં દેતિ ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેતું. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો અનુદૂતસ્સ દાનં ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેતું, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો અનુદૂતો ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેતું. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

૪૨. ''તેન, ભિક્ખવે, સુધમ્મેન ભિક્ખુના અનુદૂતેન ભિક્ખુના સદ્ધિં મચ્છિકાસણ્ડં ગન્ત્વા ચિત્તો ગહપતિ ખમાપેતબ્બો – 'ખમ, ગહપતિ, પસાદેમિ ત'ન્તિ. એવઞ્ચે વુચ્ચમાનો ખમતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે ખમતિ, અનુદૂતેન ભિક્ખુના વત્તબ્બો – 'ખમ, ગહપતિ, ઇમસ્સ ભિક્ખુનો, પસાદેતિ ત'ન્તિ. એવઞ્ચે વુચ્ચમાનો ખમતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે ખમતિ, અનુદૂતેન ભિક્ખુના વત્તબ્બો – 'ખમ, ગહપતિ, ઇમસ્સ ભિક્ખુનો, અહં તં પસાદેમી'તિ. એવઞ્ચે વુચ્ચમાનો ખમતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે ખમતિ, અનુદૂતેન ભિક્ખુના વત્તબ્બો – 'ખમ, ગહપતિ, ઇમસ્સ ભિક્ખુનો, સઙ્ઘસ્સ વચનેના'તિ. એવઞ્ચે વુચ્ચમાનો ખમતિ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે ખમતિ, અનુદૂતેન ભિક્ખુના સુધમ્મો ભિક્ખુ [સુધમ્મં ભિક્ખું… સા આપત્તિ દેસાપેતબ્બાતિ (સી॰ સ્યા॰)] ચિત્તસ્સ ગહપતિનો દસ્સનૂપચારં અવિજહાપેત્વા સવનૂપચારં અવિજહાપેત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કારાપેત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદાપેત્વા અઞ્જલિં પગ્ગણ્હાપેત્વા તં આપત્તિં દેસાપેતબ્બો''તિ [સુધમ્મં ભિક્ખું… સા આપત્તિ દેસાપેતબ્બાતિ (સી॰ સ્યા॰)].

અથ ખો આયસ્મા સુધમ્મો અનુદૂતેન ભિક્ખુના સદ્ધિં મચ્છિકાસણ્ડં ગન્ત્વા ચિત્તં ગહપતિં ખમાપેસિ. સો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદેતિ – ''અહં, આવુસો, સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતુ.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૪૩. ''પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ઉપસમ્પાદેતિ, નિસ્સયં દેતિ, સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

[પરિ॰ ૪૨૦] ''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ગરહતિ, કમ્મિકે ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, પવારણં ઠપેતિ, સવચનીયં કરોતિ, અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ઓકાસં કારેતિ, ચોદેતિ , સારેતિ, ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં''.

પટિસારણીયકમ્મે નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં

૪૪. ''પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન ઉપસમ્પાદેતિ, ન નિસ્સયં દેતિ, ન સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં ન આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ન ગરહતિ, કમ્મિકે ન ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, ન પવારણં ઠપેતિ, ન સવચનીયં કરોતિ, ન અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ન ઓકાસં કારેતિ, ન ચોદેતિ, ન સારેતિ, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

પટિસારણીયકમ્મે પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બઅટ્ઠારસકં નિટ્ઠિતં.

૪૫. ''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. તેન [તેન હિ (સ્યા॰ ક॰)], ભિક્ખવે, સુધમ્મેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા

એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ, પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચામી'તિ . દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સુધમ્મો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સુધમ્મો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં સુધમ્મો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન પટિસારણીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''પટિપ્પસ્સદ્ધં સઙ્ઘેન સુધમ્મસ્સ ભિક્ખુનો પટિસારણીયકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

પટિસારણીયકમ્મં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મં

૪૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા છન્નો આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પસ્સિતું. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આયસ્મા છન્નો આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છિસ્સતિ આપત્તિં પસ્સિતુ''ન્તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પસ્સિતુ''ન્તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં...પે॰... કથઞ્હિ નામ સો, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસો આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છિસ્સતિ આપત્તિં પસ્સિતું? નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતુ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં – પઠમં છન્નો ભિક્ખુ ચોદેતબ્બો, ચોદેત્વા સારેતબ્બો, સારેત્વા આપત્તિં આરોપેતબ્બો, આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૪૭. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પસ્સિતું. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. એસા ञત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પસ્સિતું. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પસ્સિતું. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''કતં સઙ્ઘેન છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

''આવાસપરમ્પરઞ્ચ, ભિક્ખવે, સંસથ – 'છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન આપત્તિયા [છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિયા (સી॰ ક॰)] અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેના'તિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૪૮. ''તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ...પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અસારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ...પે॰... અસમ્મુખા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અસારેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મે અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૪૯. ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છા કતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં...પે॰.... આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ...પે॰... ચોદેત્વા કતં હોતિ, સારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ...પે॰... સમ્મુખા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... પટિપુચ્છા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... ચોદેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... સારેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મે ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

આકઙ્ખમાનછક્કં

૫૦. [પરિ॰ ૩૨૩] ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો ; બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘તિણ્ણં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; એકો બાલો હોતિ અબ્યત્તો

આપત્તિબહુલો અનપદાનો; એકો ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ , એકો અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, એકો અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મે

આકઙ્ખમાનછક્કં નિટ્ઠિતં.

તેચત્તાલીસવત્તં

૫૧. ‘‘આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મકતેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં . તત્રાયં સમ્માવત્તના – ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા . ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારો, સેય્યાભિહારો, પાદોદકં, પાદપીઠં પાદકથલિકં, પત્તચીવરપ્પટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં સાદિતબ્બં. ન પકતત્તો ભિક્ખુ સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો, ન આચારવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો, ન દિટ્ઠિવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો, ન આજીવવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો, ન ભિક્ખુ ભિક્ખૂહિ ભેદેતબ્બો [ન ભિક્ખૂ ભિક્ખૂહિ ભેદેતબ્બા (સ્યા॰)], ન ગિહિદ્ધજો ધારેતબ્બો, ન તિત્થિયદ્ધજો ધારેતબ્બો, ન તિત્થિયા સેવિતબ્બા; ભિક્ખૂ સેવિતબ્બા, ભિક્ખુસિક્ખાય સિક્ખિતબ્બં [ભિક્ખુસિક્ખા સિક્ખિતબ્બા (સ્યા॰)]. ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં, પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતબ્બં, ન પકતત્તો ભિક્ખુ આસાદેતબ્બો અન્તો વા બહિ વા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બ’’ન્તિ.

આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મે

તેચત્તાલીસવત્તં નિટ્ઠિતં.

૫૨. અથ ખો સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અકાસિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. સો સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો તમ્હા આવાસા અઞ્ઞં આવાસં અગમાસિ. તત્થ ભિક્ખૂ નેવ અભિવાદેસું, ન પચ્ચુટ્ઠેસું, ન અઞ્જલિકમ્મં ન સામીચિકમ્મં અકંસુ, ન સક્કરિંસુ, ન ગરુ કરિંસુ [ન ગરુકરિંસુ (ક॰)],

ન માનેસું, ન પૂજેસું. સો ભિક્ખૂહિ અસક્કરિયમાનો અગરુકરિયમાનો અમાનિયમાનો અપૂજિયમાનો અસક્કારપકતો તમ્હાપિ આવાસા અઞ્ઞં આવાસં અગમાસિ. તત્થપિ ભિક્ખૂ નેવ અભિવાદેસું, ન પચ્ચુટ્ઠેસું, ન અઞ્જલિકમ્મં ન સામીચિકમ્મં અકંસુ, ન સક્કરિંસુ, ન ગરું કરિંસુ, ન માનેસું, ન પૂજેસું. સો ભિક્ખૂહિ અસક્કરિયમાનો અગરુકરિયમાનો અમાનિયમાનો અપૂજિયમાનો અસક્કારપકતો તમ્હાપિ આવાસા અઞ્ઞં આવાસં અગમાસિ. તત્થપિ ભિક્ખૂ નેવ અભિવાદેસું, ન પચ્ચુટ્ઠેસું, ન અઞ્જલિકમ્મં ન સામીચિકમ્મં અકંસુ, ન સક્કરિંસુ, ન ગરું કરિંસુ, ન માનેસું, ન પૂજેસું. સો ભિક્ખૂહિ અસક્કરિયમાનો અગરુકરિયમાનો અમાનિયમાનો અપૂજિયમાનો અસક્કારપકતો પુનદેવ કોસમ્બિં પચ્ચાગઞ્છિ. સો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદેતિ – ‘‘અહં, આવુસો, સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતુ.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બ-તેચત્તાલીસકં

૫૩. ‘‘પઞ્ચહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ઉપસમ્પાદેતિ, નિસ્સયં દેતિ, સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

[પરિ॰ ૪૨૦] ‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ગરહતિ, કમ્મિકે ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં સાદિયતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપ્પટિગ્ગહણં , નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં સાદિયતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે , પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તં ભિક્ખું સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, આચારવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, દિટ્ઠિવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, આજીવવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ભિક્ખું [ભિક્ખૂ (સી॰ સ્યા॰)] ભિક્ખૂહિ ભેદેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ગિહિદ્ધજં ધારેતિ, તિત્થિયદ્ધજં ધારેતિ, તિત્થિયે સેવતિ; ભિક્ખૂ ન સેવતિ, ભિક્ખુસિક્ખાય ન સિક્ખતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વસતિ, એકચ્છન્ને અનાવાસે વસતિ, એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વસતિ; પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના ન વુટ્ઠાતિ; પકતત્તં ભિક્ખું આસાદેતિ અન્તો વા બહિ વા – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, પવારણં ઠપેતિ, સવચનીયં કરોતિ, અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ઓકાસં કારેતિ, ચોદેતિ, સારેતિ, ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મે

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બ-તેચત્તાલીસકં નિટ્ઠિતં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બ-તેચત્તાલીસકં

૫૪. ‘‘પઞ્ચહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન ઉપસમ્પાદેતિ, ન નિસ્સયં દેતિ, ન સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં ન આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ન ગરહતિ, કમ્મિકે ન ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં સાદિયતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં,

પત્તચીવરપ્પટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં સાદિયતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તં ભિક્ખું સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન આચારવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન દિટ્ઠિવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન આજીવવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન ભિક્ખું ભિક્ખૂહિ ભેદેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન ગિહિદ્ધજં ધારેતિ, ન તિત્થિયદ્ધજં ધારેતિ, ન તિત્થિયે સેવતિ, ભિક્ખૂ સેવતિ, ભિક્ખુસિક્ખાય સિક્ખતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વસતિ, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વસતિ, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વસતિ, પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતિ, ન પકતત્તં ભિક્ખું આસાદેતિ અન્તો વા બહિ વા – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, ન પવારણં ઠપેતિ, ન સવચનીયં કરોતિ, ન અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ન ઓકાસં કારેતિ, ન ચોદેતિ, ન સારેતિ, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મે

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં નિટ્ઠિતં.

૫૫. ‘‘એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. તેન, ભિક્ખવે, છન્નેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ, આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ . યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘પટિપ્પસ્સદ્ધં સઙ્ઘેન છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખેપનીયકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખેપનીયકમ્મં નિટ્ઠિતં પઞ્ચમં.

૬. આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મં

૫૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા છન્નો આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પટિકાતું. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આયસ્મા છન્નો આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છિસ્સતિ આપત્તિં પટિકાતુ’’ન્તિ? અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પટિકાતુ’’ન્તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં...પે॰... કથઞ્હિ નામ સો, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસો આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છિસ્સતિ આપત્તિં પટિકાતું. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતુ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં – પઠમં છન્નો ભિક્ખુ ચોદેતબ્બો, ચોદેત્વા સારેતબ્બો, સારેત્વા આપત્તિં આરોપેતબ્બો, આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પટિકાતું. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પટિકાતું. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ

ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિં આપજ્જિત્વા ન ઇચ્છતિ આપત્તિં પટિકાતું. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''કતં સઙ્ઘેન છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

''આવાસપરમ્પરઞ્ચ , ભિક્ખવે, સંસથ – 'છન્નો ભિક્ખુ, સઙ્ઘેન આપત્તિયા [છન્નો ભિક્ખુ આપત્તિયા (સી॰ ક॰)] અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેના'તિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૫૭. ''તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ...પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અસારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ...પે॰... અસમ્મુખા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અસારેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૫૮. ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છા કતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, સારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ…પે॰… સમ્મુખા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિપુચ્છા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… સારેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

આકઙ્ખમાનછક્કં

૫૯. [પરિ॰ ૩૨૩] ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય . અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘તિણ્ણં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; એકો બાલો હોતિ અબ્યત્તો

આપત્તિબહુલો અનપદાનો; એકો ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, એકો અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, એકો અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

આકઙ્ખમાનછક્કં નિટ્ઠિતં.

તેચત્તાલીસવત્તં

૬૦. ‘‘આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મકતેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના – ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારો, સેય્યાભિહારો, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપ્પટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં સાદિતબ્બં. ન પકતત્તો ભિક્ખુ સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો , ન આચારવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો, ન દિટ્ઠિવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો, ન આજીવવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતબ્બો, ન ભિક્ખુ ભિક્ખૂહિ ભેદેતબ્બો. ન ગિહિદ્ધજો ધારેતબ્બો, ન તિત્થિયદ્ધજો ધારેતબ્બો, ન તિત્થિયા સેવિતબ્બા; ભિક્ખૂ સેવિતબ્બા, ભિક્ખુસિક્ખાય સિક્ખિતબ્બં. ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં, પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતબ્બં, ન પકતત્તો ભિક્ખુ આસાદેતબ્બો અન્તો વા બહિ વા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બ’’ન્તિ.

આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

તેચત્તાલીસવત્તં નિટ્ઠિતં.

૬૧. અથ ખો સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અકાસિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. સો સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો તમ્હા આવાસા અઞ્ઞં આવાસં અગમાસિ. તત્થ ભિક્ખૂ નેવ અભિવાદેસું, ન પચ્ચુટ્ઠેસું, ન અઞ્જલિકમ્મં ન સામીચિકમ્મં અકંસુ, ન સક્કરિંસુ, ન ગરું કરિંસુ, ન માનેસું, ન પૂજેસું. સો ભિક્ખૂહિ અસક્કરિયમાનો અગરુકરિયમાનો અમાનિયમાનો અપૂજિયમાનો અસક્કારપકતો તમ્હાપિ

આવાસા અઞ્ઞં આવાસં અગમાસિ. તત્થપિ ભિક્ખૂ નેવ અભિવાદેસું, ન પચ્ચુટ્ઠેસું, ન અઞ્જલિકમ્મં ન સામીચિકમ્મં અકંસુ, ન સક્કરિંસુ, ન ગરું કરિંસુ, ન માનેસું, ન પૂજેસું. સો ભિક્ખૂહિ અસક્કરિયમાનો અગરુકરિયમાનો અમાનિયમાનો અપૂજિયમાનો અસક્કારપકતો તમ્હાપિ આવાસા અઞ્ઞં આવાસં અગમાસિ. તત્થપિ ભિક્ખૂ નેવ અભિવાદેસું, ન પચ્ચુટ્ઠેસું, ન અઞ્જલિકમ્મં ન સામીચિકમ્મં અકંસુ, ન સક્કરિંસુ, ન ગરું કરિંસુ, ન માનેસું, ન પૂજેસું. સો ભિક્ખૂહિ અસક્કરિયમાનો અગરુકરિયમાનો અમાનિયમાનો અપૂજિયમાનો અસક્કારપકતો પુનદેવ કોસમ્બિં પચ્ચાગઞ્છિ. સો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદેતિ – ''અહં, આવુસો, સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰.... ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતુ.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં

૬૨. ''પઞ્ચહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ઉપસમ્પાદેતિ, નિસ્સયં દેતિ, સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

[પરિ॰ ૪૨૦] ''અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ગરહતિ, કમ્મિકે ગરહતિ...પે॰... પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં સાદિયતિ...પે॰... પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપ્પટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં સાદિયતિ...પે॰... પકતત્તં ભિક્ખું સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, આચારવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, દિટ્ઠિવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, આજીવવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ભિક્ખું ભિક્ખૂહિ ભેદેતિ...પે॰... ગિહિદ્ધજં ધારેતિ, તિત્થિયદ્ધજં ધારેતિ, તિત્થિયે સેવતિ, ભિક્ખૂ ન સેવતિ, ભિક્ખુસિક્ખાય ન સિક્ખતિ...પે॰... પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વસતિ, એકચ્છન્ને અનાવાસે વસતિ, એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વસતિ, પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના ન વુટ્ઠાતિ, પકતત્તં ભિક્ખું આસાદેતિ અન્તો વા બહિ વા – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે , ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, પવારણં ઠપેતિ, સવચનીયં કરોતિ, અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ઓકાસં કારેતિ, ચોદેતિ, સારેતિ, ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં નિટ્ઠિતં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં

૬૩. ‘‘પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન ઉપસમ્પાદેતિ, ન નિસ્સયં દેતિ, ન સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં ન આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં ; કમ્મં ન ગરહતિ, કમ્મિકે ન ગરહતિ…પે॰… ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં સાદિયતિ…પે॰… ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપ્પટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં સાદિયતિ…પે॰… ન પકતત્તં ભિક્ખું સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન આચારવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન દિટ્ઠિવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન આજીવવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ, ન ભિક્ખું ભિક્ખૂહિ ભેદેતિ…પે॰… ન ગિહિદ્ધજં ધારેતિ, ન તિત્થિયદ્ધજં ધારેતિ, ન તિત્થિયે સેવતિ, ભિક્ખૂ સેવતિ, ભિક્ખુસિક્ખાય સિક્ખતિ…પે॰… ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વસતિ, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વસતિ, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વસતિ, પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતિ, ન પકતત્તં ભિક્ખું આસાદેતિ અન્તો વા બહિ વા – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

‘‘અટ્ઠહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, ન પવારણં ઠપેતિ, ન સવચનીયં કરોતિ, ન અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ન ઓકાસં કારેતિ, ન ચોદેતિ, ન સારેતિ, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં નિટ્ઠિતં.

૬૪. ‘‘એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. તેન ભિક્ખવે, છન્નેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો , આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં છન્નો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''પટિપ્પસ્સદ્ધં સઙ્ઘેન છન્નસ્સ ભિક્ખુનો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખેપનીયકમ્મં નિટ્ઠિતં છટ્ઠં.

૭. પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મં

૬૫. [ઇદં વત્થુ પાચિ॰ ૪૧૭; મ॰ નિ॰ ૨૩૪ આદયો] તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન અરિટ્ઠસ્સ નામ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ [ગન્ધબાધિપુબ્બસ્સ (ક॰)] એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં હોતિ – ''તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ. અસ્સોસું ખો સમ્બહુલા ભિક્ખૂ અરિટ્ઠસ્સ નામ કિર ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – ''તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન અરિટ્ઠો ભિક્ખુ ગદ્ધબાધિપુબ્બો તેનુપસઙ્કમિંસુ. ઉપસઙ્કમિત્વા અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં એતદવોચું – ''સચ્ચં કિર તે, આવુસો અરિટ્ઠ, એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ? ''એવંબ્યા ખો અહં, આવુસો, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ.

''માવુસો અરિટ્ઠ, એવં અવચ. મા ભગવન્તં અબ્ભાચિક્ખિ. ન હિ સાધુ ભગવતો અબ્ભક્ખાનં [અબ્ભાચિક્ખનં (ક॰)]. ન હિ ભગવા એવં વદેય્ય. અનેકપરિયાયેનાવુસો અરિટ્ઠ, અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા ભગવતા. અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાય. અપ્પસ્સાદા કામા વુત્તા ભગવતા, બહુદુક્ખા બહુપાયાસા [બહૂપાયાસા (સી॰ સ્યા॰)], આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અટ્ઠિકઙ્કલૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા, બહુદુક્ખા બહૂપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. મંસપેસૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા...પે॰... તિણુક્કૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા...પે॰... અઙ્ગારકાસૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... સુપિનકૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... યાચિતકૂપમા

કામા વુત્તા ભગવતા... રુક્ખફલૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... અસિસૂનૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... સત્તિસૂલૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા... સપ્પસિરૂપમા કામા વુત્તા ભગવતા, બહુદુક્ખા બહૂપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો''તિ.

એવમ્પિ ખો અરિટ્ઠો ભિક્ખુ ગદ્ધબાધિપુબ્બો તેહિ ભિક્ખૂહિ વુચ્ચમાનો તથેવ તં પાપકં દિટ્ઠિગતં થામસા પરામાસા અભિનિવિસ્સ વોહરતિ – ''એવંબ્યા ખો અહં, આવુસો, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ. યતો ચ ખો તે ભિક્ખૂ નાસક્ખિંસુ અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં એતસ્મા પાપકા દિટ્ઠિગતા વિવેચેતું, અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા અરિટ્ઠં ભિક્ખું ગદ્ધબાધિપુબ્બં પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર તે, અરિટ્ઠ, એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ? ''એવંબ્યા ખો અહં, ભન્તે, ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ, યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયા''તિ.

''કસ્સ નુ ખો નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, મયા એવં ધમ્મં દેસિતં આજાનાસિ? નનુ મયા, મોઘપુરિસ, અનેકપરિયાયેન અન્તરાયિકા ધમ્મા અન્તરાયિકા વુત્તા? અલઞ્ચ પન તે પટિસેવતો અન્તરાયાય. અપ્પસ્સાદા કામા વુત્તા મયા, બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અટ્ઠિકઙ્કલૂપમા કામા વુત્તા મયા, બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. મંસપેસૂપમા કામા વુત્તા મયા...પે॰... તિણુક્કૂપમા કામા વુત્તા મયા... અઙ્ગારકાસૂપમા કામા વુત્તા મયા... સુપિનકૂપમા કામા વુત્તા મયા...પે॰... યાચિતકૂપમા કામા વુત્તા મયા... રુક્ખફલૂપમા કામા વુત્તા મયા... અસિસૂનૂપમા કામા વુત્તા મયા... સત્તિસૂલૂપમા કામા વુત્તા મયા... સપ્પસિરૂપમા કામા વુત્તા મયા, બહુદુક્ખા બહુપાયાસા, આદીનવો એત્થ ભિય્યો. અથ ચ પન ત્વં, મોઘપુરિસ, અત્તના દુગ્ગહિતેન [દુગ્ગહિતેન દિટ્ઠિગતેન (સ્યા॰)] અમ્હે ચેવ અબ્ભાચિક્ખસિ, અત્તાનઞ્ચ ખણસિ , બહુઞ્ચ અપુઞ્ઞં પસવસિ. તઞ્હિ તે, મોઘપુરિસ, ભવિસ્સતિ દીઘરત્તં અહિતાય દુક્ખાય. નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતુ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. એવઞ્ચ પન ભિક્ખવે કાતબ્બં – પઠમં અરિટ્ઠો ભિક્ખુ ચોદેતબ્બો, ચોદેત્વા સારેતબ્બો, સારેત્વા આપત્તિં આરોપેતબ્બો, આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૬૬. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયાતિ. સો તં દિટ્ઠિં ન પટિનિસ્સજ્જતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયાતિ. સો તં દિટ્ઠિં ન પટિનિસ્સજ્જતિ . સઙ્ઘો અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો

ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ એવરૂપં પાપકં દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં – તથાહં ભગવતા ધમ્મં દેસિતં આજાનામિ યથા યેમે અન્તરાયિકા ધમ્મા વુત્તા ભગવતા તે પટિસેવતો નાલં અન્તરાયાયાતિ. સો તં દિટ્ઠિં ન પટિનિસ્સજ્જતિ. સઙ્ઘો અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોતિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ કરણં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''કતં સઙ્ઘેન અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

''આવાસપરમ્પરઞ્ચ, ભિક્ખવે, સંસથ – 'અરિટ્ઠો ભિક્ખુ ગદ્ધબાધિપુબ્બો, સઙ્ઘેન પાપિકાય [ગદ્ધબાધિપુબ્બો પાપિકાય (સી॰ ક॰)] દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે , ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેના'''તિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૬૭. ''તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ...પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અસારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ...પે॰... અસમ્મુખા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અપ્પટિપુચ્છા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અનાપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અદેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... દેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અચોદેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... અસારેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ...પે॰... આપત્તિં અનારોપેત્વા કતં હોતિ, અધમ્મેન કતં હોતિ, વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે , તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૬૮. ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છા કતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. આપત્તિયા કતં હોતિ, દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, સારેત્વા કતં હોતિ, આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ…પે॰… સમ્મુખા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિપુચ્છા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… દેસનાગામિનિયા આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… અદેસિતાય આપત્તિયા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… ચોદેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… સારેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ…પે॰… આપત્તિં આરોપેત્વા કતં હોતિ, ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં નિટ્ઠિતં.

આકઙ્ખમાનછક્કં

૬૯. [પરિ॰ ૩૨૩] ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો ; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ , ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં

ભાસતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘તિણ્ણં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; એકો બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; એકો ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, એકો અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, એકો અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે , તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય. એકો બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં, આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરેય્ય.

પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

આકઙ્ખમાનછક્કં નિટ્ઠિતં.

તેચત્તાલીસવત્તં

૭૦. ‘‘પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મકતેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના – ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા…પે॰… ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બ’’ન્તિ.

પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

તેચત્તાલીસવત્તં નિટ્ઠિતં.

૭૧. અથ ખો સઙ્ઘો અરિટ્ઠસ્સ ભિક્ખુનો ગદ્ધબાધિપુબ્બસ્સ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં અકાસિ – અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન. સો સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો વિબ્ભમિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અરિટ્ઠો ભિક્ખુ

ગદ્ધબાધિપુબ્બો સઙ્ઘેન , પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો વિબ્ભમિસ્સતી’’તિ? અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, અરિટ્ઠો ભિક્ખુ ગદ્ધબાધિપુબ્બો સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો વિબ્ભમતી’’તિ [વિબ્ભમીતિ (સી॰ ક॰)]? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં…પે॰… કથઞ્હિ નામ સો, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસો સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો વિબ્ભમિસ્સતિ? નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતુ.

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં

૭૨. ‘‘પઞ્ચહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ઉપસમ્પાદેતિ, નિસ્સયં દેતિ, સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

[પરિ॰ ૪૨૦] ‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં, તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ગરહતિ, કમ્મિકે ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં…પે॰… .

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, પવારણં ઠપેતિ, સવચનીયં કરોતિ, અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ઓકાસં કારેતિ, ચોદેતિ, સારેતિ , ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

નપ્પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં નિટ્ઠિતં.

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં

૭૩. ‘‘પઞ્ચહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન ઉપસમ્પાદેતિ, ન નિસ્સયં દેતિ, ન સામણેરં ઉપટ્ઠાપેતિ, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિં સાદિયતિ, સમ્મતોપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં.

''અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં કતં હોતિ તં આપત્તિં ન આપજ્જતિ, અઞ્ઞં વા તાદિસિકં , તતો વા પાપિટ્ઠતરં; કમ્મં ન ગરહતિ, કમ્મિકે ન ગરહતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં...પે॰....

''અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથં ઠપેતિ, ન પવારણં ઠપેતિ, ન સવચનીયં કરોતિ, ન અનુવાદં પટ્ઠપેતિ, ન ઓકાસં કારેતિ, ન ચોદેતિ, ન સારેતિ, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં''.

પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મે

પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બતેચત્તાલીસકં નિટ્ઠિતં.

૭૪. ''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પટિપ્પસ્સમ્ભેતબ્બં. તેન, ભિક્ખવે, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે , ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘેન, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મકતો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ

ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયસ્સ કમ્મસ્સ પટિપ્પસ્સદ્ધિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘પટિપ્પસ્સદ્ધં સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખેપનીયકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખેપનીયકમ્મં નિટ્ઠિતં સત્તમં.

કમ્મક્ખન્ધકો પઠમો.

ઇમમ્હિ ખન્ધકે વત્થૂ સત્ત.

તસ્સુદ્દાનં –

પણ્ડુલોહિતકા ભિક્ખૂ, સયં ભણ્ડનકારકા;
તાદિસે ઉપસઙ્કમ્મ, ઉસ્સહિંસુ ચ ભણ્ડને.

અનુપ્પન્નાપિ જાયન્તિ [અનુપ્પન્નાનિ જાયન્તિ (સી॰ સ્યા॰)], ઉપ્પન્નાનિપિ વડ્ઢરે [ઉપ્પન્નાનિ પવડ્ઢરે (સી॰), ઉપ્પન્નાપિ પવડ્ઢન્તિ (ક॰)];
અપ્પિચ્છા પેસલા ભિક્ખૂ, ઉજ્ઝાયન્તિ પદસ્સતો [પરીસતો (સ્યા॰), પરસ્સતો (સી॰)].

સદ્ધમ્મટ્ઠિતિકો બુદ્ધો, સયમ્ભૂ અગ્ગપુગ્ગલો;
આણાપેસિ તજ્જનીયકમ્મં સાવત્થિયં જિનો.

અસમ્મુખાપ્પટિપુચ્છાપ્પટિઞ્ઞાય કતઞ્ચ યં;
અનાપત્તિ અદેસને, દેસિતાય કતઞ્ચ યં.

અચોદેત્વા અસારેત્વા, અનારોપેત્વા ચ યં કતં;
અસમ્મુખા અધમ્મેન, વગ્ગેન ચાપિ [વગ્ગેનાપિ ચ (સી॰ સ્યા॰)] યં કતં.

અપ્પટિપુચ્છા અધમ્મેન, પુન વગ્ગેન [વગ્ગેનાપિ ચ (સી॰ સ્યા॰)] યં કતં;
અપ્પટિઞ્ઞાય અધમ્મેન, વગ્ગેન ચાપિ [વગ્ગેનાપિ ચ (સી॰ સ્યા॰)] યં કતં.

અનાપત્તિ [અનાપત્તિયા (સી॰ સ્યા॰)] અધમ્મેન, વગ્ગેન
ચાપિ [વગ્ગેનાપિ ચ (સી॰ સ્યા॰)] યં કતં.

અદેસનાગામિનિયા, અધમ્મવગ્ગમેવ ચ.

દેસિતાય અધમ્મેન, વગ્ગેનાપિ તથેવ ચ;
અચોદેત્વા અધમ્મેન, વગ્ગેનાપિ તથેવ ચ.

અસારેત્વા અધમ્મેન, વગ્ગેનાપિ તથેવ ચ;
અનારોપેત્વા અધમ્મેન, વગ્ગેનાપિ તથેવ ચ.

કણ્હવારનયેનેવ, સુક્કવારં વિજાનિયા;
સઙ્ઘો આકઙ્ખમાનો ચ યસ્સ તજ્જનિયં કરે.

ભણ્ડનં બાલો સંસટ્ઠો, અધિસીલે અજ્ઝાચારે;
અતિદિટ્ઠિવિપન્નસ્સ, સઙ્ઘો તજ્જનિયં કરે.

બુદ્ધધમ્મસ્સ સઙ્ઘસ્સ, અવણ્ણં યો ચ ભાસતિ;
તિણ્ણન્નમ્પિ ચ ભિક્ખૂનં, સઙ્ઘો તજ્જનિયં કરે.

ભણ્ડનં કારકો એકો, બાલો સંસગ્ગનિસ્સિતો;
અધિસીલે અજ્ઝાચારે, તથેવ અતિદિટ્ઠિયા.

બુદ્ધધમ્મસ્સ સઙ્ઘસ્સ, અવણ્ણં યો ચ ભાસતિ;
તજ્જનીયકમ્મકતો, એવં સમ્માનુવત્તના.

ઉપસમ્પદનિસ્સયા, સામણેરં ઉપટ્ઠના;
ઓવાદસમ્મતેનાપિ, ન કરે તજ્જનીકતો.

નાપજ્જે તઞ્ચ આપત્તિં, તાદિસઞ્ચ તતો પરં;
કમ્મઞ્ચ કમ્મિકે ચાપિ, ન ગરહે તથાવિધો.

ઉપોસથં પવારણં, પકતત્તસ્સ નટ્ઠપે;
સવચનિં [ન સવચનિયં (સી॰ સ્યા॰)] અનુવાદો, ઓકાસો ચોદનેન ચ.

સારણં સમ્પયોગઞ્ચ, ન કરેય્ય તથાવિધો;
ઉપસમ્પદનિસ્સયા, સામણેરં ઉપટ્ઠના.

ઓવાદસમ્મતેનાપિ, પઞ્ચહઙ્ગેહિ [પઞ્ચઅઙ્ગો (ક॰)] ન સમ્મતિ;
તઞ્ચાપજ્જતિ આપત્તિં, તાદિસઞ્ચ તતો પરં.

કમ્મઞ્ચ કમ્મિકે ચાપિ, ગરહન્તો ન સમ્મતિ;
ઉપોસથં પવારણં, સવચનીયા ચ નોવાદો.

ઓકાસો ચોદનઞ્ચેવ, સારણા સમ્પયોજના;
ઇમેહટ્ઠઙ્ગેહિ યો યુત્તો, તજ્જનાનુપસમ્મતિ.

કણ્હવારનયેનેવ, સુક્કવારં વિજાનિયા;

બાલો આપત્તિબહુલો, સંસટ્ઠોપિ ચ સેય્યસો.

નિયસ્સકમ્મં સમ્બુદ્ધો, આણાપેસિ મહામુનિ;
કીટાગિરિસ્મિં દ્વે ભિક્ખૂ, અસ્સજિપુનબ્બસુકા.

અનાચારઞ્ચ વિવિધં, આચરિંસુ અસઞ્ઞતા;
પબ્બાજનીયં સમ્બુદ્ધો, કમ્મં સાવત્થિયં જિનો;
મચ્છિકાસણ્ડે સુધમ્મો, ચિત્તસ્સાવાસિકો અહુ.

જાતિવાદેન ખુંસેતિ, સુધમ્મો ચિત્તુપાસકં;
પટિસારણીયકમ્મં, આણાપેસિ તથાગતો.

કોસમ્બિયં છન્નં ભિક્ખું, નિચ્છન્તાપત્તિં પસ્સિતું;
અદસ્સને ઉક્ખિપિતું, આણાપેસિ જિનુત્તમો.

છન્નો તંયેવ આપત્તિં, પટિકાતું ન ઇચ્છતિ;
ઉક્ખેપનાપ્પટિકમ્મે, આણાપેસિ વિનાયકો.

પાપદિટ્ઠિ અરિટ્ઠસ્સ, આસિ અઞ્ઞાણનિસ્સિતા;
દિટ્ઠિયાપ્પટિનિસ્સગ્ગે [દિટ્ઠિઅપ્પટિનિસ્સગ્ગે (ક॰)], ઉક્ખેપં જિનભાસિતં.

નિયસ્સકમ્મં પબ્બજ્જં [પબ્બાજં (ક॰)], તથેવ પટિસારણી;
અદસ્સનાપ્પટિકમ્મે , અનિસ્સગ્ગે ચ દિટ્ઠિયા.

દવાનાચારૂપઘાતિ, મિચ્છાઆજીવમેવ ચ;
પબ્બાજનીયકમ્મમ્હિ, અતિરેકપદા ઇમે.

અલાભાવણ્ણા દ્વે પઞ્ચ, દ્વે પઞ્ચકાતિ નામકા [દ્વે પઞ્ચકોતિ નામકો (ક॰)];
પટિસારણીયકમ્મમ્હિ, અતિરેકપદા ઇમે.

તજ્જનીયં નિયસ્સઞ્ચ, દુવે કમ્માપિ સાદિસા [કમ્મેસુ સદિસં (ક॰)];
પબ્બજ્જા [પબ્બાજા (ક॰)] પટિસારી ચ, અત્થિ પદાતિરિત્તતા.

તયો ઉક્ખેપના કમ્મા, સદિસા તે વિભત્તિતો;
તજ્જનીયનયેનાપિ, સેસકમ્મં વિજાનિયાતિ.

કમ્મક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૨. પારિવાસિકક્ખન્ધકં

૧. પારિવાસિકવત્તં

૭૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન પારિવાસિકા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ પારિવાસિકા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ’’ન્તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, પારિવાસિકા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ’’ન્તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, પારિવાસિકા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સાદિતબ્બં પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં , સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારો, સેય્યાભિહારો, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યો સાદિયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પારિવાસિકાનં ભિક્ખૂનં મિથુ યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં.

‘‘અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, પારિવાસિકાનં ભિક્ખૂનં પઞ્ચ યથાવુડ્ઢં – ઉપોસથં, પવારણં, વસ્સિકસાટિકં, ઓણોજનં, ભત્તં. તેન હિ, ભિક્ખવે, પારિવાસિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા પારિવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ વત્તિતબ્બં .

૭૬. ‘‘પારિવાસિકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન પરિવાસો દિન્નો હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન

પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બં.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો પુરતો ગન્તબ્બં, ન પુરતો નિસીદિતબ્બં. યો હોતિ સઙ્ઘસ્સ આસનપરિયન્તો સેય્યાપરિયન્તો વિહારપરિયન્તો સો તસ્સ પદાતબ્બો. તેન ચ સો સાદિતબ્બો.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના પુરેસમણેન વા પચ્છાસમણેન વા કુલાનિ ઉપસઙ્કમિતબ્બાનિ, ન આરઞ્ઞિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં [સમાદિતબ્બં (ક॰)], ન પિણ્ડપાતિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં, ન ચ તપ્પચ્ચયા પિણ્ડપાતો નીહરાપેતબ્બો – મા મં જાનિંસૂતિ.

''પારિવાસિકેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના આગન્તુકેન આરોચેતબ્બં, આગન્તુકસ્સ આરોચેતબ્બં, ઉપોસથે આરોચેતબ્બં, પવારણાય આરોચેતબ્બં. સચે ગિલાનો હોતિ, દૂતેનપિ આરોચેતબ્બં.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન , ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા . ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા

અનાવાસા સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન , અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા. ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

૮૦. ''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો અનાવાસો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો , ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો , ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો અનાવાસો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો અનાવાસો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

૮૧. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં. પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતબ્બં. પકતત્તો ભિક્ખુ આસનેન નિમન્તેતબ્બો. ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકાસને નિસીદિતબ્બં, ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે [ચઙ્કમન્તં (અટ્ઠકથાયં સંવણ્ણેતબ્બપાઠો)] ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

૮૨. ‘‘ન , ભિક્ખવે, પારિવાસિકેન ભિક્ખુના પારિવાસિકેન વુડ્ઢતરેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… માનત્તારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં; ન એકાસને નિસીદિતબ્બં , ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

[મહાવ॰ ૩૯૩] ‘‘પારિવાસિકચતુત્થો ચે, ભિક્ખવે, પરિવાસં દદેય્ય, મૂલાય પટિકસ્સેય્ય, માનત્તં દદેય્ય, તંવીસો અબ્ભેય્ય, અકમ્મં [અકમ્મં તં (સ્યા॰)], ન ચ કરણીય’’ન્તિ.

ચતુન્નવુતિપારિવાસિકવત્તં નિટ્ઠિતં.

૮૩. અથ ખો આયસ્મા ઉપાલિ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ. ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા ઉપાલિ ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘કતિ નુ ખો, ભન્તે, પારિવાસિકસ્સ ભિક્ખુનો રત્તિચ્છેદા’’તિ? ‘‘તયો ખો, ઉપાલિ, પારિવાસિકસ્સ ભિક્ખુનો રત્તિચ્છેદા . સહવાસો, વિપ્પવાસો, અનારોચના – ઇમે ખો, ઉપાલિ, તયો પારિવાસિકસ્સ ભિક્ખુનો રત્તિચ્છેદા’’તિ.

૮૪. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં મહાભિક્ખુસઙ્ઘો સન્નિપતિતો હોતિ. ન સક્કોન્તિ પારિવાસિકા ભિક્ખૂ પરિવાસં સોધેતું . ભગવતો [તે ભિક્ખૂ ભગવતો (સ્યા॰, એવમુપરિપિ)] એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિવાસં નિક્ખિપિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિક્ખિપિતબ્બો. તેન પારિવાસિકેન ભિક્ખુના એકં ભિક્ખું ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘પરિવાસં નિક્ખિપામી’તિ. નિક્ખિત્તો હોતિ પરિવાસો. ‘વત્તં નિક્ખિપામી’તિ. નિક્ખિત્તો હોતિ પરિવાસો.

૮૫. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયા ભિક્ખૂ તહં તહં પક્કમિંસુ. સક્કોન્તિ પારિવાસિકા ભિક્ખૂ પરિવાસં સોધેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિવાસં સમાદિયિતું [સમાદાતું (સ્યા॰ કં॰)]. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમાદિયિતબ્બો [સમાદિતબ્બો (સી॰ સ્યા॰ કં॰)]. તેન પારિવાસિકેન ભિક્ખુના એકં ભિક્ખું ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘પરિવાસં સમાદિયામી’તિ. સમાદિન્નો હોતિ પરિવાસો. ‘વત્તં સમાદિયામી’તિ. સમાદિન્નો હોતિ પરિવાસો’’.

પારિવાસિકવત્તં નિટ્ઠિતં.

૨. મૂલાયપટિકસ્સનારહવત્તં

૮૬. તેન ખો પન સમયેન મૂલાયપટિકસ્સનારહા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ મૂલાયપટિકસ્સનારહા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ''ન્તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ''ન્તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં! નેતં ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સાદિતબ્બં પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારો, સેય્યાભિહારો, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યો સાદિયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહાનં ભિક્ખૂનં મિથુ યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહાનં ભિક્ખૂનં પઞ્ચ યથાવુડ્ઢં – ઉપોસથં , પવારણં, વસ્સિકસાટિકં, ઓણોજનં, ભત્તં. તેન હિ, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞાપેસ્સામિ યથા મૂલાયપટિકસ્સનારહેહિ ભિક્ખૂહિ વત્તિતબ્બં.

૮૭. ''મૂલાયપટિકસ્સનારહેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન મૂલાય પટિકસ્સનારહો કતો હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બં.

''ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો પુરતો ગન્તબ્બં, ન પુરતો નિસીદિતબ્બં. યો હોતિ સઙ્ઘસ્સ આસનપરિયન્તો સેય્યાપરિયન્તો વિહારપરિયન્તો સો તસ્સ પદાતબ્બો. તેન ચ સો સાદિતબ્બો.

''ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના પુરેસમણેન વા પચ્છાસમણેન વા કુલાનિ ઉપસઙ્કમિતબ્બાનિ, ન આરઞ્ઞિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં, ન પિણ્ડપાતિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં, ન ચ તપ્પચ્ચયા પિણ્ડપાતો નીહરાપેતબ્બો – મા મં જાનિંસૂતિ.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન , ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન , અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો…પે॰… સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો…પે॰… સભિક્ખુકો અનાવાસો…પે॰… સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

‘‘ગન્તબ્બો , ભિક્ખવે , મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો…પે॰… સભિક્ખુકો અનાવાસો…પે॰… સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

‘‘ગન્તબ્બો , ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો…પે॰… સભિક્ખુકો અનાવાસો…પે॰… સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ

સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં; પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતબ્બં, પકતત્તો ભિક્ખુ આસનેન નિમન્તેતબ્બો; ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકાસને નિસીદિતબ્બં; ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં; ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… મૂલાયપટિકસ્સનારહેન વુડ્ઢતરેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… માનત્તારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં; ન એકાસને નિસીદિતબ્બં; ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

[મહાવ॰ ૩૯૩] ‘‘મૂલાયપટિકસ્સનારહચતુત્થો ચે, ભિક્ખવે, પરિવાસં દદેય્ય, મૂલાય પટિકસ્સેય્ય, માનત્તં દદેય્ય, તંવીસો અબ્ભેય્ય, અકમ્મં, ન ચ કરણીય’’ન્તિ.

મૂલાયપટિકસ્સનારહવત્તં નિટ્ઠિતં.

૩. માનત્તારહવત્તં

૮૮. તેન ખો પન સમયેન માનત્તારહા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા …પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ માનત્તારહા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ’’ન્તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, માનત્તારહા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં…પે॰… નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ’’ન્તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં…પે॰… કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, માનત્તારહા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં…પે॰… નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સાદિતબ્બં પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં…પે॰… નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યો સાદિયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માનત્તારહાનં ભિક્ખૂનં મિથુ યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં…પે॰… નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માનત્તારહાનં ભિક્ખૂનં પઞ્ચ યથાવુડ્ઢં – ઉપોસથં, પવારણં, વસ્સિકસાટિકં, ઓણોજનં, ભત્તં. તેન હિ, ભિક્ખવે, માનત્તારહાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞાપેસ્સામિ યથા માનત્તારહેહિ ભિક્ખૂહિ વત્તિતબ્બં.

૮૯. ‘‘માનત્તારહેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં...પે॰... (યથા મૂલાય પટિકસ્સના, તથા વિત્થારેતબ્બં.) ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બં.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો પુરતો ગન્તબ્બં, ન પુરતો નિસીદિતબ્બં. યો હોતિ સઙ્ઘસ્સ આસનપરિયન્તો સેય્યાપરિયન્તો વિહારપરિયન્તો સો તસ્સ પદાતબ્બો. તેન ચ સો સાદિતબ્બો.

‘‘ન , ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના પુરેસમણેન વા પચ્છાસમણેન વા કુલાનિ ઉપસઙ્કમિતબ્બાનિ, ન આરઞ્ઞિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં, ન પિણ્ડપાતિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં, ન ચ તપ્પચ્ચયા પિણ્ડપાતો નીહરાપેતબ્બો – મા મં જાનિંસૂતિ.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, મનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો ...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

‘‘ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

‘‘ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં. પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતબ્બં. પકતત્તો ભિક્ખુ આસનેન નિમન્તેતબ્બો. ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકાસને નિસીદિતબ્બં, ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

‘‘ન , ભિક્ખવે, માનત્તારહેન ભિક્ખુના પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... માનત્તારહેન વુડ્ઢતરેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં; ન એકાસને નિસીદિતબ્બં, ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

[મહાવ॰ ૩૯૩] ‘‘માનત્તારહચતુત્થો ચે, ભિક્ખવે, પરિવાસં દદેય્ય, મૂલાય પટિકસ્સેય્ય, માનત્તં દદેય્ય, તંવીસો અબ્ભેય્ય, અકમ્મં, ન ચ કરણીય’’ન્તિ.

માનત્તારહવત્તં નિટ્ઠિતં.

૪. માનત્તચારિકવત્તં

૯૦. તેન ખો પન સમયેન માનત્તચારિકા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારં, સેય્યાભિહારં, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ માનત્તચારિકા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ’’ન્તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ''ન્તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

''ન , ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સાદિતબ્બં પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં, સામીચિકમ્મં, આસનાભિહારો, સેય્યાભિહારો, પાદોદકં પાદપીઠં, પાદકથલિકં, પત્તચીવરપટિગ્ગહણં, નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યો સાદિયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકાનં ભિક્ખૂનં મિથુ યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકાનં ભિક્ખૂનં પઞ્ચ યથાવુડ્ઢં – ઉપોસથં, પવારણં, વસ્સિકસાટિકં, ઓણોજનં, ભત્તં. તેન હિ, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા માનત્તચારિકેહિ ભિક્ખૂહિ વત્તિતબ્બં.

૯૧. ''માનત્તચારિકેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા. યાય આપત્તિયા સઙ્ઘેન માનત્તં દિન્નં હોતિ સા આપત્તિ ન આપજ્જિતબ્બા, અઞ્ઞા વા તાદિસિકા, તતો વા પાપિટ્ઠતરા; કમ્મં ન ગરહિતબ્બં, કમ્મિકા ન ગરહિતબ્બા. ન પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો ઉપોસથો ઠપેતબ્બો, ન પવારણા ઠપેતબ્બા, ન સવચનીયં કાતબ્બં, ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો, ન ઓકાસો કારેતબ્બો, ન ચોદેતબ્બો, ન સારેતબ્બો, ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બં.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો પુરતો ગન્તબ્બં, ન પુરતો નિસીદિતબ્બં. યો હોતિ સઙ્ઘસ્સ આસનપરિયન્તો સેય્યાપરિયન્તો વિહારપરિયન્તો સો તસ્સ પદાતબ્બો. તેન ચ સો સાદિતબ્બો.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના પુરેસમણેન વા પચ્છાસમણેન વા કુલાનિ ઉપસઙ્કમિતબ્બાનિ, ન આરઞ્ઞિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં, ન પિણ્ડપાતિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં, ન ચ તપ્પચ્ચયા પિણ્ડપાતો નીહરાપેતબ્બો – મા મં જાનિંસૂતિ.

''માનત્તચારિકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના આગન્તુકેન આરોચેતબ્બં, આગન્તુકસ્સ આરોચેતબ્બં, ઉપોસથે આરોચેતબ્બં, પવારણાય આરોચેતબ્બં , દેવસિકં આરોચેતબ્બં. સચે ગિલાનો હોતિ, દૂતેનપિ આરોચેતબ્બં.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન , ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... અભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન ભિક્ખવે , માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા ગન્તબ્બો , યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ નાનાસંવાસકા, અઞ્ઞત્ર સઙ્ઘેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા સભિક્ખુકો આવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો , ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા અનાવાસા સભિક્ખુકો આવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ગન્તબ્બો, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

''ન , ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં. પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતબ્બં. પકતત્તો ભિક્ખુ આસનેન નિમન્તેતબ્બો. ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકાસને નિસીદિતબ્બં, ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

‘‘ન, ભિક્ખવે, માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... માનત્તારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... માનત્તચારિકેન વુડ્ઢતરેન ભિક્ખુના સદ્ધિં...પે॰... અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં; ન એકાસને નિસીદિતબ્બં, ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં , ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

[મહાવ॰ ૩૯૩] ‘‘માનત્તચારિકચતુત્થો ચે, ભિક્ખવે, પરિવાસં દદેય્ય, મૂલાય પટિકસ્સેય્ય, માનત્તં દદેય્ય, તંવીસો અબ્ભેય્ય, અકમ્મં, ન ચ કરણીય’’ન્તિ.

૯૨. અથ ખો આયસ્મા ઉપાલિ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા ઉપાલિ ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘કતિ નુ ખો, ભન્તે, માનત્તચારિકસ્સ ભિક્ખુનો રત્તિચ્છેદા’’તિ? ‘‘ચત્તારો ખો , ઉપાલિ, માનત્તચારિકસ્સ ભિક્ખુનો રત્તિચ્છેદા. સહવાસો, વિપ્પવાસો, અનારોચના, ઊને ગણે ચરણં [ચરણન્તિ (ક॰)] – ઇમે ખો, ઉપાલિ, ચત્તારો માનત્તચારિકસ્સ ભિક્ખુનો રત્તિચ્છેદા’’તિ.

૯૩. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં મહાભિક્ખુસઙ્ઘો સન્નિપતિતો હોતિ. ન સક્કોન્તિ માનત્તચારિકા ભિક્ખૂ માનત્તં સોધેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માનત્તં નિક્ખિપિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિક્ખિપિતબ્બં. તેન માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના એકં ભિક્ખું ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘માનત્તં નિક્ખિપામી’તિ. નિક્ખિત્તં હોતિ માનત્તં. ‘વત્તં નિક્ખિપામી’તિ. નિક્ખિત્તં હોતિ માનત્ત’’ન્તિ.

૯૪. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયા ભિક્ખૂ તહં તહં પક્કમિંસુ . સક્કોન્તિ માનત્તચારિકા ભિક્ખૂ માનત્તં સોધેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માનત્તં સમાદિયિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમાદિયિતબ્બં. તેન માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના એકં ભિક્ખું ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા, એવમસ્સ વચનીયો – ‘માનત્તં સમાદિયામી’તિ. સમાદિન્નં હોતિ માનત્તં. ‘વત્તં સમાદિયામી’તિ. સમાદિન્નં હોતિ માનત્ત’’ન્તિ.

માનત્તચારિકવત્તં નિટ્ઠિતં.

૫. અબ્ભાનારહવત્તં

૯૫. તેન ખો પન સમયેન અબ્ભાનારહા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં... પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અબ્ભાનારહા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મ’’ન્તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહા ભિક્ખૂ સાદિયન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મન્તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં...પે॰... કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહા ભિક્ખૂ સાદિયિસ્સન્તિ પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સાદિતબ્બં પકતત્તાનં ભિક્ખૂનં અભિવાદનં પચ્ચુપટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. યો સાદિયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહાનં ભિક્ખૂનં મિથુ યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં...પે॰... નહાને પિટ્ઠિપરિકમ્મં. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહાનં ભિક્ખૂનં પઞ્ચ યથાવુડ્ઢં – ઉપોસથં, પવારણં, વસ્સિકસાટિકં, ઓણોજનં, ભત્તં. તેન હિ, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞાપેસ્સામિ યથા અબ્ભાનારહેહિ ભિક્ખૂહિ વત્તિતબ્બં.

૯૬. ‘‘અબ્ભાનારહેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં...પે॰... (યથા હેટ્ઠા, તથા વિત્થારેતબ્બં,) ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બં.

‘‘ન, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના પકતત્તસ્સ ભિક્ખુનો પુરતો ગન્તબ્બં, ન પુરતો નિસીદિતબ્બં. યો હોતિ સઙ્ઘસ્સ આસનપરિયન્તો સેય્યાપરિયન્તો વિહારપરિયન્તો સો તસ્સ પદાતબ્બો. તેન ચ સો સાદિતબ્બો.

‘‘ન , ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના પુરેસમણેન વા પચ્છાસમણેન વા કુલાનિ ઉપસઙ્કમિતબ્બાનિ; ન આરઞ્ઞિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં; ન પિણ્ડપાતિકઙ્ગં સમાદાતબ્બં; ન ચ તપ્પચ્ચયા પિણ્ડપાતો નીહરાપેતબ્બો – મા મં જાનિંસૂતિ.

‘‘ન, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો આવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા.

‘‘ન, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા અભિક્ખુકો અનાવાસો ગન્તબ્બો, અઞ્ઞત્ર પકતત્તેન, અઞ્ઞત્ર અન્તરાયા...પે॰.... (યથા હેટ્ઠા, તથા વિત્થારેતબ્બા.)

‘‘ગન્તબ્બો , ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના સભિક્ખુકા આવાસા...પે॰... અનાવાસા...પે॰... આવાસા વા અનાવાસા વા સભિક્ખુકો આવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો અનાવાસો...પે॰... સભિક્ખુકો આવાસો વા અનાવાસો વા, યત્થસ્સુ ભિક્ખૂ સમાનસંવાસકા, યં જઞ્ઞા સક્કોમિ અજ્જેવ ગન્તુન્તિ.

‘‘ન, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં; પકતત્તં ભિક્ખું દિસ્વા આસના વુટ્ઠાતબ્બં, પકતત્તો ભિક્ખુ આસનેન નિમન્તેતબ્બો; ન પકતત્તેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકાસને નિસીદિતબ્બં, ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

‘‘ન, ભિક્ખવે, અબ્ભાનારહેન ભિક્ખુના પારિવાસિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… મૂલાયપટિકસ્સનારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… માનત્તારહેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… માનત્તચારિકેન ભિક્ખુના સદ્ધિં…પે॰… અબ્ભાનારહેન વુડ્ઢતરેન ભિક્ખુના સદ્ધિં એકચ્છન્ને આવાસે વત્થબ્બં, ન એકચ્છન્ને અનાવાસે વત્થબ્બં; ન એકચ્છન્ને આવાસે વા અનાવાસે વા વત્થબ્બં; ન એકાસને નિસીદિતબ્બં, ન નીચે આસને નિસિન્ને ઉચ્ચે આસને નિસીદિતબ્બં, ન છમાયં નિસિન્ને આસને નિસીદિતબ્બં; ન એકચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં , ન નીચે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તે ઉચ્ચે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં, ન છમાયં ચઙ્કમન્તે ચઙ્કમે ચઙ્કમિતબ્બં.

[મહાવ॰ ૩૯૩] ‘‘અબ્ભાનારહચતુત્થો ચે, ભિક્ખવે, પરિવાસં દદેય્ય, મૂલાય પટિકસ્સેય્ય, માનત્તં દદેય્ય, તંવીસો અબ્ભેય્ય, અકમ્મં, ન ચ કરણીય’’ન્તિ.

અબ્ભાનારહવત્તં નિટ્ઠિતં.

પારિવાસિકક્ખન્ધકો દુતિયો.

ઇમમ્હિ ખન્ધકે વત્થૂ પઞ્ચ.

તસ્સુદ્દાનં –

પારિવાસિકા સાદેન્તિ, પકતત્તાન ભિક્ખુનં;
અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિઞ્ચ સામીચિયં.

આસનં સેય્યાભિહારં, પાદો પીઠં કથલિકં;
પત્તં નહાને પરિકમ્મં, ઉજ્ઝાયન્તિ ચ પેસલા.

દુક્કટં સાદિયન્તસ્સ, મિથુ પઞ્ચ યથાવુડ્ઢં [પુનાપરે (ક॰)];
ઉપોસથં પવારણં, વસ્સિકોણોજભોજનં.

સમ્મા ચ વત્તના તત્થ, પકતત્તસ્સ ગચ્છન્તં;
યો ચ હોતિ પરિયન્તો, પુરે પચ્છા તથેવ ચ [ન પુરે પચ્છાસમણેન (સી॰ સ્યા॰)].

આરઞ્ઞપિણ્ડનીહારો, આગન્તુકે ઉપોસથે;
પવારણાય દૂતેન, ગન્તબ્બો ચ સભિક્ખુકો.

એકચ્છન્ને ચ વુટ્ઠાનં, તથેવ ચ નિમન્તયે;
આસને નીચે ચઙ્કમે, છમાયં ચઙ્કમેન ચ.

વુડ્ઢતરેન અકમ્મં, રત્તિચ્છેદા ચ સોધના;
નિક્ખિપનં સમાદાનં, વત્તંવ પારિવાસિકે [રત્તિ વા પારિવાસિકે (ક॰), ઞાતબ્બં પારિવાસિકા (સી॰ સ્યા॰)].

મૂલાય માનત્તારહા, તથા માનત્તચારિકા;
અબ્ભાનારહે નયો ચાપિ, સમ્ભેદં નયતો [સમ્ભેદનયતો (સ્યા॰)] પુન.

પારિવાસિકેસુ તયો, ચતુ માનત્તચારિકે;
ન સમેન્તિ રત્તિચ્છેદેસુ [રત્તિચ્છેદે (ઇતિપિ), રત્તિચ્છેદા (સ્યા॰)], માનત્તેસુ ચ દેવસિ;
દ્વે કમ્મા સદિસા સેસા, તયો કમ્મા સમાસમાતિ [સમા મતાતિ (સી॰)].

પારિવાસિકક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૩. સમુચ્ચયક્ખન્ધકં

૧. સુક્કવિસ્સટ્ઠિ

૯૭. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી એકં આપત્તિં આપન્નો હોતિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો [તે ભિક્ખૂ ભગવતો (સ્યા॰)] એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બં –

અપ્પટિચ્છન્નમાનત્તં

૯૮. ''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચામિ. અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. દુતિયમ્પિ, સોહં [દુતિયમ્પિ (સી॰ ક॰)] ભન્તે, સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચામિ. અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. તતિયમ્પિ સોહં [તતિયમ્પિ (સી॰ ક॰)], ભન્તે, સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચામી'તિ. ''બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૯૯. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા

અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ .

અપ્પટિચ્છન્નઅબ્ભાનં

૧૦૦. સો ચિણ્ણમાનત્તો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં ચિણ્ણમાનત્તો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, અબ્ભેતબ્બો –

તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ''અહં ભન્તે એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં, સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં, ભન્તે, ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચામિ.

''અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં ચિણ્ણમાનત્તો દુતિયમ્પિ, ભન્તે, સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચામિ.

''અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં ચિણ્ણમાનત્તો તતિયમ્પિ, ભન્તે, સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચામીતિ. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૦૧. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ.

સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અબ્ભાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અબ્ભાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અબ્ભાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''અબ્ભિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

એકાહપ્પટિચ્છન્નપરિવાસં

૧૦૨. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી એકં આપત્તિં આપન્નો હોતિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. ''બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૦૩. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં દેતિ . યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... .

''દિન્નો સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

એકાહપ્પટિચ્છન્નમાનત્તં

૧૦૪. સો પરિવુત્થપરિવાસો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બં –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં, ભન્તે, પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બં [યાચિતબ્બો (સી॰ એવમુપરિપિ)]. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બં [યાચિતબ્બો (સી॰ એવમુપરિપિ)]. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૦૫. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા

એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... .

''દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

એકાહપ્પટિચ્છન્નઅબ્ભાનં

૧૦૬. સો ચિણ્ણમાનત્તો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં ચિણ્ણમાનત્તો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, અબ્ભેતબ્બો –

''તેન ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં, ભન્તે, ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૦૭. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય

એકાહપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં એકાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય એકાહપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા એકાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અબ્ભાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

''અબ્ભિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નપરિવાસો

૧૦૮. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી એકં આપત્તિં આપન્નો હોતિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં દ્વીહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... તીહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... ચતૂહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૦૯. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

પારિવાસિકમૂલાયપટિકસ્સના

૧૧૦. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ‘‘અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો –

‘‘તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં . સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સનં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા [યાચિતબ્બો (સી॰ એવમુપરિપિ)]. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા [યાચિતબ્બો (સી॰ એવમુપરિપિ)]. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૧૧. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે , સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સના, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... .

''પટિકસ્સિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સના [મૂલાય (સ્યા॰)]. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

માનત્તારહમૂલાયપટિકસ્સના

૧૧૨. સો પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૧૩. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સો પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય

મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સો પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ . સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સના, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

''પટિકસ્સિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સના. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

તિકાપત્તિમાનત્તં

૧૧૪. સો પરિવુત્થપરિવાસો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં પરિવુત્થપરિવાસો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બં –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ...પે॰... સોહં, ભન્તે, પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૧૫. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

''દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

માનત્તચારિકમૂલાયપટિકસ્સના

૧૧૬. સો માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિત્વા છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો – તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે , એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. ''બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૧૭. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ...પે॰... મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ . યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સેય્ય. એસા ઞત્તિ...પે॰... પટિકસ્સિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સના. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, છારત્તં માનત્તં દાતબ્બં – તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ...પે॰... છારત્તં માનત્તં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ...પે॰... દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અબ્ભાનારહમૂલાયપટિકસ્સના

૧૧૮. સો ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰...

સોહં ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિત્વા છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો…પે॰….

''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, છારત્તં માનત્તં દાતબ્બં…પે॰….

''દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

મૂલાયપટિકસ્સિતઅબ્ભાનં

૧૧૯. સો ચિણ્ણમાનત્તો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં…પે॰… સોહં ચિણ્ણમાનત્તો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, અબ્ભેતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા…પે॰… એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં, ભન્તે, ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચામી'''તિ.

‘‘દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૨૦. ‘‘સુણાતુ મે , ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પઞ્ચાહપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં અપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા અપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં…પે॰… સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અબ્ભાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘અબ્ભિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

પક્ખપ્પટિચ્છન્નપરિવાસો

૧૨૧. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી એકં આપત્તિં આપન્નો હોતિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ‘‘અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો

ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૨૨. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

''દિન્નો સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

પક્ખપારિવાસિકમૂલાયપટિકસ્સના

૧૨૩. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિત્વા પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય

સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૨૪. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિ . સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સના, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘પટિકસ્સિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સના. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

સમોધાનપરિવાસો

૧૨૫. ‘‘એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો – તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા…પે॰… એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચામી’’’તિ.

‘‘દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૨૬. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં . સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

માનત્તારહમૂલાયપટિકસ્સનાદિ

૧૨૭. સો પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ‘‘અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય

મૂલાય પટિકસ્સિત્વા પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો…પે॰….

‘‘એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો…પે॰… દેતિ…પે॰….

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

તિકાપત્તિમાનત્તં

૧૨૮. સો પરિવુત્થપરિવાસો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ‘‘અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં…પે॰… સોહં પરિવુત્થપરિવાસો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તેન હિ , ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બં –

‘‘તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા…પે॰… એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં…પે॰… સોહં, ભન્તે, પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૨૯. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં…પે॰… સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં…પે॰… સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

માનત્તચારિકમૂલાયપટિકસ્સનાદિ

૧૩૦. સો માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ‘‘અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં…પે॰… સોહં

માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિત્વા પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં દત્વા છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો...પે॰....

''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો...પે॰....

''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, છારત્તં માનત્તં દાતબ્બં...પે॰... દેતિ...પે॰... .

''દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અબ્ભાનારહમૂલાયપટિકસ્સનાદિ

૧૩૧. સો ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિત્વા પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં દત્વા છારત્તં માનત્તં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો...પે॰....

''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો...પે॰....

''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, છારત્તં માનત્તં દાતબ્બં...પે॰... દેતિ...પે॰....

''દિન્નં સઙ્ઘેન ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

પક્ખપ્પટિચ્છન્નઅબ્ભાનં

૧૩૨. સો ચિણ્ણમાનત્તો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સોહં ચિણ્ણમાનત્તો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, અબ્ભેતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ઉદાયિના ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા, એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા, વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા, ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા, અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા, એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા

પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિં સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સોહં, ભન્તે, ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચામી'''તિ.

''દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૩૩. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પક્ખપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પક્ખપ્પટિચ્છન્નાય પક્ખપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં.

સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો માનત્તારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો તિસ્સન્નં આપત્તીનં છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો માનત્તં ચરન્તો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં [સો સંઘં (ક॰)] અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો અબ્ભાનારહો અન્તરા એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય મૂલાય પટિકસ્સિ. સો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સો પરિવુત્થપરિવાસો સઙ્ઘં અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં યાચિ. સઙ્ઘો ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અન્તરા એકિસ્સા આપત્તિયા સઞ્ચેતનિકાય સુક્કવિસ્સટ્ઠિયા પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નાય છારત્તં માનત્તં અદાસિ. સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉદાયી ભિક્ખુ એકં આપત્તિં આપજ્જિ સઞ્ચેતનિકં સુક્કવિસ્સટ્ઠિં પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્નં...પે॰... સો ચિણ્ણમાનત્તો સઙ્ઘં અબ્ભાનં યાચતિ. સઙ્ઘો ઉદાયિં ભિક્ખું અબ્ભેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉદાયિસ્સ ભિક્ખુનો અબ્ભાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

''અબ્ભિતો સઙ્ઘેન ઉદાયી ભિક્ખુ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

સુક્કવિસ્સટ્ઠિ સમત્તા.

૨. પરિવાસો

અગ્ઘસમોધાનપરિવાસો

૧૩૪. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપન્નો હોતિ – એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ દ્વીહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ તીહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ ચતૂહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ છાહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ સત્તાહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ અટ્ઠાહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ નવાહપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ‘‘અહં, આવુસો, સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં – એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્ના...પે॰... એકા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો તસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

‘‘તેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં – એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્ના...પે॰... એકા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૩૫. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ – એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્ના...પે॰... એકા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ – એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્ના...પે॰... એકા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના; તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિ દસાહપ્પટિચ્છન્ના તસ્સા અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્નઅગ્ઘસમોધાનં

૧૩૬. તેન ખો પન સમયેન અઞ્‍ઞતરો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપન્‍નો હોતિ – એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્‍ના , દ્વે આપત્તિયો દ્વીહપ્પટિચ્છન્‍નાયો [દ્વીહપ્પટિચ્છન્‍ના (ક॰ એવં યાવદસાહપ્પટિચ્છન્‍ના)], તિસ્સો આપત્તિયો તીહપ્પટિચ્છન્‍નાયો, ચતસ્સો આપત્તિયો ચતૂહપ્પટિચ્છન્‍નાયો, પઞ્ચ આપત્તિયો પઞ્ચાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો, છ આપત્તિયો છાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો, સત્ત આપત્તિયો સત્તાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો, અટ્ઠ આપત્તિયો અટ્ઠાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો, નવ આપત્તિયો નવાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો, દસ આપત્તિયો દસાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં, એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્‍ના...પે॰... દસ આપત્તિયો દસાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો . કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો તસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં, એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્‍ના...પે॰... દસ આપત્તિયો દસાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. ''બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૩૭. સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્‍નામો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ, એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્‍ના...પે॰... દસ આપત્તિયો દસાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં સઙ્ઘો ઇત્થન્‍નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્‍નામો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ – એકા આપત્તિ એકાહપ્પટિચ્છન્‍ના...પે॰... દસ આપત્તિયો દસાહપ્પટિચ્છન્‍નાયો. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્‍નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્‍નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

''દિન્‍નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્‍નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં યા આપત્તિયો સબ્બચિરપ્પટિચ્છન્‍નાયો તાસં અગ્ઘેન સમોધાનપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

દ્વેમાસપરિવાસો

૧૩૮. તેન ખો પન સમયેન અઞ્‍ઞતરો ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપન્‍નો હોતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્‍નાયો. તસ્સ એતદહોસિ – ''અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્‍નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્‍નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય''ન્તિ. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્‍નાય

દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ''અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્યન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય''ન્તિ.

સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – 'અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય'ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – 'અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય'ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્યન્તિ. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો તસ્સ ભિક્ખુનો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા, એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા, વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા, ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા, અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા, એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો . યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય'ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – 'અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય'ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્યન્તિ. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચામીતિ.

''દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. ''બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૩૯. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ એતદહોસિ – 'અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો.

યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્યન્તિ. સો સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્યન્તિ. સો સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના તદુપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

દ્વે માસા પરિવસિતબ્બવિધિ

૧૪૦. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ . સો સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે

એતદહોસિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો એકિસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્યન્તિ. સો સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના તદુપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૪૧. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો ; એકં આપત્તિં જાનાતિ, એકં આપત્તિં ન જાનાતિ. સો સઙ્ઘં યં આપત્તિં જાનાતિ તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ આપત્તિં જાનાતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં આપત્તિં જાનિં, એકં આપત્તિં ન જાનિં. સોહં સઙ્ઘં યં આપત્તિં જાનિં તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ આપત્તિં જાનામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના તદુપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૪૨. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં આપત્તિં સરતિ, એકં આપત્તિં નસ્સરતિ. સો સઙ્ઘં યં આપત્તિં સરતિ તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ આપત્તિં સરતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં આપત્તિં સરિં, એકં આપત્તિં નસ્સરિં. સોહં સઙ્ઘં યં આપત્તિં સરિં, તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ આપત્તિં સરામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના તદુપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૪૩. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકાય આપત્તિયા નિબ્બેમતિકો, એકાય આપત્તિયા વેમતિકો. સો સઙ્ઘં યાય આપત્તિયા નિબ્બેમતિકો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા નિબ્બેમતિકો હોતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકાય આપત્તિયા નિબ્બેમતિકો, એકાય આપત્તિયા વેમતિકો. સોહં સઙ્ઘં યાય આપત્તિયા નિબ્બેમતિકો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તસ્સા આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા નિબ્બેમતિકો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં ઇતરિસ્સાપિ

આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો ઇતરિસ્સાપિ આપત્તિયા દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાય દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના તદુપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૪૪. ''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકા આપત્તિ જાનપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ અજાનપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ અઞ્ઞો ભિક્ખુ આગચ્છતિ બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સો એવં વદેતિ – 'કિં અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો? કિસ્સાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ? તે એવં વદેન્તિ – 'અયં, આવુસો, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકા આપત્તિ જાનપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ અજાનપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તાયો અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો, તાસાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ. સો એવં વદેતિ – 'યાયં, આવુસો , આપત્તિ જાનપ્પટિચ્છન્ના, ધમ્મિકં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસદાનં; ધમ્મત્તા રુહતિ. યા ચ ખ્વાયં, આવુસો, આપત્તિ અજાનપ્પટિચ્છન્ના, અધમ્મિકં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસદાનં; અધમ્મત્તા ન રુહતિ. એકિસ્સા, આવુસો, આપત્તિયા ભિક્ખુ માનત્તારહો'''તિ.

૧૪૫. ''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકા આપત્તિ સરમાનપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ અસ્સરમાનપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ અઞ્ઞો ભિક્ખુ આગચ્છતિ બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સો એવં વદેતિ – 'કિ અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો? કિસ્સાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ? તે એવં વદેન્તિ – 'અયં, આવુસો, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકા આપત્તિ સરમાનપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ અસ્સરમાનપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તાયો અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો; તાસાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ. સો એવં વદેતિ – 'યાયં, આવુસો , આપત્તિ સરમાનપ્પટિચ્છન્ના ધમ્મિકં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસદાનં; ધમ્મત્તા રુહતિ. યા ચ ખ્વાયં, આવુસો, આપત્તિ અસ્સરમાનપ્પટિચ્છન્ના, અધમ્મિકં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસદાનં; અધમ્મત્તા ન રુહતિ. એકિસ્સા, આવુસો, આપત્તિયા ભિક્ખુ માનત્તારહો'''તિ.

૧૪૬. ''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકા આપત્તિ નિબ્બેમતિકપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ વેમતિકપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ અઞ્ઞો ભિક્ખુ આગચ્છતિ બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સો એવં વદેતિ – 'કિં અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો? કિસ્સાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ? તે એવં વદેન્તિ – 'અયં, આવુસો, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકા આપત્તિ નિબ્બેમતિકપ્પટિચ્છન્ના, એકા આપત્તિ વેમતિકપ્પટિચ્છન્ના. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તાયો અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો; તાસાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ. સો એવં વદેતિ –

‘યાયં , આવુસો, આપત્તિ નિબ્બેમતિકપ્પટિચ્છન્ના, ધમ્મિકં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસદાનં; ધમ્મત્તા રુહતિ. યા ચ ખ્વાયં, આવુસો, આપત્તિ વેમતિકપ્પટિચ્છન્ના અધમ્મિકં તસ્સા આપત્તિયા પરિવાસદાનં; અધમ્મત્તા ન રુહતિ. એકિસ્સા, આવુસો, આપત્તિયા ભિક્ખુ માનત્તારહો’’તિ.

૧૪૭. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપન્નો હોતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ એતદહોસિ – ‘‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – ‘‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં [ઇતરમ્પિ માસપરિવાસં (સ્યા॰ ક॰ એવમુપરિપિ)] યાચેય્ય’’ન્તિ.

સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ‘‘અહં ખો, આવુસો, દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો તસ્સ ભિક્ખુનો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

‘‘તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – અહં, ભન્તે, દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો . તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં

દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્યન્તિ. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચામીતિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૪૮. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્યન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસસ્સ [ઇતરમ્પિ માસપરિવાસસ્સ (ક॰), ઇતરસ્સપિ માસપરિવાસસ્સ (સ્યા॰)] દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસો [ઇતરમ્પિ માસપરિવાસો (ક॰), ઇતરોપિ માસપરિવાસો (સ્યા॰)]. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

‘‘તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના પુરિમં ઉપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૪૯. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ – અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. તસ્સ મે એતદહોસિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં એકમાસપરિવાસં અદાસિ. તસ્સ મે પરિવસન્તસ્સ લજ્જીધમ્મો ઓક્કમિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના પુરિમં ઉપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૫૦. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં માસં જાનાતિ, એકં માસં ન જાનાતિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં જાનાતિ તં માસં પરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં જાનાતિ તં માસં પરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ માસં જાનાતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં માસં જાનિં, એકં માસં ન જાનિં. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં જાનિં તં માસં પરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં જાનિં તં માસં પરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ માસં જાનામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચતિ . તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના પુરિમં ઉપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૫૧. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં માસં સરતિ, એકં માસં નસ્સરતિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં સરતિ તં માસં પરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં સરતિ તં માસં પરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ માસં સરતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં માસં સરિં, એકં માસં નસ્સરિં. સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં સરિં તં માસં પરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં સરિં તં માસં પરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ માસં સરામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના પુરિમં ઉપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૫૨. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં માસં નિબ્બેમતિકો, એકં માસં વેમતિકો. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં નિબ્બેમતિકો તં માસં પરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં નિબ્બેમતિકો તં માસં પરિવાસં દેતિ.

સો પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ માસં નિબ્બેમતિકો હોતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકં માસં નિબ્બેમતિકો, એકં માસં વેમતિકો . સોહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં યં માસં નિબ્બેમતિકો તં માસં પરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છાન્નાનં યં માસં નિબ્બેમતિકો તં માસં પરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો ઇતરમ્પિ માસં નિબ્બેમતિકો. યંનૂનાહં સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચેય્ય’ન્તિ. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં ઇતરમ્પિ માસં પરિવાસં દેતિ. તેન, ભિક્ખવે , ભિક્ખુના પુરિમં ઉપાદાય દ્વે માસા પરિવસિતબ્બા.

૧૫૩. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકો માસો જાનપ્પટિચ્છન્નો, એકો માસો અજાનપ્પટિચ્છન્નો. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ અઞ્ઞો ભિક્ખુ આગચ્છતિ બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સો એવં વદેતિ – ‘કિં અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો? કિસ્સાયં ભિક્ખુ પરિવસતી’તિ? તે એવં વદેન્તિ – ‘અયં, આવુસો, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો. એકો માસો જાનપ્પટિચ્છન્નો, એકો માસો અજાનપ્પટિચ્છન્નો. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તાયો અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો તાસાયં ભિક્ખુ પરિવસતી’તિ. સો એવં વદેતિ – ‘ય્વાયં, આવુસો, માસો જાનપ્પટિચ્છન્નો ધમ્મિકં તસ્સ માસસ્સ પરિવાસદાનં; ધમ્મત્તા રુહતિ. યો ચ ખ્વાયં, આવુસો, માસો અજાનપ્પટિચ્છન્નો અધમ્મિકં તસ્સ માસસ્સ પરિવાસદાનં; અધમ્મત્તા ન રુહતિ. એકસ્સ, આવુસો , માસસ્સ ભિક્ખુ માનત્તારહો’તિ.

૧૫૪. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકો માસો સરમાનપ્પટિચ્છન્નો, એકો માસો અસ્સરમાનપ્પટિચ્છન્નો. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ અઞ્ઞો ભિક્ખુ આગચ્છતિ બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો . સો એવં વદેતિ – ‘કિં અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો? કિસ્સાયં ભિક્ખુ પરિવસતી’તિ? તે એવં વદેન્તિ – ‘અયં, આવુસો, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકો માસો સરમાનપ્પટિચ્છન્નો, એકો માસો અસ્સરમાનપ્પટિચ્છન્નો. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તાયો અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો તાસાયં ભિક્ખુ પરિવસતી’તિ. સો એવં વદેતિ – ‘ય્વાયં, આવુસો, માસો સરમાનપ્પટિચ્છન્નો ધમ્મિકં તસ્સ માસસ્સ પરિવાસદાનં; ધમ્મત્તા રુહતિ. યો ચ ખ્વાયં, આવુસો, માસો અસ્સરમાનપ્પટિચ્છન્નો અધમ્મિકં તસ્સ માસસ્સ પરિવાસદાનં; અધમ્મત્તા ન રુહતિ. એકસ્સ, આવુસો, માસસ્સ ભિક્ખુ માનત્તારહો’તિ.

૧૫૫. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકો માસો નિબ્બેમતિકપ્પટિચ્છન્નો, એકો માસો વેમતિકપ્પટિચ્છન્નો. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં દેતિ. તસ્સ પરિવસન્તસ્સ

અઞ્ઞો ભિક્ખુ આગચ્છતિ બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સો એવં વદેતિ – 'કિં અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો? કિસ્સાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ? તે એવં વદેન્તિ – 'અયં, આવુસો, ભિક્ખુ દ્વે સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાયો; એકો માસો નિબ્બેમતિકપ્પટિચ્છન્નો, એકો માસો વેમતિકપ્પટિચ્છન્નો. સો સઙ્ઘં દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં યાચિ. તસ્સ સઙ્ઘો દ્વિન્નં આપત્તીનં દ્વેમાસપ્પટિચ્છન્નાનં દ્વેમાસપરિવાસં અદાસિ. તાયો અયં, આવુસો, ભિક્ખુ આપન્નો તાસાયં ભિક્ખુ પરિવસતી'તિ . સો એવં વદેતિ – 'ય્વાયં, આવુસો, માસો નિબ્બેમતિકપ્પટિચ્છન્નો ધમ્મિકં તસ્સ માસસ્સ પરિવાસદાનં; ધમ્મત્તા રુહતિ. યો ચ ખ્વાયં, આવુસો, માસો વેમતિકપ્પટિચ્છન્નો અધમ્મિકં તસ્સ માસસ્સ પરિવાસદાનં; અધમ્મત્તા ન રુહતિ. એકસ્સ, આવુસો, માસસ્સ ભિક્ખુ માનત્તારહો''તિ.

સુદ્ધન્તપરિવાસો

૧૫૬. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપન્નો હોતિ. સો આપત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ; રત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ, રત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો. સો ભિક્ખૂનં આરોચેસિ – ''અહં, આવુસો, સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં; આપત્તિપરિયન્તં ન જાનામિ, રત્તિપરિયન્તં ન જાનામિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરામિ, રત્તિપરિયન્તં નસ્સરામિ; આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો તસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં. આપત્તિપરિયન્તં ન જાનામિ, રત્તિપરિયન્તં ન જાનામિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરામિ, રત્તિપરિયન્તં નસ્સરામિ; આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૫૭. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ. આપત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ, રત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિ. આપત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ , રત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તાસં આપત્તીનં સુદ્ધન્તપરિવાસો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૧૫૮. ‘‘એવં ખો, ભિક્ખવે, સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો; એવં પરિવાસો દાતબ્બો. કથઞ્ચ, ભિક્ખવે, સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો? આપત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ, રત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો – સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘આપત્તિપરિયન્તં જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં સરતિ, રત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે નિબ્બેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો – સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘આપત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં જાનાતિ, એકચ્ચં ન જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં સરતિ, એકચ્ચં નસ્સરતિ, રત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે એકચ્ચે વેમતિકો, એકચ્ચે નિબ્બેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે વેમતિકો – સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘આપત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં જાનાતિ, એકચ્ચં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ, રત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં સરતિ, એકચ્ચં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે એકચ્ચે વેમતિકો, એકચ્ચે નિબ્બેમતિકો – સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘આપત્તિપરિયન્તં જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં જાનાતિ, એકચ્ચં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં સરતિ, રત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં સરતિ, એકચ્ચં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે નિબ્બેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે એકચ્ચે વેમતિકો, એકચ્ચે નિબ્બેમતિકો – સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘આપત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં જાનાતિ, એકચ્ચં ન જાનાતિ; રત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં જાનાતિ, એકચ્ચં ન જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં સરતિ, એકચ્ચં નસ્સરતિ ; રત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં સરતિ, એકચ્ચં નસ્સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે એકચ્ચે વેમતિકો, એકચ્ચે નિબ્બેમતિકો; રત્તિપરિયન્તે એકચ્ચે વેમતિકો, એકચ્ચે નિબ્બેમતિકો – સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો. એવં ખો, ભિક્ખવે, સુદ્ધન્તપરિવાસો દાતબ્બો.

૧૫૯. ‘‘કથઞ્ચ, ભિક્ખવે, પરિવાસો દાતબ્બો? આપત્તિપરિયન્તં જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં સરતિ, રત્તિપરિયન્તં સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે નિબ્બેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે નિબ્બેમતિકો – પરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘આપત્તિપરિયન્તં ન જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં નસ્સરતિ, રત્તિપરિયન્તં સરતિ, આપત્તિપરિયન્તે વેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે નિબ્બેમતિકો – પરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘આપત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં જાનાતિ, એકચ્ચં ન જાનાતિ, રત્તિપરિયન્તં જાનાતિ; આપત્તિપરિયન્તં એકચ્ચં સરતિ, એકચ્ચં નસ્સરતિ, રત્તિપરિયન્તં સરતિ; આપત્તિપરિયન્તે એકચ્ચે વેમતિકો, એકચ્ચે નિબ્બેમતિકો, રત્તિપરિયન્તે નિબ્બેમતિકો – પરિવાસો દાતબ્બો. એવં ખો, ભિક્ખવે, પરિવાસો દાતબ્બો.

પરિવાસો નિટ્ઠિતો.

૩. ચત્તાલીસકં

૧૬૦. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ પરિવસન્તો વિબ્ભમિ. સો પુન પચ્ચાગન્ત્વા ભિક્ખૂ ઉપસમ્પદં યાચિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો વિબ્ભમતિ. વિબ્ભન્તકસ્સ, ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન ઉપસમ્પજ્જતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો સામણેરો હોતિ. સામણેરસ્સ, ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન ઉપસમ્પજ્જતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો ઉમ્મત્તકો હોતિ. ઉમ્મત્તકસ્સ, ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન અનુમ્મત્તકો હોતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો ખિત્તચિત્તો હોતિ. ખિત્તચિત્તસ્સ, ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન અખિત્તચિત્તો હોતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પુરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો વેદનાટ્ટો હોતિ. વેદનાટ્ટસ્સ , ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન અવેદનાટ્ટો હોતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો, આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખિપિય્યતિ [ઉક્ખિપિયતિ (સ્યા॰), ઉક્ખિપીયતિ (ક॰)]. ઉક્ખિત્તકસ્સ, ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન ઓસારિય્યતિ [ઓસારિયતિ (સ્યા॰), ઓસારીયતિ (ક॰)], તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખિપિય્યતિ. ઉક્ખિત્તકસ્સ, ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન ઓસારિય્યતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો, પાપિકાય દિટ્ઠિયા, અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખિપિય્યતિ. ઉક્ખિત્તકસ્સ, ભિક્ખવે, પરિવાસો ન રુહતિ. સો ચે પુન ઓસારિય્યતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો, અવસેસો પરિવસિતબ્બો.

૧૬૧. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ મૂલાયપટિકસ્સનારહો વિબ્ભમતિ. વિબ્ભન્તકસ્સ, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સના ન રુહતિ. સો ચે પુન ઉપસમ્પજ્જતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ મૂલાયપટિકસ્સનારહો સામણેરો હોતિ...પે॰... ઉમ્મત્તકો હોતિ...પે॰... ખિત્તચિત્તો હોતિ...પે॰... વેદનાટ્ટો હોતિ...પે॰... આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... પાપિકાય દિટ્ઠિયા, અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખિપિય્યતિ. ઉક્ખિત્તકસ્સ, ભિક્ખવે, મૂલાયપટિકસ્સના ન રુહતિ. સો ચે પુન ઓસારિય્યતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો.

૧૬૨. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ માનત્તારહો વિબ્ભમતિ. વિબ્ભન્તકસ્સ, ભિક્ખવે, માનત્તદાનં ન રુહતિ. સો ચે પુન ઉપસમ્પજ્જતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો. તસ્સ ભિક્ખુનો માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ માનત્તારહો સામણેરો હોતિ...પે॰... ઉમ્મત્તકો હોતિ...પે॰... ખિત્તચિત્તો હોતિ...પે॰... વેદનાટ્ટો હોતિ...પે॰... આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... પાપિકાય દિટ્ઠિયા, અપ્પટિનિસ્સગ્ગે , ઉક્ખિપિય્યતિ. ઉક્ખિત્તકસ્સ, ભિક્ખવે, માનત્તદાનં ન રુહતિ. સો ચે પુન ઓસારિય્યતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો. તસ્સ ભિક્ખુનો માનત્તં દાતબ્બં.

૧૬૩. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ માનત્તં ચરન્તો વિબ્ભમતિ. વિબ્ભન્તકસ્સ, ભિક્ખવે , માનત્તચરિયા ન રુહતિ. સો ચે પુન ઉપસમ્પજ્જતિ તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો; યં માનત્તં દિન્નં સુદિન્નં, યં માનત્તં ચિણ્ણં સુચિણ્ણં, અવસેસં ચરિતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ માનત્તં ચરન્તો સામણેરો હોતિ...પે॰... ઉમ્મત્તકો હોતિ...પે॰... ખિત્તચિત્તો હોતિ...પે॰... વેદનાટ્ટો હોતિ...પે॰... આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... પાપિકાય દિટ્ઠિયા, અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખિપિય્યતિ. ઉક્ખિત્તકસ્સ, ભિક્ખવે, માનત્તચરિયા ન રુહતિ. સો ચે પુન ઓસારિય્યતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પુરિવુત્થો સુપરિવુત્થો; યં માનત્તં દિન્નં સુદિન્નં, યં માનત્તં ચિણ્ણં સુચિણ્ણં, અવસેસં ચરિતબ્બં.

૧૬૪. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અબ્ભાનારહો વિબ્ભમતિ. વિબ્ભન્તકસ્સ, ભિક્ખવે, અબ્ભાનં ન રુહતિ. સો ચે પુન ઉપસમ્પજ્જતિ , તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો; યં માનત્તં દિન્નં સુદિન્નં, યં માનત્તં ચિણ્ણં સુચિણ્ણં. સો ભિક્ખુ અબ્ભેતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અબ્ભાનારહો સામણેરો હોતિ...પે॰... ઉમ્મત્તકો હોતિ...પે॰...

ખિત્તચિત્તો હોતિ...પે॰... વેદનાટ્ટો હોતિ...પે॰... આપત્તિયા અદસ્સને, ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે, ઉક્ખિપિય્યતિ...પે॰... પાપિકાય દિટ્ઠિયા, અપ્પટિનિસ્સગ્ગે, ઉક્ખિપિય્યતિ. ઉક્ખિત્તકસ્સ, ભિક્ખવે,

અબ્ભાનં ન રુહતિ. સો ચે પુન ઓસારિય્યતિ, તસ્સ તદેવ પુરિમં પરિવાસદાનં. યો પરિવાસો દિન્નો સુદિન્નો, યો પરિવુત્થો સુપરિવુત્થો; યં માનત્તં દિન્નં સુદિન્નં, યં માનત્તં ચિણ્ણં સુચિણ્ણં. સો ભિક્ખુ અબ્ભેતબ્બો.

ચત્તાલીસકં સમત્તં.

૪. છત્તિંસકં

૧૬૫. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા [પરિમાણાયો (સી॰ સ્યા॰)] અપ્પટિચ્છન્નાયો. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયો. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ અપરિમાણા [અપરિમાણાયો (સી॰ સ્યા॰)] અપ્પટિચ્છન્નાયો…પે॰… અપરિમાણા પટિચ્છન્નાયો…પે॰… અપરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ…પે॰… પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયો…પે॰… પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો…પે॰… પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ માનત્તારહો…પે॰… માનત્તં ચરન્તો…પે॰… (યથાપરિવાસં તથા વિત્થારેતબ્બં) અબ્ભાનારહો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા અપ્પટિચ્છન્નાયો…પે॰… પરિમાણા પટિચ્છન્નાયો…પે॰… પરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ…પે॰… અપરિમાણા અપ્પટિચ્છન્નાયો…પે॰… અપરિમાણા પટિચ્છન્નાયો…પે॰… અપરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ…પે॰… પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયો…પે॰… પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો…પે॰… પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

છત્તિંસકં સમત્તં.

૫. માનત્તસતકં

૧૬૬. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન [સો ચે પુન (ક॰)] ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો માનત્તં

દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પચ્છિમસ્મિં આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિં આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

૧૬૭. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિં આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

૧૬૮. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ. યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા

જાનિત્વા નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિં આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ. યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ. તસ્સ , ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ. યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

૧૬૯. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિં આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ . એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્સાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

૧૭૦. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિં આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે

નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

૧૭૧. ''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા સામણેરો હોતિ...પે॰... ઉમ્મત્તકો હોતિ...પે॰... ખિત્તચિત્તો હોતિ...પે॰... (યથા હેટ્ઠા તથા વિત્થારેતબ્બં) વેદનાટ્ટો હોતિ...પે॰... તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ...પે॰... એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ...પે॰... એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ...પે॰... એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વેદનાટ્ટો હોતિ. સો પુન અવેદનાટ્ટો હુત્વા યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ...પે॰... યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ...પે॰... યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ...પે॰... યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ. તસ્સ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો પુરિમસ્મિઞ્ચ પચ્છિમસ્મિઞ્ચ આપત્તિક્ખન્ધે યથાપટિચ્છન્ને પરિવાસં દત્વા માનત્તં દાતબ્બં.

માનત્તસતં નિટ્ઠિતં.

૬. સમૂલાયસમોધાનપરિવાસચતુસ્સતં

૧૭૨. ''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ. સો પુન ઉપસમ્પન્નો તા આપત્તિયો છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

૧૭૩. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

૧૭૪. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા

છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ. યા આપત્તિયો જાનાતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ, યા આપત્તિયો ન જાનાતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે જાનિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અજાનિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા જાનિત્વા છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

૧૭૫. ''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો . યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ. યા આપત્તિયો સરતિ તા આપત્તિયો છાદેતિ; યા આપત્તિયો નસ્સરતિ તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે સરિત્વા છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે અસ્સરિત્વા નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા સરિત્વા

છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

૧૭૬. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો . યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ. એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વિબ્ભમિત્વા [સો ભિક્ખુ વિબ્ભમિત્વા (ક॰)] પુન ઉપસમ્પન્નો યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો . યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

૧૭૭. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા સામણેરો હોતિ…પે॰… ઉમ્મત્તકો હોતિ…પે॰… ખિત્તચિત્તો હોતિ…પે॰… વેદનાટ્ટો હોતિ…પે॰… તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ (યથા હેટ્ઠા વિત્થારિતં તથા વિત્થારેતબ્બં)…પે॰… એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ…પે॰… એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ…પે॰… એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વેદનાટ્ટો હોતિ. સો

પુન અવેદનાટ્ટો હુત્વા યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ…પે॰… યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ…પે॰… યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ…પે॰… યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

૧૭૮. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ માનત્તારહો…પે॰… માનત્તં ચરન્તો…પે॰… અબ્ભાનારહો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ…પે॰… (માનત્તારહો ચ માનત્તચારી ચ અબ્ભાનારહો ચ યથા પરિવાસો વિત્થારિતો તથા વિત્થારેતબ્બો).

૧૭૯. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અબ્ભાનારહો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા અપ્પટિચ્છાદેત્વા સામણેરો હોતિ…પે॰… ઉમ્મત્તકો હોતિ…પે॰… ખિત્તચિત્તો હોતિ…પે॰… વેદનાટ્ટો હોતિ…પે॰… તસ્સ હોન્તિ આપત્તિયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ …પે॰… એકચ્ચા આપત્તિયો જાનાતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો ન જાનાતિ…પે॰… એકચ્ચા આપત્તિયો સરતિ, એકચ્ચા આપત્તિયો નસ્સરતિ…પે॰… એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો, એકચ્ચાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો. યાસુ આપત્તીસુ નિબ્બેમતિકો તા આપત્તિયો છાદેતિ; યાસુ આપત્તીસુ વેમતિકો તા આપત્તિયો નચ્છાદેતિ. સો વેદનાટ્ટો હોતિ. સો પુન અવેદનાટ્ટો હુત્વા યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ…પે॰… યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ…પે॰… યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો નચ્છાદેતિ…પે॰… યા આપત્તિયો પુબ્બે નિબ્બેમતિકો છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ; યા આપત્તિયો પુબ્બે વેમતિકો નચ્છાદેસિ તા આપત્તિયો પચ્છા નિબ્બેમતિકો છાદેતિ. સો ભિક્ખુ મૂલાય પટિકસ્સિતબ્બો. યથાપટિચ્છન્નાનઞ્ચસ્સ આપત્તીનં પુરિમાય આપત્તિયા સમોધાનપરિવાસો દાતબ્બો.

સમૂલાયસમોધાનપરિવાસચતુસ્સતં નિટ્ઠિતં.

૭. પરિમાણાદિવારઅટ્ઠકં

૧૮૦. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિત્વા પરિમાણા અપ્પટિચ્છાદેત્વા…પે॰… અપરિમાણા અપ્પટિચ્છાદેત્વા…પે॰… એકનામા અપ્પટિચ્છાદેત્વા…પે॰… નાનાનામા અપ્પટિચ્છાદેત્વા…પે॰… સભાગા અપ્પટિચ્છાદેત્વા…પે॰… વિસભાગા અપ્પટિચ્છાદેત્વા…પે॰… વવત્થિતા અપ્પટિચ્છાદેત્વા…પે॰… સમ્ભિન્ના અપ્પટિચ્છાદેત્વા વિબ્ભમતિ…પે॰… (યથા હેટ્ઠા તથા વિત્થારેતબ્બં).

પરિમાણાદિવારઅટ્ઠકં નિટ્ઠિતં.

૮. દ્વેભિક્ખુવારએકાદસકં

૧૮૧. ''દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘાદિસેસં આપન્ના હોન્તિ. તે સઙ્ઘાદિસેસે સઙ્ઘાદિસેસદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને [યથાપટિચ્છન્નાનં (સી॰)] ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

''દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘાદિસેસં આપન્ના હોન્તિ. તે સઙ્ઘાદિસેસે વેમતિકા હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

''દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘાદિસેસં આપન્ના હોન્તિ. તે સઙ્ઘાદિસેસે મિસ્સકદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

''દ્વે ભિક્ખૂ મિસ્સકં આપન્ના હોન્તિ. તે મિસ્સકે સઙ્ઘાદિસેસદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

''દ્વે ભિક્ખૂ મિસ્સકં આપન્ના હોન્તિ. તે મિસ્સકે મિસ્સકદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

''દ્વે ભિક્ખૂ સુદ્ધકં આપન્ના હોન્તિ. તે સુદ્ધકે સઙ્ઘાદિસેસદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. ઉભોપિ યથાધમ્મં કારાપેતબ્બા.

''દ્વે ભિક્ખૂ સુદ્ધકં આપન્ના હોન્તિ. તે સુદ્ધકે સુદ્ધકદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. ઉભોપિ યથાધમ્મં કારાપેતબ્બા.

''દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘાદિસેસં આપન્ના હોન્તિ. તે સઙ્ઘાદિસેસે સઙ્ઘાદિસેસદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકસ્સ હોતિ આરોચેસ્સામીતિ, એકસ્સ હોતિ ન આરોચેસ્સામીતિ. સો પઠમમ્પિ યામં છાદેતિ, દુતિયમ્પિ યામં છાદેતિ, તતિયમ્પિ યામં છાદેતિ – ઉટ્ઠિતે અરુણે છન્ના હોતિ આપત્તિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

''દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘાદિસેસં આપન્ના હોન્તિ. તે સઙ્ઘાદિસેસે સઙ્ઘાદિસેસદિટ્ઠિનો હોન્તિ. તે ગચ્છન્તિ આરોચેસ્સામાતિ. એકસ્સ અન્તરામગ્ગે મક્ખધમ્મો ઉપ્પજ્જતિ ન આરોચેસ્સામીતિ. સો પઠમમ્પિ યામં છાદેતિ, દુતિયમ્પિ યામં છાદેતિ, તતિયમ્પિ યામં છાદેતિ – ઉટ્ઠિતે અરુણે છન્ના હોતિ આપત્તિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

''દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘાદિસેસં આપન્ના હોન્તિ. તે સઙ્ઘાદિસેસે સઙ્ઘાદિસેસદિટ્ઠિનો હોન્તિ. તે ઉમ્મત્તકા હોન્તિ. તે પચ્છા અનુમ્મત્તકા હુત્વા એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

‘‘દ્વે ભિક્ખૂ સઙ્ઘાદિસેસં આપન્ના હોન્તિ. તે પાતિમોક્ખે ઉદ્દિસ્સમાને એવં વદન્તિ – ‘ઇદાનેવ ખો મયં જાનામ – અયમ્પિ કિર ધમ્મો સુત્તાગતો સુત્તપરિયાપન્નો અન્વદ્ધમાસં ઉદ્દેસં આગચ્છતી’તિ. તે સઙ્ઘાદિસેસે સઙ્ઘાદિસેસદિટ્ઠિનો હોન્તિ. એકો છાદેતિ, એકો નચ્છાદેતિ. યો છાદેતિ સો દુક્કટં દેસાપેતબ્બો. યથાપટિચ્છન્ને ચસ્સ પરિવાસં દત્વા ઉભિન્નમ્પિ માનત્તં દાતબ્બં.

દ્વેભિક્ખુવારએકાદસકં નિટ્ઠિતં.

૯. મૂલાયઅવિસુદ્ધિનવકં

૧૮૨. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ, એકનામમ્પિ નાનાનામમ્પિ, સભાગમ્પિ વિસભાગમ્પિ, વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; અધમ્મેન માનત્તં દેતિ, અધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ, એકનામમ્પિ નાનાનામમ્પિ, સભાગમ્પિ વિસભાગમ્પિ, વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; અધમ્મેન માનત્તં દેતિ, અધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ, એકનામમ્પિ નાનાનામમ્પિ, સભાગમ્પિ વિસભાગમ્પિ, વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, અધમ્મેન માનત્તં દેતિ, અધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ, એકનામમ્પિ નાનાનામમ્પિ, સભાગમ્પિ વિસભાગમ્પિ, વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ અપરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો…પે॰… અપરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયો…પે॰… અપરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ …પે॰… પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ

અપ્પટિચ્છન્નાયો . સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ . તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; અધમ્મેન માનત્તં દેતિ, અધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ, એકનામમ્પિ નાનાનામમ્પિ, સભાગમ્પિ વિસભાગમ્પિ, વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; અધમ્મેન માનત્તં દેતિ, અધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ, એકનામમ્પિ નાનાનામમ્પિ, સભાગમ્પિ વિસભાગમ્પિ, વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન; ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; અધમ્મેન માનત્તં દેતિ; અધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

મૂલાયઅવિસુદ્ધિનવકં [સમૂલાવિસુદ્ધિનવકં (ક॰)] નિટ્ઠિતં.

૧૦. દુતિયનવકં [ઇદં નવકં પોરાણપોત્થકેસુ અવિસુદ્ધિવસેનેવ આગતં, વુચ્ચમાનતતિયનવકેન ચ સંસટ્ઠં. તં પટિવિસોધકેહિ અસંસટ્ઠં કત્વા વિસું પતિટ્ઠાપિતં. સીહળસ્યામપોત્થકેસુ પન તં વિસુદ્ધિવસેનેવ આગતં. તં પનેવં વેદિતબ્બં –§૧૦- મૂલાયવિસુદ્ધિનવક (સી॰ સ્યા॰)§૧૮૩. ઇધ પન ભિક્ખવે ભિક્ખુ સમ્બહુલા સંઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સંઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ, તસ્સ તસ્સ સંઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ, સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સંઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો...પે॰... પરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયો...પે॰... પરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સંઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ, તં સંઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો ભિક્ખવે ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૧-૩)§ઇધ પન ભિક્ખવે ભિક્ખુ સમ્બહુલા સંઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સંઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ, તસ્સ સંઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ, સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સંઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ અપરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો...પે॰... અપરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયો...પે॰... અપરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સંઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ, તં સંઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો ભિક્ખવે ભિક્ખુ

વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીતિ. (૪-૬)§ઇધ પન ભિક્ખવે ભિક્ખુ સમ્બહુલા સંઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતી પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સંઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ, તસ્સ સંઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ, સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સંઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયો...પે॰... પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો...પે॰... પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સંઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ, તં સંઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો ભિક્ખવે ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૭-૯)§મૂલાય વિસુદ્ધિનવકં નિટ્ઠિતં.]

૧૮૩. ‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા અપ્પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૧)

ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન , અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૨)

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૩)

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ, એકનામમ્પિ નાનાનામમ્પિ, સભાગમ્પિ વિસભાગમ્પિ, વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ . સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ અપરિમાણા અપ્પટિચ્છન્નાયો...પે॰... અપરિમાણા પટિચ્છન્નાયો...પે॰... અપરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ...પે॰... પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન

કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૪-૭)

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૮)

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અવિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ. (૯)

દુતિયનવકં નિટ્ઠિતં.

૧૧. તતિયનવકં

૧૮૪. ''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ . સો પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો. સો તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ. તસ્સ એવં હોતિ – 'અહં ખો સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સોહં સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો. સોહં સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો . સોહં તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં પુરિમાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ મૂલાયપટિકસ્સનં યાચેય્યં ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં; ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાન'ન્તિ. સો સઙ્ઘં

પુરિમાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં; ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાનં. તં સઙ્ઘો પુરિમાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ; ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ [અયં પઠમવારો સી સ્યા॰ પોત્થકેસુ પરિપુણ્ણો દિસ્સતિ].

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ . તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ, અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયો. સો તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમાઆપત્તીનં [પુરિમાનં આપત્તીનં (ક॰)] અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સોહં સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણા પટિચ્છન્નાયો. સોહં સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સિ, અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણા પટિચ્છન્નાયો. સોહં તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાયપટિકસ્સનં યાચેય્યં ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાન’ન્તિ. સો સઙ્ઘં પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાનં. તં સઙ્ઘો પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ. તસ્સ એવં હોતિ – ‘અહં ખો સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણમ્પિ

અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સોહં સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણા પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સોહં તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાયપટિકસ્સનં યાચેય્યં ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાન'ન્તિ. સો સઙ્ઘં પુરિમાપત્તીનં અન્તરા આપત્તીનઞ્ચ, અપરા આપત્તીનં અન્તરા આપત્તીનઞ્ચ, મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાનં. તં સઙ્ઘો પુરિમાપત્તીનં અન્તરા આપત્તીનઞ્ચ, અપરા આપત્તીનં અન્તરા આપત્તીનઞ્ચ, મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ અપરિમાણાયો અપ્પટિચ્છન્નાયો...પે॰... અપરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયો...પે॰... અપરિમાણાયો પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ...પે॰... પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો...પે॰... તં સઙ્ઘો પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ [ઇમેપિ ચત્તારો વારા સી॰ સ્યા॰ પોત્થકેસુ પરિપુણ્ણા દિસ્સન્તિ].

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો. સો તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ. તસ્સ એવં હોતિ – 'અહં ખો સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે॰... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સોહં સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો. સોહં સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં

મૂલાયપટિકસ્સિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસામીતિ મજ્ઝમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયો. સોહં તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં પુરિમા આપત્તીનં અન્તરા પત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીન અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાયપટિકસ્સનં યાચેય્યં ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાન'ન્તિ. સો સઙ્ઘં પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાનં. તં સઙ્ઘો પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ... પે°... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સો સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચતિ. તસ્સ સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચતિ. તં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સતિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ. સો પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જતિ પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સો તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરતિ. તસ્સ એવં હોતિ – 'અહં ખો સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણમ્પિ અપરિમાણમ્પિ...પે°... વવત્થિતમ્પિ સમ્ભિન્નમ્પિ. સોહં સઙ્ઘં તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં યાચિં. તસ્સ મે સઙ્ઘો તાસં આપત્તીનં સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસન્તો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સોહં સઙ્ઘં અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાયપટિકસ્સનં યાચિં. તં મં સઙ્ઘો અન્તરાઆપત્તીનં મૂલાય પટિકસ્સિ અધમ્મિકેન કમ્મેન કુપ્પેન અટ્ઠાનારહેન, અધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં અદાસિ. સોહં પરિવસામીતિ મઞ્ઞમાનો અન્તરા સમ્બહુલા સઙ્ઘાદિસેસા આપત્તિયો આપજ્જિં પરિમાણાયોપિ અપરિમાણાયોપિ પટિચ્છન્નાયોપિ અપ્પટિચ્છન્નાયોપિ. સોહં તસ્મિં ભૂમિયં ઠિતો પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તિયો સરામિ. યંનૂનાહં સઙ્ઘં પુરિમાપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાયપટિકસ્સનં યાચેય્યં ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાન'ન્તિ. સો સઙ્ઘં પુરિમા આપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, અપરાઆપત્તીનં અન્તરાઆપત્તીનઞ્ચ, મૂલાય પટિકસ્સનં યાચતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં, ધમ્મેન માનત્તં, ધમ્મેન અબ્ભાનં. તં સઙ્ઘો પુરિમા આપત્તીનં અન્તરા આપત્તીનઞ્ચ, અપરા આપત્તીનં અન્તરા આપત્તીનઞ્ચ, મૂલાય પટિકસ્સતિ ધમ્મિકેન કમ્મેન અકુપ્પેન ઠાનારહેન, ધમ્મેન સમોધાનપરિવાસં દેતિ, ધમ્મેન માનત્તં દેતિ, ધમ્મેન અબ્ભેતિ. સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ વિસુદ્ધો તાહિ આપત્તીહિ''.

તતિયનવકં નિટ્ઠિતં.

સમુચ્ચયક્ખન્ધકો તતિયો.

તસ્સુદ્દાનં –

અપ્પટિચ્છન્ના એકાહ-દ્વીહ-તીહ-ચતૂહ ચ;
પઞ્ચાહપક્ખદસન્નં, આપત્તિમાહ મહામુનિ.

સુદ્ધન્તો ચ વિબ્ભમન્તો, પરિમાણમુખં દ્વે ભિક્ખૂ;
તત્થ સઞ્ઞિનો દ્વે યથા, વેમતિકા તથેવ ચ.

મિસ્સકદિટ્ઠિનો દ્વે ચ, અસુદ્ધકેકદિટ્ઠિનો;
દ્વે ચેવ સુદ્ધદિટ્ઠિનો.

તથેવ ચ એકો છાદેતિ, અથ મક્ખમતેન ચ;
ઉમ્મત્તકદેસનઞ્ચ, મૂલા અટ્ઠારસ [પન્નરસ (ક॰)] વિસુદ્ધતો.

આચરિયાનં વિભજ્જપદાનં [વિભજ્જવાદીનં (સી॰)], તમ્બપણ્ણિદીપપસાદકાનં;
મહાવિહારવાસીનં, વાચના સદ્ધમ્મટ્ઠિતિયાતિ.

સમુચ્ચયક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૪. સમથક્ખન્ધકં

૧. સમ્મુખાવિનયો

૧૮૫. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અસમ્મુખીભૂતાનં ભિક્ખૂનં કમ્માનિ કરોન્તિ – તજ્જનીયમ્પિ, નિયસ્સમ્પિ, પબ્બાજનીયમ્પિ, પટિસારણીયમ્પિ, ઉક્ખેપનીયમ્પિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અસમ્મુખીભૂતાનં ભિક્ખૂનં કમ્માનિ કરિસ્સન્તિ – તજ્જનીયમ્પિ, નિયસ્સમ્પિ, પબ્બાજનીયમ્પિ, પટિસારણીયમ્પિ, ઉક્ખેપનીયમ્પી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અસમ્મુખીભૂતાનં ભિક્ખૂનં કમ્માનિ કરોન્તિ – તજ્જનીયમ્પિ, નિયસ્સમ્પિ, પબ્બાજનીયમ્પિ, પટિસારણીયમ્પિ, ઉક્ખેપનીયમ્પી''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં, ભિક્ખવે, તેસં મોઘપુરિસાનં અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા અસમ્મુખીભૂતાનં ભિક્ખૂનં કમ્માનિ કરિસ્સન્તિ – તજ્જનીયમ્પિ, નિયસ્સમ્પિ, પબ્બાજનીયમ્પિ, પટિસારણીયમ્પિ, ઉક્ખેપનીયમ્પિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ન, ભિક્ખવે, અસમ્મુખીભૂતાનં ભિક્ખૂનં કમ્મં કાતબ્બં – તજ્જનીયં વા, નિયસ્સં વા, પબ્બાજનીયં વા, પટિસારણીયં વા, ઉક્ખેપનીયં વા. યો કરેય્ય , આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૧૮૬. ''અધમ્મવાદી પુગ્ગલો અધમ્મવાદી સમ્બહુલા અધમ્મવાદી સઙ્ઘો. ધમ્મવાદી પુગ્ગલો ધમ્મવાદી સમ્બહુલા ધમ્મવાદી સઙ્ઘો.

કણ્હપક્ખનવકં

૧૮૭. ''અધમ્મવાદી પુગ્ગલો ધમ્મવાદિં પુગ્ગલં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

''અધમ્મવાદી પુગ્ગલો ધમ્મવાદી સમ્બહુલે સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો , ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથાતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

''અધમ્મવાદી પુગ્ગલો ધમ્મવાદિં સઙ્ઘં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ [ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથાતિ (ક॰)]. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

''અધમ્મવાદી સમ્બહુલા ધમ્મવાદિં પુગ્ગલં સઞ્ઞાપેન્તિ નિજ્ઝાપેન્તિ પેક્ખેન્તિ અનુપેક્ખેન્તિ દસ્સેન્તિ અનુદસ્સેન્તિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

‘‘અધમ્મવાદી સમ્બહુલા ધમ્મવાદી સમ્બહુલે સઞ્ઞાપેન્તિ નિજ્ઝાપેન્તિ પેક્ખેન્તિ અનુપેક્ખેન્તિ દસ્સેન્તિ અનુદસ્સેન્તિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથાતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

‘‘અધમ્મવાદી સમ્બહુલા ધમ્મવાદિં સઙ્ઘં સઞ્ઞાપેન્તિ નિજ્ઝાપેન્તિ પેક્ખેન્તિ અનુપેક્ખેન્તિ દસ્સેન્તિ અનુદસ્સેન્તિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

‘‘અધમ્મવાદી સઙ્ઘો ધમ્મવાદિં પુગ્ગલં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

‘‘અધમ્મવાદી સઙ્ઘો ધમ્મવાદી સમ્બહુલે સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથાતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

‘‘અધમ્મવાદી સઙ્ઘો ધમ્મવાદિં સઙ્ઘં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, અધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયપતિરૂપકેન.

કણ્હપક્ખનવકં નિટ્ઠિતં.

સુક્કપક્ખનવકં

૧૮૮. ‘‘ધમ્મવાદી પુગ્ગલો અધમ્મવાદિં પુગ્ગલં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

‘‘ધમ્મવાદી પુગ્ગલો અધમ્મવાદી સમ્બહુલે સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથાતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

‘‘ધમ્મવાદી પુગ્ગલો અધમ્મવાદિં સઙ્ઘં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

‘‘ધમ્મવાદી સમ્બહુલા અધમ્મવાદિં પુગ્ગલં સઞ્ઞાપેન્તિ નિજ્ઝાપેન્તિ પેક્ખેન્તિ અનુપેક્ખેન્તિ દસ્સેન્તિ અનુદસ્સેન્તિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ , ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

“ધમ્મવાદી સમ્બહુલા અધમ્મવાદી સમ્બહુલે સઞ્ઞાપેન્તિ નિજ્ઝાપેન્તિ પેક્ખેન્તિ અનુપેક્ખેન્તિ દસ્સેન્તિ અનુદસ્સેન્તિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથાતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

“ધમ્મવાદી સમ્બહુલા અધમ્મવાદિં સઙ્ઘં સઞ્ઞાપેન્તિ નિજ્ઝાપેન્તિ પેક્ખેન્તિ અનુપેક્ખેન્તિ દસ્સેન્તિ અનુદસ્સેન્તિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં , ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

“ધમ્મવાદી સઙ્ઘો અધમ્મવાદિં પુગ્ગલં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

“ધમ્મવાદી સઙ્ઘો અધમ્મવાદી સમ્બહુલે સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથાતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેન.

“ધમ્મવાદી સઙ્ઘો અધમ્મવાદિં સઙ્ઘં સઞ્ઞાપેતિ નિજ્ઝાપેતિ પેક્ખેતિ અનુપેક્ખેતિ દસ્સેતિ અનુદસ્સેતિ – અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હાહિ, ઇમં રોચેહીતિ. એવઞ્ચેતં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ, ધમ્મેન વૂપસમ્મતિ સમ્મુખાવિનયેના”તિ.

સુક્કપક્ખનવકં નિટ્ઠિતં.

૨. સતિવિનયો

૧૮૯. [ઇદં વત્થુ પારા॰ ૩૮૦ આદયો] તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતા દબ્બેન મલ્લપુત્તેન જાતિયા સત્તવસ્સેન અરહત્તં સચ્છિકતં હોતિ . યં કિઞ્ચિ સાવકેન પત્તબ્બં સબ્બં તેન અનુપ્પત્તં હોતિ. નત્થિ ચસ્સ કિઞ્ચિ ઉત્તરિ [ઉત્તરિં (સી॰)] કરણીયં, કતસ્સ વા પતિચયો. અથ ખો આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ રહોગતસ્સ પટિસલ્લીનસ્સ એવં ચેતસો પરિવિતક્કો ઉદપાદિ – “મયા ખો જાતિયા સત્તવસ્સેન અરહત્તં સચ્છિકતં. યં કિઞ્ચિ સાવકેન પત્તબ્બં સબ્બં મયા અનુપ્પત્તં. નત્થિ ચ મે કિઞ્ચિ ઉત્તરિકરણીયં, કતસ્સ વા પતિચયો. કિં નુ ખો અહં સઙ્ઘસ્સ વેય્યાવચ્ચં કરેય્ય”ન્તિ?

અથ ખો આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ એતદહોસિ – “યંનૂનાહં સઙ્ઘસ્સ સેનાસનઞ્ચ પઞ્ઞપેય્યં ભત્તાનિ ચ ઉદ્દિસેય્ય”ન્તિ. અથ ખો આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સાયન્હસમયં પટિસલ્લાના વુટ્ઠિતો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો ભગવન્તં એતદવોચ – “ઇધ મય્હં, ભન્તે, રહોગતસ્સ પટિસલ્લીનસ્સ એવં ચેતસો પરિવિતક્કો ઉદપાદિ – ‘મયા ખો જાતિયા સત્તવસ્સેન અરહત્તં સચ્છિકતં. યં કિઞ્ચિ સાવકેન પત્તબ્બં, સબ્બં મયા અનુપ્પત્તં. નત્થિ ચ મે કિઞ્ચિ ઉત્તરિકરણીયં, કતસ્સ વા પતિચયો. કિં નુ ખો અહં સઙ્ઘસ્સ વેય્યાવચ્ચં કરેય્ય’ન્તિ ? તસ્સ મય્હં, ભન્તે, એતદહોસિ – ‘યંનૂનાહં સઙ્ઘસ્સ સેનાસનઞ્ચ પઞ્ઞપેય્યં ભત્તાનિ ચ ઉદ્દિસેય્ય’ન્તિ. ઇચ્છામહં, ભન્તે, સઙ્ઘસ્સ

સેનાસનઞ્ચ પઞ્ઞાપેતું ભત્તાનિ ચ ઉદ્દિસિતુ''ન્તિ. ''સાધુ સાધુ, દબ્બ. તેન હિ ત્વં, દબ્બ, સઙ્ઘસ્સ સેનાસનઞ્ચ પઞ્ઞપેહિ ભત્તાનિ ચ ઉદ્દિસાહી''તિ [ઉદ્દિસાતિ (પારા॰ ૩૮૦)]. ''એવં, ભન્તે''તિ ખો આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો ભગવતો પચ્ચસ્સોસિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો દબ્બં મલ્લપુત્તં સેનાસનપઞ્ઞાપકઞ્ચ ભત્તુદ્દેસકઞ્ચ સમ્મન્નતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં દબ્બો મલ્લપુત્તો યાચિતબ્બો [દબ્બો યાચિતબ્બો (સ્યા॰ ક॰)]. યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૯૦. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં સેનાસનપઞ્ઞાપકઞ્ચ ભત્તુદ્દેસકઞ્ચ સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં સેનાસનપઞ્ઞાપકઞ્ચ ભત્તુદ્દેસકઞ્ચ સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સેનાસનપઞ્ઞાપકસ્સ ચ ભત્તુદ્દેસકસ્સ ચ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''સમ્મતો સઙ્ઘેન આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સેનાસનપઞ્ઞાપકો ચ ભત્તુદ્દેસકો ચ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ .

૧૯૧. સમ્મતો ચ પનાયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સભાગાનં ભિક્ખૂનં એકજ્ઝં સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ. યે તે ભિક્ખૂ સુત્તન્તિકા તેસં એકજ્ઝં સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ – તે અઞ્ઞમઞ્ઞં સુત્તન્તં સઙ્ગાયિસ્સન્તીતિ. યે તે ભિક્ખૂ વિનયધરા તેસં એકજ્ઝં સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ – તે અઞ્ઞમઞ્ઞં વિનયં વિનિચ્છિનિસ્સન્તીતિ. યે તે ભિક્ખૂ ધમ્મકથિકા તેસં એકજ્ઝં સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ – તે અઞ્ઞમઞ્ઞં ધમ્મં સાકચ્છિસ્સન્તીતિ. યે તે ભિક્ખૂ ઝાયિનો તેસં એકજ્ઝં સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ – તે અઞ્ઞમઞ્ઞં ન બ્યાબાધિસ્સન્તીતિ . યે તે ભિક્ખૂ તિરચ્છાનકથિકા કાયદળ્હિબહુલા [કાયદઢિબહુલા (સી॰)] વિહરન્તિ તેસમ્પિ એકજ્ઝં સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ – ઇમાયપિમે આયસ્મન્તો રતિયા અચ્છિસ્સન્તીતિ. યેપિ તે ભિક્ખૂ વિકાલે આગચ્છન્તિ તેસમ્પિ તેજોધાતું સમાપજ્જિત્વા તેનેવ આલોકેન સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ; અપિસુ ભિક્ખૂ સઞ્ચિચ્ચ વિકાલે આગચ્છન્તિ – મયં આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ ઇદ્ધિપાટિહારિયં પસ્સિસ્સામાતિ.

તે આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદન્તિ – ''અમ્હાકં, આવુસો દબ્બ, સેનાસનં પઞ્ઞપેહી''તિ. તે આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો એવં વદેતિ – ''કત્થ આયસ્મન્તા ઇચ્છન્તિ કત્થ પઞ્ઞપેમી''તિ? તે સઞ્ચિચ્ચ દૂરે અપદિસન્તિ – ''અમ્હાકં, આવુસો દબ્બ, ગિજ્ઝકૂટે પબ્બતે સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, ચોરપપાતે સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, ઇસિગિલિપસ્સે કાળસિલાયં સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, વેભારપસ્સે સત્તપણ્ણિગુહાયં સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, સીતવને સપ્પસોણ્ડિકપબ્ભારે સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, ગોતમકકન્દરાયં [ગોમટકન્દરાયં (સ્યા॰ કં॰)] સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, તિન્દુકકન્દરાયં સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, તપોદકન્દરાયં [કપોતકન્દરાયં (ક॰)] સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, તપોદારામે સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, જીવકમ્બવને સેનાસનં પઞ્ઞપેહિ. અમ્હાકં, આવુસો, મદ્દકુચ્છિમ્હિ મિગદાયે સેનાસનં પઞ્ઞપેહી''તિ.

તેસં આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો તેજોધાતું સમાપજ્જિત્વા અઙ્ગુલિયા જલમાનાય પુરતો પુરતો ગચ્છતિ. તેપિ તેનેવ આલોકેન આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો ગચ્છન્તિ. તેસં આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો એવં સેનાસનં પઞ્ઞપેતિ – અયં મઞ્ચો, ઇદં પીઠં , અયં ભિસિ, ઇદં બિબ્બોહનં [બિમ્બોહનં (સી॰ સ્યા॰ કં॰)], ઇદં વચ્ચટ્ઠાનં, ઇદં પસ્સાવટ્ઠાનં, ઇદં પાનીયં, ઇદં પરિભોજનીયં, અયં કત્તરદણ્ડો, ઇદં સઙ્ઘસ્સ કતિકસણ્ઠાનં, ઇમં કાલં પવિસિતબ્બં , ઇમં કાલં નિક્ખમિતબ્બન્તિ. તેસં આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો એવં સેનાસનં પઞ્ઞપેત્વા પુનદેવ વેળુવનં પચ્ચાગચ્છતિ.

૧૯૨. તેન ખો પન સમયેન મેત્તિયભૂમજકા [મેત્તિયભુમ્મજકા (સી॰ સ્યા॰ કં॰)] ભિક્ખૂ નવકા ચેવ હોન્તિ અપ્પપુઞ્ઞા ચ. યાનિ સઙ્ઘસ્સ લામકાનિ સેનાસનાનિ તાનિ તેસં પાપુણન્તિ લામકાનિ ચ ભત્તાનિ. તેન ખો પન સમયેન રાજગહે મનુસ્સા ઇચ્છન્તિ થેરાનં ભિક્ખૂનં અભિસઙ્ખારિકં પિણ્ડપાતં દાતું – સપ્પિમ્પિ, તેલમ્પિ, ઉત્તરિભઙ્ગમ્પિ. મેત્તિયભૂમજકાનં પન ભિક્ખૂનં પાકતિકં દેન્તિ – યથારન્ધં [યથારદ્ધં (સ્યા॰)] કણાજકં બિલઙ્ગદુતિયં. તે પચ્છાભત્તં પિણ્ડપાતપ્પટિક્કન્તા થેરે ભિક્ખૂ પુચ્છન્તિ – ‘‘તુમ્હાકં, આવુસો, ભત્તગ્ગે કિં અહોસિ, તુમ્હાકં કિં અહોસી’’તિ [કિં નાહોસિ (સ્યા॰ કં॰)]? એકચ્ચે થેરા એવં વદન્તિ – ‘‘અમ્હાકં, આવુસો, સપ્પિ અહોસિ, તેલં અહોસિ, ઉત્તરિભઙ્ગં અહોસી’’તિ. મેત્તિયભૂમજકા પન ભિક્ખૂ એવં વદન્તિ – ‘‘અમ્હાકં, આવુસો, ન કિઞ્ચિ અહોસિ – પાકતિકં યથારન્ધં કણાજકં બિલઙ્ગદુતિય’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન કલ્યાણભત્તિકો ગહપતિ સઙ્ઘસ્સ ચતુક્કભત્તં દેતિ નિચ્ચભત્તં. સો ભત્તગ્ગે સપુત્તદારો ઉપતિટ્ઠિત્વા પરિવિસતિ – અઞ્ઞે ઓદનેન પુચ્છન્તિ, અઞ્ઞે સૂપેન પુચ્છન્તિ, અઞ્ઞે તેલેન પુચ્છન્તિ, અઞ્ઞે ઉત્તરિભઙ્ગેન પુચ્છન્તિ. તેન ખો પન સમયેન કલ્યાણભત્તિકસ્સ ગહપતિનો ભત્તં સ્વાતનાય મેત્તિયભૂમજકાનં ભિક્ખૂનં ઉદ્દિટ્ઠં હોતિ. અથ ખો કલ્યાણભત્તિકો ગહપતિ આરામં અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. સો યેનાયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો કલ્યાણભત્તિકં ગહપતિં આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો કલ્યાણભત્તિકો ગહપતિ આયસ્મતા દબ્બેન મલ્લપુત્તેન ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં એતદવોચ – ‘‘કસ્સ, ભન્તે, અમ્હાકં ઘરે સ્વાતનાય ભત્તં ઉદ્દિટ્ઠ’’ન્તિ? ‘‘મેત્તિયભૂમજકાનં ખો, ગહપતિ, ભિક્ખૂનં તુમ્હાકં ઘરે સ્વાતનાય ભત્તં ઉદ્દિટ્ઠ’’ન્તિ. અથ ખો કલ્યાણભત્તિકો ગહપતિ અનત્તમનો અહોસિ. કથઞ્હિ નામ પાપભિક્ખૂ અમ્હાકં ઘરે ભુઞ્જિસ્સન્તીતિ ઘરં ગન્ત્વા દાસિં આણાપેસિ – ‘‘યે, જે, સ્વે ભત્તિકા આગચ્છન્તિ તે કોટ્ઠકે આસનં પઞ્ઞપેત્વા કણાજકેન બિલઙ્ગદુતિયેન પરિવિસા’’તિ. ‘‘એવં અય્યા’’તિ ખો સા દાસી કલ્યાણભત્તિકસ્સ ગહપતિનો પચ્ચસ્સોસિ.

અથ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ – હિય્યો ખો, આવુસો, અમ્હાકં કલ્યાણભત્તિકસ્સ ગહપતિનો ભત્તં ઉદ્દિટ્ઠં; સ્વે અમ્હે કલ્યાણભત્તિકો ગહપતિ સપુત્તદારો ઉપતિટ્ઠિત્વા પરિવિસિસ્સતિ; અઞ્ઞે ઓદનેન પુચ્છિસ્સન્તિ, અઞ્ઞે સૂપેન પુચ્છિસ્સન્તિ, અઞ્ઞે તેલેન પુચ્છિસ્સન્તિ, અઞ્ઞે ઉત્તરિભઙ્ગેન પુચ્છિસ્સન્તીતિ. તે તેનેવ સોમનસ્સેન ન ચિત્તરૂપં રત્તિયા સુપિંસુ. અથ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન કલ્યાણભત્તિકસ્સ ગહપતિનો નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિંસુ. અદ્દસા ખો સા દાસી મેત્તિયભૂમજકે ભિક્ખૂ દૂરતોવ આગચ્છન્તે; દિસ્વાન કોટ્ઠકે આસનં પઞ્ઞાપેત્વા મેત્તિયભૂમજકે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘નિસીદથ, ભન્તે’’તિ. અથ ખો મેત્તિયભૂમજકાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘નિસ્સંસયં ખો ન તાવ ભત્તં સિદ્ધં ભવિસ્સતિ યથા મયં કોટ્ઠકે નિસીદાપિયામા’’તિ [નિસીદાપેય્યામાતિ (ક॰)]. અથ ખો સા દાસી કણાજકેન [કાણાજકેન (સ્યા॰ કં॰)] બિલઙ્ગદુતિયેન ઉપગઞ્છિ –

ભુઞ્જથ, ભન્તેતિ. ''મયં ખો, ભગિનિ, નિચ્ચભત્તિકા''તિ. ''જાનામિ અય્યા નિચ્ચભત્તિકાતિ. અપિ ચાહં હિય્યોવ ગહપતિના આણત્તા – 'યે, જે, સ્વે ભત્તિકા આગચ્છન્તિ, તે કોટ્ઠકે આસનં પઞ્ઞાપેત્વા કણાજકેન બિલઙ્ગદુતિયેન પરિવિસા'તિ. ભુઞ્જથ, ભન્તે''તિ. અથ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ – હિય્યો ખો, આવુસો, કલ્યાણભત્તિકો ગહપતિ આરામં અગમાસિ દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સન્તિકે. નિસ્સંસયં ખો મયં દબ્બેન મલ્લપુત્તેન ગહપતિનો અન્તરે પરિભિન્નાતિ [સન્તિકે પરિભિન્નાતિ (સ્યા॰ કં॰)]. તે તેનેવ દોમનસ્સેન ન ચિત્તરૂપં ભુઞ્જિંસુ. અથ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ પચ્છાભત્તં પિણ્ડપાતપ્પટિક્કન્તા આરામં ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિસામેત્વા બહારામકોટ્ઠકે સઙ્ઘાટિપલ્લત્થિકાય નિસીદિંસુ તુણ્હીભૂતા મઙ્કુભૂતા પત્તક્ખન્ધા અધોમુખા પજ્ઝાયન્તા અપ્પટિભાના.

અથ ખો મેત્તિયા ભિક્ખુની યેન મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા મેત્તિયભૂમજકે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ''વન્દામિ અય્યા''તિ. એવં વુત્તે મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ નાલપિંસુ. દુતિયમ્પિ ખો…પે॰… તતિયમ્પિ ખો મેત્તિયા ભિક્ખુની મેત્તિયભૂમજકે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ''વન્દામિ અય્યા''તિ. તતિયમ્પિ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ નાલપિંસુ. ''ક્યાહં અય્યાનં અપરજ્ઝામિ? કિસ્સ મં અય્યા નાલપન્તી''તિ? ''તથા હિ પન ત્વં, ભગિનિ, અમ્હે દબ્બેન મલ્લપુત્તેન વિહેઠિયમાને અજ્ઝુપેક્ખસી''તિ? ''ક્યાહં, અય્યા, કરોમી''તિ? ''સચે ખો ત્વં, ભગિનિ, ઇચ્છેય્યાસિ, અજ્જેવ ભગવા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં નાસાપેય્યા''તિ. ''ક્યાહં, અય્યા, કરોમિ? કિં મયા સક્કા કાતુ''ન્તિ? ''એહિ ત્વં, ભગિનિ, યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં એવં વદેહિ – 'ઇદં , ભન્તે, નચ્છન્નં નપ્પતિરૂપં, યાયં, ભન્તે, દિસા અભયા અનીતિકા અનુપદ્દવા સાયં દિસા સભયા સઈતિકા સઉપદ્દવા; યતો નિવાતં તતો સવાતં [તતો પવાતં (સી॰ સ્યા॰ કં॰)]; ઉદકં મઞ્ઞે આદિત્તં; અય્યેનમ્હિ દબ્બેન મલ્લપુત્તેન દૂસિતા'''તિ. ''એવં અય્યા''તિ ખો મેત્તિયા ભિક્ખુની મેત્તિયભૂમજકાનં ભિક્ખૂનં પટિસ્સુત્વા [પટિસ્સુણિત્વા (સ્યા॰ કં॰)] યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતા ખો મેત્તિયા [સા મેત્તિયા (સ્યા॰ ક॰)] ભિક્ખુની ભગવન્તં એતદવોચ – ''ઇદં, ભન્તે, નચ્છન્નં નપ્પતિરૂપં, યાયં, ભન્તે, દિસા અભયા અનીતિકા અનુપદ્દવા સાયં દિસા સભયા સઈતિકા સઉપદ્દવા; યતો નિવાતં તતો સવાતં; ઉદકં મઞ્ઞે આદિત્તં; અય્યેનમ્હિ દબ્બેન મલ્લપુત્તેન દૂસિતા''તિ.

૧૯૩. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં પટિપુચ્છિ – ''સરસિ ત્વં, દબ્બ, એવરૂપં કત્તા યથાયં ભિક્ખુની આહા''તિ? ''યથા મં, ભન્તે, ભગવા જાનાતી''તિ. દુતિયમ્પિ ખો ભગવા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં એતદવોચ – ''સરસિ ત્વં, દબ્બ, એવરૂપં કત્તા યથાયં ભિક્ખુની આહા''તિ? ''યથા મં, ભન્તે, ભગવા જાનાતી''તિ. તતિયમ્પિ ખો ભગવા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં એતદવોચ – ''સરસિ ત્વં, દબ્બ, એવરૂપં કત્તા યથાયં ભિક્ખુની આહા''તિ? ''યથા મં, ભન્તે, ભગવા જાનાતી''તિ. ''ન ખો, દબ્બ, દબ્બા એવં નિબ્બેઠેન્તિ. સચે તયા કતં કતન્તિ વદેહિ. સચે અકતં અકતન્તિ વદેહી''તિ. ''યતોહં, ભન્તે, જાતો નાભિજાનામિ સુપિનન્તેનપિ મેથુનં ધમ્મં પટિસેવિતા, પગેવ જાગરો''તિ. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, મેત્તિયં ભિક્ખુનિં નાસેથ. ઇમે ચ ભિક્ખૂ અનુયુઞ્જથા''તિ. ઇદં વત્વા ભગવા ઉટ્ઠાયાસના વિહારં પાવિસિ.

અથ ખો તે ભિક્ખૂ મેત્તિયં ભિક્ખુનિં નાસેસું. અથ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ તે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''માવુસો, મેત્તિયં ભિક્ખુનિં નાસેથ, ન સા કિઞ્ચિ અપરજ્ઝતિ; અમ્હેહિ સા ઉસ્સાહિતા કુપિતેહિ અનત્તમનેહિ ચાવનાધિપ્પાયેહી''તિ. ''કિં પન તુમ્હે, આવુસો, આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેથા''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ –

‘‘કથઞ્હિ નામ મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું ...પે॰... ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો – ‘‘તેન, ભિક્ખવે, દબ્બેન મલ્લપુત્તેન સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા, એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા, વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા, ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા, અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા, એવમસ્સ વચનીયો – ‘ઇમે મં, ભન્તે, મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. સોહં, ભન્તે, સતિવેપુલ્લપ્પત્તો સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો – ‘ઇમે મં, ભન્તે મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. સોહં [સોહં ભન્તે (ક॰)] સતિવેપુલ્લપ્પત્તો તતિયમ્પિ, ભન્તે, સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચામી’તિ. ‘‘બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૯૪. સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સતિવેપુલ્લપ્પત્તો સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સતિવેપુલ્લપ્પત્તો સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચતિ. સઙ્ઘો આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમે મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. આયસ્મા દબ્બો મલ્લપુત્તો સતિવેપુલ્લપ્પત્તો સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચતિ. સઙ્ઘો આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન આયસ્મતો દબ્બસ્સ મલ્લપુત્તસ્સ સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૧૯૫. ‘‘પઞ્ચિમાનિ, ભિક્ખવે, ધમ્મિકાનિ સતિવિનયસ્સ દાનાનિ. સુદ્ધો હોતિ ભિક્ખુ અનાપત્તિકો, અનુવદન્તિ ચ નં, યાચતિ ચ, તસ્સ સઙ્ઘો સતિવિનયં દેતિ ધમ્મેન સમગ્ગેન – ઇમાનિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ ધમ્મિકાનિ સતિવિનયસ્સ દાનાની’’તિ.

૩. અમૂળ્હવિનયો

૧૯૬. તેન ખો પન સમયેન ગગ્ગો ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો હોતિ, ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં. ભિક્ખૂ ગગ્ગં ભિક્ખું ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – ''સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા''તિ? સો એવં વદેતિ – ''અહં ખો, આવુસો , ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ. મૂળ્હેન મે એતં કત''ન્તિ. એવમ્પિ નં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – ''સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા''તિ? યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા..પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ ગગ્ગં ભિક્ખું ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેસ્સન્તિ – ''સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ! સો એવં વદેતિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ. મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ. એવમ્પિ નં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – ''સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા''તિ? અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે...પે॰... સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ગગ્ગસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયં દેતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો – ''તેન, ભિક્ખવે, ગગ્ગેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા, એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા, વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા, ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા, અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા, એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. મં ભિક્ખૂ ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ? ત્યાહં એવં વદામિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ. મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ. એવમ્પિ મં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ? સોહં , ભન્તે, અમૂળ્હો સઙ્ઘં અમૂળ્હવિનયં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો – 'અહં, ભન્તે, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. મં ભિક્ખૂ ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ? ત્યાહં એવં વદામિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ. એવમ્પિ મં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ? સોહં અમૂળ્હો [સોહં ભન્તે અમૂળ્હો (ક॰)] તતિયમ્પિ, ભન્તે, સઙ્ઘં અમૂળ્હવિનયં યાચામી'તિ. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૧૯૭. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ગગ્ગો ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો અહોસિ ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. ભિક્ખૂ ગગ્ગં ભિક્ખું ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ? સો એવં વદેતિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ, મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ.

એવમ્પિ નં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો અમૂળ્હો સઙ્ઘં અમૂળ્હવિનયં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ગગ્ગસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ગગ્ગો ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો અહોસિ ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. ભિક્ખૂ ગગ્ગં ભિક્ખું ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો એવં વદેતિ – ‘અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ મૂળ્હેન મે એતં કત’ન્તિ. એવમ્પિ નં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો અમૂળ્હો સઙ્ઘં અમૂળ્હવિનયં યાચતિ. સઙ્ઘો ગગ્ગસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ગગ્ગસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ગગ્ગસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી , એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૧૯૮. ‘‘તીણિમાનિ, ભિક્ખવે, અધમ્મિકાનિ અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનાનિ, તીણિ ધમ્મિકાનિ. કમ્માનિ તીણિ અધમ્મિકાનિ અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનાનિ?

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ આપત્તિં આપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો સરમાનોવ એવં વદેતિ – ‘ન ખો અહં, આવુસો, સરામિ એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ. તસ્સ સઙ્ઘો અમૂળ્હવિનયં દેતિ. અધમ્મિકં અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ આપત્તિં આપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો સરમાનોવ એવં વદેતિ – ‘સરામિ ખો અહં, આવુસો, યથાસુપિનન્તેના’તિ. તસ્સ સઙ્ઘો અમૂળ્હવિનયં દેતિ. અધમ્મિકં અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ આપત્તિં આપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો અનુમ્મત્તકો ઉમ્મત્તકાલયં કરોતિ – ‘અહમ્પિ ખો એવં કરોમિ. તુમ્હેપિ એવં કરોથ. મય્હમ્પિ એતં કપ્પતિ. તુમ્હાકમ્પેતં કપ્પતી’તિ. તસ્સ સઙ્ઘો અમૂળ્હવિનયં દેતિ. અધમ્મિકં અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં. ઇમાનિ તીણિ અધમ્મિકાનિ અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનાનિ.

૧૯૯. ‘‘કતમાનિ તીણિ ધમ્મિકાનિ અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનાનિ?

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો હોતિ ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા –

‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો અસ્સરમાનોવ એવં વદેતિ – ‘ન ખો અહં, આવુસો, સરામિ એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ. તસ્સ સઙ્ઘો અમૂળ્હવિનયં દેતિ. ધમ્મિકં અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો હોતિ ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ ? સો અસ્સરમાનોવ એવં વદેતિ – ‘સરામિ ખો અહં, આવુસો, યથા સુપિનન્તેના’તિ. તસ્સ સઙ્ઘો અમૂળ્હવિનયં દેતિ. ધમ્મિકં અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો હોતિ ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ? સો ઉમ્મત્તકો ઉમ્મત્તકાલયં કરોતિ – ‘અહમ્પિ એવં કરોમિ. તુમ્હેપિ એવં કરોથ. મય્હમ્પિ એતં કપ્પતિ. તુમ્હાકમ્પેતં કપ્પતી’તિ. તસ્સ સઙ્ઘો અમૂળ્હવિનયં દેતિ. ધમ્મિકં અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં. ‘‘ઇમાનિ તીણિ ધમ્મિકાનિ અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનાની’’તિ.

૪. પટિઞ્ઞાતકરણં

૨૦૦. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અપ્પટિઞ્ઞાય ભિક્ખૂનં કમ્માનિ કરોન્તિ – તજ્જનીયમ્પિ, નિયસ્સમ્પિ, પબ્બાજનીયમ્પિ, પટિસારણીયમ્પિ, ઉક્ખેપનીયમ્પિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અપ્પટિઞ્ઞાય ભિક્ખૂનં કમ્માનિ કરિસ્સન્તિ – તજ્જનીયમ્પિ, નિયસ્સમ્પિ, પબ્બાજનીયમ્પિ, પટિસારણીયમ્પિ, ઉક્ખેપનીયમ્પી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે…પે॰… ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, અપ્પટિઞ્ઞાય ભિક્ખૂનં કમ્મં કાતબ્બં – તજ્જનીયં વા, નિયસ્સં વા, પબ્બાજનીયં વા, પટિસારણીયં વા, ઉક્ખેપનીયં વા. યો કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૨૦૧. ‘‘એવં ખો, ભિક્ખવે, અધમ્મિકં હોતિ પટિઞ્ઞાતકરણં, એવં ધમ્મિકં. કથઞ્ચ, ભિક્ખવે, અધમ્મિકં હોતિ પટિઞ્ઞાતકરણં?

‘‘ભિક્ખુ પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘પારાજિકં આયસ્મા અજ્ઝાપન્નો’તિ? સો એવં વદેતિ – ‘ન ખો અહં, આવુસો, પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો , સઙ્ઘાદિસેસં અજ્ઝાપન્નો’તિ. તં સઙ્ઘો સઙ્ઘાદિસેસેન કારેતિ. અધમ્મિકં પટિઞ્ઞાતકરણં.

‘‘ભિક્ખુ પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘પારાજિકં આયસ્મા અજ્ઝાપન્નો’તિ? સો એવં વદેતિ – ‘ન ખો અહં, આવુસો, પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો, થુલ્લચ્ચયં…પે॰… પાચિત્તિયં…પે॰… પાટિદેસનીયં…પે॰… દુક્કટં…પે॰… દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો’તિ. તં સઙ્ઘો દુબ્ભાસિતેન કારેતિ. અધમ્મિકં પટિઞ્ઞાતકરણં.

‘‘ભિક્ખુ સઙ્ઘાદિસેસં…પે॰… થુલ્લચ્ચયં…પે॰… પાચિત્તિયં…પે॰… પાટિદેસનીયં…પે॰… દુક્કટં…પે॰… દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – ‘દુબ્ભાસિતં આયસ્મા

અજ્ઝાપન્નો'તિ ? સો એવં વદેતિ – 'ન ખો અહં, આવુસો, દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો, પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો'તિ. તં સઙ્ઘો પારાજિકેન કારેતિ. અધમ્મિકં પટિઞ્ઞાતકરણં.

''ભિક્ખુ દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – 'દુબ્ભાસિતં આયસ્મા અજ્ઝાપન્નો'તિ? સો એવં વદેતિ – 'ન ખો અહં, આવુસો, દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો, સઙ્ઘાદિસેસં...પે॰... થુલ્લચ્ચયં...પે॰... પાચિત્તિયં...પે॰... પાટિદેસનીયં...પે॰... દુક્કટં અજ્ઝાપન્નો'તિ. તં સઙ્ઘો દુક્કટેન કારેતિ. અધમ્મિકં પટિઞ્ઞાતકરણં. ''એવં ખો, ભિક્ખવે, અધમ્મિકં હોતિ પટિઞ્ઞાતકરણં.

''કથઞ્ચ , ભિક્ખવે, ધમ્મિકં હોતિ પટિઞ્ઞાતકરણં? ભિક્ખુ પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – 'પારાજિકં આયસ્મા અજ્ઝાપન્નો'તિ? સો એવં વદેતિ – 'આમ, આવુસો, પારાજિકં અજ્ઝાપન્નો'તિ. તં સઙ્ઘો પારાજિકેન કારેતિ. ધમ્મિકં પટિઞ્ઞાતકરણં.

''ભિક્ખુ સઙ્ઘાદિસેસં...પે॰... થુલ્લચ્ચયં...પે॰... પાચિત્તિયં...પે॰... પાટિદેસનીયં...પે॰... દુક્કટં...પે॰... દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો હોતિ. તમેનં ચોદેતિ સઙ્ઘો વા, સમ્બહુલા વા, એકપુગ્ગલો વા – 'દુબ્ભાસિતં આયસ્મા અજ્ઝાપન્નો'તિ? સો એવં વદેતિ – 'આમ, આવુસો, દુબ્ભાસિતં અજ્ઝાપન્નો'તિ. તં સઙ્ઘો દુબ્ભાસિતેન કારેતિ. ધમ્મિકં પટિઞ્ઞાતકરણં. એવં ખો, ભિક્ખવે, ધમ્મિકં હોતિ પટિઞ્ઞાતકરણ''ન્તિ.

૫. યેભુય્યસિકા

૨૦૨. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સઙ્ઘમજ્ઝે ભણ્ડનજાતા કલહજાતા વિવાદાપન્ના અઞ્ઞમઞ્ઞં મુખસત્તીહિ વિતુદન્તા વિહરન્તિ, ન સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એવરૂપં અધિકરણં યેભુય્યસિકાય વૂપસમેતું. પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતો ભિક્ખુ સલાકગ્ગાહાપકો સમ્મન્નિતબ્બો – યો ન છન્દાગતિં ગચ્છેય્ય, ન દોસાગતિં ગચ્છેય્ય, ન મોહાગતિં ગચ્છેય્ય, ન ભયાગતિં ગચ્છેય્ય, ગહિતાગહિતઞ્ચ જાનેય્ય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૨૦૩. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સલાકગ્ગાહાપકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સલાકગ્ગાહાપકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સલાકગ્ગાહાપકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સલાકગ્ગાહાપકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

૨૦૪. ''દસયિમે , ભિક્ખવે, અધમ્મિકા સલાકગ્ગાહા, દસ ધમ્મિકા [દસ ધમ્મિકા સલાકગ્ગાહા (ક॰)]. કતમે દસ અધમ્મિકા સલાકગ્ગાહા? ઓરમત્તકઞ્ચ અધિકરણં હોતિ, ન ચ ગતિગતં હોતિ, ન ચ સરિતસારિતં હોતિ, જાનાતિ અધમ્મવાદી બહુતરાતિ, અપ્પેવ નામ અધમ્મવાદી બહુતરા અસ્સૂતિ, જાનાતિ સઙ્ઘો ભિજ્જિસ્સતીતિ, અપ્પેવ નામ સઙ્ઘો ભિજ્જેય્યાતિ, અધમ્મેન ગણ્હન્તિ, વગ્ગા ગણ્હન્તિ, ન ચ યથાદિટ્ઠિયા ગણ્હન્તિ – ઇમે દસ અધમ્મિકા સલાકગ્ગાહા.

‘‘કતમે દસ ધમ્મિકા સલાકગ્ગાહા? ન ચ ઓરમત્તકં અધિકરણં હોતિ, ગતિગતઞ્ચ હોતિ, સરિતસારિતઞ્ચ હોતિ, જાનાતિ ધમ્મવાદી બહુતરાતિ, અપ્પેવ નામ ધમ્મવાદી બહુતરા અસ્સૂતિ, જાનાતિ સઙ્ઘો ન ભિજ્જિસ્સતીતિ, અપ્પેવ નામ સઙ્ઘો ન ભિજ્જેય્યાતિ, ધમ્મેન ગણ્હન્તિ, સમગ્ગા ગણ્હન્તિ, યથાદિટ્ઠિયા ચ ગણ્હન્તિ – ઇમે દસ ધમ્મિકા સલાકગ્ગાહા’’તિ.

૬. તસ્સપાપિયસિકા

૨૦૫. તેન ખો પન સમયેન ઉપવાળો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જિયમાનો અવજાનિત્વા પટિજાનાતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાતિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસતિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ઉપવાળો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જિયમાનો અવજાનિત્વા પટિજાનિસ્સતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનિસ્સતિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરિસ્સતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસિસ્સતી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે…પે॰… ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો ઉપવાળસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરોતુ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં. પઠમં ઉપવાળો ભિક્ખુ ચોદેતબ્બો, ચોદેત્વા સારેતબ્બો, સારેત્વા આપત્તિં આરોપેતબ્બો, આપત્તિં આરોપેત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૨૦૬. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉપવાળો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જિયમાનો અવજાનિત્વા પટિજાનાતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાતિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ, સમ્પજાનમુસા ‘ભાસતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઉપવાળસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઉપવાળો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે આપત્તિયા અનુયુઞ્જિયમાનો અવજાનિત્વા પટિજાનાતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાતિ, અઞ્ઞેનઞ્ઞં પટિચરતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસતિ. સઙ્ઘો ઉપવાળસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરોતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઉપવાળસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મસ્સ કરણં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘કતં સઙ્ઘેન ઉપવાળસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૨૦૭. ‘‘પઞ્ચિમાનિ , ભિક્ખવે, ધમ્મિકાનિ તસ્સપાપિયસિકાકમ્મસ્સ કરણાનિ. અસુચિ ચ હોતિ, અલજ્જી ચ, સાનુવાદો ચ, તસ્સ સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરોતિ ધમ્મેન, સમગ્ગેન – ઇમાનિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ ધમ્મિકાનિ તસ્સપાપિયસિકાકમ્મસ્સ કરણાનિ.

અધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૨૦૮. ‘‘તીહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ. અસમ્મુખા કતં હોતિ, અપ્પટિપુચ્છાકતં હોતિ, અપ્પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ…પે॰… અધમ્મેન કતં હોતિ,

વગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં અધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, અવિનયકમ્મઞ્ચ, દુવૂપસન્તઞ્ચ.

ધમ્મકમ્મદ્વાદસકં

૨૦૯. ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ. સમ્મુખા કતં હોતિ, પટિપુચ્છાકતં હોતિ, પટિઞ્ઞાય કતં હોતિ…પે॰… ધમ્મેન કતં હોતિ, સમગ્ગેન કતં હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં ધમ્મકમ્મઞ્ચ હોતિ, વિનયકમ્મઞ્ચ, સુવૂપસન્તઞ્ચ.

આકઙ્ખમાનછક્કં

૨૧૦. ‘‘તીહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય. ભણ્ડનકારકો હોતિ કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય. અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેહિપિ, ભિક્ખવે…પે॰… બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ભિક્ખુનો આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય.

‘‘તિણ્ણં, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય. એકો ભણ્ડનકારકો હોતિ…પે॰… સઙ્ઘે અધિકરણકારકો; એકો બાલો હોતિ અબ્યત્તો આપત્તિબહુલો અનપદાનો; એકો ગિહિસંસટ્ઠો વિહરતિ અનનુલોમિકેહિ ગિહિસંસગ્ગેહિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય.

‘‘અપરેસમ્પિ, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય. એકો અધિસીલે સીલવિપન્નો હોતિ, એકો અજ્ઝાચારે આચારવિપન્નો હોતિ, એકો અતિદિટ્ઠિયા દિટ્ઠિવિપન્નો હોતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે…પે॰….

‘‘અપરેસમ્પિ , ભિક્ખવે…પે॰… એકો બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, એકો સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ – ઇમેસં ખો, ભિક્ખવે, તિણ્ણં ભિક્ખૂનં આકઙ્ખમાનો સઙ્ઘો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય.

અટ્ઠારસવત્તં

૨૧૧. ‘‘તસ્સપાપિયસિકાકમ્મકતેન , ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

ન ઉપસમ્પાદેતબ્બં, ન નિસ્સયો દાતબ્બો, ન સામણેરો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન ભિક્ખુનોવાદકસમ્મુતિ સાદિતબ્બા, સમ્મતેનપિ ભિક્ખુનિયો ન ઓવદિતબ્બા…પે॰… ન ભિક્ખૂહિ સમ્પયોજેતબ્બ''ન્તિ. અથ ખો સઙ્ઘો ઉપવાળસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં અકાસિ.

૭. તિણવત્થારકં

૨૧૨. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં. અથ ખો તેસં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''અમ્હાકં ખો ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય [કક્ખળતાય વાળતાય (સ્યા॰ કં॰)] ભેદાય સંવત્તેય્ય. કથં નુ ખો અમ્હેહિ પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

''ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં . તત્ર ચે ભિક્ખૂનં [તત્ર ચે ભિક્ખવે ભિક્ખૂનં (સ્યા॰)] એવં હોતિ – 'અમ્હાકં ખો ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં; સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્યા'તિ, અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એવરૂપં અધિકરણં તિણવત્થારકેન વૂપસમેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, વૂપસમેતબ્બં. સબ્બેહેવ એકજ્ઝં સન્નિપતિતબ્બં, સન્નિપતિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇમં અધિકરણં તિણવત્થારકેન વૂપસમેય્ય, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્ત''ન્તિ. ''એકતોપક્ખિકાનં ભિક્ખૂનં બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સકો પક્ખો ઞાપેતબ્બો –

''સુણન્તુ મે આયસ્મન્તા. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદાયસ્મન્તાનં પત્તકલ્લં, અહં યા ચેવ આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, આયસ્મન્તાનઞ્ચેવ અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેય્યં, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્ત''ન્તિ.

''અથાપરેસં એકતોપક્ખિકાનં ભિક્ખૂનં બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સકો પક્ખો ઞાપેતબ્બો –

''સુણન્તુ મે આયસ્મન્તા. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદાયસ્મન્તાનં પત્તકલ્લં, અહં યા ચેવ આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, આયસ્મન્તાનઞ્ચેવ અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેય્યં, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્ત''ન્તિ.

૨૧૩. ''અથાપરેસં એકતોપક્ખિકાનં ભિક્ખૂનં બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં યા ચેવ ઇમેસં આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, ઇમેસઞ્ચેવ આયસ્મન્તાનં અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેય્યં, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. અહં યા ચેવ ઇમેસં આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, ઇમેસઞ્ચેવ આયસ્મન્તાનં અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેમિ, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અમ્હાકં ઇમાસં આપત્તીનં સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસના, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દેસિતા અમ્હાકં ઇમા આપત્તિયો સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

૨૧૪. ''અથાપરેસં એકતોપક્ખિકાનં ભિક્ખૂનં બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં યા ચેવ ઇમેસં આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, ઇમેસઞ્ચેવ આયસ્મન્તાનં અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેય્યં, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. અહં યા ચેવ ઇમેસં આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, ઇમેસઞ્ચેવ આયસ્મન્તાનં અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેમિ, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અમ્હાકં ઇમાસં આપત્તીનં સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસના, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દેસિતા અમ્હાકં ઇમા આપત્તિયો સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

''એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, તે ભિક્ખૂ તાહિ આપત્તીહિ વુટ્ઠિતા હોન્તિ, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં, ઠપેત્વા દિટ્ઠાવિકમ્મં , ઠપેત્વા યે ન તત્થ હોન્તી''તિ.

८. અધિકરણં

૨૧૫. તેન ખો પન સમયેન (ભિક્ખૂપિ ભિક્ખૂહિ વિવદન્તિ,) [( ) નત્થિ (સી॰ સ્યા॰ કં॰)] ભિક્ખૂપિ ભિક્ખુનીહિ વિવદન્તિ, ભિક્ખુનિયોપિ ભિક્ખૂહિ વિવદન્તિ, છન્નોપિ ભિક્ખુ ભિક્ખુનીનં અનુપખજ્જ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં વિવદતિ, ભિક્ખુનીનં પક્ખં ગાહેતિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છન્નો ભિક્ખુ ભિક્ખુનીનં અનુપખજ્જ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં વિવદિસ્સતિ, ભિક્ખુનીનં પક્ખં ગાહેસ્સતીતિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે...પે॰... સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

[પરિ॰ ૨૭૫] ''ચત્તારિમાનિ, ભિક્ખવે, અધિકરણાનિ – વિવાદાધિકરણં, અનુવાદાધિકરણં, આપત્તાધિકરણં, કિચ્ચાધિકરણં [કિચ્ચાધિકરણઞ્ચ (ક॰)].

''તત્થ કતમં વિવાદાધિકરણં [પરિ॰ ૩૧૪]? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ [ભિક્ખૂ ભિક્ખું (ક॰)] વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા, વિનયોતિ વા અવિનયોતિ વા, ભાસિતં લપિતં તથાગતેનાતિ વા અભાસિતં અલપિતં તથાગતેનાતિ વા, આચિણ્ણં તથાગતેનાતિ વા અનાચિણ્ણં તથાગતેનાતિ વા, પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ વા અપ્પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ વા, આપત્તીતિ વા અનાપત્તીતિ વા , લહુકા આપત્તીતિ વા ગરુકા આપત્તીતિ વા, સાવસેસા આપત્તીતિ વા અનવસેસા આપત્તીતિ વા, દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા? યં તત્થ ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો નાનાવાદો અઞ્ઞથાવાદો વિપચ્ચતાય વોહારો મેધગં – ઇદં વુચ્ચતિ વિવાદાધિકરણં.

''તત્થ કતમં અનુવાદાધિકરણં? [પરિ॰ ૩૧૫] ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું અનુવદન્તિ સીલવિપત્તિયા વા આચારવિપત્તિયા વા દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા આજીવવિપત્તિયા વા. યો તત્થ અનુવાદો અનુવદના અનુલ્લપના અનુભણના અનુસમ્પવઙ્કતા અબ્ભુસ્સહનતા અનુબલપ્પદાનં – ઇદં વુચ્ચતિ અનુવાદાધિકરણં.

''તત્થ કતમં આપત્તાધિકરણં? પઞ્ચપિ આપત્તિક્ખન્ધા આપત્તાધિકરણં, સત્તપિ આપત્તિક્ખન્ધા આપત્તાધિકરણં – ઇદં વુચ્ચતિ આપત્તાધિકરણં .

''તત્થ કતમં કિચ્ચાધિકરણં? [પરિ॰ ૩૧૭] યા સઙ્ઘસ્સ કિચ્ચયતા, કરણીયતા, અપલોકનકમ્મં, ઞત્તિકમ્મં, ઞત્તિદુતિયકમ્મં, ઞત્તિચતુત્થકમ્મં – ઇદં વુચ્ચતિ કિચ્ચાધિકરણં.

૨૧૬. ''વિવાદાધિકરણસ્સ કિં મૂલં? છ વિવાદમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં. તીણિપિ અકુસલમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં, તીણિપિ કુસલમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં. [પરિ॰ ૨૭૨; અ॰ નિ॰ ૨.૩૫-૩૬; મ॰ નિ॰ ૩.૪૪] કતમાનિ છ વિવાદમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ કોધનો હોતિ ઉપનાહી. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ કોધનો હોતિ ઉપનાહી, સો સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, ધમ્મેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો , સઙ્ઘેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી હોતિ. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, ધમ્મેપિ...પે॰... સઙ્ઘેપિ...પે॰... સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી, સો સઙ્ઘે વિવાદં જનેતિ. યો હોતિ વિવાદો બહુજનાહિતાય બહુજનાસુખાય બહુનો જનસ્સ અનત્થાય અહિતાય દુક્ખાય દેવમનુસ્સાનં. એવરૂપઞ્ચે તુમ્હે, ભિક્ખવે, વિવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા સમનુપસ્સેય્યાથ,

તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ પહાનાય વાયમેય્યાથ. એવરૂપઞ્ચે તુમ્હે, ભિક્ખવે, વિવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા ન સમનુપસ્સેય્યાથ, તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ આયતિં અનવસ્સવાય પટિપજ્જેય્યાથ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ પહાનં હોતિ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ આયતિં અનવસ્સવો હોતિ.

[પરિ॰૨૭૨] ‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ મક્ખી હોતિ પળાસી...પે॰... ઇસ્સુકી હોતિ મચ્છરી , સઠો હોતિ માયાવી, પાપિચ્છો હોતિ મિચ્છાદિટ્ઠી, સન્દિટ્ઠિપરામાસી હોતિ આધાનગ્ગાહી દુપ્પટિનિસ્સગ્ગી. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સન્દિટ્ઠિપરામાસી હોતિ આધાનગ્ગાહી દુપ્પટિનિસ્સગ્ગી, સો સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, ધમ્મેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, સઙ્ઘેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી હોતિ. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, ધમ્મેપિ...પે॰... સઙ્ઘેપિ...પે॰... સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી, સો સઙ્ઘે વિવાદં જનેતિ. યો હોતિ વિવાદો બહુજનાહિતાય બહુજનાસુખાય બહુનો જનસ્સ અનત્થાય અહિતાય દુક્ખાય દેવમનુસ્સાનં. એવરૂપઞ્ચે તુમ્હે, ભિક્ખવે, વિવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા સમનુપસ્સેય્યાથ, તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ પહાનાય વાયમેય્યાથ. એવરૂપઞ્ચે તુમ્હે, ભિક્ખવે, વિવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા ન સમનુપસ્સેય્યાથ, તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ આયતિં અનવસ્સવાય પટિપજ્જેય્યાથ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ પહાનં હોતિ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ વિવાદમૂલસ્સ આયતિં અનવસ્સવો હોતિ. ઇમાનિ છ વિવાદમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

‘‘કતમાનિ તીણિ અકુસલમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ લુદ્ધચિત્તા વિવદન્તિ, દુટ્ઠચિત્તા વિવદન્તિ, મૂળ્હચિત્તા વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા, વિનયોતિ વા અવિનયોતિ વા, ભાસિતં લપિતં તથાગતેનાતિ વા અભાસિતં અલપિતં તથાગતેનાતિ વા, આચિણ્ણં તથાગતેનાતિ વા અનાચિણ્ણં તથાગતેનાતિ વા, પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ વા અપ્પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ વા, આપત્તીતિ વા અનાપત્તીતિ વા, લહુકા આપત્તીતિ વા ગરુકા આપત્તીતિ વા, સાવસેસા આપત્તીતિ વા અનવસેસા આપત્તીતિ વા, દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા. ઇમાનિ તીણિ અકુસલમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

‘‘કતમાનિ તીણિ કુસલમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ અલુદ્ધચિત્તા વિવદન્તિ, અદુટ્ઠચિત્તા વિવદન્તિ, અમૂળ્હચિત્તા વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા...પે॰... દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા. ઇમાનિ તીણિ કુસલમૂલાનિ વિવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

૨૧૭. [પરિ॰ ૨૭૨] ‘‘અનુવાદાધિકરણસ્સ કિં મૂલં? છ અનુવાદમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં. તીણિપિ અકુસલમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં, તીણિપિ કુસલમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં, કાયોપિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં, વાચાપિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં. ‘‘કતમાનિ છ અનુવાદમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ કોધનો હોતિ ઉપનાહી. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ કોધનો હોતિ ઉપનાહી, સો સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, ધમ્મેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, સઙ્ઘેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી હોતિ. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, ધમ્મેપિ...પે॰... સઙ્ઘેપિ...પે॰... સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી, સો સઙ્ઘે અનુવાદં જનેતિ. યો હોતિ અનુવાદો બહુજનાહિતાય બહુજનાસુખાય બહુનો જનસ્સ અનત્થાય અહિતાય દુક્ખાય દેવમનુસ્સાનં. એવરૂપઞ્ચે

તુમ્હે, ભિક્ખવે, અનુવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા સમનુપસ્સેય્યાથ, તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ પહાનાય વાયમેય્યાથ. એવરૂપઞ્ચે તુમ્હે, ભિક્ખવે, અનુવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા ન સમનુપસ્સેય્યાથ, તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ આયતિં અનવસ્સવાય પટિપજ્જેય્યાથ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ પહાનં હોતિ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ આયતિં અનવસ્સવો હોતિ.

''પુન ચપરં, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ મક્ખી હોતિ પળાસી…પે॰… ઇસ્સુકી હોતિ મચ્છરી, સઠો હોતિ માયાવી, પાપિચ્છો હોતિ મિચ્છાદિટ્ઠી, સન્દિટ્ઠિપરામાસી હોતિ આધાનગ્ગાહી દુપ્પટિનિસ્સગ્ગી. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સન્દિટ્ઠિપરામાસી હોતિ આધાનગ્ગાહી દુપ્પટિનિસ્સગ્ગી, સો સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, ધમ્મેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, સઙ્ઘેપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો, સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી હોતિ. યો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સત્થરિપિ અગારવો વિહરતિ અપ્પતિસ્સો , ધમ્મેપિ…પે॰… સઙ્ઘેપિ…પે॰… સિક્ખાયપિ ન પરિપૂરકારી, સો સઙ્ઘે અનુવાદં જનેતિ. યો હોતિ અનુવાદો બહુજનાહિતાય બહુજનાસુખાય બહુનો જનસ્સ અનત્થાય અહિતાય દુક્ખાય દેવમનુસ્સાનં. એવરૂપઞ્ચે તુમ્હે, ભિક્ખવે, અનુવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા સમનુપસ્સેય્યાથ, તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ પહાનાય વાયમેય્યાથ. એવરૂપઞ્ચે તુમ્હે, ભિક્ખવે, અનુવાદમૂલં અજ્ઝત્તં વા બહિદ્ધા વા ન સમનુપસ્સેય્યાથ, તત્ર તુમ્હે, ભિક્ખવે, તસ્સેવ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ આયત્તિં અનવસ્સવાય પટિપજ્જેય્યાથ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ પહાનં હોતિ. એવમેતસ્સ પાપકસ્સ અનુવાદમૂલસ્સ આયતિં અનવસ્સવો હોતિ. ઇમાનિ છ અનુવાદમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

''કતમાનિ તીણિ અકુસલમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું લુદ્ધચિત્તા અનુવદન્તિ, દુટ્ઠચિત્તા અનુવદન્તિ, મૂળ્હચિત્તા અનુવદન્તિ – સીલવિપત્તિયા વા, આચારવિપત્તિયા વા, દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા, આજીવવિપત્તિયા વા. ઇમાનિ તીણિ અકુસલમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

''કતમાનિ તીણિ કુસલમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું અલુદ્ધચિત્તા અનુવદન્તિ, અદુટ્ઠચિત્તા અનુવદન્તિ, અમૂળ્હચિત્તા અનુવદન્તિ – સીલવિપત્તિયા વા, આચરવિપત્તિયા વા, દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા, આજીવવિપત્તિયા વા. ઇમાનિ તીણિ કુસલમૂલાનિ અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

''કતમો કાયો [કતમો ચ કાયો (સ્યા॰ કં॰)] અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધેકચ્ચો દુબ્બણ્ણો હોતિ, દુદ્દસ્સિકો, ઓકોટિમકો, બહ્વાબાધો, કાણો વા, કુણી વા, ખઞ્જો વા, પક્ખહતો વા, યેન નં અનુવદન્તિ. અયં કાયો અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

''કતમા વાચા અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં? ઇધેકચ્ચો દુબ્બચો હોતિ, મમ્મનો, એળગલવાચો, યાય નં અનુવદન્તિ. અયં વાચા અનુવાદાધિકરણસ્સ મૂલં.

૨૧૮. ''આપત્તાધિકરણસ્સ કિં મૂલં? છ આપત્તિસમુટ્ઠાના આપત્તાધિકરણસ્સ મૂલં. અત્થાપત્તિ કાયતો સમુટ્ઠાતિ, ન વાચતો, ન ચિત્તતો. અત્થાપત્તિ વાચતો સમુટ્ઠાતિ, ન કાયતો, ન ચિત્તતો. અત્થાપત્તિ કાયતો ચ વાચતો ચ સમુટ્ઠાતિ, ન ચિત્તતો. અત્થાપત્તિ કાયતો ચ ચિત્તતો ચ સમુટ્ઠાતિ, ન વાચતો. અત્થાપત્તિ વાચતો ચ

ચિત્તતો ચ સમુટ્ઠાતિ, ન કાયતો. અત્થાપત્તિ કાયતો ચ વાચતો ચ ચિત્તતો ચ સમુટ્ઠાતિ. ઇમે છ આપત્તિસમુટ્ઠાના આપત્તાધિકરણસ્સ મૂલં.

૨૧૯. ''કિચ્ચાધિકરણસ્સ કિં મૂલં? કિચ્ચાધિકરણસ્સ એકં મૂલં – સઙ્ઘો.

૨૨૦. ''વિવાદાધિકરણં કુસલં, અકુસલં, અબ્યાકતં. વિવાદાધિકરણં સિયા કુસલં, સિયા અકુસલં, સિયા અબ્યાકતં. તત્થ કતમં વિવાદાધિકરણં કુસલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ કુસલચિત્તા વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા...પે॰... દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા. યં તત્થ ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો નાનાવાદો અઞ્ઞથાવાદો વિપચ્ચતાય વોહારો મેધગં – ઇદં વુચ્ચતિ વિવાદાધિકરણં કુસલં.

''તત્થ કતમં વિવાદાધિકરણં અકુસલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ અકુસલચિત્તા વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા...પે॰... દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા. યં તત્થ ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો નાનાવાદો અઞ્ઞથાવાદો વિપચ્ચતાય વોહારો મેધગં – ઇદં વુચ્ચતિ વિવાદાધિકરણં અકુસલં.

''તત્થ કતમં વિવાદાધિકરણં અબ્યાકતં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ અબ્યાકતચિત્તા વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા...પે॰... દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા. યં તત્થ ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો નાનાવાદો અઞ્ઞથાવાદો વિપચ્ચતાય વોહારો મેધગં – ઇદં વુચ્ચતિ વિવાદાધિકરણં અબ્યાકતં.

૨૨૧. ''અનુવાદાધિકરણં કુસલં, અકુસલં, અબ્યાકતં. અનુવાદાધિકરણં સિયા કુસલં, સિયા અકુસલં, સિયા અબ્યાકતં. તત્થ કતમં અનુવાદાધિકરણં કુસલં? ઇધ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું કુસલચિત્તા અનુવદન્તિ – સીલવિપત્તિયા વા, આચારવિપત્તિયા વા, દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા, આજીવવિપત્તિયા વા. યો તત્થ અનુવાદો અનુવદના અનુલ્લપના અનુભણના અનુસમ્પવઙ્કતા અબ્ભુસ્સહનતા અનુબલપ્પદાનં – ઇદં વુચ્ચતિ અનુવાદાધિકરણં કુસલં.

''તત્થ કતમં અનુવાદાધિકરણં અકુસલં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું અકુસલચિત્તા અનુવદન્તિ – સીલવિપત્તિયા વા, આચારવિપત્તિયા વા, દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા, આજીવવિપત્તિયા વા. યો તત્થ અનુવાદો અનુવદના અનુલ્લપના અનુભણના અનુસમ્પવઙ્કતા અબ્ભુસ્સહનતા અનુબલપ્પદાનં – ઇદં વુચ્ચતિ અનુવાદાધિકરણં અકુસલં.

''તત્થ કતમં અનુવાદાધિકરણં અબ્યાકતં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું અબ્યાકતચિત્તા અનુવદન્તિ – સીલવિપત્તિયા વા, આચારવિપત્તિયા વા, દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા, આજીવવિપત્તિયા વા. યો તત્થ અનુવાદો અનુવદના અનુલ્લપના અનુભણના અનુસમ્પવઙ્કતા અબ્ભુસ્સહનતા અનુબલપ્પદાનં – ઇદં વુચ્ચતિ અનુવાદાધિકરણં અબ્યાકતં.

૨૨૨. ''આપત્તાધિકરણં કુસલં [ઇદં પદં કેસુચિ નત્થિ], અકુસલં, અબ્યાકતં? આપત્તાધિકરણં સિયા અકુસલં, સિયા અબ્યાકતં; નત્થિ આપત્તાધિકરણં કુસલં. તત્થ કતમં આપત્તાધિકરણં અકુસલં? યં જાનન્તો સઞ્જાનન્તો ચેચ્ચ અભિવિતરિત્વા વીતિક્કમો – ઇદં વુચ્ચતિ આપત્તાધિકરણં અકુસલં.

“તત્થ કતમં આપત્તાધિકરણં અબ્યાકતં? યં અજાનન્તો અસઞ્જાનન્તો અચેચ્ચ અનભિવિતરિત્વા વીતિક્કમો – ઇદં વુચ્ચતિ આપત્તાધિકરણં અબ્યાકતં.

૨૨૩. “કિચ્ચાધિકરણં કુસલં, અકુસલં, અબ્યાકતં? કિચ્ચાધિકરણં સિયા કુસલં, સિયા અકુસલં, સિયા અબ્યાકતં. તત્થ કતમં કિચ્ચાધિકરણં કુસલં? યં સઙ્ઘો કુસલચિત્તો કમ્મં કરોતિ – અપલોકનકમ્મં, ઞત્તિકમ્મં, ઞત્તિદુતિયકમ્મં, ઞત્તિચતુત્થકમ્મં – ઇદં વુચ્ચતિ કિચ્ચાધિકરણં કુસલં.

“તત્થ કતમં કિચ્ચાધિકરણં અકુસલં? યં સઙ્ઘો અકુસલચિત્તો કમ્મં કરોતિ – અપલોકનકમ્મં, ઞત્તિકમ્મં, ઞત્તિદુતિયકમ્મં, ઞત્તિચતુત્થકમ્મં – ઇદં વુચ્ચતિ કિચ્ચાધિકરણં અકુસલં.

“તત્થ કતમં કિચ્ચાધિકરણં અબ્યાકતં? યં સઙ્ઘો અબ્યાકતચિત્તો કમ્મં કરોતિ – અપલોકનકમ્મં, ઞત્તિકમ્મં, ઞત્તિદુતિયકમ્મં, ઞત્તિચતુત્થકમ્મં – ઇદં વુચ્ચતિ કિચ્ચાધિકરણં અબ્યાકતં.

૨૨૪. [પરિ॰ ૩૫૫] “વિવાદો વિવાદાધિકરણં, વિવાદો નો અધિકરણં, અધિકરણં નો વિવાદો, અધિકરણઞ્ચેવ વિવાદો ચ. સિયા વિવાદો વિવાદાધિકરણં, સિયા વિવાદો નો અધિકરણં, સિયા અધિકરણં નો વિવાદો, સિયા અધિકરણઞ્ચેવ વિવાદો ચ.

“તત્થ કતમો વિવાદો વિવાદાધિકરણં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા…પે॰… દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા. યં તત્થ ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો નાનાવાદો અઞ્ઞથાવાદો વિપચ્ચતાય વોહારો મેધગં – અયં વિવાદો વિવાદાધિકરણં.

“તત્થ કતમો વિવાદો નો અધિકરણં? માતાપિ પુત્તેન વિવદતિ, પુત્તોપિ માતરા વિવદતિ, પિતાપિ પુત્તેન વિવદતિ, પુત્તોપિ પિતરા વિવદતિ, ભાતાપિ ભાતરા વિવદતિ, ભાતાપિ ભગિનિયા વિવદતિ, ભગિનીપિ ભાતરા વિવદતિ, સહાયોપિ સહાયેન વિવદતિ – અયં વિવાદો નો અધિકરણં.

“તત્થ કતમં અધિકરણં નો વિવાદો? અનુવાદાધિકરણં, આપત્તાધિકરણં, કિચ્ચાધિકરણં – ઇદં અધિકરણં નો વિવાદો.

“તત્થ કતમં અધિકરણઞ્ચેવ વિવાદો ચ? વિવાદાધિકરણં અધિકરણઞ્ચેવ વિવાદો ચ.

૨૨૫. [પરિ॰ ૩૫૬] “અનુવાદો અનુવાદાધિકરણં, અનુવાદો નો અધિકરણં, અધિકરણં નો અનુવાદો, અધિકરણઞ્ચેવ અનુવાદો ચ. સિયા અનુવાદો અનુવાદાધિકરણં, સિયા અનુવાદો નો અધિકરણં, સિયા અધિકરણં નો અનુવાદો, સિયા અધિકરણઞ્ચેવ અનુવાદો ચ.

“તત્થ કતમો અનુવાદો અનુવાદાધિકરણં? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું અનુવદન્તિ – સીલવિપત્તિયા વા, આચારવિપત્તિયા વા , દિટ્ઠિવિપત્તિયા વા, આજીવવિપત્તિયા વા. યો તત્થ અનુવાદો અનુવદના અનુલ્લપના અનુભણના અનુસમ્પવઙ્કતા અબ્ભુસ્સહનતા અનુબલપ્પદાનં – અયં અનુવાદો અનુવાદાધિકરણં.

“તત્થ કતમો અનુવાદો નો અધિકરણં? માતાપિ પુત્તં અનુવદતિ, પુત્તોપિ માતરં અનુવદતિ, પિતાપિ પુત્તં અનુવદતિ, પુત્તોપિ પિતરં અનુવદતિ, ભાતાપિ ભાતરં અનુવદતિ, ભાતાપિ ભગિનિં અનુવદતિ, ભગિનીપિ ભાતરં અનુવદતિ, સહાયોપિ સહાયં અનુવદતિ – અયં અનુવાદો નો અધિકરણં.

“તત્થ કતમં અધિકરણં નો અનુવાદો? આપત્તાધિકરણં, કિચ્ચાધિકરણં, વિવાદાધિકરણં – ઇદં અધિકરણં નો અનુવાદો.

“તત્થ કતમં અધિકરણઞ્ચેવ અનુવાદો ચ? અનુવાદાધિકરણં અધિકરણઞ્ચેવ અનુવાદો ચ.

૨૨૬. [પરિ॰ ૩૫૭] “આપત્તિ આપત્તાધિકરણં, આપત્તિ નો અધિકરણં, અધિકરણં નો આપત્તિ, અધિકરણઞ્ચેવ આપત્તિ ચ. સિયા આપત્તિ આપત્તાધિકરણં, સિયા આપત્તિ નો અધિકરણં, સિયા અધિકરણં નો આપત્તિ, સિયા અધિકરણઞ્ચેવ આપત્તિ ચ. “તત્થ કતમં આપત્તિ આપત્તાધિકરણં? પઞ્ચપિ આપત્તિક્ખન્ધા આપત્તાધિકરણં, સત્તપિ આપત્તિક્ખન્ધા આપત્તાધિકરણં – અયં આપત્તિ આપત્તાધિકરણં.

“તત્થ કતમં આપત્તિ નો અધિકરણં? સોતાપત્તિ સમાપત્તિ – અયં આપત્તિ નો અધિકરણં .

“તત્થ કતમં અધિકરણં નો આપત્તિ? કિચ્ચાધિકરણં, વિવાદાધિકરણં, અનુવાદાધિકરણં – ઇદં અધિકરણં નો આપત્તિ.

“તત્થ કતમં અધિકરણઞ્ચેવ આપત્તિ ચ? આપત્તાધિકરણં અધિકરણઞ્ચેવ આપત્તિ ચ.

૨૨૭. [પરિ॰ ૩૫૮] “કિચ્ચં કિચ્ચાધિકરણં, કિચ્ચં નો અધિકરણં, અધિકરણં નો કિચ્ચં, અધિકરણઞ્ચેવ કિચ્ચઞ્ચ. સિયા કિચ્ચં કિચ્ચાધિકરણં, સિયા કિચ્ચં નો અધિકરણં, સિયા અધિકરણં નો કિચ્ચં, સિયા અધિકરણઞ્ચેવ કિચ્ચઞ્ચ.

“તત્થ કતમં કિચ્ચં કિચ્ચાધિકરણં? યા સઙ્ઘસ્સ કિચ્ચયતા, કરણીયતા, અપલોકનકમ્મં, ઞત્તિકમ્મં, ઞત્તિદુતિયકમ્મં, ઞત્તિચતુત્થકમ્મં – ઇદં કિચ્ચં કિચ્ચાધિકરણં.

“તત્થ કતમં કિચ્ચં નો અધિકરણં? આચરિયકિચ્ચં, ઉપજ્ઝાયકિચ્ચં, સમાનુપજ્ઝાયકિચ્ચં, સમાનાચરિયકિચ્ચં – ઇદં કિચ્ચં નો અધિકરણં.

“તત્થ કતમં અધિકરણં નો કિચ્ચં? વિવાદાધિકરણં, અનુવાદાધિકરણં, આપત્તાધિકરણં – ઇદં અધિકરણં નો કિચ્ચં.

“તત્થ કતમં અધિકરણઞ્ચેવ કિચ્ચઞ્ચ? કિચ્ચાધિકરણં અધિકરણઞ્ચેવ કિચ્ચઞ્ચ.

૯. અધિકરણવૂપસમનસમથો

સમ્મુખાવિનયો

૨૨૮. [પરિ॰ ૨૯૨-૨૯૩, ૩૦૭ આદયો] ‘‘વિવાદાધિકરણં કતિહિ સમથેહિ સમ્મતિ? વિવાદાધિકરણં દ્વીહિ સમથેહિ સમ્મતિ – સમ્મુખાવિનયેન ચ, યેભુય્યસિકાય ચ. સિયા વિવાદાધિકરણં એકં સમથં અનાગમ્મ યેભુય્યસિકં, એકેન સમથેન સમેય્ય – સમ્મુખાવિનયેનાતિ? સિયાતિસ્સ વચનીયં. યથા કથં વિય? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ વિવદન્તિ – ધમ્મોતિ વા અધમ્મોતિ વા, વિનયોતિ વા અવિનયોતિ વા, ભાસિતં લપિતં તથાગતેનાતિ વા અભાસિતં અલપિતં તથાગતેનાતિ વા, આચિણ્ણં તથાગતેનાતિ વા અનાચિણ્ણં તથાગતેનાતિ વા, પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ વા અપઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ વા, આપત્તીતિ વા અનાપત્તીતિ વા, લહુકા આપત્તીતિ વા ગરુકા આપત્તીતિ વા, સાવસેસા આપત્તીતિ વા અનવસેસા આપત્તીતિ વા, દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ વા.

‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું, ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા? યાવતિકા ભિક્ખૂ કમ્મપ્પત્તા તે આગતા હોન્તિ, છન્દારહાનં છન્દો આહટો હોતિ, સમ્મુખીભૂતા ન પટિક્કોસન્તિ – અયં તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા ? યેન ધમ્મેન યેન વિનયેન યેન સત્થુસાસનેન તં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ – અયં તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા? યો ચ વિવદતિ, યેન ચ વિવદતિ, ઉભો અત્થપચ્ચત્થિકા સમ્મુખીભૂતા હોન્તિ – અયં તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

૨૨૯. ‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ન સક્કોન્તિ તં અધિકરણં તસ્મિં આવાસે વૂપસમેતું, તેહિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ, યસ્મિં આવાસે સમ્બહુલા [બહુતરા (સી॰ સ્યા॰)] ભિક્ખૂ, સો આવાસો ગન્તબ્બો. તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ તં આવાસં ગચ્છન્તા અન્તરામગ્ગે સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું, ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન . કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા? યાવતિકા ભિક્ખૂ કમ્મપ્પત્તા તે આગતા હોન્તિ, છન્દારહાનં છન્દો આહટો હોતિ, સમ્મુખીભૂતા ન પટિક્કોસન્તિ – અયં તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા? યેન ધમ્મેન યેન વિનયેન યેન સત્થુસાસનેન તં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ – અયં તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા? યો ચ વિવદતિ, યેન ચ વિવદતિ, ઉભો અત્થપચ્ચત્થિકા સમ્મુખીભૂતા હોન્તિ – અયં તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

૨૩૦. ‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ તં આવાસં આગચ્છન્તા અન્તરામગ્ગે ન સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું, તેહિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ, તં આવાસં ગન્ત્વા આવાસિકા ભિક્ખૂ એવમસ્સુ વચનીયા – ‘ઇદં ખો, આવુસો, અધિકરણં એવં જાતં, એવં સમુપ્પન્નં; સાધાયસ્મન્તા ઇમં અધિકરણં વૂપસમેન્તુ ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન, યથયિદં અધિકરણં સુવૂપસન્તં અસ્સા’તિ.

‘‘સચે , ભિક્ખવે, આવાસિકા ભિક્ખૂ વુડ્ઢતરા હોન્તિ, આગન્તુકા ભિક્ખૂ નવકતરા, તેહિ, ભિક્ખવે, આવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ આગન્તુકા ભિક્ખૂ એવમસ્સુ વચનીયા – ‘ઇઙ્ઘ તુમ્હે, આયસ્મન્તો, મુહુત્તં એકમન્તં હોથ, યાવ મયં મન્તેમા’તિ. સચે પન, ભિક્ખવે, આવાસિકા ભિક્ખૂ નવકતરા હોન્તિ, આગન્તુકા ભિક્ખૂ વુડ્ઢતરા, તેહિ, ભિક્ખવે,

આવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ આગન્તુકા ભિક્ખૂ એવમસ્સુ વચનીયા – ‘તેન હિ તુમ્હે, આયસ્મન્તો, મુહુત્તં ઇધેવ તાવ હોથ, યાવ મયં મન્તેમા’તિ.

‘‘સચે પન, ભિક્ખવે, આવાસિકાનં ભિક્ખૂનં મન્તયમાનાનં એવં હોતિ – ‘ન મયં સક્કોમ ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેના’તિ, ન તં અધિકરણં આવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્પટિચ્છિતબ્બં. સચે પન, ભિક્ખવે, આવાસિકાનં ભિક્ખૂનં મન્તયમાનાનં એવં હોતિ – ‘સક્કોમ મયં ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેના’તિ, તેહિ, ભિક્ખવે, આવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ આગન્તુકા ભિક્ખૂ એવમસ્સુ વચનીયા – ‘સચે તુમ્હે, આયસ્મન્તો, અમ્હાકં ઇમં અધિકરણં યથાજાતં યથાસમુપ્પન્નં આરોચેસ્સથ, યથા ચ મયં ઇમં અધિકરણં વૂપસમેસ્સામ ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન તથા સુવૂપસન્તં ભવિસ્સતિ. એવં મયં ઇમં અધિકરણં સમ્પટિચ્છિસ્સામ. નો ચે તુમ્હે, આયસ્મન્તો, અમ્હાકં ઇમં અધિકરણં યથાજાતં યથાસમુપ્પન્નં આરોચેસ્સથ, યથા ચ મયં ઇમં અધિકરણં વૂપસમેસ્સામ ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન તથા ન સુવૂપસન્તં ભવિસ્સતિ, ન મયં ઇમં અધિકરણં સમ્પટિચ્છિસ્સામા’તિ. એવં સુપરિગ્ગહિતં ખો, ભિક્ખવે, કત્વા આવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ તં અધિકરણં સમ્પટિચ્છિતબ્બં.

‘‘તેહિ, ભિક્ખવે, આગન્તુકેહિ ભિક્ખૂહિ આવાસિકા ભિક્ખૂ એવમસ્સુ વચનીયા – ‘યથાજાતં યથાસમુપ્પન્નં મયં ઇમં અધિકરણં આયસ્મન્તાનં આરોચેસ્સામ. સચે આયસ્મન્તા સક્કોન્તિ એત્તકેન વા એત્તકેન વા અન્તરેન ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન તથા સુવૂપસન્તં ભવિસ્સતિ. એવં મયં ઇમં અધિકરણં આયસ્મન્તાનં નિય્યાદેસ્સામ. નો ચે આયસ્મન્તા સક્કોન્તિ એત્તકેન વા એત્તકેન વા અન્તરેન ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન તથા ન સુવૂપસન્તં ભવિસ્સતિ, ન મયં ઇમં અધિકરણં આયસ્મન્તાનં નિય્યાદેસ્સામ . મયમેવ ઇમસ્સ અધિકરણસ્સ સામિનો ભવિસ્સામા’તિ. એવં સુપરિગ્ગહિતં ખો, ભિક્ખવે, કત્વા આગન્તુકેહિ ભિક્ખૂહિ તં અધિકરણં આવાસિકાનં ભિક્ખૂનં નિય્યાદેતબ્બં.

‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું, ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા...પે॰... એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

ઉબ્બાહિકાયવૂપસમનં

૨૩૧. ‘‘તેહિ ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ તસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને અનન્તાનિ [અનગ્ગાનિ (સી॰)] ચેવ ભસ્સાનિ જાયન્તિ, ન ચેકસ્સ [ન ચેતસ્સ (ક॰)] ભાસિતસ્સ અત્થો વિઞ્ઞાયતિ, અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એવરૂપં અધિકરણં ઉબ્બાહિકાય વૂપસમેતું. ‘‘દસહઙ્ગેહિ સમન્નાગતો ભિક્ખુ ઉબ્બાહિકાય સમ્મન્નિતબ્બો – સીલવા હોતિ, પાતિમોક્ખસંવરસંવુતો વિહરતિ આચારગોચરસમ્પન્નો અણુમત્તેસુ વજ્જેસુ ભયદસ્સાવી, સમાદાય સિક્ખતિ સિક્ખાપદેસુ; બહુસ્સુતો હોતિ સુતધરો સુતસન્નિચયો, યે તે ધમ્મા આદિકલ્યાણા મજ્ઝેકલ્યાણા પરિયોસાનકલ્યાણા સાત્થં સબ્યઞ્જનં કેવલપરિપુણ્ણં પરિસુદ્ધં બ્રહ્મચરિયં અભિવદન્તિ, તથારૂપસ્સ ધમ્મા બહુસ્સુતા હોન્તિ, ધાતા [ધતા (સી॰ સ્યા॰)] વચસા પરિચિતા મનસાનુપેક્ખિતા દિટ્ઠિયા સુપ્પટિવિદ્ધા; ઉભયાનિ ખો પનસ્સ પાતિમોક્ખાનિ વિત્થારેન સ્વાગતાનિ હોન્તિ સુવિભત્તાનિ સુપ્પવત્તીનિ સુવિનિચ્છિતાનિ સુત્તસો

અનુબ્યઞ્જનસો ; વિનયે ખો પન ઠિતો [છેકો (ક॰)] હોતિ અસંહીરો; પટિબલો હોતિ ઉભો અત્થપચ્ચત્થિકે અસ્સાસેતું સઞ્ઞાપેતું નિજ્ઝાપેતું પેક્ખેતું પસાદેતું; અધિકરણસમુપ્પાદવૂપસમનકુસલો હોતિ; અધિકરણં જાનાતિ; અધિકરણસમુદયં જાનાતિ; અધિકરણનિરોધં જાનાતિ; અધિકરણનિરોધગામિનિપટિપદં જાનાતિ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇમેહિ દસહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું ઉબ્બાહિકાય સમ્મન્નિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૨૩૨. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ઇમસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને અનન્તાનિ ચેવ ભસ્સાનિ જાયન્તિ, ન ચેકસ્સ ભાસિતસ્સ અત્થો વિઞ્ઞાયતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામઞ્ચ ઇત્થન્નામઞ્ચ ભિક્ખું સમ્મન્નેય્ય ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ઇમસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને અનન્તાનિ ચેવ ભસ્સાનિ જાયન્તિ, ન ચેકસ્સ ભાસિતસ્સ અત્થો વિઞ્ઞાયતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામઞ્ચ ઇત્થન્નામઞ્ચ ભિક્ખું સમ્મન્નતિ ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ચ ઇત્થન્નામસ્સ ચ ભિક્ખુનો સમ્મુતિ ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ચ ઇત્થન્નામો ચ ભિક્ખુ ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ સક્કોન્તિ તં અધિકરણં ઉબ્બાહિકાય વૂપસમેતું, ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા...પે॰... એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં.

૨૩૩. ‘‘તેહિ ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ તસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને તત્રાસ્સ ભિક્ખુ ધમ્મકથિકો, તસ્સ નેવ સુત્તં આગતં હોતિ, નો સુત્તવિભઙ્ગો, સો અત્થં અસલ્લક્ખેન્તો બ્યઞ્જનચ્છાયાય અત્થં પટિબાહતિ, બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન તે ભિક્ખૂ ઞાપેતબ્બા –

‘‘સુણન્તુ મે આયસ્મન્તા. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ધમ્મકથિકો. ઇમસ્સ નેવ સુત્તં આગતં હોતિ, નો સુત્તવિભઙ્ગો. સો અત્થં અસલ્લક્ખેન્તો બ્યઞ્જનચ્છાયાય અત્થં પટિબાહતિ. યદાયસ્મન્તાનં પત્તકલ્લં , ઇત્થન્નામં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેત્વા અવસેસા ઇમં અધિકરણં વૂપસમેય્યામાતિ.

‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ તં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેત્વા સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું, ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા...પે॰... એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં.

‘‘તેહિ ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ તસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને તત્રાસ્સ ભિક્ખુ ધમ્મકથિકો, તસ્સ સુત્તઞ્હિ ખો આગતં હોતિ, નો સુત્તવિભઙ્ગો, સો અત્થં અસલ્લક્ખેન્તો બ્યઞ્જનચ્છાયાય અત્થં પટિબાહતિ, બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન તે ભિક્ખૂ ઞાપેતબ્બા –

‘‘સુણન્તુ મે આયસ્મન્તા. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ધમ્મકથિકો. ઇમસ્સ સુત્તઞ્હિ ખો આગતં હોતિ, નો સુત્તવિભઙ્ગો. સો અત્થં અસલ્લક્ખેન્તો બ્યઞ્જનચ્છાયાય અત્થં પટિબાહતિ. યદાયસ્મન્તાનં પત્તકલ્લં, ઇત્થન્નામં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેત્વા અવસેસા ઇમં અધિકરણં વૂપસમેય્યામાતિ.

‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ તં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેત્વા સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું, ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા...પે॰... એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં.

યેભુય્યસિકાવિનયો

૨૩૪. ‘‘તે ચે, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ન સક્કોન્તિ તં અધિકરણં ઉબ્બાહિકાય વૂપસમેતું, તેહિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ તં અધિકરણં સઙ્ઘસ્સ નિય્યાદેતબ્બં – ‘ન મયં [ન ચ મયં (ક॰)], ભન્તે, સક્કોમ ઇમં અધિકરણં ઉબ્બાહિકાય વૂપસમેતું, સઙ્ઘોવ ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતૂ’તિ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એવરૂપં અધિકરણં યેભુય્યસિકાય વૂપસમેતું. પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતો ભિક્ખુ સલાકગ્ગાહાપકો સમ્મન્નિતબ્બો – યો ન છન્દાગતિં ગચ્છેય્ય, ન દોસાગતિં ગચ્છેય્ય, ન મોહાગતિં ગચ્છેય્ય, ન ભયાગતિં ગચ્છેય્ય, ગહિતાગહિતઞ્ચ જાનેય્ય...પે॰... એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સલાકગ્ગાહાપકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સલાકગ્ગાહાપકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સલાકગ્ગાહાપકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સલાકગ્ગાહાપકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

‘‘તેન સલાકગ્ગાહાપકેન ભિક્ખુના સલાકા ગાહેતબ્બા. યથા બહુતરા ભિક્ખૂ ધમ્મવાદિનો વદન્તિ તથા તં અધિકરણં વૂપસમેતબ્બં. ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ, યેભુય્યસિકાય ચ. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા? યાવતિકા ભિક્ખૂ કમ્મપ્પત્તા તે આગતા હોન્તિ, છન્દારહાનં છન્દો આહટો હોતિ, સમ્મુખીભૂતા ન પટિક્કોસન્તિ – અયં તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા? યેન ધમ્મેન યેન વિનયેન યેન સત્થુસાસનેન તં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ – અયં તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા . કા ચ તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા? યો ચ વિવદતિ, યેન ચ વિવદતિ, ઉભો અત્થપચ્ચત્થિકા સમ્મુખીભૂતા હોન્તિ – અયં તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા. કા ચ તત્થ યેભુય્યસિકાય? યા યેભુય્યસિકાકમ્મસ્સ કિરિયા કરણં ઉપગમનં અજ્ઝુપગમનં અધિવાસના અપ્પટિક્કોસના – અયં તત્થ યેભુય્યસિકાય. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિય’’ન્તિ.

તિવિધસલાકગ્ગાહો

૨૩૫. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયા એવં જાતં એવં સમુપ્પન્નં અધિકરણં હોતિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ – અસન્તુટ્ઠા સાવત્થિયા સઙ્ઘસ્સ અધિકરણવૂપસમનેન – અસ્સોસું ખો અમુકસ્મિં કિર આવાસે સમ્બહુલા થેરા વિહરન્તિ બહુસ્સુતા આગતાગમા ધમ્મધરા વિનયધરા માતિકાધરા પણ્ડિતા વિયત્તા મેધાવિનો લજ્જિનો કુક્કુચ્ચકા સિક્ખાકામા. તે ચે થેરા ઇમં અધિકરણં વૂપસમેય્યું ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન, એવમિદં અધિકરણં સુવૂપસન્તં અસ્સાતિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ તં આવાસં ગન્ત્વા તે થેરે એતદવોચું – ‘‘ઇદં, ભન્તે, અધિકરણં એવં જાતં, એવં સમુપ્પન્નં. સાધુ, ભન્તે, થેરા ઇમં અધિકરણં વૂપસમેન્તુ ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન, યથયિદં અધિકરણં સુવૂપસન્તં અસ્સા’’તિ. અથ ખો તે થેરા – યથા સાવત્થિયા સઙ્ઘેન અધિકરણં વૂપસમિતં તથા સુવૂપસન્તન્તિ [યથા સુવૂપસન્તં (સી॰ સ્યા॰)] – તથા તં અધિકરણં વૂપસમેસું .

અથ ખો તે ભિક્ખૂ – અસન્તુટ્ઠા સાવત્થિયા સઙ્ઘસ્સ અધિકરણવૂપસમનેન, અસન્તુટ્ઠા સમ્બહુલાનં થેરાનં અધિકરણવૂપસમનેન – અસ્સોસું ખો અમુકસ્મિં કિર આવાસે તયો થેરા વિહરન્તિ…પે॰… દ્વે થેરા વિહરન્તિ…પે॰… એકો થેરો વિહરતિ બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સો ચે થેરો ઇમં અધિકરણં વૂપસમેય્ય ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન, એવમિદં અધિકરણં સુવૂપસન્તં અસ્સાતિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ તં આવાસં ગન્ત્વા તં થેરં એતદવોચું – ‘‘ઇદં, ભન્તે, અધિકરણં એવં જાતં, એવં સમુપ્પન્નં. સાધુ, ભન્તે, થેરો ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતુ ધમ્મેન વિનયેન સત્થુસાસનેન, યથયિદં અધિકરણં સુવૂપસન્તં અસ્સા’’તિ. અથ ખો સો થેરો – યથા સાવત્થિયા સઙ્ઘેન અધિકરણં વૂપસમિતં, યથા સમ્બહુલેહિ થેરેહિ અધિકરણં વૂપસમિતં, યથા તીહિ થેરેહિ અધિકરણં વૂપસમિતં, યથા દ્વીહિ થેરેહિ અધિકરણં વૂપસમિતં, તથા સુવૂપસન્તન્તિ – તથા તં અધિકરણં વૂપસમેસિ.

અથ ખો તે ભિક્ખૂ અસન્તુટ્ઠા સાવત્થિયા સઙ્ઘસ્સ અધિકરણવૂપસમનેન, અસન્તુટ્ઠા સમ્બહુલાનં થેરાનં અધિકરણવૂપસમનેન, અસન્તુટ્ઠા તિણ્ણં થેરાનં અધિકરણવૂપસમનેન, અસન્તુટ્ઠા દ્વિન્નં થેરાનં અધિકરણવૂપસમનેન, અસન્તુટ્ઠા એકસ્સ થેરસ્સ અધિકરણવૂપસમનેન, યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘નિહતમેતં, ભિક્ખવે, અધિકરણં સન્તં વૂપસન્તં સુવૂપસન્તં. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તેસં ભિક્ખૂનં સઞ્ઞત્તિયા તયો સલાકગ્ગાહે – ગૂળ્હકં, સકણ્ણજપ્પકં, વિવટકં.

‘‘કથઞ્ચ , ભિક્ખવે, ગૂળ્હકો સલાકગ્ગાહો હોતિ? તેન સલાકગ્ગાહાપકેન ભિક્ખુના સલાકાયો વણ્ણાવણ્ણાયો કત્વા એકમેકો ભિક્ખુ ઉપસઙ્કમિત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અયં એવંવાદિસ્સ સલાકા, અયં એવંવાદિસ્સ સલાકા. યં ઇચ્છસિ તં ગણ્હાહી’તિ. ગહિતે વત્તબ્બો – ‘મા ચ કસ્સચિ દસ્સેહી’તિ. સચે જાનાતિ – અધમ્મવાદી બહુતરાતિ, દુગ્ગહોતિ, પચ્ચુક્કડ્ઢિતબ્બં. સચે જાનાતિ – ધમ્મવાદી બહુતરાતિ, સુગ્ગહોતિ, સાવેતબ્બં. એવં ખો, ભિક્ખવે, ગૂળ્હકો સલાકગ્ગાહો હોતિ.

‘‘કથઞ્ચ, ભિક્ખવે, સકણ્ણજપ્પકો સલાકગ્ગાહો હોતિ? તેન સલાકગ્ગાહાપકેન ભિક્ખુના એકમેકસ્સ ભિક્ખુનો ઉપકણ્ણકે આરોચેતબ્બં – ‘અયં એવંવાદિસ્સ સલાકા, અયં એવંવાદિસ્સ સલાકા. યં ઇચ્છસિ તં ગણ્હાહી’તિ. ગહિતે વત્તબ્બો – ‘મા ચ કસ્સચિ આરોચેહી’તિ. સચે જાનાતિ – અધમ્મવાદી બહુતરાતિ, દુગ્ગહોતિ,

પચ્ચુક્કડ્ઢિતબ્બં. સચે જાનાતિ – ધમ્મવાદી બહુતરાતિ, સુગ્ગાહોતિ, સાવેતબ્બં. એવં ખો, ભિક્ખવે, સકણ્ણજપ્પકો સલાકગ્ગાહો હોતિ.

‘‘કથઞ્ચ, ભિક્ખવે, વિવટકો સલાકગ્ગાહો હોતિ? સચે જાનાતિ – ધમ્મવાદી બહુતરાતિ, વિસ્સટ્ઠેનેવ વિવટેન ગાહેતબ્બો . એવં ખો, ભિક્ખવે, વિવટકો સલાકગ્ગાહો હોતિ. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, તયો સલાકગ્ગાહા’’તિ.

સતિવિનયો

૨૩૬. [પરિ॰ ૨૯૨-૨૯૩, ૩૦૭ આદયો] ‘‘અનુવાદાધિકરણં કતિહિ સમથેહિ સમ્મતિ? અનુવાદાધિકરણં ચતૂહિ સમથેહિ સમ્મતિ – સમ્મુખાવિનયેન ચ, સતિવિનયેન ચ, અમૂળ્હવિનયેન ચ, તસ્સપાપિયસિકાય ચ. સિયા અનુવાદાધિકરણં દ્વે સમથે અનાગમ્મ – અમૂળ્હવિનયઞ્ચ, તસ્સપાપિયસિકઞ્ચ; દ્વીહિ સમથેહિ સમ્મેય્ય – સમ્મુખાવિનયેન ચ, સતિવિનયેન ચાતિ? સિયાતિસ્સ વચનીયં. યથા કથં વિય? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ ભિક્ખું અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. તસ્સ ખો, ભિક્ખવે [તસ્સ ખો તં ભિક્ખવે (સ્યા॰ ક॰)], ભિક્ખુનો સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયો દાતબ્બો. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

‘‘તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા…પે॰… એવમસ્સ વચનીયો – ‘મં, ભન્તે, ભિક્ખૂ અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. સોહં, ભન્તે , સતિવેપુલ્લપ્પત્તો સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેનં ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ભિક્ખૂ ઇત્થન્નામં ભિક્ખું અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. સો સતિવેપુલ્લપ્પત્તો સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચતિ . યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ભિક્ખૂ ઇત્થન્નામં ભિક્ખું અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેન્તિ. સો સતિવેપુલ્લપ્પત્તો સઙ્ઘં સતિવિનયં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સતિવેપુલ્લપ્પત્તસ્સ સતિવિનયો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

‘‘ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ સતિવિનયેન ચ. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા , વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા…પે॰… કા ચ તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા? યો ચ અનુવદતિ, યઞ્ચ અનુવદતિ, ઉભો સમ્મુખીભૂતા હોન્તિ – અયં તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા. કિઞ્ચ તત્થ સતિવિનયસ્મિં? યા સતિવિનયસ્સ કમ્મસ્સ કિરિયા કરણં ઉપગમનં અજ્ઝુપગમનં અધિવાસના અપ્પટિક્કોસના – ઇદં તત્થ સતિવિનયસ્મિં. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

અમૂળ્હવિનયો

૨૩૭. ''સિયા અનુવાદાધિકરણં દ્વે સમથે અનાગમ્મ – સતિવિનયઞ્ચ, તસ્સપાપિયસિકઞ્ચ; દ્વીહિ સમથેહિ સમ્મેય્ય – સમ્મુખાવિનયેન ચ, અમૂળ્હવિનયેન ચાતિ? સિયાતિસ્સ વચનીયં. યથા કથં વિય? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો હોતિ ચિત્તવિપરિયાસકતો . તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં. તં ભિક્ખૂ ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ. સો એવં વદેતિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ. મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ. એવમ્પિ નં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ. ''તસ્સ ખો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયો દાતબ્બો. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બો –

''તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા...પે॰... એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. મં ભિક્ખૂ ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ. ત્યાહં એવં વદામિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ. મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ . એવમ્પિ મં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ. 'સોહં, ભન્તે, અમૂળ્હો સઙ્ઘં અમૂળ્હવિનયં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો અહોસિ ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. તં ભિક્ખૂ ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ. સો એવં વદેતિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ. મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ. એવમ્પિ નં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ. સો અમૂળ્હો સઙ્ઘં અમૂળ્હવિનયં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ઉમ્મત્તકો અહોસિ ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. તં ભિક્ખૂ ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન અજ્ઝાચિણ્ણેન આપત્તિયા ચોદેન્તિ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ . સો એવં વદેતિ – 'અહં ખો, આવુસો, ઉમ્મત્તકો અહોસિં ચિત્તવિપરિયાસકતો. તેન મે ઉમ્મત્તકેન ચિત્તવિપરિયાસકતેન બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. નાહં તં સરામિ. મૂળ્હેન મે એતં કત'ન્તિ. એવમ્પિ નં વુચ્ચમાના ચોદેન્તેવ – 'સરતાયસ્મા એવરૂપિં આપત્તિં આપજ્જિતા'તિ. સો અમૂળ્હો સઙ્ઘં અમૂળ્હવિનયં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰… તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ…પે॰….

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો અમૂળ્હસ્સ અમૂળ્હવિનયો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

‘‘ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ, અમૂળ્હવિનયેન ચ. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા…પે॰… કિઞ્ચ તત્થ અમૂળ્હવિનયસ્મિં ? યા અમૂળ્હવિનયસ્સ કમ્મસ્સ કિરિયા કરણં ઉપગમનં અજ્ઝુપગમનં અધિવાસના અપ્પટિક્કોસના – ઇદં તત્થ અમૂળ્હવિનયસ્મિં. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

તસ્સપાપિયસિકાવિનયો

૨૩૮. ‘‘સિયા અનુવાદાધિકરણં દ્વે સમથે અનાગમ્મ – સતિવિનયઞ્ચ, અમૂળ્હવિનયઞ્ચ ; દ્વીહિ સમથેહિ સમ્મેય્ય – સમ્મુખાવિનયેન ચ, તસ્સપાપિયસિકાય ચાતિ? સિયાતિસ્સ વચનીયં. યથા કથં વિય? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ભિક્ખું સઙ્ઘમજ્ઝે ગરુકાય આપત્તિયા ચોદેતિ – ‘સરતાયસ્મા એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા’તિ. સો એવં વદેતિ – ‘ન ખો અહં, આવુસો, સરામિ એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા’તિ. તમેનં સો નિબ્બેઠેન્તં અતિવેઠેતિ – ‘ઇઙ્ઘાયસ્મા સાધુકમેવ જાનાહિ, યદિ સરસિ એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા’તિ. સો એવં વદેતિ – ‘ન ખો અહં, આવુસો, સરામિ એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા. સરામિ ચ ખો અહં, આવુસો, એવરૂપિં અપ્પમત્તિકં આપત્તિં આપજ્જિતા’તિ. તમેનં સો નિબ્બેઠેન્તં અતિવેઠેતિ – ‘ઇઙ્ઘાયસ્મા સાધુકમેવ જાનાહિ, યદિ સરસિ એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા’તિ. સો એવં વદેતિ – ‘ઇમઞ્હિ નામાહં, આવુસો, અપ્પમત્તિકં આપત્તિં આપજ્જિત્વા અપુટ્ઠો પટિજાનિસ્સામિ. કિં પનાહં એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિત્વા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા, પુટ્ઠો ન પટિજાનિસ્સામી’તિ? સો એવં વદેતિ – ‘ઇમઞ્હિ નામ ત્વં, આવુસો, અપ્પમત્તિકં આપત્તિં આપજ્જિત્વા અપુટ્ઠો ન પટિજાનિસ્સસિ. કિં પન ત્વં એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિત્વા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા, અપુટ્ઠો પટિજાનિસ્સસિ? ઇઙ્ઘાયસ્મા સાધુકમેવ જાનાહિ, યદિ સરસિ એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા’તિ. સો એવં વદેસિ – ‘સરામિ ખો અહં, આવુસો, એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા. દવા મે એતં વુત્તં, રવા મે એતં વુત્તં – નાહં તં સરામિ એવરૂપિં ગરુકં આપત્તિં આપજ્જિતા, પારાજિકં વા પારાજિકસામન્તં વા’તિ. તસ્સ ખો, ભિક્ખવે [તસ્સ ખો તં ભિક્ખવે (ક॰) તસ્સ ખ્વતં ભિક્ખવે (સ્યા॰)], ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કાતબ્બં. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે ગરુકાય આપત્તિયા અનુયુઞ્જિયમાનો અવજાનિત્વા પટિજાનાતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાતિ, અઞ્ઞેનાઞ્ઞં પટિચરતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સઙ્ઘમજ્ઝે ગરુકાય આપત્તિયા અનુયુઞ્જિયમાનો અવજાનિત્વા પટિજાનાતિ, પટિજાનિત્વા અવજાનાતિ, અઞ્ઞેનાઞ્ઞં પટિચરતિ, સમ્પજાનમુસા ભાસતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ

ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં કરોતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મસ્સ કરણં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰....

‘‘કતં સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો તસ્સપાપિયસિકાકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

‘‘ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ, તસ્સપાપિયસિકાય ચ. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા...પે॰... કા ચ તત્થ તસ્સપાપિયસિકાય? યા તસ્સપાપિયસિકાકમ્મસ્સ કિરિયા કરણં ઉપગમનં અજ્ઝુપગમનં અધિવાસના અપ્પટિક્કોસના – અયં તત્થ તસ્સપાપિયસિકાય. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં કારકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

પટિઞ્ઞાતકરણં

૨૩૯. [પરિ॰ ૨૯૫, ૩૦૬, ૩૦૮ આદયો] ‘‘આપત્તાધિકરણં કતિહિ સમથેહિ સમ્મતિ? આપત્તાધિકરણં તીહિ સમથેહિ સમ્મતિ – સમ્મુખાવિનયેન ચ, પટિઞ્ઞાતકરણેન ચ, તિણવત્થારકેન ચ. સિયા આપત્તાધિકરણં એકં સમથં અનાગમ્મ – તિણવત્થારકં, દ્વીહિ સમથેહિ સમ્મેય્ય – સમ્મુખાવિનયેન ચ, પટિઞ્ઞાતકરણેન ચાતિ? સિયાતિસ્સ વચનીયં. યથા કથં વિય? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ લહુકં આપત્તિં આપન્નો હોતિ. તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના એકં ભિક્ખું ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, આવુસો, ઇત્થન્નામં આપત્તિં આપન્નો; તં પટિદેસેમી’તિ. તેન વત્તબ્બો – ‘પસ્સસી’તિ? ‘આમ પસ્સામી’તિ. ‘આયતિં સંવરેય્યાસી’તિ.

‘‘ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ, પટિઞ્ઞાતકરણેન ચ. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા...પે॰... કા ચ તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા? યો ચ દેસેતિ, યસ્સ ચ દેસેતિ, ઉભો સમ્મુખીભૂતા હોન્તિ – અયં તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા. કિઞ્ચ તત્થ પટિઞ્ઞાતકરણસ્મિં? યા પટિઞ્ઞાતકરણસ્સ કમ્મસ્સ કિરિયા કરણં ઉપગમનં અજ્ઝુપગમનં અધિવાસના અપ્પટિક્કોસના – ઇદં તત્થ પટિઞ્ઞાતકરણસ્મિં. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં પટિગ્ગાહકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં. એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સમ્બહુલે ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સુ વચનીયા – ‘અહં, ભન્તે, ઇત્થન્નામં આપત્તિં આપન્નો; તં પટિદેસેમી’તિ. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન તે ભિક્ખૂ ઞાપેતબ્બા –

‘‘સુણન્તુ મે આયસ્મન્તા. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ આપત્તિં સરતિ, વિવરતિ, ઉત્તાનિં કરોતિ દેસેતિ. યદાયસ્મન્તાનં પત્તકલ્લં, અહં ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો આપત્તિં પટિગ્ગણ્હેય્યન્તિ. તેન વત્તબ્બો – ‘પસ્સસી’તિ? ‘આમ પસ્સામી’તિ. ‘આયતિં સંવરેય્યાસી’તિ.

‘‘ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ, પટિઞ્ઞાતકરણેન ચ. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા…પે॰… કા ચ તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા? યો ચ દેસેતિ, યસ્સ ચ દેસેતિ, ઉભો સમ્મુખીભૂતા હોન્તિ – અયં તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા. કિઞ્ચ તત્થ પટિઞ્ઞાતકરણસ્મિં? યા પટિઞ્ઞાતકરણસ્સ કમ્મસ્સ કિરિયા કરણં ઉપગમનં અજ્ઝુપગમનં અધિવાસના અપ્પટિક્કોસના – ઇદં તત્થ પટિઞ્ઞાતકરણસ્મિં. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં પટિગ્ગાહકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં. એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, તેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, ઇત્થન્નામં આપત્તિં આપન્નો; તં પટિદેસેમી’તિ. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ આપત્તિં સરતિ, વિવરતિ, ઉત્તાનિં કરોતિ, દેસેતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો આપત્તિં પટિગ્ગણ્હેય્યન્તિ. તેન વત્તબ્બો – ‘પસ્સસી’તિ? ‘આમ પસ્સામી’તિ. ‘આયતિં સંવરેય્યાસી’તિ.

‘‘ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ, પટિઞ્ઞાતકરણેન ચ . કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા…પે॰… એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં પટિગ્ગાહકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

તિણવત્થારકં

૨૪૦. ‘‘સિયા આપત્તાધિકરણં એકં સમથં અનાગમ્મ – પટિઞ્ઞાતકરણં, દ્વીહિ સમથેહિ સમ્મેય્ય – સમ્મુખાવિનયેન ચ, તિણવત્થારકેન ચાતિ? સિયાતિસ્સ વચનીયં. યથા કથં વિય? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં હોતિ ભાસિતપરિક્કન્તં. તત્ર ચે ભિક્ખૂનં એવં હોતિ – ‘અમ્હાકં ખો ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્યા’તિ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એવરૂપં અધિકરણં તિણવત્થારકેન વૂપસમેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, વૂપસમેતબ્બં. સબ્બેહેવ એકજ્ઝં સન્નિપતિતબ્બં, સન્નિપતિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય . યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇમં અધિકરણં તિણવત્થારકેન વૂપસમેય્ય, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તન્તિ. ‘‘એકતોપક્ખિકાનં ભિક્ખૂનં બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સકો પક્ખો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણન્તુ મે આયસ્મન્તા. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં

કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદાયસ્મન્તાનં પત્તકલ્લં, અહં યા ચેવ આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, આયસ્મન્તાનઞ્ચેવ અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેય્યં, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તન્તિ.

૨૪૧. ''અથાપરેસં એકતોપક્ખિકાનં ભિક્ખૂનં બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સકો પક્ખો ઞાપેતબ્બો –

''સુણન્તુ મે આયસ્મન્તા. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદાયસ્મન્તાનં પત્તકલ્લં, અહં યા ચેવ આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, આયસ્મન્તાનઞ્ચેવ અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેય્યં, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તન્તિ.

૨૪૨. ''અથાપરેસં એકતોપક્ખિકાનં ભિક્ખૂનં બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં યા ચેવ ઇમેસં આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, ઇમેસઞ્ચેવ આયસ્મન્તાનં અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેય્યં, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ભણ્ડનજાતાનં કલહજાતાનં વિવાદાપન્નાનં વિહરતં બહું અસ્સામણકં અજ્ઝાચિણ્ણં ભાસિતપરિક્કન્તં. સચે મયં ઇમાહિ આપત્તીહિ અઞ્ઞમઞ્ઞં કારેસ્સામ, સિયાપિ તં અધિકરણં કક્ખળત્તાય વાળત્તાય ભેદાય સંવત્તેય્ય. અહં યા ચેવ ઇમેસં આયસ્મન્તાનં આપત્તિ, યા ચ અત્તનો આપત્તિ, ઇમેસઞ્ચેવ આયસ્મન્તાનં અત્થાય, અત્તનો ચ અત્થાય, સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસેમિ, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અમ્હાકં ઇમાસં આપત્તીનં સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન દેસના, ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''દેસિતા અમ્હાકં ઇમા આપત્તિયો સઙ્ઘમજ્ઝે તિણવત્થારકેન , ઠપેત્વા થુલ્લવજ્જં, ઠપેત્વા ગિહિપ્પટિસંયુત્તં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

''અથાપરેસં...પે॰... એવમેતં ધારયામી''તિ.

''ઇદં વુચ્ચતિ, ભિક્ખવે, અધિકરણં વૂપસન્તં. કેન વૂપસન્તં? સમ્મુખાવિનયેન ચ, તિણવત્થારકેન ચ. કિઞ્ચ તત્થ સમ્મુખાવિનયસ્મિં? સઙ્ઘસમ્મુખતા, ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા, પુગ્ગલસમ્મુખતા.

''કા ચ તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા? યાવતિકા ભિક્ખૂ કમ્મપ્પત્તા, તે આગતા હોન્તિ, છન્દારહાનં છન્દો આહટો હોતિ, સમ્મુખીભૂતા ન પટિક્કોસન્તિ – અયં તત્થ સઙ્ઘસમ્મુખતા.

‘‘કા ચ તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા, વિનયસમ્મુખતા? યેન ધમ્મેન યેન વિનયેન યેન સત્થુસાસનેન તં અધિકરણં વૂપસમ્મતિ – અયં તત્થ ધમ્મસમ્મુખતા , વિનયસમ્મુખતા.

‘‘કા ચ તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા? યો ચ દેસેતિ, યસ્સ ચ દેસેતિ, ઉભો સમ્મુખીભૂતા હોન્તિ – અયં તત્થ પુગ્ગલસમ્મુખતા.

‘‘કિઞ્ચ તત્થ તિણવત્થારકસ્મિં? યા તિણવત્થારકસ્સ કમ્મસ્સ કિરિયા કરણં ઉપગમનં અજ્ઝુપગમનં અધિવાસના અપ્પટિક્કોસના – ઇદં તત્થ તિણવત્થારકસ્મિં. એવં વૂપસન્તં ચે, ભિક્ખવે, અધિકરણં પટિગ્ગાહકો ઉક્કોટેતિ, ઉક્કોટનકં પાચિત્તિયં; છન્દદાયકો ખીયતિ, ખીયનકં પાચિત્તિયં.

[પરિ॰ ૨૯૫, ૩૦૭, ૩૦૮] ‘‘કિચ્ચાધિકરણં કતિહિ સમથેહિ સમ્મતિ? કિચ્ચાધિકરણં એકેન સમથેન સમ્મતિ – સમ્મુખાવિનયેના’’તિ.

સમથક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં ચતુત્થં.

૫. ખુદ્દકવત્થુક્ખન્ધકં

ખુદ્દકવત્થૂનિ

૨૪૩. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ નહાયમાના રુક્ખે કાયં ઉગ્ઘંસેન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા નહાયમાના રુક્ખે કાયં ઉગ્ઘંસેસ્સન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પિ, સેય્યથાપિ મલ્લમુટ્ઠિકા ગામમોદ્દવા''તિ [ગામપોદ્દવા (સી॰), ગામપૂતવા (સ્યા॰)]! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ નહાયમાના રુક્ખે કાયં ઉગ્ઘંસેન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પી''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં, ભિક્ખવે , તેસં મોઘપુરિસાનં અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા નહાયમાના રુક્ખે કાયં ઉગ્ઘંસેસ્સન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પિ? નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, નહાયમાનેન ભિક્ખુના રુક્ખે કાયો ઉગ્ઘંસેતબ્બો. યો ઉગ્ઘંસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ નહાયમાના થમ્ભે કાયં ઉગ્ઘંસેન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા નહાયમાના થમ્ભે કાયં ઉગ્ઘંસેસ્સન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પિ, સેય્યથાપિ મલ્લમુટ્ઠિકા ગામમોદ્દવા''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, નહાયમાનેન ભિક્ખુના થમ્ભે કાયો ઉગ્ઘંસેતબ્બો. યો ઉગ્ઘંસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ નહાયમાના કુટ્ટે [કુડ્ડે (સી॰ સ્યા॰)] કાયં ઉગ્ઘંસેન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા નહાયમાના કુટ્ટે કાયં ઉગ્ઘંસેસ્સન્તિ, ઊરુમ્પિ બાહુમ્પિ ઉરમ્પિ પિટ્ઠિમ્પિ, સેય્યથાપિ મલ્લમુટ્ઠિકા ગામમોદ્દવા''તિ...પે॰... ''ન, ભિક્ખવે, નહાયમાનેન ભિક્ખુના કુટ્ટે કાયો ઉગ્ઘંસેતબ્બો. યો ઉગ્ઘંસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અટ્ટાને [અક્ખાને (સી॰ સ્યા॰)] નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિયન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, અટ્ટાને નહાયિતબ્બં. યો નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ગન્ધબ્બહત્થકેન નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં

ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ‘‘ન, ભિક્ખવે, ગન્ધબ્બહત્થકેન નહાયિતબ્બં. યો નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુરુવિન્દકસુત્તિયા નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, કુરુવિન્દકસુત્તિયા નહાયિતબ્બં. યો નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિગ્ગય્હ પરિકમ્મં કારાપેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, વિગ્ગય્હ પરિકમ્મં કારાપેતબ્બં. યો કારાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મલ્લકેન નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, મલ્લકેન નહાયિતબ્બં. યો નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૪૪. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો કચ્છુરોગાબાધો હોતિ. ન તસ્સ વિના મલ્લકેન ફાસુ હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનસ્સ અકતમલ્લક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ જરાદુબ્બલો નહાયમાનો ન સક્કોતિ અત્તનો કાયં ઉગ્ઘંસેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉક્કાસિક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પિટ્ઠિપરિકમ્મં કાતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પુથુપાણિક’’ન્તિ.

૨૪૫. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વલ્લિકં ધારેન્તિ...પે॰... પામઙ્ગં ધારેન્તિ...પે॰... કણ્ઠસુત્તકં ધારેન્તિ...પે॰... કટિસુત્તકં ધારેન્તિ...પે॰... ઓવટ્ટિકં ધારેન્તિ...પે॰... કાયુરં ધારેન્તિ...પે॰... હત્થાભરણં ધારેન્તિ...પે॰... અઙ્ગુલિમુદ્દિકં ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વલ્લિકં ધારેન્તિ...પે॰... પામઙ્ગં ધારેન્તિ, કણ્ઠસુત્તકં ધારેન્તિ, કટિસુત્તકં ધારેન્તિ, ઓવટ્ટિકં ધારેન્તિ, કાયુરં ધારેન્તિ, હત્થાભરણં ધારેન્તિ, અઙ્ગુલિમુદ્દિકં ધારેન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, વલ્લિકા ધારેતબ્બા...પે॰... ન પામઙ્ગો ધારેતબ્બો... ન કણ્ઠસુત્તકં ધારેતબ્બં... ન કટિસુત્તકં ધારેતબ્બં... ન ઓવટ્ટિકં ધારેતબ્બં... ન કાયુરં ધારેતબ્બં... ન હત્થાભરણં ધારેતબ્બં... ન અઙ્ગુલિમુદ્દિકા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૪૬. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દીઘે કેસે ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, દીઘા કેસા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દુમાસિકં વા દુવઙ્ગુલં વા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કોચ્છેન કેસે ઓસણ્ઠેન્તિ [ઓસણ્હેન્તિ (સી॰ સ્યા॰)] ...પે॰... ફણકેન કેસે ઓસણ્ઠેન્તિ, હત્થફણકેન કેસે ઓસણ્ઠેન્તિ, સિત્થતેલકેન કેસે ઓસણ્ઠેન્તિ, ઉદકતેલકેન કેસે ઓસણ્ઠેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, કોચ્છેન કેસા ઓસણ્ઠેતબ્બા...પે॰... ન સિત્થતેલકેન કેસા ઓસણ્ઠેતબ્બા... ન ઉદકતેલકેન કેસા ઓસણ્ઠેતબ્બા. યો ઓસણ્ઠેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૪૭. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ આદાસેપિ ઉદકપત્તેપિ મુખનિમિત્તં ઓલોકેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, આદાસે વા ઉદકપત્તે વા મુખનિમિત્તં ઓલોકેતબ્બં. યો ઓલોકેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો મુખે વણો હોતિ. સો ભિક્ખૂ પુચ્છિ – ‘‘કીદિસો મે, આવુસો, વણો’’તિ? ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘એદિસો તે, આવુસો વણો’’તિ. સો ન સદ્દહતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આબાધપ્પચ્ચયા આદાસે વા ઉદકપત્તે વા મુખનિમિત્તં ઓલોકેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મુખં આલિમ્પન્તિ...પે॰... મુખં ઉમ્મદ્દેન્તિ, મુખં ચુણ્ણેન્તિ, મનોસિલિકાય મુખં લઞ્છેન્તિ, અઙ્ગરાગં કરોન્તિ, મુખરાગં કરોન્તિ, અઙ્ગરાગમુખરાગં કરોન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, મુખં આલિમ્પિતબ્બં...પે॰... ન મુખં ઉમ્મદ્દિતબ્બં, ન મુખં ચુણ્ણેતબ્બં, ન મનોસિલિકાય મુખં લઞ્છેતબ્બં, ન અઙ્ગરાગો કાતબ્બો, ન મુખરાગો કાતબ્બો , ન અઙ્ગરાગમુખરાગો કાતબ્બો. યો કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો ચક્ખુરોગાબાધો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આબાધપ્પચ્ચયા મુખં આલિમ્પિતુ’’ન્તિ.

૨૪૮. તેન ખો પન સમયેન રાજગહે ગિરગ્ગસમજ્જો [સમજ્જા (અભિધાનગન્થેસુ)] હોતિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ગિરગ્ગસમજ્જં દસ્સનાય અગમંસુ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા નચ્ચમ્પિ ગીતમ્પિ વાદિતમ્પિ દસ્સનાય ગચ્છિસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનો’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, નચ્ચં વા ગીતં વા વાદિતં વા દસ્સનાય ગન્તબ્બં. યો ગચ્છેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૪૯. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ આયતકેન ગીતસ્સરેન ધમ્મં ગાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘યથેવ [યથા ચ (ક॰)] મયં ગાયામ, એવમેવિમે સમણા સક્યપુત્તિયા આયતકેન ગીતસ્સરેન ધમ્મં ગાયન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ આયતકેન ગીતસ્સરેન ધમ્મં ગાયિસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે...પે॰... ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘પઞ્ચિમે, ભિક્ખવે, આદીનવા આયતકેન ગીતસ્સરેન ધમ્મં ગાયન્તસ્સ. અત્તનાપિ તસ્મિં સરે સારજ્જતિ, પરેપિ તસ્મિં સરે સારજ્જન્તિ, ગહપતિકાપિ ઉજ્ઝાયન્તિ, સરકુત્તિમ્પિ નિકામયમાનસ્સ સમાધિસ્સ ભઙ્ગો હોતિ, પચ્છિમા જનતા

દિટ્ઠાનુગતિં આપજ્જતિ – ઇમે ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ આદીનવા આયતકેન ગીતસ્સરેન ધમ્મં ગાયન્તસ્સ. ન, ભિક્ખવે, આયતકેન ગીતસ્સરેન ધમ્મો ગાયિતબ્બો. યો ગાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સરભઞ્ઞે કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સરભઞ્ઞ''ન્તિ.

''તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ બાહિરલોમિં [બાહિયલોમિં (ક॰)] ઉણ્ણિં ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, બાહિયલોમિ ઉણ્ણિ ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

૨૫૦. તેન ખો પન સમયેન રઞ્ઞો માગધસ્સ સેનિયસ્સ બિમ્બિસારસ્સ આરામે અમ્બા ફલિનો હોન્તિ. રઞ્ઞા માગધેન સેનિયેન બિમ્બિસારેન અનુઞ્ઞાતં હોતિ – ''યથાસુખં અય્યા અમ્બં પરિભુઞ્જન્તૂ''તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તરુણઞ્ઞેવ અમ્બં પાતાપેત્વા પરિભુઞ્જિંસુ. રઞ્ઞો ચ માગધસ્સ સેનિયસ્સ બિમ્બિસારસ્સ અમ્બેન અત્થો હોતિ. અથ ખો રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો મનુસ્સે આણાપેસિ – ''ગચ્છથ, ભણે, આરામં ગન્ત્વા અમ્બં આહરથા''તિ . ''એવં દેવા''તિ ખો તે મનુસ્સા રઞ્ઞો માગધસ્સ સેનિયસ્સ બિમ્બિસારસ્સ પટિસ્સુત્વા આરામં ગન્ત્વા આરામપાલં એતદવોચું – ''દેવસ્સ, ભણે, અમ્બેન અત્થો, અમ્બં દેથા''તિ. ''નત્થાય્યા અમ્બં. તરુણઞ્ઞેવ અમ્બં પાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પરિભુઞ્જિંસૂ''તિ. અથ ખો તે મનુસ્સા રઞ્ઞો માગધસ્સ સેનિયસ્સ બિમ્બિસારસ્સ એતમત્થં આરોચેસું. ''સુપરિભુત્તં, ભણે, અય્યેહિ અમ્બં, અપિ ચ ભગવતા મત્તા વણ્ણિતા''તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ન મત્તં જાનિત્વા રઞ્ઞો અમ્બં પરિભુઞ્જિસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, અમ્બં પરિભુઞ્જિતબ્બં. યો પરિભુઞ્જેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ સઙ્ઘભત્તં હોતિ. સૂપે અમ્બપેસિકાયો પક્ખિત્તા હોન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નપ્પટિગ્ગણ્હન્તિ. ''પટિગ્ગણ્હથ, ભિક્ખવે, પરિભુઞ્જથ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અમ્બપેસિક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ સઙ્ઘભત્તં હોતિ. તે ન પરિયાપુણિંસુ અમ્બપેસિકં કાતું, ભત્તગ્ગે સકલેહેવ અમ્બેહિ દેન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નપ્પટિગ્ગણ્હન્તિ. ''પટિગ્ગણ્હથ , ભિક્ખવે, પરિભુઞ્જથ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહિ સમણકપ્પેહિ ફલં પરિભુઞ્જિતું – અગ્ગિપરિચિતં , સત્થપરિચિતં, નખપરિચિતં, અબીજં, નિબ્બત્તબીજઞ્ઞેવ [નિબ્બટ્ટબીજં (સી॰ સ્યા॰)] પઞ્ચમં. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇમેહિ પઞ્ચહિ સમણકપ્પેહિ ફલં પરિભુઞ્જિતુ''ન્તિ.

૨૫૧. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ અહિના દટ્ઠો કાલઙ્કતો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન હિ નૂન સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઇમાનિ ચત્તારિ અહિરાજકુલાનિ મેત્તેન ચિત્તેન ફરિ. સચે હિ સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઇમાનિ ચત્તારિ અહિરાજકુલાનિ મેત્તેન ચિત્તેન ફરેય્ય, ન હિ સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અહિના દટ્ઠો કાલઙ્કરેય્ય. કતમાનિ ચત્તારિ અહિરાજકુલાનિ? વિરૂપક્ખં અહિરાજકુલં, એરાપથં અહિરાજકુલં, છબ્યાપુત્તં અહિરાજકુલં, કણ્હાગોતમં અહિરાજકુલં . ન હિ નૂન સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઇમાનિ ચત્તારિ અહિરાજકુલાનિ મેત્તેન ચિત્તેન ફરિ. સચે હિ સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઇમાનિ ચત્તારિ અહિરાજકુલાનિ મેત્તેન ચિત્તેન ફરેય્ય, ન હિ સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ

અહિના દટ્ઠો કાલઙ્કરેય્ય. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇમાનિ ચત્તારિ અહિરાજકુલાનિ મેત્તેન ચિત્તેન ફરિતું, અત્તગુત્તિયા અત્તરક્ખાય અત્તપરિત્તં કાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં –

[જા॰ ૧.૨.૧૦૫-૧૦૬; અ॰ નિ॰ ૪.૬૭ ઇદં વત્થુ આગતં] ‘‘વિરૂપક્ખેહિ મે મેત્તં, મેત્તં એરાપથેહિ મે;
છબ્યાપુત્તેહિ મે મેત્તં, મેત્તં કણ્હાગોતમકેહિ ચ.

‘‘અપાદકેહિ મે મેત્તં, મેત્તં દ્વિપાદકેહિ મે;
ચતુપ્પદેહિ મે મેત્તં, મેત્તં બહુપ્પદેહિ મે.

‘‘મા મં અપાદકો હિંસિ, મા મં હિંસિ દ્વિપાદકો;
મા મં ચતુપ્પદો હિંસિ, મા મં હિંસિ બહુપ્પદો.

‘‘સબ્બે સત્તા સબ્બે પાણા, સબ્બે ભૂતા ચ કેવલા;
સબ્બે ભદ્રાનિ પસ્સન્તુ, મા કિઞ્ચિ પાપમાગમા.

‘‘અપ્પમાણો બુદ્ધો, અપ્પમાણો ધમ્મો,
અપ્પમાણો સઙ્ઘો, પમાણવન્તાનિ સરીસપાનિ [સિરિંસપાનિ (સી॰ સ્યા॰)].

‘‘અહિ વિચ્છિકા સતપદી, ઉણ્ણનાભિ સરબૂ મૂસિકા;
કતા મે રક્ખા કતં મે પરિત્તં, પટિક્કમન્તુ ભૂતાનિ.

‘‘સોહં નમો ભગવતો, નમો સત્તન્નં સમ્માસમ્બુદ્ધાન’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ અનભિરતિયા પીળિતો અત્તનો અઙ્ગજાતં છિન્દિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અઞ્ઞમ્હિ સો, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસો છેતબ્બમ્હિ, અઞ્ઞં છિન્દિ. ન, ભિક્ખવે, અત્તનો અઙ્ગજાતં છેતબ્બં. યો છિન્દેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સા’’તિ.

૨૫૨. તેન ખો પન સમયેન રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ મહગ્ઘસ્સ ચન્દનસ્સ [ચન્દનસારસ્સ (સી॰ સ્યા॰)] ચન્દનગણ્ઠિ ઉપ્પન્ના હોતિ. અથ ખો રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ એતદહોસિ – ‘‘યંનૂનાહં ઇમાય ચન્દનગણ્ઠિયા પત્તં લેખાપેય્યં. લેખઞ્ચ મે પરિભોગં ભવિસ્સતિ, પત્તઞ્ચ દાનં દસ્સામી’’તિ. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠિ તાય ચન્દનગણ્ઠિયા પત્તં લેખાપેત્વા સિક્કાય ઉડ્ડિત્વા [વાહિત્વા (સી॰)] વેળગ્ગે આલગ્ગેત્વા વેળુપરમ્પરાય બન્ધિત્વા [વાહિત્વા (સ્યા॰)] એવમાહ – ‘‘યો સમણો વા બ્રાહ્મણો વા અરહા ચેવ ઇદ્ધિમા ચ દિન્નંયેવ પત્તં ઓહરતૂ’’તિ. અથ ખો પૂરણો કસ્સપો યેન રાજગહકો સેટ્ઠિ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા રાજગહકં સેટ્ઠિં એતદવોચ – ‘‘અહઞ્હિ, ગહપતિ, અરહા ચેવ ઇદ્ધિમા ચ, દેહિ મે પત્ત’’ન્તિ. ‘‘સચે, ભન્તે, આયસ્મા અરહા ચેવ ઇદ્ધિમા ચ દિન્નંયેવ પત્તં ઓહરતૂ’’તિ. અથ ખો મક્ખલિ ગોસાલો... અજિતો કેસકમ્બલો... પકુધો કચ્ચાયનો... સઞ્ચયો બેલટ્ઠપુત્તો [સઞ્ઞયો બેલ્લટ્ઠિપુત્તો (સી॰)] ... નિગણ્ઠો નાટપુત્તો [નાથપુત્તો (સી॰)] યેન રાજગહકો સેટ્ઠિ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા રાજગહકં સેટ્ઠિં એતદવોચ – ‘‘અહઞ્હિ, ગહપતિ, અરહા ચેવ ઇદ્ધિમા ચ, દેહિ મે પત્ત’’ન્તિ. ‘‘સચે, ભન્તે, આયસ્મા અરહા ચેવ ઇદ્ધિમા ચ, દિન્નંયેવ પત્તં ઓહરતૂ’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ચ મહામોગ્ગલ્લાનો આયસ્મા ચ પિણ્ડોલભારદ્વાજો પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય રાજગહં પિણ્ડાય પવિસિંસુ. અથ ખો આયસ્મા પિણ્ડોલભારદ્વાજો આયસ્મન્તં મહામોગ્ગલ્લાનં એતદવોચ – ''આયસ્મા ખો મહામોગ્ગલ્લાનો અરહા ચેવ ઇદ્ધિમા ચ. ગચ્છાવુસો, મોગ્ગલ્લાન, એતં પત્તં ઓહર. તુય્હેસો પત્તો''તિ. ''આયસ્મા ખો ભારદ્વાજો અરહા ચેવ ઇદ્ધિમા ચ. ગચ્છાવુસો, ભારદ્વાજ, એતં પત્તં ઓહર. તુય્હેસો પત્તો''તિ. અથ ખો આયસ્મા પિણ્ડોલભારદ્વાજો વેહાસં અબ્ભુગ્ગન્ત્વા તં પત્તં ગહેત્વા તિક્ખત્તું રાજગહં અનુપરિયાયિ.

તેન ખો પન સમયેન રાજગહકો સેટ્ઠિ સપુત્તદારો સકે નિવેસને ઠિતો હોતિ પઞ્જલિકો નમસ્સમાનો – ઇધેવ, ભન્તે, અય્યો ભારદ્વાજો અમ્હાકં નિવેસને પતિટ્ઠાતૂતિ. અથ ખો આયસ્મા પિણ્ડોલભારદ્વાજો રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ નિવેસને પતિટ્ઠાસિ. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠિ આયસ્મતો પિણ્ડોલભારદ્વાજસ્સ હત્થતો પત્તં ગહેત્વા મહગ્ઘસ્સ ખાદનીયસ્સ પૂરેત્વા આયસ્મતો પિણ્ડોલભારદ્વાજસ્સ અદાસિ. અથ ખો આયસ્મા પિણ્ડોલભારદ્વાજો તં પત્તં ગહેત્વા આરામં અગમાસિ. અસ્સોસું ખો મનુસ્સા – અય્યેન કિર પિણ્ડોલભારદ્વાજેન રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ પત્તો ઓહારિતોતિ. તે ચ મનુસ્સા ઉચ્ચાસદ્દા મહાસદ્દા આયસ્મન્તં પિણ્ડોલભારદ્વાજં પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો અનુબન્ધિંસુ.

અસ્સોસિ ખો ભગવા ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં; સુત્વાન આયસ્મન્તં આનન્દં આમન્તેસિ – ''કિં નુ ખો સો, આનન્દ, ઉચ્ચાસદ્દો મહાસદ્દો''તિ? ''આયસ્મતા, ભન્તે, પિણ્ડોલભારદ્વાજેન રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ પત્તો ઓહારિતો. અસ્સોસું ખો, ભન્તે, મનુસ્સા – અય્યેન કિર પિણ્ડોલભારદ્વાજેન રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ પત્તો ઓહારિતોતિ. તે ચ, ભન્તે, મનુસ્સા ઉચ્ચાસદ્દા મહાસદ્દા આયસ્મન્તં પિણ્ડોલભારદ્વાજં પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો અનુબન્ધા. સો એસો, ભન્તે, ભગવા ઉચ્ચાસદ્દો મહાસદ્દો''તિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા આયસ્મન્તં પિણ્ડોલભારદ્વાજં પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર તયા, ભારદ્વાજ, રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ પત્તો ઓહારિતો''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ''અનનુચ્છવિકં, ભારદ્વાજ, અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ ત્વં, ભારદ્વાજ, છવસ્સ દારુપત્તસ્સ કારણા ગિહીનં ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મં ઇદ્ધિપાટિહારિયં દસ્સેસ્સસિ! સેય્યથાપિ, ભારદ્વાજ, માતુગામો છવસ્સ માસકરૂપસ્સ કારણા કોપિનં દસ્સેતિ, એવમેવ ખો તયા, ભારદ્વાજ, છવસ્સ દારુપત્તસ્સ કારણા ગિહીનં ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મં ઇદ્ધિપાટિહારિયં દસ્સિતં. નેતં, ભારદ્વાજ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, ગિહીનં ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મં ઇદ્ધિપાટિહારિયં દસ્સેતબ્બં. યો દસ્સેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ભિન્દથેતં, ભિક્ખવે, દારુપત્તં સકલિકં સકલિકં કત્વા , ભિક્ખૂનં અઞ્જનુપપિસનં દેથ. ન ચ, ભિક્ખવે, દારુપત્તો ધારેતબ્બો. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચે પત્તે ધારેન્તિ સોવણ્ણમયં રૂપિયમયં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, સોવણ્ણમયો પત્તો ધારેતબ્બો...પે॰... ન રૂપિયમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન મણિમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન વેળુરિયમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન ફલિકમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન કંસમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન કાચમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન તિપુમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન સીસમયો પત્તો ધારેતબ્બો... ન તમ્બલોહમયો પત્તો ધારેતબ્બો. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દ્વે પત્તે – અયોપત્તં, મત્તિકાપત્ત''ન્તિ.

૨૫૩. તેન ખો પન સમયેન પત્તમૂલં ઘંસિયતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પત્તમણ્ડલ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચાનિ પત્તમણ્ડલાનિ ધારેન્તિ સોવણ્ણમયં રૂપિયમયં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચાવચાનિ પત્તમણ્ડલાનિ ધારેતબ્બાનિ. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દ્વે પત્તમણ્ડલાનિ – તિપુમયં, સીસમય''ન્તિ. બહલાનિ મણ્ડલાનિ ન અચ્છુપિયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, લિખિતુ''ન્તિ. વલી [ચલી (ક॰)] હોન્તિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મકરદન્તકં છિન્દિતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ચિત્રાનિ પત્તમણ્ડલાનિ ધારેન્તિ રૂપકાકિણ્ણાનિ ભિત્તિકમ્મકતાનિ. તાનિ રથિકાયપિ દસ્સેન્તા આહિણ્ડન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ચિત્રાનિ પત્તમણ્ડલાનિ ધારેતબ્બાનિ રૂપકાકિણ્ણાનિ ભિત્તિકમ્મકતાનિ. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પકતિમણ્ડલ''ન્તિ.

૨૫૪. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સોદકં પત્તં પટિસામેન્તિ. પત્તો દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, સોદકો પત્તો પટિસામેતબ્બો. યો પટિસામેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓતાપેત્વા પત્તં પટિસામેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સોદકં [સઉદકં (ક॰)] પત્તં ઓતાપેન્તિ. પત્તો દુગ્ગન્ધો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, સોદકો પત્તો ઓતાપેતબ્બો. યો ઓતાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વોદકં કત્વા ઓતાપેત્વા પત્તં પટિસામેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઉણ્હે પત્તં નિદહન્તિ. પત્તસ્સ વણ્ણો દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ઉણ્હે પત્તો નિદહિતબ્બો. યો નિદહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેત્વા પત્તં પટિસામેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા પત્તા અજ્ઝોકાસે અનાધારા નિક્ખિત્તા હોન્તિ. વાતમણ્ડલિકાય આવટ્ટેત્વા પત્તા ભિજ્જિંસુ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પત્તાધારક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મિડ્ઢન્તે પત્તં નિક્ખિપન્તિ. પરિપતિત્વા [પરિવટ્ટિત્વા (સ્યા॰)] પત્તો ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, મિડ્ઢન્તે પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. યો નિક્ખિપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પરિભણ્ડન્તે પત્તં નિક્ખિપન્તિ. પરિપતિત્વા પત્તો ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, પરિભણ્ડન્તે પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. યો નિક્ખિપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ છમાય પત્તં નિક્કુજ્જન્તિ. ઓટ્ઠો ઘંસિયતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિણસન્થારક''ન્તિ. તિણસન્થારકો ઉપચિકાહિ ખજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચોળક’’ન્તિ. ચોળકં ઉપચિકાહિ ખજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પત્તમાળક’’ન્તિ. પત્તમાળકો પરિપતિત્વા પત્તો ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પત્તકુણ્ડોલિક’’ન્તિ. પત્તકુણ્ડોલિકાય પત્તો ઘંસિયતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પત્તથવિક’’ન્તિ . અંસબદ્ધકો ન હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અંસબદ્ધકં બન્ધનસુત્તક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ભિત્તિખિલેપિ નાગદન્તકેપિ પત્તં લગ્ગેન્તિ. પરિપતિત્વા પત્તો ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પત્તો લગ્ગેતબ્બો. યો લગ્ગેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મઞ્ચે પત્તં નિક્ખિપન્તિ, સતિસમ્મોસા નિસીદન્તા ઓત્થરિત્વા પત્તં ભિન્દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, મઞ્ચે પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. યો નિક્ખિપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પીઠે પત્તં નિક્ખિપન્તિ, સતિસમ્મોસા નિસીદન્તા ઓત્થરિત્વા પત્તં ભિન્દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પીઠે પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. યો નિક્ખિપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અઙ્કે પત્તં નિક્ખિપન્તિ, સતિસમ્મોસા ઉટ્ઠહન્તિ. પરિપતિત્વા પત્તો ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, અઙ્કે પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. યો નિક્ખિપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ છત્તે પત્તં નિક્ખિપન્તિ. વાતમણ્ડલિકાય છત્તં ઉક્ખિપિયતિ પરિપતિત્વા પત્તો ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, છત્તે પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. યો નિક્ખિપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૫૫. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પત્તહત્થા કવાટં પણામેન્તિ. કવાટો આવટ્ટિત્વા પત્તો ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પત્તહત્થેન કવાટં પણામેતબ્બં [કવાટો પણામેતબ્બો (ક॰)]. યો પણામેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ તુમ્બકટાહે પિણ્ડાય ચરન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ તિત્થિયાતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, તુમ્બકટાહે પિણ્ડાય ચરિતબ્બં. યો ચરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઘટિકટાહે [ઘટિકટાહેન (સ્યા॰)] પિણ્ડાય ચરન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ તિત્થિયાતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઘટિકટાહે પિણ્ડાય ચરિતબ્બં. યો ચરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સબ્બપંસુકૂલિકો હોતિ. સો છવસીસસ્સ પત્તં ધારેતિ. અઞ્ઞતરા ઇત્થી પસ્સિત્વા ભીતા વિસ્સરમકાસિ – ‘‘અભું મે પિસાચો વતાય’’ન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા છવસીસસ્સ પત્તં ધારેસ્સન્તિ, સેય્યથાપિ પિસાચિલ્લિકા’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, છવસીસસ્સ પત્તો ધારેતબ્બો. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન ચ, ભિક્ખવે, સબ્બપંસુકૂલિકેન ભવિતબ્બં. યો ભવેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ચલકાનિપિ અટ્ઠિકાનિપિ ઉચ્છિટ્ઠોદકમ્પિ પત્તેન નીહરન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''યસ્મિં યેવિમે સમણા સક્યપુત્તિયા ભુઞ્જન્તિ સોવ નેસં પટિગ્ગહો''તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન ભિક્ખવે, ચલકાનિ વા અટ્ઠિકાનિ વા ઉચ્છિટ્ઠોદકં વા પત્તેન નીહરિતબ્બં. યો નીહરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પટિગ્ગહ''ન્તિ.

૨૫૬. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ હત્થેન વિપ્ફાળેત્વા ચીવરં સિબ્બેન્તિ. ચીવરં વિલોમિકં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સત્થકં નમતક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ દણ્ડસત્થકં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દણ્ડસત્થક''ન્તિ .

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચે સત્થકદણ્ડે ધારેન્તિ સોવણ્ણમયં રૂપિયમયં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચાવચા સત્થકદણ્ડા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠિમયં દન્તમયં વિસાણમયં નળમયં વેળુમયં કટ્ઠમયં જતુમયં ફલમયં લોહમયં સઙ્ખનાભિમય''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ કુક્કુટપત્તેનપિ વેળુપેસિકાયપિ ચીવરં સિબ્બેન્તિ. ચીવરં દુસ્સિબ્બિતં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સૂચિ''ન્તિ. સૂચિયો કણ્ણકિતાયો હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે , સૂચિનાળિક''ન્તિ. સૂચિનાળિકાયપિ કણ્ણકિતાયો હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કિણ્ણેન પૂરેતુ''ન્તિ. કિણ્ણેપિ કણ્ણકિતાયો હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સત્તુયા પૂરેતુ''ન્તિ. સત્તુયાપિ કણ્ણકિતાયો હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સરિતક''ન્તિ. સરિતકેપિ કણ્ણકિતાયો હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મધુસિત્થકેન સારેતુ''ન્તિ. સરિતકં પરિભિજ્જતિ. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સરિતકસિપાટિક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ તત્થ તત્થ ખિલં નિક્ખણિત્વા સમ્બન્ધિત્વા ચીવરં સિબ્બેન્તિ. ચીવરં વિકણ્ણં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કથિનં કથિનરજ્જું [કઠિનં કઠિનરજ્જું (સી॰ સ્યા॰)] તત્થ તત્થ ઓબન્ધિત્વા ચીવરં સિબ્બેતુ''ન્તિ. વિસમે કથિનં પત્થરન્તિ. કથિનં પરિભિજ્જતિ...પે॰... ''ન, ભિક્ખવે, વિસમે કથિનં પત્થરિતબ્બં. યો પત્થરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

છમાય કથિનં પત્થરન્તિ. કથિનં પંસુકિતં હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિણસન્થારક''ન્તિ. કથિનસ્સ અન્તો જીરતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અનુવાતં પરિભણ્ડં આરોપેતુ''ન્તિ. કથિનં નપ્પહોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દણ્ડકથિનં બિદલકં સલાકં વિનન્ધનરજ્જું વિનન્ધનસુત્તં વિનન્ધિત્વા ચીવરં સિબ્બેતુ''ન્તિ. સુત્તન્તરિકાયો વિસમા હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, કળિમ્ભક''ન્તિ. સુત્તા વઙ્કા હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મોઘસુત્તક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અધોતેહિ પાદેહિ કથિનં અક્કમન્તિ. કથિનં દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, અધોતેહિ પાદેહિ કથિનં અક્કમિતબ્બં. યો અક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અલ્લેહિ પાદેહિ કથિનં અક્કમન્તિ. કથિનં દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન , ભિક્ખવે, અલ્લેહિ પાદેહિ કથિનં અક્કમિતબ્બં. યો અક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સઉપાહના કથિનં અક્કમન્તિ. કથિનં દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, સઉપાહનેન કથિનં અક્કમિતબ્બં. યો અક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ચીવરં સિબ્બન્તા અઙ્ગુલિયા પટિગ્ગણ્હન્તિ. અઙ્ગુલિયો દુક્ખા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પટિગ્ગહ’’ન્તિ.

૨૫૭. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચે પટિગ્ગહે ધારેન્તિ સોવણ્ણમયં રૂપિયમયં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચાવચા પટિગ્ગહા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠિમયં…પે॰… સઙ્ખનાભિમય’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સૂચિયોપિ સત્થકાપિ પટિગ્ગહાપિ નસ્સન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આવેસનવિત્થક’’ન્તિ. આવેસનવિત્થકે સમાકુલા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પટિગ્ગહથવિક’’ન્તિ. અંસબદ્ધકો ન હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અંસબદ્ધકં બન્ધનસુત્તક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અબ્ભોકાસે ચીવરં સિબ્બન્તા સીતેનપિ ઉણ્હેનપિ કિલમન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કથિનસાલં કથિનમણ્ડપ’’ન્તિ. કથિનસાલા નીચવત્થુકા હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. ચયો પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય’’ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન’’ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ’’ન્તિ. કથિનસાલાય તિણચુણ્ણં પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા [ઓગુમ્બેત્વા (સી॰ સ્યા॰)] ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ચીવરં સિબ્બેત્વા તત્થેવ કથિનં ઉજ્ઝિત્વા પક્કમન્તિ, ઉન્દૂરેહિપિ ઉપચિકાહિપિ ખજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કથિનં સઙ્ઘરિતુ’’ન્તિ. કથિનં પરિભિજ્જતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગોઘંસિકાય કથિનં સઙ્ઘરિતુ’’ન્તિ. કથિનં વિનિવેઠિયતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, બન્ધનરજ્જુ’’ન્તિ .

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ કુટ્ટેપિ થમ્ભેપિ કથિનં ઉસ્સાપેત્વા પક્કમન્તિ. પરિપતિત્વા કથિનં ભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિત્તિખિલે વા નાગદન્તે વા લગ્ગેતુ’’ન્તિ.

૨૫૮. અથ ખો ભગવા રાજગહે યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન વેસાલી તેન ચારિકં પક્કામિ. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સૂચિકમ્પિ સત્થકમ્પિ ભેસજ્જમ્પિ પત્તેન આદાય ગચ્છન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભેસજ્જત્થવિક’’ન્તિ. અંસબદ્ધકો ન હોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અંસબદ્ધકં બન્ધનસુત્તક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ઉપાહનાયો કાયબન્ધનેન બન્ધિત્વા ગામં પિણ્ડાય પાવિસિ. અઞ્ઞતરો ઉપાસકો તં ભિક્ખું અભિવાદેન્તો ઉપાહનાયો સીસેન ઘટ્ટેતિ. સો ભિક્ખુ મઙ્કુ અહોસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉપાહનત્થવિક’’ન્તિ. અંસબદ્ધકો ન હોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અંસબદ્ધકં બન્ધનસુત્તક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અન્તરામગ્ગે ઉદકં અકપ્પિયં હોતિ. પરિસ્સાવનં ન હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, પરિસ્સાવન’’ન્તિ. ચોળકં નપ્પહોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કટચ્છુપરિસ્સાવન’’ન્તિ. ચોળકં નપ્પહોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ધમ્મકરણ’’ન્તિ [ધમ્મકરણં (સી॰ સ્યા॰), ધમકરણં (ક॰)].

૨૫૯. તેન ખો પન સમયેન દ્વે ભિક્ખૂ કોસલેસુ જનપદે અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્ના હોન્તિ. એકો ભિક્ખુ અનાચારં આચરતિ. દુતિયો ભિક્ખુ તં ભિક્ખું એતદવોચ – ‘‘મા, આવુસો, એવરૂપં અકાસિ. નેતં કપ્પતી’’તિ. સો તસ્મિં ઉપનન્ધિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ પિપાસાય પીળિતો ઉપનદ્ધં ભિક્ખું એતદવોચ – ‘‘દેહિ મે, આવુસો, પરિસ્સાવનં, પાનીયં પિવિસ્સામી’’તિ. ઉપનદ્ધો ભિક્ખુ ન અદાસિ. સો ભિક્ખુ પિપાસાય પીળિતો કાલમકાસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ‘‘કિં પન ત્વં, આવુસો, પરિસ્સાવનં યાચિયમાનો ન અદાસી’’તિ? ‘‘એવમાવુસો’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ પરિસ્સાવનં યાચિયમાનો ન દસ્સતી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા તં ભિક્ખું પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, પરિસ્સાવનં યાચિયમાનો ન અદાસી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા – ‘‘અનનુચ્છવિકં, મોઘપુરિસ, અનનુલોમિકં અપ્પતિરૂપં અસ્સામણકં અકપ્પિયં અકરણીયં. કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, પરિસ્સાવનં યાચિયમાનો ન દસ્સસિ. નેતં, મોઘપુરિસ , અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન ભિક્ખવે, અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્નેન ભિક્ખુના પરિસ્સાવનં યાચિયમાનેન ન દાતબ્બં. યો ન દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન ચ, ભિક્ખવે, અપરિસ્સાવનકેન અદ્ધાનો પટિપજ્જિતબ્બો. યો પટિપજ્જેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સચે ન હોતિ પરિસ્સાવનં વા ધમ્મકરણો વા, સઙ્ઘાટિકણ્ણોપિ અધિટ્ઠાતબ્બો – ઇમિના પરિસ્સાવેત્વા પિવિસ્સામી’’તિ. અથ ખો ભગવા અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન વેસાલી તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં . તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નવકમ્મં કરોન્તિ. પરિસ્સાવનં ન સમ્મતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દણ્ડપરિસ્સાવન’’ન્તિ. દણ્ડપરિસ્સાવનં ન સમ્મતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓત્થરક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મકસેહિ ઉબ્બાળ્હા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મકસકુટિક’’ન્તિ.

૨૬૦. તેન ખો પન સમયેન વેસાલિયં પણીતાનં ભત્તાનં ભત્તપટિપાટિ અટ્ઠિતા હોતિ. ભિક્ખૂ પણીતાનિ ભોજનાનિ ભુઞ્જિત્વા અભિસન્નકાયા હોન્તિ બહ્વાબાધા [બવ્હાબાધા (સી॰)]. અથ ખો જીવકો કોમારભચ્ચો વેસાલિં

અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. અદ્દસા ખો જીવકો કોમારભચ્ચો ભિક્ખૂ અભિસન્નકાયે બહ્વાબાધે. દિસ્વાન યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો જીવકો કોમારભચ્ચો ભગવન્તં એતદવોચ – ''એતરહિ, ભન્તે, ભિક્ખૂ અભિસન્નકાયા બહ્વાબાધા. સાધુ, ભન્તે, ભગવા ભિક્ખૂનં ચઙ્કમઞ્ચ જન્તાઘરઞ્ચ અનુજાનાતુ. એવં ભિક્ખૂ અપ્પાબાધા ભવિસ્સન્તી''તિ. અથ ખો ભગવા જીવકં કોમારભચ્ચં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો જીવકો કોમારભચ્ચો ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચઙ્કમઞ્ચ જન્તાઘરઞ્ચા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ વિસમે ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તિ. પાદા દુક્ખા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સમં કાતુ''ન્તિ. ચઙ્કમો નીચવત્થુકો હોતિ. ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ''ન્તિ. ચયો પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય''ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન''ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ચઙ્કમે ચઙ્કમન્તા પરિપતન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચઙ્કમનવેદિક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે ચઙ્કમન્તા સીતેનપિ ઉણ્હેનપિ કિલમન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચઙ્કમનસાલ''ન્તિ. ચઙ્કમનસાલાયં તિણચુણ્ણં પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ''ન્તિ. જન્તાઘરં નીચવત્થુકં હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ''ન્તિ. ચયો પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય''ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન''ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ''ન્તિ . જન્તાઘરસ્સ કવાટં ન હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં [પીઠસંઘાટં (ક॰)] ઉદુક્ખલિકં ઉત્તરપાસકં અગ્ગળવટ્ટિકં કપિસીસકં સૂચિકં ઘટિકં તાળચ્છિદ્દં આવિઞ્છનછિદ્દં આવિઞ્છનરજ્જુ''ન્તિ . જન્તાઘરસ્સ કુટ્ટપાદો જીરતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મણ્ડલિકં કાતુ''ન્તિ. જન્તાઘરસ્સ ધૂમનેત્તં ન હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ધૂમનેત્ત''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ખુદ્દકે જન્તાઘરે મજ્ઝે અગ્ગિટ્ઠાનં કરોન્તિ. ઉપચારો ન હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ખુદ્દકે જન્તાઘરે એકમન્તં અગ્ગિટ્ઠાનં કાતું, મહલ્લકે મજ્ઝે''તિ. જન્તાઘરે અગ્ગિ મુખં ડહતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મુખમત્તિક''ન્તિ. હત્થે મત્તિકં તેમેન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મત્તિકાદોણિક''ન્તિ. મત્તિકા દુગ્ગન્ધા હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વાસેતુ''ન્તિ. જન્તાઘરે અગ્ગિ કાયં ડહતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકં અતિહરિતુ''ન્તિ. પાતિયાપિ પત્તેનપિ ઉદકં અતિહરન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકટ્ઠાનં, ઉદકસરાવક''ન્તિ. જન્તાઘરં તિણચ્છદનં ન સેદેતિ [તિણચ્છાદનેન છાદેતિ (ક॰)] ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતુ''ન્તિ. જન્તાઘરં

ચિક્ખલ્લં હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સન્થરિતું તયો સન્થરે – ઇટ્ઠકાસન્થરં, સિલાસન્થરં , દારુસન્થર’’ન્તિ. ચિક્ખલ્લંયેવ હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ધોવિતુ’’ન્તિ. ઉદકં સન્તિટ્ઠતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકનિદ્ધમન’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ જન્તાઘરે છમાય નિસીદન્તિ, ગત્તાનિ કણ્ડુવન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, જન્તાઘરપીઠ’’ન્તિ. તેન ખો પન સમયેન જન્તાઘરં અપરિક્ખિત્તં હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિક્ખિપિતું તયો પાકારે – ઇટ્ઠકાપાકારં, સિલાપાકારં, દારુપાકાર’’ન્તિ. કોટ્ઠકો ન હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કોટ્ઠક’’ન્તિ. કોટ્ઠકો નીચવત્થુકો હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. ચયો પરિપતતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય’’ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન’’ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ’’ન્તિ. કોટ્ઠકસ્સ કવાટં ન હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં ઉદુક્ખલિકં ઉત્તરપાસકં અગ્ગળવટ્ટિં કપિસીસકં સૂચિકં ઘટિકં તાળચ્છિદ્દં આવિઞ્છનછિદ્દં આવિઞ્છનરજ્જુ’’ન્તિ. કોટ્ઠકે તિણચુણ્ણં પરિપતતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકન્તિ. પરિવેણં ચિક્ખલ્લં હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મરુમ્બં ઉપકિરિતુ’’ન્તિ. ન પરિયાપુણન્તિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પદરસિલં નિક્ખિપિતુ’’ન્તિ. ઉદકં સન્તિટ્ઠતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકનિદ્ધમન’’ન્તિ.

૨૬૧. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નગ્ગા નગ્ગં અભિવાદેન્તિ...પે॰... નગ્ગા નગ્ગં અભિવાદાપેન્તિ, નગ્ગા નગ્ગસ્સ પરિકમ્મં કરોન્તિ, નગ્ગા નગ્ગસ્સ પરિકમ્મં કારાપેન્તિ, નગ્ગા નગ્ગસ્સ દેન્તિ, નગ્ગા પટિગ્ગણ્હન્તિ, નગ્ગા ખાદન્તિ, નગ્ગા ભુઞ્જન્તિ, નગ્ગા સાયન્તિ, નગ્ગા પિવન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, નગ્ગેન [ઇદં પદં કત્થચિ નત્થિ] નગ્ગો અભિવાદેતબ્બો...પે॰... ન નગ્ગેન અભિવાદેતબ્બં... ન નગ્ગેન [ઇદં પદં કત્થચિ નત્થિ] નગ્ગો અભિવાદાપેતબ્બો... ન નગ્ગેન અભિવાદાપેતબ્બં... ન નગ્ગેન નગ્ગસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં... ન નગ્ગેન નગ્ગસ્સ પરિકમ્મં કારાપેતબ્બં... ન નગ્ગેન નગ્ગસ્સ દાતબ્બં... ન નગ્ગેન પટિગ્ગહેતબ્બં... ન નગ્ગેન ખાદિતબ્બં... ન નગ્ગેન ભુઞ્જિતબ્બં... ન નગ્ગેન સાયિતબ્બં... ન નગ્ગેન પાતબ્બં. યો પિવેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ જન્તાઘરે છમાય ચીવરં નિક્ખિપન્તિ. ચીવરં પંસુકિતં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ’’ન્તિ. દેવે વસ્સન્તે ચીવરં ઓવસ્સતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે , જન્તાઘરસાલ’’ન્તિ. જન્તાઘરસાલા નીચવત્થુકા હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. ચયો પરિપતતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું...પે॰... આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ’’ન્તિ. જન્તાઘરસાલાય તિણચુણ્ણં પરિપતતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું...પે॰... ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ જન્તાઘરેપિ ઉદકેપિ પરિકમ્મં કાતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિસ્સો પટિચ્છાદિયો – જન્તાઘરપટિચ્છાદિં, ઉદકપટિચ્છાદિં,

વત્થપટિચ્છાદિ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન જન્તાઘરે ઉદકં ન હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, ઉદપાન''ન્તિ. ઉદપાનસ્સ કૂલં લુજ્જતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય''ન્તિ. ઉદપાનો નીચવત્થુકો હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ''ન્તિ. ચયો પરિપતતિ...પે॰... આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ''ન્તિ.

૨૬૨. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ વલ્લિકાયપિ કાયબન્ધનેનપિ ઉદકં વાહેન્તિ [વાહન્તિ (ક॰)]. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકવાહનરજ્જુ''ન્તિ. હત્થા દુક્ખા હોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તુલં કરકટકં ચક્કવટ્ટક''ન્તિ. ભાજના બહૂ ભિજ્જન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો વારકે – લોહવારકં, દારુવારકં, ચમ્મક્ખણ્ડ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે ઉદકં વાહેન્તા સીતેનપિ ઉણ્હેનપિ કિલમન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદપાનસાલ''ન્તિ. ઉદપાનસાલાય તિણચુણ્ણં પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ''ન્તિ. ઉદપાનો અપારુતો હોતિ, તિણચુણ્ણેહિપિ પંસુકેહિપિ ઓકિરિય્યતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અપિધાન''ન્તિ. ઉદકભાજનં ન સંવિજ્જતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકદોણિં ઉદકકટાહ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ આરામે તહં તહં નહાયન્તિ. આરામો ચિક્ખલ્લો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચન્દનિક''ન્તિ. ચન્દનિકા પાકટા હોતિ. ભિક્ખૂ હિરિયન્તિ નહાયિતું...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિક્ખિપિતું તયો પાકારે – ઇટ્ઠકાપાકારં, સિલાપાકારં, દારુપાકાર''ન્તિ. ચન્દનિકા ચિક્ખલ્લા હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સન્થરિતું તયો સન્થરે – ઇટ્ઠકાસન્થરં, સિલાસન્થરં, દારુસન્થર''ન્તિ. ઉદકં સન્તિટ્ઠતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકનિદ્ધમન''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂનં ગત્તાનિ સીતિગતાનિ હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકપુઞ્છનિં ચોળકેનપિ પચ્ચુદ્ધરિતુ''ન્તિ.

૨૬૩. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ઉપાસકો સઙ્ઘસ્સ અત્થાય પોક્ખરણિં કારેતુકામો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પોક્ખરણિ''ન્તિ. પોક્ખરણિયા કૂલં લુજ્જતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય''ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન''ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ''ન્તિ. પોક્ખરણિયા ઉદકં પુરાણં હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકમાતિકં ઉદકનિદ્ધમન''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સઙ્ઘસ્સ અત્થાય નિલ્લેખં જન્તાઘરં કત્તુકામો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નિલ્લેખં જન્તાઘર''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ચાતુમાસં નિસીદનેન વિપ્પવસન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘ન, ભિક્ખવે, ચાતુમાસં નિસીદનેન વિપ્પવસિતબ્બં. યો વિપ્પવસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૬૪. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પુપ્ફાભિકિણ્ણેસુ સયનેસુ સયન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પુપ્ફાભિકિણ્ણેસુ સયનેસુ સયિતબ્બં. યો સયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ .

તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ગન્ધમ્પિ માલમ્પિ આદાય આરામં આગચ્છન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન પટિગ્ગણ્હન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગન્ધં ગહેત્વા કવાટે પઞ્ચઙ્ગુલિકં દાતું, પુપ્ફં ગહેત્વા વિહારે એકમન્તં નિક્ખિપિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ નમતકં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નમતક’’ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘નમતકં અધિટ્ઠાતબ્બં નુ ખો ઉદાહુ વિકપ્પેતબ્બ’’ન્તિ…પે॰… ‘‘ન, ભિક્ખવે, નમતકં અધિટ્ઠાતબ્બં, ન વિકપ્પેતબ્બ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ આસિત્તકૂપધાને ભુઞ્જન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘ન, ભિક્ખવે, આસિત્તકૂપધાને ભુઞ્જિતબ્બં. યો ભુઞ્જેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ .

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ. સો ભુઞ્જમાનો ન સક્કોતિ હત્થેન પત્તં સન્ધારેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મળોરિક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ એકભાજનેપિ ભુઞ્જન્તિ…પે॰… એકથાલકેપિ પિવન્તિ, એકમઞ્ચેપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, એકભાજને ભુઞ્જિતબ્બં…પે॰… ન એકથાલકે પાતબ્બં… ન એકમઞ્ચે તુવટ્ટિતબ્બં… ન એકત્થરણા [ન એકત્થરણે] તુવટ્ટિતબ્બં… ન એકપાવુરણા [ન એકપાવુરણે] તુવટ્ટિતબ્બં… ન એકત્થરણપાવુરણા [ન એકત્થરણપાવુરણે (સ્યા॰)] તુવટ્ટિતબ્બં. યો તુવટ્ટેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૬૫. તેન ખો પન સમયેન વડ્ઢો લિચ્છવી મેત્તિયભૂમજકાનં ભિક્ખૂનં સહાયો હોતિ. અથ ખો વડ્ઢો લિચ્છવી યેન મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા મેત્તિયભૂમજકે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘વન્દામિ અય્યા’’તિ. એવં વુત્તે મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ નાલપિંસુ. દુતિયમ્પિ ખો વડ્ઢો લિચ્છવી મેત્તિયભૂમજકે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘વન્દામિ અય્યા’’તિ. દુતિયમ્પિ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ નાલપિંસુ. તતિયમ્પિ ખો વડ્ઢો લિચ્છવી મેત્તિયભૂમજકે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘વન્દામિ અય્યા’’તિ. તતિયમ્પિ ખો મેત્તિયભૂમજકા ભિક્ખૂ નાલપિંસુ. ‘‘ક્યાહં અય્યાનં અપરજ્ઝામિ, કિસ્સ મં અય્યા નાલપન્તી’’તિ? ‘‘તથા હિ પન ત્વં, આવુસો વડ્ઢ, અમ્હે દબ્બેન મલ્લપુત્તેન વિહેઠિયમાને અજ્ઝુપેક્ખસી’’તિ. ‘‘ક્યાહં અય્યા કરોમી’’તિ? ‘‘સચે ખો ત્વં, આવુસો વડ્ઢ, ઇચ્છેય્યાસિ, અજ્જેવ ભગવા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં નાસાપેય્યા’’તિ. ‘‘ક્યાહં અય્યા કરોમિ, કિં મયા સક્કા કાતુ’’ન્તિ? ‘‘એહિ ત્વં, આવુસો વડ્ઢ, યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં એવં વદેહિ – ‘ઇદં, ભન્તે, નચ્છન્નં નપ્પતિરૂપં.

યાયં, ભન્તે, દિસા અભયા અનીતિકા અનુપદ્દવા સાયં દિસા સભયા સઈતિકા સઉપદ્દવા; યતો નિવાતં તતો સવાતં ; ઉદકં મઞ્ઞે આદિત્તં; અય્યેન મે દબ્બેન મલ્લપુત્તેન પજાપતિ દૂસિતા'''તિ. ''એવં અય્યા''તિ ખો વડ્ઢો લિચ્છવી મેત્તિયભૂમજકાનં ભિક્ખૂનં પટિસ્સુત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો વડ્ઢો લિચ્છવી ભગવન્તં એતદવોચ – ''ઇદં, ભન્તે, નચ્છન્નં નપ્પતિરૂપં. યાયં, ભન્તે, દિસા અભયા અનીતિકા અનુપદ્દવા સાયં દિસા સભયા સઈતિકા સઉપદ્દવા; યતો નિવાતં તતો સવાતં; ઉદકં મઞ્ઞે આદિત્તં; અય્યેન મે દબ્બેન મલ્લપુત્તેન પજાપતિ દૂસિતા''તિ.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં પટિપુચ્છિ – ''સરસિ ત્વં, દબ્બ, એવરૂપં કત્તા યથાયં વડ્ઢો આહા''તિ? ''યથા મં, ભન્તે, ભગવા જાનાતી''તિ. દુતિયમ્પિ ખો ભગવા...પે॰... તતિયમ્પિ ખો ભગવા આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં એતદવોચ – ''સરસિ ત્વં, દબ્બ, એવરૂપં કત્તા યથાયં વડ્ઢો આહા''તિ? ''યથા મં, ભન્તે, ભગવા જાનાતી''તિ. ''ન ખો, દબ્બ, દબ્બા એવં નિબ્બેઠેન્તિ. સચે તયા કતં, કતન્તિ વદેહિ; સચે અકતં, અકતન્તિ વદેહી''તિ. ''યતો અહં, ભન્તે, જાતો નાભિજાનામિ સુપિનન્તેનપિ મેથુનં ધમ્મં પટિસેવિતા, પગેવ જાગરો''તિ. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તં નિક્કુજ્જતુ, અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરોતુ.

''અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ઉપાસકસ્સ પત્તો નિક્કુજ્જિતબ્બો – ભિક્ખૂનં અલાભાય પરિસક્કતિ, ભિક્ખૂનં અનત્થાય પરિસક્કતિ, ભિક્ખૂનં અવાસાય [અનાવાસાય (સ્યા॰)] પરિસક્કતિ, ભિક્ખૂ અક્કોસતિ પરિભાસતિ, ભિક્ખૂ ભિક્ખૂહિ ભેદેતિ, બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇમેહિ અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ઉપાસકસ્સ પત્તં નિક્કુજ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, નિક્કુજ્જિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૨૬૬. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. વડ્ઢો લિચ્છવી આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તં નિક્કુજ્જેય્ય, અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. વડ્ઢો લિચ્છવી આયસ્મન્તં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેતિ. સઙ્ઘો વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તં નિક્કુજ્જતિ, અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરોતિ . યસ્સાયસ્મતો ખમતિ વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તસ્સ નિક્કુજ્જના, અસમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરણં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''નિક્કુજ્જિતો સઙ્ઘેન વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તો, અસમ્ભોગો સઙ્ઘેન. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા વડ્ઢં લિચ્છવિં એતદવોચ – ''સઙ્ઘેન તે, આવુસો વડ્ઢ, પત્તો નિક્કુજ્જિતો. અસમ્ભોગોસિ સઙ્ઘેના''તિ. અથ ખો વડ્ઢો લિચ્છવી – સઙ્ઘેન કિર મે પત્તો નિક્કુજ્જિતો, અસમ્ભોગોમ્હિ કિર સઙ્ઘેનાતિ – તત્થેવ મુચ્છિતો પપતો. અથ ખો વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ મિત્તામચ્ચા ઞાતિસાલોહિતા વડ્ઢં લિચ્છવિં એતદવોચું – ''અલં, આવુસો વડ્ઢ, મા સોચિ, મા પરિદેવિ. મયં ભગવન્તં પસાદેસ્સામ ભિક્ખુસઙ્ઘઞ્ચા''તિ.

અથ ખો વડ્ઢો લિચ્છવી સપુત્તદારો સમિત્તામચ્ચો સઞાતિસાલોહિતો અલ્લવત્થો અલ્લકેસો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો પાદેસુ સિરસા નિપતિત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અચ્ચયો મં, ભન્તે, અચ્ચગમા યથાબાલં યથામૂળ્હં યથાઅકુસલં, યોહં અય્યં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેસિં. તસ્સ મે, ભન્તે, ભગવા અચ્ચયં અચ્ચયતો પટિગ્ગણ્હાતુ આયતિં સંવરાયા’’તિ. ‘‘તગ્ઘ ત્વં, આવુસો વડ્ઢ, અચ્ચયો અચ્ચગમા યથાબાલં યથામૂળ્હં યથાઅકુસલં, યં ત્વં દબ્બં મલ્લપુત્તં અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા અનુદ્ધંસેસિ. યતો ચ ખો ત્વં, આવુસો વડ્ઢ, અચ્ચયં અચ્ચયતો દિસ્વા યથાધમ્મં પટિકરોસિ, તં તે મયં પટિગ્ગણ્હામ. વુદ્ધિહેસા, આવુસો વડ્ઢ, અરિયસ્સ વિનયે યો અચ્ચયં અચ્ચયતો દિસ્વા યથાધમ્મં પટિકરોતિ, આયતિં સંવરં આપજ્જતી’’તિ. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તં ઉક્કુજ્જતુ, સમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરોતુ.

‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ઉપાસકસ્સ પત્તો ઉક્કુજ્જિતબ્બો – ન ભિક્ખૂનં અલાભાય પરિસક્કતિ, ન ભિક્ખૂનં અનત્થાય પરિસક્કતિ, ન ભિક્ખૂનં અવાસાય પરિસક્કતિ, ન ભિક્ખૂ અક્કોસતિ પરિભાસતિ, ન ભિક્ખૂ ભિક્ખૂહિ ભેદેતિ, ન બુદ્ધસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ન ધમ્મસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ, ન સઙ્ઘસ્સ અવણ્ણં ભાસતિ. અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, ઇમેહિ અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતસ્સ ઉપાસકસ્સ પત્તં ઉક્કુજ્જિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઉક્કુજ્જિતબ્બો. તેન, ભિક્ખવે, વડ્ઢેન લિચ્છવિના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘સઙ્ઘેન મે, ભન્તે, પત્તો નિક્કુજ્જિતો, અસમ્ભોગોમ્હિ સઙ્ઘેન. સોહં, ભન્તે, સમ્મા વત્તામિ, લોમં પાતેમિ, નેત્થારં વત્તામિ, સઙ્ઘં પત્તુક્કુજ્જનં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બો. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૨૬૭. ‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘેન વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તો નિક્કુજ્જિતો, અસમ્ભોગો સઙ્ઘેન. સો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ, સઙ્ઘં પત્તુક્કુજ્જનં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તં ઉક્કુજ્જેય્ય, સમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘેન વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તો નિક્કુજ્જિતો, અસમ્ભોગો સઙ્ઘેન. સો સમ્મા વત્તતિ, લોમં પાતેતિ, નેત્થારં વત્તતિ , સઙ્ઘં પત્તુક્કુજ્જનં યાચતિ. સઙ્ઘો વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તં ઉક્કુજ્જતિ, સમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરોતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તસ્સ ઉક્કુજ્જના, સમ્ભોગં સઙ્ઘેન કરણં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘ઉક્કુજ્જિતો સઙ્ઘેન વડ્ઢસ્સ લિચ્છવિસ્સ પત્તો, સમ્ભોગો સઙ્ઘેન. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૨૬૮. અથ ખો ભગવા વેસાલિયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન ભગ્ગા તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન ભગ્ગા તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા ભગ્ગેસુ વિહરતિ સુસુમારગિરે [સુંસુમારગિરે (સી॰ સ્યા॰), સંસુમારગિરે (ક॰)] ભેસકળાવને મિગદાયે. તેન ખો પન સમયેન બોધિસ્સ રાજકુમારસ્સ કોકનદો [કોકનુદો (ક॰)] નામ પાસાદો અચિરકારિતો હોતિ, અનજ્ઝાવુત્થો સમણેન વા બ્રાહ્મણેન વા કેનચિ વા મનુસ્સભૂતેન. અથ ખો બોધિ રાજકુમારો સઞ્જિકાપુત્તં માણવં આમન્તેસિ – ‘‘એહિ ત્વં, સમ્મ સઞ્જિકાપુત્ત, યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમ, ઉપસઙ્કમિત્વા મમ વચનેન ભગવતો પાદે સિરસા વન્દ; અપ્પાબાધં અપ્પાતઙ્કં લહુટ્ઠાનં બલં

ફાસુવિહારં પુચ્છ – ‘બોધિ, ભન્તે, રાજકુમારો ભગવતો પાદે સિરસા વન્દતિ, અપ્પાબાધં અપ્પાતઙ્કં લહુટ્ઠાનં બલં ફાસુવિહારં પુચ્છતી’તિ. એવઞ્ચ વદેહિ – ‘અધિવાસેતુ કિર, ભન્તે , ભગવા બોધિસ્સ રાજકુમારસ્સ સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના’’’તિ. ‘‘એવં ભો’’તિ ખો સઞ્ચિકાપુત્તો માણવો બોધિસ્સ રાજકુમારસ્સ પટિસ્સુત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતા સદ્ધિં સમ્મોદિ, સમ્મોદનીયં કથં સારણીયં વીતિસારેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો સઞ્ચિકાપુત્તો માણવો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘બોધિ ખો રાજકુમારો ભોતો ગોતમસ્સ પાદે સિરસા વન્દતિ, અપ્પાબાધં અપ્પાતઙ્કં લહુટ્ઠાનં બલં ફાસુવિહારં પુચ્છતિ. એવઞ્ચ વદેતિ – ‘અધિવાસેતુ કિર ભવં ગોતમો બોધિસ્સ રાજકુમારસ્સ સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના’’’તિ. અધિવાસેસિ ભગવા તુણ્હીભાવેન. અથ ખો સઞ્ચિકાપુત્તો માણવો ભગવતો અધિવાસનં વિદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના યેન બોધિ રાજકુમારો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા બોધિં રાજકુમારં એતદવોચ – ‘‘અવોચુમ્હ ખો મયં ભોતો વચનેન તં ભવન્તં ગોતમં – ‘બોધિ ખો રાજકુમારો ભોતો ગોતમસ્સ પાદે સિરસા વન્દતિ, અપ્પાબાધં અપ્પાતઙ્કં લહુટ્ઠાનં બલં ફાસુવિહારં પુચ્છતિ. એવઞ્ચ વદેતિ – અધિવાસેતુ કિર ભવં ગોતમો બોધિસ્સ રાજકુમારસ્સ સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના’તિ. અધિવુત્થઞ્ચ પન સમણેન ગોતમેના’’તિ.

અથ ખો બોધિ રાજકુમારો તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયાદાપેત્વા, કોકનદઞ્ચ પાસાદં ઓદાતેહિ દુસ્સેહિ સન્થરાપેત્વા યાવ પચ્છિમસોપાનકળેવરા, સઞ્ચિકાપુત્તં માણવં આમન્તેસિ – ‘‘એહિ ત્વં, સમ્મ સઞ્ચિકાપુત્ત, યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો કાલં આરોચેહિ – ‘કાલો, ભન્તે નિટ્ઠિતં ભત્ત’’’ન્તિ. ‘‘એવં ભો’’તિ ખો સઞ્ચિકાપુત્તો માણવો બોધિસ્સ રાજકુમારસ્સ પટિસ્સુત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો કાલં આરોચેસિ – ‘‘કાલો, ભો ગોતમ, નિટ્ઠિતં ભત્ત’’ન્તિ.

અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન બોધિસ્સ રાજકુમારસ્સ નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ. તેન ખો પન સમયેન બોધિ રાજકુમારો બહિદ્વારકોટ્ઠકે ઠિતો હોતિ, ભગવન્તં આગમયમાનો. અદ્દસા ખો બોધિ રાજકુમારો ભગવન્તં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન તતો પચ્ચુગ્ગન્ત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પુરેક્ખત્વા યેન કોકનદો પાસાદો તેનુપસઙ્કમિ. અથ ખો ભગવા પચ્છિમસોપાનકળેવરં નિસ્સાય અટ્ઠાસિ. અથ ખો બોધિ રાજકુમારો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અક્કમતુ, ભન્તે, ભગવા દુસ્સાનિ, અક્કમતુ સુગતો દુસ્સાનિ, યં મમ અસ્સ દીઘરત્તં હિતાય સુખાયા’’તિ. એવં વુત્તે ભગવા તુણ્હી અહોસિ. દુતિયમ્પિ ખો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો બોધિ રાજકુમારો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અક્કમતુ, ભન્તે, ભગવા દુસ્સાનિ, અક્કમતુ સુગતો દુસ્સાનિ, યં મમ અસ્સ દીઘરત્તં હિતાય સુખાયા’’તિ. અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં આનન્દં અપલોકેસિ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો બોધિં રાજકુમારં એતદવોચ – ‘‘સંહરન્તુ, રાજકુમાર, દુસ્સાનિ. ન ભગવા ચેલપટિકં [ચેલપત્તિકં (સી॰)] અક્કમિસ્સતિ પચ્છિમં જનતં તથાગતો અનુકમ્પતી’’તિ.

અથ ખો બોધિ રાજકુમારો દુસ્સાનિ સંહરાપેત્વા ઉપરિકોકનદે પાસાદે આસનં પઞ્ઞપેસિ. અથ ખો ભગવા કોકનદં પાસાદં અભિરુહિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેન. અથ ખો બોધિ રાજકુમારો બુદ્ધપ્પમુખં ભિક્ખુસઙ્ઘં પણીતેન ખાદનીયેન ભોજનીયેન સહત્થા સન્તપ્પેત્વા સમ્પવારેત્વા, ભગવન્તં ભુત્તાવિં ઓનીતપત્તપાણિં, એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો બોધિં રાજકુમારં ભગવા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેત્વા સમાદપેત્વા સમુત્તેજેત્વા સમ્પહંસેત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, ચેલપટિકા અક્કમિતબ્બા. યો અક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ઇત્થી અપગતગબ્ભા ભિક્ખૂ નિમન્તેત્વા દુસ્સં પઞ્ઞપેત્વા એતદવોચ – ‘‘અક્કમથ, ભન્તે , દુસ્સ’’ન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન અક્કમન્તિ. ‘‘અક્કમથ, ભન્તે, દુસ્સં મઙ્ગલત્થાયા’’તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા ન અક્કમિંસુ. અથ ખો સા ઇત્થી ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યા મઙ્ગલત્થાય યાચિયમાના ચેલપ્પટિકં ન અક્કમિસ્સન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સા ઇત્થિયા ઉજ્ઝાયન્તિયા ખિય્યન્તિયા વિપાચેન્તિયા. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ગિહી, ભિક્ખવે, મઙ્ગલિકા. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિહીનં મઙ્ગલત્થાય યાચિયમાનેન ચેલપ્પટિકં અક્કમિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ધોતપાદકં અક્કમિતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ધોતપાદકં અક્કમિતુ’’ન્તિ.

દુતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૨૬૯. અથ ખો ભગવા ભગ્ગેસુ યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન સાવત્થિ તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન સાવત્થિ તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. અથ ખો વિસાખા મિગારમાતા ઘટકઞ્ચ કતકઞ્ચ સમ્મજ્જનિઞ્ચ આદાય યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો વિસાખા મિગારમાતા ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘પટિગ્ગણ્હાતુ મે, ભન્તે, ભગવા ઘટકઞ્ચ કતકઞ્ચ સમ્મજ્જનિઞ્ચ, યં મમ અસ્સ દીઘરત્તં હિતાય સુખાયા’’તિ. પટિગ્ગહેસિ ભગવા ઘટકઞ્ચ સમ્મજ્જનિઞ્ચ. ન ભગવા કતકં પટિગ્ગહેસિ. અથ ખો ભગવા વિસાખં મિગારમાતરં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો વિસાખા મિગારમાતા ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ.

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઘટકઞ્ચ સમ્મજ્જનિઞ્ચ. ન, ભિક્ખવે, કતકં પરિભુઞ્જિતબ્બં. યો પરિભુઞ્જેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિસ્સો પાદઘંસનિયો – સક્ખરં, કથલં, સમુદ્દફેણક’’ન્તિ.

અથ ખો વિસાખા મિગારમાતા વિધૂપનઞ્ચ તાલવણ્ટઞ્ચ [તાલવણ્ડઞ્ચ (ક॰)] આદાય યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો વિસાખા મિગારમાતા ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘પટિગ્ગણ્હાતુ મે, ભન્તે, ભગવા વિધૂપનઞ્ચ તાલવણ્ટઞ્ચ, યં મમ અસ્સ દીઘરત્તં હિતાય સુખાયા’’તિ. પટિગ્ગહેસિ ભગવા વિધૂપનઞ્ચ તાલવણ્ટઞ્ચ.

અથ ખો ભગવા વિસાખં મિગારમાતરં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ…પે॰… પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિધૂપનઞ્ચ તાલવણ્ટઞ્ચા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ મકસબીજની ઉપ્પન્ના હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મકસબીજનિ’’ન્તિ. ચામરિબીજની ઉપ્પન્ના હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે,

ચામરિબીજની ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિસ્સો બીજનિયો – વાકમયં, ઉસીરમયં, મોરપિઞ્છમય''ન્તિ.

૨૭૦. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ છત્તં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, છત્ત''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ છત્તપ્પગ્ગહિતા [છત્તં પગ્ગહેત્વા (ક॰)] આહિણ્ડન્તિ. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ઉપાસકો સમ્બહુલેહિ આજીવકસાવકેહિ સદ્ધિં ઉય્યાનં અગમાસિ. અદ્દસાસું ખો તે આજીવકસાવકા છબ્બગ્ગિયે ભિક્ખૂ દૂરતોવ છત્તપ્પગ્ગહિતે આગચ્છન્તે. દિસ્વાન તં ઉપાસકં એતદવોચું – ''એતે ખો, અય્યા [અય્યો (ક॰)], તુમ્હાકં ભદન્તા છત્તપ્પગ્ગહિતા આગચ્છન્તિ, સેય્યથાપિ ગણકમહામત્તા''તિ. ''નાય્યા એતે ભિક્ખૂ, પરિબ્બાજકા''તિ. 'ભિક્ખૂ ન ભિક્ખૂ'તિ અબ્ભુતં અકંસુ. અથ ખો સો ઉપાસકો ઉપગતે સઞ્જાનિત્વા ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભદન્તા છત્તપ્પગ્ગહિતા આહિણ્ડિસ્સન્તી''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ ઉપાસકસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે...પે॰... ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, છત્તં ધારેતબ્બં. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ. તસ્સ ભિક્ખુનો વિના છત્તં ન ફાસુ હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનસ્સ છત્તં ધારેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ – ગિલાનસ્સેવ ભગવતા છત્તં અનુઞ્ઞાતં નો અગિલાનસ્સાતિ – આરામે આરામૂપચારે છત્તં ધારેતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અગિલાનેનપિ આરામે આરામૂપચારે છત્તં ધારેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ સિક્કાય પત્તં ઉટ્ટિત્વા દણ્ડે આલગ્ગિત્વા વિકાલે અઞ્ઞતરેન ગામદ્વારેન અતિક્કમતિ. મનુસ્સા – 'એસય્યો ચોરો ગચ્છતિ, અસિસ્સ વિજ્જોતલતી'તિ અનુપતિત્વા ગહેત્વા સઞ્જાનિત્વા મુઞ્ચિંસુ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ''કિં પન ત્વં, આવુસો, દણ્ડસિક્કં ધારેસી''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ દણ્ડસિક્કં ધારેસ્સસી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, દણ્ડસિક્કા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ, ન સક્કોતિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તેન ગિલાનેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – 'અહં, ભન્તે, ગિલાનો; ન સક્કોમિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં દણ્ડસમ્મુતિં યાચામી'તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ગિલાનો, ન સક્કોતિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું. સો સઙ્ઘં દણ્ડસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ગિલાનો, ન સક્કોતિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું. સો સઙ્ઘં દણ્ડસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસમ્મુતિયા દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૨૭૧. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ, ન સક્કોતિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનસ્સ ભિક્ખુનો સિક્કાસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા. તેન ગિલાનેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, ગિલાનો; ન સક્કોમિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં સિક્કાસમ્મુતિં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ગિલાનો, ન સક્કોતિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. સો સઙ્ઘં સિક્કાસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સિક્કાસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ગિલાનો, ન સક્કોતિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. સો સઙ્ઘં સિક્કાસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સિક્કાસમ્મુતિં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સિક્કાસમ્મુતિયા દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સિક્કાસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૨૭૨. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ, ન સક્કોતિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું, ન સક્કોતિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસિક્કાસમ્મુતિં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બા . તેન ગિલાનેન ભિક્ખુના સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા વુડ્ઢાનં ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘અહં, ભન્તે, ગિલાનો; ન સક્કોમિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું; ન સક્કોમિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. સોહં, ભન્તે, સઙ્ઘં દણ્ડસિક્કાસમ્મુતિં યાચામી’તિ. દુતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. તતિયમ્પિ યાચિતબ્બા. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ગિલાનો, ન સક્કોતિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું, ન સક્કોતિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. સો સઙ્ઘં દણ્ડસિક્કાસમ્મુતિં યાચતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસિક્કાસમ્મુતિં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ગિલાનો ન સક્કોતિ વિના દણ્ડેન આહિણ્ડિતું, ન સક્કોતિ વિના સિક્કાય પત્તં પરિહરિતું. સો સઙ્ઘં દણ્ડસિક્કાસમ્મુતિં યાચતિ. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસિક્કાસમ્મુતિં

દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસિક્ખાસમ્મુતિયા દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દિન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડસિક્ખાસમ્મુતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૨૭૩. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ રોમન્થકો [રોમટ્ઠકો (ક॰)] હોતિ. સો રોમન્થિત્વા રોમન્થિત્વા અજ્ઝોહરતિ. ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘વિકાલાયં [કથં હિ નામ વિકાલાયં(ક॰)] ભિક્ખુ ભોજનં ભુઞ્જતી’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘એસો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અચિરંગોયોનિયા ચુતો. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, રોમન્થકસ્સ રોમન્થનં. ન ચ, ભિક્ખવે, બહિમુખદ્વારં નીહરિત્વા અજ્ઝોહરિતબ્બં. યો અજ્ઝોહરેય્ય, યથાધમ્મો કારેતબ્બો’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ સઙ્ઘભત્તં હોતિ. ભત્તગ્ગે બહુસિત્થાનિ પકિરિયિંસુ [વિપ્પકિરીયિંસુ (સી॰), પરિકિરિંસુ (સ્યા॰)]. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ઓદને દિય્યમાને ન સક્કચ્ચં પટિગ્ગહેસ્સન્તિ, એકમેકં સિત્થં કમ્મસતેન નિટ્ઠાયતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, યં દિય્યમાનં પતતિ, તં સામં ગહેત્વા પરિભુઞ્જિતું. પરિચ્ચત્તં તં, ભિક્ખવે, દાયકેહી’’તિ.

૨૭૪. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ દીઘેહિ નખેહિ પિણ્ડાય ચરતિ. અઞ્ઞતરા ઇત્થી પસ્સિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચ – ‘‘એહિ, ભન્તે, મેથુનં ધમ્મં પટિસેવા’’તિ. ‘‘અલં, ભગિનિ, નેતં કપ્પતી’’તિ. ‘‘સચે ખો ત્વં, ભન્તે, નપ્પટિસેવિસ્સસિ, ઇદાનાહં અત્તનો નખેહિ ગત્તાનિ વિલિખિત્વા કુપ્પં કરિસ્સામિ – અયં મં ભિક્ખુ વિપ્પકરોતી’’તિ. ‘‘પજાનાહિ ત્વં, ભગિની’’તિ. અથ ખો સા ઇત્થી અત્તનો નખેહિ ગત્તાનિ વિલિખિત્વા કુપ્પં અકાસિ – અયં મં ભિક્ખુ વિપ્પકરોતીતિ. મનુસ્સા ઉપધાવિત્વા તં ભિક્ખું અગ્ગહેસું. અદ્દસાસું ખો તે મનુસ્સા તસ્સા ઇત્થિયા નખે છવિમ્પિ લોહિતમ્પિ. દિસ્વાન – ઇમિસ્સાયેવ ઇત્થિયા ઇદં કમ્મં, અકારકો ભિક્ખૂતિ – તં ભિક્ખું મુઞ્ચિંસુ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ‘‘કિં પન ત્વં, આવુસો, દીઘે નખે ધારેસી’’તિ? ‘‘એવમાવુસો’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ દીઘે નખે ધારેસ્સસી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, દીઘા નખા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નખેનપિ નખં છિન્દન્તિ, મુખેનપિ નખં છિન્દન્તિ, કુટ્ટેપિ ઘંસન્તિ. અઙ્ગુલિયો દુક્ખા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નખચ્છેદન’’ન્તિ. સલોહિતં નખં છિન્દન્તિ. અઙ્ગુલિયો દુક્ખા હોન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મંસપ્પમાણેન નખં છિન્દિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વીસતિમટ્ઠં [વીસતિમટ્ટં (સી॰)] કારાપેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન , ભિક્ખવે, વીસતિમટ્ઠં કારાપેતબ્બં. યો કારાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મલમત્તં અપકડ્ઢિતુ’’ન્તિ.

૨૭૫. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂનં કેસા દીઘા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ઉસ્સહન્તિ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ અઞ્ઞમઞ્ઞં કેસે ઓરોપેતુ’’ન્તિ? ‘‘ઉસ્સહન્તિ ભગવા’’તિ . અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને

એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા…પે॰… ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ખુરં ખુરસિલં ખુરસિપાટિકં નમતકં સબ્બં ખુરભણ્ડ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ મસ્સું કપ્પાપેન્તિ…પે॰… મસ્સું વડ્ઢાપેન્તિ… ગોલોમિકં કારાપેન્તિ… ચતુરસ્સકં કારાપેન્તિ… પરિમુખં કારાપેન્તિ… અડ્ઢદુકં [અડ્ઢરકં (સી॰), અડ્ઢરુકં (સ્યા॰)] કારાપેન્તિ… દાઠિકં ઠપેન્તિ… સમ્બાધે લોમં સંહરાપેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે , મસ્સુ કપ્પાપેતબ્બં…પે॰… ન મસ્સુ વડ્ઢાપેતબ્બં… ન ગોલોમિકં કારાપેતબ્બં… ન ચતુરસ્સકં કારાપેતબ્બં… ન પરિમુખં કારાપેતબ્બં… ન અડ્ઢદુકં કારાપેતબ્બં… ન દાઠિકા ઠપેતબ્બા… ન સમ્બાધે લોમં સંહરાપેતબ્બં. યો સંહરાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો સમ્બાધે વણો હોતિ. ભેસજ્જં ન સન્તિટ્ઠતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આબાધપ્પચ્ચયા સમ્બાધે લોમં સંહરાપેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કત્તરિકાય કેસે છેદાપેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, કત્તરિકાય કેસા છેદાપેતબ્બા. યો છેદાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો સીસે વણો હોતિ, ન સક્કોતિ ખુરેન કેસે ઓરોપેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આબાધપ્પચ્ચયા કત્તરિકાય કેસે છેદાપેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ દીઘાનિ નાસિકાલોમાનિ ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ પિસાચિલ્લિકાતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, દીઘં નાસિકાલોમં ધારેતબ્બં. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સક્ખરિકાયપિ મધુસિત્થકેનપિ નાસિકાલોમં ગાહાપેન્તિ. નાસિકા દુક્ખા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સણ્ડાસ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પલિતં ગાહાપેન્તિ . મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પલિતં ગાહાપેતબ્બં. યો ગાહાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૭૬. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો કણ્ણગૂથકેહિ કણ્ણા થકિતા હોન્તિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કણ્ણમલહરણિ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચા કણ્ણમલહરણિયો ધારેન્તિ સોવણ્ણમયં રૂપિયમયં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચાવચા કણ્ણમલહરણિયો ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સાતિ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠિમયં દન્તમયં વિસાણમયં નળમયં વેળુમયં કટ્ઠમયં જતુમયં ફલમયં લોહમયં સઙ્ખનાભિમય’’ન્તિ.

૨૭૭. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ બહું લોહભણ્ડં કંસભણ્ડં સન્નિચયં કરોન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા બહું લોહભણ્ડં કંસભણ્ડં સન્નિચયં કરિસ્સન્તિ , સેય્યથાપિ કંસપત્થરિકા''તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, બહું લોહભણ્ડં કંસભણ્ડં સન્નિચયો કાતબ્બો. યો કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અઞ્જનિમ્પિ અઞ્જનિસલાકમ્પિ કણ્ણમલહરણિમ્પિ બન્ધનમત્તમ્પિ કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અઞ્જનિં અઞ્જનિસલાકં કણ્ણમલહરણિં બન્ધનમત્ત''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સઙ્ઘાટિપલ્લત્થિકાય નિસીદન્તિ. સઙ્ઘાટિયા પત્તા લુજ્જન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, સઙ્ઘાટિપલ્લત્થિકાય નિસીદિતબ્બં. યો નિસીદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ. તસ્સ વિના આયોગેન [આયોગા (સી॰ સ્યા॰)] ન ફાસુ હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આયોગ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કથં નુ ખો આયોગો કાતબ્બો''તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તન્તકં વેમં કવટં [વેમકં વટ્ટં (સી॰), વેમકં વટં (સ્યા॰)] સલાકં સબ્બં તન્તભણ્ડક''ન્તિ.

૨૭૮. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ અકાયબન્ધનો ગામં પિણ્ડાય પાવિસિ. તસ્સ રથિકાય અન્તરવાસકો પભસ્સિત્થ. મનુસ્સા ઉક્કુટ્ઠિમકંસુ . સો ભિક્ખુ મઙ્કુ અહોસિ . અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, અકાયબન્ધનેન ગામો પવિસિતબ્બો. યો પવિસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કાયબન્ધન''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચાનિ કાયબન્ધનાનિ ધારેન્તિ – કલાબુકં, દેડ્ડુભકં, મુરજં, મદ્દવીણં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચાવચાનિ કાયબન્ધનાનિ ધારેતબ્બાનિ – કલાબુકં, દેડ્ડુભકં, મુરજં, મદ્દવીણં. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દ્વે કાયબન્ધનાનિ – પટ્ટિકં, સૂકરન્તક''ન્તિ. કાયબન્ધનસ્સ દસા જીરન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મુરજં મદ્દવીણ''ન્તિ. કાયબન્ધનસ્સ અન્તો જીરતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સોભણં ગુણક''ન્તિ. કાયબન્ધનસ્સ પવનન્તો જીરતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિધ''ન્તિ [વીથન્તિ (સી॰ સ્યા॰)].

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચે વિધે ધારેન્તિ સોવણ્ણમયં રૂપિયમયં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચાવચા વિધા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠિમયં...પે॰... સઙ્ખનાભિમયં સુત્તમય''ન્તિ.

૨૭૯. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા આનન્દો લહુકા સઙ્ઘાટિયો પારુપિત્વા ગામં પિણ્ડાય પાવિસિ. વાતમણ્ડલિકાય સઙ્ઘાટિયો ઉક્ખિપિયિંસુ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગણ્ઠિકં પાસક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચાવચા ગણ્ઠિકાયો ધારેન્તિ સોવણ્ણમયં રૂપિયમયં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચાવચા ગણ્ઠિકા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠિમયં દન્તમયં વિસાણમયં નળમયં વેળુમયં કટ્ઠમયં જતુમયં ફલમયં લોહમયં સઙ્ખનાભિમયં સુત્તમય’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ગણ્ઠિકમ્પિ પાસકમ્પિ ચીવરે અપ્પેન્તિ. ચીવરં જીરતિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગણ્ઠિકફલકં પાસકફલક’’ન્તિ. ગણ્ઠિકફલકમ્પિ પાસકફલકમ્પિ અન્તે અપ્પેન્તિ. કોટ્ટો [કોણો (સી॰ સ્યા॰)] વિવરિયતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગણ્ઠિકફલકં અન્તે અપ્પેતું; પાસકફલકં સત્તઙ્ગુલં વા અટ્ઠઙ્ગુલં વા ઓગાહેત્વા અપ્પેતુ’’ન્તિ.

૨૮૦. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ગિહિનિવત્થં નિવાસેન્તિ – હત્થિસોણ્ડકં, મચ્છવાળકં, ચતુકણ્ણકં, તાલવણ્ટકં, સતવલિકં. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ગિહિનિવત્થં નિવાસેતબ્બં – હત્થિસોણ્ડકં, મચ્છવાળકં, ચતુકણ્ણકં, તાલવણ્ટકં, સતવલિકં. યો નિવાસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ગિહિપારુતં પારુપન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ગિહિપારુતં પારુપિતબ્બં. યો પારુપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સંવેલ્લિયં નિવાસેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ રઞ્ઞો મુણ્ડવટ્ટીતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, સંવેલ્લિયં નિવાસેતબ્બં. યો નિવાસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૨૮૧. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉભતોકાજં હરન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ રઞ્ઞો મુણ્ડવટ્ટીતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઉભતોકાજં હરિતબ્બં. યો હરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકતોકાજં અન્તરાકાજં સીસભારં ખન્ધભારં કટિભારં ઓલમ્બક’’ન્તિ.

૨૮૨. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ દન્તકટ્ઠં ન ખાદન્તિ. મુખં દુગ્ગન્ધં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

‘‘પઞ્ચિમે , ભિક્ખવે, આદીનવા દન્તકટ્ઠસ્સ અખાદને. અચક્ખુસ્સં, મુખં દુગ્ગન્ધં હોતિ, રસહરણિયો ન વિસુજ્ઝન્તિ, પિત્તં સેમ્હં ભત્તં પરિયોનન્ધતિ, ભત્તમસ્સ નચ્છાદેતિ – ઇમે ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ આદીનવા દન્તકટ્ઠસ્સ અખાદને.

‘‘પઞ્ચિમે, ભિક્ખવે, આનિસંસા દન્તકટ્ઠસ્સ ખાદને. ચક્ખુસ્સં, મુખં ન દુગ્ગન્ધં હોતિ, રસહરણિયો વિસુજ્ઝન્તિ, પિત્તં સેમ્હં ભત્તં ન પરિયોનન્ધતિ, ભત્તમસ્સ છાદેતિ – ઇમે ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ આનિસંસા દન્તકટ્ઠસ્સ ખાદને. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દન્તકટ્ઠ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દીઘાનિ દન્તકટ્ઠાનિ ખાદન્તિ, તેહેવ સામણેરં આકોટેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન , ભિક્ખવે, દીઘં દન્તકટ્ઠં ખાદિતબ્બં. યો ખાદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠઙ્ગુલપરમં દન્તકટ્ઠં, ન ચ તેન સામણેરો આકોટેતબ્બો. યો આકોટેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો અતિમટાહકં દન્તકટ્ઠં ખાદન્તસ્સ કણ્ઠે વિલગ્ગં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, અતિમટાહકં દન્તકટ્ઠં ખાદિતબ્બં. યો ખાદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચતુરઙ્ગુલપચ્છિમં [ચતુરઙ્ગુલં પચ્છિમં (ક॰)] દન્તકટ્ઠ''ન્તિ.

૨૮૩. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દાયં આલિમ્પેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ દવડાહકાતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, દાયો આલિમ્પિતબ્બો. યો આલિમ્પેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન વિહારા તિણગહના હોન્તિ, દવડાહે ડય્હમાને વિહારા ડય્હન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તિ પટગ્ગિં દાતું, પરિત્તં કાતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દવડાહે ડય્હમાને પટગ્ગિં દાતું, પરિત્તં કાતુ''ન્તિ.

૨૮૪. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ રુક્ખં અભિરુહન્તિ, રુક્ખા રુક્ખં સઙ્કમન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ મક્કટાતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, રુક્ખો અભિરુહિતબ્બો. યો અભિરુહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો કોસલેસુ જનપદે સાવત્થિં ગચ્છન્તસ્સ અન્તરામગ્ગે હત્થી પરિયુટ્ઠાતિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ રુક્ખમૂલં ઉપધાવિત્વા કુક્કુચ્ચાયન્તો રુક્ખં ન અભિરુહિ. સો હત્થી અઞ્ઞેન અગમાસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ સાવત્થિં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સતિ કરણીયે પોરિસં રુક્ખં અભિરુહિતું આપદાસુ યાવદત્થ''ન્તિ.

૨૮૫. તેન ખો પન સમયેન યમેળકેકુટા નામ [યમેળુતેકુલા નામ (સી॰), મેટ્ઠકોકુટ્ઠા નામ (સ્યા॰)] ભિક્ખૂ દ્વે ભાતિકા હોન્તિ બ્રાહ્મણજાતિકા કલ્યાણવાચા કલ્યાણવાક્કરણા. તે યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો તે ભિક્ખૂ ભગવન્તં એતદવોચું – ''એતરહિ, ભન્તે, ભિક્ખૂ નાનાનામા નાનાગોત્તા નાનાજચ્ચા નાનાકુલા પબ્બજિતા. તે સકાય નિરુત્તિયા બુદ્ધવચનં દૂસેન્તિ. હન્દ મયં, ભન્તે, બુદ્ધવચનં છન્દસો આરોપેમા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… ''કથઞ્હિ નામ તુમ્હે, મોઘપુરિસા, એવં વક્ખથ – 'હન્દ મયં, ભન્તે, બુદ્ધવચનં છન્દસો આરોપેમા'તિ. નેતં, મોઘપુરિસા, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, બુદ્ધવચનં છન્દસો આરોપેતબ્બં. યો આરોપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સકાય નિરુત્તિયા બુદ્ધવચનં પરિયાપુણિતુ''ન્તિ.

૨૮૬. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ લોકાયતં પરિયાપુણન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અપિ નુ ખો, ભિક્ખવે, લોકાયતે સારદસ્સાવી

ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે વુદ્ધિં વિરુળ્હિં વેપુલ્લં આપજ્જેય્યા''તિ? ''નોહેતં ભન્તે''. ''ઇમસ્મિં વા પન ધમ્મવિનયે સારદસ્સાવી લોકાયતં પરિયાપુણેય્યા''તિ? ''નોહેતં ભન્તે''. ''ન, ભિક્ખવે, લોકાયતં પરિયાપુણિતબ્બં. યો પરિયાપુણેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ લોકાયતં વાચેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, લોકાયતં વાચેતબ્બં. યો વાચેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

૨૮૭. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તિરચ્છાનવિજ્જં પરિયાપુણન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, તિરચ્છાનવિજ્જા પરિયાપુણિતબ્બા. યો પરિયાપુણેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ તિરચ્છાનવિજ્જં વાચેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, તિરચ્છાનવિજ્જા વાચેતબ્બા. યો વાચેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

૨૮૮. તેન ખો પન સમયેન ભગવા મહતિયા પરિસાય પરિવુતો ધમ્મં દેસેન્તો ખિપિ. ભિક્ખૂ – 'જીવતુ, ભન્તે, ભગવા; જીવતુ સુગતો'તિ – ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં અકંસુ. તેન સદ્દેન ધમ્મકથા અન્તરા અહોસિ. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અપિ નુ ખો, ભિક્ખવે, ખિપિતે 'જીવા'તિ વુત્તો [વુત્તે (ક॰)] તપ્પચ્ચયા જીવેય્ય વા મરેય્ય વા''તિ? ''નોહેતં ભન્તે''. ''ન, ભિક્ખવે, ખિપિતે 'જીવા'તિ વત્તબ્બો. યો વદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ભિક્ખૂનં ખિપિતે 'જીવથ ભન્તે'તિ વદન્તિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાલપન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા 'જીવથ ભન્તે'તિ વુચ્ચમાના નાલપિસ્સન્તી''તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ગિહી, ભિક્ખવે, મઙ્ગલિકા. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિહીનં 'જીવથ ભન્તે'તિ વુચ્ચમાનેન 'ચિરં જીવા'તિ વત્તુ''ન્તિ.

૨૮૯. તેન ખો પન સમયેન ભગવા મહતિયા પરિસાય પરિવુતો ધમ્મં દેસેન્તો નિસિન્નો હોતિ. અઞ્ઞતરેન ભિક્ખુના લસુણં ખાયિતં હોતિ. સો – મા ભિક્ખૂ બ્યાબાધિંસૂતિ – એકમન્તં નિસીદિ. અદ્દસા ખો ભગવા તં ભિક્ખું એકમન્તં નિસિન્નં. દિસ્વાન ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''કિં નુ ખો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ એકમન્તં નિસિન્નો''તિ ? ''એતેન, ભન્તે, ભિક્ખુના લસુણં ખાયિતં. સો – મા ભિક્ખૂ બ્યાબાધિંસૂતિ – એકમન્તં નિસિન્નો''તિ. ''અપિ નુ ખો, ભિક્ખવે [ભિક્ખવે ભિક્ખુના (સ્યા॰)], તં ખાદિતબ્બં, યં ખાદિત્વા એવરૂપાય ધમ્મકથાય પરિબાહિયો અસ્સા''તિ? ''નોહેતં ભન્તે''. ''ન, ભિક્ખવે, લસુણં ખાદિતબ્બં. યો ખાદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન આયસ્મતો સારિપુત્તસ્સ ઉદરવાતાબાધો હોતિ. અથ ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો યેનાયસ્મા સારિપુત્તો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં સારિપુત્તં એતદવોચ – ''પુબ્બે તે, આવુસો સારિપુત્ત, ઉદરવાતાબાધો કેન ફાસુ હોતી''તિ? ''લસુણેન મે, આવુસો''તિ [અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો આયસ્મન્તં મહામોગ્ગલ્લાનં એતદવોચ ''પુબ્બે ખો મે આવુસો મોગ્ગલ્લાન ઉદરવાતાબાધો લસુણેન ફાસુ હોતી''તિ (ક॰)]. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આબાધપ્પચ્ચયા લસુણં ખાદિતુ''ન્તિ.

૨૯૦. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ આરામે તહં તહં પસ્સાવં કરોન્તિ. આરામો દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકમન્તં પસ્સાવં કાતુ''ન્તિ . આરામો દુગ્ગન્ધો હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પસ્સાવકુમ્ભિ''ન્તિ. દુક્ખં નિસિન્ના પસ્સાવં કરોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પસ્સાવપાદુક''ન્તિ. પસ્સાવપાદુકા પાકટા હોન્તિ. ભિક્ખૂ હિરિયન્તિ પસ્સાવં કાતું...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિક્ખિપિતું તયો પાકારે – ઇટ્ઠકાપાકારં, સિલાપાકારં, દારુપાકાર''ન્તિ. પસ્સાવકુમ્ભી અપારુતા દુગ્ગન્ધા હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અપિધાન''ન્તિ.

૨૯૧. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ આરામે તહં તહં વચ્ચં કરોન્તિ. આરામો દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, એકમન્તં વચ્ચં કાતુ''ન્તિ. આરામો દુગ્ગન્ધો હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વચ્ચકૂપ''ન્તિ. વચ્ચકૂપસ્સ કૂલં લુજ્જતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય''ન્તિ. વચ્ચકૂપો નીચવત્થુકો હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ''ન્તિ. ચયો પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય''ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન''ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ''ન્તિ. અન્તે નિસિન્ના વચ્ચં કરોન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સન્થરિત્વા મજ્ઝે છિદ્દં કત્વા વચ્ચં કાતુ''ન્તિ . દુક્ખં નિસિન્ના વચ્ચં કરોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વચ્ચપાદુક''ન્તિ. બહિદ્ધા પસ્સાવં કરોન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પસ્સાવદોણિક''ન્તિ. અવલેખનકટ્ઠં ન હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અવલેખનકટ્ઠ''ન્તિ. અવલેખનપિઠરો ન હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અવલેખનપિઠર''ન્તિ. વચ્ચકૂપો અપારુતો દુગ્ગન્ધો હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અપિધાન''ન્તિ. અજ્ઝોકાસે વચ્ચં કરોન્તા સીતેનપિ ઉણ્હેનપિ કિલમન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વચ્ચકુટિ''ન્તિ. વચ્ચકુટિયા કવાટં ન હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં ઉદુક્ખલિકં ઉત્તરપાસકં અગ્ગળવટ્ટિં કપિસીસકં સૂચિકં ઘટિકં તાળચ્છિદ્દં આવિઞ્છનચ્છિદ્દં આવિઞ્છનરજ્જુ''ન્તિ. વચ્ચકુટિયા તિણચુણ્ણં પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ''ન્તિ.

૨૯૨. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ જરાદુબ્બલો વચ્ચં કત્વા વુટ્ઠહન્તો પરિપતતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓલમ્બક''ન્તિ. વચ્ચકુટિ અપરિક્ખિત્તા હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિક્ખિપિતું તયો પાકારે – ઇટ્ઠકાપાકારં, સિલાપાકારં, દારુપાકાર''ન્તિ. કોટ્ઠકો ન હોતિ...પે॰... (''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કોટ્ઠક''ન્તિ. કોટ્ઠકસ્સ કવાટં ન હોતિ) [(અનુજાનામિ ભિક્ખવે કોટ્ઠકન્તિ. કોટ્ઠકો નીચવત્થુકો હોતિ...પે॰... અનુજાનામિ ભિક્ખવે ઉચ્ચવત્થુકં કાતુન્તિ. ચયો પરિપતતિ...પે॰... અનુજાનામિ ભિક્ખવે ચિનિતું તયો ચયે ઇટ્ઠકાચયં સિલાચયં દારુચયન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ...પે॰... અનુજાનામિ ભિક્ખવે તયો સોપાને ઇટ્ઠકાસોપાનં સિલાસોપાનં દારુસોપાનન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ...પે॰... અનુજાનામિ ભિક્ખવે આલમ્બનબાહન્તિ. કોટ્ઠકસ્સ કવાટં ન હોતિ.) (સ્યા॰ કં॰)] ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં ઉદુક્ખલિકં ઉત્તરપાસકં અગ્ગળવટ્ટિં કપિસીસકં સૂચિકં ઘટિકં તાળચ્છિદ્દં આવિઞ્છનચ્છિદ્દં આવિઞ્છનરજ્જુ''ન્તિ. કોટ્ઠકે તિણચુણ્ણં પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિક''ન્તિ. પરિવેણં ચિક્ખલ્લં હોતિ...પે॰...

‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મરુમ્બં પકિરિતુ’’ન્તિ. ન પરિયાપુણન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પદરસિલં [પદ્દસિલં (ક॰)] નિક્ખિપિતુ’’ન્તિ. ઉદકં સન્તિટ્ઠતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકનિદ્ધમન’’ન્તિ. આચમનકુમ્ભી ન હોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આચમનકુમ્ભિ’’ન્તિ. આચમનસરાવકો ન હોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આચમનસરાવક’’ન્તિ. દુક્ખં નિસિન્ના આચમેન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આચમનપાદુક’’ન્તિ. આચમનપાદુકા પાકટા હોન્તિ, ભિક્ખૂ હિરિયન્તિ આચમેતું…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિક્ખિપિતું તયો પાકારે – ઇટ્ઠકાપાકારં, સિલાપાકારં, દારુપાકાર’’ન્તિ. આચમનકુમ્ભી અપારુતા હોતિ, તિણચુણ્ણેહિપિ પંસુકેહિપિ ઓકિરિય્યતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અપિધાન’’ન્તિ.

૨૯૩. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ એવરૂપં અનાચારં આચરન્તિ – માલાવચ્છં રોપેન્તિપિ રોપાપેન્તિપિ, સિઞ્ચન્તિપિ સિઞ્ચાપેન્તિપિ, ઓચિનન્તિપિ ઓચિનાપેન્તિપિ, ગન્થેન્તિપિ ગન્થાપેન્તિપિ, એકતોવણ્ટિકમાલં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, મઞ્જરિકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, વિધૂતિકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, વટંસકં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, આવેળં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ, ઉરચ્છદં કરોન્તિપિ કારાપેન્તિપિ. તે કુલિત્થીનં કુલધીતાનં કુલકુમારીનં કુલસુણ્હાનં કુલદાસીનં એકતોવણ્ટિકમાલં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, ઉભતોવણ્ટિકમાલં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, મઞ્જરિકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, વિધૂતિકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, વટંસકં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, આવેળં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ, ઉરચ્છદં હરન્તિપિ હરાપેન્તિપિ. તે કુલિત્થીહિ કુલધીતાહિ કુલકુમારીહિ કુલસુણ્હાહિ કુલદાસીહિ સદ્ધિં એકભાજનેપિ ભુઞ્જન્તિ, એકથાલકેપિ પિવન્તિ, એકાસનેપિ નિસીદન્તિ, એકમઞ્ચેપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, એકત્થરણપાવુરણાપિ તુવટ્ટેન્તિ, વિકાલેપિ ભુઞ્જન્તિ, મજ્જમ્પિ પિવન્તિ, માલાગન્ધવિલેપનમ્પિ ધારેન્તિ, નચ્ચન્તિપિ, ગાયન્તિપિ, વાદેન્તિપિ, લાસેન્તિપિ; નચ્ચન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ ગાયન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ વાદેન્તિ, નચ્ચન્તિયાપિ લાસેન્તિ…પે॰… લાસેન્તિયાપિ નચ્ચન્તિ, લાસેન્તિયાપિ ગાયન્તિ, લાસેન્તિયાપિ વાદેન્તિ, લાસેન્તિયાપિ લાસેન્તિ; અટ્ઠપદેપિ કીળન્તિ, દસપદેપિ કીળન્તિ, આકાસેપિ કીળન્તિ, પરિહારપથેપિ કીળન્તિ, સન્તિકાયપિ કીળન્તિ, ખલિકાયપિ કીળન્તિ, ઘટિકાયપિ કીળન્તિ, સલાકહત્થેનપિ કીળન્તિ, અક્ખેનપિ કીળન્તિ, પઙ્ગચીરેનપિ કીળન્તિ, વઙ્કકેનપિ કીળન્તિ, મોક્ખચિકાયપિ કીળન્તિ, ચિઙ્ગુલકેનપિ કીળન્તિ, પત્તાળ્હકેનપિ કીળન્તિ, રથકેનપિ કીળન્તિ, ધનુકેનપિ કીળન્તિ , અક્ખરિકાયપિ કીળન્તિ, મનેસિકાયપિ કીળન્તિ, યથાવજ્જેનપિ કીળન્તિ; હત્થિસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, અસ્સસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, રથસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ, ધનુસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ; થરુસ્મિમ્પિ સિક્ખન્તિ; હત્થિસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિ, અસ્સસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિ, રથસ્સપિ પુરતો ધાવન્તિપિ આધાવન્તિપિ; ઉસ્સેળેન્તિપિ, અપ્ફોટેન્તિપિ, નિબ્બુજ્ઝન્તિપિ, મુટ્ઠીહિપિ યુજ્ઝન્તિ; રઙ્ગમજ્ઝેપિ સઙ્ઘાટિં પત્થરિત્વા નચ્ચકિં એવં વદન્તિ – ‘‘ઇધ, ભગિનિ, નચ્ચસ્સૂ’’તિ; નલાટિકમ્પિ દેન્તિ; વિવિધમ્પિ અનાચારં આચરન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘ન, ભિક્ખવે, વિવિધં અનાચારં આચરિતબ્બં. યો આચરેય્ય, યથાધમ્મો કારેતબ્બો’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન આયસ્મન્તે ઉરુવેલકસ્સપે પબ્બજિતે સઙ્ઘસ્સ બહું લોહભણ્ડં દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં ઉપ્પન્નં હોતિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કિં નુ ખો ભગવતા લોહભણ્ડં અનુઞ્ઞાતં, કિં અનનુઞ્ઞાતં; કિં દારુભણ્ડં અનુઞ્ઞાતં, કિં અનનુઞ્ઞાતં; કિં મત્તિકાભણ્ડં અનુઞ્ઞાતં, કિં અનનુઞ્ઞાત’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ,

ભિક્ખવે, ઠપેત્વા પહરણિં સબ્બં લોહભણ્ડં, ઠપેત્વા આસન્દિં પલ્લઙ્કં દારુપત્તં દારુપાદુકં સબ્બં દારુભણ્ડં, ઠપેત્વા કતકઞ્ચ કુમ્ભકારિકઞ્ચ સબ્બં મત્તિકાભણ્ડ''ન્તિ.

ખુદ્દકવત્થુક્ખન્ધકો પઞ્ચમો.

તસ્સુદ્દાનં –

રુક્ખે થમ્ભે ચ કુટ્ટે ચ, અટ્ટાને ગન્ધસુત્તિયા;
વિગય્હ મલ્લકો કચ્છુ, જરા ચ પુથુપાણિકા.

વલ્લિકાપિ ચ પામઙ્ગો, કણ્ઠસુત્તં ન ધારયે;
કટિ ઓવટ્ટિ કાયુરં, હત્થાભરણમુદ્દિકા.

દીઘે કોચ્છે ફણે હત્થે, સિત્થા ઉદકતેલકે;
આદાસુદપત્તવણા, આલેપોમ્મદ્દચુણ્ણના.

લઞ્છેન્તિ અઙ્ગરાગઞ્ચ, મુખરાગં તદૂભયં;
ચક્ખુરોગં ગિરગ્ગઞ્ચ, આયતં સરબાહિરં.

અમ્બપેસિસકલેહિ, અહિચ્છિન્દિ ચ ચન્દનં;
ઉચ્ચાવચા પત્તમૂલા, સુવણ્ણો બહલા વલી.

ચિત્રા દુસ્સતિ દુગ્ગન્ધો, ઉણ્હે ભિજ્જિંસુ મિટ્ઠિયા;
પરિભણ્ડં તિણં ચોળં, માલં કુણ્ડોલિકાય ચ.

થવિકા અંસબદ્ધઞ્ચ, તથા બન્ધનસુત્તકા;
ખિલે મઞ્ચે ચ પીઠે ચ, અઙ્કે છત્તે પણામના.

તુમ્બઘટિછવસીસં, ચલકાનિ પટિગ્ગહો;
વિપ્ફાલિદણ્ડસોવણ્ણં, પત્તે પેસિ ચ નાળિકા.

કિણ્ણસત્તુ સરિતઞ્ચ, મધુસિત્થં સિપાટિકં;
વિકણ્ણં બન્ધિવિસમં, છમાજિરપહોતિ ચ.

કળિમ્ભં મોઘસુત્તઞ્ચ, અધોતલ્લં ઉપાહના;
અઙ્ગુલે પટિગ્ગહઞ્ચ, વિત્થકં થવિકબદ્ધકા.

અજ્ઝોકાસે નીચવત્થુ, ચયો ચાપિ વિહઞ્ઞરે;
પરિપતિ તિણચુણ્ણં, ઉલ્લિત્તઅવલિત્તકં.

સેતં કાળકવણ્ણઞ્ચ, પરિકમ્મઞ્ચ ગેરુકં;
માલાકમ્મં લતાકમ્મં, મકરદન્તકપાટિકં.

ચીવરવંસં રજ્જુઞ્ચ, અનુઞ્ઞાસિ વિનાયકો;
ઉજ્ઝિત્વા પક્કમન્તિ ચ, કથિનં પરિભિજ્જતિ.

વિનિવેઠિયતિ કુટ્ટેપિ, પત્તેનાદાય ગચ્છરે;
થવિકા બન્ધસુત્તઞ્ચ, બન્ધિત્વા ચ ઉપાહના.

ઉપાહનત્થવિકઞ્ચ, અંસબદ્ધઞ્ચ સુત્તકં;
ઉદકાકપ્પિયં મગ્ગે, પરિસ્સાવનચોળકં.

ધમ્મકરણં દ્વે ભિક્ખૂ, વેસાલિં અગમા મુનિ;
દણ્ડં ઓત્થરકં તત્થ, અનુઞ્ઞાસિ પરિસ્સાવનં.

મકસેહિ પણીતેન, બહ્વાબાધા ચ જીવકો;
ચઙ્કમનજન્તાઘરં , વિસમે નીચવત્થુકો.

તયો ચયે વિહઞ્ઞન્તિ, સોપાનાલમ્બવેદિકં;
અજ્ઝોકાસે તિણચુણ્ણં, ઉલ્લિત્તઅવલિત્તકં.

સેતકં કાળવણ્ણઞ્ચ, પરિકમ્મઞ્ચ ગેરુકં;
માલાકમ્મં લતાકમ્મં, મકરદન્તકપાટિકં.

વંસં ચીવરરજ્જુઞ્ચ, ઉચ્ચઞ્ચ વત્થુકં કરે;
ચયો સોપાનબાહઞ્ચ, કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં.

ઉદુક્ખલુત્તરપાસકં, વટ્ટિઞ્ચ કપિસીસકં;
સૂચિઘટિતાળચ્છિદ્દં, આવિઞ્છનઞ્ચ રજ્જુકં.

મણ્ડલં ધૂમનેત્તઞ્ચ, મજ્ઝે ચ મુખમત્તિકા;
દોણિ દુગ્ગન્ધા દહતિ, ઉદકટ્ઠાનં સરાવકં.

ન સેદેતિ ચ ચિક્ખલ્લં, ધોવિ નિદ્ધમનં કરે;
પીઠઞ્ચ કોટ્ઠકે કમ્મં, મરુમ્બા સિલા નિદ્ધમનં.

નગ્ગા છમાય વસ્સન્તે, પટિચ્છાદી તયો તહિં;
ઉદપાનં લુજ્જતિ નીચં, વલ્લિયા કાયબન્ધને.

તુલં કટકટં ચક્કં, બહૂ ભિજ્જન્તિ ભાજના;

લોહદારુચમ્મખણ્ડં, સાલાતિણાપિધાનિ ચ.

દોણિચન્દનિ પાકારં, ચિક્ખલ્લં નિદ્ધમનેન ચ;
સીતિગતં પોક્ખરણિં, પુરાણઞ્ચ નિલ્લેખણં.

ચાતુમાસં સયન્તિ ચ, નમતકઞ્ચ [ગન્ધપુપ્ફં (સ્યા॰)] નધિટ્ઠહે;
આસિત્તકં મળોરિકં, ભુઞ્જન્તેકં તુવટ્ટેય્યું.

વટ્ટો બોધિ ન અક્કમિ, ઘટં કતકસમ્મજ્જનિ;
સક્ખરં કથલઞ્ચેવ, ફેણકં પાદઘંસની.

વિધૂપનં તાલવણ્ટં, મકસઞ્ચાપિ ચામરી;
છત્તં વિના ચ આરામે, તયો સિક્કાય સમ્મુતિ.

રોમસિત્થા નખા દીઘા, છિન્દન્તઙ્ગુલિકા દુક્ખા;
સલોહિતં પમાણઞ્ચ, વીસતિ દીઘકેસતા.

ખુરં સિલં સિપાટિકં, નમતકં ખુરભણ્ડકં;
મસ્સું કપ્પેન્તિ વડ્ઢેન્તિ, ગોલોમિચતુરસ્સકં.

પરિમુખં અડ્ઢદુકઞ્ચ, દાઠિસમ્બાધસંહરે;
આબાધા કત્તરિવણો, દીઘં સક્ખરિકાય ચ.

પલિતં થકિતં ઉચ્ચા, લોહભણ્ડઞ્જની સહ;
પલ્લત્થિકઞ્ચ આયોગો, વટં સલાકબન્ધનં.

કલાબુકં દેડ્ડુભકં, મુરજં મદ્દવીણકં;
પટ્ટિકા સૂકરન્તઞ્ચ, દસા મુરજવેણિકા;
અન્તો સોભં ગુણકઞ્ચ, પવનન્તોપિ જીરતિ.

ગણ્ઠિકા ઉચ્ચાવચઞ્ચ, ફલકન્તેપિ ઓગાહે;
ગિહિવત્થં હત્થિસોણ્ડં, મચ્છકં ચતુકણ્ણકં.

તાલવણ્ટં સતવલિ, ગિહિપારુતપારુપં;
સંવેલ્લિ ઉભતોકાજં, દન્તકટ્ઠં આકોટને.

કણ્ઠે વિલગ્ગં દાયઞ્ચ, પટગ્ગિ રુક્ખહત્થિના;
યમેળે લોકાયતકં, પરિયાપુણિંસુ વાચયું.

તિરચ્છાનકથા વિજ્જા, ખિપિ મઙ્ગલં ખાદિ ચ;

વાતાબાધો દુસ્સતિ ચ, દુગ્ગન્ધો દુક્ખપાદુકા.

હિરિયન્તિ પારુદુગ્ગન્ધો, તહં તહં કરોન્તિ ચ;
દુગ્ગન્ધો કૂપં લુજ્જન્તિ, ઉચ્ચવત્થુ ચયેન ચ.

સોપાનાલમ્બનબાહા અન્તે, દુક્ખઞ્ચ પાદુકા;
બહિદ્ધા દોણિ કટ્ઠઞ્ચ, પિઠરો ચ અપારુતો.

વચ્ચકુટિં કવાટઞ્ચ, પિટ્ઠસઙ્ઘાટમેવ ચ;
ઉદુક્ખલુત્તરપાસો, વટ્ટિઞ્ચ કપિસીસકં.

સૂચિઘટિતાળચ્છિદ્દં, આવિઞ્છનચ્છિદ્દમેવ ચ;
રજ્જુ ઉલ્લિત્તાવલિત્તં, સેતવણ્ણઞ્ચ કાળકં.

માલાકમ્મં લતાકમ્મં, મકરં પઞ્ચપટિકં;
ચીવરવંસં રજ્જુઞ્ચ, જરાદુબ્બલપાકારં.

કોટ્ઠકે ચાપિ તથેવ, મરુમ્બં પદરસિલા;
સન્તિટ્ઠતિ નિદ્ધમનં, કુમ્ભિઞ્ચાપિ સરાવકં.

દુક્ખં હિરિ અપિધાનં, અનાચારઞ્ચ આચરું;
લોહભણ્ડં અનુઞ્ઞાસિ, ઠપયિત્વા પહરણિં.

ઠપયિત્વા સન્દિપલ્લઙ્કં, દારુપત્તઞ્ચ પાદુકં;
સબ્બં દારુમયં ભણ્ડં, અનુઞ્ઞાસિ મહામુનિ.

કતકં કુમ્ભકારઞ્ચ, ઠપયિત્વા તથાગતો;
સબ્બમ્પિ મત્તિકાભણ્ડં, અનુઞ્ઞાસિ અનુકમ્પકો.

યસ્સ વત્થુસ્સ નિદ્દેસો, પુરિમેન યદિ સમં;
તમ્પિ સંખિત્તં ઉદ્દાને, નયતો તં વિજાનિયા.

એવં દસસતા વત્થૂ, વિનયે ખુદ્દકવત્થુકે;
સદ્ધમ્મટ્ઠિતિકો ચેવ, પેસલાનઞ્ચનુગ્ગહો.

સુસિક્ખિતો વિનયધરો, હિતચિત્તો સુપેસલો;
પદીપકરણો ધીરો, પૂજારહો બહુસ્સુતોતિ.

ખુદ્દકવત્થુક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૬. સેનાસનક્ખન્ધકં

૧. પઠમભાણવારો

વિહારાનુજાનનં

૨૯૪. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન ભગવતા ભિક્ખૂનં સેનાસનં અપઞ્ઞત્તં હોતિ. તે ચ ભિક્ખૂ તહં તહં વિહરન્તિ – અરઞ્ઞે, રુક્ખમૂલે, પબ્બતે, કન્દરાયં, ગિરિગુહાયં, સુસાને, વનપત્થે, અજ્ઝોકાસે, પલાલપુઞ્જે. તે કાલસ્સેવ તતો તતો ઉપનિક્ખમન્તિ – અરઞ્ઞા રુક્ખમૂલા પબ્બતા કન્દરા ગિરિગુહા સુસાના વનપત્થા અજ્ઝોકાસા પલાલપુઞ્જા, પાસાદિકેન અભિક્કન્તેન પટિક્કન્તેન, આલોકિતેન વિલોકિતેન, સમિઞ્જિતેન પસારિતેન, ઓક્ખિત્તચક્ખૂ, ઇરિયાપથસમ્પન્ના. તેન ખો પન સમયેન રાજગહકો સેટ્ઠી [સેટ્ઠિ (ક॰)] કાલસ્સેવ ઉય્યાનં અગમાસિ. અદ્દસા ખો રાજગહકો સેટ્ઠી તે ભિક્ખૂ કાલસ્સેવ તતો તતો ઉપનિક્ખમન્તે – અરઞ્ઞા રુક્ખમૂલા પબ્બતા કન્દરા ગિરિગુહા સુસાના વનપત્થા અજ્ઝોકાસા પલાલપુઞ્જા, પાસાદિકેન અભિક્કન્તેન પટિક્કન્તેન, આલોકિતેન વિલોકિતેન, સમિઞ્જિતેન પસારિતેન, ઓક્ખિત્તચક્ખૂ, ઇરિયાપથસમ્પન્ને. દિસ્વાનસ્સ ચિત્તં પસીદિ. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી યેન તે ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા તે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘સચાહં, ભન્તે, વિહારે કારાપેય્યં, વસેય્યાથ મે વિહારેસૂ’’તિ? ‘‘ન ખો, ગહપતિ, ભગવતા વિહારા અનુઞ્ઞાતા’’તિ. ‘‘તેન હિ, ભન્તે, ભગવન્તં પટિપુચ્છિત્વા મમ આરોચેય્યાથા’’તિ. ‘‘એવં ગહપતી’’તિ ખો તે ભિક્ખૂ રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ પટિસ્સુત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો તે ભિક્ખૂ ભગવન્તં એતદવોચું – ‘‘રાજગહકો, ભન્તે, સેટ્ઠી વિહારે કારાપેતુકામો. કથં નુ ખો, ભન્તે, અમ્હેહિ [ભન્તે (સી॰ ક॰)] પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચ લેણાનિ [પઞ્ચ સેનાસનાનિ (સ્યા॰)] – વિહારં, અડ્ઢયોગં, પાસાદં, હમ્મિયં, ગુહ’’ન્તિ.

અથ ખો તે ભિક્ખૂ યેન રાજગહકો સેટ્ઠી તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા રાજગહકં સેટ્ઠિં એતદવોચું – ‘‘અનુઞ્ઞાતા ખો, ગહપતિ, ભગવતા વિહારા; યસ્સદાનિ કાલં મઞ્ઞસી’’તિ. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી એકાહેનેવ સટ્ઠિવિહારે પતિટ્ઠાપેસિ. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી તે સટ્ઠિવિહારે પરિયોસાપેત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો રાજગહકો સેટ્ઠી ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અધિવાસેતુ મે, ભન્તે, ભગવા સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના’’તિ. અધિવાસેસિ ભગવા તુણ્હીભાવેન. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી ભગવતો અધિવાસનં વિદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ.

અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયાદાપેત્વા ભગવતો કાલં આરોચાપેસિ – ‘‘કાલો, ભન્તે, નિટ્ઠિતં ભત્ત’’ન્તિ. અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેન. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી બુદ્ધપ્પમુખં ભિક્ખુસઙ્ઘં પણીતેન ખાદનીયેન ભોજનીયેન સહત્થા સન્તપ્પેત્વા સમ્પવારેત્વા, ભગવન્તં ભુત્તાવિં ઓનીતપત્તપાણિં, એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો રાજગહકો સેટ્ઠી ભગવન્તં

એતદવોચ – ‘‘એતે મે, ભન્તે, સટ્ઠિવિહારા પુઞ્ઞત્થિકેન સગ્ગત્થિકેન કારાપિતા. કથાહં, ભન્તે, તેસુ વિહારેસુ પટિપજ્જામી’’તિ? ‘‘તેન હિ ત્વં, ગહપતિ, તે સટ્ઠિવિહારે આગતાનાગતસ્સ ચાતુદ્દિસસ્સ સઙ્ઘસ્સ પતિટ્ઠાપેહી’’તિ. ‘‘એવં ભન્તે’’તિ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી ભગવતો પટિસ્સુત્વા તે સટ્ઠિવિહારે આગતાનાગતસ્સ ચાતુદ્દિસસ્સ સઙ્ઘસ્સ પતિટ્ઠાપેસિ.

૨૯૫. અથ ખો ભગવા રાજગહકં સેટ્ઠિં ઇમાહિ ગાથાહિ અનુમોદિ –

‘‘સીતં ઉણ્હં પટિહન્તિ [પટિહનતિ (ક॰)], તતો વાળમિગાનિ ચ;
સરીસપે ચ મકસે, સિસિરે ચાપિ વુટ્ઠિયો.

‘‘તતો વાતાતપો ઘોરે, સઞ્જાતો [વાતાતપે ઘોરે, સઞ્જાતે (ક॰ સદ્દનીતિ)] પટિહઞ્ઞતિ;
લેણત્થઞ્ચ સુખત્થઞ્ચ, ઝાયિતુઞ્ચ વિપસ્સિતું.

‘‘વિહારદાનં સઙ્ઘસ્સ, અગ્ગં બુદ્ધેન [બુદ્ધેહિ (સ્યા॰)] વણ્ણિતં;
તસ્મા હિ પણ્ડિતો, પોસો સમ્પસ્સં અત્થમત્તનો.

‘‘વિહારે કારયે રમ્મે, વાસયેત્થ બહુસ્સુતે;
તેસં અન્નઞ્ચ પાનઞ્ચ, વત્થસેનાસનાનિ ચ;
દદેય્ય ઉજુભૂતેસુ, વિપ્પસન્નેન ચેતસા.

‘‘તે તસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ, સબ્બદુક્ખાપનૂદનં;
યં સો ધમ્મં ઇધઞ્ઞાય, પરિનિબ્બાતિ અનાસવો’’તિ.

અથ ખો ભગવા રાજગહકં સેટ્ઠિં ઇમાહિ ગાથાહિ અનુમોદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કામિ.

૨૯૬. અસ્સોસું ખો મનુસ્સા – ‘‘ભગવતા કિર વિહારા અનુઞ્ઞાતા’’તિ સક્કચ્ચં [તે સક્કચ્ચં (સ્યા॰ કં॰)] વિહારે કારાપેન્તિ. તે વિહારા અકવાટકા હોન્તિ; અહીપિ વિચ્છિકાપિ સતપદિયોપિ પવિસન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કવાટ’’ન્તિ. ભિત્તિછિદ્દં કરિત્વા વલ્લિયાપિ રજ્જુયાપિ કવાટં બન્ધન્તિ. ઉન્દૂરેહિપિ ઉપચિકાહિપિ ખજ્જન્તિ. ખયિતબન્ધનાનિ કવાટાનિ પતન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પિટ્ઠસઙ્ઘાટં ઉદુક્ખલિકં ઉત્તરપાસક’’ન્તિ . કવાટા ન ફુસીયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આવિઞ્છનચ્છિદ્દં આવિઞ્છનરજ્જુ’’ન્તિ. કવાટા ન થકિયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અગ્ગળવટ્ટિં કપિસીસકં સૂચિકં ઘટિક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ન સક્કોન્તિ કવાટં અપાપુરિતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તાળચ્છિદ્દં. તીણિ તાળાનિ – લોહતાળં, કટ્ઠતાળં, વિસાણતાળ’’ન્તિ. યેહિ [યેપિ (સી॰ સ્યા॰)] તે ઉગ્ઘાટેત્વા પવિસન્તિ [વિસાણતાળં, યેહિ તે ઉગ્ઘાટેત્વા પવિસન્તીતિ (ક॰)], વિહારા અગુત્તા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, યન્તકં સૂચિક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન વિહારા તિણચ્છદના હોન્તિ; સીતકાલે સીતા, ઉણ્હકાલે ઉણ્હા. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન વિહારા અવાતપાનકા હોન્તિ અચક્ખુસ્સા દુગ્ગન્ધા. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તીણિ વાતપાનાનિ – વેદિકાવાતપાનં, જાલવાતપાનં, સલાકવાતપાન’’ન્તિ. વાતપાનન્તરિકાય કાળકાપિ વગ્ગુલિયોપિ પવિસન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વાતપાનચક્કલિક’’ન્તિ. ચક્કલિકન્તરિકાયપિ કાળકાપિ વગ્ગુલિયોપિ પવિસન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વાતપાનકવાટકં વાતપાનભિસિક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ છમાયં સયન્તિ. ગત્તાનિપિ ચીવરાનિપિ પંસુકિતાનિ હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિણસન્થારક’’ન્તિ. તિણસન્થારકો ઉન્દૂરેહિપિ ઉપચિકાહિપિ ખજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મિઢ્ઢિ’’ન્તિ [મીઢન્તિ (સી॰), મિઢિન્તિ (સ્યા॰)]. મિઢ્ઢિયા ગત્તાનિ દુક્ખા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, બિદલમઞ્ચક’’ન્તિ.

મઞ્ચપીઠાદિઅનુજાનનં

૨૯૭. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સોસાનિકો મસારકો મઞ્ચો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મસારકં મઞ્ચ’’ન્તિ. મસારકં પીઠં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મસારકં પીઠ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સોસાનિકો બુન્દિકાબદ્ધો મઞ્ચો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, બુન્દિકાબદ્ધં મઞ્ચ’’ન્તિ. બુન્દિકાબદ્ધં પીઠં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, બુન્દિકાબદ્ધં પીઠ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સોસાનિકો કુળીરપાદકો મઞ્ચો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે , કુળીરપાદકં મઞ્ચ’’ન્તિ. કુળીરપાદકં પીઠં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે , કુળીરપાદકં પીઠ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સોસાનિકો આહચ્ચપાદકો મઞ્ચો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં ઓરાચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આહચ્ચપાદકં મઞ્ચ’’ન્તિ. આહચ્ચપાદકં પીઠં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આહચ્ચપાદકં પીઠ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ આસન્દિકો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આસન્દિક’’ન્તિ. ઉચ્ચકો આસન્દિકો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચકમ્પિ આસન્દિક’’ન્તિ. સત્તઙ્ગો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સત્તઙ્ગ’’ન્તિ. ઉચ્ચકો સત્તઙ્ગો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચકમ્પિ સત્તઙ્ગ’’ન્તિ. ભદ્દપીઠં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભદ્દપીઠ’’ન્તિ. પીઠિકા ઉપ્પન્ના હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પીઠિક’’ન્તિ. એળકપાદકં પીઠં ઉપ્પન્નં

હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એળકપાદકં પીઠ’’ન્તિ. આમલકવટ્ટિકં [આમલકવણ્ટિકં (સ્યા॰)] પીઠં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આમલકવટ્ટિકં પીઠ’’ન્તિ. ફલકં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ફલક’’ન્તિ. કોચ્છં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કોચ્છ’’ન્તિ. પલાલપીઠં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પલાલપીઠ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચે મઞ્ચે સયન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચે મઞ્ચે સયિતબ્બં. યો સયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ નીચે મઞ્ચે સયન્તો અહિના દટ્ઠો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મઞ્ચપટિપાદક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ઉચ્ચે મઞ્ચપટિપાદકે ધારેન્તિ, સહ મઞ્ચપટિપાદકેહિ પવેધેન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઉચ્ચા મઞ્ચપટિપાદકા ધારેતબ્બા. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠઙ્ગુલપરમં મઞ્ચપટિપાદક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સુત્તં ઉપ્પન્નં હોતિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સુત્તં મઞ્ચં વેઠેતુ’’ન્તિ [વેતુન્તિ (સી॰)]. અઙ્ગાનિ બહુસુત્તં પરિયાદિયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગે વિજ્ઝિત્વા અટ્ઠપદકં વેઠેતુ’’ન્તિ. ચોળકં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિમિલિકં કાતુ’’ન્તિ. તૂલિકા ઉપ્પન્ના હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિજટેત્વા બિબ્બોહનં [બિમ્બોહનં (સી॰ સ્યા॰ બિમ્બ + ઓહનં)] કાતું. તીણિ તૂલાનિ – રુક્ખતૂલં, લતાતૂલં, પોટકિતૂલ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અડ્ઢકાયિકાનિ [અટ્ઠકાયિકાનિ (ક॰)] બિબ્બોહનાનિ ધારેન્તિ. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, અટ્ઠકાયિકાનિ બિબ્બોહનાનિ ધારેતબ્બાનિ. યો ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સીસપ્પમાણં બિબ્બોહનં કાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન રાજગહે ગિરગ્ગસમજ્જો હોતિ. મનુસ્સા મહામત્તાનં અત્થાય ભિસિયો પટિયાદેન્તિ – ઉણ્ણભિસિં, ચોળભિસિં, વાકભિસિં, તિણભિસિં, પણ્ણભિસિં. તે વીતિવત્તે સમજ્જે છવિં ઉપ્પાટેત્વા હરન્તિ. અદ્દસાસું ખો ભિક્ખૂ સમજ્જટ્ઠાને બહું ઉણ્ણમ્પિ ચોળકમ્પિ વાકમ્પિ તિણમ્પિ પણ્ણમ્પિ છટ્ટિતં. દિસ્વાન ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચ ભિસિયો – ઉણ્ણભિસિં, ચોળભિસિં, વાકભિસિં, તિણભિસિં, પણ્ણભિસિ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સેનાસનપરિક્ખારિકં દુસ્સં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિસિં ઓનન્ધિતુ’’ન્તિ [ઓનદ્ધિતું (સ્યા॰)].

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મઞ્ચભિસિં પીઠે સન્થરન્તિ, પીઠભિસિં મઞ્ચે સન્થરન્તિ. ભિસિયો પરિભિજ્જન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓનદ્ધમઞ્ચં [ઓનદ્ધમઞ્ચં (ક॰) એવમુપરિપિ] ઓનદ્ધપીઠ’’ન્તિ. ઉલ્લોકં અકરિત્વા સન્થરન્તિ, હેટ્ઠતો નિપતન્તિ [નિપટન્તિ (ક॰), નિપ્ફટન્તિ (સી॰), નિપ્પાટેન્તિ (સ્યા॰)] ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉલ્લોકં કરિત્વા સન્થરિત્વા ભિસિં ઓનન્ધિતુ’’ન્તિ. છવિં ઉપ્પાટેત્વા હરન્તિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ફોસિતુ’’ન્તિ. હરન્તિયેવ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભત્તિકમ્મ’’ન્તિ. હરન્તિયેવ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, હત્થભત્તિકમ્મ’’ન્તિ. હરન્તિયેવ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, હત્થભત્તિ’’ન્તિ.

સેતવણ્ણાદિઅનુજાનનં

૨૯૮. તેન ખો પન સમયેન તિત્થિયાનં સેય્યાયો સેતવણ્ણા હોન્તિ, કાળવણ્ણકતા ભૂમિ, ગેરુકપરિકમ્મકતા ભિત્તિ. બહૂ મનુસ્સા સેય્યાપેક્ખકા ગચ્છન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિહારે સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મ’’ન્તિ .

તેન ખો પન સમયેન ફરુસાય ભિત્તિયા સેતવણ્ણો ન નિપતતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, થુસપિણ્ડં દત્વા પાણિકાય પટિબાહેત્વા સેતવણ્ણં નિપાતેતુ’’ન્તિ. સેતવણ્ણો અનિબન્ધનીયો હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સણ્હમત્તિકં દત્વા પાણિકાય પટિબાહેત્વા સેતવણ્ણં નિપાતેતુ’’ન્તિ. સેતવણ્ણો અનિબન્ધનીયો હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇક્કાસં પિટ્ઠમદ્દ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ફરુસાય ભિત્તિયા ગેરુકા ન નિપતતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, થુસપિણ્ડં દત્વા પાણિકાય પટિબાહેત્વા ગેરુકં નિપાતેતુ’’ન્તિ. ગેરુકા અનિબન્ધનીયા હોતિ ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કુણ્ડકમત્તિકં દત્વા પાણિકાય પટિબાહેત્વા ગેરુકં નિપાતેતુ’’ન્તિ. ગેરુકા અનિબન્ધનીયા હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સાસપકુટ્ટં સિત્થતેલક’’ન્તિ. અચ્ચુસ્સન્નં હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચોળકેન પચ્ચુદ્ધરિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ફરુસાય ભૂમિયા કાળવણ્ણો ન નિપતતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, થુસપિણ્ડં દત્વા પાણિકાય પટિબાહેત્વા કાળવણ્ણં નિપાતેતુ’’ન્તિ. કાળવણ્ણો અનિબન્ધનીયો હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગણ્ડુમત્તિકં દત્વા પાણિકાય પટિબાહેત્વા કાળવણ્ણં નિપાતેતુ’’ન્તિ. કાળવણ્ણો અનિબન્ધનીયો હોતિ...પે॰... ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇક્કાસં કસાવ’’ન્તિ.

પટિભાનચિત્તપટિક્ખેપં

૨૯૯. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિહારે પટિભાનચિત્તં કારાપેન્તિ – ઇત્થિરૂપકં પુરિસરૂપકં. મનુસ્સા વિહારચારિકં આહિણ્ડન્તા પસ્સિત્વા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહી કામભોગિનોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પટિભાનચિત્તં કારાપેતબ્બં – ઇત્થિરૂપકં પુરિસરૂપકં. યો કારાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિક’’ન્તિ.

ઇટ્ઠકાચયાદિઅનુજાનનં

૩૦૦. તેન ખો પન સમયેન વિહારા નીચવત્થુકા હોન્તિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. ચયો પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય’’ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન’’ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન વિહારા આળકમન્દા હોન્તિ . ભિક્ખૂ હિરિયન્તિ નિપજ્જિતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિરોકરણિ’’ન્તિ. તિરોકરણિં ઉક્ખિપિત્વા ઓલોકેન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે , અડ્ઢકુટ્ટક’’ન્તિ. અડ્ઢકુટ્ટકા ઉપરિતો ઓલોકેન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો ગબ્ભે – સિવિકાગબ્ભં, નાળિકાગબ્ભં, હમ્મિયગબ્ભ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ખુદ્દકે વિહારે મજ્ઝે ગબ્ભં કરોન્તિ. ઉપચારો ન હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ખુદ્દકે વિહારે એકમન્તં ગબ્ભં કાતું, મહલ્લકે મજ્ઝે’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન વિહારસ્સ કુટ્ટપાદો જીરતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, કુલઙ્કપાદક’’ન્તિ [કુળુઙ્કપાદકન્તિ (સી॰)]. વિહારસ્સ કુટ્ટો ઓવસ્સતિ…પે॰…‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિત્તાણકિટિકં ઉદ્દસુધ’’ન્તિ [ઉદ્ધાસુધન્તિ (સ્યા॰)].

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ ભિક્ખુનો તિણચ્છદના અહિ ખન્ધે પતતિ. સો ભીતો વિસ્સરમકાસિ. ભિક્ખૂ ઉપધાવિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચું – ‘‘કિસ્સ ત્વં, આવુસો, વિસ્સરમકાસી’’તિ? અથ ખો સો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિતાન’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મઞ્ચપાદેપિ પીઠપાદેપિ થવિકાયો લગ્ગેન્તિ. ઉન્દૂરેહિપિ ઉપચિકાહિપિ ખજ્જન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિત્તિખિલં નાગદન્તક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ મઞ્ચેપિ પીઠેપિ ચીવરં નિક્ખિપન્તિ. ચીવરં પરિભિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિહારે ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ’’ન્તિ .

તેન ખો પન સમયેન વિહારા અનાળિન્દકા હોન્તિ અપ્પટિસ્સરણા. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આળિન્દં પઘનં પકુટ્ટં [પકુડ્ડં (સી॰)] ઓસારક’’ન્તિ. આળિન્દા પાકટા હોન્તિ. ભિક્ખૂ હિરિયન્તિ નિપજ્જિતું…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સંસરણકિટિકં ઉગ્ઘાટનકિટિક’’ન્તિ.

ઉપટ્ઠાનસાલાઅનુજાનનં

૩૦૧. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે ભત્તવિસ્સગ્ગં કરોન્તા સીતેનપિ ઉણ્હેનપિ કિલમન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉપટ્ઠાનસાલ’’ન્તિ. ઉપટ્ઠાનસાલા નીચવત્થુકા હોતિ , ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. ચયો પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય’’ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન’’ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ…

પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ’’ન્તિ. ઉપટ્ઠાનસાલાય તિણચુણ્ણં પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે છમાય ચીવરં પત્થરન્તિ. ચીવરં પંસુકિતં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અજ્ઝોકાસે ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ’’ન્તિ. પાનીયં ઓતપ્પતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પાનીયસાલં પાનીયમણ્ડપ’’ન્તિ. પાનીયસાલા નીચવત્થુકા હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. ચયો પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય’’ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન’’ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ’’ન્તિ. પાનીયસાલાય તિણચુણ્ણં પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ’’ન્તિ. પાનીયભાજનં ન સંવિજ્જતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પાનીયસઙ્ખં પાનીયસરાવક’’ન્તિ.

પાકારાદિઅનુજાનનં

૩૦૨. તેન ખો પન સમયેન વિહારા અપરિક્ખિત્તા હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિક્ખિપિતું તયો પાકારે – ઇટ્ઠકાપાકારં, સિલાપાકારં, દારુપાકાર’’ન્તિ. કોટ્ઠકો ન હોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કોટ્ઠક’’ન્તિ. કોટ્ઠકો નીચવત્થુકો હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. કોટ્ઠકસ્સ કવાટં ન હોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં ઉદુક્ખલિકં ઉત્તરપાસકં અગ્ગળવટ્ટિં કપિસીસકં સૂચિકં ઘટિકં તાળચ્છિદ્દં આવિઞ્છનચ્છિદ્દં આવિઞ્છનરજ્જુ’’ન્તિ. કોટ્ઠકે તિણચુણ્ણં પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન પરિવેણં ચિક્ખલ્લં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મરુમ્બં ઉપકિરિતુ’’ન્તિ. ન પરિયાપુણન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે , પદરસિલં નિક્ખિપિતુ’’ન્તિ. ઉદકં સન્તિટ્ઠતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકનિદ્ધમન’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પરિવેણે તહં તહં અગ્ગિટ્ઠાનં કરોન્તિ. પરિવેણં ઉક્લાપં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકમન્તં અગ્ગિસાલં કાતુ’’ન્તિ . અગ્ગિસાલા નીચવત્થુકા હોતિ, ઉદકેન ઓત્થરિય્યતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉચ્ચવત્થુકં કાતુ’’ન્તિ. ચયો પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચિનિતું તયો ચયે – ઇટ્ઠકાચયં, સિલાચયં, દારુચય’’ન્તિ. આરોહન્તા વિહઞ્ઞન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તયો સોપાને – ઇટ્ઠકાસોપાનં, સિલાસોપાનં, દારુસોપાન’’ન્તિ. આરોહન્તા પરિપતન્તિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આલમ્બનબાહ’’ન્તિ. અગ્ગિસાલાય કવાટં ન હોતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં ઉદુક્ખલિકં ઉત્તરપાસકં અગ્ગળવટ્ટિં કપિસીસકં સૂચિકં ઘટિકં તાળચ્છિદ્દં આવિઞ્છનચ્છિદ્દં આવિઞ્છનરજ્જુ’’ન્તિ. અગ્ગિસાલાય તિણચુણ્ણં પરિપતતિ…પે॰… ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા

ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિકં ચીવરવંસં ચીવરરજ્જુ''ન્તિ.

આરામપરિક્ખેપઅનુજાનનં

303. તેન ખો પન સમયેન આરામો અપરિક્ખિત્તો હોતિ. અજકાપિ પસુકાપિ ઉપરોપે વિહેઠેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિક્ખિપિતું તયો વાટે – વેળુવાટં, કણ્ડકવાટં [વટે વેળુવટં કણ્ડકવટં (સ્યા॰)], પરિખ''ન્તિ. કોટ્ઠકો ન હોતિ. તથેવ અજકાપિ પસુકાપિ ઉપરોપે વિહેઠેન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કોટ્ઠકં અપેસિં યમકકવાટં તોરણં પલિઘ''ન્તિ. કોટ્ઠકે તિણચુણ્ણં પરિપતતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, ઓગુમ્ફેત્વા ઉલ્લિત્તાવલિત્તં કાતું – સેતવણ્ણં કાળવણ્ણં ગેરુકપરિકમ્મં માલાકમ્મં લતાકમ્મં મકરદન્તકં પઞ્ચપટિક''ન્તિ. આરામો ચિક્ખલ્લો હોતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મરુમ્બં ઉપકિરિતુ''ન્તિ. ન પરિયાપુણન્તિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પદરસિલં નિક્ખિપિતુ''ન્તિ. ઉદકં સન્તિટ્ઠતિ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદકનિદ્ધમન''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો સઙ્ઘસ્સ અત્થાય સુધામત્તિકાલેપનં પાસાદં કારેતુકામો હોતિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો ભગવતા છદનં અનુઞ્ઞાતં, કિં અનનુઞ્ઞાત''ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચ છદનાનિ – ઇટ્ઠકાછદનં, સિલાછદનં, સુધાછદનં, તિણચ્છદનં, પણ્ણચ્છદન''ન્તિ.

પઠમભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૨. દુતિયભાણવારો

અનાથપિણ્ડિકવત્થુ

304. તેન ખો પન સમયેન અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ ભગિનિપતિકો હોતિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ રાજગહં અગમાસિ કેનચિદેવ કરણીયેન. તેન ખો પન સમયેન રાજગહકેન સેટ્ઠિના સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો હોતિ. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી દાસે ચ કમ્મકારે [કમ્મકરે (સી॰ સ્યા॰)] ચ આણાપેસિ – ''તેન હિ, ભણે, કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય યાગુયો પચથ, ભત્તાનિ પચથ, સૂપાનિ સમ્પાદેથ, ઉત્તરિભઙ્ગાનિ સમ્પાદેથા''તિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ એતદહોસિ – ''પુબ્બે ખ્વાયં ગહપતિ મયિ આગતે સબ્બકિચ્ચાનિ નિક્ખિપિત્વા મમઞ્ઞેવ સદ્ધિં પટિસમ્મોદતિ. સોદાનાયં વિક્ખિત્તરૂપો દાસે ચ કમ્મકારે ચ આણાપેસિ – 'તેન હિ, ભણે, કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય યાગુયો પચથ, ભત્તાનિ પચથ, સૂપાનિ સમ્પાદેથ, ઉત્તરિભઙ્ગાનિ સમ્પાદેથા'તિ. કિં નુ ખો ઇમસ્સ ગહપતિસ્સ આવાહો વા ભવિસ્સતિ, વિવાહો વા ભવિસ્સતિ, મહાયઞ્ઞો વા પચ્ચુપટ્ઠિતો , રાજા વા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો નિમન્તિતો સ્વાતનાય સદ્ધિં બલકાયેના''તિ?

અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી દાસે ચ કમ્મકારે ચ આણાપેત્વા યેન અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા અનાથપિણ્ડિકેન ગહપતિના સદ્ધિં પટિસમ્મોદિત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો રાજગહકં સેટ્ઠિં અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ એતદવોચ – ''પુબ્બે ખો ત્વં, ગહપતિ, મયિ આગતે સબ્બકિચ્ચાનિ

નિક્ખિપિત્વા મમઞ્ઞેવ સદ્ધિં પટિસમ્મોદસિ. સોદાનિ ત્વં વિક્ખિત્તરૂપો દાસે ચ કમ્મકારે ચ આણાપેસિ – 'તેન હિ, ભણે, કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય યાગુયો પચથ, ભત્તાનિ પચથ, સૂપાનિ સમ્પાદેથ, ઉત્તરિભઙ્ગાનિ સમ્પાદેથા'તિ. કિં નુ ખો તે, ગહપતિ, આવાહો વા ભવિસ્સતિ, વિવાહો વા ભવિસ્સતિ, મહાયઞ્ઞો વા પચ્ચુપટ્ઠિતો, રાજા વા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો નિમન્તિતો સ્વાતનાય સદ્ધિં બલકાયેના''તિ? ''ન મે, ગહપતિ, આવાહો વા ભવિસ્સતિ, નાપિ વિવાહો વા ભવિસ્સતિ, નાપિ રાજા વા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો નિમન્તિતો સ્વાતનાય સદ્ધિં બલકાયેન; અપિ ચ મે મહાયઞ્ઞો પચ્ચુપટ્ઠિતો; સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો''તિ. ''બુદ્ધોતિ ત્વં, ગહપતિ, વદેસી''તિ? ''બુદ્ધો ત્યાહં, ગહપતિ, વદામી''તિ. ''બુદ્ધોતિ ત્વં, ગહપતિ, વદેસી''તિ? ''બુદ્ધો ત્યાહં, ગહપતિ, વદામી''તિ. ''બુદ્ધોતિ ત્વં, ગહપતિ, વદેસી''તિ? ''બુદ્ધો ત્યાહં, ગહપતિ, વદામી''તિ. ''ઘોસોપિ ખો એસો, ગહપતિ, દુલ્લભો લોકસ્મિં યદિદં – બુદ્ધો બુદ્ધોતિ. સક્કા નુ ખો, ગહપતિ, ઇમં કાલં તં ભગવન્તં દસ્સનાય ઉપસઙ્કમિતું અરહન્તં સમ્માસમ્બુદ્ધ''ન્તિ? ''અકાલો ખો, ગહપતિ, ઇમં કાલં તં ભગવન્તં દસ્સનાય ઉપસઙ્કમિતું અરહન્તં સમ્માસમ્બુદ્ધં. સ્વેદાનિ ત્વં કાલેન તં ભગવન્તં દસ્સનાય ઉપસઙ્કમિસ્સસિ અરહન્તં સમ્માસમ્બુદ્ધ''ન્તિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ – સ્વેદાનાહં કાલેન તં ભગવન્તં દસ્સનાય ઉપસઙ્કમિસ્સામિ અરહન્તં સમ્માસમ્બુદ્ધન્તિ – બુદ્ધગતાય સતિયા નિપજ્જિત્વા રત્તિયા સુદં તિક્ખત્તું વુટ્ઠાસિ પભાતં મઞ્ઞમાનો.

૩૦૫. [સં॰ નિ॰ ૧.૨૪૨] અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ યેન સિવકદ્વારં [સીવદ્વારં (સી॰), સીતવનદ્વારં (સ્યા॰)] તેનુપસઙ્કમિ. અમનુસ્સા દ્વારં વિવરિંસુ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ નગરમ્હા નિક્ખન્તસ્સ આલોકો અન્તરધાયિ, અન્ધકારો પાતુરહોસિ, ભયં છમ્ભિતત્તં લોમહંસો ઉદપાદિ; તતોવ પુન નિવત્તિતુકામો અહોસિ. અથ ખો સિવકો [સીવકો (સી॰ સ્યા॰)] યક્ખો અન્તરહિતો સદ્દમનુસ્સાવેસિ –

''સતં હત્થી સતં અસ્સા, સતં અસ્સતરીરથા;
સતં કઞ્ઞાસહસ્સાનિ, આમુક્કમણિકુણ્ડલા;
એકસ્સ પદવીતિહારસ્સ, કલં નાગ્ઘન્તિ સોળસિં [સોળસિન્તિ (સી॰ ક॰)].

''અભિક્કમ ગહપતિ અભિક્કમ ગહપતિ;
અભિક્કન્તં તે સેય્યો નો પટિક્કન્ત''ન્તિ.

અથ ખો અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ અન્ધકારો અન્તરધાયિ, આલોકો પાતુરહોસિ. યં અહોસિ ભયં છમ્ભિતત્તં લોમહંસો સો પટિપ્પસ્સમ્ભિ. દુતિયમ્પિ ખો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો...પે॰... અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ આલોકો અન્તરધાયિ, અન્ધકારો પાતુરહોસિ, ભયં છમ્ભિતત્તં લોમહંસો ઉદપાદિ, તતોવ પુન નિવત્તિતુકામો અહોસિ. તતિયમ્પિ ખો સિવકો યક્ખો અન્તરહિતો સદ્દમનુસ્સાવેસિ –

''સતં હત્થી સતં અસ્સા, સતં અસ્સતરીરથા;
સતં કઞ્ઞાસહસ્સાનિ, આમુક્કમણિકુણ્ડલા;
એકસ્સ પદવીતિહારસ્સ, કલં નાગ્ઘન્તિ સોળસિં.

''અભિક્કમ ગહપતિ અભિક્કમ ગહપતિ,
અભિક્કન્તં તે સેય્યો નો પટિક્કન્ત''ન્તિ.

તતિયમ્પિ ખો અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ અન્ધકારો અન્તરધાયિ , આલોકો પાતુરહોસિ, યં અહોસિ ભયં છમ્ભિતત્તં લોમહંસો, સો પટિપ્પસ્સમ્ભિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ યેન સીતવનં તેનુપસઙ્કમિ. તેન ખો પન સમયેન ભગવા રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં પચ્ચુટ્ઠાય અજ્ઝોકાસે ચઙ્કમતિ. અદ્દસા ખો ભગવા અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન ચઙ્કમા ઓરોહિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. નિસજ્જ ખો ભગવા અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં એતદવોચ – ''એહિ સુદત્તા''તિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ – નામેન મં ભગવા આલપતીતિ – હટ્ઠો ઉદગ્ગો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો પાદેસુ સિરસા નિપતિત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ''કચ્ચિ, ભન્તે, ભગવા સુખં સયિત્થા''તિ?

[સં॰ નિ॰ ૧.૨૪૨] ''સબ્બદા વે સુખં સેતિ, બ્રાહ્મણો પરિનિબ્બુતો;
યો ન લિમ્પતિ કામેસુ, સીતિભૂતો નિરૂપધિ.

''સબ્બા આસત્તિયો છેત્વા, વિનેય્ય હદયે દરં;
ઉપસન્તો સુખં સેતિ, સન્તિં પપ્પુય્ય ચેતસા''તિ [ચેતસોતિ (સી॰ સ્યા॰)].

અથ ખો ભગવા અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ અનુપુબ્બિં કથં [આનુપુબ્બિકથં (સી॰)] કથેસિ, સેય્યથિદં – દાનકથં સીલકથં સગ્ગકથં, કામાનં આદીનવં ઓકારં સંકિલેસં, નેક્ખમ્મે આનિસંસં પકાસેસિ. યદા ભગવા અઞ્ઞાસિ અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં કલ્લચિત્તં મુદુચિત્તં વિનીવરણચિત્તં ઉદગ્ગચિત્તં પસન્નચિત્તં, અથ યા બુદ્ધાનં સામુક્કંસિકા ધમ્મદેસના તં પકાસેસિ – દુક્ખં, સમુદયં, નિરોધં, મગ્ગં. સેય્યથાપિ નામ સુદ્ધં વત્થં અપગતકાળકં સમ્મદેવ રજનં પટિગ્ગણ્હેય્ય, એવમેવ અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ તસ્મિંયેવ આસને વિરજં વીતમલં ધમ્મચક્ખું ઉદપાદિ – યં કિઞ્ચિ સમુદયધમ્મં, સબ્બં તં નિરોધધમ્મન્તિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ દિટ્ઠધમ્મો પત્તધમ્મો વિદિતધમ્મો પરિયોગાળ્હધમ્મો તિણ્ણવિચિકિચ્છો વિગતકથંકથો વેસારજ્જપ્પત્તો અપરપ્પચ્ચયો સત્થુસાસને ભગવન્તં એતદવોચ – ''અભિક્કન્તં ભન્તે, અભિક્કન્તં ભન્તે! સેય્યથાપિ, ભન્તે, નિક્કુજ્જિતં વા ઉક્કુજ્જેય્ય, પટિચ્છન્નં વા વિવરેય્ય, મૂળ્હસ્સ વા મગ્ગં આચિક્ખેય્ય, અન્ધકારે વા તેલપજ્જોતં ધારેય્ય – ચક્ખુમન્તો રૂપાનિ દક્ખન્તીતિ – એવમેવં ભગવતા અનેકપરિયાયેન ધમ્મો પકાસિતો. એસાહં, ભન્તે, ભગવન્તં સરણં ગચ્છામિ, ધમ્મઞ્ચ, ભિક્ખુસઙ્ઘઞ્ચ. ઉપાસકં મં ભગવા ધારેતુ અજ્જતગ્ગે પાણુપેતં સરણં ગતં. અધિવાસેતુ ચ મે, ભન્તે, ભગવા સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના''તિ. અધિવાસેસિ ભગવા તુણ્હીભાવેન.

અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ ભગવતો અધિવાસનં વિદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અસ્સોસિ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી – ''અનાથપિણ્ડિકેન કિર ગહપતિના સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો''તિ.

૩૦૬. અથ ખો રાજગહકો સેટ્ઠી અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં એતદવોચ – ''તયા કિર, ગહપતિ, સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો. ત્વઞ્ચાસિ આગન્તુકો. દેમિ તે, ગહપતિ, વેય્યાયિકં યેન ત્વં બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ ભત્તં કરેય્યાસી''તિ. ''અલં, ગહપતિ અત્થિ મે વેય્યાયિકં યેનાહં બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ ભત્તં કરિસ્સામી''તિ.

અસ્સોસિ ખો રાજગહકો નેગમો – ''અનાથપિણ્ડિકેન કિર ગહપતિના સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો''તિ. અથ ખો રાજગહકો નેગમો અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં એતદવોચ – ''તયા કિર, ગહપતિ, સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો. ત્વઞ્ચાસિ આગન્તુકો. દેમિ તે, ગહપતિ, વેય્યાયિકં યેન ત્વં

બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ ભત્તં કરેય્યાસી''તિ. ''અલં અય્ય; અત્થિ મે વેય્યાયિકં યેનાહં બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ ભત્તં કરિસ્સામી''તિ.

અસ્સોસિ ખો રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો – ''અનાથપિણ્ડિકેન કિર ગહપતિના સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો''તિ. અથ ખો રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં એતદવોચ – ''તયા કિર, ગહપતિ, સ્વાતનાય બુદ્ધપ્પમુખો સઙ્ઘો નિમન્તિતો. ત્વઞ્ચાસિ આગન્તુકો. દેમિ તે, ગહપતિ, વેય્યાયિકં યેન ત્વં બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ ભત્તં કરેય્યાસી''તિ. ''અલં દેવ; અત્થિ મે વેય્યાયિકં યેનાહં બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ ભત્તં કરિસ્સામી''તિ.

અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ નિવેસને પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયાદાપેત્વા ભગવતો કાલં આરોચાપેસિ – ''કાલો, ભન્તે, નિટ્ઠિતં ભત્ત''ન્તિ. અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન રાજગહકસ્સ સેટ્ઠિસ્સ નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેન. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ બુદ્ધપ્પમુખં ભિક્ખુસઙ્ઘં પણીતેન ખાદનીયેન ભોજનીયેન સહત્થા સન્તપ્પેત્વા સમ્પવારેત્વા, ભગવન્તં ભુત્તાવિં ઓનીતપત્તપાણિં, એકમન્તં નિસીદિ . એકમન્તં નિસિન્નો ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ ભગવન્તં એતદવોચ – ''અધિવાસેતુ મે, ભન્તે, ભગવા સાવત્થિયં વસ્સાવાસં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના''તિ. ''સુઞ્ઞાગારે ખો, ગહપતિ, તથાગતા અભિરમન્તી''તિ. ''અઞ્ઞાતં ભગવા, અઞ્ઞાતં સુગતા''તિ. અથ ખો ભગવા અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેત્વા સમાદપેત્વા સમુત્તેજેત્વા સમ્પહંસેત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કામિ.

૩૦૭. તેન ખો પન સમયેન અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ બહુમિત્તો હોતિ બહુસહાયો આદેય્યવાચો. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ રાજગહે તં કરણીયં તીરેત્વા યેન સાવત્થિ તેન પક્કામિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ અન્તરામગ્ગે મનુસ્સે આણાપેસિ – ''આરામે , અય્યા, કરોથ, વિહારે પતિટ્ઠાપેથ, દાનાનિ પટ્ઠપેથ. બુદ્ધો લોકે ઉપ્પન્નો. સો ચ મયા ભગવા નિમન્તિતો ઇમિના મગ્ગેન આગચ્છિસ્સતી''તિ. અથ ખો તે મનુસ્સા અનાથપિણ્ડિકેન ગહપતિના ઉય્યોજિતા આરામે અકંસુ, વિહારે પતિટ્ઠાપેસું, દાનાનિ પટ્ઠપેસું.

અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ સાવત્થિં ગન્ત્વા સમન્તા સાવત્થિં અનુવિલોકેસિ – ''કત્થ નુ ખો ભગવા વિહરેય્ય? યં અસ્સ ગામતો નેવ અતિદૂરે ન અચ્ચાસન્ને, ગમનાગમનસમ્પન્નં, અત્થિકાનં અત્થિકાનં મનુસ્સાનં અભિક્કમનીયં, દિવા અપ્પાકિણ્ણં, રત્તિં અપ્પસદ્દં, અપ્પનિગ્ઘોસં, વિજનવાતં, મનુસ્સરાહસ્સેય્યકં, પટિસલ્લાનસારુપ્પ''ન્તિ.

અદ્દસા ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ જેતસ્સ કુમારસ્સ [રાજકુમારસ્સ (સી॰ સ્યા॰ કં॰)] ઉય્યાનં – ગામતો નેવ અતિદૂરે ન અચ્ચાસન્ને, ગમનાગમનસમ્પન્નં, અત્થિકાનં અત્થિકાનં મનુસ્સાનં અભિક્કમનીયં, દિવા અપ્પાકિણ્ણં, રત્તિં અપ્પસદ્દં, અપ્પનિગ્ઘોસં, વિજનવાતં, મનુસ્સરાહસ્સેય્યકં, પટિસલ્લાનસારુપ્પં. દિસ્વાન યેન જેતો કુમારો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા જેતં કુમારં એતદવોચ – ''દેહિ મે, અય્યપુત્ત, ઉય્યાનં આરામં કાતુ''ન્તિ [કેતું (વજીરબુદ્ધિટીકાયં)]. ''અદેય્યો, ગહપતિ, આરામો અપિ કોટિસન્થરેના''તિ. ''ગહિતો, અય્યપુત્ત, આરામો''તિ. ''ન, ગહપતિ, ગહિતો આરામો''તિ. ગહિતો ન ગહિતોતિ વોહારિકે મહામત્તે પુચ્છિંસુ. મહામત્તા એવમાહંસુ – ''યતો તયા , અય્યપુત્ત, અગ્ઘો કતો, ગહિતો આરામો''તિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ

સકટેહિ હિરઞ્ઞં નિબ્બાહાપેત્વા જેતવનં કોટિસન્થરં સન્થરાપેસિ. સકિં નીહટં હિરઞ્ઞં થોકસ્સ ઓકાસસ્સ કોટ્ઠકસામન્તા નપ્પહોતિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ મનુસ્સે આણાપેસિ – ''ગચ્છથ, ભણે, હિરઞ્ઞં આહરથ; ઇમં ઓકાસં સન્થરિસ્સામા''તિ.

અથ ખો જેતસ્સ કુમારસ્સ એતદહોસિ – ''ન ખો ઇદં ઓરકં ભવિસ્સતિ, યથાયં ગહપતિ તાવ બહું હિરઞ્ઞં પરિચ્ચજતી''તિ. અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં એતદવોચ – ''અલં, ગહપતિ; મા તં ઓકાસં સન્થરાપેસિ. દેહિ મે એતં ઓકાસં. મમેતં દાનં ભવિસ્સતી''તિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ – અયં ખો જેતો કુમારો અભિઞ્ઞાતો ઞાતમનુસ્સો; મહત્થિકો ખો પન એવરૂપાનં ઞાતમનુસ્સાનં ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે પસાદોતિ – તં ઓકાસં જેતસ્સ કુમારસ્સ પાદાસિ [અદાસિ (સ્યા॰)]. અથ ખો જેતો કુમારો તસ્મિં ઓકાસે કોટ્ઠકં માપેસિ.

અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ જેતવને વિહારે કારાપેસિ, પરિવેણાનિ કારાપેસિ, કોટ્ઠકે કારાપેસિ, ઉપટ્ઠાનસાલાયો કારાપેસિ, અગ્ગિસાલાયો કારાપેસિ, કપ્પિયકુટિયો કારાપેસિ, વચ્ચકુટિયો કારાપેસિ, ચઙ્કમે કારાપેસિ, ચઙ્કમનસાલાયો કારાપેસિ, ઉદપાને કારાપેસિ, ઉદપાનસાલાયો કારાપેસિ, જન્તાઘરે કારાપેસિ, જન્તાઘરસાલાયો કારાપેસિ, પોક્ખરણિયો કારાપેસિ, મણ્ડપે કારાપેસિ.

નવકમ્મદાનં

૩૦૮. અથ ખો ભગવા રાજગહે યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન વેસાલી તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન વેસાલી તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા સક્કચ્ચં નવકમ્મં કરોન્તિ. યેપિ ભિક્ખૂ નવકમ્મં અધિટ્ઠેન્તિ તેપિ સક્કચ્ચં ઉપટ્ઠેન્તિ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન . અથ ખો અઞ્ઞતરસ્સ દલિદ્દસ્સ તુન્નવાયસ્સ એતદહોસિ – ''ન ખો ઇદં ઓરકં ભવિસ્સતિ, યથયિમે મનુસ્સા સક્કચ્ચં નવકમ્મં કરોન્તિ; યંનૂનાહમ્પિ નવકમ્મં કરેય્ય''ન્તિ. અથ ખો સો દલિદ્દો તુન્નવાયો સામં ચિક્ખલ્લં મદ્દિત્વા ઇટ્ઠકાયો ચિનિત્વા કુટ્ટં ઉટ્ઠાપેસિ. તેન અકુસલકેન ચિતા વઙ્કા ભિત્તિ પરિપતિ. દુતિયમ્પિ ખો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો સો દલિદ્દો તુન્નવાયો સામં ચિક્ખલ્લં મદ્દિત્વા ઇટ્ઠકાયો ચિનિત્વા કુટ્ટં ઉટ્ઠાપેસિ. તેન અકુસલકેન ચિતા વઙ્કા ભિત્તિ પરિપતિ. અથ ખો સો દલિદ્દો તુન્નવાયો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''યે ઇમેસં સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં દેન્તિ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારં, તે ઇમે ઓવદન્તિ અનુસાસન્તિ, તેસઞ્ચ નવકમ્મં અધિટ્ઠેન્તિ. અહં પનમ્હિ દલિદ્દો. ન મં કોચિ ઓવદતિ વા અનુસાસતિ વા નવકમ્મં વા અધિટ્ઠેતી''તિ. અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ દલિદ્દસ્સ તુન્નવાયસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નવકમ્મં દાતું. નવકમ્મિકો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઉસ્સુક્કં આપજ્જિસ્સતિ – 'કિન્તિ નુ ખો વિહારો ખિપ્પં પરિયોસાનં ગચ્છેય્યા'તિ; ખણ્ડં ફુલ્લં પટિસઙ્ખરિસ્સતિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, દાતબ્બં. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૩૦૯. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ગહપતિનો વિહારં ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો નવકમ્મં દદેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામસ્સ ગહપતિનો વિહારં ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો નવકમ્મં દેતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ગહપતિનો વિહારં ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો નવકમ્મસ્સ દાનં, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દિન્નો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામસ્સ ગહપતિનો વિહારો ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો નવકમ્મં. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અગ્ગાસનાદિઅનુજાનનં

૩૧૦. અથ ખો ભગવા વેસાલિયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન સાવત્થિ તેન ચારિકં પક્કામિ . તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં અન્તેવાસિકા ભિક્ખૂ બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ પુરતો પુરતો ગન્ત્વા વિહારે પરિગ્ગણ્હન્તિ, સેય્યાયો પરિગ્ગણ્હન્તિ – ઇદં અમ્હાકં ઉપજ્ઝાયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં આચરિયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં ભવિસ્સતી’’તિ.

અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો ગન્ત્વા વિહારેસુ પરિગ્ગહિતેસુ, સેય્યાસુ પરિગ્ગહિતાસુ, સેય્યં અલભમાનો અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસીદિ. અથ ખો ભગવા રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં પચ્ચુટ્ઠાય ઉક્કાસિ. આયસ્માપિ સારિપુત્તો ઉક્કાસિ. ‘‘કો એત્થા’’તિ? ‘‘અહં, ભગવા, સારિપુત્તો’’તિ. ‘‘કિસ્સ ત્વં, સારિપુત્તં, ઇધ નિસિન્નો’’તિ? અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં અન્તેવાસિકા ભિક્ખૂ બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ પુરતો પુરતો ગન્ત્વા વિહારે પરિગ્ગણ્હન્તિ, સેય્યાયો પરિગ્ગણ્હન્તિ – ઇદં અમ્હાકં ઉપજ્ઝાયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં આચરિયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં ભવિસ્સતી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… ‘‘કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ પુરતો પુરતો ગન્ત્વા વિહારે પરિગ્ગહેસ્સન્તિ, સેય્યાયો પરિગ્ગહેસ્સન્તિ – ઇદં અમ્હાકં ઉપજ્ઝાયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં આચરિયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં ભવિસ્સતીતિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘કો, ભિક્ખવે, અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ?

એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, ખત્તિયકુલા પબ્બજિતો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, બ્રાહ્મણકુલા પબ્બજિતો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, ગહપતિકુલા પબ્બજિતો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, સુત્તન્તિકો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, વિનયધરો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, ધમ્મકથિકો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, પઠમસ્સ ઝાનસ્સ લાભી સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, દુતિયસ્સ ઝાનસ્સ લાભી સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા, તતિયસ્સ ઝાનસ્સ લાભી સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ’’ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ‘‘યો, ભગવા,

ચતુત્થસ્સ ઝાનસ્સ લાભી સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ''ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''યો, ભગવા, સોતાપન્નો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ''ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''યો, ભગવા, સકદાગામી...પે॰... યો, ભગવા, અનાગામી...પે॰... યો, ભગવા , અરહા સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ''ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''યો, ભગવા, તેવિજ્જો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ''ન્તિ. એકચ્ચે ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''યો, ભગવા, છળભિઞ્ઞો સો અરહતિ અગ્ગાસનં અગ્ગોદકં અગ્ગપિણ્ડ''ન્તિ.

૩૧૧. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ભૂતપુબ્બં, ભિક્ખવે, હિમવન્તપદેસે [હિમવન્તપસ્સે (સી॰ સ્યા॰)] મહાનિગ્રોધો અહોસિ. તં તયો સહાયા ઉપનિસ્સાય વિહરિંસુ – તિત્તિરો ચ, મક્કટો ચ, હત્થિનાગો ચ. તે અઞ્ઞમઞ્ઞં અગારવા અપ્પતિસ્સા અસભાગવુત્તિકા વિહરન્તિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, તેસં સહાયાનં એતદહોસિ – ‘અહો નૂન મયં જાનેય્યામ યં અમ્હાકં જાતિયા મહન્તતરં તં મયં સક્કરેય્યામ ગરું કરેય્યામ માનેય્યામ પૂજેય્યામ, તસ્સ ચ મયં ઓવાદે તિટ્ઠેય્યામા’તિ.

''અથ ખો, ભિક્ખવે, તિત્તિરો ચ મક્કટો ચ હત્થિનાગં પુચ્છિંસુ – ‘ત્વં, સમ્મ, કિં પોરાણં સરસી’તિ? ‘યદાહં, સમ્મા, પોતો હોમિ, ઇમં નિગ્રોધં અન્તરા સત્થીનં [અન્તરાસત્થિકં (સી॰)] કરિત્વા અતિક્કમામિ, અગ્ગઙ્કુરકં મે ઉદરં છુપતિ. ઇમાહં, સમ્મા, પોરાણં સરામી’તિ.

''અથ ખો, ભિક્ખવે, તિત્તિરો ચ હત્થિનાગો ચ મક્કટં પુચ્છિંસુ – ‘ત્વં, સમ્મ, કિં પોરાણં સરસી’તિ? ‘યદાહં, સમ્મા, છાપો હોમિ, છમાયં નિસીદિત્વા ઇમસ્સ નિગ્રોધસ્સ અગ્ગઙ્કુરકં ખાદામિ. ઇમાહં, સમ્મા, પોરાણં સરામી’તિ.

''અથ ખો, ભિક્ખવે, મક્કટો ચ હત્થિનાગો ચ તિત્તિરં પુચ્છિંસુ – ‘ત્વં, સમ્મ, કિં પોરાણં સરસી’તિ? ‘અમુકસ્મિં, સમ્મા, ઓકાસે મહાનિગ્રોધો અહોસિ. તતો અહં ફલં ભક્ખિત્વા ઇમસ્મિં ઓકાસે વચ્ચં અકાસિં; તસ્સાયં નિગ્રોધો જાતો. તદાહં, સમ્મા, જાતિયા મહન્તતરો’તિ .

''અથ ખો, ભિક્ખવે, મક્કટો ચ હત્થિનાગો ચ તિત્તિરં એતદવોચું – ‘ત્વં, સમ્મ, અમ્હાકં જાતિયા મહન્તતરો. તં મયં સક્કરિસ્સામ ગરું કરિસ્સામ માનેસ્સામ પૂજેસ્સામ, તુય્હઞ્ચ મયં ઓવાદે પતિટ્ઠિસ્સામા’તિ. અથ ખો, ભિક્ખવે, તિત્તિરો મક્કટઞ્ચ હત્થિનાગઞ્ચ પઞ્ચસુ સીલેસુ સમાદપેસિ, અત્તના ચ પઞ્ચસુ સીલેસુ સમાદાય વત્તતિ. તે અઞ્ઞમઞ્ઞં સગારવા સપ્પતિસ્સા સભાગવુત્તિકા વિહરિત્વા કાયસ્સ ભેદા પરં મરણા સુગતિં સગ્ગં લોકં ઉપપજ્જિંસુ. એવં ખો તં, ભિક્ખવે, તિત્તિરિયં નામ બ્રહ્મચરિયં અહોસિ.

[જા॰ ૧.૧.૩૭] ''યે વુડ્ઢમપચાયન્તિ, નરા ધમ્મસ્સ કોવિદા;
દિટ્ઠે ધમ્મે ચ પાસંસા, સમ્પરાયે ચ સુગ્ગતી''તિ.

''તે હિ નામ, ભિક્ખવે, તિરચ્છાનગતા પાણા અઞ્ઞમઞ્ઞં સગારવા સપ્પતિસ્સા સભાગવુત્તિકા વિહરિસ્સન્તિ. ઇધ ખો તં, ભિક્ખવે, સોભેથ યં તુમ્હે એવં સ્વાક્ખાતે ધમ્મવિનયે પબ્બજિતા સમાના અઞ્ઞમઞ્ઞં અગારવા અપ્પતિસ્સા અસભાગવુત્તિકા વિહરેય્યાથ? નેતં, ભિક્ખવે , અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં, પચ્ચુટ્ઠાનં, અઞ્જલિકમ્મં,

સામીચિકમ્મં, અગ્ગાસનં, અગ્ગોદકં, અગ્ગપિણ્ડં. ન ચ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘિકં યથાવુડ્ઢં પટિબાહિતબ્બં. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

અવન્દિયાદિપુગ્ગલા

૩૧૨. ''દસયિમે , ભિક્ખવે, અવન્દિયા – પુરે ઉપસમ્પન્નેન પચ્છા ઉપસમ્પન્નો અવન્દિયો, અનુપસમ્પન્નો અવન્દિયો, નાનાસંવાસકો વુડ્ઢતરો અધમ્મવાદી અવન્દિયો, માતુગામો અવન્દિયો, પણ્ડકો અવન્દિયો, પારિવાસિકો અવન્દિયો, મૂલાયપટિકસ્સનારહો અવન્દિયો, માનત્તારહો અવન્દિયો, માનત્તચારિકો અવન્દિયો, અબ્ભાનારહો અવન્દિયો. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, દસ અવન્દિયા.

''તયોમે, ભિક્ખવે, વન્દિયા – પચ્છા ઉપસમ્પન્નેન પુરે ઉપસમ્પન્નો વન્દિયો, નાનાસંવાસકો વુડ્ઢતરો ધમ્મવાદી વન્દિયો, સદેવકે ભિક્ખવે લોકે સમારકે સબ્રહ્મકે સસ્સમણબ્રાહ્મણિયા પજાય સદેવમનુસ્સાય તથાગતો અરહં સમ્માસમ્બુદ્ધો વન્દિયો. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, તયો વન્દિયા''તિ.

આસનપ્પટિબાહનપટિક્ખેપં

૩૧૩. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા સઙ્ઘં ઉદ્દિસ્સ મણ્ડપે પટિયાદેન્તિ, સન્થરે પટિયાદેન્તિ, ઓકાસે પટિયાદેન્તિ. છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં અન્તેવાસિકા ભિક્ખૂ – 'સઙ્ઘિકઞ્ઞેવ ભગવતા યથાવુડ્ઢં અનુઞ્ઞાતં , નો ઉદ્દિસ્સકત'ન્તિ બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ પુરતો પુરતો ગન્ત્વા મણ્ડપેપિ પરિગ્ગણ્હન્તિ, સન્થરેપિ પરિગ્ગણ્હન્તિ, ઓકાસેપિ પરિગ્ગણ્હન્તિ – ઇદં અમ્હાકં ઉપજ્ઝાયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં આચરિયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં ભવિસ્સતીતિ. અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો ગન્ત્વા મણ્ડપેસુ પરિગ્ગહિતેસુ, સન્થરેસુ પરિગ્ગહિતેસુ, ઓકાસેસુ પરિગ્ગહિતેસુ, ઓકાસં અલભમાનો અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસીદિ. અથ ખો ભગવા રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં પચ્ચુટ્ઠાય ઉક્કાસિ. આયસ્માપિ સારિપુત્તો ઉક્કાસિ. ''કો એત્થા''તિ? ''અહં, ભગવા, સારિપુત્તો''તિ. ''કિસ્સ ત્વં, સારિપુત્ત, ઇધ નિસિન્નો''તિ? અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો ભગવતો એતમત્થં આરોચેસિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયાનં ભિક્ખૂનં અન્તેવાસિકા ભિક્ખૂ – 'સઙ્ઘિકઞ્ઞેવ ભગવતા યથાવુડ્ઢં અનુઞ્ઞાતં, નો ઉદ્દિસ્સકત'ન્તિ બુદ્ધપ્પમુખસ્સ સઙ્ઘસ્સ પુરતો પુરતો ગન્ત્વા મણ્ડપે પરિગ્ગણ્હન્તિ, સન્થરે પરિગ્ગણ્હન્તિ, ઓકાસે પરિગ્ગણ્હન્તિ – ઇદં અમ્હાકં ઉપજ્ઝાયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં આચરિયાનં ભવિસ્સતિ, ઇદં અમ્હાકં ભવિસ્સતી''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, ઉદ્દિસ્સકતમ્પિ યથાવુડ્ઢં પટિબાહેતબ્બં. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

ગિહિવિકતઅનુજાનનં

૩૧૪. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ભત્તગ્ગે અન્તરઘરે ઉચ્ચાસયનમહાસયનાનિ પઞ્ઞપેન્તિ, સેય્યથિદં – આસન્દિં, પલ્લઙ્કં, ગોનકં, ચિત્તકં, પટિકં, પટલિકં, તૂલિકં, વિકતિકં, ઉદ્દલોમિં, એકન્તલોમિં, કટ્ટિસ્સં, કોસેય્યં [કોસેય્યં કમ્બલં (સી॰ સ્યા॰)], કુત્તકં, હત્થત્થરં, અસ્સત્થરં, રથત્થરં, અજિનપવેણિં, કદલિમિગપવરપચ્ચત્થરણં, સઉત્તરચ્છદં, ઉભતોલોહિતકૂપધાનં. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાભિનિસીદન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઠપેત્વા તીણિ – આસન્દિં, પલ્લઙ્કં, તૂલિકં – ગિહિવિકતં [ગિહિવિકટં (સી॰ ક॰), અવસેસં ગિહિવિકટં (સ્યા॰)] અભિનિસીદિતું, નત્વેવ અભિનિપજ્જિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ભત્તગ્ગે અન્તરઘરે તૂલોનદ્ધં મઞ્ચમ્પિ પીઠમ્પિ પઞ્ઞપેન્તિ . ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા નાભિનિસીદન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિહિવિકતં અભિનિસીદિતું, નત્વેવ અભિનિપજ્જિતુ’’ન્તિ.

જેતવનવિહારાનુમોદના

૩૧૫. અથ ખો ભગવા અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન સાવત્થિ તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અધિવાસેતુ મે, ભન્તે, ભગવા સ્વાતનાય ભત્તં સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેના’’તિ. અધિવાસેસિ ભગવા તુણ્હીભાવેન. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ ભગવતો અધિવાસનં વિદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન પણીતં ખાદનીયં ભોજનીયં પટિયાદાપેત્વા ભગવતો કાલં આરોચાપેસિ – ‘‘કાલો, ભન્તે, નિટ્ઠિતં ભત્ત’’ન્તિ. અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન અનાથપિણ્ડિકસ્સ ગહપતિસ્સ નિવેસનં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ સદ્ધિં ભિક્ખુસઙ્ઘેન. અથ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ બુદ્ધપ્પમુખં ભિક્ખુસઙ્ઘં પણીતેન ખાદનીયેન ભોજનીયેન સહત્થા સન્તપ્પેત્વા સમ્પવારેત્વા, ભગવન્તં ભુત્તાવિં ઓનીતપત્તપાણિં, એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘કથાહં, ભન્તે, જેતવને પટિપજ્જામી’’તિ? ‘‘તેન હિ ત્વં, ગહપતિ, જેતવનં આગતાનાગતસ્સ ચાતુદ્દિસસ્સ સઙ્ઘસ્સ પતિટ્ઠપેહી’’તિ. ‘‘એવં ભન્તે’’તિ ખો અનાથપિણ્ડિકો ગહપતિ ભગવતો પટિસ્સુત્વા જેતવનં આગતાનાગતસ્સ ચાતુદ્દિસસ્સ સઙ્ઘસ્સ પતિટ્ઠાપેસિ.

અથ ખો ભગવા અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં ઇમાહિ ગાથાહિ અનુમોદિ –

‘‘સીતં ઉણ્હં પટિહન્તિ, તતો વાળમિગાનિ ચ;
સરીસપે ચ મકસે, સિસિરે ચાપિ વુટ્ઠિયો.

‘‘તતો વાતાતપો ઘોરો, સઞ્જાતો પટિહઞ્ઞતિ;
લેણત્થઞ્ચ સુખત્થઞ્ચ, ઝાયિતુઞ્ચ વિપસ્સિતું.

‘‘વિહારદાનં સઙ્ઘસ્સ, અગ્ગં બુદ્ધેન વણ્ણિતં;
તસ્મા હિ પણ્ડિતો પોસો, સમ્પસ્સં અત્થમત્તનો.

‘‘વિહારે કારયે રમ્મે, વાસયેત્થ બહુસ્સુતે;
તેસં અન્નઞ્ચ પાનઞ્ચ, વત્થસેનાસનાનિ ચ;
દદેય્ય ઉજુભૂતેસુ, વિપ્પસન્નેન ચેતસા.

‘‘તે તસ્સ ધમ્મં દેસેન્તિ, સબ્બદુક્ખાપનૂદનં;
યં સો ધમ્મં ઇધઞ્ઞાય, પરિનિબ્બાતિ અનાસવો’’તિ.

અથ ખો ભગવા અનાથપિણ્ડિકં ગહપતિં ઇમાહિ ગાથાહિ અનુમોદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના પક્કામિ.

આસનપ્પટિબાહનાદિ

૩૧૬. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ આજીવકસાવકસ્સ મહામત્તસ્સ સઙ્ઘભત્તં હોતિ. આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો પચ્છા આગન્ત્વા વિપ્પકતભોજનં આનન્તરિકં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેસિ. ભત્તગ્ગં કોલાહલં અહોસિ. અથ ખો સો મહામત્તો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા પચ્છા આગન્ત્વા વિપ્પકતભોજનં આનન્તરિકં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેસ્સન્તિ! ભત્તગ્ગં કોલાહલં અહોસિ. નનુ નામ લબ્ભા અઞ્ઞત્રાપિ નિસિન્નેન યાવદત્થં ભુઞ્જિતુ’’ન્તિ? અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તસ્સ મહામત્તસ્સ ઉજ્ઝાયન્તસ્સ ખિય્યન્તસ્સ વિપાચેન્તસ્સ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો પચ્છા આગન્ત્વા વિપ્પકતભોજનં આનન્તરિકં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેસ્સતિ! ભત્તગ્ગં કોલાહલં અહોસી’’તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, પચ્છા આગન્ત્વા વિપ્પકતભોજનં આનન્તરિકં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેસિ, ભત્તગ્ગં કોલાહલં અહોસી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… ‘‘કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, પચ્છા આગન્ત્વા વિપ્પકતભોજનં આનન્તરિકં ભિક્ખું વુટ્ઠાપેસ્સસિ? ભત્તગ્ગં કોલાહલં અહોસિ. નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, વિપ્પકતભોજનો [ભોજનો આનન્તરિકો (સ્યા॰)] ભિક્ખુ વુટ્ઠાપેતબ્બો. યો વુટ્ઠાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. સચે વુટ્ઠાપેતિ, પવારિતો ચ હોતિ, ‘ગચ્છ ઉદકં આહરા’તિ વત્તબ્બો. એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, સાધુકં સિત્થાનિ ગિલિત્વા વુડ્ઢતરસ્સ ભિક્ખુનો આસનં દાતબ્બં. ન ત્વેવાહં, ભિક્ખવે, કેનચિ પરિયાયેન વુડ્ઢતરસ્સ ભિક્ખુનો આસનં પટિબાહિતબ્બન્તિ વદામિ. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સાતિ’’.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ગિલાને ભિક્ખૂ વુટ્ઠાપેન્તિ. ગિલાના એવં વદેન્તિ – ‘‘ન મયં, આવુસો, સક્કોમ વુટ્ઠાતું, ગિલાનામ્હા’’તિ. ‘‘મયં આયસ્મન્તે વુટ્ઠાપેસ્સામા’’તિ પરિગ્ગહેત્વા વુટ્ઠાપેત્વા ઠિતકે મુઞ્ચન્તિ. ગિલાના મુચ્છિતા પપતન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘ન, ભિક્ખવે, ગિલાનો વુટ્ઠાપેતબ્બો. યો વુટ્ઠાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ‘ગિલાના મયમ્હા અવુટ્ઠાપનીયા’તિ વરસેય્યાયો પલિબુદ્ધેન્તિ [પલિબુન્ધન્તિ (ક॰)]. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગિલાનસ્સ પતિરૂપં સેય્યં દાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ લેસકપ્પેન સેનાસનં પટિબાહન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, લેસકપ્પેન સેનાસનં પટિબાહિતબ્બં. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

[પાચિ॰ ૧૨૨] તેન ખો પન સમયેન સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ અઞ્ઞતરં પચ્ચન્તિમં મહાવિહારં પટિસઙ્ખરોન્તિ – ‘ઇધ મયં વસ્સં વસિસ્સામા’તિ. અદ્દસંસુ [અદ્દસાસું (ક॰)] ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ વિહારં [અઞ્ઞતરં વિહારં (ક॰)] પટિસઙ્ખરોન્તે. દિસ્વાન એવમાહંસુ – ‘‘ઇમે, આવુસો, સત્તરસવગ્ગિયા ભિક્ખૂ વિહારં

પટિસઙ્ખરોન્તિ. હન્દ ને વુટ્ઠાપેસ્સામા''તિ. એકચ્ચે એવમાહંસુ – ''આગમેથાવુસો, યાવ પટિસઙ્ખરોન્તિ, પટિસઙ્ખતે વુટ્ઠાપેસ્સામા''તિ. અથ ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સત્તરસવગ્ગિયે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''ઉટ્ઠેથાવુસો, અમ્હાકં વિહારો પાપુણાતી''તિ. ''નનુ, આવુસો, પટિકચ્ચેવ આચિક્ખિતબ્બં? મયઞ્ચઞ્ઞં પટિસઙ્ખરેય્યામા''તિ. ''નનુ, આવુસો, સઙ્ઘિકો વિહારો''તિ? ''આમાવુસો, સઙ્ઘિકો વિહારો''તિ. ''ઉટ્ઠેથાવુસો, અમ્હાકં વિહારો પાપુણાતી''તિ. ''મહલ્લકો, આવુસો, વિહારો; તુમ્હેપિ વસથ, મયમ્પિ વસિસ્સામા''તિ. ''ઉટ્ઠેથાવુસો, અમ્હાકં વિહારો પાપુણાતી''તિ કુપિતા અનત્તમના ગીવાયં ગહેત્વા નિક્કડ્ઢન્તિ. તે નિક્કડ્ઢિયમાના રોદન્તિ. ભિક્ખૂ એવમાહંસુ – ''કિસ્સ તુમ્હે, આવુસો, રોદથા''તિ? ''ઇમે, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના અમ્હે સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢન્તી''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કુપિતા અનત્તમના ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર, તુમ્હે ભિક્ખવે, કુપિતા અનત્તમના સઙ્ઘિકા વિહારા ભિક્ખૂ નિક્કડ્ઢથા''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, કુપિતેન અનત્તમનેન ભિક્ખુ સઙ્ઘિકા વિહારા નિક્કડ્ઢિતબ્બો. યો નિક્કડ્ઢેય્ય, યથાધમ્મો કારેતબ્બો. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સેનાસનં ગાહેતુ''ન્તિ.

સેનાસનગ્ગાહાપકસમ્મુતિ

૩૧૭. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – 'કેન નુ ખો સેનાસનં ગાહેતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું સેનાસનગ્ગાહાપકં સમ્મન્નિતું – યો ન છન્દાગતિં ગચ્છેય્ય, ન દોસાગતિં ગચ્છેય્ય, ન મોહાગતિં ગચ્છેય્ય, ન ભયાગતિં ગચ્છેય્ય, ગહિતાગહિતઞ્ચ જાનેય્ય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો –

''પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સેનાસનગ્ગાહાપકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સેનાસનગ્ગાહાપકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સેનાસનગ્ગાહાપકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સેનાસનગ્ગાહાપકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ .

૩૧૮. અથ ખો સેનાસનગ્ગાહાપકાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કથં નુ ખો સેનાસનં ગાહેતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઠમં ભિક્ખૂ ગણેતું , ભિક્ખૂ ગણેત્વા સેય્યા ગણેતું, સેય્યા ગણેત્વા સેય્યગ્ગેન ગાહેતુ''ન્તિ. સેય્યગ્ગેન ગાહેન્તા સેય્યા ઉસ્સારયિંસુ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વિહારગ્ગેન ગાહેતુ''ન્તિ. વિહારગ્ગેન ગાહેન્તા વિહારા ઉસ્સારયિંસુ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પરિવેણગ્ગેન ગાહેતુ''ન્તિ. પરિવેણગ્ગેન ગાહેન્તા પરિવેણા ઉસ્સારયિંસુ...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અનુભાગમ્પિ દાતું. ગહિતે અનુભાગે અઞ્ઞો ભિક્ખુ આગચ્છતિ, ન અકામા દાતબ્બો''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નિસ્સીમે ઠિતસ્સ સેનાસનં ગાહેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, નિસ્સીમે ઠિતસ્સ સેનાસનં ગાહેતબ્બં. યો ગાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સેનાસનં ગહેત્વા સબ્બકાલં પટિબાહન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, સેનાસનં ગહેત્વા સબ્બકાલં પટિબાહેતબ્બં. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વસ્સાનં તેમાસં પટિબાહિતું, ઉતુકાલં પન ન પટિબાહિતુ’’ન્તિ.

અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કતિ નુ ખો સેનાસનગ્ગાહા’’તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘તયો મે, ભિક્ખવે, સેનાસનગ્ગાહા – પુરિમકો, પચ્છિમકો, અન્તરામુત્તકો. અપરજ્જુગતાય આસાળ્હિયા પુરિમકો ગાહેતબ્બો. માસગતાય આસાળ્હિયા પચ્છિમકો ગાહેતબ્બો. અપરજ્જુગતાય પવારણાય આયતિં વસ્સાવાસત્થાય અન્તરામુત્તકો ગાહેતબ્બો. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, તયો સેનાસનગ્ગાહા’’તિ.

દુતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૩. તતિયભાણવારો

૩૧૯. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો સાવત્થિયં સેનાસનં ગહેત્વા અઞ્ઞતરં ગામકાવાસં અગમાસિ. તત્થપિ સેનાસનં અગ્ગહેસિ. અથ ખો તેસં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘અયં, આવુસો, આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો ભણ્ડનકારકો કલહકારકો વિવાદકારકો ભસ્સકારકો સઙ્ઘે અધિકરણકારકો. સચાયં ઇધ વસ્સં વસિસ્સતિ, સબ્બેવ મયં ન ફાસુ ભવિસ્સામ. હન્દ નં પુચ્છામા’’તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં એતદવોચું – ‘‘નનુ તયા, આવુસો ઉપનન્દ, સાવત્થિયં સેનાસનં ગહિત’’ન્તિ? ‘‘એવમાવુસો’’તિ. ‘‘કિં પન ત્વં, આવુસો ઉપનન્દ, એકો દ્વે પટિબાહસી’’તિ? ‘‘ઇધદાનાહં આવુસો, મુઞ્ચામિ; તત્થ ગણ્હામી’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આયસ્મા ઉપનન્દો સક્યપુત્તો એકો દ્વે પટિબાહેસ્સતી’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર ત્વં, ઉપનન્દ, એકો દ્વે પટિબાહસી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… ‘‘કથઞ્હિ નામ ત્વં, મોઘપુરિસ, એકો દ્વે પટિબાહિસ્સસિ? તત્થ તયા, મોઘપુરિસ, ગહિતં ઇધ મુત્તં, ઇધ તયા ગહિતં તત્ર મુત્તં. એવં ખો ત્વં, મોઘપુરિસ, ઉભયત્થ પરિબાહિરો. નેતં, મોઘપુરિસ, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, એકેન દ્વે પટિબાહેતબ્બા. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૩૨૦. [પાચિ॰ ૪૩૮] તેન ખો પન સમયેન ભગવા ભિક્ખૂનં અનેકપરિયાયેન વિનયકથં કથેતિ, વિનયસ્સ વણ્ણં ભાસતિ, વિનયપરિયત્તિયા વણ્ણં ભાસતિ, આદિસ્સ આદિસ્સ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ વણ્ણં ભાસતિ. ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘ભગવા ખો અનેકપરિયાયેન વિનયકથં કથેતિ, વિનયસ્સ વણ્ણં ભાસતિ, વિનયપરિયત્તિયા વણ્ણં ભાસતિ, આદિસ્સ આદિસ્સ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ વણ્ણં ભાસતિ. હન્દ મયં, આવુસો, આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ સન્તિકે વિનયં પરિયાપુણામા’’તિ. તેધ [તે ચ (સ્યા॰ ક॰)] બહૂ ભિક્ખૂ થેરા ચ નવા ચ મજ્ઝિમા ચ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ સન્તિકે વિનયં પરિયાપુણન્તિ. આયસ્મા ઉપાલિ ઠિતકોવ ઉદ્દિસતિ થેરાનં ભિક્ખૂનં ગારવેન. થેરાપિ ભિક્ખૂ ઠિતકાવ ઉદ્દિસાપેન્તિ ધમ્મગારવેન. તત્થ થેરા ચેવ ભિક્ખૂ કિલમન્તિ, આયસ્મા ચ ઉપાલિ કિલમતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નવકેન ભિક્ખુના ઉદ્દિસન્તેન સમકે વા આસને નિસીદિતું,

ઉચ્ચતરે વા ધમ્મગારવેન; થેરેન ભિક્ખુના ઉદ્દિસાપેન્તેન સમકે વા આસને નિસીદિતું, નીચતરે વા ધમ્મગારવેના''તિ.

તેન ખો પન સમયેન બહૂ ભિક્ખૂ આયસ્મતો ઉપાલિસ્સ સન્તિકે ઠિતકા ઉદ્દેસં પટિમાનેન્તા કિલમન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સમાનાસનિકેહિ સહ નિસીદિતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિત્તાવતા નુ ખો સમાનાસનિકો હોતી''તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિવસ્સન્તરેન સહ નિસીદિતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ સમાનાસનિકા મઞ્ચે [એકમઞ્ચે (સ્યા॰)] નિસીદિત્વા મઞ્ચં ભિન્દિંસુ, પીઠે [એકપીઠે (સ્યા॰)] નિસીદિત્વા પીઠં ભિન્દિંસુ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તિવગ્ગસ્સ મઞ્ચં, તિવગ્ગસ્સ પીઠ''ન્તિ. તિવગ્ગોપિ મઞ્ચે નિસીદિત્વા મઞ્ચં ભિન્દિ, પીઠે નિસીદિત્વા પીઠં ભિન્દિ... પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દુવગ્ગસ્સ મઞ્ચં, દુવગ્ગસ્સ પીઠ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અસમાનાસનિકેહિ સહ દીઘાસને નિસીદિતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઠપેત્વા પણ્ડકં, માતુગામં, ઉભતોબ્યઞ્જનકં, અસમાનાસનિકેહિ સહ દીઘાસને નિસીદિતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિત્તકં પચ્છિમં નુ ખો દીઘાસનં હોતી''તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, યં તિણ્ણં પહોતિ, એત્તકં પચ્છિમં દીઘાસન''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન વિસાખા મિગારમાતા સઙ્ઘસ્સ અત્થાય સાળિન્દં પાસાદં કારાપેતુકામા હોતિ હત્થિનખકં. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો ભગવતા પાસાદપરિભોગો અનુઞ્ઞાતો કિં અનનુઞ્ઞાતો''તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સબ્બં પાસાદપરિભોગ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન રઞ્ઞો પસેનદિસ્સ કોસલસ્સ અય્યિકા કાલઙ્કતા હોતિ. તસ્સ કાલઙ્કિરિયાય સઙ્ઘસ્સ બહું અકપ્પિયભણ્ડં ઉપ્પન્નં હોતિ, સેય્યથિદં – આસન્દિ, પલ્લઙ્કો, ગોનકો , ચિત્તકો, પટિકા, પટલિકા, તૂલિકા, વિકતિકા, ઉદ્દલોમી, એકન્તલોમી, કટ્ટિસ્સં, કોસેય્યં, કુત્તકં, હત્થત્થરં, અસ્સત્થરં, રથત્થરં, અજિનપ્પવેણિ, કદલિમિગપ્પવરપચ્ચત્થરણં, સઉત્તરચ્છદં, ઉભતોલોહિતકૂપધાનં. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આસન્દિયા પાદે છિન્દિત્વા પરિભુઞ્જિતું, પલ્લઙ્કસ્સ વાળે ભિન્દિત્વા પરિભુઞ્જિતું, તૂલિકં વિજટેત્વા બિબ્બોહનં કાતું, અવસેસં ભૂમત્થરણં [સુમ્મત્થરણં (સી॰ સ્યા॰)] કાતુ''ન્તિ.

અવિસ્સજ્જિયવત્થુ

૩૨૧. તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયા અવિદૂરે અઞ્ઞતરસ્મિં ગામકાવાસે આવાસિકા ભિક્ખૂ ઉપદ્દુતા હોન્તિ આગન્તુકગમિકાનં ભિક્ખૂનં સેનાસનં પઞ્ઞપેન્તા. અથ ખો તેસં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''એતરહિ ખો મયં, આવુસો, ઉપદ્દુતા આગન્તુકગમિકાનં ભિક્ખૂનં સેનાસનં પઞ્ઞપેન્તા. હન્દ મયં, આવુસો, સબ્બં સઙ્ઘિકં સેનાસનં એકસ્સ દેમ. તસ્સ સન્તકં પરિભુઞ્જિસ્સામા''તિ. તે સબ્બં સઙ્ઘિકં સેનાસનં એકસ્સ અદંસુ. આગન્તુકા ભિક્ખૂ તે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''અમ્હાકં, આવુસો, સેનાસનં પઞ્ઞાપેથા''તિ. ''નત્થાવુસો, સઙ્ઘિકં સેનાસનં; સબ્બં અમ્હેહિ એકસ્સ દિન્ન''ન્તિ. ''કિં પન તુમ્હે, આવુસો, સઙ્ઘિકં સેનાસનં વિસ્સજ્જેથા''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકં સેનાસનં

વિસ્સજ્જેસ્સન્તી''તિ [વિસ્સજ્જિસ્સન્તીતિ (ક॰)]! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકં સેનાસનં વિસ્સજ્જેન્તી''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... ''કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા સઙ્ઘિકં સેનાસનં વિસ્સજ્જેસ્સન્તિ? નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

''પઞ્ચિમાનિ, ભિક્ખવે, અવિસ્સજ્જિયાનિ, ન વિસ્સજ્જેતબ્બાનિ [ન વિસ્સજ્જિતબ્બાનિ (ક॰)], સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિસ્સજ્જિતાનિપિ અવિસ્સજ્જિતાનિ હોન્તિ. યો વિસ્સજ્જેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. કતમાનિ પઞ્ચ? આરામો, આરામવત્થુ – ઇદં પઠમં અવિસ્સજ્જિયં, ન વિસ્સજ્જેતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિસ્સજ્જિતમ્પિ અવિસ્સજ્જિતં હોતિ. યો વિસ્સજ્જેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''વિહારો, વિહારવત્થુ – ઇદં દુતિયં અવિસ્સજ્જિયં, ન વિસ્સજ્જેતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલ્લેન વા. વિસ્સજ્જિતમ્પિ અવિસ્સજ્જિતં હોતિ. યો વિસ્સજ્જેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''મઞ્ચો, પીઠં, ભિસિ, બિબ્બોહનં – ઇદં તતિયં અવિસ્સજ્જિયં, ન વિસ્સજ્જેતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિસ્સજ્જિતમ્પિ અવિસ્સજ્જિતં હોતિ. યો વિસ્સજ્જેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''લોહકુમ્ભી , લોહભાણકં, લોહવારકો, લોહકટાહં, વાસિ, પરસુ [ફરસુ (સી॰ સ્યા॰ ક॰)], કુઠારી [કુધારી (ક॰)], કુદાલો, નિખાદનં – ઇદં ચતુત્થં અવિસ્સજ્જિયં, ન વિસ્સજ્જેતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિસ્સજ્જિતમ્પિ અવિસ્સજ્જિતં હોતિ. યો વિસ્સજ્જેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''વલ્લિ, વેળુ, મુઞ્જં, પબ્બજં [બબ્બજં (સી॰)], તિણં, મત્તિકા, દારુભણ્ડં, મત્તિકાભણ્ડં – ઇદં પઞ્ચમં અવિસ્સજ્જિયં, ન વિસ્સજ્જેતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિસ્સજ્જિતમ્પિ અવિસ્સજ્જિતં હોતિ. યો વિસ્સજ્જેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. ઇમાનિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ અવિસ્સજ્જિયાનિ, ન વિસ્સજ્જેતબ્બાનિ, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિસ્સજ્જિતાનિપિ અવિસ્સજ્જિતાનિ હોન્તિ. યો વિસ્સજ્જેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સા''તિ.

અવેભઙ્ગિયવત્થુ

૩૨૨. અથ ખો ભગવા સાવત્થિયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન કીટાગિરિ તેન ચારિકં પક્કામિ મહતા ભિક્ખુસઙ્ઘેન સદ્ધિં પઞ્ચમત્તેહિ ભિક્ખુસતેહિ સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનેહિ ચ. અસ્સોસું ખો અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ – ''ભગવા કિર કીટાગિરિં આગચ્છતિ મહતા ભિક્ખુસઙ્ઘેન સદ્ધિં પઞ્ચમત્તેહિ ભિક્ખુસતેહિ સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનેહિ ચ''. ''હન્દ મયં, આવુસો, સબ્બં સઙ્ઘિકં સેનાસનં ભાજેમ. પાપિચ્છા સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના, પાપિકાનં ઇચ્છાનં વસં ગતા; ન મયં તેસં સેનાસનં પઞ્ઞપેસ્સામા''તિ, તે સબ્બં સઙ્ઘિકં સેનાસનં ભાજેસું. અથ ખો ભગવા અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન કીટાગિરિ તદવસરિ. અથ ખો ભગવા સમ્બહુલે ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ગચ્છથ તુમ્હે, ભિક્ખવે; અસ્સજિપુનબ્બસુકે ભિક્ખૂ ઉપસઙ્કમિત્વા એવં વદેથ – 'ભગવા, આવુસો, આગચ્છતિ મહતા ભિક્ખુસઙ્ઘેન સદ્ધિં પઞ્ચમત્તેહિ ભિક્ખુસતેહિ સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનેહિ ચ. ભગવતો ચ, આવુસો, સેનાસનં પઞ્ઞપેથ, ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ ચ, સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનાનઞ્ચા'''તિ. ''એવં ભન્તે''તિ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો પટિસ્સુત્વા યેન અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા અસ્સજિપુનબ્બસુકે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ''ભગવા, આવુસો, આગચ્છતિ

મહતા ભિક્ખુસઙ્ઘેન સદ્ધિં પઞ્ચમત્તેહિ ભિક્ખુસતેહિ સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનેહિ ચ . ભગવતો ચ, આવુસો, સેનાસનં પઞ્ઞપેથ, ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ ચ, સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનાનઞ્ચા''તિ. ''નત્થાવુસો, સઙ્ઘિકં સેનાસનં. સબ્બં અમ્હેહિ ભાજિતં. સ્વાગતં, આવુસો, ભગવતો. યસ્મિં વિહારે ભગવા ઇચ્છિસ્સતિ તસ્મિં વિહારે વસિસ્સતિ. પાપિચ્છા સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના, પાપિકાનં ઇચ્છાનં વસં ગતા. ન મયં તેસં સેનાસનં પઞ્ઞપેસ્સામા''તિ. ''કિં પન તુમ્હે, આવુસો, સઙ્ઘિકં સેનાસનં ભાજિત્થા''તિ? ''એવમાવુસો''તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અસ્સજિપુનબ્બસુકા ભિક્ખૂ સઙ્ઘિકં સેનાસનં ભાજેસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે...પે॰... ''સચ્ચં ભગવા''તિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા...પે॰... ''કથઞ્હિ નામ તે, ભિક્ખવે, મોઘપુરિસા સઙ્ઘિકં સેનાસનં ભાજેસ્સન્તિ? નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

''પઞ્ચિમાનિ, ભિક્ખવે, અવેભઙ્ગિયાનિ [અવેભઙ્ગિકાનિ (ક॰)], ન વિભજિતબ્બાનિ, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિભત્તાનિપિ અવિભત્તાનિ હોન્તિ. યો વિભજેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. કતમાનિ પઞ્ચ? આરામો, આરામવત્થુ – ઇદં પઠમં અવેભઙ્ગિયં, ન વિભજિતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિભત્તમ્પિ અવિભત્તં હોતિ. યો વિભજેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''વિહારો, વિહારવત્થુ – ઇદં દુતિયં અવેભઙ્ગિયં, ન વિભજિતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિભત્તમ્પિ અવિભત્તં હોતિ. યો વિભજેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''મઞ્ચો, પીઠં, ભિસિ, બિબ્બોહનં – ઇદં તતિયં અવેભઙ્ગિયં, ન વિભજિતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિભત્તમ્પિ અવિભત્તં હોતિ. યો વિભજેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''લોહકુમ્ભી, લોહભાણકં, લોહવારકો, લોહકટાહં, વાસી, પરસુ, કુઠારી, કુદાલો, નિખાદનં – ઇદં ચતુત્થં અવેભઙ્ગિયં, ન વિભજિતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિભત્તમ્પિ અવિભત્તં હોતિ. યો વિભજેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ.

''વલ્લી, વેળુ, મુઞ્જં, પબ્બજં, તિણં, મત્તિકા, દારુભણ્ડં, મત્તિકાભણ્ડં – ઇદં પઞ્ચમં અવેભઙ્ગિયં, ન વિભજિતબ્બં, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિભત્તમ્પિ અવિભત્તં હોતિ. યો વિભજેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સ. ઇમાનિ ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ અવેભઙ્ગિયાનિ, ન વિભજિતબ્બાનિ, સઙ્ઘેન વા ગણેન વા પુગ્ગલેન વા. વિભત્તાનિપિ અવિભત્તાનિ હોન્તિ. યો વિભજેય્ય, આપત્તિ થુલ્લચ્ચયસ્સા''તિ.

નવકમ્મદાનકથા

323. અથ ખો ભગવા કીટાગિરિસ્મિં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન આળવી તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન આળવી તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા આળવિયં વિહરતિ અગ્ગાળવે ચેતિયે. તેન ખો પન સમયેન આળવકા [આળવિકા (સ્યા॰ ક॰)] ભિક્ખૂ એવરૂપાનિ નવકમ્માનિ દેન્તિ – પિણ્ડનિક્ખેપનમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; કુટ્ટલેપનમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; દ્વારટ્ઠપનમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; અગ્ગળવટ્ટિકરણમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; આલોકસન્ધિકરણમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; સેતવણ્ણકરણમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; કાળવણ્ણકરણમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; ગેરુકપરિકમ્મકરણમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; છાદનમત્તેનપિ નવકમ્મં

દેન્તિ; બન્ધનમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; ભણ્ડિકાઠપનમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; ખણ્ડફુલ્લપટિસઙ્ખરણમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; પરિભણ્ડકરણમત્તેનપિ નવકમ્મં દેન્તિ; વીસતિવસ્સિકમ્પિ નવકમ્મં દેન્તિ; તિંસવસ્સિકમ્પિ નવકમ્મં દેન્તિ; યાવજીવિકમ્પિ નવકમ્મં દેન્તિ; ધૂમકાલિકમ્પિ પરિયોસિતં વિહારં નવકમ્મં દેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આળવકા ભિક્ખૂ એવરૂપાનિ નવકમ્માનિ દસ્સન્તિ – પિણ્ડનિક્ખેપનમત્તેનપિ નવકમ્મં દસ્સન્તિ; કુટ્ટલેપનમત્તેનપિ... દ્વારઠપનમત્તેનપિ ... અગ્ગળવટ્ટિકરણમત્તેનપિ... આલોકસન્ધિકરણમત્તેનપિ... સેતવણ્ણકરણમત્તેનપિ... કાળવણ્ણકરણમત્તેનપિ... ગેરુકપરિકમ્મકરણમત્તેનપિ... છાદેનમત્તેનપિ... બન્ધનમત્તેનપિ... ભણ્ડિકાળપનમત્તેનપિ... ખણ્ડફુલ્લપટિસઙ્ખરણમત્તેનપિ... પરિભણ્ડકરણમત્તેનપિ... વિસતિવસ્સિકમ્પિ... તિંસવસ્સિકમ્પિ... યાવજીવિકમ્પિ... ધૂમકાલિકમ્પિ પરિયોસિતં વિહારં નવકમ્મં દસ્સન્તી''તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે...પે॰... ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ન, ભિક્ખવે, પિણ્ડનિક્ખેપનમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં; ન કુટ્ટલેપનમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન દ્વારઠપનમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન અગ્ગળવટ્ટિકરણમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન આલોકસન્ધિકરણમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન સેતવણ્ણકરણમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન કાળવણ્ણકરણમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન ગેરુકપરિકમ્મકરણમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન છાદેનમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન બન્ધનમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન ભણ્ડિકાળપનમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન ખણ્ડફુલ્લપટિસઙ્ખરણમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન પરિભણ્ડકરણમત્તેન નવકમ્મં દાતબ્બં. ન વિસતિવસ્સિકં નવકમ્મં દાતબ્બં. ન તિંસવસ્સિકં નવકમ્મં દાતબ્બં. ન યાવજીવિકં નવકમ્મં દાતબ્બં. ન ધૂમકાલિકમ્પિ પરિયોસિતં વિહારં નવકમ્મં દાતબ્બં. યો દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અકતં વા વિપ્પકતં વા નવકમ્મં દાતું, ખુદ્દકે વિહારે કમ્મં ઓલોકેત્વા છપ્પઞ્ચવસ્સિકં નવકમ્મં દાતું, અડ્ઢયોગે કમ્મં ઓલોકેત્વા સત્તટ્ઠવસ્સિકં નવકમ્મં દાતું, મહલ્લકે વિહારે પાસાદે વા કમ્મં ઓલોકેત્વા દસદ્વાદસવસ્સિકં નવકમ્મં દાતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સબ્બે વિહારે નવકમ્મં દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, સબ્બે વિહારે નવકમ્મં દાતબ્બં. યો દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ એકસ્સ દ્વે દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, એકસ્સ દ્વે દાતબ્બા. યો દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નવકમ્મં ગહેત્વા અઞ્ઞં વાસેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, નવકમ્મં ગહેત્વા અઞ્ઞો વાસેતબ્બો. યો વાસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નવકમ્મં ગહેત્વા સઙ્ઘિકં પટિબાહેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, નવકમ્મં ગહેત્વા સઙ્ઘિકં પટિબાહિતબ્બં. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકં વરસેય્યં ગહેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નિસ્સીમે ઠિતસ્સ નવકમ્મં દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, નિસ્સીમે ઠિતસ્સ નવકમ્મં દાતબ્બં. યો દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નવકમ્મં ગહેત્વા સબ્બકાલં પટિબાહન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, નવકમ્મં ગહેત્વા સબ્બકાલં પટિબાહિતબ્બં. યો પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, વસ્સાનં તેમાસં પટિબાહિતું, ઉતુકાલં પન ન પટિબાહિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ નવકમ્મં ગહેત્વા પક્કમન્તિપિ, વિબ્ભમન્તિપિ, કાલમ્પિ કરોન્તિ; સામણેરાપિ પટિજાનન્તિ; સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકાપિ પટિજાનન્તિ; અન્તિમવત્થું અજ્ઝાપન્નકાપિ પટિજાનન્તિ; ઉમ્મત્તકાપિ પટિજાનન્તિ; ખિત્તચિત્તાપિ પટિજાનન્તિ; વેદનાટ્ટાપિ પટિજાનન્તિ; આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખિત્તકાપિ પટિજાનન્તિ; આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખિત્તકાપિ પટિજાનન્તિ; પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખિત્તકાપિ પટિજાનન્તિ; પણ્ડકાપિ પટિજાનન્તિ; થેય્યસંવાસકાપિ પટિજાનન્તિ; તિત્થિયપક્કન્તકાપિ

પટિજાનન્તિ; તિરચ્છાનગતાપિ પટિજાનન્તિ; માતુઘાતકાપિ પટિજાનન્તિ; પિતુઘાતકાપિ પટિજાનન્તિ ; અરહન્તઘાતકાપિ પટિજાનન્તિ; ભિક્ખુનિદૂસકાપિ પટિજાનન્તિ; સઙ્ઘભેદકાપિ પટિજાનન્તિ; લોહિતુપ્પાદકાપિ પટિજાનન્તિ; ઉભતોબ્યઞ્જનકાપિ પટિજાનન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા પક્કમતિ – મા સઙ્ઘસ્સ હાયીતિ અઞ્ઞસ્સ દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા વિબ્ભમતિ...પે॰... કાલઙ્કરોતિ, સામણેરો પટિજાનાતિ, સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકો પટિજાનાતિ, અન્તિમવત્થું અજ્ઝાપન્નકો પટિજાનાતિ, ઉમ્મત્તકો પટિજાનાતિ, ખિત્તચિત્તો પટિજાનાતિ, વેદનાટ્ટો પટિજાનાતિ, આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખિત્તકો પટિજાનાતિ, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખિત્તકો પટિજાનાતિ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખિત્તકો પટિજાનાતિ, પણ્ડકો પટિજાનાતિ, થેય્યસંવાસકો પટિજાનાતિ, તિત્થિયપક્કન્તકો પટિજાનાતિ, તિરચ્છાનગતો પટિજાનાતિ, માતુઘાતકો પટિજાનાતિ, પિતુઘાતકો પટિજાનાતિ, અરહન્તઘાતકો પટિજાનાતિ, ભિક્ખુનીદૂસકો પટિજાનાતિ, સઙ્ઘભેદકો પટિજાનાતિ, લોહિતુપ્પાદકો પટિજાનાતિ, ઉભતોબ્યઞ્જનકો પટિજાનાતિ – મા સઙ્ઘસ્સ હાયીતિ અઞ્ઞસ્સ દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા વિપ્પકતે પક્કમતિ – મા સઙ્ઘસ્સ હાયીતિ અઞ્ઞસ્સ દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા વિપ્પકતે વિબ્ભમતિ...પે॰... ઉભતોબ્યઞ્જનકો પટિજાનાતિ – મા સઙ્ઘસ્સ હાયીતિ અઞ્ઞસ્સ દાતબ્બં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા પરિયોસિતે પક્કમતિ – તસ્સેવેતં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા પરિયોસિતે વિબ્ભમતિ...પે॰... કાલઙ્કરોતિ, સામણેરો પટિજાનાતિ, સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકો પટિજાનાતિ, અન્તિમવત્થું અજ્ઝાપન્નકો પટિજાનાતિ – સઙ્ઘો સામી.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા પરિયોસિતે ઉમ્મત્તકો પટિજાનાતિ, ખિત્તચિત્તો પટિજાનાતિ, વેદનાટ્ટો પટિજાનાતિ, આપત્તિયા અદસ્સને ઉક્ખિત્તકો પટિજાનાતિ, આપત્તિયા અપ્પટિકમ્મે ઉક્ખિત્તકો પટિજાનાતિ, પાપિકાય દિટ્ઠિયા અપ્પટિનિસ્સગ્ગે ઉક્ખિત્તકો પટિજાનાતિ – તસ્સેવેતં.

‘‘ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ નવકમ્મં ગહેત્વા પરિયોસિતે પણ્ડકો પટિજાનાતિ, થેય્યસંવાસકો પટિજાનાતિ, તિત્થિયપક્કન્તકો પટિજાનાતિ, તિરચ્છાનગતો પટિજાનાતિ, માતુઘાતકો પટિજાનાતિ, પિતુઘાતકો પટિજાનાતિ, અરહન્તઘાતકો પટિજાનાતિ, ભિક્ખુનીદૂસકો પટિજાનાતિ, સઙ્ઘભેદકો પટિજાનાતિ, લોહિતુપ્પાદકો પટિજાનાતિ, ઉભતોબ્યઞ્જનકો પટિજાનાતિ – સઙ્ઘો સામી’’તિ.

અઞ્ઞત્રપરિભોગપટિક્ખેપાદિ

૩૨૪. [પારા॰ ૧૫૭] તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અઞ્ઞતરસ્સ ઉપાસકસ્સ વિહારપરિભોગં સેનાસનં અઞ્ઞત્ર પરિભુઞ્જન્તિ. અથ ખો સો ઉપાસકો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભદન્તા અઞ્ઞત્ર પરિભોગં અઞ્ઞત્ર પરિભુઞ્જિસ્સન્તી’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, અઞ્ઞત્ર પરિભોગો અઞ્ઞત્ર પરિભુઞ્જિતબ્બો. યો પરિભુઞ્જેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

[પારા॰ ૧૫૭] તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઉપોસથગ્ગમ્પિ સન્નિસજ્જમ્પિ હરિતું કુક્કુચ્ચાયન્તા છમાય નિસીદન્તિ. ગત્તાનિપિ ચીવરાનિપિ પંસુકિતાનિ હોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તાવકાલિકં હરિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ મહાવિહારો ઉન્દ્રિયતિ. ભિક્ખૂ કુક્કુચ્ચાયન્તા સેનાસનં નાતિહરન્તિ [નાભિહરન્તિ (ક॰)]. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ગુત્તત્થાય હરિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સેનાસનપરિક્ખારિકો મહગ્ઘો કમ્બલો ઉપ્પન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ફાતિકમ્મત્થાય પરિવત્તેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સેનાસનપરિક્ખારિકં મહગ્ઘં દુસ્સં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ફાતિકમ્મત્થાય પરિવત્તેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ અચ્છચમ્મં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પાદપુઞ્છનિં કાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ ચક્કલિકં ઉપ્પન્નં હોતિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પાદપુઞ્છનિં કાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ ચોળકં ઉપ્પન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પાદપુઞ્છનિં કાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અધોતેહિ પાદેહિ સેનાસનં અક્કમન્તિ. સેનાસનં દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, અધોતેહિ પાદેહિ સેનાસનં અક્કમિતબ્બં. યો અક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અલ્લેહિ પાદેહિ સેનાસનં અક્કમન્તિ. સેનાસનં દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘ન, ભિક્ખવે, અલ્લેહિ પાદેહિ સેનાસનં અક્કમિતબ્બં. યો અક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ સઉપાહના સેનાસનં અક્કમન્તિ. સેનાસનં દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, સઉપાહનેન સેનાસનં અક્કમિતબ્બં. યો અક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પરિકમ્મકતાય ભૂમિયા નિપજ્જન્તિ. વણ્ણો દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન , ભિક્ખવે, પરિકમ્મકતાય ભૂમિયા નિપજ્જિતબ્બં. યો નિપજ્જેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ખેળમલ્લક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન મઞ્ચપાદાપિ પીઠપાદાપિ પરિકમ્મકતં ભૂમિં વિલિખન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચોળકેન પલિવેઠેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ પરિકમ્મકતં ભિત્તિં અપસ્સેન્તિ. વણ્ણો દુસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, પરિકમ્મકતા ભિત્તિ અપસ્સેતબ્બા. યો અપસ્સેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અપસ્સેનફલક’’ન્તિ. અપસ્સેનફલકં હેટ્ઠતો ભૂમિં વિલિખતિ, ઉપરિતો ભિત્તિઞ્ચ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, હેટ્ઠતો ચ ઉપરિતો ચ ચોળકેન પલિવેઠેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ધોતપાદકા નિપજ્જિતું કુક્કુચ્ચાયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પચ્ચત્થરિત્વા નિપજ્જિતુ’’ન્તિ.

સઙ્ઘભત્તાદિઅનુજાનનં

૩૨૫. અથ ખો ભગવા આળવિયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન રાજગહં તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન રાજગહં તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન રાજગહં દુબ્ભિક્ખં હોતિ. મનુસ્સા ન સક્કોન્તિ સઙ્ઘભત્તં કાતું; ઇચ્છન્તિ ઉદ્દેસભત્તં નિમન્તનં સલાકભત્તં પક્ખિકં ઉપોસથિકં પાટિપદિકં કાતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘભત્તં ઉદ્દેસભત્તં નિમન્તનં સલાકભત્તં પક્ખિકં ઉપોસથિકં પાટિપદિક’’ન્તિ.

ભત્તુદ્દેસકસમ્મુતિ

૩૨૬. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અત્તનો વરભત્તાનિ ગહેત્વા લામકાનિ ભત્તાનિ ભિક્ખૂનં દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું ભત્તુદ્દેસકં સમ્મન્નિતું – યો ન છન્દાગતિં ગચ્છેય્ય, ન દોસાગતિં ગચ્છેય્ય, ન મોહાગતિં ગચ્છેય્ય, ન ભયાગતિં ગચ્છેય્ય, ઉદ્દિટ્ઠાનુદ્દિટ્ઠઞ્ચ જાનેય્ય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું ભત્તુદ્દેસકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું ભત્તુદ્દેસકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ભત્તુદ્દેસકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ભત્તુદ્દેસકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અથ ખો ભત્તુદ્દેસકાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કથં નુ ખો ભત્તં ઉદ્દિસિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સલાકાય વા પટ્ટિકાય વા [પટિકાય વા (સ્યા॰)] ઉપનિબન્ધિત્વા ઓપુઞ્જિત્વા ભત્તં ઉદ્દિસિતુ’’ન્તિ.

સેનાસનપઞ્ઞાપકાદિસમ્મુતિ

૩૨૭. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સેનાસનપઞ્ઞાપકો ન હોતિ…પે॰… ભણ્ડાગારિકો ન હોતિ…પે॰… ચીવરપ્પટિગ્ગાહકો ન હોતિ…પે॰… ચીવરભાજકો ન હોતિ…પે॰… યાગુભાજકો ન હોતિ…પે॰… ફલભાજકો ન હોતિ…પે॰… ખજ્જકભાજકો ન હોતિ. ખજ્જકં અભાજિયમાનં નસ્સતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું ખજ્જકભાજકં સમ્મન્નિતું – યો ન છન્દાગતિં ગચ્છેય્ય, ન દોસાગતિં ગચ્છેય્ય, ન મોહાગતિં ગચ્છેય્ય, ન ભયાગતિં ગચ્છેય્ય , ભાજિતાભાજિતઞ્ચ જાનેય્ય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું ખજ્જકભાજકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું ખજ્જકભાજકં સમ્મન્નતિ . યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો ખજ્જકભાજકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ખજ્જકભાજકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકસમ્મુતિ

૩૨૮. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ ભણ્ડાગારે અપ્પમત્તકો પરિક્ખારો ઉપ્પન્નો [ઉસ્સન્નો (સ્યા॰)] હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકં સમ્મન્નિતું – યો ન છન્દાગતિં ગચ્છેય્ય, ન દોસાગતિં ગચ્છેય્ય, ન મોહાગતિં ગચ્છેય્ય, ન ભયાગતિં ગચ્છેય્ય, વિસ્સજ્જિતાવિસ્સજ્જિતઞ્ચ જાનેય્ય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી , એવમેતં ધારયામી’’તિ.

તેન અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જકેન ભિક્ખુના એકા [એકેકા (સી॰)] સૂચિ દાતબ્બા, સત્થકં દાતબ્બં, ઉપાહના દાતબ્બા, કાયબન્ધનં દાતબ્બં, અંસબન્ધકો દાતબ્બો, પરિસ્સાવનં દાતબ્બં, ધમ્મકરણો દાતબ્બો, કુસિ દાતબ્બા, અડ્ઢકુસિ દાતબ્બા, મણ્ડલં દાતબ્બં, અડ્ઢમણ્ડલં દાતબ્બં, અનુવાતો દાતબ્બો, પરિભણ્ડં દાતબ્બં. સચે હોતિ સઙ્ઘસ્સ સપ્પિ વા તેલં વા મધુ વા ફાણિતં વા, સકિં પટિસાયિતું દાતબ્બં. સચે પુનપિ અત્થો હોતિ, પુનપિ દાતબ્બં.

સાટિયગ્ગાહાપકાદિસમ્મુતિ

૩૨૯. તેન ખો પન સમયેન સઙ્ઘસ્સ સાટિયગ્ગાહાપકો ન હોતિ…પે॰… પત્તગ્ગાહાપકો ન હોતિ…પે॰… આરામિકપેસકો ન હોતિ…પે॰… સામણેરપેસકો ન હોતિ. સામણેરા અપેસિયમાના કમ્મં ન કરોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઞ્ચહઙ્ગેહિ સમન્નાગતં ભિક્ખું સામણેરપેસકં સમ્મન્નિતું – યો ન છન્દાગતિં ગચ્છેય્ય, ન દોસાગતિં ગચ્છેય્ય, ન મોહાગતિં ગચ્છેય્ય, ન ભયાગતિં ગચ્છેય્ય, પેસિતાપેસિતઞ્ચ જાનેય્ય. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં ભિક્ખુ યાચિતબ્બો, યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સામણેરપેસકં સમ્મન્નેય્ય. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખું સામણેરપેસકં સમ્મન્નતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામસ્સ ભિક્ખુનો સામણેરપેસકસ્સ સમ્મુતિ, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતો સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ સામણેરપેસકો. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

તતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

સેનાસનક્ખન્ધકો છટ્ઠો.

તસ્સુદ્દાનં –

વિહારં બુદ્ધસેટ્ઠેન, અપઞ્ઞત્તં તદા અહુ;
તહં તહં નિક્ખમન્તિ, વાસા તે જિનસાવકા.

સેટ્ઠી ગહપતિ દિસ્વા, ભિક્ખૂનં ઇદમબ્રવિ;
કારાપેય્યં વસેય્યાથ, પટિપુચ્છિંસુ નાયકં.

વિહારં અડ્ઢયોગઞ્ચ, પાસાદં હમ્મિયં ગુહં;
પઞ્ચલેણં અનુઞ્ઞાસિ, વિહારે સેટ્ઠિ કારયિ.

જનો વિહારં કારેતિ, અકવાટં અસંવુતં;
કવાટં પિટ્ઠસઙ્ઘાટં, ઉદુક્ખલઞ્ચ ઉત્તરિ.

આવિઞ્છનચ્છિદ્દં રજ્જું, વટ્ટિઞ્ચ કપિસીસકં;

સૂચિઘટિતાળચ્છિદ્દં , લોહકટ્ઠવિસાણકં.

યન્તકં સૂચિકઞ્ચેવ, છદનં ઉલ્લિત્તાવલિત્તં;
વેદિજાલસલાકઞ્ચ, ચક્કલિ સન્થરેન ચ.

મિટ્ઠિ બિદલમઞ્ચઞ્ચ, સોસાનિકમસારકો;
બુન્દિકુળિરપાદઞ્ચ, આહચ્ચાસન્દિ ઉચ્ચકે.

સત્તઙ્ગો ચ ભદ્દપીઠં, પીઠકેળકપાદકં;
આમલાફલકા કોચ્છા, પલાલપીઠમેવ ચ.

ઉચ્ચાહિપટિપાદકા, અટ્ઠઙ્ગુલિ ચ પાદકા;
સુત્તં અટ્ઠપદં ચોળં, તૂલિકં અડ્ઢકાયિકં.

ગિરગ્ગો ભિસિયો ચાપિ, દુસ્સં સેનાસનમ્પિ ચ;
ઓનદ્ધં હેટ્ઠા પતતિ, ઉપ્પાટેત્વા હરન્તિ ચ.

ભત્તિઞ્ચ હત્થભત્તિઞ્ચ, અનુઞ્આસિ તથાગતો;
તિત્થિયા વિહારે ચાપિ, થુસં સણ્હઞ્ચ મત્તિકા.

ઇક્કાસં પાણિકં કુણ્ડં, સાસપં સિત્થતેલકં;
ઉસ્સન્ને પચ્ચુદ્ધરિતું, ફરુસં ગણ્ડુમત્તિકં.

ઇક્કાસં પટિભાનઞ્ચ, નીચા ચયો ચ આરુહં;
પરિપતન્તિ આળકા, અડ્ઢકુટ્ટં તયો પુન.

ખુદ્દકે કુટ્ટપાદો ચ, ઓવસ્સતિ સરં ખિલં;
ચીવરવંસં રજ્જુઞ્ચ, આળિન્દં કિટિકેન ચ.

આલમ્બનં તિણચુણ્ણં, હેટ્ઠામગ્ગે નયં કરે;
અજ્ઝોકાસે ઓતપ્પતિ, સાલં હેટ્ઠા ચ ભાજનં.

વિહારો કોટ્ઠકો ચેવ, પરિવેણગ્ગિસાલકં;
આરામે ચ પુન કોટ્ઠે, હેટ્ઠઞ્ઞેવ નયં કરે.

સુધં અનાથપિણ્ડિ ચ, સદ્ધો સીતવનં અગા;
દિટ્ઠધમ્મો નિમન્તેસિ, સહ સઙ્ઘેન નાયકં.

આણાપેસન્તરામગ્ગે, આરામં કારયી ગણો;
વેસાલિયં નવકમ્મં, પુરતો ચ પરિગ્ગહિ.

કો અરહતિ ભત્તગ્ગે, તિત્તિરઞ્ચ અવન્દિયા;
પરિગ્ગહિતન્તરઘરા, તૂલો સાવત્થિ ઓસરિ.

પતિટ્ઠાપેસિ આરામં, ભત્તગ્ગે ચ કોલાહલં;
ગિલાના વરસેય્યા ચ, લેસા સત્તરસા તહિં.

કેન નુ ખો કથં નુ ખો, વિહારગ્ગેન ભાજયિ;
પરિવેણં અનુભાગઞ્ચ, અકામા ભાગં નો દદે.

નિસ્સીમં સબ્બકાલઞ્ચ, ગાહા સેનાસને તયો;
ઉપનન્દો ચ વણ્ણેસિ, ઠિતકા સમકાસના.

સમાનાસનિકા ભિન્દિંસુ, તિવગ્ગા ચ દુવગ્ગિકં;
અસમાનાસનિકા દીઘં, સાળિન્દં પરિભુઞ્જિતું.

અય્યિકા ચ અવિદૂરે, ભાજિતઞ્ચ કીટાગિરે;
આળવી પિણ્ડકકુટ્ટેહિ, દ્વારઅગ્ગળવટ્ટિકા.

આલોકસેતકાળઞ્ચ , ગેરુછાદનબન્ધના;
ભણ્ડિખણ્ડપરિભણ્ડં, વીસ તિંસા ચ કાલિકા.

ઓસિતે અકતં વિપ્પં, ખુદ્દે છપ્પઞ્ચવસ્સિકં;
અડ્ઢયોગે ચ સત્તટ્ઠ, મહલ્લે દસ દ્વાદસ.

સબ્બં વિહારં એકસ્સ, અઞ્ઞં વાસેન્તિ સઙ્ઘિકં;
નિસ્સીમં સબ્બકાલઞ્ચ, પક્કમિ વિબ્ભમન્તિ ચ.

કાલઞ્ચ સામણેરઞ્ચ, સિક્ખાપચ્ચક્ખઅન્તિમં;
ઉમ્મત્તખિત્તચિત્તા ચ, વેદનાપત્તિદસ્સના.

અપ્પટિકમ્મદિટ્ઠિયા, પણ્ડકા થેય્યતિત્થિયા;
તિરચ્છાનમાતુપિતુ, અરહન્તા ચ દૂસકા.

ભેદકા લોહિતુપ્પાદા, ઉભતો ચાપિ બ્યઞ્જનકા;
મા સઙ્ઘસ્સ પરિહાયિ, કમ્મં અઞ્ઞસ્સ દાતવે.

વિપ્પકતે ચ અઞ્ઞસ્સ, કતે તસ્સેવ પક્કમે;
વિબ્ભમતિ કાલઙ્કતો, સામણેરો ચ જાયતિ.

પચ્ચક્ખાતો ચ સિક્ખાય, અન્તિમજ્ઝાપન્નકો યદિ;

સઙ્ઘોવ સામિકો હોતિ, ઉમ્મત્તખિત્તવેદના.

અદસ્સનાપ્પટિકમ્મે, દિટ્ઠિ તસ્સેવ હોતિ તં;
પણ્ડકો થેય્યતિત્થી ચ, તિરચ્છાનમાતુપેત્તિકં.

ઘાતકો દૂસકો ચાપિ, ભેદલોહિતબ્યઞ્જના;
પટિજાનાતિ યદિ સો, સઙ્ઘોવ હોતિ સામિકો.

હરન્તઞ્ઞત્ર કુક્કુચ્ચં, ઉન્દ્રિયતિ ચ કમ્બલં;
દુસ્સઞ્ચ ચમ્મચક્કલી, ચોળકં અક્કમન્તિ ચ.

અલ્લા ઉપાહનાનિટ્ઠુ, લિખન્તિ અપસ્સેન્તિ ચ;
અપસ્સેનં લિખતેવ, ધોતપચ્ચત્થરેન ચ.

રાજગહે ન સક્કોન્તિ, લામકં ભત્તુદ્દેસકં;
કથં નુ ખો પઞ્ઞાપકં, ભણ્ડાગારિકસમ્મુતિ.

પટિગ્ગાહભાજકો ચાપિ, યાગુ ચ ફલભાજકો;
ખજ્જકભાજકો ચેવ, અપ્પમત્તકવિસ્સજ્જે.

સાટિયગ્ગાહાપકો ચેવ, તથેવ પત્તગ્ગાહકો;
આરામિકસામણેર, પેસકસ્સ ચ સમ્મુતિ.

સબ્બાભિભૂ લોકવિદૂ, હિતચિત્તો વિનાયકો;
લેણત્થઞ્ચ સુખત્થઞ્ચ, ઝાયિતુઞ્ચ વિપસ્સિતુન્તિ.

સેનાસનક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૭. સઙ્ઘભેદકક્ખન્ધકં

૧. પઠમભાણવારો

છસક્યપબ્બજ્જાકથા

330. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા અનુપિયાયં વિહરતિ, અનુપિયં નામ મલ્લાનં નિગમો. તેન ખો પન સમયેન અભિઞ્ઞાતા અભિઞ્ઞાતા સક્યકુમારા ભગવન્તં પબ્બજિતં અનુપબ્બજન્તિ. તેન ખો પન સમયેન મહાનામો ચ સક્કો અનુરુદ્ધો ચ સક્કો દ્વેભાતિકા હોન્તિ. અનુરુદ્ધો સક્કો સુખુમાલો હોતિ. તસ્સ તયો પાસાદા હોન્તિ – એકો હેમન્તિકો, એકો ગિમ્હિકો, એકો વસ્સિકો. સો વસ્સિકે પાસાદે ચત્તારો માસે [વસ્સિકે પાસાદે વસ્સિકે ચત્તારો માસે (સી॰)] નિપ્પુરિસેહિ તૂરિયેહિ પરિચારયમાનો [પરિચારિયમાનો (ક॰)] ન હેટ્ઠાપાસાદં ઓરોહતિ. અથ ખો મહાનામસ્સ સક્કસ્સ એતદહોસિ – ‘‘એતરહિ ખો અભિઞ્ઞાતા અભિઞ્ઞાતા સક્યકુમારા ભગવન્તં પબ્બજિતં અનુપબ્બજન્તિ. અમ્હાકઞ્ચ પન કુલા નત્થિ કોચિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતો. યંનૂનાહં વા પબ્બજેય્યં, અનુરુદ્ધો વા’’તિ. અથ ખો મહાનામો સક્કો યેન અનુરુદ્ધો સક્કો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા અનુરુદ્ધં સક્કં એતદવોચ – ‘‘એતરહિ, તાત અનુરુદ્ધ, અભિઞ્ઞાતા અભિઞ્ઞાતા સક્યકુમારા ભગવન્તં પબ્બજિતં અનુપબ્બજન્તિ. અમ્હાકઞ્ચ પન કુલા નત્થિ કોચિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતો. તેન હિ ત્વં વા પબ્બજ, અહં વા પબ્બજિસ્સામી’’તિ. ‘‘અહં ખો સુખુમાલો, નાહં સક્કોમિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતું. ત્વં પબ્બજાહી’’તિ. ‘‘એહિ ખો તે, તાત અનુરુદ્ધ, ઘરાવાસત્થં અનુસાસિસ્સામિ. પઠમં ખેત્તં કસાપેતબ્બં. કસાપેત્વા વપાપેતબ્બં. વપાપેત્વા ઉદકં અભિનેતબ્બં. ઉદકં અભિનેત્વા ઉદકં નિન્નેતબ્બં. ઉદકં નિન્નેત્વા નિદ્ધાપેતબ્બં. નિદ્ધાપેત્વા [નિદ્દહેતબ્બં, નિદ્દહેત્વા (સી॰)] લવાપેતબ્બં. લવાપેત્વા ઉબ્બાહાપેતબ્બં. ઉબ્બાહાપેત્વા પુઞ્જં કારાપેતબ્બં. પુઞ્જં કારાપેત્વા મદ્દાપેતબ્બં. મદ્દાપેત્વા પલાલાનિ ઉદ્ધરાપેતબ્બાનિ. પલાલાનિ ઉદ્ધરાપેત્વા ભુસિકા ઉદ્ધરાપેતબ્બા. ભુસિકં ઉદ્ધરાપેત્વા ઓપુનાપેતબ્બં [ઓફુનાપેતબ્બં (સ્યા॰ ક॰), ઓફુણાપેતબ્બં (યોજના)]. ઓપુનાપેત્વા અતિહરાપેતબ્બં. અતિહરાપેત્વા આયતિમ્પિ વસ્સં એવમેવ કાતબ્બં, આયતિમ્પિ વસ્સં એવમેવ કાતબ્બ’’ન્તિ. ‘‘ન કમ્મા ખીયન્તિ? ન કમ્માનં અન્તો પઞ્ઞાયતિ? કદા કમ્મા ખીયિસ્સન્તિ? કદા કમ્માનં અન્તો પઞ્ઞાયિસ્સતિ? કદા મયં અપ્પોસ્સુક્કા પઞ્ચહિ કામગુણેહિ સમપ્પિતા સમઙ્ગીભૂતા પરિચારેસ્સામા’’તિ? ‘‘ન હિ, તાત અનુરુદ્ધ, કમ્મા ખીયન્તિ. ન કમ્માનં અન્તો પઞ્ઞાયતિ. અખીણેવ કમ્મે પિતરો ચ પિતામહા ચ કાલઙ્કતા’’તિ. ‘‘તેન હિ ત્વઞ્ઞેવ ઘરાવાસત્થેન ઉપજાનાહિ. અહં અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સામી’’તિ.

અથ ખો અનુરુદ્ધો સક્કો યેન માતા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા માતરં એતદવોચ – ‘‘ઇચ્છામહં, અમ્મ, અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતું. અનુજાનાહિ મં અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જાયા’’તિ. એવં વુત્તે અનુરુદ્ધસ્સ સક્કસ્સ માતા અનુરુદ્ધં સક્કં એતદવોચ – ‘‘તુમ્હે ખો મે, તાત અનુરુદ્ધ, દ્વે પુત્તા પિયા મનાપા અપ્પટિકૂલા. મરણેનપિ વો અકામકા વિના ભવિસ્સામિ. કિં પનાહં તુમ્હે જીવન્તે અનુજાનિસ્સામિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જાયા’’તિ? દુતિયમ્પિ ખો…પે॰… તતિયમ્પિ ખો અનુરુદ્ધો સક્કો માતરં એતદવોચ – ‘‘ઇચ્છામહં, અમ્મ, અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતું. અનુજાનાહિ મં અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જાયા’’તિ [ઇમસ્સ અનન્તરં કેસુચિ પોત્થકેસુ એવમ્પિ પાઠો દિસ્સતિ –- ‘‘એવં વુત્તે અનુરુદ્ધસ્સ સક્કસ્સ માતા એવમાહ ‘સચે તાત અનુરુદ્ધ ભદ્દિયો સક્યરાજા સક્યાનં રજ્જં કારેતિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજતિ, એવં ત્વમ્પિ પબ્બજાહી’’’તિ]. તેન ખો

પન સમયેન ભદ્દિયો સક્યરાજા સક્યાનં રજ્જં કારેતિ. સો ચ અનુરુદ્ધસ્સ સક્કસ્સ સહાયો હોતિ. અથ ખો અનુરુદ્ધસ્સ સક્કસ્સ માતા – 'અયં ખો ભદ્દિયો સક્યરાજા સક્યાનં રજ્જં કારેતિ; અનુરુદ્ધસ્સ સક્કસ્સ સહાયો; સો ન ઉસ્સહતિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતુ'ન્તિ – અનુરુદ્ધં સક્કં એતદવોચ – ''સચે, તાત અનુરુદ્ધ, ભદ્દિયો સક્યરાજા અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજતિ, એવં ત્વમ્પિ પબ્બજાહી''તિ. અથ ખો અનુરુદ્ધો સક્કો યેન ભદ્દિયો સક્યરાજા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભદ્દિયં સક્યરાજાનં એતદવોચ – ''મમ ખો, સમ્મ, પબ્બજ્જા તવ પટિબદ્ધા''તિ. ''સચે તે, સમ્મ, પબ્બજ્જા મમ પટિબદ્ધા વા અપ્પટિબદ્ધા વા સા હોતુ, અહં તયા; યથા સુખં પબ્બજાહી''તિ. ''એહિ, સમ્મ, ઉભો અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સામા''તિ. ''નાહં, સમ્મ, સક્કોમિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતુન્તિ . યં તે સક્કા અઞ્ઞં મયા કાતું, ક્યાહં [ત્યાહં (સી॰ સ્યા॰)] કરિસ્સામિ. ત્વં પબ્બજાહી''તિ. ''માતા ખો મં, સમ્મ, એવમાહ – 'સચે, તાત અનુરુદ્ધ, ભદ્દિયો સક્યરાજા અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજતિ, એવં ત્વમ્પિ પબ્બજાહી'''તિ. ''ભાસિતા ખો પન તે, સમ્મ, એસા વાચા. સચે તે, સમ્મ, પબ્બજ્જા મમ પટિબદ્ધા વા, અપ્પટિબદ્ધા વા સા હોતુ, અહં તયા; યથા સુખં પબ્બજાહી''તિ. ''એહિ, સમ્મ, ઉભો અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સામા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા સચ્ચવાદિનો હોન્તિ, સચ્ચપટિઞ્ઞા. અથ ખો ભદ્દિયો સક્યરાજા અનુરુદ્ધં સક્કં એતદવોચ – ''આગમેહિ, સમ્મ, સત્તવસ્સાનિ. સત્તન્નં વસ્સાનં અચ્ચયેન ઉભો અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સામા''તિ. ''અતિચિરં, સમ્મ, સત્તવસ્સાનિ. નાહં સક્કોમિ સત્તવસ્સાનિ આગમેતુ''ન્તિ. ''આગમેહિ, સમ્મ, છવસ્સાનિ...પે॰... પઞ્ચવસ્સાનિ... ચત્તારિ વસ્સાનિ... તીણિ વસ્સાનિ... દ્વે વસ્સાનિ... એકં વસ્સં. એકસ્સ વસ્સસ્સ અચ્ચયેન ઉભો અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સામા''તિ. ''અતિચિરં, સમ્મ, એકવસ્સં. નાહં સક્કોમિ એકં વસ્સં આગમેતુ''ન્તિ. ''આગમેહિ, સમ્મ, સત્તમાસે. સત્તન્નં માસાનં અચ્ચયેન ઉભોપિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સામા''તિ. ''અતિચિરં, સમ્મ, સત્તમાસા. નાહં સક્કોમિ સત્તમાસે આગમેતુ''ન્તિ. ''આગમેહિ, સમ્મ, છ માસે...પે॰... પઞ્ચ માસે... ચત્તારો માસે... તયો માસે... દ્વે માસે... એકં માસં... અડ્ઢમાસં. અડ્ઢમાસસ્સ અચ્ચયેન ઉભોપિ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સામા''તિ. ''અતિચિરં, સમ્મ, અડ્ઢમાસો. નાહં સક્કોમિ અડ્ઢમાસં આગમેતુ''ન્તિ. ''આગમેહિ, સમ્મ, સત્તાહં યાવાહં પુત્તે ચ ભાતરો ચ રજ્જં નિય્યાદેમી''તિ. ''ન ચિરં, સમ્મ, સત્તાહો, આગમેસ્સામી''તિ.

૩૩૧. અથ ખો ભદ્દિયો ચ સક્યરાજા અનુરુદ્ધો ચ આનન્દો ચ ભગુ ચ કિમિલો ચ દેવદત્તો ચ, ઉપાલિકપ્પકેન સત્તમા, યથા પુરે ચતુરઙ્ગિનિયા સેનાય ઉય્યાનભૂમિં નિય્યન્તિ, એવમેવ ચતુરઙ્ગિનિયા સેનાય નિય્યિંસુ. તે દૂરં ગન્ત્વા સેનં નિવત્તાપેત્વા પરવિસયં ઓક્કમિત્વા આભરણં ઓમુઞ્ચિત્વા ઉત્તરાસઙ્ગેન ભણ્ડિકં બન્ધિત્વા ઉપાલિં કપ્પકં એતદવોચું – ''હન્દ, ભણે ઉપાલિ, નિવત્તસ્સુ; અલં તે એત્તકં જીવિકાયા''તિ. અથ ખો ઉપાલિસ્સ કપ્પકસ્સ નિવત્તન્તસ્સ એતદહોસિ – ''ચણ્ડા ખો સાકિયા; ઇમિના કુમારા નિપ્પાતિતાતિ ઘાતાપેય્યુમ્પિ મં. ઇમે હિ નામ સક્યકુમારા અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સન્તિ. કિમઙ્ગ [કિમઙ્ગ (સી॰)] પનાહ''ન્તિ. ભણ્ડિકં મુઞ્ચિત્વા તં ભણ્ડં રુક્ખે આલગ્ગેત્વા 'યો પસ્સતિ, દિન્નંયેવ હરતૂ'તિ વત્વા યેન તે સક્યકુમારા તેનુપસઙ્કમિ. અદ્દસાસું ખો તે સક્યકુમારા ઉપાલિં કપ્પકં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન ઉપાલિં કપ્પકં એતદવોચું – ''કિસ્સ, ભણે ઉપાલિ, નિવત્તેસી''તિ? ''ઇધ મે, અય્યપુત્તા, નિવત્તન્તસ્સ એતદહોસિ – 'ચણ્ડા ખો સાકિયા; ઇમિના કુમારા નિપ્પાતિતાતિ ઘાતાપેય્યુમ્પિ મં. ઇમે હિ નામ સક્યકુમારા અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિસ્સન્તિ. કિમઙ્ગ પનાહ'ન્તિ. સો ખો અહં, અય્યપુત્તા, ભણ્ડિકં મુઞ્ચિત્વા તં ભણ્ડં રુક્ખે આલગ્ગેત્વા 'યો પસ્સતિ, દિન્નઞ્ઞેવ હરતૂ'તિ

વત્વા તતોમ્હિ પટિનિવત્તો''તિ. ''સુટ્ઠુ, ભણે ઉપાલિ, અકાસિ યમ્પિ ન નિવત્તો [યં નિવત્તો (સી॰), યં પન નિવત્તો (સ્યા॰)]. ચણ્ડા ખો સાકિયા; ઇમિના કુમારા નિપ્પાતિતાતિ ઘાતાપેય્યુમ્પિ ત''ન્તિ.

અથ ખો સક્યકુમારા ઉપાલિં કપ્પકં આદાય યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો તે સક્યકુમારા ભગવન્તં એતદવોચું – ''મયં, ભન્તે, સાકિયા નામ માનસ્સિનો. અયં , ભન્તે, ઉપાલિ કપ્પકો અમ્હાકં દીઘરત્તં પરિચારકો. ઇમં ભગવા પઠમં પબ્બાજેતુ. ઇમસ્સ મયં અભિવાદનપચ્ચુટ્ઠાનઅઞ્જલિકમ્મસામીચિકમ્મં કરિસ્સામ. એવં અમ્હાકં સાકિયાનં સાકિયમાનો નિમ્માનાયિસ્સતી''તિ [નિમ્માદયિસ્સતીતિ (સી॰), નિમ્માનિયિસ્સતીતિ (સ્યા॰)].

અથ ખો ભગવા ઉપાલિં કપ્પકં પઠમં પબ્બાજેસિ, પચ્છા તે સક્યકુમારે. અથ ખો આયસ્મા ભદ્દિયો તેનેવ અન્તરવસ્સેન તિસ્સો વિજ્જા સચ્છાકાસિ. આયસ્મા અનુરુદ્ધો દિબ્બચક્ખું ઉપ્પાદેસિ. આયસ્મા આનન્દો સોતાપત્તિફલં સચ્છાકાસિ. દેવદત્તો પોથુજ્જનિકં ઇદ્ધિં અભિનિપ્ફાદેસિ.

૩૩૨. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ભદ્દિયો અરઞ્ઞગતોપિ રુક્ખમૂલગતોપિ સુઞ્ઞાગારગતોપિ અભિક્ખણં ઉદાનં ઉદાનેસિ – ''અહો સુખં, અહો સુખ''ન્તિ. અથ ખો સમ્બહુલા ભિક્ખૂ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો તે ભિક્ખૂ ભગવન્તં એતદવોચું – ''આયસ્મા, ભન્તે, ભદ્દિયો અરઞ્ઞગતોપિ રુક્ખમૂલગતોપિ સુઞ્ઞાગારગતોપિ અભિક્ખણં ઉદાનં ઉદાનેસિ – 'અહો સુખં, અહો સુખ'ન્તિ. નિસ્સંસયં ખો, ભન્તે, આયસ્મા ભદ્દિયો અનભિરતોવ બ્રહ્મચરિયં ચરતિ. તંયેવ વા પુરિમં રજ્જસુખં સમનુસ્સરન્તો અરઞ્ઞગતોપિ રુક્ખમૂલગતોપિ સુઞ્ઞાગારગતોપિ અભિક્ખણં ઉદાનં ઉદાનેસિ – 'અહો સુખં, અહો સુખ'''ન્તિ.

અથ ખો ભગવા અઞ્ઞતરં ભિક્ખું આમન્તેસિ – ''એહિ ત્વં, ભિક્ખુ, મમ વચનેન ભદ્દિયં ભિક્ખું આમન્તેહિ – 'સત્થા તં, આવુસો ભદ્દિય, આમન્તેતી'''તિ . ''એવં ભન્તે''તિ ખો સો ભિક્ખુ ભગવતો પટિસ્સુત્વા યેનાયસ્મા ભદ્દિયો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં ભદ્દિયં એતદવોચ – ''સત્થા તં, આવુસો ભદ્દિય, આમન્તેતી''તિ. ''એવમાવુસો''તિ ખો આયસ્મા ભદ્દિયો તસ્સ ભિક્ખુનો પટિસ્સુત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો આયસ્મન્તં ભદ્દિયં ભગવા એતદવોચ – ''સચ્ચં કિર ત્વં, ભદ્દિય, અરઞ્ઞગતોપિ રુક્ખમૂલગતોપિ સુઞ્ઞાગારગતોપિ અભિક્ખણં ઉદાનં ઉદાનેસિ – 'અહો સુખં, અહો સુખ'''ન્તિ? ''એવં ભન્તે''તિ. ''કિં પન ત્વં, ભદ્દિય, અત્થવસં સમ્પસ્સમાનો અરઞ્ઞગતોપિ રુક્ખમૂલગતોપિ સુઞ્ઞાગારગતોપિ અભિક્ખણં ઉદાનં ઉદાનેસિ – 'અહો સુખં અહો સુખ'''ન્તિ? ''પુબ્બે મે, ભન્તે, રઞ્ઞો સતોપિ અન્તોપિ અન્તેપુરે રક્ખા સુસંવિહિતા હોતિ, બહિપિ અન્તેપુરે રક્ખા સુસંવિહિતા હોતિ, અન્તોપિ નગરે રક્ખા સુસંવિહિતા હોતિ, બહિપિ નગરે રક્ખા સુસંવિહિતા હોતિ, અન્તોપિ જનપદે રક્ખા સુસંવિહિતા હોતિ, બહિપિ જનપદે રક્ખા સુસંવિહિતા હોતિ. સો ખો અહં, ભન્તે, એવં રક્ખિતોપિ ગોપિતોપિ સન્તો ભીતો ઉબ્બિગ્ગો ઉસ્સઙ્કી ઉત્રસ્તો વિહરામિ. એતરહિ ખો પન અહં એકો, ભન્તે, અરઞ્ઞગતોપિ રુક્ખમૂલગતોપિ સુઞ્ઞાગારગતોપિ અભીતો અનુબ્બિગ્ગો અનુસ્સઙ્કી અનુત્રસ્તો અપ્પોસ્સુક્કો પન્નલોમો પરદત્તવુત્તો મિગભૂતેન ચેતસા વિહરામીતિ. ઇમં ખો અહં, ભન્તે, અત્થવસં સમ્પસ્સમાનો અરઞ્ઞગતોપિ રુક્ખમૂલગતોપિ સુઞ્ઞાગારગતોપિ અભિક્ખણં ઉદાનં ઉદાનેમિ – 'અહો સુખં, અહો સુખ'''ન્તિ. અથ ખો ભગવા એતમત્થં વિદિત્વા તાયં વેલાયં ઇમં ઉદાનં ઉદાનેસિ –

[ઉદા॰ ૨૦] ‘‘યસ્સન્તરતો ન સન્તિ કોપા, ઇતિ ભવાભવતઞ્ચ વીતિવત્તો;
તં વિગતભયં સુખિં અસોકં, દેવા નાનુભવન્તિ દસ્સનાયા’’તિ.

દેવદત્તવત્થુ

333. અથ ખો ભગવા અનુપિયાયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન કોસમ્બી તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન કોસમ્બી તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા કોસમ્બિયં વિહરતિ ઘોસિતારામે. અથ ખો દેવદત્તસ્સ રહોગતસ્સ પટિસલ્લીનસ્સ એવં ચેતસો પરિવિતક્કો ઉદપાદિ – ‘‘કં નુ ખો અહં પસાદેય્યં, યસ્મિં મે પસન્ને બહુલાભસક્કારો ઉપ્પજ્જેય્યા’’તિ? અથ ખો દેવદત્તસ્સ એતદહોસિ – ‘‘અયં ખો અજાતસત્તુ કુમારો તરુણો ચેવ આયતિં ભદ્દો ચ. યંનૂનાહં અજાતસત્તું કુમારં પસાદેય્યં. તસ્મિં મે પસન્ને બહુલાભસક્કારો ઉપ્પજ્જિસ્સતી’’તિ.

અથ ખો દેવદત્તો સેનાસનં સંસામેત્વા પત્તચીવરમાદાય યેન રાજગહં તેન પક્કામિ. અનુપુબ્બેન યેન રાજગહં તદવસરિ. અથ ખો દેવદત્તો સકવણ્ણં પટિસંહરિત્વા કુમારકવણ્ણં અભિનિમ્મિનિત્વા અહિમેખલિકાય અજાતસત્તુસ્સ કુમારસ્સ ઉચ્છઙ્ગે [ઉચ્ચઙ્કે (સ્યા॰)] પાતુરહોસિ. અથ ખો અજાતસત્તુ કુમારો ભીતો અહોસિ, ઉબ્બિગ્ગો ઉસ્સઙ્કી ઉત્રસ્તો. અથ ખો દેવદત્તો અજાતસત્તું કુમારં એતદવોચ – ‘‘ભાયસિ મં ત્વં કુમારા’’તિ? ‘‘આમ, ભાયામિ. કોસિ ત્વ’’ન્તિ? ‘‘અહં દેવદત્તો’’તિ. ‘‘સચે ખો ત્વં, ભન્તે, અય્યો દેવદત્તો, ઇઙ્ઘ સકેનેવ વણ્ણેન પાતુભવસ્સૂ’’તિ. અથ ખો દેવદત્તો કુમારકવણ્ણં પટિસંહરિત્વા સઙ્ઘાટિપત્તચીવરધરો અજાતસત્તુસ્સ કુમારસ્સ પુરતો અટ્ઠાસિ. અથ ખો અજાતસત્તુ કુમારો દેવદત્તસ્સ ઇમિના ઇદ્ધિપાટિહારિયેન અભિપ્પસન્નો પઞ્ચહિ રથસતેહિ સાયં પાતં ઉપટ્ઠાનં ગચ્છતિ, પઞ્ચ ચ થાલિપાકસતાનિ ભત્તાભિહારો અભિહરીયતિ. અથ ખો દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકેન અભિભૂતસ્સ પરિયાદિન્નચિત્તસ્સ એવરૂપં ઇચ્છાગતં ઉપ્પજ્જિ – ‘‘અહં ભિક્ખુસઙ્ઘં પરિહરિસ્સામી’’તિ . સહ ચિત્તુપ્પાદાવ દેવદત્તો તસ્સા ઇદ્ધિયા પરિહાયિ.

[અ॰ નિ॰ ૫.૧૦૦] તેન ખો પન સમયેન કકુધો નામ કોળિયપુત્તો, આયસ્મતો મહામોગ્ગલ્લાનસ્સ ઉપટ્ઠાકો, અધુના કાલઙ્કતો અઞ્ઞતરં મનોમયં કાયં ઉપપન્નો. તસ્સ એવરૂપો અત્તભાવપ્પટિલાભો હોતિ – સેય્યથાપિ નામ દ્વે વા તીણિ વા માગધકાનિ [માગધિકાનિ (સ્યા॰)] ગામક્ખેત્તાનિ. સો તેન અત્તભાવપ્પટિલાભેન નેવ અત્તાનં ન પરં બ્યાબાધેતિ. અથ ખો કકુધો દેવપુત્તો યેનાયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં મહામોગ્ગલ્લાનં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતો ખો કકુધો દેવપુત્તો આયસ્મન્તં મહામોગ્ગલ્લાનં એતદવોચ – ‘‘દેવદત્તસ્સ, ભન્તે, લાભસક્કારસિલોકેન અભિભૂતસ્સ પરિયાદિન્નચિત્તસ્સ [પરિયાદિણ્ણચિત્તસ્સ (ક॰)] એવરૂપં ઇચ્છાગતં ઉપ્પજ્જિ – ‘અહં ભિક્ખુસઙ્ઘં પરિહરિસ્સામી’તિ. સહ ચિત્તુપ્પાદાવ ભન્તે, દેવદત્તો તસ્સા ઇદ્ધિયા પરિહીનો’’તિ. ઇદમવોચ કકુધો દેવપુત્તો. ઇદં વત્વા આયસ્મન્તં મહામોગ્ગલ્લાનં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા તત્થેવ અન્તરધાયિ.

અથ ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ , ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ . એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘કકુધો નામ, ભન્તે, કોળિયપુત્તો મમ ઉપટ્ઠાકો અધુના કાલઙ્કતો અઞ્ઞતરં મનોમયં કાયં ઉપપન્નો. તસ્સ એવરૂપો અત્તભાવપ્પટિલાભો – સેય્યથાપિ નામ દ્વે વા તીણિ વા માગધકાનિ ગામક્ખેત્તાનિ. સો તેન અત્તભાવપ્પટિલાભેન નેવ અત્તાનં ન પરં બ્યાબાધેતિ. અથ ખો, ભન્તે, કકુધો દેવપુત્તો યેનાહં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા મં

અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતો ખો, ભન્તે, કકુધો દેવપુત્તો મં એતદવોચ – 'દેવદત્તસ્સ, ભન્તે, લાભસક્કારસિલોકેન અભિભૂતસ્સ પરિયાદિન્નચિત્તસ્સ એવરૂપં ઇચ્છાગતં ઉપ્પજ્જિ – અહં ભિક્ખુસઙ્ઘં પરિહરિસ્સામીતિ. સહ ચિત્તુપ્પાદાવ ભન્તે, દેવદત્તો તસ્સા ઇદ્ધિયા પરિહીનો'તિ. ઇદમવોચ, ભન્તે, કકુધો દેવપુત્તો. ઇદં વત્વા મં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા તત્થેવ અન્તરધાયી''તિ.

''કિં પન તે, મોગ્ગલ્લાન, કકુધો દેવપુત્તો ચેતસા ચેતો પરિચ્ચ વિદિતો? યં કિઞ્ચિ કકુધો દેવપુત્તો ભાસતિ સબ્બં તં તથેવ હોતિ, નો અઞ્ઞથા''તિ? ''ચેતસા ચેતો પરિચ્ચ વિદિતો ચ મે, ભન્તે, કકુધો દેવપુત્તો. યં કિઞ્ચિ કકુધો દેવપુત્તો ભાસતિ સબ્બં તં તથેવ હોતિ, નો અઞ્ઞથા''તિ. ''રક્ખસ્સેતં, મોગ્ગલ્લાન, વાચં. રક્ખસ્સેતં, મોગ્ગલ્લાન, વાચં. ઇદાનિ સો મોઘપુરિસો અત્તનાવ અત્તાનં પાતુકરિસ્સતિ.

પઞ્ચસત્થુકથા

૩૩૪. [અ॰ નિ॰ ૫.૧૦૦] ''પઞ્ચિમે , મોગ્ગલ્લાન, સત્થારો સન્તો સંવિજ્જમાના લોકસ્મિં. કતમે પઞ્ચ? ''ઇધ, મોગ્ગલ્લાન, એકચ્ચો સત્થા અપરિસુદ્ધસીલો સમાનો 'પરિસુદ્ધસીલોમ્હી'તિ પટિજાનાતિ 'પરિસુદ્ધં મે સીલં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ'ન્તિ. તમેનં સાવકા એવં જાનન્તિ – 'અયં ખો ભવં સત્થા અપરિસુદ્ધસીલો સમાનો 'પરિસુદ્ધસીલોમ્હી'તિ પટિજાનાતિ 'પરિસુદ્ધં મે સીલં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ'ન્તિ ચ. મયઞ્ચેવ ખો પન ગિહીનં આરોચેય્યામ, નાસ્સસ્સ મનાપં. યં ખો પનસ્સ અમનાપં, કથં નં મયં તેન સમુદાચરેય્યામ? સમ્મન્નતિ ખો પન ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન – યં તુમો કરિસ્સતિ, તુમોવ તેન પઞ્ઞાયિસ્સતી'તિ. એવરૂપં ખો, મોગ્ગલ્લાન, સત્થારં સાવકા સીલતો રક્ખન્તિ; એવરૂપો ચ પન સત્થા સાવકેહિ સીલતો રક્ખં પચ્ચાસીસતિ [પચ્ચાસિંસતિ (સી॰ સ્યા॰)].

''પુન ચપરં, મોગ્ગલ્લાન, ઇધેકચ્ચો સત્થા અપરિસુદ્ધાજીવો સમાનો 'પરિસુદ્ધાજીવોમ્હી'તિ પટિજાનાતિ 'પરિસુદ્ધો મે આજીવો પરિયોદાતો અસંકિલિટ્ઠો'તિ ચ. તમેનં સાવકા એવં જાનન્તિ – 'અયં ખો ભવં સત્થા અપરિસુદ્ધાજીવો સમાનો 'પરિસુદ્ધાજીવોમ્હી'તિ પટિજાનાતિ 'પરિસુદ્ધો મે આજીવો પરિયોદાતો અસંકિલિટ્ઠો'તિ ચ. મયઞ્ચેવ ખો પન ગિહીનં આરોચેય્યામ, નાસ્સસ્સ મનાપં. યં ખો પનસ્સ અમનાપં, કથં ન મયં તેન સમુદાચરેય્યામ? સમ્મન્નતિ ખો પન ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન – યં તુમો કરિસ્સતિ, તુમોવ તેન પઞ્ઞાયિસ્સતી'તિ. એવરૂપં ખો, મોગ્ગલ્લાન, સત્થારં સાવકા આજીવતો રક્ખન્તિ; એવરૂપો ચ પન સત્થા સાવકેહિ આજીવતો રક્ખં પચ્ચાસીસતિ.

''પુન ચપરં, મોગ્ગલ્લાન, ઇધેકચ્ચો સત્થા અપરિસુદ્ધધમ્મદેસનો સમાનો 'પરિસુદ્ધધમ્મદેસનોમ્હી'તિ પટિજાનાતિ 'પરિસુદ્ધા મે ધમ્મદેસના પરિયોદાતા અસંકિલિટ્ઠા'તિ ચ . તમેનં સાવકા એવં જાનન્તિ – 'અયં ખો ભવં સત્થા અપરિસુદ્ધધમ્મદેસનો સમાનો 'પરિસુદ્ધધમ્મદેસનોમ્હી'તિ પટિજાનાતિ 'પરિસુદ્ધા મે ધમ્મદેસના પરિયોદાતા અસંકિલિટ્ઠા'તિ ચ. મયઞ્ચેવ ખો પન ગિહીનં આરોચેય્યામ, નાસ્સસ્સ મનાપં. યં ખો પનસ્સ અમનાપં, કથં નં મયં તેન સમુદાચરેય્યામ? સમ્મન્નતિ ખો પન ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન – યં તુમો કરિસ્સતિ, તુમોવ તેન પઞ્ઞાયિસ્સતી'તિ. એવરૂપં ખો, મોગ્ગલ્લાન, સત્થારં સાવકા ધમ્મદેસનતો રક્ખન્તિ; એવરૂપો ચ પન સત્થા સાવકેહિ ધમ્મદેસનતો રક્ખં પચ્ચાસીસતિ.

‘‘પુન ચપરં, મોગ્ગલ્લાન, ઇધેકચ્ચો સત્થા અપરિસુદ્ધવેય્યાકરણો સમાનો ‘પરિસુદ્ધવેય્યાકરણોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે વેય્યાકરણં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. તમેનં સાવકા એવં જાનન્તિ – ‘અયં ખો ભવં સત્થા અપરિસુદ્ધવેય્યાકરણો સમાનો ‘પરિસુદ્ધવેય્યાકરણોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે વેય્યાકરણં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. મયઞ્ચેવ ખો પન ગિહીનં આરોચેય્યામ, નાસ્સસ્સ મનાપં. યં ખો પનસ્સ અમનાપં, કથં નં મયં તેન સમુદાચરેય્યામ? સમ્મન્નતિ ખો પન ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન – યં તુમો કરિસ્સતિ, તુમોવ તેન પઞ્ઞાયિસ્સતી’તિ. એવરૂપં ખો, મોગ્ગલ્લાન, સત્થારં સાવકા વેય્યાકરણતો રક્ખન્તિ; એવરૂપો ચ પન સત્થા સાવકેહિ વેય્યાકરણતો રક્ખં પચ્ચાસીસતિ.

‘‘પુન ચપરં, મોગ્ગલ્લાન, ઇધેકચ્ચો સત્થા અપરિસુદ્ધઞાણદસ્સનો સમાનો ‘પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે ઞાણદસ્સનં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. તમેનં સાવકા એવં જાનન્તિ – ‘અયં ખો ભવં સત્થા અપરિસુદ્ધઞાણદસ્સનો સમાનો ‘પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે ઞાણદસ્સનં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. મયઞ્ચેવ ખો પન ગિહીનં આરોચેય્યામ, નાસ્સસ્સ મનાપં. યં ખો પનસ્સ અમનાપં, કથં નં મયં તેન સમુદાચરેય્યામ? સમ્મન્નતિ ખો પન ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન – યં તુમો કરિસ્સતિ, તુમોવ તેન પઞ્ઞાયિસ્સતી’તિ. એવરૂપં ખો, મોગ્ગલ્લાન, સત્થારં સાવકા ઞાણદસ્સનતો રક્ખન્તિ; એવરૂપો ચ પન સત્થા સાવકેહિ ઞાણદસ્સનતો રક્ખં પચ્ચાસીસતીતિ. ઇમે ખો, મોગ્ગલ્લાન, પઞ્ચ સત્થારો સન્તો સંવિજ્જમાના લોકસ્મિં.

‘‘અહં ખો પન, મોગ્ગલ્લાન, પરિસુદ્ધસીલો સમાનો ‘પરિસુદ્ધસીલોમ્હી’તિ પટિજાનામિ ‘પરિસુદ્ધં મે સીલં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. ન ચ મં સાવકા સીલતો રક્ખન્તિ; ન ચાહં સાવકેહિ સીલતો રક્ખં પચ્ચાસીસામિ. પરિસુદ્ધાજીવો સમાનો…પે॰… પરિસુદ્ધધમ્મદેસનો સમાનો…પે॰… પરિસુદ્ધવેય્યાકરણો સમાનો…પે॰… પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનો સમાનો ‘પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનોમ્હી’તિ પટિજાનામિ ‘પરિસુદ્ધં મે ઞાણદસ્સનં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. ન ચ મં સાવકા ઞાણદસ્સનતો રક્ખન્તિ; ન ચાહં સાવકેહિ ઞાણદસ્સનતો રક્ખં પચ્ચાસીસામી’’તિ.

૩૩૫. અથ ખો ભગવા કોસમ્બિયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન રાજગહં તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન રાજગહં તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. અથ ખો સમ્બહુલા ભિક્ખૂ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ના ખો તે ભિક્ખૂ ભગવન્તં એતદવોચું – ‘‘દેવદત્તસ્સ, ભન્તે, અજાતસત્તુ કુમારો પઞ્ચહિ રથસતેહિ સાયં પાતં ઉપટ્ઠાનં ગચ્છતિ; પઞ્ચ ચ થાલિપાકસતાનિ ભત્તાભિહારો અભિહરીયતી’’તિ. ‘‘મા, ભિક્ખવે, દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકં પિહયિત્થ. યાવકીવઞ્ચ, ભિક્ખવે , દેવદત્તસ્સ અજાતસત્તુ કુમારો પઞ્ચહિ રથસતેહિ સાયં પાતં ઉપટ્ઠાનં ગમિસ્સતિ , પઞ્ચ ચ થાલિપાકસતાનિ ભત્તાભિહારો અભિહરીયિસ્સતિ, હાનિયેવ, ભિક્ખવે, દેવદત્તસ્સ પાટિકઙ્ખા કુસલેસુ ધમ્મેસુ, નો વુદ્ધિ.

‘‘સેય્યથાપિ , ભિક્ખવે, ચણ્ડસ્સ કુક્કુરસ્સ નાસાય પિત્તં ભિન્દેય્યું, એવઞ્હિ સો, ભિક્ખવે, કુક્કુરો ભિય્યોસોમત્તાય ચણ્ડતરો અસ્સ, એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, યાવકીવઞ્ચ દેવદત્તસ્સ અજાતસત્તુ કુમારો પઞ્ચહિ રથસતેહિ સાયં પાતં ઉપટ્ઠાનં ગમિસ્સતિ, પઞ્ચ ચ થાલિપાકસતાનિ ભત્તાભિહારો અભિહરીયિસ્સતિ, હાનિયેવ, ભિક્ખવે, દેવદત્તસ્સ પાટિકઙ્ખા કુસલેસુ ધમ્મેસુ, નો વુદ્ધિ.

[સં॰ નિ॰ ૨.૧૮૪; અ॰ નિ॰ ૪.૬૮] ''અત્તવધાય, ભિક્ખવે, દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ, પરાભવાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ.

''સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, કદલી અત્તવધાય ફલં દેતિ, પરાભવાય ફલં દેતિ, એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, અત્તવધાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ, પરાભવાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ.

''સેય્યથાપિ , ભિક્ખવે, વેળુ અત્તવધાય ફલં દેતિ, પરાભવાય ફલં દેતિ, એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, અત્તવધાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ, પરાભવાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ.

''સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, નળો અત્તવધાય ફલં દેતિ, પરાભવાય ફલં દેતિ, એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, અત્તવધાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ, પરાભવાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ .

''સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, અસ્સતરી અત્તવધાય ગબ્ભં ગણ્હાતિ, પરાભવાય ગબ્ભં ગણ્હાતિ, એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, અત્તવધાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદિ, પરાભવાય દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારસિલોકો ઉદપાદી''તિ.

[સં॰ નિ॰ ૧.૧૮૩, ૧.૨.૧૮૪, નેત્તિ॰ ૯૦] ''ફલં વે કદલિં હન્તિ, ફલં વેળું ફલં નળં;
સક્કારો કાપુરિસં હન્તિ, ગબ્ભો અસ્સતરિં યથા''તિ.

પઠમભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૨. દુતિયભાણવારો

પકાસનીયકમ્મં

૩૩૬. તેન ખો પન સમયેન ભગવા મહતિયા પરિસાય પરિવુતો ધમ્મં દેસેન્તો નિસિન્નો હોતિ સરાજિકાય પરિસાય. અથ ખો દેવદત્તો ઉટ્ઠાયાસના એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા યેન ભગવા તેનઞ્જલિં પણામેત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ''જિણ્ણો દાનિ, ભન્તે, ભગવા વુડ્ઢો મહલ્લકો અદ્ધગતો વયોઅનુપ્પત્તો. અપ્પોસ્સુક્કો દાનિ, ભન્તે, ભગવા દિટ્ઠધમ્મસુખવિહારં અનુયુત્તો વિહરતુ, મમં ભિક્ખુસઙ્ઘં નિસ્સજ્જતુ. અહં ભિક્ખુસઙ્ઘં પરિહરિસ્સામી''તિ. ''અલં, દેવદત્ત, મા તે રુચ્ચિ ભિક્ખુસઙ્ઘં પરિહરિતુ''ન્તિ. દુતિયમ્પિ ખો દેવદત્તો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો દેવદત્તો ભગવન્તં એતદવોચ – ''જિણ્ણો દાનિ, ભન્તે, ભગવા વુડ્ઢો મહલ્લકો અદ્ધગતો વયોઅનુપ્પત્તો. અપ્પોસ્સુક્કો દાનિ, ભન્તે, ભગવા દિટ્ઠધમ્મસુખવિહારં અનુયુત્તો વિહરતુ, મમં ભિક્ખુસઙ્ઘં નિસ્સજ્જતુ. અહં ભિક્ખુસઙ્ઘં પરિહરિસ્સામી''તિ. ''સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનાનમ્પિ ખો અહં, દેવદત્ત, ભિક્ખુસઙ્ઘં ન નિસ્સજ્જેય્યં , કિં પન તુય્હં છવસ્સ ખેળાસકસ્સા''તિ! અથ ખો દેવદત્તો – સરાજિકાય મં ભગવા પરિસાય ખેળાસકવાદેન અપસાદેતિ, સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનેવ ઉક્કંસતીતિ – કુપિતો અનત્તમનો ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અયઞ્ચરહિ દેવદત્તસ્સ ભગવતિ પઠમો આઘાતો અહોસિ.

અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો દેવદત્તસ્સ રાજગહે પકાસનીયં કમ્મં કરોતુ – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો

વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, કાતબ્બં. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૩૩૭. ''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં સઙ્ઘો દેવદત્તસ્સ રાજગહે પકાસનીયં કમ્મં કરેય્ય – ''પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો દેવદત્તસ્સ રાજગહે પકાસનીયં કમ્મં કરોતિ – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ દેવદત્તસ્સ રાજગહે પકાસનીયં કમ્મસ્સ કરણં – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ, યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ – સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''કતં સઙ્ઘેન દેવદત્તસ્સ રાજગહે પકાસનીયં કમ્મં – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

૩૩૮. અથ ખો ભગવા આયસ્મન્તં સારિપુત્તં આમન્તેસિ – ''તેન હિ ત્વં, સારિપુત્ત, દેવદત્તં રાજગહે પકાસેહી''તિ. ''પુબ્બે મયા, ભન્તે, દેવદત્તસ્સ રાજગહે વણ્ણો ભાસિતો – 'મહિદ્ધિકો ગોધિપુત્તો, મહાનુભાવો ગોધિપુત્તો'તિ. કથાહં, ભન્તે, દેવદત્તં રાજગહે પકાસેમી''તિ? ''નનુ તયા, સારિપુત્ત, ભૂતોયેવ દેવદત્તસ્સ રાજગહે વણ્ણો ભાસિતો – 'મહિદ્ધિકો ગોધિપુત્તો, મહાનુભાવો ગોધિપુત્તો''' તિ? ''એવં ભન્તે''તિ. ''એવમેવ ખો ત્વં, સારિપુત્ત, ભૂતંયેવ દેવદત્તં રાજગહે પકાસેહી''તિ. ''એવં ભન્તે''તિ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો ભગવતો પચ્ચસ્સોસિ.

અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘો સારિપુત્તં સમ્મન્નતુ દેવદત્તં રાજગહે પકાસેતું – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બો. પઠમં સારિપુત્તો યાચિતબ્બો. યાચિત્વા બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો આયસ્મન્તં સારિપુત્તં સમ્મન્નેય્ય દેવદત્તં રાજગહે પકાસેતું – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો આયસ્મન્તં સારિપુત્તં સમ્મન્નતિ દેવદત્તં રાજગહે પકાસેતું – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ, યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ, આયસ્મતો સારિપુત્તસ્સ સમ્મુતિ દેવદત્તં રાજગહે પકાસેતું – 'પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ, યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો'તિ – સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતો સઙ્ઘેન આયસ્મા સારિપુત્તો દેવદત્તં રાજગહે પકાસેતું – ‘પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો’તિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

સમ્મતો ચ આયસ્મા સારિપુત્તો સમ્બહુલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં રાજગહં પવિસિત્વા દેવદત્તં રાજગહે પકાસેસિ – ‘‘પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો’’તિ. તત્થ યે તે મનુસ્સા અસ્સદ્ધા અપ્પસન્ના દુબ્બુદ્ધિનો, તે એવમાહંસુ – ‘‘ઉસૂયકા ઇમે સમણા સક્યપુત્તિયા દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારં ઉસૂયન્તી’’તિ. યે પન તે મનુસ્સા સદ્ધા પસન્ના પણ્ડિતા બ્યત્તા બુદ્ધિમન્તો, તે એવમાહંસુ – ‘‘ન ખો ઇદં ઓરકં ભવિસ્સતિ યથા ભગવા દેવદત્તં રાજગહે પકાસાપેતી’’તિ.

અજાતસત્તુકુમારવત્થુ

૩૩૯. અથ ખો દેવદત્તો યેન અજાતસત્તુ કુમારો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા અજાતસત્તું કુમારં એતદવોચ – ‘‘પુબ્બે ખો, કુમાર, મનુસ્સા દીઘાયુકા, એતરહિ અપ્પાયુકા. ઠાનં ખો પનેતં વિજ્જતિ યં ત્વં કુમારોવ સમાનો કાલં કરેય્યાસિ. તેન હિ ત્વં, કુમાર, પિતરં હન્ત્વા રાજા હોહિ. અહં ભગવન્તં હન્ત્વા બુદ્ધો ભવિસ્સામી’’તિ.

અથ ખો અજાતસત્તુ કુમારો – અય્યો ખો દેવદત્તો મહિદ્ધિકો મહાનુભાવો, જાનેય્યાસિ અય્યો દેવદત્તોતિ – ઊરુયા પોત્થનિકં બન્ધિત્વા દિવા દિવસ્સ [દિવા દિવસસ્સ (ક॰)] ભીતો ઉબ્બિગ્ગો ઉસ્સઙ્કી ઉત્રસ્તો સહસા અન્તેપુરં પાવિસિ. અદ્દસાસું ખો અન્તેપુરે ઉપચારકા મહામત્તા અજાતસત્તું કુમારં દિવા દિવસ્સ ભીતં ઉબ્બિગ્ગં ઉસ્સઙ્કિં ઉત્રસ્તં સહસા અન્તેપુરં પવિસન્તં; દિસ્વાન અગ્ગહેસું. તે વિચિનન્તા ઊરુયા પોત્થનિકં બદ્ધં [બન્ધં (ક॰)] દિસ્વાન અજાતસત્તું કુમારં એતદવોચું – ‘‘કિં ત્વં, કુમાર, કત્તુકામોસી’’તિ? ‘‘પિતરમ્હિ હન્તુકામો’’તિ. ‘‘કેનાસિ ઉસ્સાહિતો’’તિ? ‘‘અય્યેન દેવદત્તેના’’તિ. એકચ્ચે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘‘કુમારો ચ હન્તબ્બો, દેવદત્તો ચ, સબ્બે ચ ભિક્ખૂ હન્તબ્બા’’તિ. એકચ્ચે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘‘ન ભિક્ખૂ હન્તબ્બા. ન ભિક્ખૂ કિઞ્ચિ અપરજ્ઝન્તિ. કુમારો ચ હન્તબ્બો, દેવદત્તો ચા’’તિ. એકચ્ચે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘‘ન કુમારો ચ હન્તબ્બો, ન દેવદત્તો. ન ભિક્ખૂ હન્તબ્બા. રઞ્ઞો આરોચેતબ્બં. યથા રાજા વક્ખતિ તથા કરિસ્સામા’’તિ.

અથ ખો તે મહામત્તા અજાતસત્તું કુમારં આદાય યેન રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો તેનુપસઙ્કમિંસુ , ઉપસઙ્કમિત્વા રઞ્ઞો માગધસ્સ સેનિયસ્સ બિમ્બિસારસ્સ એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘કથં, ભણે, મહામત્તેહિ મતિ કતા’’તિ? ‘‘એકચ્ચે, દેવ, મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘કુમારો ચ હન્તબ્બો, દેવદત્તો ચ, સબ્બે ચ ભિક્ખૂ હન્તબ્બા’તિ. એકચ્ચે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘ન ભિક્ખૂ હન્તબ્બા. ન ભિક્ખૂ કિઞ્ચિ અપરજ્ઝન્તિ. કુમારો ચ હન્તબ્બો, દેવદત્તો ચા’તિ. એકચ્ચે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘ન કુમારો ચ હન્તબ્બો, ન દેવદત્તો. ન ભિક્ખૂ હન્તબ્બા. રઞ્ઞો આરોચેતબ્બં. યથા રાજા વક્ખતિ તથા કરિસ્સામા’’’તિ. ‘‘કિં, ભણે, કરિસ્સતિ બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા? નનુ ભગવતા પટિકચ્ચેવ દેવદત્તો રાજગહે પકાસાપિતો – ‘પુબ્બે દેવદત્તસ્સ અઞ્ઞા પકતિ અહોસિ, ઇદાનિ અઞ્ઞા પકતિ. યં દેવદત્તો કરેય્ય કાયેન વાચાય, ન તેન બુદ્ધો વા ધમ્મો વા સઙ્ઘો વા દટ્ઠબ્બો, દેવદત્તોવ તેન દટ્ઠબ્બો’’તિ? તત્થ યે તે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘કુમારો ચ હન્તબ્બો દેવદત્તો ચ; સબ્બે ચ ભિક્ખૂ હન્તબ્બા’તિ; તે અટ્ઠાને અકાસિ. યે તે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘ન ભિક્ખૂ હન્તબ્બા; ન ભિક્ખૂ કિઞ્ચિ

અપરજ્ઝન્તિ; કુમારો ચ હન્તબ્બો દેવદત્તો ચા’તિ; તે નીચે ઠાને ઠપેસિ. યે તે મહામત્તા એવં મતિં અકંસુ – ‘ન કુમારો ચ હન્તબ્બો, ન દેવદત્તો; ન ભિક્ખૂ હન્તબ્બા; રઞ્ઞો આરોચેતબ્બં; યથા રાજા વક્ખતિ તથા કરિસ્સામા’તિ; તે ઉચ્ચે ઠાને ઠપેસિ. અથ ખો રાજા માગધો સેનિયો બિમ્બિસારો અજાતસત્તું કુમારં એતદવોચ – ‘‘કિસ્સ મં ત્વં, કુમાર, હન્તુકામોસી’’તિ? ‘‘રજ્જેનામ્હિ, દેવ, અત્થિકો’’તિ. ‘‘સચે ખો ત્વં, કુમાર, રજ્જેન અત્થિકો, એતં તે રજ્જ’’ન્તિ અજાતસત્તુસ્સ કુમારસ્સ રજ્જં નિય્યાદેસિ.

અભિમારપેસનં

૩૪૦. અથ ખો દેવદત્તો યેન અજાતસત્તુ કુમારો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા અજાતસત્તું કુમારં એતદવોચ – ‘‘પુરિસે, મહારાજ, આણાપેહિ, યે સમણં ગોતમં જીવિતા વોરોપેસ્સન્તી’’તિ. અથ ખો અજાતસત્તુ કુમારો મનુસ્સે આણાપેસિ – ‘‘યથા, ભણે, અય્યો દેવદત્તો આહ તથા કરેય્યાથા’’તિ. અથ ખો દેવદત્તો એકં પુરિસં આણાપેસિ – ‘‘ગચ્છાવુસો, અમુકસ્મિં ઓકાસે સમણો ગોતમો વિહરતિ. તં જીવિતા વોરોપેત્વા ઇમિના મગ્ગેન આગચ્છા’’તિ. તસ્મિં મગ્ગે દ્વે પુરિસે ઠપેસિ – ‘‘યો ઇમિના મગ્ગેન એકો પુરિસો આગચ્છતિ, તં જીવિતા વોરોપેત્વા ઇમિના મગ્ગેન આગચ્છથા’’તિ. તસ્મિં મગ્ગે ચત્તારો પુરિસે ઠપેસિ – ‘‘યે ઇમિના મગ્ગેન દ્વે પુરિસા આગચ્છન્તિ, તે જીવિતા વોરોપેત્વા ઇમિના મગ્ગેન આગચ્છથા’’તિ. તસ્મિં મગ્ગે અટ્ઠ પુરિસે ઠપેસિ – ‘‘યે ઇમિના મગ્ગેન ચત્તારો પુરિસા આગચ્છન્તિ, તે જીવિતા વોરોપેત્વા ઇમિના મગ્ગેન આગચ્છથા’’તિ. તસ્મિં મગ્ગે સોળસ પુરિસે ઠપેસિ – ‘‘યે ઇમિના મગ્ગેન અટ્ઠ પુરિસા આગચ્છન્તિ, તે જીવિતા વોરોપેત્વા આગચ્છથા’’તિ.

અથ ખો સો એકો પુરિસો અસિચમ્મં ગહેત્વા ધનુકલાપં સન્નય્હિત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો અવિદૂરે ભીતો ઉબ્બિગ્ગો ઉસ્સઙ્કી ઉત્રસ્તો પત્થદ્ધેન કાયેન અટ્ઠાસિ. અદ્દસા ખો ભગવા તં પુરિસં ભીતં ઉબ્બિગ્ગં ઉસ્સઙ્કિં ઉત્રસ્તં પત્થદ્ધેન કાયેન ઠિતં. દિસ્વાન તં પુરિસં એતદવોચ – ‘‘એહાવુસો, મા ભાયી’’તિ. અથ ખો સો પુરિસો અસિચમ્મં એકમન્તં કરિત્વા ધનુકલાપં નિક્ખિપિત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો પાદેસુ સિરસા નિપતિત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અચ્ચયો મં, ભન્તે, અચ્ચગમા યથાબાલં યથામૂળ્હં યથાઅકુસલં, યોહં દુટ્ઠચિત્તો વધકચિત્તો ઇધૂપસઙ્કન્તો. તસ્સ મે, ભન્તે, ભગવા અચ્ચયં અચ્ચયતો પટિગ્ગણ્હાતુ આયતિં સંવરાયા’’તિ. ‘‘તગ્ઘ ત્વં, આવુસો, અચ્ચયો અચ્ચગમા યથાબાલં યથામૂળ્હં યથાઅકુસલં, યં ત્વં દુટ્ઠચિત્તો વધકચિત્તો ઇધૂપસઙ્કન્તો. યતો ચ ખો ત્વં, આવુસો , અચ્ચયં અચ્ચયતો દિસ્વા યથાધમ્મં પટિકરોસિ, તં તે મયં પટિગ્ગણ્હામ. વુદ્ધિ હેસા, આવુસો, અરિયસ્સ વિનયે – યો અચ્ચયં અચ્ચયતો દિસ્વા યથાધમ્મં પટિકરોતિ, આયતિં સંવરં આપજ્જતી’’તિ.

અથ ખો ભગવા તસ્સ પુરિસસ્સ અનુપુબ્બિં કથં કથેસિ, સેય્યથિદં – દાનકથં સીલકથં સગ્ગકથં, કામાનં આદીનવં ઓકારં સંકિલેસં, નેક્ખમ્મે આનિસંસં પકાસેસિ. યદા તં ભગવા અઞ્ઞાસિ કલ્લચિત્તં, મુદુચિત્તં, વિનીવરણચિત્તં, ઉદગ્ગચિત્તં, પસન્નચિત્તં, અથ યા બુદ્ધાનં સામુક્કંસિકા ધમ્મદેસના તં પકાસેસિ – દુક્ખં, સમુદયં, નિરોધં, મગ્ગં. સેય્યથાપિ નામ સુદ્ધં વત્થં અપગતકાળકં સમ્મદેવ રજનં પટિગ્ગહેય્ય, એવમેવ તસ્સ પુરિસસ્સ તસ્મિંયેવ આસને વિરજં વીતમલં ધમ્મચક્ખું ઉદપાદિ – યં કિઞ્ચિ સમુદયધમ્મં, સબ્બં તં નિરોધધમ્મન્તિ. અથ ખો સો પુરિસો દિટ્ઠધમ્મો પત્તધમ્મો વિદિતધમ્મો પરિયોગાળ્હધમ્મો તિણ્ણવિચિકિચ્છો વિગતકથંકથો વેસારજ્જપ્પત્તો અપરપ્પચ્ચયો સત્થુસાસને ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અભિક્કન્તં, ભન્તે, અભિક્કન્તં, ભન્તે. સેય્યથાપિ, ભન્તે, નિક્કુજ્જિતં વા ઉક્કુજ્જેય્ય, પટિચ્છન્નં વા વિવરેય્ય, મૂળ્હસ્સ વા મગ્ગં આચિક્ખેય્ય, અન્ધકારે

વા તેલપજ્જોતં ધારેય્ય – ચક્ખુમન્તો રૂપાનિ દક્ખન્તીતિ – એવમેવં ભગવતા અનેકપરિયાયેન ધમ્મો પકાસિતો. એસાહં, ભન્તે, ભગવન્તં સરણં ગચ્છામિ, ધમ્મઞ્ચ, ભિક્ખુસઙ્ઘઞ્ચ. ઉપાસકં મં ભગવા ધારેતુ અજ્જતગ્ગે પાણુપેતં સરણં ગત''ન્તિ. અથ ખો ભગવા તં પુરિસં એતદવોચ – ''મા ખો ત્વં, આવુસો, ઇમિના મગ્ગેન ગચ્છ, ઇમિના મગ્ગેન ગચ્છાહી''તિ અઞ્ઞેન મગ્ગેન ઉય્યોજેસિ.

અથ ખો તે દ્વે પુરિસા – કિં નુ ખો સો એકો પુરિસો ચિરેન આગચ્છતીતિ – પટિપથં ગચ્છન્તા અદ્દસંસુ ભગવન્તં અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસિન્નં. દિસ્વાન યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. તેસં ભગવા અનુપુબ્બિં કથં કથેસિ…પે॰… અપરપ્પચ્ચયા સત્થુસાસને ભગવન્તં એતદવોચું – ''અભિક્કન્તં, ભન્તે…પે॰… ઉપાસકે નો ભગવા ધારેતુ અજ્જતગ્ગે પાણુપેતં સરણં ગતે''તિ. અથ ખો ભગવા તે પુરિસે એતદવોચ – ''મા ખો તુમ્હે, આવુસો, ઇમિના મગ્ગેન ગચ્છિત્થ, ઇમિના મગ્ગેન ગચ્છથા''તિ અઞ્ઞેન મગ્ગેન ઉય્યોજેસિ.

અથ ખો તે ચત્તારો પુરિસા…પે॰… અથ ખો તે અટ્ઠ પુરિસા…પે॰… અથ ખો તે સોળસ પુરિસા – કિં નુ ખો તે અટ્ઠ પુરિસા ચિરેન આગચ્છન્તીતિ – પટિપથં ગચ્છન્તા અદ્દસાસું ભગવન્તં અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસિન્નં. દિસ્વાન યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. તેસં ભગવા અનુપુબ્બિં કથં કથેસિ, સેય્યથિદં – દાનકથં…પે॰… અપરપ્પચ્ચયા સત્થુસાસને ભગવન્તં એતદવોચું – ''અભિક્કન્તં, ભન્તે…પે॰… ઉપાસકે નો ભગવા ધારેતુ અજ્જતગ્ગે પાણુપેતં સરણં ગતે''તિ. અથ ખો ભગવા તે પુરિસે એતદવોચ – ''મા ખો તુમ્હે, આવુસો, ઇમિના મગ્ગેન ગચ્છિત્થ, ઇમિના મગ્ગેન ગચ્છથા''તિ અઞ્ઞેન મગ્ગેન ઉય્યોજેસિ.

અથ ખો સો એકો પુરિસો યેન દેવદત્તો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા દેવદત્તં એતદવોચ – ''નાહં, ભન્તે, સક્કોમિ તં ભગવન્તં જીવિતા વોરોપેતું; મહિદ્ધિકો સો ભગવા, મહાનુભાવો''તિ. ''અલં, આવુસો; મા ત્વં સમણં ગોતમં જીવિતા વોરોપેસિ. અહમેવ સમણં ગોતમં જીવિતા વોરોપેસ્સામી''તિ.

લોહિતુપ્પાદકકમ્મં

૩૪૧. તેન ખો પન સમયેન ભગવા ગિજ્ઝકૂટસ્સ પબ્બતસ્સ છાયાયં ચઙ્કમતિ. અથ ખો દેવદત્તો ગિજ્ઝકૂટં પબ્બતં આરુહિત્વા મહતિં સિલં પવિજ્ઝિ – ઇમાય સમણં ગોતમં જીવિતા વોરોપેસ્સામીતિ. દ્વે પબ્બતકૂટા સમાગન્ત્વા તં સિલં સમ્પટિચ્છિંસુ. તતો પપતિકા ઉપ્પતિત્વા ભગવતો પાદે રુહિરં ઉપ્પાદેસિ. અથ ખો ભગવા ઉદ્ધં ઉલ્લોકેત્વા દેવદત્તં એતદવોચ – ''બહું તયા, મોઘપુરિસ, અપુઞ્ઞં પસુતં, યં ત્વં દુટ્ઠચિત્તો વધકચિત્તો તથાગતસ્સ રુહિરં ઉપ્પાદેસી''તિ. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ઇદં, ભિક્ખવે, દેવદત્તેન પઠમં આનન્તરિયં કમ્મં ઉપચિતં, યં દુટ્ઠચિત્તેન વધકચિત્તેન તથાગતસ્સ રુહિરં ઉપ્પાદિત''ન્તિ.

અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ – ''દેવદત્તેન કિર ભગવતો વધો પયુત્તો''તિ. તે ચ ભિક્ખૂ ભગવતો વિહારસ્સ પરિતો પરિતો ચઙ્કમન્તિ ઉચ્ચાસદ્દા મહાસદ્દા સજ્ઝાયં કરોન્તા, ભગવતો રક્ખાવરણગુત્તિયા. અસ્સોસિ ખો ભગવા ઉચ્ચાસદ્દં મહાસદ્દં સજ્ઝાયસદ્દં. સુત્વાન આયસ્મન્તં આનન્દં આમન્તેસિ – ''કિં નુ ખો સો, આનન્દ, ઉચ્ચાસદ્દો મહાસદ્દો સજ્ઝાયસદ્દો''તિ? ''અસ્સોસું ખો, ભન્તે, ભિક્ખૂ – 'દેવદત્તેન કિર ભગવતો વધો પયુત્તો'તિ. તે ચ [તેધ (સી॰)], ભન્તે, ભિક્ખૂ ભગવતો વિહારસ્સ પરિતો પરિતો ચઙ્કમન્તિ ઉચ્ચાસદ્દા મહાસદ્દા સજ્ઝાયં કરોન્તા,

ભગવતો રક્ખાવરણગુત્તિયા. સો એસો, ભગવા, ઉચ્ચાસદ્દો મહાસદ્દો સજ્ઝાયસદ્દો’’તિ. ‘‘તેન હાનન્દ, મમ વચનેન તે ભિક્ખૂ આમન્તેહિ – સત્થા આયસ્મન્તે આમન્તેતી’’તિ. ‘‘એવં ભન્તે’’તિ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવતો પટિસ્સુત્વા યેન તે ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા તે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘સત્થા આયસ્મન્તે આમન્તેતી’’તિ. ‘‘એવમાવુસો’’તિ ખો તે ભિક્ખૂ આયસ્મતો આનન્દસ્સ પટિસ્સુત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્ને ખો તે ભિક્ખૂ ભગવા એતદવોચ –

‘‘અટ્ઠાનમેતં , ભિક્ખવે, અનવકાસો, યં પરૂપક્કમેન તથાગતં જીવિતા વોરોપેય્ય. અનુપક્કમેન, ભિક્ખવે, તથાગતા પરિનિબ્બાયન્તિ.

[ચૂળવ॰ ૩૩૪; અ॰ નિ॰ ૫.૧૦૦] ‘‘પઞ્ચિમે, ભિક્ખવે, સત્થારો સન્તો સંવિજ્જમાના લોકસ્મિં. કતમે પઞ્ચ? ‘‘ઇધ, ભિક્ખવે, એકચ્ચો સત્થા અપરિસુદ્ધસીલો સમાનો ‘પરિસુદ્ધસીલોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે સીલં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. તમેનં સાવકા એવં જાનન્તિ – ‘અયં ખો ભવં સત્થા અપરિસુદ્ધસીલો સમાનો ‘પરિસુદ્ધસીલોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે સીલં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. મયઞ્ચેવ ખો પન ગિહીનં આરોચેય્યામ, નાસ્સસ્સ મનાપં. યં ખો પનસ્સ અમનાપં, કથં નં મયં તેન સમુદાચરેય્યામ? સમ્મન્નતિ ખો પન ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન – યં તુમો કરિસ્સતિ, તુમોવ તેન પઞ્ઞાયિસ્સતી’તિ . એવરૂપં ખો, ભિક્ખવે, સત્થારં સાવકા સીલતો રક્ખન્તિ; એવરૂપો ચ પન સત્થા સાવકેહિ સીલતો રક્ખં પચ્ચાસીસતિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, ઇધેકચ્ચો સત્થા અપરિસુદ્ધઆજીવો સમાનો…પે॰… અપરિસુદ્ધધમ્મદેસનો સમાનો…પે॰… અપરિસુદ્ધવેય્યાકરણો સમાનો…પે॰… અપરિસુદ્ધઞાણદસ્સનો સમાનો ‘પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે ઞાણદસ્સનં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. તમેનં સાવકા એવં જાનન્તિ – ‘અયં ખો ભવં સત્થા અપરિસુદ્ધઞાણદસ્સનો સમાનો ‘પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનોમ્હી’તિ પટિજાનાતિ ‘પરિસુદ્ધં મે ઞાણદસ્સનં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. મયઞ્ચેવ ખો પન ગિહીનં આરોચેય્યામ, નાસ્સસ્સ મનાપં. યં ખો પનસ્સ અમનાપં, કથં ન મયં તેન સમુદાચરેય્યામ? સમ્મન્નતિ ખો પન ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારેન – યં તુમો કરિસ્સતિ, તુમોવ તેન પઞ્ઞાયિસ્સતી’તિ. એવરૂપં ખો, ભિક્ખવે, સત્થારં સાવકા ઞાણદસ્સનતો રક્ખન્તિ; એવરૂપો ચ પન સત્થા સાવકેહિ ઞાણદસ્સનતો રક્ખં પચ્ચાસીસતિ. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, પઞ્ચ સત્થારો સન્તો સંવિજ્જમાના લોકસ્મિં. ‘‘અહં ખો પન, ભિક્ખવે, પરિસુદ્ધસીલો સમાનો ‘પરિસુદ્ધસીલોમ્હી’તિ પટિજાનામિ ‘પરિસુદ્ધં મે સીલં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’ન્તિ ચ. ન ચ મં સાવકા સીલતો રક્ખન્તિ; ન ચાહં સાવકેહિ સીલતો રક્ખં પચ્ચાસીસામિ. અહં ખો પન ભિક્ખવે પરિસુદ્ધાજીવો સમાનો…પે॰… પરિસુદ્ધધમ્મદેસનો સમાનો…પે॰… પરિસુદ્ધવેય્યાકરણો સમાનો…પે॰… પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનો સમાનો ‘‘પરિસુદ્ધઞાણદસ્સનોમ્હી’’તિ પટિજાનામિ ‘‘પરિસુદ્ધં મે ઞાણદસ્સનં પરિયોદાતં અસંકિલિટ્ઠ’’ન્તિ ચ, ન ચ મં સાવકા ઞાણદસ્સનતો રક્ખન્તિ, ન ચાહં સાવકેહિ ઞાણદસ્સનતો રક્ખં પચ્ચાસીસામિ. ‘‘અટ્ઠાનમેતં, ભિક્ખવે, અનવકાસો, યં પરૂપક્કમેન તથાગતં જીવિતા વોરોપેય્ય. અનુપક્કમેન, ભિક્ખવે, તથાગતા પરિનિબ્બાયન્તિ. ગચ્છથ તુમ્હે, ભિક્ખવે, યથાવિહારં. અરક્ખિયા, ભિક્ખવે, તથાગતા’’તિ.

નાળાગિરિપેસનં

૩૪૨. તેન ખો પન સમયેન રાજગહે નાળાગિરિ નામ હત્થી ચણ્ડો હોતિ, મનુસ્સઘાતકો. અથ ખો દેવદત્તો રાજગહં પવિસિત્વા હત્થિસાલં ગન્ત્વા હત્થિભણ્ડે એતદવોચ – ‘‘મયં ખો, ભણે, રાજઞાતકા નામ પટિબલા નીચટ્ઠાનિયં ઉચ્ચટ્ઠાને ઠપેતું, ભત્તમ્પિ વેતનમ્પિ વડ્ઢાપેતું. તેન હિ, ભણે, યદા સમણો ગોતમો ઇમં રચ્છં પટિપન્નો હોતિ, તદા ઇમં નાળાગિરિં હત્થિં મુઞ્ચેત્વા ઇમં રચ્છં પટિપાદેથા’’તિ. ‘‘એવં ભન્તે’’તિ ખો તે હત્થિભણ્ડા દેવદત્તસ્સ પચ્ચસ્સોસું. અથ ખો ભગવા પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય સમ્બહુલેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં રાજગહં પિણ્ડાય પાવિસિ. અથ ખો ભગવા તં રચ્છં પટિપજ્જિ. અદ્દસાસું ખો તે હત્થિભણ્ડા ભગવન્તં તં રચ્છં પટિપન્નં. દિસ્વાન નાળાગિરિં હત્થિં મુઞ્ચિત્વા તં રચ્છં પટિપાદેસું. અદ્દસા ખો નાળાગિરિ હત્થી ભગવન્તં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન સોણ્ડં ઉસ્સાપેત્વા પહટ્ઠકણ્ણવાલો યેન ભગવા તેન અભિધાવિ. અદ્દસાસું ખો તે ભિક્ખૂ નાળાગિરિં હત્થિં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન ભગવન્તં એતદવોચું – ‘‘અયં, ભન્તે, નાળાગિરિ હત્થી ચણ્ડો મનુસ્સઘાતકો ઇમં રચ્છં પટિપન્નો. પટિક્કમતુ, ભન્તે, ભગવા; પટિક્કમતુ સુગતો’’તિ. ‘‘આગચ્છથ, ભિક્ખવે, મા ભાયિત્થ. અટ્ઠાનમેતં, ભિક્ખવે, અનવકાસો, યં પરૂપક્કમેન તથાગતં જીવિતા વોરોપેય્ય. અનુપક્કમેન, ભિક્ખવે, તથાગતા પરિનિબ્બાયન્તી’’તિ. દુતિયમ્પિ ખો તે ભિક્ખૂ…પે॰… તતિયમ્પિ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવન્તં એતદવોચું – ‘‘અયં, ભન્તે, નાળાગિરિ હત્થી ચણ્ડો મનુસ્સઘાતકો ઇમં રચ્છં પટિપન્નો. પટિક્કમતુ, ભન્તે, ભગવા; પટિક્કમતુ સુગતો’’તિ. ‘‘આગચ્છથ, ભિક્ખવે, મા ભાયિત્થ. અટ્ઠાનમેતં , ભિક્ખવે, અનવકાસો, યં પરૂપક્કમેન તથાગતં જીવિતા વોરોપેય્ય. અનુપક્કમેન, ભિક્ખવે, તથાગતા પરિનિબ્બાયન્તી’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા પાસાદેસુપિ હમ્મિયેસુપિ છદનેસુપિ આરુળ્હા અચ્છન્તિ. તત્થ યે તે મનુસ્સા અસ્સદ્ધા અપ્પસન્ના દુબ્બુદ્ધિનો, તે એવમાહંસુ – ‘‘અભિરૂપો વત, ભો [અભિરૂપો વત ભો ગોતમો (સ્યા॰ કં॰)], મહાસમણો નાગેન વિહેઠીયિસ્સતી’’તિ. યે પન તે મનુસ્સા સદ્ધા પસન્ના પણ્ડિતા બ્યત્તા બુદ્ધિમન્તો, તે એવમાહંસુ – ‘‘નચિરસ્સં વત, ભો, નાગો નાગેન સઙ્ગામેસ્સતી’’તિ. અથ ખો ભગવા નાળાગિરિં હત્થિં મેત્તેન ચિત્તેન ફરિ. અથ ખો નાળાગિરિ હત્થી ભગવતો [ભગવતા (સી॰)] મેત્તેન ચિત્તેન ફુટ્ઠો [ફુટો (ક॰)] સોણ્ડં ઓરોપેત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવતો પુરતો અટ્ઠાસિ. અથ ખો ભગવા દક્ખિણેન હત્થેન નાળાગિરિસ્સ હત્થિસ્સ કુમ્ભં પરામસન્તો નાળાગિરિં હત્થિં ઇમાહિ ગાથાહિ અજ્ઝભાસિ –

‘‘મા કુઞ્જર નાગમાસદો, દુક્ખઞ્હિ કુઞ્જર નાગમાસદો;
ન હિ નાગહતસ્સ કુઞ્જર સુગતિ, હોતિ ઇતો પરં યતો.

‘‘મા ચ મદો મા ચ પમાદો, ન હિ પમત્તા સુગતિં વજન્તિ તે;
ત્વઞ્ઞેવ તથા કરિસ્સસિ, યેન ત્વં સુગતિં ગમિસ્સસી’’તિ.

અથ ખો નાળાગિરિ હત્થી સોણ્ડાય ભગવતો પાદપંસૂનિ ગહેત્વા ઉપરિમુદ્ધનિ આકિરિત્વા પટિકુટિયોવ [પટિકુટિતો પટિસક્કિ (સી॰ સ્યા॰)] ઓસક્કિ, યાવ ભગવન્તં અદ્દક્ખિ. અથ ખો નાળાગિરિ હત્થી હત્થિસાલં ગન્ત્વા સકે ઠાને અટ્ઠાસિ. તથા દન્તો ચ પન નાળાગિરિ હત્થી અહોસિ. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ઇમં ગાથં ગાયન્તિ –

[મ॰ નિ॰ ૨.૩૫૨; થેરગા॰ ૮૭૮] ‘‘દણ્ડેનેકે દમયન્તિ, અઙ્કુસેહિ કસાહિ ચ;
અદણ્ડેન અસત્થેન, નાગો દન્તો મહેસિના’’તિ.

મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘યાવ પાપો અયં દેવદત્તો, અલક્ખિકો, યત્ર હિ નામ સમણસ્સ ગોતમસ્સ એવંમહિદ્ધિકસ્સ એવં મહાનુભાવસ્સ વધાય પરક્કમિસ્સતી’’તિ. દેવદત્તસ્સ લાભસક્કારો પરિહાયિ. ભગવતો ચ લાભસક્કારો અભિવડ્ઢિ.

પઞ્ચવત્થુયાચનકથા

૩૪૩. [પાચિ॰ ૨૦૯] તેન ખો પન સમયેન દેવદત્તો પરિહીનલાભસક્કારો સપરિસો કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જતિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સન્તિ! કસ્સ સમ્પન્નં ન મનાપં, કસ્સ સાદું ન રુચ્ચતી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – કથઞ્હિ નામ દેવદત્તો સપરિસો કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિસ્સતી’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર ત્વં, દેવદત્ત, સપરિસો કુલેસુ વિઞ્ઞાપેત્વા વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જસી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં કુલેસુ તિકભોજનં પઞ્ઞપેસ્સામિ તયો અત્થવસે પટિચ્ચ – દુમ્મઙ્કૂનં પુગ્ગલાન નિગ્ગહાય ; પેસલાનં ભિક્ખૂનં ફાસુવિહારાય, મા પાપિચ્છા પક્ખં નિસ્સાય સઙ્ઘં ભિન્દેય્યુન્તિ; કુલાનુદ્દયાય [કુલાનુદયતાય (સી॰ સ્યા॰)] ચ. ગણભોજને યથાધમ્મો કારેતબ્બો’’તિ.

[પારા॰ ૪૦૯] અથ ખો દેવદત્તો યેન કોકાલિકો કટમોદકતિસ્સકો [કટમોરકતિસ્સકો (સી॰ સ્યા॰)] ખણ્ડદેવિયા પુત્તો સમુદ્દદત્તો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા કોકાલિકં કટમોદકતિસ્સકં ખણ્ડદેવિયા પુત્તં સમુદ્દદત્તં એતદવોચ – ‘‘એથ, મયં, આવુસો, સમણસ્સ ગોતમસ્સ સઙ્ઘભેદં કરિસ્સામ ચક્કભેદ’’ન્તિ. એવં વુત્તે કોકાલિકો દેવદત્તં એતદવોચ – ‘‘સમણો ખો, આવુસો, ગોતમો મહિદ્ધિકો મહાનુભાવો. કથં મયં સમણસ્સ ગોતમસ્સ સઙ્ઘભેદં કરિસ્સામ ચક્કભેદ’’ન્તિ? ‘‘એથ, મયં, આવુસો, સમણં ગોતમં ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ચ વત્થૂનિ યાચિસ્સામ – ‘ભગવા, ભન્તે, અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છસ્સ સન્તુટ્ઠસ્સ સલ્લેખસ્સ ધુતસ્સ પાસાદિકસ્સ અપચયસ્સ વીરિયારમ્ભસ્સ વણ્ણવાદી. ઇમાનિ, ભન્તે, પઞ્ચ વત્થૂનિ અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છતાય સન્તુટ્ઠિયા સલ્લેખાય ધુતતાય પાસાદિકતાય અપચયાય વીરિયારમ્ભાય સંવત્તન્તિ. સાધુ, ભન્તે, ભિક્ખૂ યાવજીવં આરઞ્ઞિકા અસ્સુ; યો ગામન્તં ઓસરેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં પિણ્ડપાતિકા અસ્સુ; યો નિમન્તનં સાદિયેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં પંસુકૂલિકા અસ્સુ; યો ગહપતિચીવરં સાદિયેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં રુક્ખમૂલિકા અસ્સુ; યો છન્નં ઉપગચ્છેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં મચ્છમંસં ન ખાદેય્યું; યો મચ્છમંસં ખાદેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્યા’તિ. ઇમાનિ પઞ્ચ વત્થૂનિ સમણો ગોતમો નાનુજાનિસ્સતિ. તે મયં ઇમેહિ પઞ્ચહિ વત્થૂહિ જનં સઞ્ઞાપેસ્સામા’’તિ. ‘‘સક્કા ખો, આવુસો, ઇમેહિ પઞ્ચહિ વત્થૂહિ સમણસ્સ ગોતમસ્સ સઙ્ઘભેદો કાતું ચક્કભેદો. લૂખપ્પસન્ના હિ, આવુસો, મનુસ્સા’’તિ.

અથ ખો દેવદત્તો સપરિસો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો દેવદત્તો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘ભગવા, ભન્તે, અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છસ્સ સન્તુટ્ઠસ્સ સલ્લેખસ્સ ધુતસ્સ પાસાદિકસ્સ અપચયસ્સ વીરિયારમ્ભસ્સ વણ્ણવાદી. ઇમાનિ, ભન્તે, પઞ્ચ વત્થૂનિ અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છતાય સન્તુટ્ઠિયા સલ્લેખાય ધુતતાય પાસાદિકતાય અપચયાય વીરિયારમ્ભાય સંવત્તન્તિ. સાધુ, ભન્તે, ભિક્ખૂ યાવજીવં આરઞ્ઞિકા અસ્સુ; યો ગામન્તં ઓસરેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં

પિણ્ડપાતિકા અસ્સુ; યો નિમન્તનં સાદિયેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં પંસુકૂલિકા અસ્સુ; યો ગહપતિચીવરં સાદિયેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં રુક્ખમૂલિકા અસ્સુ; યો છન્નં ઉપગચ્છેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય. યાવજીવં મચ્છમંસં ન ખાદેય્યું; યો મચ્છમંસં ખાદેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્યા''તિ. ''અલં, દેવદત્ત. યો ઇચ્છતિ, આરઞ્ઞિકો હોતુ; યો ઇચ્છતિ, ગામન્તે વિહરતુ. યો ઇચ્છતિ, પિણ્ડપાતિકો હોતુ; યો ઇચ્છતિ, નિમન્તનં સાદિયતુ. યો ઇચ્છતિ, પંસુકૂલિકો હોતુ; યો ઇચ્છતિ, ગહપતિચીવરં સાદિયતુ. અટ્ઠમાસે ખો મયા, દેવદત્ત, રુક્ખમૂલસેનાસનં અનુઞ્ઞાતં; તિકોટિપરિસુદ્ધં મચ્છમંસં – અદિટ્ઠં, અસ્સુતં, અપરિસઙ્કિત''ન્તિ. અથ ખો દેવદત્તો – ન ભગવા ઇમાનિ પઞ્ચ વત્થૂનિ અનુજાનાતીતિ – હટ્ઠો ઉદગ્ગો સપરિસો ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ.

અથ ખો દેવદત્તો સપરિસો રાજગહં પવિસિત્વા પઞ્ચહિ વત્થૂહિ જનં સઞ્ઞાપેસિ – ''મયં, આવુસો, સમણં ગોતમં ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ચ વત્થૂનિ યાચિમ્હા – 'ભગવા, ભન્તે, અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છસ્સ...પે॰... વીરિયારમ્ભસ્સ વણ્ણવાદી. ઇમાનિ, ભન્તે, પઞ્ચ વત્થૂનિ અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છતાય...પે॰... વીરિયારમ્ભાય સંવત્તન્તિ. સાધુ, ભન્તે, ભિક્ખૂ યાવજીવં આરઞ્ઞિકા અસ્સુ; યો ગામન્તં ઓસરેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય...પે॰... યાવજીવં મચ્છમંસં ન ખાદેય્યું; યો મચ્છમંસં ખાદેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્યા'તિ. ઇમાનિ પઞ્ચ વત્થૂનિ સમણો ગોતમો નાનુજાનાતિ. તે મયં ઇમેહિ પઞ્ચહિ વત્થૂહિ સમાદાય વત્તામા''તિ.

તત્થ યે તે મનુસ્સા અસ્સદ્ધા અપ્પસન્ના દુબ્બુદ્ધિનો, તે એવમાહંસુ – ''ઇમે ખો સમણા સક્યપુત્તિયા ધુતા સલ્લેખવુત્તિનો. સમણો પન ગોતમો બાહુલ્લિકો બાહુલ્લાય ચેતેતી''તિ. યે પન તે મનુસ્સા સદ્ધા પસન્ના પણ્ડિતા બ્યત્તા બુદ્ધિમન્તો, તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ દેવદત્તો ભગવતો સઙ્ઘભેદાય પરક્કમિસ્સતિ ચક્કભેદાયા''તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ દેવદત્તો સઙ્ઘભેદાય પરક્કમિસ્સતિ ચક્કભેદાયા''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર ત્વં, દેવદત્ત, સઙ્ઘભેદાય પરક્કમસિ ચક્કભેદાયા''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ. ''અલં, દેવદત્ત. મા તે રુચ્ચિ સઙ્ઘભેદો. ગરુકો ખો, દેવદત્ત, સઙ્ઘભેદો. યો ખો, દેવદત્ત, સમગ્ગં સઙ્ઘં ભિન્દતિ, કપ્પટ્ઠિકં [કપ્પટ્ઠિતિકં (સ્યા॰)] કિબ્બિસં પસવતિ, કપ્પં નિરયમ્હિ પચ્ચતિ. યો ચ ખો, દેવદત્ત, ભિન્નં સઙ્ઘં સમગ્ગં કરોતિ, બ્રહ્મં પુઞ્ઞં પસવતિ, કપ્પં સગ્ગમ્હિ મોદતિ. અલં, દેવદત્ત. મા તે રુચ્ચિ સઙ્ઘભેદો. ગરુકો ખો, દેવદત્ત, સઙ્ઘભેદો''તિ.

[ઉદા॰ ૪૮] અથ ખો આયસ્મા આનન્દો પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય રાજગહં પિણ્ડાય પાવિસિ. અદ્દસા ખો દેવદત્તો આયસ્મન્તં આનન્દં રાજગહે પિણ્ડાય ચરન્તં. દિસ્વાન યેનાયસ્મા આનન્દો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં આનન્દં એતદવોચ – ''અજ્જતગ્ગેદાનાહં , આવુસો આનન્દ, અઞ્ઞત્રેવ ભગવતા, અઞ્ઞત્રેવ ભિક્ખુસઙ્ઘા, ઉપોસથં કરિસ્સામિ સઙ્ઘકમ્મં કરિસ્સામી''તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો રાજગહે પિણ્ડાય ચરિત્વા પચ્છાભત્તં પિણ્ડપાતપ્પટિક્કન્તો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવન્તં એતદવોચ – ''ઇધાહં, ભન્તે, પુબ્બણ્હસમયં નિવાસેત્વા પત્તચીવરમાદાય રાજગહં પિણ્ડાય પાવિસિં. અદ્દસા ખો મં, ભન્તે, દેવદત્તો રાજગહે પિણ્ડાય ચરન્તં. દિસ્વાન યેનાહં તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા મં એતદવોચ – 'અજ્જતગ્ગેદાનાહં, આવુસો આનન્દ, અઞ્ઞત્રેવ ભગવતા, અઞ્ઞત્રેવ ભિક્ખુસઙ્ઘા, ઉપોસથં કરિસ્સામિ સઙ્ઘકમ્મં

કરિસ્સામી’તિ. અજ્જતગ્ગે, ભન્તે, દેવદત્તો સઙ્ઘં ભિન્દિસ્સતી’’તિ. અથ ખો ભગવા એતમત્થં વિદિત્વા તાયં વેલાયં ઇમં ઉદાનં ઉદાનેસિ –

[ઉદા॰ ૪૮] ‘‘સુકરં સાધુના સાધું, સાધું પાપેન દુક્કરં;
પાપં પાપેન સુકરં, પાપમરિયેહિ દુક્કર’’ન્તિ.

દુતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૩. તતિયભાણવારો

સઙ્ઘભેદકથા

૩૪૪. અથ ખો દેવદત્તો તદહુપોસથે ઉટ્ઠાયાસના સલાકં ગાહેસિ – ‘‘મયં, આવુસો, સમણં ગોતમં ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ચ વત્થૂનિ યાચિમ્હા – ‘ભગવા, ભન્તે, અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છસ્સ...પે॰... વીરિયારમ્ભસ્સ વણ્ણવાદી. ઇમાનિ, ભન્તે, પઞ્ચ વત્થૂનિ અનેકપરિયાયેન અપ્પિચ્છતાય...પે॰... વીરિયારમ્ભાય સંવત્તન્તિ. સાધુ, ભન્તે, ભિક્ખૂ યાવજીવં આરઞ્ઞિકા અસ્સુ; યો ગામન્તં ઓસરેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્ય...પે॰... યાવજીવં મચ્છમંસં ન ખાદેય્યું; યો મચ્છમંસં ખાદેય્ય, વજ્જં નં ફુસેય્યા’તિ. ઇમાનિ પઞ્ચ વત્થૂનિ સમણો ગોતમો નાનુજાનાતિ. તે મયં ઇમેહિ પઞ્ચહિ વત્થૂહિ સમાદાય વત્તામ. યસ્સાયસ્મતો ઇમાનિ પઞ્ચ વત્થૂનિ ખમન્તિ, સો સલાકં ગણ્હાતૂ’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા પઞ્ચમત્તાનિ ભિક્ખુસતાનિ નવકા ચેવ હોન્તિ અપ્પકતઞ્ઞુનો ચ. તે – ‘અયં ધમ્મો , અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસન’ન્તિ – સલાકં ગણ્હિંસુ. અથ ખો દેવદત્તો સઙ્ઘં ભિન્દિત્વા પઞ્ચમત્તાનિ ભિક્ખુસતાનિ આદાય યેન ગયાસીસં તેન પક્કામિ. અથ ખો સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા સારિપુત્તો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘દેવદત્તો, ભન્તે, સઙ્ઘં ભિન્દિત્વા પઞ્ચમત્તાનિ ભિક્ખુસતાનિ આદાય યેન ગયાસીસં તેન પક્કન્તો’’તિ. ‘‘ન હિ નામ તુમ્હાકં, સારિપુત્તા, તેસુ નવકેસુ ભિક્ખૂસુ કારુઞ્ઞમ્પિ ભવિસ્સતિ? ગચ્છથ તુમ્હે, સારિપુત્તા, પુરા તે ભિક્ખૂ અનયબ્યસનં આપજ્જન્તી’’તિ. ‘‘એવં ભન્તે’’તિ ખો સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના ભગવતો પટિસ્સુત્વા ઉટ્ઠાયાસના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા યેન ગયાસીસં તેનુપસઙ્કમિંસુ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ભગવતો અવિદૂરે રોદમાનો ઠિતો હોતિ. અથ ખો ભગવા તં ભિક્ખું એતદવોચ – ‘‘કિસ્સ ત્વં, ભિક્ખુ, રોદસી’’તિ? ‘‘યેપિ તે, ભન્તે, ભગવતો અગ્ગસાવકા સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના તેપિ દેવદત્તસ્સ સન્તિકે ગચ્છન્તિ દેવદત્તસ્સ ધમ્મં રોચેન્તા’’તિ. ‘‘અટ્ઠાનમેતં, ભિક્ખુ, અનવકાસો, યં સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના દેવદત્તસ્સ ધમ્મં રોચેય્યું, અપિ ચ તે ગતા ભિક્ખૂનં સઞ્ઞત્તિયા’’તિ [ભિક્ખુસઞ્ઞત્તિયાતિ (સી॰ સ્યા॰), ભિક્ખૂ સઞ્ઞત્તિયા (ક॰)].

૩૪૫. તેન ખો પન સમયેન દેવદત્તો મહતિયા પરિસાય પરિવુતો ધમ્મં દેસેન્તો નિસિન્નો હોતિ. અદ્દસા ખો દેવદત્તો સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાને દૂરતોવ આગચ્છન્તે. દિસ્વાન ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘પસ્સથ, ભિક્ખવે, યાવ સ્વાક્ખાતો મયા ધમ્મો, યેપિ તે સમણસ્સ ગોતમસ્સ અગ્ગસાવકા સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના તેપિ મમ સન્તિકે

આગચ્છન્તિ. મમ ધમ્મં રોચેન્તા''તિ. એવં વુત્તે કોકાલિકો દેવદત્તં એતદવોચ – ''મા, આવુસો દેવદત્ત, સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાને વિસ્સસિ . પાપિચ્છા સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના , પાપિકાનં ઇચ્છાનં વસં ગતા''તિ. ''અલં, આવુસો. સ્વાગતં તેસં યતો મે ધમ્મં રોચેન્તી''તિ.

અથ ખો દેવદત્તો આયસ્મન્તં સારિપુત્તં ઉપડ્ઢાસનેન નિમન્તેસિ – ''એહાવુસો સારિપુત્ત, ઇધ નિસીદાહી''તિ. ''અલં આવુસો''તિ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો અઞ્ઞતરં આસનં ગહેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. આયસ્માપિ ખો મહામોગ્ગલ્લાનો અઞ્ઞતરં આસનં ગહેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. અથ ખો દેવદત્તો બહુદેવ રત્તિં ભિક્ખૂ ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેત્વા સમાદપેત્વા સમુત્તેજેત્વા સમ્પહંસેત્વા આયસ્મન્તં સારિપુત્તં અજ્ઝેસિ – ''વિગતથિનમિદ્ધો ખો, આવુસો સારિપુત્ત, ભિક્ખુસઙ્ઘો. પટિભાતુ તં, આવુસો સારિપુત્ત, ભિક્ખૂનં ધમ્મી કથા, પિટ્ઠિ મે આગિલાયતિ, તમહં આયમિસ્સામી''તિ. ''એવમાવુસો''તિ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો દેવદત્તસ્સ પચ્ચસ્સોસિ. અથ ખો દેવદત્તો ચતુગ્ગુણં સઙ્ઘાટિં પઞ્ઞાપેત્વા દક્ખિણેન પસ્સેન સેય્યં કપ્પેસિ. તસ્સ કિલમન્તસ્સ મુટ્ઠસ્સતિસ્સ અસમ્પજાનસ્સ મુહુત્તકેનેવ નિદ્દા ઓક્કમિ.

અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો આદેસનાપાટિહારિયાનુસાસનિયા ભિક્ખૂ ધમ્મિયા કથાય ઓવદિ અનુસાસિ. આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો ઇદ્ધિપાટિહારિયાનુસાસનિયા ભિક્ખૂ ધમ્મિયા કથાય ઓવદિ અનુસાસિ. અથ ખો તેસં ભિક્ખૂનં આયસ્મતા સારિપુત્તેન આદેસનાપાટિહારિયાનુસાસનિયા આયસ્મતા ચ મહામોગ્ગલ્લાનેન ઇદ્ધિપાટિહારિયાનુસાસનિયા ઓવદિયમાનાનં અનુસાસિયમાનાનં વિરજં વીતમલં ધમ્મચક્ખું ઉદપાદિ – યં કિઞ્ચિ સમુદયધમ્મં, સબ્બં તં નિરોધધમ્મન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ગચ્છામ મયં, આવુસો, ભગવતો સન્તિકે. યો તસ્સ ભગવતો ધમ્મં રોચેસિ સો આગચ્છતૂ''તિ. અથ ખો સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના તાનિ પઞ્ચભિક્ખુસતાનિ આદાય યેન વેળુવનં તેનુપસઙ્કમિંસુ. અથ ખો કોકાલિકો દેવદત્તં ઉટ્ઠાપેસિ – ''ઉટ્ઠેહિ, આવુસો દેવદત્ત, નીતા તે ભિક્ખૂ સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાનેહિ. નનુ ત્વં, આવુસો દેવદત્ત, મયા વુત્તો – 'મા, આવુસો દેવદત્ત, સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાને વિસ્સાસિ. પાપિચ્છા સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના, પાપિકાનં ઇચ્છાનં વસં ગતા'''તિ? અથ ખો દેવદત્તસ્સ તત્થેવ ઉણ્હં લોહિતં મુખતો ઉગ્ગઞ્છિ.

અથ ખો સારિપુત્તમોગ્ગલ્લાના યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિંસુ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા સારિપુત્તો ભગવન્તં એતદવોચ – ''સાધુ, ભન્તે , ભેદકાનુવત્તકા ભિક્ખૂ પુન ઉપસમ્પજ્જેય્યુ''ન્તિ. ''અલં, સારિપુત્ત. મા તે રુચ્ચિ ભેદકાનુવત્તકાનં ભિક્ખૂનં પુન ઉપસમ્પદા. તેન હિ ત્વં, સારિપુત્ત, ભેદકાનુવત્તકે ભિક્ખૂ થુલ્લચ્ચયં દેસાપેહિ. કથં પન તે, સારિપુત્ત, દેવદત્તો પટિપજ્જી''તિ? ''યથેવ, ભન્તે, ભગવા બહુદેવ રત્તિં ભિક્ખૂ ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેત્વા સમાદપેત્વા સમુત્તેજેત્વા સમ્પહંસેત્વા મં અજ્ઝેસતિ – 'વિગતથિનમિદ્ધો ખો , સારિપુત્ત, ભિક્ખુસઙ્ઘો; પટિભાતુ તં, સારિપુત્ત, ભિક્ખૂનં ધમ્મી કથા, પિટ્ઠિ મે આગિલાયતિ, તમહં આયમિસ્સામી'તિ, એવમેવ ખો, ભન્તે, દેવદત્તો પટિપજ્જી''તિ.

૩૪૬. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''ભૂતપુબ્બં, ભિક્ખવે, અરઞ્ઞાયતને મહાસરસી. તં નાગા ઉપનિસ્સાય વિહરિંસુ. તે તં સરસિં ઓગાહેત્વા, સોણ્ડાય ભિસમુળાલં અબ્બુહિત્વા, સુવિક્ખાલિતં વિક્ખાલેત્વા, અકદ્દમં સઙ્ખાદિત્વા, અજ્ઝોહરન્તિ. તેસં તં વણ્ણાય ચેવ હોતિ, બલાય ચ. ન ચ તતોનિદાનં મરણં વા

નિગચ્છન્તિ, મરણમત્તં વા દુક્ખં. તેસંયેવ ખો પન, ભિક્ખવે, મહાનાગાનં અનુસિક્ખમાના તરુણા ભિક્કચ્છાપા. તે તં સરસિં ઓગાહેત્વા, સોણ્ડાય ભિસમુળાલં અબ્બુહિત્વા, ન સુવિક્ખાલિતં વિક્ખાલેત્વા, સકદ્દમં સઙ્ખાદિત્વા, અજ્ઝોહરન્તિ. તેસં તં નેવ વણ્ણાય હોતિ, ન બલાય. તતોનિદાનઞ્ચ મરણં વા નિગચ્છન્તિ, મરણમત્તં વા દુક્ખં. એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, દેવદત્તો મમાનુકુબ્બં [મમાનુકુબ્બં (સી॰ સ્યા॰)] કપણો મરિસ્સતીતિ.

‘‘મહાવરાહસ્સ મહિં વિકુબ્બતો [વિકુબ્બતો (સી॰ સ્યા॰)], ભિસં ઘસાનસ્સ [ઘસમાનસ્સ (ક॰)] નદીસુ જગ્ગતો;
ભિક્કોવ પઙ્કં અભિભક્ખયિત્વા, મમાનુકુબ્બં કપણો મરિસ્સતી’’તિ.

૩૪૭. [અ॰ નિ॰ ૮.૧૬] ‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતો ભિક્ખુ દૂતેય્યં ગન્તુમરહતિ. કતમેહિ અટ્ઠહિ? ઇધ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ સોતા ચ હોતિ, સાવેતા ચ, ઉગ્ગહેતા ચ, ધારેતા ચ, વિઞ્ઞાતા ચ, વિઞ્ઞાપેતા ચ, કુસલો ચ સહિતાસહિતસ્સ, નો ચ કલહકારકો – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતો ભિક્ખુ દૂતેય્યં ગન્તુમરહતિ.

[અ॰ નિ॰ ૮.૧૬] ‘‘અટ્ઠહિ , ભિક્ખવે, અઙ્ગેહિ સમન્નાગતો સારિપુત્તો દૂતેય્યં ગન્તુમરહતિ. કતમેહિ અટ્ઠહિ? ઇધ, ભિક્ખવે, સારિપુત્તો સોતા ચ હોતિ, સાવેતા ચ, ઉગ્ગહેતા ચ, ધારેતા ચ, વિઞ્ઞાતા ચ, વિઞ્ઞાપેતા ચ, કુસલો ચ સહિતાસહિતસ્સ, નો ચ કલહકારકો – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતો સારિપુત્તો દૂતેય્યં ગન્તુમરહતીતિ.

[અ॰ નિ॰ ૮.૧૬] ‘‘યો વે ન બ્યથતિ [બ્યાધતિ (સી॰ સ્યા॰)] પત્વા, પરિસં ઉગ્ગવાદિનિં;
ન ચ હાપેતિ વચનં, ન ચ છાદેતિ સાસનં.

‘‘અસન્દિદ્ધો ચ અક્ખાતિ [અક્ખાતા (ક॰)], પુચ્છિતો ચ ન કુપ્પતિ;
સ વે તાદિસકો ભિક્ખુ, દૂતેય્યં ગન્તુમરહતી’’તિ.

૩૪૮. [અ॰ નિ॰ ૮.૭] ‘‘અટ્ઠહિ, ભિક્ખવે, અસદ્ધમ્મેહિ અભિભૂતો પરિયાદિન્નચિત્તો દેવદત્તો આપાયિકો નેરયિકો કપ્પટ્ઠો અતેકિચ્છો. કતમેહિ અટ્ઠહિ ? લાભેન, ભિક્ખવે, અભિભૂતો પરિયાદિન્નચિત્તો દેવદત્તો આપાયિકો નેરયિકો કપ્પટ્ઠો અતેકિચ્છો; અલાભેન, ભિક્ખવે…પે॰… યસેન, ભિક્ખવે…પે॰… અયસેન, ભિક્ખવે…પે॰… સક્કારેન, ભિક્ખવે…પે॰… અસક્કારેન, ભિક્ખવે…પે॰… પાપિચ્છતાય, ભિક્ખવે…પે॰… પાપમિત્તતાય ભિક્ખવે, અભિભૂતો પરિયાદિન્નચિત્તો દેવદત્તો આપાયિકો નેરયિકો કપ્પટ્ઠો અતેકિચ્છો – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, અટ્ઠહિ અસદ્ધમ્મેહિ અભિભૂતો પરિયાદિન્નચિત્તો દેવદત્તો આપાયિકો નેરયિકો કપ્પટ્ઠો અતેકિચ્છો.

૩૪૯. ‘‘સાધુ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ઉપ્પન્નં લાભં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરેય્ય, ઉપ્પન્નં અલાભં…પે॰… ઉપ્પન્નં યસં… ઉપ્પન્નં અયસં… ઉપ્પન્નં સક્કારં… ઉપ્પન્નં અસક્કારં… ઉપ્પન્નં પાપિચ્છતં… ઉપ્પન્નં પાપમિત્તતં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરેય્ય. કથઞ્ચ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ અત્થવસં પટિચ્ચ ઉપ્પન્નં લાભં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરેય્ય, ઉપ્પન્નં અલાભં…પે॰… ઉપ્પન્નં યસં… ઉપ્પન્નં અયસં… ઉપ્પન્નં સક્કારં… ઉપ્પન્નં અસક્કારં… ઉપ્પન્નં પાપિચ્છતં… ઉપ્પન્નં પાપમિત્તતં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરેય્ય? યં હિસ્સ, ભિક્ખવે, ઉપ્પન્નં લાભં અનભિભુય્ય વિહરતો ઉપ્પજ્જેય્યું આસવા વિઘાતપરિળાહા, ઉપ્પન્નં લાભં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરતો એવંસતે આસવા વિઘાતપરિળાહા ન હોન્તિ. યં હિસ્સ, ભિક્ખવે, ઉપ્પન્નં અલાભં…પે॰… ઉપ્પન્નં યસં… ઉપ્પન્નં અયસં… ઉપ્પન્નં

સક્કારં... ઉપ્પન્નં અસક્કારં... ઉપ્પન્નં પાપિચ્છતં... ઉપ્પન્નં પાપમિત્તતં અનભિભુય્ય વિહરતો ઉપ્પજ્જેય્યું આસવા વિઘાતપરિળાહા, ઉપ્પન્નં પાપમિત્તતં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરતો એવંસતે આસવા વિઘાતપરિળાહા ન હોન્તિ. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, અત્થવસં પટિચ્ચ ઉપ્પન્નં લાભં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરેય્ય, ઉપ્પન્નં અલાભં...પે॰... ઉપ્પન્નં યસં... ઉપ્પન્નં અયસં... ઉપ્પન્નં સક્કારં... ઉપ્પન્નં અસક્કારં... ઉપ્પન્નં પાપિચ્છતં... ઉપ્પન્નં પાપમિત્તતં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરેય્ય. તસ્માતિહ, ભિક્ખવે, ઉપ્પન્નં લાભં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરિસ્સામ, ઉપ્પન્નં અલાભં...પે॰... ઉપ્પન્નં યસં... ઉપ્પન્નં અયસં... ઉપ્પન્નં સક્કારં... ઉપ્પન્નં અસક્કારં... ઉપ્પન્નં પાપિચ્છતં... ઉપ્પન્નં પાપમિત્તતં અભિભુય્ય અભિભુય્ય વિહરિસ્સામાતિ; એવઞ્હિ વો, ભિક્ખવે, સિક્ખિતબ્બન્તિ.

૩૫૦. ''તીહિ, ભિક્ખવે, અસદ્ધમ્મેહિ અભિભૂતો પરિયાદિન્નચિત્તો દેવદત્તો આપાયિકો નેરયિકો કપ્પટ્ઠો અતેકિચ્છો. કતમેહિ તીહિ? પાપિચ્છતા, પાપમિત્તતા, ઓરમત્તકેન વિસેસાધિગમેન અન્તરા વોસાનં આપાદિ – ઇમેહિ ખો, ભિક્ખવે, તીહિ અસદ્ધમ્મેહિ અભિભૂતો પરિયાદિન્નચિત્તો દેવદત્તો આપાયિકો નેરયિકો કપ્પટ્ઠો અતેકિચ્છોતિ.

''મા જાતુ કોચિ લોકસ્મિં, પાપિચ્છો ઉદપજ્જથ;
તદમિનાપિ જાનાથ, પાપિચ્છાનં યથાગતિ.

''પણ્ડિતોતિ સમઞ્ઞાતો, ભાવિતત્તોતિ સમ્મતો;
જલંવ યસસા અટ્ઠા, દેવદત્તોતિ મે સુતં.

''સો પમાદં અનુચિણ્ણો, આસજ્જ નં તથાગતં;
અવીચિનિરયં પત્તો, ચતુદ્વારં ભયાનકં.

''અદુટ્ઠસ્સ હિ યો દુબ્ભે, પાપકમ્મં અકુબ્બતો;
તમેવ પાપં ફુસતિ, દુટ્ઠચિત્તં અનાદરં.

''સમુદ્દં વિસકુમ્ભેન, યો મઞ્ઞેય્ય પદૂસિતું [પદુસ્સેતું (ક॰)];
ન સો તેન પદૂસેય્ય, ભેસ્મા હિ ઉદધી મહા.

''એવમેવ તથાગતં, યો વાદેનુપહિંસતિ;
સમગ્ગતં [સમ્માગતં (સી॰), સમગતં (સ્યા॰)] સન્તચિત્તં, વાદો તમ્હિ ન રૂહતિ.

''તાદિસં મિત્તં કુબ્બેથ [કુબ્બેથ (સી॰ સ્યા॰)], તઞ્ચ સેવેથ પણ્ડિતો;
યસ્સ મગ્ગાનુગો ભિક્ખુ, ખયં દુક્ખસ્સ પાપુણે''તિ.

ઉપાલિપઞ્હા

૩૫૧. અથ ખો આયસ્મા ઉપાલિ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા ઉપાલિ ભગવન્તં એતદવોચ – ''સઙ્ઘરાજિ સઙ્ઘરાજીતિ, ભન્તે, વુચ્ચતિ. કિત્તાવતા નુ ખો, ભન્તે, સઙ્ઘરાજિ હોતિ, નો ચ સઙ્ઘભેદો? કિત્તાવતા ચ પન સઙ્ઘરાજિ ચેવ હોતિ સઙ્ઘભેદો ચા''તિ?

‘‘એકતો , ઉપાલિ, એકો હોતિ, એકતો દ્વે, ચતુત્થો અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. એવમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘરાજિ હોતિ, નો ચ સઙ્ઘભેદો. એકતો, ઉપાલિ, દ્વે હોન્તિ, એકતો દ્વે, પઞ્ચમો અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. એવમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘરાજિ હોતિ, નો ચ સઙ્ઘભેદો. એકતો, ઉપાલિ, દ્વે હોન્તિ, એકતો તયો, છટ્ઠો અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. એવમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘરાજિ હોતિ, નો ચ સઙ્ઘભેદો . એકતો, ઉપાલિ, તયો હોન્તિ, એકતો તયો, સત્તમો અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. એવમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘરાજિ હોતિ, નો ચ સઙ્ઘભેદો. એકતો, ઉપાલિ, તયો હોન્તિ, એકતો ચત્તારો, અટ્ઠમો અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. એવમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘરાજિ હોતિ, નો ચ સઙ્ઘભેદો. એકતો, ઉપાલિ, ચત્તારો હોન્તિ, એકતો ચત્તારો, નવમો અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ . એવં ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘરાજિ ચેવ હોતિ સઙ્ઘભેદો ચ. નવન્નં વા, ઉપાલિ, અતિરેકનવન્નં વા સઙ્ઘરાજિ ચેવ હોતિ સઙ્ઘભેદો ચ. ન ખો, ઉપાલિ, ભિક્ખુની સઙ્ઘં ભિન્દતિ, અપિ ચ ભેદાય પરક્કમતિ, ન સિક્ખમાના સઙ્ઘં ભિન્દતિ...પે॰... ન સામણેરો સઙ્ઘં ભિન્દતિ, ન સામણેરી સઙ્ઘં ભિન્દતિ, ન ઉપાસકો સઙ્ઘં ભિન્દતિ, ન ઉપાસિકા સઙ્ઘં ભિન્દતિ, અપિ ચ ભેદાય પરક્કમતિ. ભિક્ખુ ખો, ઉપાલિ, પકતત્તો, સમાનસંવાસકો, સમાનસીમાયં ઠિતો, સઙ્ઘં ભિન્દતી’’તિ.

૩૫૨. [અ॰ નિ॰ ૧૦.૩૭] ‘‘સઙ્ઘભેદો સઙ્ઘભેદોતિ, ભન્તે, વુચ્ચતિ. કિત્તાવતા નુ ખો, ભન્તે, સઙ્ઘો ભિન્નો હોતી’’તિ?

‘‘ઇધુપાલિ, ભિક્ખૂ અધમ્મં ધમ્મોતિ દીપેન્તિ, ધમ્મં અધમ્મોતિ દીપેન્તિ, અવિનયં વિનયોતિ દીપેન્તિ, વિનયં અવિનયોતિ દીપેન્તિ, અભાસિતં અલપિતં તથાગતેન ભાસિતં લપિતં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, ભાસિતં લપિતં તથાગતેન અભાસિતં અલપિતં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, અનાચિણ્ણં તથાગતેન આચિણ્ણં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, આચિણ્ણં તથાગતેન અનાચિણ્ણં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, અપઞ્ઞત્તં તથાગતેન પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, પઞ્ઞત્તં તથાગતેન અપઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, અનાપત્તિં આપત્તીતિ દીપેન્તિ, આપત્તિં અનાપત્તીતિ દીપેન્તિ, લહુકં આપત્તિં ગરુકા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, ગરુકં આપત્તિં લહુકા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, સાવસેસં આપત્તિં અનવસેસા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, અનવસેસં આપત્તિં સાવસેસા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, અદુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ દીપેન્તિ. તે ઇમેહિ અટ્ઠારસહિ વત્થૂહિ અપકસ્સન્તિ, અવપકસ્સન્તિ, આવેનિં [આવેણિ (સી॰), આવેણિકં (સ્યા॰)] ઉપોસથં કરોન્તિ, આવેનિં પવારણં કરોન્તિ, આવેનિં સઙ્ઘકમ્મં કરોન્તિ. એત્તાવતા ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘો ભિન્નો હોતી’’તિ.

૩૫૩. [અ॰ નિ॰ ૧૦.૩૭] ‘‘સઙ્ઘસામગ્ગી સઙ્ઘસામગ્ગીતિ, ભન્તે, વુચ્ચતિ. કિત્તાવતા નુ ખો, ભન્તે, સઙ્ઘો સમગ્ગો હોતી’’તિ? ‘‘ઇધુપાલિ, ભિક્ખૂ અધમ્મં અધમ્મોતિ દીપેન્તિ, ધમ્મં ધમ્મોતિ દીપેન્તિ, અવિનયં અવિનયોતિ દીપેન્તિ, વિનયં વિનયોતિ દીપેન્તિ, અભાસિતં અલપિતં તથાગતેન અભાસિતં અલપિતં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, ભાસિતં લપિતં તથાગતેન ભાસિતં લપિતં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, અનાચિણ્ણં તથાગતેન અનાચિણ્ણં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, આચિણ્ણં તથાગતેન આચિણ્ણં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, અપઞ્ઞત્તં તથાગતેન અપઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, પઞ્ઞત્તં તથાગતેન પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ દીપેન્તિ, અનાપત્તિં અનાપત્તીતિ દીપેન્તિ, આપત્તિં આપત્તીતિ દીપેન્તિ, લહુકં આપત્તિં લહુકા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, ગરુકં આપત્તિં

ગરુકા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, સાવસેસં આપત્તિં સાવસેસા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, અનવસેસં આપત્તિં અનવસેસા આપત્તીતિ દીપેન્તિ , દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ દીપેન્તિ, અદુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ દીપેન્તિ. તે ઇમેહિ અટ્ઠારસહિ વત્થૂહિ ન અપકસ્સન્તિ, ન અવપકસ્સન્તિ, ન આવેનિં ઉપોસથં કરોન્તિ, ન આવેનિં પવારણં કરોન્તિ, ન આવેનિં સઙ્ઘકમ્મં કરોન્તિ. એત્તાવતા ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘો સમગ્ગો હોતી''તિ.

૩૫૪. ''સમગ્ગં પન, ભન્તે, સઙ્ઘં ભિન્દિત્વા કિં સો પસવતી''તિ? ''સમગ્ગં ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘં ભિન્દિત્વા કપ્પટ્ઠિકં કિબ્બિસં પસવતિ, કપ્પં નિરયમ્હિ પચ્ચતી''તિ.

[ઇતિવુ॰ ૧૮; અ॰ નિ॰ ૧૦.૩૯] ''આપાયિકો નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો સઙ્ઘભેદકો;
વગ્ગરતો અધમ્મટ્ઠો, યોગક્ખેમા પધંસતિ;
સઙ્ઘં સમગ્ગં ભિન્દિત્વા, કપ્પં નિરયમ્હિ પચ્ચતી''તિ.

''ભિન્નં પન, ભન્તે, સઙ્ઘં સમગ્ગં કત્વા કિં સો પસવતી''તિ? ''ભિન્નં ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘં સમગ્ગં કત્વા બ્રહ્મં પુઞ્ઞં પસવતિ, કપ્પં સગ્ગમ્હિ મોદતી''તિ.

[ઇત્તિવુ॰ ૧૮; અ॰ નિ॰ ૧૦.૪૦] ''સુખા સઙ્ઘસ્સ સામગ્ગી, સમગ્ગાનઞ્ચ અનુગ્ગહો;
સમગ્ગરતો ધમ્મટ્ઠો, યોગક્ખેમા ન ધંસતિ;
સઙ્ઘં સમગ્ગં કત્વાન, કપ્પં સગ્ગમ્હિ મોદતી''તિ.

૩૫૫. [પરિ॰ ૪૫૯] ''સિયા નુ ખો, ભન્તે, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો''તિ? ''સિયા, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો''તિ.

[પરિ॰ ૪૫૯] ''સિયા [સિયા નુ ખો (સ્યા॰ કં॰)] પન, ભન્તે, સઙ્ઘભેદકો ન આપાયિકો, ન નેરયિકો, ન કપ્પટ્ઠો, ન અતેકિચ્છો''તિ? ''સિયા, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો ન આપાયિકો, ન નેરયિકો, ન કપ્પટ્ઠો, ન અતેકિચ્છો''તિ.

''કતમો પન, ભન્તે, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો''તિ? ''ઇધુપાલિ, ભિક્ખુ અધમ્મં ધમ્મોતિ દીપેતિ. તસ્મિં અધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે અધમ્મદિટ્ઠિ, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં, અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – 'અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા'તિ. અયમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો.

''પુન ચપરં, ઉપાલિ, ભિક્ખુ અધમ્મં ધમ્મોતિ દીપેતિ. તસ્મિં અધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં, અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – 'અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા'તિ. અયમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો.

''પુન ચપરં, ઉપાલિ, ભિક્ખુ અધમ્મં ધમ્મોતિ દીપેતિ. તસ્મિં અધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે વેમતિકો, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં, અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – 'અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા'તિ. અયમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો.

‘‘પુન ચપરં, ઉપાલિ, ભિક્ખુ અધમ્મં ધમ્મોતિ દીપેતિ. તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે અધમ્મદિટ્ઠિ…પે॰… (તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ) [( ) સ્યામપોત્થકે નત્થિ, વિમતિવિનોદનીટીકાય સમેતિ]. તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ ભેદે વેમતિકો. તસ્મિં વેમતિકો ભેદે અધમ્મદિટ્ઠિ. તસ્મિં વેમતિકો ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ. તસ્મિં વેમતિકો ભેદે વેમતિકો વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં, અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. અયમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો.

‘‘પુન ચપરં, ઉપાલિ, ભિક્ખુ ધમ્મં અધમ્મોતિ દીપેતિ…પે॰… અવિનયં વિનયોતિ દીપેતિ… વિનયં અવિનયોતિ દીપેતિ… અભાસિતં અલપિતં તથાગતેન ભાસિતં લપિતં તથાગતેનાતિ દીપેતિ… ભાસિતં લપિતં તથાગતેન અભાસિતં અલપિતં તથાગતેનાતિ દીપેતિ… અનાચિણ્ણં તથાગતેન આચિણ્ણં તથાગતેનાતિ દીપેતિ… આચિણ્ણં તથાગતેન અનાચિણ્ણં તથાગતેનાતિ દીપેતિ… અપઞ્ઞત્તં તથાગતેન પઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ દીપેતિ… પઞ્ઞત્તં તથાગતેન અપઞ્ઞત્તં તથાગતેનાતિ દીપેતિ… અનાપત્તિં આપત્તીતિ દીપેતિ… આપત્તિં અનાપત્તીતિ દીપેતિ… લહુકં આપત્તિં ગરુકા આપત્તીતિ દીપેતિ… ગરુકં આપત્તિં લહુકા આપત્તીતિ દીપેતિ… સાવસેસં આપત્તિં અનવસેસા આપત્તીતિ દીપેતિ… અનવસેસં આપત્તિં સાવસેસા આપત્તીતિ દીપેતિ… દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ દીપેતિ… અદુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં દુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ દીપેતિ… તસ્મિં અધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે અધમ્મદિટ્ઠિ…પે॰… તસ્મિં અધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ … તસ્મિં અધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે વેમતિકો… તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે અધમ્મદિટ્ઠિ… (તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ) [( ) સ્યામપોત્થકે નત્થિ] … તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે વેમતિકો… તસ્મિં વેમતિકો, ભેદે અધમ્મદિટ્ઠિ… તસ્મિં વેમતિકો, ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ… તસ્મિં વેમતિકો, ભેદે વેમતિકો, વિનિધાય દિટ્ઠિં, વિનિધાય ખન્તિં, વિનિધાય રુચિં, વિનિધાય ભાવં, અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. અયમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો આપાયિકો, નેરયિકો, કપ્પટ્ઠો, અતેકિચ્છો’’તિ.

‘‘કતમો પન, ભન્તે, સઙ્ઘભેદકો ન આપાયિકો, ન નેરયિકો, ન કપ્પટ્ઠો , ન અતેકિચ્છો’’તિ? ‘‘ઇધુપાલિ, ભિક્ખુ અધમ્મં ધમ્મોતિ દીપેતિ. તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ , અવિનિધાય દિટ્ઠિં, અવિનિધાય ખન્તિં, અવિનિધાય રુચિં, અવિનિધાય ભાવં, અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. અયમ્પિ ખો, ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો ન આપાયિકો, ન નેરયિકો, ન કપ્પટ્ઠો, ન અતેકિચ્છો.

‘‘પુન ચપરં, ઉપાલિ, ભિક્ખુ ધમ્મં અધમ્મોતિ દીપેતિ…પે॰… દુટ્ઠુલ્લં આપત્તિં અદુટ્ઠુલ્લા આપત્તીતિ દીપેતિ. તસ્મિં ધમ્મદિટ્ઠિ, ભેદે ધમ્મદિટ્ઠિ, અવિનિધાય દિટ્ઠિં, અવિનિધાય ખન્તિં, અવિનિધાય રુચિં, અવિનિધાય ભાવં, અનુસ્સાવેતિ, સલાકં ગાહેતિ – ‘અયં ધમ્મો, અયં વિનયો, ઇદં સત્થુસાસનં, ઇમં ગણ્હથ, ઇમં રોચેથા’તિ. અયમ્પિ ખો , ઉપાલિ, સઙ્ઘભેદકો ન આપાયિકો, ન નેરયિકો, ન કપ્પટ્ઠો, ન અતેકિચ્છો’’તિ.

તતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

સઙ્ઘભેદકક્ખન્ધકો સત્તમો.

તસ્સુદ્દાનં –

અનુપિયે અભિઞ્ઞાતા, સુખુમાલો ન ઇચ્છતિ;
કસા વપા અભિ નિન્ને, નિદ્ધા લાવે ચ ઉબ્બહે.

પુઞ્જમદ્દપલાલઞ્ચ, ભુસઓકુણનીહરે;
આયતિમ્પિ ન ખીયન્તિ, પિતરો ચ પિતામહા.

ભદ્દિયો અનુરુદ્ધો ચ, આનન્દો ભગુ કિમિલો;
સક્યમાનો ચ કોસમ્બિં, પરિહાયિ કકુધેન ચ.

પકાસેસિ પિતુનો ચ, પુરિસે સિલં નાળાગિરિં;
તિકપઞ્ચગરુકો ખો, ભિન્દિ થુલ્લચ્ચયેન ચ;
તયો અટ્ઠ પુન તીણિ, રાજિ ભેદા સિયા નુ ખોતિ.

સઙ્ઘભેદકક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૮. વત્તક્ખન્ધકં

૧. આગન્તુકવત્તકથા

૩૫૬. તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તેન ખો પન સમયેન આગન્તુકા ભિક્ખૂ સઉપાહનાપિ આરામં પવિસન્તિ, છત્તપગ્ગહિતાપિ આરામં પવિસન્તિ, ઓગુણ્ઠિતાપિ આરામં પવિસન્તિ, સીસેપિ ચીવરં કરિત્વા આરામં પવિસન્તિ, પાનીયેનપિ પાદે ધોવન્તિ, વુડ્ઢતરેપિ આવાસિકે ભિક્ખૂ ન અભિવાદેન્તિ, નપિ સેનાસનં પુચ્છન્તિ. અઞ્ઞતરોપિ આગન્તુકો ભિક્ખુ અનજ્ઝાવુટ્ઠં વિહારં ઘટિકં ઉગ્ઘાટેત્વા કવાટં પણામેત્વા સહસા પાવિસિ. તસ્સ ઉપરિપિટ્ઠિતો [ઉપરિપિટ્ઠતો (?)] અહિ ખન્ધે પપતિ. સો ભીતો વિસ્સરમકાસિ. ભિક્ખૂ ઉપધાવિત્વા તં ભિક્ખું એતદવોચું – ‘‘કિસ્સ ત્વં, આવુસો, વિસ્સરમકાસી’’તિ? અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આગન્તુકા ભિક્ખૂ સઉપાહનાપિ આરામં પવિસિસ્સન્તિ, છત્તપગ્ગહિતાપિ આરામં પવિસિસ્સન્તિ, ઓગુણ્ઠિતાપિ આરામં પવિસિસ્સન્તિ, સીસેપિ ચીવરં કરિત્વા આરામં પવિસિસ્સન્તિ, પાનીયેનપિ પાદે ધોવિસ્સન્તિ, વુડ્ઢતરેપિ આવાસિકે ભિક્ખૂ ન અભિવાદેસ્સન્તિ, નપિ સેનાસનં પુચ્છિસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ‘‘આગન્તુકા ભિક્ખૂ સઉપાહનાપિ આરામં પવિસન્તિ, છત્તપગ્ગહિતાપિ આરામં પવિસન્તિ, ઓગુણ્ઠિતાપિ આરામં પવિસન્તિ, સીસેપિ ચીવરં કરિત્વા આરામં પવિસન્તિ, પાનીયેનિપિ પાદે ધોવન્તિ, વુડ્ઢતરેપિ આવાસિકે ભિક્ખૂ ન અભિવાદેન્તિ, નપિ સેનાસનં પુચ્છન્તીતિ. સચ્ચં ભગવાતિ. વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… કથઞ્હિ નામ ભિક્ખવે આગન્તુકા ભિક્ખૂ સઉપાહનાપિ આરામં પવિસિસ્સન્તિ, છત્તપગ્ગહિતાપિ આરામં પવિસિસ્સન્તિ, ઓગુણ્ઠિતાપિ આરામં પવિસિસ્સન્તિ, સીસેપિ ચીવરં કરિત્વા આરામં પવિસિસ્સન્તિ, પાનીયેનપિ પાદે ધોવિસ્સન્તિ, વુડ્ઢતરેપિ આવાસિકે ભિક્ખૂ ન અભિવાદેસ્સન્તિ, નપિ સેનાસનં પુચ્છિસ્સન્તિ, નેતં ભિક્ખવે અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૫૭. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, આગન્તુકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા આગન્તુકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. આગન્તુકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના ‘ઇદાનિ આરામં પવિસિસ્સામી’તિ ઉપાહના ઓમુઞ્ચિત્વા નીચં કત્વા પપ્ફોટેત્વા ગહેત્વા છત્તં અપનામેત્વા સીસં વિવરિત્વા સીસે ચીવરં [વિવરિત્વા ચીવરં (ક॰)] ખન્ધે કત્વા સાધુકં અતરમાનેન આરામો પવિસિતબ્બો. આરામં પવિસન્તેન સલ્લક્ખેતબ્બં – ‘કત્થ આવાસિકા ભિક્ખૂ પટિક્કમન્તી’તિ? યત્થ આવાસિકા ભિક્ખૂ પટિક્કમન્તિ – ઉપટ્ઠાનસાલાય વા મણ્ડપે વા રુક્ખમૂલે વા – તત્થ ગન્ત્વા એકમન્તં પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો; એકમન્તં ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં; પતિરૂપં આસનં ગહેત્વા નિસીદિતબ્બં; પાનીયં પુચ્છિતબ્બં, પરિભોજનીયં પુચ્છિતબ્બં – ‘કતમં પાનીયં, કતમં પરિભોજનીય’ન્તિ? સચે પાનીયેન અત્થો હોતિ, પાનીયં ગહેત્વા પાતબ્બં. સચે પરિભોજનીયેન અત્થો હોતિ, પરિભોજનીયં ગહેત્વા પાદા ધોવિતબ્બા. પાદે ધોવન્તેન એકેન હત્થેન ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં, એકેન હત્થેન પાદા ધોવિતબ્બા. તેનેવ ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં [યેન હત્થેન ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં (સ્યા॰)] ન તેનેવ હત્થેન પાદા ધોવિતબ્બા. ઉપાહનપુઞ્છનચોળકં પુચ્છિત્વા ઉપાહના પુઞ્છિતબ્બા. ઉપાહના પુઞ્છન્તેન પઠમં સુક્ખેન ચોળકેન પુઞ્છિતબ્બા, પચ્છા અલ્લેન. ઉપાહનાપુઞ્છનચોળકં ધોવિત્વા [પીળેત્વા (સ્યા॰)] એકમન્તં વિસ્સજ્જેતબ્બં.

‘‘સચે આવાસિકો ભિક્ખુ વુડ્ઢો હોતિ, અભિવાદેતબ્બો. સચે નવકો હોતિ, અભિવાદાપેતબ્બો. સેનાસનં પુચ્છિતબ્બં – ‘કતમં મે સેનાસનં પાપુણાતી’તિ? અજ્ઝાવુટ્ઠં વા અનજ્ઝાવુટ્ઠં વા પુચ્છિતબ્બં, ગોચરો પુચ્છિતબ્બો, અગોચરો પુચ્છિતબ્બો, સેક્ખસમ્મતાનિ [સેખસમ્મતાનિ (ક॰)] કુલાનિ પુચ્છિતબ્બાનિ , વચ્ચટ્ઠાનં પુચ્છિતબ્બં, પસ્સાવટ્ઠાનં પુચ્છિતબ્બં, પાનીયં પુચ્છિતબ્બં, પરિભોજનીયં પુચ્છિતબ્બં, કત્તરદણ્ડો પુચ્છિતબ્બો, સઙ્ઘસ્સ કતિકસણ્ઠાનં પુચ્છિતબ્બં – ‘કં કાલં પવિસિતબ્બં, કં કાલં નિક્ખમિતબ્બ’ન્તિ? સચે વિહારો અનજ્ઝાવુટ્ઠો હોતિ, કવાટં આકોટેત્વા મુહુત્તં આગમેત્વા ઘટિકં ઉગ્ઘાટેત્વા કવાટં પણામેત્વા બહિ ઠિતેન નિલ્લોકેતબ્બો.

‘‘સચે વિહારો ઉક્લાપો હોતિ, મઞ્ચે વા મઞ્ચો આરોપિતો હોતિ, પીઠે વા પીઠં આરોપિતં હોતિ, સેનાસનં ઉપરિ પુઞ્જીકતં [પુઞ્જકિતં (ક॰)] હોતિ, સચે ઉસ્સહતિ, સોધેતબ્બો. [મહાવ॰ ૬૬-૬૭ (થોકં વિસદિસં)] વિહારં સોધેન્તેન પઠમં ભૂમત્થરણં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચપટિપાદકા નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બા; ભિસિબિબ્બોહનં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; નિસીદનપચ્ચત્થરણં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચો નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; પીઠં નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; ખેળમલ્લકો નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; અપસ્સેનફલકં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં. સચે વિહારે સન્તાનકં હોતિ, ઉલ્લોકા પઠમં ઓહારેતબ્બં, આલોકસન્ધિકણ્ણભાગા પમજ્જિતબ્બા. સચે ગેરુકપરિકમ્મકતા ભિત્તિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે કાળવણ્ણકતા ભૂમિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે અકતા હોતિ ભૂમિ, ઉદકેન પરિપ્ફોસિત્વા સમ્મજ્જિતબ્બા – મા વિહારો રજેન ઉહઞ્ઞીતિ [ઊહઞ્ઞીતિ (સી॰ સ્યા॰)]. સઙ્કારં વિચિનિત્વા એકમન્તં છડ્ડેતબ્બં.

‘‘ભૂમત્થરણં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને [યથાપઞ્ઞત્તં (સી॰ સ્યા॰), યથાભાગં (ક॰)] પઞ્ઞપેતબ્બં. મઞ્ચપટિપાદકા ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને [યથાભાગં (સ્યા॰ ક॰)] ઠપેતબ્બા. મઞ્ચો ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાઠાને [યથાભાગં (સ્યા॰ ક॰)] પઞ્ઞપેતબ્બો. પીઠં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાઠાને [યથાભાગં (સ્યા॰ ક॰)] પઞ્ઞપેતબ્બં. ભિસિબિબ્બોહનં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાભાગં પઞ્ઞપેતબ્બં. નિસીદનપચ્ચત્થરણં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાભાગં પઞ્ઞપેતબ્બં. ખેળમલ્લકો ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાભાગં ઠપેતબ્બો. અપસ્સેનફલકં ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાભાગં ઠપેતબ્બં. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન પત્તં ગહેત્વા એકેન હત્થેન હેટ્ઠામઞ્ચં વા હેટ્ઠાપીઠં વા પરામસિત્વા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ન ચ અનન્તરહિતાય ભૂમિયા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ચીવરં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન ચીવરં ગહેત્વા એકેન હત્થેન ચીવરવંસં વા ચીવરરજ્જું વા પમજ્જિત્વા પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં.

‘‘સચે પુરત્થિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પુરત્થિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે પચ્છિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પચ્છિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે ઉત્તરા સરજા વાતા વાયન્તિ, ઉત્તરા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે દક્ખિણા સરજા વાતા વાયન્તિ, દક્ખિણા વાતપાના થકેતબ્બા . સચે સીતકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના વિવરિતબ્બા, રત્તિં થકેતબ્બા. સચે ઉણ્હકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના થકેતબ્બા, રત્તિં વિવરિતબ્બા.

‘‘સચે પરિવેણં ઉક્લાપં હોતિ, પરિવેણં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે કોટ્ઠકો ઉક્લાપો હોતિ, કોટ્ઠકો સમ્મજ્જિતબ્બો. સચે ઉપટ્ઠાનસાલા ઉક્લાપા હોતિ, ઉપટ્ઠાનસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે અગ્ગિસાલા ઉક્લાપા હોતિ, અગ્ગિસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે વચ્ચકુટિ ઉક્લાપા હોતિ, વચ્ચકુટિ સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે પાનીયં ન હોતિ, પાનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે પરિભોજનીયં ન હોતિ, પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં ન હોતિ, આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, આગન્તુકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં યથા આગન્તુકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

૨. આવાસિકવત્તકથા

૩૫૮. તેન ખો પન સમયેન આવાસિકા ભિક્ખૂ આગન્તુકે ભિક્ખૂ દિસ્વા નેવ આસનં પઞ્ઞપેન્તિ, ન પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપન્તિ, ન પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગણ્હન્તિ, ન પાનીયેન પુચ્છન્તિ [ન પાનીયેન પુચ્છન્તિ, ન પરિભોજનીયેન પુચ્છન્તિ (સ્યા॰ કં॰)], ન વુડ્ઢતરેપિ આગન્તુકે ભિક્ખૂ અભિવાદેન્તિ, ન સેનાસનં પઞ્ઞપેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ આવાસિકા ભિક્ખૂ આગન્તુકે ભિક્ખૂ દિસ્વા નેવ આસનં પઞ્ઞપેસ્સન્તિ, ન પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિસ્સન્તિ, ન પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહિસ્સન્તિ, ન પાનીયેન પુચ્છિસ્સન્તિ, વુડ્ઢતરેપિ આગન્તુકે ભિક્ખૂ ન અભિવાદેસ્સન્તિ, ન સેનાસનં પઞ્ઞપેસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… સચ્ચં કિરં, ભિક્ખવે…પે॰… સચ્ચં ભગવાતિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૫૯. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, આવાસિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા આવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. આવાસિકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના આગન્તુકં ભિક્ખું વુડ્ઢતરં દિસ્વા આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં , પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેતબ્બં, પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો [પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો, પરિભોજનીયેન પુચ્છિતબ્બો (સ્યા॰)]. સચે ઉસ્સહતિ, ઉપાહના પુઞ્છિતબ્બા. ઉપાહના પુઞ્છન્તેન પઠમં સુક્ખેન ચોળકેન પુઞ્છિતબ્બા, પચ્છા અલ્લેન. ઉપાહનાપુઞ્છનચોળકં ધોવિત્વા [ધોવિત્વા પીળેત્વા (સ્યા॰)] એકમન્તં વિસ્સજ્જેતબ્બં.

‘‘આગન્તુકો ભિક્ખુ વુડ્ઢતરો અભિવાદેતબ્બો. સેનાસનં પઞ્ઞપેતબ્બં – ‘એતં તે સેનાસનં પાપુણાતી’તિ. અજ્ઝાવુટ્ઠં વા અનજ્ઝાવુટ્ઠં વા આચિક્ખિતબ્બં. ગોચરો આચિક્ખિતબ્બો. અગોચરો આચિક્ખિતબ્બો. સેક્ખસમ્મતાનિ કુલાનિ આચિક્ખિતબ્બાનિ. વચ્ચટ્ઠાનં આચિક્ખિતબ્બં. પસ્સાવટ્ઠાનં આચિક્ખિતબ્બં. પાનીયં આચિક્ખિતબ્બં. પરિભોજનીયં આચિક્ખિતબ્બં. કત્તરદણ્ડો આચિક્ખિતબ્બો. સઙ્ઘસ્સ કતિકસણ્ઠાનં આચિક્ખિતબ્બં – ‘ઇમં કાલં પવિસિતબ્બં, ઇમં કાલં નિક્ખમિતબ્બ’ન્તિ .

‘‘સચે નવકો હોતિ, નિસિન્નકેનેવ આચિક્ખિતબ્બં – ‘અત્ર પત્તં નિક્ખિપાહિ, અત્ર ચીવરં નિક્ખિપાહિ, ઇદં આસનં નિસીદાહી’તિ. પાનીયં આચિક્ખિતબ્બં. પરિભોજનીયં આચિક્ખિતબ્બં. ઉપાહનાપુઞ્છનચોળકં આચિક્ખિતબ્બં. આગન્તુકો ભિક્ખુ નવકો અભિવાદાપેતબ્બો. સેનાસનં આચિક્ખિતબ્બં – ‘એતં તે સેનાસનં પાપુણાતી’તિ. અજ્ઝાવુટ્ઠં વા અનજ્ઝાવુટ્ઠં વા આચિક્ખિતબ્બં. ગોચરો આચિક્ખિતબ્બો. અગોચરો આચિક્ખિતબ્બો. સેક્ખસમ્મતાનિ કુલાનિ આચિક્ખિતબ્બાનિ. વચ્ચટ્ઠાનં આચિક્ખિતબ્બં. પસ્સાવટ્ઠાનં

આચિક્ખિતબ્બં. પાનીયં આચિક્ખિતબ્બં. પરિભોજનીયં આચિક્ખિતબ્બં. કત્તરદણ્ડો આચિક્ખિતબ્બો. સઙ્ઘસ્સ કતિકસણ્ઠાનં આચિક્ખિતબ્બં – ‘ઇમં કાલં પવિસિતબ્બં, ઇમં કાલં નિક્ખમિતબ્બ’ન્તિ. ઇદં ખો, ભિક્ખવે , આવાસિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં યથા આવાસિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

૩. ગમિકવત્તકથા

૩૬૦. તેન ખો પન સમયેન ગમિકા ભિક્ખૂ દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં અપ્પટિસામેત્વા દ્વારવાતપાનં વિવરિત્વા સેનાસનં અનાપુચ્છા પક્કમન્તિ. દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં નસ્સતિ. સેનાસનં અગુત્તં હોતિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા… પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ગમિકા ભિક્ખૂ દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં અપ્પટિસામેત્વા દ્વારવાતપાનં વિવરિત્વા સેનાસનં અનાપુચ્છા પક્કમિસ્સન્તિ! દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં નસ્સતિ. સેનાસનં અગુત્તં હોતી’’તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે…પે॰… સચ્ચં ભગવાતિ… પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૬૧. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ગમિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા ગમિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. ગમિકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં પટિસામેત્વા દ્વારવાતપાનં થકેત્વા સેનાસનં આપુચ્છા પક્કમિતબ્બં [આપુચ્છિતબ્બં (સ્યા॰)]. સચે ભિક્ખુ ન હોતિ, સામણેરો આપુચ્છિતબ્બો. સચે સામણેરો ન હોતિ, આરામિકો આપુચ્છિતબ્બો. સચે આરામિકો ન હોતિ, ઉપાસકો આપુચ્છિતબ્બો. સચે ન હોતિ ભિક્ખુ વા સામણેરો વા આરામિકો વા ઉપાસકો વા, ચતૂસુ પાસાણેસુ મઞ્ચં પઞ્ઞપેત્વા મઞ્ચે મઞ્ચં આરોપેત્વા પીઠે પીઠં આરોપેત્વા સેનાસનં ઉપરિ પુઞ્જં કરિત્વા દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં પટિસામેત્વા દ્વારવાતપાનં થકેત્વા પક્કમિતબ્બં. સચે વિહારો ઓવસ્સતિ, સચે ઉસ્સહતિ, છાદેતબ્બો, ઉસ્સુકં વા કાતબ્બં – ‘કિન્તિ નુ ખો વિહારો છાદિયેથા’તિ. એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, યો દેસો અનોવસ્સકો હોતિ, તત્થ ચતૂસુ પાસાણેસુ મઞ્ચં પઞ્ઞપેત્વા મઞ્ચે મઞ્ચં આરોપેત્વા પીઠે પીઠં આરોપેત્વા સેનાસનં ઉપરિ પુઞ્જં કરિત્વા દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં પટિસામેત્વા દ્વારવાતપાનં થકેત્વા પક્કમિતબ્બં. સચે સબ્બો વિહારો ઓવસ્સતિ, સચે ઉસ્સહતિ, સેનાસનં ગામં અતિહરિતબ્બં, ઉસ્સુકં વા કાતબ્બં – ‘કિન્તિ નુ ખો સેનાસનં ગામં અતિહરિયેથા’તિ. એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, અજ્ઝોકાસે ચતૂસુ પાસાણેસુ મઞ્ચં પઞ્ઞપેત્વા મઞ્ચે મઞ્ચં આરોપેત્વા પીઠે પીઠં આરોપેત્વા સેનાસનં ઉપરિ પુઞ્જં કરિત્વા દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં પટિસામેત્વા તિણેન વા પણ્ણેન વા પટિચ્છાદેત્વા પક્કમિતબ્બં – અપ્પેવ નામ અઙ્ગાનિપિ સેસેય્યુન્તિ. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, ગમિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં યથા ગમિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

૪. અનુમોદનવત્તકથા

૩૬૨. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ભત્તગ્ગે ન અનુમોદન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણા સક્યપુત્તિયા ભત્તગ્ગે ન અનુમોદિસ્સન્તી’’તિ! અસ્સોસું ખો ભિક્ખૂ તેસં મનુસ્સાનં ઉજ્ઝાયન્તાનં ખિય્યન્તાનં વિપાચેન્તાનં. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભત્તગ્ગે અનુમોદિતુ’’ન્તિ. અથ ખો તેસં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કેન નુ ખો ભત્તગ્ગે અનુમોદિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો

એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, થેરેન ભિક્ખુના ભત્તગ્ગે અનુમોદિતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરસ્સ પૂગસ્સ સઙ્ઘભત્તં હોતિ . આયસ્મા સારિપુત્તો સઙ્ઘત્થેરો હોતિ. ભિક્ખૂ – ‘ભગવતા અનુઞ્ઞાતં થેરેન ભિક્ખુના ભત્તગ્ગે અનુમોદિતુ’ન્તિ – આયસ્મન્તં સારિપુત્તં એકકં ઓહાય પક્કમિંસુ. અથ ખો આયસ્મા સારિપુત્તો તે મનુસ્સે પટિસમ્મોદિત્વા પચ્છા એકકો અગમાસિ. અદ્દસા ખો ભગવા આયસ્મન્તં સારિપુત્તં દૂરતોવ એકકં આગચ્છન્તં. દિસ્વાન આયસ્મન્તં સારિપુત્તં એતદવોચ – ‘‘કચ્ચિ, સારિપુત્ત, ભત્તં ઇદ્ધં અહોસી’’તિ? ‘‘ઇદ્ધં ખો, ભન્તે, ભત્તં અહોસિ; અપિચ મં ભિક્ખૂ એકકં ઓહાય પક્કન્તા’’તિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભત્તગ્ગે ચતૂહિ પઞ્ચહિ થેરાનુથેરેહિ ભિક્ખૂહિ આગમેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો થેરો ભત્તગ્ગે વચ્ચિતો આગમેસિ. સો વચ્ચં સન્ધારેતું અસક્કોન્તો મુચ્છિતો પપતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સતિ કરણીયે આનન્તરિકં ભિક્ખું આપુચ્છિત્વા ગન્તુ’’ન્તિ.

૫. ભત્તગ્ગવત્તકથા

૩૬૩. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દુન્નિવત્થા દુપ્પારુતા અનાકપ્પસમ્પન્ના ભત્તગ્ગં ગચ્છન્તિ, વોક્કમ્મપિ થેરાનં ભિક્ખૂનં પુરતો પુરતો ગચ્છન્તિ, થેરેપિ ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદન્તિ , નવેપિ ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહન્તિ, સઙ્ઘાટિમ્પિ ઓત્થરિત્વા અન્તરઘરે નિસીદન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દુન્નિવત્થા દુપ્પારુતા અનાકપ્પસમ્પન્ના ભત્તગ્ગં ગચ્છિસ્સન્તિ, વોક્કમ્મપિ થેરાનં ભિક્ખૂનં પુરતો પુરતો ગચ્છિસ્સન્તિ, થેરેપિ ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદિસ્સન્તિ, નવેપિ ભિક્ખૂ આસનેનપિ પટિબાહિસ્સન્તિ, સઙ્ઘાટિમ્પિ ઓત્થરિત્વા અન્તરઘરે નિસીદિસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ દુન્નિવત્થા દુપ્પારુતા અનાકપ્પસમ્પન્ના ભત્તગ્ગં ગચ્છન્તિ, વોક્કમ્મપિ થેરાનં ભિક્ખૂનં પુરતો પુરતો ગચ્છન્તિ, થેરેપિ ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદન્તિ, નવેપિ ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહન્તિ, સઙ્ઘાટિમ્પિ ઓત્થરિત્વા અન્તરઘરે નિસીદન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૬૪. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં ભત્તગ્ગવત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા ભિક્ખૂહિ ભત્તગ્ગે સમ્મા વત્તિતબ્બં. સચે આરામે કાલો આરોચિતો હોતિ, તિમણ્ડલં પટિચ્છાદેન્તેન પરિમણ્ડલં નિવાસેત્વા કાયબન્ધનં બન્ધિત્વા સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો પારુપિત્વા ગણ્ઠિકં પટિમુઞ્ચિત્વા ધોવિત્વા પત્તં ગહેત્વા સાધુકં અતરમાનેન ગામો પવિસિતબ્બો.

‘‘ન વોક્કમ્મ થેરાનં ભિક્ખૂનં પુરતો પુરતો ગન્તબ્બં. સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. સુસંવુતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ઓક્ખિત્તચક્ખુના અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. અપ્પસદ્દેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં . ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં.

“સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. સુસંવુતેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ઓક્ખિત્તચક્ખુના અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં, અપ્પસદ્દેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બ. ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ન પલ્લત્થિકાય અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં. ન થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદિતબ્બં. ન નવા ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહિતબ્બા. ન સઙ્ઘાટિં ઓત્થરિત્વા અન્તરઘરે નિસીદિતબ્બં.

“ઉદકે દિય્યમાને ઉભોહિ હત્થેહિ પત્તં પટિગ્ગહેત્વા ઉદકં પટિગ્ગહેતબ્બં. નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન પત્તો ધોવિતબ્બો. સચે ઉદકપ્પટિગ્ગાહકો હોતિ, નીચં કત્વા ઉદકપ્પટિગ્ગહે ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં – મા ઉદકપ્પટિગ્ગાહકો ઉદકેન ઓસિઞ્ચિ [ઓસિઞ્ચિય્યી (ક॰)], મા સામન્તા ભિક્ખૂ ઉદકેન ઓસિઞ્ચિંસુ [ઓસિઞ્ચિય્યિંસુ (ક॰)], મા સઙ્ઘાટિ ઉદકેન ઓસિઞ્ચીતિ. સચે ઉદકપ્પટિગ્ગાહકો ન હોતિ, નીચં કત્વા છમાય ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં – મા સામન્તા ભિક્ખૂ ઉદકેન ઓસિઞ્ચિંસુ, મા સઙ્ઘાટિ ઉદકેન ઓસિઞ્ચીતિ.

“ઓદને દિય્યમાને ઉભોહિ હત્થેહિ પત્તં પટિગ્ગહેત્વા ઓદનો પટિગ્ગહેતબ્બો, સૂપસ્સ ઓકાસો કાતબ્બો. સચે હોતિ સપ્પિ વા તેલં વા ઉત્તરિભઙ્ગં વા, થેરેન વત્તબ્બો – ‘સબ્બેસં સમકં સમ્પાદેહી’તિ. સક્કચ્ચં પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો. પત્તસઞ્ઞિના પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો. સમસૂપકો પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો. સમતિત્તિકો પિણ્ડપાતો પટિગ્ગહેતબ્બો.

“ન તાવ થેરેન ભુઞ્જિતબ્બં યાવ ન સબ્બેસં ઓદનો સમ્પત્તો હોતિ. સક્કચ્ચં પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. પત્તસઞ્ઞિના પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. સપદાનં પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. સમસૂપકો પિણ્ડપાતો ભુઞ્જિતબ્બો . ન થૂપકતો ઓમદ્દિત્વા પિણ્ડિપાતો ભુઞ્જિતબ્બો. ન સૂપં વા બ્યઞ્જનં વા ઓદનેન પટિચ્છાદેતબ્બં ભિય્યોકમ્યતં ઉપાદાય. ન સૂપં વા ઓદનં વા અગિલાનેન અત્તનો અત્થાય વિઞ્ઞાપેત્વા ભુઞ્જિતબ્બં. ન ઉજ્ઝાનસઞ્ઞિના પરેસં પત્તો ઓલોકેતબ્બો. નાતિમહન્તો કબળો કાતબ્બો. પરિમણ્ડલો આલોપો કાતબ્બો. ન અનાહટે કબળે મુખદ્વારં વિવરિતબ્બં. ન ભુઞ્જમાનેન સબ્બો હત્થો મુખે પક્ખિપિતબ્બો. ન સકબળેન મુખેન બ્યાહરિતબ્બં. ન પિણ્ડુક્ખેપકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન કબળાવચ્છેદકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન અવગણ્ડકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન હત્થનિદ્ધુનકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન સિત્થાવકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન જિવ્હાનિચ્છારકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન ચપુચપુકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન સુરુસુરુકારકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન હત્થનિલ્લેહકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન પત્તનિલ્લેહકં ભુઞ્જિતબ્બં. ન ઓટ્ઠનિલ્લેહકં ભુઞ્જિતબ્બં.

“ન સામિસેન હત્થેન પાનીયથાલકો પટિગ્ગહેતબ્બો. ન તાવ થેરેન ઉદકં પટિગ્ગહેતબ્બં યાવ ન સબ્બેવ ભુત્તાવિનો હોન્તિ. ઉદકે દિય્યમાને ઉભોહિ હત્થેહિ પત્તં પટિગ્ગહેત્વા ઉદકં પટિગ્ગહેતબ્બં. નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન પત્તો ધોવિતબ્બો. સચે ઉદકપ્પટિગ્ગાહકો હોતિ, નીચં કત્વા ઉદકપ્પટિગ્ગહે ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં – મા ઉદકપ્પટિગ્ગાહકો ઉદકેન ઓસિઞ્ચિ, મા સામન્તા ભિક્ખૂ ઉદકેન ઓસિઞ્ચિંસુ, મા સઙ્ઘાટિ ઉદકેન ઓસિઞ્ચીતિ. સચે ઉદકપ્પટિગ્ગાહકો ન હોતિ, નીચં કત્વા છમાય ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં – મા સામન્તા ભિક્ખૂ ઉદકેન ઓસિઞ્ચિંસુ, મા સઙ્ઘાટિ ઉદકેન ઓસિઞ્ચીતિ. ન સસિત્થકં પત્તધોવનં અન્તરઘરે છડ્ડેતબ્બં.

“નિવત્તન્તેન નવકેહિ ભિક્ખૂહિ પઠમતરં નિવત્તિતબ્બં. પચ્છા થેરેહિ સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. સુસંવુતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ઓક્ખિત્તચક્ખુના અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન

ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. અપ્પસદ્દેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં . ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં ભત્તગ્ગવત્તં યથા ભિક્ખૂહિ ભત્તગ્ગે સમ્મા વત્તિતબ્બ''ન્તિ.

પઠમભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૬. પિણ્ડચારિકવત્તકથા

૩૬૫. તેન ખો પન સમયેન પિણ્ડચારિકા ભિક્ખૂ દુન્નિવત્થા દુપ્પારુતા અનાકપ્પસમ્પન્ના પિણ્ડાય ચરન્તિ, અસલ્લક્ખેત્વાપિ નિવેસનં પવિસન્તિ, અસલ્લક્ખેત્વાપિ નિક્ખમન્તિ, અતિસહસાપિ પવિસન્તિ, અતિસહસાપિ નિક્ખમન્તિ, અતિદૂરેપિ તિટ્ઠન્તિ, અચ્ચાસન્નેપિ તિટ્ઠન્તિ, અતિચિરમ્પિ તિટ્ઠન્તિ, અતિલહુમ્પિ નિવત્તન્તિ. અઞ્ઞતરોપિ પિણ્ડચારિકો ભિક્ખુ અસલ્લક્ખેત્વા નિવેસનં પાવિસિ. સો ચ દ્વારં મઞ્ઞમાનો અઞ્ઞતરં ઓવરકં પાવિસિ. તસ્મિમ્પિ ઓવરકે ઇત્થી નગ્ગા ઉત્તાના નિપન્ના હોતિ. અદ્દસા ખો સો ભિક્ખુ તં ઇત્થિં નગ્ગં ઉત્તાનં નિપન્નં. દિસ્વાન – ''નયિદં દ્વારં, ઓવરકં ઇદ''ન્તિ તમ્હા ઓવરકા નિક્ખમિ. અદ્દસા ખો તસ્સા ઇત્થિયા સામિકો તં ઇત્થિં નગ્ગં ઉત્તાનં નિપન્નં. દિસ્વાન – ''ઇમિના મે ભિક્ખુના પજાપતી દૂસિતા''તિ તં ભિક્ખું ગહેત્વા આકોટેસિ. અથ ખો સા ઇત્થી તેન સદ્દેન પટિબુજ્ઝિત્વા તં પુરિસં એતદવોચ – ''કિસ્સ ત્વં, અય્ય, ઇમં ભિક્ખું આકોટેસી''તિ? ''ઇમિનાસિ ત્વં ભિક્ખુના દૂસિતા''તિ? ''નાહં, અય્ય, ઇમિના ભિક્ખુના દૂસિતા; અકારકો સો ભિક્ખૂ''તિ તં ભિક્ખું મુઞ્ચાપેસિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ આરામં ગન્ત્વા ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ પિણ્ડચારિકા ભિક્ખૂ દુન્નિવત્થા દુપ્પારુતા અનાકપ્પસમ્પન્ના પિણ્ડાય ચરિસ્સન્તિ, અસલ્લક્ખેત્વાપિ નિવેસનં પવિસિસ્સન્તિ, અસલ્લક્ખેત્વાપિ નિક્ખમિસ્સન્તિ, અતિસહસાપિ પવિસિસ્સન્તિ, અતિસહસાપિ નિક્ખમિસ્સન્તિ, અતિદૂરેપિ તિટ્ઠિસ્સન્તિ, અચ્ચાસન્નેપિ તિટ્ઠિસ્સન્તિ, અતિચિરમ્પિ તિટ્ઠિસ્સન્તિ, અતિલહુમ્પિ નિવત્તિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે...પે॰... સચ્ચં ભગવાતિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૬૬. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, પિણ્ડચારિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞાપેસ્સામિ યથા પિણ્ડચારિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. પિણ્ડચારિકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના – 'ઇદાનિ ગામં પવિસિસ્સામી'તિ તિમણ્ડલં પટિચ્છાદેન્તેન પરિમણ્ડલં નિવાસેત્વા કાયબન્ધનં બન્ધિત્વા સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો પારુપિત્વા ગણ્ઠિકં પટિમુઞ્ચિત્વા ધોવિત્વા પત્તં ગહેત્વા સાધુકં અતરમાનેન ગામો પવિસિતબ્બો.

''સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં . સુસંવુતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ઓક્ખિત્તચક્ખુના અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. અપ્પસદ્દેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં.

‘‘નિવેસનં પવિસન્તેન સલ્લક્ખેતબ્બં – ‘ઇમિના પવિસિસ્સામિ, ઇમિના નિક્ખમિસ્સામી’તિ. નાતિસહસા પવિસિતબ્બં. નાતિસહસા નિક્ખમિતબ્બં. નાતિદૂરે ઠાતબ્બં. નાચ્ચાસન્ને ઠાતબ્બં. નાતિચિરં ઠાતબ્બં. નાતિલહું નિવત્તિતબ્બં. ઠિતકેન સલ્લક્ખેતબ્બં – ‘ભિક્ખં દાતુકામા વા અદાતુકામા વા’તિ. સચે કમ્મં વા નિક્ખિપતિ, આસના વા વુટ્ઠાતિ, કટચ્છું વા પરામસતિ, ભાજનં વા પરામસતિ, ઠપેતિ [ઠાપેતિ (ક॰)] વા – દાતુકામસ્સાતિ [દાતુકામિયાતિ (સ્યા॰), દાતુકામા વિયાતિ (સી॰)] ઠાતબ્બં. ભિક્ખાય દિય્યમાનાય વામેન હત્થેન સઙ્ઘાટિં ઉચ્ચારેત્વા દક્ખિણેન હત્થેન પત્તં પણામેત્વા ઉભોહિ હત્થેહિ પત્તં પટિગ્ગહેત્વા ભિક્ખા પટિગ્ગહેતબ્બા. ન ચ ભિક્ખાદાયિકાય મુખં ઉલ્લોકેતબ્બં [ઓલોકેતબ્બં (સ્યા॰)]. સલ્લક્ખેતબ્બં – ‘સૂપં દાતુકામા વા અદાતુકામા વા’તિ. સચે કટચ્છું વા પરામસતિ, ભાજનં વા પરામસતિ, ઠપેતિ વા – દાતુકામસ્સાતિ ઠાતબ્બં. ભિક્ખાય દિન્નાય સઙ્ઘાટિયા પત્તં પટિચ્છાદેત્વા સાધુકં અતરમાનેન નિવત્તિતબ્બં.

‘‘સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. સુસંવુતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ઓક્ખિત્તચક્ખુના અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્ખિત્તકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉજ્જગ્ઘિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. અપ્પસદ્દેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન કાયપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન બાહુપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન સીસપ્પચાલકં અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. યો પઠમં ગામતો પિણ્ડાય પટિક્કમતિ, તેન આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં, અવક્કારપાતિ ધોવિત્વા ઉપટ્ઠાપેતબ્બા, પાનીયં પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. યો પચ્છા ગામતો પિણ્ડાય પટિક્કમતિ, સચે હોતિ ભુત્તાવસેસો, સચે આકઙ્ખતિ, ભુઞ્જિતબ્બં . નો ચે આકઙ્ખતિ, અપ્પહરિતે વા છડ્ડેતબ્બં, અપ્પાણકે વા ઉદકે ઓપિલાપેતબ્બં. તેન આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં પટિસામેતબ્બં, અવક્કારપાતિ ધોવિત્વા પટિસામેતબ્બા, પાનીયં પરિભોજનીયં પટિસામેતબ્બં , ભત્તગ્ગં સમ્મજ્જિતબ્બં. યો પસ્સતિ પાનીયઘટં વા પરિભોજનીયઘટં વા વચ્ચઘટં વા રિત્તં તુચ્છં તેન ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચસ્સ હોતિ અવિસય્હં, હત્થવિકારેન દુતિયં આમન્તેત્વા હત્થવિલઙ્ઘકેન ઉપટ્ઠાપેતબ્બં, ન ચ તપ્પચ્ચયા વાચા ભિન્દિતબ્બા. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, પિણ્ડચારિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં યથા પિણ્ડચારિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

૭. આરઞ્ઞિકવત્તકથા

૩૬૭. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ અરઞ્ઞે વિહરન્તિ. તે નેવ પાનીયં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, ન પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેન્તિ , ન અગ્ગિં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, ન અરણિસહિતં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, ન નક્ખત્તપદાનિ જાનન્તિ, ન દિસાભાગં જાનન્તિ. ચોરા તત્થ ગન્ત્વા તે ભિક્ખૂ એતદવોચું – ‘‘અત્થિ, ભન્તે, પાનીય’’ન્તિ? ‘‘નત્થાવુસો’’તિ. ‘‘અત્થિ, ભન્તે, પરિભોજનીય’’ન્તિ? ‘‘નત્થાવુસો’’તિ. ‘‘અત્થિ, ભન્તે, અગ્ગી’’તિ? ‘‘નત્થાવુસો’’તિ. ‘‘અત્થિ, ભન્તે, અરણિસહિત’’ન્તિ? ‘‘નત્થાવુસો’’તિ. ( ) [(અત્થિ ભન્તે નક્ખત્તપદાનીતિ, ન જાનામ આવુસોતિ, અત્થિ ભન્તે દિસાભાગન્તિ, ન જાનામ આવુસોતિ.) સી॰ વિમતિટીકાય પન સમેતિ] ‘‘કેનજ્જ, ભન્તે, યુત્ત’’ન્તિ? ‘‘ન ખો મયં, આવુસો, જાનામા’’તિ. ‘‘કતમાયં, ભન્તે, દિસા’’તિ? ‘‘ન ખો મયં, આવુસો, જાનામા’’તિ. અથ ખો તે ચોરા – ‘નેવિમેસં પાનીયં અત્થિ, ન પરિભોજનીયં અત્થિ, ન અગ્ગિ અત્થિ, ન અરણિસહિતં અત્થિ, ન નક્ખત્તપદાનિ જાનન્તિ, ન દિસાભાગં જાનન્તિ; ચોરા ઇમે, નયિમે ભિક્ખૂ’તિ – આકોટેત્વા પક્કમિંસુ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૬૮. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, આરઞ્ઞિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા આરઞ્ઞિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. આરઞ્ઞિકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય પત્તં થવિકાય પક્ખિપિત્વા અંસે આલગ્ગેત્વા ચીવરં ખન્ધે કરિત્વા ઉપાહના આરોહિત્વા દારુભણ્ડં મત્તિકાભણ્ડં પટિસામેત્વા દ્વારવાતપાનં થકેત્વા સેનાસના ઓતરિતબ્બં – ઇદાનિ ગામં પવિસિસ્સામીતિ. ઉપાહના ઓમુઞ્ચિત્વા નીચં કત્વા પપ્ફોટેત્વા થવિકાય પક્ખિપિત્વા અંસે આલગ્ગેત્વા તિમણ્ડલં પટિચ્છાદેન્તેન પરિમણ્ડલં નિવાસેત્વા કાયબન્ધનં બન્ધિત્વા સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો પારુપિત્વા ગણ્ઠિકં પટિમુઞ્ચિત્વા ધોવિત્વા પત્તં ગહેત્વા સાધુકં અતરમાનેન ગામો પવિસિતબ્બો. સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં...પે॰... ન ખમ્ભકતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઓગુણ્ઠિતેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં.

''નિવેસનં પવિસન્તેન સલ્લક્ખેતબ્બં – 'ઇમિના પવિસિસ્સામિ, ઇમિના નિક્ખમિસ્સામી'તિ. નાતિસહસા પવિસિતબ્બં. નાતિસહસા નિક્ખમિતબ્બં. નાતિદૂરે ઠાતબ્બં. નાચ્ચાસન્ને ઠાતબ્બં. નાતિચિરં ઠાતબ્બં. નાતિલહું નિવત્તિતબ્બં. ઠિતકેન સલ્લક્ખેતબ્બં – 'ભિક્ખં દાતુકામા વા અદાતુકામા વા'તિ. સચે કમ્મં વા નિક્ખિપતિ, આસના વા વુટ્ઠાતિ, કટચ્છું વા પરામસતિ, ભાજનં વા પરામસતિ, ઠપેતિ વા – દાતુકામસ્સાતિ ઠાતબ્બં. ભિક્ખાય દિય્યમાનાય વામેન હત્થેન સઙ્ઘાટિં ઉચ્ચારેત્વા દક્ખિણેન હત્થેન પત્તં પણામેત્વા ઉભોહિ હત્થેહિ પત્તં પટિગ્ગહેત્વા ભિક્ખા પટિગ્ગહેતબ્બા. ન ચ ભિક્ખાદાયિકાય મુખં ઉલ્લોકેતબ્બં. સલ્લક્ખેતબ્બં – 'સૂપં દાતુકામા વા અદાતુકામા વા'તિ. સચે કટચ્છુ વા પરામસતિ, ભાજનં વા પરામસતિ, ઠપેતિ વા – દાતુકામસ્સાતિ ઠાતબ્બં. ભિક્ખાય દિન્નાય સઙ્ઘાટિયા પત્તં પટિચ્છાદેત્વા સાધુકં અતરમાનેન નિવત્તિતબ્બં.

''સુપ્પટિચ્છન્નેન અન્તરઘરે ગન્તબ્બં...પે॰... ન ઉક્કુટિકાય અન્તરઘરે ગન્તબ્બં. ગામતો નિક્ખમિત્વા પત્તં થવિકાય પક્ખિપિત્વા અંસે આલગ્ગેત્વા ચીવરં સઙ્ઘરિત્વા સીસે કરિત્વા ઉપાહના આરોહિત્વા ગન્તબ્બં.

''આરઞ્ઞિકેન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના પાનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં, પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં, અગ્ગિ ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, અરણિસહિતં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં, કત્તરદણ્ડો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, નક્ખત્તપદાનિ ઉગ્ગહેતબ્બાનિ – સકલાનિ વા એકદેસાનિ વા, દિસાકુસલેન ભવિતબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, આરઞ્ઞિકાનં ભિક્ખૂનં વત્તં યથા આરઞ્ઞિકેહિ ભિક્ખૂહિ સમ્મા વત્તિતબ્બ''ન્તિ.

૮. સેનાસનવત્તકથા

૩૬૯. તેન ખો પન સમયેન સમ્બહુલા ભિક્ખૂ અજ્ઝોકાસે ચીવરકમ્મં કરોન્તિ. છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પટિવાતે અઙ્ગણે [પઙ્ગણે (સી॰ સ્યા॰)] સેનાસનં પપ્ફોટેસું. ભિક્ખૂ રજેન ઓકિરિંસુ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પટિવાતે અઙ્ગણે સેનાસનં પપ્ફોટેસ્સન્તિ! ભિક્ખૂ રજેન ઓકિરિંસૂ''તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ પટિવાતે અઙ્ગણે સેનાસનં પપ્ફોટેન્તિ, ભિક્ખૂ રજેન ઓકિરિંસૂ''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૭૦. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સેનાસનવત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા ભિક્ખૂહિ સેનાસને સમ્મા વત્તિતબ્બં. યસ્મિં વિહારે વિહરતિ, સચે સો વિહારો ઉક્લાપો હોતિ, સચે ઉસ્સહતિ, સોધેતબ્બો. [મહાવ॰ ૬૬, ૬૭; ચૂળવ॰ ૩૫૭] વિહારં સોધેન્તેન પઠમં પત્તચીવરં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; નિસીદનપચ્ચત્થરણં નીહરિત્વા

એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; ભિસિબિબ્બોહનં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચો નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; પીઠં નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચપટિપાદકા નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બા; ખેળમલ્લકો નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; અપસ્સેનફલકં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; ભુમ્મત્થરણં યથાપઞ્ઞત્તં સલ્લક્ખેત્વા નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં. સચે વિહારે સન્તાનકં હોતિ, ઉલ્લોકા પઠમં ઓહારેતબ્બં, આલોકસન્ધિકણ્ણભાગા પમજ્જિતબ્બા. સચે ગેરુકપરિકમ્મકતા ભિત્તિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે કાળવણ્ણકતા ભૂમિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે અકતા હોતિ ભૂમિ, ઉદકેન પરિપ્ફોસિત્વા પરિફોસિત્વા સમ્મજ્જિતબ્બા – મા વિહારો રજેન ઉહઞ્ઞીતિ. સઙ્કારં વિચિનિત્વા એકમન્તં છડ્ડેતબ્બં.

‘‘ન ભિક્ખુસામન્તા સેનાસનં પપ્ફોટેતબ્બં. ન વિહારસામન્તા સેનાસનં પપ્ફોટેતબ્બં. ન પાનીયસામન્તા સેનાસનં પપ્ફોટેતબ્બં. ન પરિભોજનીયસામન્તા સેનાસનં પપ્ફોટેતબ્બં. ન પટિવાતે અઙ્ગણે સેનાસનં પપ્ફોટેતબ્બં. અધોવાતે સેનાસનં પપ્ફોટેતબ્બં.

‘‘ભુમ્મત્થરણં એકમન્તં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. મઞ્ચપટિપાદકા એકમન્તં ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બા. મઞ્ચો એકમન્તં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બો. પીઠં એકમન્તં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. ભિસિબિબ્બોહનં એકમન્તં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. નિસીદનપચ્ચત્થરણં એકમન્તં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. ખેળમલ્લકો એકમન્તં ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બો. અપસ્સેનફલકં એકમન્તં ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બં. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન પત્તં ગહેત્વા એકેન હત્થેન હેટ્ઠામઞ્ચં વા હેટ્ઠાપીઠં વા પરામસિત્વા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ન ચ અનન્તરહિતાય ભૂમિયા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ચીવરં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન ચીવરં ગહેત્વા એકેન હત્થેન ચીવરવંસં વા ચીવરરજ્જું વા પમજ્જિત્વા પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં.

‘‘સચે પુરત્થિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પુરત્થિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે પચ્છિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પચ્છિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે ઉત્તરા સરજા વાતા વાયન્તિ ઉત્તરા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે દક્ખિણા સરજા વાતા વાયન્તિ, દક્ખિણા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે સીતકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના વિવરિતબ્બા, રત્તિં થકેતબ્બા. સચે ઉણ્હકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના થકેતબ્બા, રત્તિં વિવરિતબ્બા.

‘‘સચે પરિવેણં ઉક્લાપં હોતિ, પરિવેણં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે કોટ્ઠકો ઉક્લાપો હોતિ, કોટ્ઠકો સમ્મજ્જિતબ્બો. સચે ઉપટ્ઠાનસાલા ઉક્લાપા હોતિ, ઉપટ્ઠાનસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે અગ્ગિસાલા ઉક્લાપા હોતિ, અગ્ગિસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે વચ્ચકુટિ ઉક્લાપા હોતિ, વચ્ચકુટિ સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે પાનીયં ન હોતિ, પાનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે પરિભોજનીયં ન હોતિ, પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં ન હોતિ, આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં.

‘‘સચે વુડ્ઢેન સદ્ધિં એકવિહારે વિહરતિ, ન વુડ્ઢં અનાપુચ્છા ઉદ્દેસો દાતબ્બો, ન પરિપુચ્છા દાતબ્બા, ન સજ્ઝાયો કાતબ્બો, ન ધમ્મો ભાસિતબ્બો, ન પદીપો કાતબ્બો, ન પદીપો વિજ્ઝાપેતબ્બો, ન વાતપાના વિવરિતબ્બા, ન વાતપાના થકેતબ્બા. સચે વુડ્ઢેન સદ્ધિં એકચઙ્કમે ચઙ્કમતિ, યેન વુડ્ઢો તેન પરિવત્તિતબ્બં, ન ચ વુડ્ઢો સઙ્ઘાટિકણ્ણેન ઘટ્ટેતબ્બો. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સેનાસનવત્તં યથા ભિક્ખૂહિ સેનાસને સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

૯. જન્તાઘરવત્તકથા

૩૭૧. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જન્તાઘરે થેરેહિ ભિક્ખૂહિ નિવારિયમાના અનાદરિયં પટિચ્ચ પહૂતં કટ્ઠં આરોપેત્વા અગ્ગિં દત્વા દ્વારં થકેત્વા દ્વારે નિસીદન્તિ. ભિક્ખૂ [થેરા ચ ભિક્ખૂ (સ્યા॰ કં॰)] ઉણ્હાભિતત્તા દ્વારં અલભમાના મુચ્છિતા પપતન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જન્તાઘરે થેરેહિ ભિક્ખૂહિ નિવારિયમાના અનાદરિયં પટિચ્ચ પહૂતં કટ્ઠં આરોપેત્વા અગ્ગિં દત્વા દ્વારં થકેત્વા દ્વારે નિસીદિસ્સન્તિ! ભિક્ખૂ ઉણ્હાભિતત્તા દ્વારં અલભમાના મુચ્છિતા પપતન્તી’’તિ. અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ જન્તાઘરે થેરેહિ ભિક્ખૂહિ નિવારિયમાના અનાદરિયં પટિચ્ચ પહૂતં કટ્ઠં આરોપેત્વા અગ્ગિં દત્વા દ્વારં થકેત્વા દ્વારે નિસીદન્તિ; ભિક્ખૂ ઉણ્હાભિતત્તા દ્વારં અલભમાના મુચ્છિતા પપતન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન , ભિક્ખવે, જન્તાઘરે થેરેન ભિક્ખુના નિવારિયમાનેન અનાદરિયં પટિચ્ચ પહૂતં કટ્ઠં આરોપેત્વા અગ્ગિ દાતબ્બો. યો દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન, ભિક્ખવે, દ્વારં થકેત્વા દ્વારે નિસીદિતબ્બં. યો નિસીદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ.

૩૭૨. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં જન્તાઘરવત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા ભિક્ખૂહિ જન્તાઘરે સમ્મા વત્તિતબ્બં. યો પઠમં જન્તાઘરં ગચ્છતિ, સચે છારિકા ઉસ્સન્ના હોતિ, છારિકા છડ્ડેતબ્બા. સચે જન્તાઘરં ઉક્લાપં હોતિ, જન્તાઘરં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે પરિભણ્ડં ઉક્લાપં હોતિ, પરિભણ્ડં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે પરિવેણં ઉક્લાપં હોતિ, પરિવેણં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે કોટ્ઠકો ઉક્લાપો હોતિ, કોટ્ઠકો સમ્મજ્જિતબ્બો . સચે જન્તાઘરસાલા ઉક્લાપા હોતિ, જન્તાઘરસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા.

‘‘ચુણ્ણં સન્નેતબ્બં, મત્તિકા તેમેતબ્બા, ઉદકદોણિકાય ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં. જન્તાઘરં પવિસન્તેન મત્તિકાય મુખં મક્ખેત્વા પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. ન થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદિતબ્બં. ન નવા ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહિતબ્બા. સચે ઉસ્સહતિ, જન્તાઘરે થેરાનં ભિક્ખૂનં પરિકમ્મં કાતબ્બં. જન્તાઘરા નિક્ખમન્તેન જન્તાઘરપીઠં આદાય પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરા નિક્ખમિતબ્બં. સચે ઉસ્સહતિ, ઉદકેપિ થેરાનં ભિક્ખૂનં પરિકમ્મં કાતબ્બં. ન થેરાનં ભિક્ખૂનં પુરતોપિ નહાયિતબ્બં, ન ઉપરિતોપિ નહાયિતબ્બં. નહાતેન ઉત્તરન્તેન ઓતરન્તાનં મગ્ગો દાતબ્બો. યો પચ્છા જન્તાઘરા નિક્ખમતિ, સચે જન્તાઘરં ચિક્ખલ્લં હોતિ, ધોવિતબ્બં. મત્તિકાદોણિકં ધોવિત્વા જન્તાઘરપીઠં પટિસામેત્વા અગ્ગિં વિજ્ઝાપેત્વા દ્વારં થકેત્વા પક્કમિતબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં જન્તાઘરવત્તં યથા ભિક્ખૂહિ જન્તાઘરે સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

૧૦. વચ્ચકુટિવત્તકથા

૩૭૩. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ બ્રાહ્મણજાતિકો વચ્ચં કત્વા ન ઇચ્છતિ આચમેતું – કો ઇમં વસલં દુગ્ગન્ધં આમસિસ્સતીતિ [આચમિસ્સતીતિ (ક॰)]. તસ્સ વચ્ચમગ્ગે કિમિ સણ્ઠાતિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. ‘‘કિં પન ત્વં, આવુસો, વચ્ચં કત્વા ન આચમેસી’’તિ? ‘‘એવમાવુસો’’તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુ વચ્ચં કત્વા ન આચમેસ્સતી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર ત્વં, ભિક્ખુ, વચ્ચં કત્વા ન આચમેસી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, વચ્ચં કત્વા સતિ ઉદકે નાચમેતબ્બં. યો નાચમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ વચ્ચકુટિયા યથાવુડ્ઢં વચ્ચં કરોન્તિ. નવકા ભિક્ખૂ પઠમતરં આગન્ત્વા વચ્ચિતા આગમેન્તિ. તે વચ્ચં સન્ધારેન્તા મુચ્છિતા પપતન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… સચ્ચં કિર ભિક્ખવે…પે॰… સચ્ચં ભગવાતિ…પે॰… ‘‘ન, ભિક્ખવે, વચ્ચકુટિયા યથાવુડ્ઢં વચ્ચો કાતબ્બો. યો કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આગતપટિપાટિયા વચ્ચં કાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અતિસહસાપિ વચ્ચકુટિં પવિસન્તિ, ઉબ્ભજિત્વાપિ [ઉબ્ભુજ્જિત્વાપિ (સી॰), ઉબ્ભુજિત્વા (સ્યા॰)] પવિસન્તિ, નિત્થુનન્તાપિ વચ્ચં કરોન્તિ , દન્તકટ્ઠં ખાદન્તાપિ વચ્ચં કરોન્તિ, બહિદ્ધાપિ વચ્ચદોણિકાય વચ્ચં કરોન્તિ, બહિદ્ધાપિ પસ્સાવદોણિકાય પસ્સાવં કરોન્તિ, પસ્સાવદોણિકાયપિ ખેળં કરોન્તિ, ફરુસેનપિ કટ્ઠેન અવલેખન્તિ, અવલેખનકટ્ઠમ્પિ વચ્ચકૂપમ્હિ પાતેન્તિ, અતિસહસાપિ નિક્ખમન્તિ, ઉબ્ભજિત્વાપિ નિક્ખમન્તિ, ચપુચપુકારકમ્પિ આચમેન્તિ, આચમનસરાવકેપિ ઉદકં સેસેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ અતિસહસાપિ વચ્ચકુટિં પવિસિસ્સન્તિ, ઉબ્ભજિત્વાપિ પવિસિસ્સન્તિ, નિત્થુનન્તાપિ વચ્ચં કરિસ્સન્તિ, દન્તકટ્ઠં ખાદન્તાપિ વચ્ચં કરિસ્સન્તિ, બહિદ્ધાપિ વચ્ચદોણિકાય વચ્ચં કરિસ્સન્તિ, બહિદ્ધાપિ પસ્સાવદોણિકાય પસ્સાવં કરિસ્સન્તિ, પસ્સાવદોણિકાયપિ ખેળં કરિસ્સન્તિ, ફરુસેનપિ કટ્ઠેન અવલેખિસ્સન્તિ, અવલેખનકટ્ઠમ્પિ વચ્ચકૂપમ્હિ પાતેસ્સન્તિ, અતિસહસાપિ નિક્ખમિસ્સન્તિ, ઉબ્ભજિત્વાપિ નિક્ખમિસ્સન્તિ, ચપુચપુકારકમ્પિ આચમેસ્સન્તિ, આચમનસરાવકેપિ ઉદકં સેસેસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે…પે॰… સચ્ચં ભગવાતિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૭૪. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં વચ્ચકુટિવત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા ભિક્ખૂહિ વચ્ચકુટિયા સમ્મા વત્તિતબ્બં. યો વચ્ચકુટિં ગચ્છતિ તેન બહિ ઠિતેન [બહિ ઠિતેન (સી॰ ક॰)] ઉક્કાસિતબ્બં. અન્તો નિસિન્નેનપિ ઉક્કાસિતબ્બં. ચીવરવંસે વા ચીવરરજ્જુયા વા ચીવરં નિક્ખિપિત્વા સાધુકં અતરમાનેન વચ્ચકુટી પવિસિતબ્બા. નાતિસહસા પવિસિતબ્બા. ન ઉબ્ભજિત્વા પવિસિતબ્બા. વચ્ચપાદુકાય ઠિતેન ઉબ્ભજિતબ્બં. ન નિત્થુનન્તેન વચ્ચો કાતબ્બો. ન દન્તકટ્ઠં ખાદન્તેન વચ્ચો કાતબ્બો. ન બહિદ્ધા વચ્ચદોણિકાય વચ્ચો કાતબ્બો. ન બહિદ્ધા પસ્સાવદોણિકાય પસ્સાવો કાતબ્બો. ન પસ્સાવદોણિકાય ખેળો કાતબ્બો. ન ફરુસેન કટ્ઠેન અવલેખિતબ્બં. ન અવલેખનકટ્ઠં વચ્ચકૂપમ્હિ પાતેતબ્બં. વચ્ચપાદુકાય ઠિતેન પટિચ્છાદેતબ્બં. નાતિસહસા નિક્ખમિતબ્બં. ન ઉબ્ભજિત્વા નિક્ખમિતબ્બં. આચમનપાદુકાય ઠિતેન ઉબ્ભજિતબ્બં. ન ચપુચપુકારકં આચમેતબ્બં. ન આચમનસરાવકે ઉદકં સેસેતબ્બં. આચમનપાદુકાય ઠિતેન પટિચ્છાદેતબ્બં.

''સચે વચ્ચકુટિ ઉહતા [ઊહતા (સી॰ સ્યા॰)] હોતિ, ધોવિતબ્બા. સચે અવલેખનપિધરો પૂરો હોતિ, અવલેખનકટ્ઠં છડ્ડેતબ્બં. સચે વચ્ચકુટિ ઉક્લાપા હોતિ, વચ્ચકુટિ સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે પરિભણ્ડં ઉક્લાપં હોતિ, પરિભણ્ડં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે પરિવેણં ઉક્લાપં હોતિ, પરિવેણં સમ્મજ્જિતબ્બં . સચે કોટ્ઠકો ઉક્લાપો હોતિ, કોટ્ઠકો સમ્મજ્જિતબ્બો. સચે આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં ન હોતિ, આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં . ઇદં ખો, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં વચ્ચકુટિવત્તં યથા ભિક્ખૂહિ વચ્ચકુટિયા સમ્મા વત્તિતબ્બ''ન્તિ.

૧૧. ઉપજ્ઝાયવત્તકથા

૩૭૫. તેન ખો પન સમયેન સદ્ધિવિહારિકા ઉપજ્ઝાયેસુ ન સમ્મા વત્તન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ સદ્ધિવિહારિકા ઉપજ્ઝાયેસુ ન સમ્મા વત્તિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, સદ્ધિવિહારિકા ઉપજ્ઝાયેસુ ન સમ્મા વત્તન્તી''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ વિગરહિ બુદ્ધો ભગવા…પે॰… ''કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખવે, સદ્ધિવિહારિકા ઉપજ્ઝાયેસુ ન સમ્મા વત્તિસ્સન્તિ! નેતં, ભિક્ખવે, અપ્પસન્નાનં વા પસાદાય…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૭૬. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, સદ્ધિવિહારિકાનં ઉપજ્ઝાયેસુ વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા સદ્ધિવિહારિકેહિ ઉપજ્ઝાયેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બં. [મહાવ॰ ૬૬] સદ્ધિવિહારિકેન, ભિક્ખવે, ઉપજ્ઝાયમ્હિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

''કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય ઉપાહના ઓમુઞ્ચિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા દન્તકટ્ઠં દાતબ્બં, મુખોદકં દાતબ્બં, આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં. સચે યાગુ હોતિ, ભાજનં ધોવિત્વા યાગુ ઉપનામેતબ્બા. યાગું પીતસ્સ ઉદકં દત્વા ભાજનં પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા પટિસામેતબ્બં. ઉપજ્ઝાયમ્હિ વુટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ , સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો.

''સચે ઉપજ્ઝાયો ગામં પવિસિતુકામો હોતિ, નિવાસનં દાતબ્બં, પટિનિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં, કાયબન્ધનં દાતબ્બં, સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો દાતબ્બા, ધોવિત્વા પત્તો સોદકો [સઉદકો (ક॰)] દાતબ્બો. સચે ઉપજ્ઝાયો પચ્છાસમણં આકઙ્ખતિ, તિમણ્ડલં પટિચ્છાદેન્તેન પરિમણ્ડલં નિવાસેત્વા કાયબન્ધનં બન્ધિત્વા સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો પારુપિત્વા ગણ્ઠિકં પટિમુઞ્ચિત્વા ધોવિત્વા પત્તં ગહેત્વા ઉપજ્ઝાયસ્સ પચ્છાસમણેન હોતબ્બં. નાતિદૂરે ગન્તબ્બં, નાચ્ચાસન્ને ગન્તબ્બં , પત્તપરિયાપન્નં પટિગ્ગહેતબ્બં. ન ઉપજ્ઝાયસ્સ ભણમાનસ્સ અન્તરન્તરા કથા ઓપાતેતબ્બા. ઉપજ્ઝાયો આપત્તિસામન્તા ભણમાનો નિવારેતબ્બો.

''નિવત્તન્તેન પઠમતરં આગન્ત્વા આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં, પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેતબ્બં, પટિનિવાસનં દાતબ્બં, નિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં. સચે ચીવરં સિન્નં હોતિ, મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બં, ન ચ ઉણ્હે ચીવરં નિદહિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરન્તેન ચતુરઙ્ગુલં કણ્ણં ઉસ્સારેત્વા ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં – મા મજ્ઝે ભઙ્ગો અહોસીતિ. ઓભોગે કાયબન્ધનં કાતબ્બં.

''સચે પિણ્ડપાતો હોતિ, ઉપજ્ઝાયો ચ ભુઞ્જિતુકામો હોતિ, ઉદકં દત્વા પિણ્ડપાતો ઉપનામેતબ્બો. ઉપજ્ઝાયો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો. ભુત્તાવિસ્સ ઉદકં દત્વા પત્તં પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા

વોદકં કત્વા મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બો. ન ચ ઉણ્હે પત્તો નિદહિતબ્બો. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન પત્તં ગહેત્વા એકેન હત્થેન હેટ્ઠામઞ્ચં વા હેટ્ઠાપીઠં વા પરામસિત્વા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ન ચ અનન્તરહિતાય ભૂમિયા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ચીવરં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન ચીવરં ગહેત્વા એકેન હત્થેન ચીવરવંસં વા ચીવરરજ્જું વા પમજ્જિત્વા પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. ઉપજ્ઝાયમ્હિ વુટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં પટિસામેતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ, સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો.

''સચે ઉપજ્ઝાયો નહાયિતુકામો હોતિ, નહાનં પટિયાદેતબ્બં. સચે સીતેન અત્થો હોતિ, સીતં પટિયાદેતબ્બં. સચે ઉણ્હેન અત્થો હોતિ, ઉણ્હં પટિયાદેતબ્બં.

''સચે ઉપજ્ઝાયો જન્તાઘરં પવિસિતુકામો હોતિ, ચુણ્ણં સન્નેતબ્બં, મત્તિકા તેમેતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય ઉપજ્ઝાયસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો ગન્ત્વા જન્તાઘરપીઠં દત્વા ચીવરં પટિગ્ગહેત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં, ચુણ્ણં દાતબ્બં, મત્તિકા દાતબ્બા. સચે ઉસ્સહતિ, જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. જન્તાઘરં પવિસન્તેન મત્તિકાય મુખં મક્ખેત્વા પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. ન થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદિતબ્બં. ન નવા ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહિતબ્બા. જન્તાઘરે ઉપજ્ઝાયસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. જન્તાઘરા નિક્ખમન્તેન જન્તાઘરપીઠં આદાય પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરા નિક્ખમિતબ્બં.

''ઉદકેપિ ઉપજ્ઝાયસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. નહાતેન પઠમતરં ઉત્તરિત્વા અત્તનો ગત્તં વોદકં કત્વા નિવાસેત્વા ઉપજ્ઝાયસ્સ ગત્તતો ઉદકં પમજ્જિતબ્બં, નિવાસનં દાતબ્બં, સઙ્ઘાટિ દાતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય પઠમતરં આગન્ત્વા આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં. ઉપજ્ઝાયો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો. સચે ઉદ્દિસાપેતુકામો હોતિ, ઉદ્દિસિતબ્બો. સચે પરિપુચ્છિતુકામો હોતિ, પરિપુચ્છિતબ્બો.

''યસ્મિં વિહારે ઉપજ્ઝાયો વિહરતિ, સચે સો વિહારો ઉક્લાપો હોતિ, સચે ઉસ્સહતિ, સોધેતબ્બો. વિહારં સોધેન્તેન પઠમં પત્તચીવરં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; નિસીદનપચ્ચત્થરણં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; ભિસિબિબ્બોહનં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચો નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન , અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; પીઠં નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચપટિપાદકા નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બા; ખેળમલ્લકો નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; અપસ્સેનફલકં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; ભૂમત્થરણં યથાપઞ્ઞત્તં સલ્લક્ખેત્વા નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં. સચે વિહારે સન્તાનકં હોતિ, ઉલ્લોકા પઠમં ઓહારેતબ્બં, આલોકસન્ધિકણ્ણભાગા પમજ્જિતબ્બા. સચે ગેરુકપરિકમ્મકતા ભિત્તિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે કાળવણ્ણકતા ભૂમિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે અકતા હોતિ ભૂમિ, ઉદકેન પરિપ્ફોસિત્વા પરિફોસિત્વા સમ્મજ્જિતબ્બા – મા વિહારો રજેન ઉહઞ્ઞીતિ. સઙ્કારં વિચિનિત્વા એકમન્તં છડ્ડેતબ્બં.

''ભૂમત્થરણં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. મઞ્ચપટિપાદકા ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બા. મઞ્ચો ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બો. પીઠં ઓતાપેત્વા

સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. ભિસિબિબ્બોહનં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. નિસીદનપચ્ચત્થરણં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. ખેળમલ્લકો ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બો. અપસ્સેનફલકં ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બં. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન પત્તં ગહેત્વા એકેન હત્થેન હેટ્ઠામઞ્ચં વા હેટ્ઠાપીઠં વા પરામસિત્વા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ન ચ અનન્તરહિતાય ભૂમિયા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ચીવરં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન ચીવરં ગહેત્વા એકેન હત્થેન ચીવરવંસં વા ચીવરરજ્જું વા પમજ્જિત્વા પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં.

‘‘સચે પુરત્થિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પુરત્થિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે પચ્છિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પચ્છિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે ઉત્તરા સરજા વાતા વાયન્તિ, ઉત્તરા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે દક્ખિણા સરજા વાતા વાયન્તિ, દક્ખિણા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે સીતકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના વિવરિતબ્બા, રત્તિં થકેતબ્બા. સચે ઉણ્હકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના થકેતબ્બા, રત્તિં વિવરિતબ્બા.

‘‘સચે પરિવેણં ઉક્લાપં હોતિ, પરિવેણં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે કોટ્ઠકો ઉક્લાપો હોતિ, કોટ્ઠકો સમ્મજ્જિતબ્બો. સચે ઉપટ્ઠાનસાલા ઉક્લાપા હોતિ, ઉપટ્ઠાનસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે અગ્ગિસાલા ઉક્લાપા હોતિ, અગ્ગિસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે વચ્ચકુટિ ઉક્લાપા હોતિ, વચ્ચકુટિ સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે પાનીયં ન હોતિ, પાનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે પરિભોજનીયં ન હોતિ, પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં ન હોતિ, આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં.

‘‘સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ અનભિરતિ ઉપ્પન્ના હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન વૂપકાસેતબ્બો, વૂપકાસાપેતબ્બો, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ કુક્કુચ્ચં ઉપ્પન્નં હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન વિનોદેતબ્બં, વિનોદાપેતબ્બં, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન વિવેચેતબ્બં, વિવેચાપેતબ્બં, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે ઉપજ્ઝાયો ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નો હોતિ પરિવાસારહો, સદ્ધિવિહારિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો ઉપજ્ઝાયસ્સ પરિવાસં દદેય્યાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયો મૂલાયપટિકસ્સનારહો હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો ઉપજ્ઝાયં મૂલાય પટિકસ્સેય્યાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયો માનત્તારહો હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો ઉપજ્ઝાયસ્સ માનત્તં દદેય્યાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયો અબ્ભાનારહો હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો ઉપજ્ઝાયં અબ્ભેય્યાતિ. સચે સઙ્ઘો ઉપજ્ઝાયસ્સ કમ્મં કત્તુકામો હોતિ, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા ઉક્ખેપનીયં વા, સદ્ધિવિહારિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો ઉપજ્ઝાયસ્સ કમ્મં ન કરેય્ય, લહુકાય વા પરિણામેય્યાતિ. કતં વા પનસ્સ હોતિ સઙ્ઘેન કમ્મં, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા ઉક્ખેપનીયં વા, સદ્ધિવિહારિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો ઉપજ્ઝાયો સમ્મા વત્તેય્ય, લોમં પાતેય્ય, નેત્થારં વત્તેય્ય, સઙ્ઘો તં કમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્યાતિ.

‘‘સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ ચીવરં ધોવિતબ્બં હોતિ , સદ્ધિવિહારિકેન ધોવિતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો ઉપજ્ઝાયસ્સ ચીવરં ધોવિયેથાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ ચીવરં કાતબ્બં હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન કાતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો ઉપજ્ઝાયસ્સ ચીવરં કરિયેથાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ રજના પચિતબ્બા હોતિ,

સદ્ધિવિહારિકેન પચિતબ્બા, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો ઉપજ્ઝાયસ્સ રજનં પચિયેથાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ ચીવરં રજિતબ્બં [રજેતબ્બં (સ્યા॰)] હોતિ, સદ્ધિવિહારિકેન રજિતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો ઉપજ્ઝાયસ્સ ચીવરં રજિયેથાતિ. ચીવરં રજન્તેન [રજેન્તેન (સ્યા॰)] સાધુકં સમ્પરિવત્તકં સમ્પરિવત્તકં રજિતબ્બં, ન ચ અચ્છિન્ને થેવે પક્કમિતબ્બં.

‘‘ન ઉપજ્ઝાયં અનાપુચ્છા એકચ્ચસ્સ પત્તો દાતબ્બો, ન એકચ્ચસ્સ પત્તો પટિગ્ગહેતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ ચીવરં દાતબ્બં, ન એકચ્ચસ્સ ચીવરં પટિગ્ગહેતબ્બં; ન એકચ્ચસ્સ પરિક્ખારો દાતબ્બો, ન એકચ્ચસ્સ પરિક્ખારો પટિગ્ગહેતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ કેસા છેદેતબ્બા [છેત્તબ્બા (સી॰), છેદિતબ્બા (ક॰)], ન એકચ્ચેન કેસા છેદાપેતબ્બા; ન એકચ્ચસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં, ન એકચ્ચેન પરિકમ્મં કારાપેતબ્બં; ન એકચ્ચસ્સ વેય્યાવચ્ચો [વેય્યાવચ્ચં (ક॰)] કાતબ્બો, ન એકચ્ચેન વેય્યાવચ્ચો કારાપેતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ પચ્છાસમણેન હોતબ્બં, ન એકચ્ચો પચ્છાસમણો આદાતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ પિણ્ડપાતો નીહરિતબ્બો, ન એકચ્ચેન પિણ્ડપાતો નીહરાપેતબ્બો; ન ઉપજ્ઝાયં અનાપુચ્છા ગામો પવિસિતબ્બો; ન સુસાનં ગન્તબ્બં; ન દિસા પક્કમિતબ્બા. સચે ઉપજ્ઝાયો ગિલાનો હોતિ, યાવજીવં ઉપટ્ઠાતબ્બો , વુટ્ઠાનમસ્સ આગમેતબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, સદ્ધિવિહારિકાનં ઉપજ્ઝાયેસુ વત્તં યથા સદ્ધિવિહારિકેહિ ઉપજ્ઝાયેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

૧૨. સદ્ધિવિહારિકવત્તકથા

૩૭૭. તેન ખો પન સમયેન ઉપજ્ઝાયા સદ્ધિવિહારિકેસુ ન સમ્મા વત્તન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ ઉપજ્ઝાયા સદ્ધિવિહારિકેસુ ન સમ્મા વત્તિસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, ઉપજ્ઝાયા સદ્ધિવિહારિકેસુ ન સમ્મા વત્તન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૭૮. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, ઉપજ્ઝાયાનં સદ્ધિવિહારિકેસુ વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા ઉપજ્ઝાયેહિ સદ્ધિવિહારિકેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બં. [મહાવ॰ ૬૭] ઉપજ્ઝાયેન, ભિક્ખવે, સદ્ધિવિહારિકમ્હિ સમ્મા વત્તિતબ્બં . તત્રાયં સમ્માવત્તના –

‘‘ઉપજ્ઝાયેન, ભિક્ખવે, સદ્ધિવિહારિકો સઙ્ગહેતબ્બો અનુગ્ગહેતબ્બો ઉદ્દેસેન પરિપુચ્છાય ઓવાદેન અનુસાસનિયા. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ પત્તો હોતિ, સદ્ધિવિહારિકસ્સ પત્તો ન હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન સદ્ધિવિહારિકસ્સ પત્તો દાતબ્બો, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકસ્સ પત્તો ઉપ્પજ્જિયેથાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ ચીવરં હોતિ, સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં ન હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં દાતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં ઉપ્પજ્જિયેથાતિ. સચે ઉપજ્ઝાયસ્સ પરિક્ખારો હોતિ, સદ્ધિવિહારિકસ્સ પરિક્ખારો ન હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન સદ્ધિવિહારિકસ્સ પરિક્ખારો દાતબ્બો, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકસ્સ પરિક્ખારો ઉપ્પજ્જિયેથાતિ.

‘‘સચે સદ્ધિવિહારિકો ગિલાનો હોતિ, કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય દન્તકટ્ઠં દાતબ્બં, મુખોદકં દાતબ્બં, આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં. સચે યાગુ હોતિ, ભાજનં ધોવિત્વા યાગુ ઉપનામેતબ્બા. યાગું પીતસ્સ ઉદકં દત્વા ભાજનં પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા પટિસામેતબ્બં. સદ્ધિવિહારિકમ્હિ વુટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ, સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો.

“સચે સદ્ધિવિહારિકો ગામં પવિસિતુકામો હોતિ, નિવાસનં દાતબ્બં, પટિનિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં , કાયબન્ધનં દાતબ્બં, સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો દાતબ્બા , ધોવિત્વા પત્તો સોદકો દાતબ્બો.

“એત્તાવતા નિવત્તિસ્સતીતિ આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં, પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેતબ્બં, પટિનિવાસનં દાતબ્બં, નિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં. સચે ચીવરં સિન્નં હોતિ, મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બં, ન ચ ઉણ્હે ચીવરં નિદહિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરન્તેન ચતુરઙ્ગુલં કણ્ણં ઉસ્સારેત્વા ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં – મા મજ્ઝે ભઙ્ગો અહોસીતિ. ઓભોગે કાયબન્ધનં કાતબ્બં.

“સચે પિણ્ડપાતો હોતિ, સદ્ધિવિહારિકો ચ ભુઞ્જિતુકામો હોતિ, ઉદકં દત્વા પિણ્ડપાતો ઉપનામેતબ્બો. સદ્ધિવિહારિકો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો. ભુત્તાવિસ્સ ઉદકં દત્વા પત્તં પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા વોદકં કત્વા મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બો, ન ચ ઉણ્હે પત્તો નિદહિતબ્બો. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન પત્તં ગહેત્વા એકેન હત્થેન હેટ્ઠામઞ્ચં વા હેટ્ઠાપીઠં વા પરામસિત્વા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ન ચ અનન્તરહિતાય ભૂમિયા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ચીવરં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન ચીવરં ગહેત્વા એકેન હત્થેન ચીવરવંસં વા ચીવરરજ્જું વા પમજ્જિત્વા પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. સદ્ધિવિહારિકમ્હિ વુટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં પટિસામેતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ, સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો .

“સચે સદ્ધિવિહારિકો નહાયિતુકામો હોતિ, નહાનં પટિયાદેતબ્બં. સચે સીતેન અત્થો હોતિ, સીતં પટિયાદેતબ્બં. સચે ઉણ્હેન અત્થો હોતિ, ઉણ્હં પટિયાદેતબ્બં.

“સચે સદ્ધિવિહારિકો જન્તાઘરં પવિસિતુકામો હોતિ, ચુણ્ણં સન્નેતબ્બં, મત્તિકા તેમેતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય [આદાય સદ્ધિવિહારિકસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો (ક॰)] ગન્ત્વા જન્તાઘરપીઠં દત્વા ચીવરં પટિગ્ગહેત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં, ચુણ્ણં દાતબ્બં, મત્તિકા દાતબ્બા. સચે ઉસ્સહતિ જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. જન્તાઘરં પવિસન્તેન મત્તિકાય મુખં મક્ખેત્વા પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. ન થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદિતબ્બં, ન નવા ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહિતબ્બા. જન્તાઘરે સદ્ધિવિહારિકસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. જન્તાઘરા નિક્ખમન્તેન જન્તાઘરપીઠં આદાય પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરા નિક્ખમિતબ્બં.

“ઉદકેપિ સદ્ધિવિહારિકસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. નહાતેન પઠમતરં ઉત્તરિત્વા અત્તનો ગત્તં વોદકં કત્વા નિવાસેત્વા સદ્ધિવિહારિકસ્સ ગત્તતો ઉદકં પમજ્જિતબ્બં, નિવાસનં દાતબ્બં, સઙ્ઘાટિ દાતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય પઠમતરં આગન્ત્વા આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં. સદ્ધિવિહારિકો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો.

“યસ્મિં વિહારે સદ્ધિવિહારિકો વિહરતિ, સચે સો વિહારો ઉક્લાપો હોતિ, સચે ઉસ્સહતિ, સોધેતબ્બો. વિહારં સોધેન્તેન પઠમં પત્તચીવરં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં...પે॰... સચે આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં ન હોતિ, આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં.

''સચે સદ્ધિવિહારિકસ્સ અનભિરતિ ઉપ્પન્ના હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન વૂપકાસેતબ્બો, વૂપકાસાપેતબ્બો, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે સદ્ધિવિહારિકસ્સ કુક્કુચ્ચં ઉપ્પન્નં હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન વિનોદેતબ્બં, વિનોદાપેતબ્બં, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે સદ્ધિવિહારિકસ્સ દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન વિવેચેતબ્બં, વિવેચાપેતબ્બં, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે સદ્ધિવિહારિકો ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નો હોતિ પરિવાસારહો, ઉપજ્ઝાયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો સદ્ધિવિહારિકસ્સ પરિવાસં દદેય્યાતિ. સચે સદ્ધિવિહારિકો મૂલાયપટિકસ્સનારહો હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો સદ્ધિવિહારિકં મૂલાય પટિકસ્સેય્યાતિ. સચે સદ્ધિવિહારિકો માનત્તારહો હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો સદ્ધિવિહારિકસ્સ માનત્તં દદેય્યાતિ. સચે સદ્ધિવિહારિકો અબ્ભાનારહો હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો સદ્ધિવિહારિકં અબ્ભેય્યાતિ. સચે સઙ્ઘો સદ્ધિવિહારિકસ્સ કમ્મં કત્તુકામો હોતિ, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા ઉક્ખેપનીયં વા, ઉપજ્ઝાયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો સદ્ધિવિહારિકસ્સ કમ્મં ન કરેય્ય, લહુકાય વા પરિણામેય્યાતિ. કતં વા પનસ્સ હોતિ સઙ્ઘેન કમ્મં, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા, ઉક્ખેપનીયં વા, ઉપજ્ઝાયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકો સમ્મા વત્તેય્ય લોમં પાતેય્ય, નેત્થારં વત્તેય્ય, સઙ્ઘો તં કમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્યાતિ.

''સચે સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં ધોવિતબ્બં હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં ધોવેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં ધોવિયેથાતિ. સચે સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં કાતબ્બં હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં કરેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં કરિયેથાતિ. સચે સદ્ધિવિહારિકસ્સ રજનં પચિતબ્બં હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં પચેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકસ્સ રજનં પચિયેથાતિ. સચે સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં રજિતબ્બં હોતિ, ઉપજ્ઝાયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં રજેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સદ્ધિવિહારિકસ્સ ચીવરં રજિયેથાતિ. ચીવરં રજન્તેન સાધુકં સમ્પરિવત્તકં સમ્પરિવત્તકં રજિતબ્બં, ન ચ અચ્છિન્ને થેવે પક્કમિતબ્બં. સચે સદ્ધિવિહારિકો ગિલાનો હોતિ, યાવજીવં ઉપટ્ઠાતબ્બો, વુટ્ઠાનમસ્સ આગમેતબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે , ઉપજ્ઝાયાનં સદ્ધિવિહારિકેસુ વત્તં યથા ઉપજ્ઝાયેહિ સદ્ધિવિહારિકેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બ''ન્તિ.

દુતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૧૩. આચરિયવત્તકથા

૩૭૯. તેન ખો પન સમયેન અન્તેવાસિકા આચરિયેસુ ન સમ્મા વત્તન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ અન્તેવાસિકા આચરિયેસુ ન સમ્મા વત્તિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, અન્તેવાસિકા આચરિયેસુ ન સમ્મા વત્તન્તી''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૮૦. ''તેન હિ, ભિક્ખવે, અન્તેવાસિકાનં આચરિયેસુ વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા અન્તેવાસિકેહિ આચરિયેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બં. [મહાવ॰ ૭૮] અન્તેવાસિકેન, ભિક્ખવે, આચરિયમ્હિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

''કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય ઉપાહના ઓમુઞ્ચિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા દન્તકટ્ઠં દાતબ્બં, મુખોદકં દાતબ્બં, આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં. સચે યાગુ હોતિ, ભાજનં ધોવિત્વા યાગુ ઉપનામેતબ્બા. યાગું પીતસ્સ ઉદકં દત્વા ભાજનં

પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા પટિસામેતબ્બં. આચરિયમ્હિ વુટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ, સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો.

"સચે આચરિયો ગામં પવિસિતુકામો હોતિ, નિવાસનં દાતબ્બં, પટિનિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં, કાયબન્ધનં દાતબ્બં, સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો દાતબ્બા, ધોવિત્વા પત્તો સોદકો દાતબ્બો. સચે આચરિયો પચ્છાસમણં આકઙ્ખતિ, તિમણ્ડલં પટિચ્છાદેન્તેન પરિમણ્ડલં નિવાસેત્વા કાયબન્ધનં બન્ધિત્વા સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો પારુપિત્વા ગણ્ઠિકં પટિમુઞ્ચિત્વા ધોવિત્વા પત્તં ગહેત્વા આચરિયસ્સ પચ્છાસમણેન હોતબ્બં. નાતિદૂરે ગન્તબ્બં, નાચ્ચાસન્ને ગન્તબ્બં, પત્તપરિયાપન્નં પટિગ્ગહેતબ્બં. ન આચરિયસ્સ ભણમાનસ્સ અન્તરન્તરા કથા ઓપાતેતબ્બા. આચરિયો આપત્તિસામન્તા ભણમાનો નિવારેતબ્બો.

"નિવત્તન્તેન પઠમતરં આગન્ત્વા આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં, પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેતબ્બં, પટિનિવાસનં દાતબ્બં, નિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં. સચે ચીવરં સિન્નં હોતિ, મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બં, ન ચ ઉણ્હે ચીવરં નિદહિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરન્તેન ચતુરઙ્ગુલં કણ્ણં ઉસ્સારેત્વા ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં – મા મજ્ઝે ભઙ્ગો અહોસીતિ. ઓભોગે કાયબન્ધનં કાતબ્બં.

"સચે પિણ્ડપાતો હોતિ, આચરિયો ચ ભુઞ્જિતુકામો હોતિ, ઉદકં દત્વા પિણ્ડપાતો ઉપનામેતબ્બો. આચરિયો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો . ભુત્તાવિસ્સ ઉદકં દત્વા પત્તં પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા વોદકં કત્વા મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બો, ન ચ ઉણ્હે પત્તો નિદહિતબ્બો. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન પત્તં ગહેત્વા એકેન હત્થેન હેટ્ઠામઞ્ચં વા હેટ્ઠાપીઠં વા પરામસિત્વા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ન ચ અનન્તરહિતાય ભૂમિયા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ચીવરં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન ચીવરં ગહેત્વા એકેન હત્થેન ચીવરવંસં વા ચીવરરજ્જું વા પમજ્જિત્વા પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. આચરિયમ્હિ વુટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં પટિસામેતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ, સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો.

"સચે આચરિયો નહાયિતુકામો હોતિ, નહાનં પટિયાદેતબ્બં. સચે સીતેન અત્થો હોતિ, સીતં પટિયાદેતબ્બં. સચે ઉણ્હેન અત્થો હોતિ, ઉણ્હં પટિયાદેતબ્બં.

"સચે આચરિયો જન્તાઘરં પવિસિતુકામો હોતિ, ચુણ્ણં સન્નેતબ્બં, મત્તિકા તેમેતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય આચરિયસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો ગન્ત્વા જન્તાઘરપીઠં દત્વા ચીવરં પટિગ્ગહેત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં, ચુણ્ણં દાતબ્બં, મત્તિકા દાતબ્બા. સચે ઉસ્સહતિ, જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. જન્તાઘરં પવિસન્તેન મત્તિકાય મુખં મક્ખેત્વા પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. ન થેરે ભિક્ખૂ અનુપખજ્જ નિસીદિતબ્બં. ન નવા ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહિતબ્બા. જન્તાઘરે આચરિયસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. જન્તાઘરા નિક્ખમન્તેન જન્તાઘરપીઠં આદાય પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરા નિક્ખમિતબ્બં.

"ઉદકેપિ આચરિયસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. નહાતેન પઠમતરં ઉત્તરિત્વા અત્તનો ગત્તં વોદકં કત્વા નિવાસેત્વા આચરિયસ્સ ગત્તતો ઉદકં પમજ્જિતબ્બં, નિવાસનં દાતબ્બં, સઙ્ઘાટિ દાતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય પઠમતરં આગન્ત્વા આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં. આચરિયો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો. સચે ઉદ્દિસાપેતુકામો હોતિ, ઉદ્દિસિતબ્બો. સચે પરિપુચ્છિતુકામો હોતિ, પરિપુચ્છિતબ્બો.

‘‘યસ્મિં વિહારે આચરિયો વિહરતિ, સચે સો વિહારો ઉક્લાપો હોતિ, સચે ઉસ્સહતિ, સોધેતબ્બો. વિહારં સોધેન્તેન પઠમં પત્તચીવરં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; નિસીદનપચ્ચત્થરણં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; ભિસિબિબ્બોહનં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચો નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; પીઠં નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; મઞ્ચપટિપાદકા નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બા; ખેળમલ્લકો નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બો; અપસ્સેનફલકં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં; ભૂમત્થરણં યથાપઞ્ઞત્તં સલ્લક્ખેત્વા નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં. સચે વિહારે સન્તાનકં હોતિ, ઉલ્લોકા પઠમં ઓહારેતબ્બં, આલોકસન્ધિકણ્ણભાગા પમજ્જિતબ્બા. સચે ગેરુકપરિકમ્મકતા ભિત્તિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે કાળવણ્ણકતા ભૂમિ કણ્ણકિતા હોતિ, ચોળકં તેમેત્વા પીળેત્વા પમજ્જિતબ્બા. સચે અકતા હોતિ ભૂમિ, ઉદકેન પરિપ્ફોસિત્વા પરિફોસિત્વા સમ્મજ્જિતબ્બા – મા વિહારો રજેન ઉહઞ્ઞીતિ. સઙ્કારં વિચિનિત્વા એકમન્તં છડ્ડેતબ્બં.

‘‘ભૂમત્થરણં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. મઞ્ચપટિપાદકા ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બા. મઞ્ચો ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બો. પીઠં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન, અસઙ્ઘટ્ટેન્તેન કવાટપિટ્ઠં, અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. ભિસિબિબ્બોહનં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. નિસીદનપચ્ચત્થરણં ઓતાપેત્વા સોધેત્વા પપ્ફોટેત્વા અતિહરિત્વા યથાપઞ્ઞત્તં પઞ્ઞપેતબ્બં. ખેળમલ્લકો ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બો. અપસ્સેનફલકં ઓતાપેત્વા પમજ્જિત્વા અતિહરિત્વા યથાઠાને ઠપેતબ્બં. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન પત્તં ગહેત્વા એકેન હત્થેન હેટ્ઠામઞ્ચં વા હેટ્ઠાપીઠં વા પરામસિત્વા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ન ચ અનન્તરહિતાય ભૂમિયા પત્તો નિક્ખિપિતબ્બો. ચીવરં નિક્ખિપન્તેન એકેન હત્થેન ચીવરં ગહેત્વા એકેન હત્થેન ચીવરવંસં વા ચીવરરજ્જું વા પમજ્જિત્વા પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં.

‘‘સચે પુરત્થિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પુરત્થિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે પચ્છિમા સરજા વાતા વાયન્તિ, પચ્છિમા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે ઉત્તરા સરજા વાતા વાયન્તિ, ઉત્તરા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે દક્ખિણા સરજા વાતા વાયન્તિ, દક્ખિણા વાતપાના થકેતબ્બા. સચે સીતકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના વિવરિતબ્બા, રત્તિં થકેતબ્બા. સચે ઉણ્હકાલો હોતિ, દિવા વાતપાના થકેતબ્બા, રત્તિં વિવરિતબ્બા.

‘‘સચે પરિવેણં ઉક્લાપં હોતિ, પરિવેણં સમ્મજ્જિતબ્બં. સચે કોટ્ઠકો ઉક્લાપો હોતિ, કોટ્ઠકો સમ્મજ્જિતબ્બો. સચે ઉપટ્ઠાનસાલા ઉક્લાપા હોતિ, ઉપટ્ઠાનસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે અગ્ગિસાલા ઉક્લાપા હોતિ, અગ્ગિસાલા સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે વચ્ચકુટિ ઉક્લાપા હોતિ, વચ્ચકુટિ સમ્મજ્જિતબ્બા. સચે પાનીયં ન હોતિ, પાનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે પરિભોજનીયં ન હોતિ, પરિભોજનીયં ઉપટ્ઠાપેતબ્બં. સચે આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં ન હોતિ, આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં.

‘‘સચે આચરિયસ્સ અનભિરતિ ઉપ્પન્ના હોતિ, અન્તેવાસિકેન વૂપકાસેતબ્બા, વૂપકાસાપેતબ્બા, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે આચરિયસ્સ કુક્કુચ્ચં ઉપ્પન્નં હોતિ, અન્તેવાસિકેન વિનોદેતબ્બં, વિનોદાપેતબ્બં, ધમ્મકથા

વાસ્સ કાતબ્બા. સચે આચરિયસ્સ દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં હોતિ , અન્તેવાસિકેન વિવેચેતબ્બં, વિવેચાપેતબ્બં, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે આચરિયો ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નો હોતિ, પરિવાસારહો, અન્તેવાસિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો આચરિયસ્સ પરિવાસં દદેય્યાતિ. સચે આચરિયો મૂલાયપટિકસ્સનારહો હોતિ, અન્તેવાસિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો આચરિયં મૂલાય પટિકસ્સેય્યાતિ. સચે આચરિયો માનત્તારહો હોતિ, અન્તેવાસિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો આચરિયસ્સ માનત્તં દદેય્યાતિ. સચે આચરિયો અબ્ભાનારહો હોતિ, અન્તેવાસિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો આચરિયં અબ્ભેય્યાતિ. સચે સઙ્ઘો આચરિયસ્સ કમ્મં કત્તુકામો હોતિ, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા ઉક્ખેપનીયં વા, અન્તેવાસિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો આચરિયસ્સ કમ્મં ન કરેય્ય, લહુકાય વા પરિણામેય્યાતિ. કતં વા પનસ્સ હોતિ સઙ્ઘેન કમ્મં, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા ઉક્ખેપનીયં વા, અન્તેવાસિકેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો આચરિયો સમ્મા વત્તેય્ય, લોમં પાતેય્ય, નેત્થારં વત્તેય્ય, સઙ્ઘો તં કમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્યાતિ.

''સચે આચરિયસ્સ ચીવરં ધોવિતબ્બં હોતિ, અન્તેવાસિકેન ધોવિતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો આચરિયસ્સ ચીવરં ધોવિયેથાતિ. સચે આચરિયસ્સ ચીવરં કાતબ્બં હોતિ, અન્તેવાસિકેન કાતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો આચરિયસ્સ ચીવરં કરિયેથાતિ. સચે આચરિયસ્સ રજનં પચિતબ્બં હોતિ, અન્તેવાસિકેન પચિતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો આચરિયસ્સ રજનં પચિયેથાતિ. સચે આચરિયસ્સ ચીવરં રજિતબ્બં હોતિ, અન્તેવાસિકેન રજિતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો આચરિયસ્સ ચીવરં રજિયેથાતિ. ચીવરં રજન્તેન સાધુકં સમ્પરિવત્તકં સમ્પરિવત્તકં રજિતબ્બં, ન ચ અચ્છિન્ને થેવે પક્કમિતબ્બં.

''ન આચરિયં અનાપુચ્છા એકચ્ચસ્સ પત્તો દાતબ્બો, ન એકચ્ચસ્સ પત્તો પટિગ્ગહેતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ ચીવરં દાતબ્બં, ન એકચ્ચસ્સ ચીવરં પટિગ્ગહેતબ્બં; ન એકચ્ચસ્સ પરિક્ખારો દાતબ્બો, ન એકચ્ચસ્સ પરિક્ખારો પટિગ્ગહેતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ કેસા છેદિતબ્બા, ન એકચ્ચેન કેસા છેદાપેતબ્બા; ન એકચ્ચસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં, ન એકચ્ચેન પરિકમ્મં કારાપેતબ્બં; ન એકચ્ચસ્સ વેય્યાવચ્ચો કાતબ્બો, ન એકચ્ચેન વેય્યાવચ્ચો કારાપેતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ પચ્છાસમણેન હોતબ્બં, ન એકચ્ચો પચ્છાસમણો આદાતબ્બો; ન એકચ્ચસ્સ પિણ્ડપાતો નીહરિતબ્બો, ન એકચ્ચેન પિણ્ડપાતો નીહરાપેતબ્બો; ન આચરિયં અનાપુચ્છા ગામો પવિસિતબ્બો; ન સુસાનં ગન્તબ્બં; ન દિસા પક્કમિતબ્બા. સચે આચરિયો ગિલાનો હોતિ, યાવજીવં ઉપટ્ઠાતબ્બો , વુટ્ઠાનમસ્સ આગમેતબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, અન્તેવાસિકાનં આચરિયેસુ વત્તં યથા અન્તેવાસિકેહિ આચરિયેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બ''ન્તિ.

૧૪. અન્તેવાસિકવત્તકથા

૩૮૧. તેન ખો પન સમયેન આચરિયા અન્તેવાસિકેસુ ન સમ્મા વત્તન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ આચરિયા અન્તેવાસિકેસુ ન સમ્મા વત્તિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ભિક્ખુસઙ્ઘં સન્નિપાતાપેત્વા ભિક્ખૂ પટિપુચ્છિ – ''સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, આચરિયા અન્તેવાસિકેસુ ન સમ્મા વત્તન્તી''તિ? ''સચ્ચં ભગવા''તિ...પે॰... વિગરહિત્વા...પે॰... ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૩૮૨. ‘‘તેન હિ, ભિક્ખવે, આચરિયાનં અન્તેવાસિકેસુ વત્તં પઞ્ઞપેસ્સામિ યથા આચરિયેહિ અન્તેવાસિકેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બં. [મહાવ॰ ૭૯] આચરિયેન, ભિક્ખવે, અન્તેવાસિકમ્હિ સમ્મા વત્તિતબ્બં. તત્રાયં સમ્માવત્તના –

‘‘આચરિયેન, ભિક્ખવે, અન્તેવાસિકો સઙ્ગહેતબ્બો અનુગ્ગહેતબ્બો ઉદ્દેસેન પરિપુચ્છાય ઓવાદેન અનુસાસનિયા. સચે આચરિયસ્સ પત્તો હોતિ, અન્તેવાસિકસ્સ પત્તો ન હોતિ, આચરિયેન અન્તેવાસિકસ્સ પત્તો દાતબ્બો, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકસ્સ પત્તો ઉપ્પજ્જિયેથાતિ. સચે આચરિયસ્સ ચીવરં હોતિ, અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં ન હોતિ, આચરિયેન અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં દાતબ્બં, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં ઉપ્પજ્જિયેથાતિ. સચે આચરિયસ્સ પરિક્ખારો હોતિ, અન્તેવાસિકસ્સ પરિક્ખારો ન હોતિ, આચરિયેન અન્તેવાસિકસ્સ પરિક્ખારો દાતબ્બો, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકસ્સ પરિક્ખારો ઉપ્પજ્જિયેથાતિ.

‘‘સચે અન્તેવાસિકો ગિલાનો હોતિ, કાલસ્સેવ ઉટ્ઠાય દન્તકટ્ઠં દાતબ્બં, મુખોદકં દાતબ્બં, આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં. સચે યાગુ હોતિ , ભાજનં ધોવિત્વા યાગુ ઉપનામેતબ્બા. યાગું પીતસ્સ ઉદકં દત્વા ભાજનં પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા પટિસામેતબ્બં . અન્તેવાસિકમ્હિ વુટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ, સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો.

‘‘સચે અન્તેવાસિકો ગામં પવિસિતુકામો હોતિ, નિવાસનં દાતબ્બં, પટિનિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં, કાયબન્ધનં દાતબ્બં, સગુણં કત્વા સઙ્ઘાટિયો દાતબ્બા, ધોવિત્વા પત્તો સોદકો દાતબ્બો.

‘‘એત્તાવતા નિવત્તિસ્સતીતિ આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં, પચ્ચુગ્ગન્ત્વા પત્તચીવરં પટિગ્ગહેતબ્બં, પટિનિવાસનં દાતબ્બં, નિવાસનં પટિગ્ગહેતબ્બં. સચે ચીવરં સિન્નં હોતિ, મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બં, ન ચ ઉણ્હે ચીવરં નિદહિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં. ચીવરં સઙ્ઘરન્તેન ચતુરઙ્ગુલં કણ્ણં ઉસ્સારેત્વા ચીવરં સઙ્ઘરિતબ્બં – મા મજ્ઝે ભઙ્ગો અહોસીતિ. ઓભોગે કાયબન્ધનં કાતબ્બં.

‘‘સચે પિણ્ડપાતો હોતિ, અન્તેવાસિકો ચ ભુઞ્જિતુકામો હોતિ, ઉદકં દત્વા પિણ્ડપાતો ઉપનામેતબ્બો. અન્તેવાસિકો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો. ભુત્તાવિસ્સ ઉદકં દત્વા પત્તં પટિગ્ગહેત્વા નીચં કત્વા સાધુકં અપ્પટિઘંસન્તેન ધોવિત્વા વોદકં કત્વા મુહુત્તં ઉણ્હે ઓતાપેતબ્બો, ન ચ ઉણ્હે પત્તો નિદહિતબ્બો. પત્તચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. પત્તં નિક્ખિપન્તેન...પે॰... ચીવરં નિક્ખિપન્તેન...પે॰... પારતો અન્તં ઓરતો ભોગં કત્વા ચીવરં નિક્ખિપિતબ્બં. અન્તેવાસિકમ્હિ ઉટ્ઠિતે આસનં ઉદ્ધરિતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં પટિસામેતબ્બં. સચે સો દેસો ઉક્લાપો હોતિ, સો દેસો સમ્મજ્જિતબ્બો.

‘‘સચે અન્તેવાસિકો નહાયિતુકામો હોતિ, નહાનં પટિયાદેતબ્બં. સચે સીતેન અત્થો હોતિ, સીતં પટિયાદેતબ્બં. સચે ઉણ્હેન અત્થો હોતિ, ઉણ્હં પટિયાદેતબ્બં.

‘‘સચે અન્તેવાસિકો જન્તાઘરં પવિસિતુકામો હોતિ, ચુણ્ણં સન્નેતબ્બં, મત્તિકા તેમેતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય [આદાય અન્તેવાસિકસ્સ પિટ્ઠિતો પિટ્ઠિતો (ક॰)] ગન્ત્વા જન્તાઘરપીઠં દત્વા ચીવરં પટિગ્ગહેત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં, ચુણ્ણં દાતબ્બં, મત્તિકા દાતબ્બા. સચે ઉસ્સહતિ જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. જન્તાઘરં પવિસન્તેન મત્તિકાય મુખં મક્ખેત્વા પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરં પવિસિતબ્બં. ન થેરે ભિક્ખૂ

અનુપખજ્જ નિસીદિતબ્બં. ન નવા ભિક્ખૂ આસનેન પટિબાહિતબ્બા . જન્તાઘરે અન્તેવાસિકસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. જન્તાઘરા નિક્ખમન્તેન જન્તાઘરપીઠં આદાય પુરતો ચ પચ્છતો ચ પટિચ્છાદેત્વા જન્તાઘરા નિક્ખમિતબ્બં.

‘‘ઉદકેપિ અન્તેવાસિકસ્સ પરિકમ્મં કાતબ્બં. નહાતેન પઠમતરં ઉત્તરિત્વા અત્તનો ગત્તં વોદકં કત્વા નિવાસેત્વા અન્તેવાસિકસ્સ ગત્તતો ઉદકં પમજ્જિતબ્બં, નિવાસનં દાતબ્બં, સઙ્ઘાટિ દાતબ્બા, જન્તાઘરપીઠં આદાય પઠમતરં આગન્ત્વા આસનં પઞ્ઞપેતબ્બં, પાદોદકં પાદપીઠં પાદકથલિકં ઉપનિક્ખિપિતબ્બં, અન્તેવાસિકો પાનીયેન પુચ્છિતબ્બો.

‘‘યસ્મિં વિહારે અન્તેવાસિકો વિહરતિ, સચે સો વિહારો ઉક્લાપો હોતિ, સચે ઉસ્સહતિ, સોધેતબ્બો. વિહારં સોધેન્તેન પઠમં પત્તચીવરં નીહરિત્વા એકમન્તં નિક્ખિપિતબ્બં...પે॰... આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં ન હોતિ, આચમનકુમ્ભિયા ઉદકં આસિઞ્ચિતબ્બં.

‘‘સચે અન્તેવાસિકસ્સ અનભિરતિ ઉપ્પન્ના હોતિ, આચરિયેન વૂપકાસેતબ્બો, વૂપકાસાપેતબ્બો, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે અન્તેવાસિકસ્સ કુક્કુચ્ચં ઉપ્પન્નં હોતિ, આચરિયેન વિનોદેતબ્બં, વિનોદાપેતબ્બં, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે અન્તેવાસિકસ્સ દિટ્ઠિગતં ઉપ્પન્નં હોતિ, આચરિયેન વિવેચેતબ્બં, વિવેચાપેતબ્બં, ધમ્મકથા વાસ્સ કાતબ્બા. સચે અન્તેવાસિકો ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નો હોતિ, પરિવાસારહો, આચરિયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો અન્તેવાસિકસ્સ પરિવાસં દદેય્યાતિ. સચે અન્તેવાસિકો મૂલાયપટિકસ્સનારહો હોતિ, આચરિયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો અન્તેવાસિકં મૂલાય પટિકસ્સેય્યાતિ. સચે અન્તેવાસિકો માનત્તારહો હોતિ, આચરિયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો અન્તેવાસિકસ્સ માનત્તં દદેય્યાતિ. સચે અન્તેવાસિકો અબ્ભાનારહો હોતિ, આચરિયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો અન્તેવાસિકં અબ્ભેય્યાતિ. સચે સઙ્ઘો અન્તેવાસિકસ્સ કમ્મં કત્તુકામો હોતિ, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા ઉક્ખેપનીયં વા, આચરિયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો સઙ્ઘો અન્તેવાસિકસ્સ કમ્મં ન કરેય્ય , લહુકાય વા પરિણામેય્યાતિ. કતં વા પનસ્સ હોતિ, સઙ્ઘેન કમ્મં, તજ્જનીયં વા નિયસ્સં વા પબ્બાજનીયં વા પટિસારણીયં વા ઉક્ખેપનીયં વા, આચરિયેન ઉસ્સુક્કં કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકો સમ્મા વત્તેય્ય, લોમં પાતેય્ય, નેત્થારં વત્તેય્ય, સઙ્ઘો તં કમ્મં પટિપ્પસ્સમ્ભેય્યાતિ.

‘‘સચે અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં ધોવિતબ્બં હોતિ, આચરિયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં ધોવેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં ધોવિયેથાતિ. સચે અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં કાતબ્બં હોતિ, આચરિયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં કરેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં કરિયેથાતિ. સચે અન્તેવાસિકસ્સ રજનં પચિતબ્બં હોતિ, આચરિયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં પચેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકસ્સ રજનં પચિયેથાતિ. સચે અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં રજિતબ્બં હોતિ, આચરિયેન આચિક્ખિતબ્બં – એવં રજેય્યાસીતિ, ઉસ્સુક્કં વા કાતબ્બં – કિન્તિ નુ ખો અન્તેવાસિકસ્સ ચીવરં રજિયેથાતિ. ચીવરં રજન્તેન સાધુકં સમ્પરિવત્તકં સમ્પરિવત્તકં રજિતબ્બં. ન ચ અચ્છિન્ને થેવે પક્કમિતબ્બં. સચે અન્તેવાસિકો ગિલાનો હોતિ, યાવજીવં ઉપટ્ઠાતબ્બો, વુટ્ઠાનમસ્સ આગમેતબ્બં. ઇદં ખો, ભિક્ખવે, આચરિયાનં અન્તેવાસિકેસુ વત્તં યથા આચરિયેહિ અન્તેવાસિકેસુ સમ્મા વત્તિતબ્બ’’ન્તિ.

વત્તક્ખન્ધકો અટ્ઠમો.

ઇમમ્હિ ખન્ધકે વત્થૂ એકૂનવીસતિ, વત્તા ચુદ્દસ.

તસ્સુદ્દાનં –

સઉપાહના છત્તા ચ, ઓગુણ્ઠિ સીસં પાનીયં;
નાભિવાદે ન પુચ્છન્તિ, અહિ ઉજ્ઝન્તિ પેસલા.

ઓમુઞ્ચિ છત્તં ખન્ધે ચ, અતરઞ્ચ પટિક્કમં;
પત્તચીવરં નિક્ખિપા, પતિરૂપઞ્ચ પુચ્છિતા.

આસિઞ્ચેય્ય ધોવિતેન, સુક્ખેનલ્લેનુપાહના;
વુડ્ઢો નવકો પુચ્છેય્ય, અજ્ઝાવુટ્ઠઞ્ચ ગોચરા.

સેક્ખા વચ્ચા પાની પરિ, કત્તરં કતિકં તતો;
કાલં મુહુત્તં ઉક્લાપો, ભૂમત્થરણં નીહરે.

પટિપાદો ભિસિબિબ્બો, મઞ્ચપીઠઞ્ચ મલ્લકં;
અપસ્સેનુલ્લોકકણ્ણા, ગેરુકા કાળ અકતા.

સઙ્કારઞ્ચ ભૂમત્થરણં, પટિપાદકં મઞ્ચપીઠં;
ભિસિ નિસીદનમ્પિ, મલ્લકં અપસ્સેન ચ.

પત્તચીવરં ભૂમિ ચ, પારન્તં ઓરતો ભોગં;
પુરત્થિમા પચ્છિમા ચ, ઉત્તરા અથ દક્ખિણા.

સીતુણ્હે ચ દિવારત્તિં, પરિવેણઞ્ચ કોટ્ઠકો;
ઉપટ્ઠાનગ્ગિ સાલા ચ, વત્તં વચ્ચકુટીસુ ચ.

પાની પરિભોજનિયા, કુમ્ભિ આચમનેસુ ચ;
અનોપમેન પઞ્ઞત્તં, વત્તં આગન્તુકેહિમે [વે (ક॰ એવમુપરિપિ)].

નેવાસનં ન ઉદકં, ન પચ્ચુ ન ચ પાનિયં;
નાભિવાદે નપઞ્ઞપે, ઉજ્ઝાયન્તિ ચ પેસલા.

વુડ્ઢાસનઞ્ચ ઉદકં, પચ્ચુગ્ગન્ત્વા ચ પાનિયં;
ઉપાહને એકમન્તં, અભિવાદે ચ પઞ્ઞપે.

વુત્થં ગોચરસેક્ખો ચ, ઠાનં પાનિયભોજનં;

કત્તરં કતિકં કાલં, નવકસ્સ નિસિન્નકે.

અભિવાદયે આચિક્ખે, યથા હેટ્ઠા તથા નયે;
નિદ્દિટ્ઠં સત્થવાહેન વત્તં આવાસિકેહિમે.

ગમિકા દારુમત્તિ ચ, વિવરિત્વા ન પુચ્છિય;
નસ્સન્તિ ચ અગુત્તઞ્ચ, ઉજ્ઝાયન્તિ ચ પેસલા.

પટિસામેત્વા થકેત્વા, આપુચ્છિત્વાવ પક્કમે;
ભિક્ખુ વા સામણેરો વા, આરામિકો ઉપાસકો.

પાસાણકેસુ ચ પુઞ્જં, પટિસામે થકેય્ય ચ;
સચે ઉસ્સહતિ ઉસ્સુક્કં, અનોવસ્સે તથેવ ચ.

સબ્બો ઓવસ્સતિ ગામં, અજ્ઝોકાસે તથેવ ચ;
અપ્પેવઙ્ગાનિ સેસેય્યું, વત્તં ગમિકભિક્ખુના.

નાનુમોદન્તિ થેરેન, ઓહાય ચતુપઞ્ચહિ;
વચ્ચિતો મુચ્છિતો આસિ, વત્તાનુમોદનેસુમે.

છબ્બગ્ગિયા દુન્નિવત્થા, અથોપિ ચ દુપ્પારુતા;
અનાકપ્પા ચ વોક્કમ્મ, થેરે અનુપખજ્જને.

નવે ભિક્ખૂ ચ સઙ્ઘાટિ, ઉજ્ઝાયન્તિ ચ પેસલા;
તિમણ્ડલં નિવાસેત્વા, કાયસગુણગણ્ઠિકા.

ન વોક્કમ્મ પટિચ્છન્નં, સુસંવુતોક્ખિત્તચક્ખુ;
ઉક્ખિત્તોજ્જગ્ઘિકાસદ્દો, તયો ચેવ પચાલના.

ખમ્ભોગુણ્ઠિઉક્કુટિકા, પટિચ્છન્નં સુસંવુતો;
ઓક્ખિત્તુક્ખિત્તઉજ્જગ્ઘિ, અપ્પસદ્દો તયો ચલા.

ખમ્ભોગુણ્ઠિપલ્લત્થિ ચ, અનુપખજ્જ નાસને;
ઓત્થરિત્વાન ઉદકે, નીચં કત્વાન સિઞ્ચિયા.

પટિ સામન્તા સઙ્ઘાટિ, ઓદને ચ પટિગ્ગહે;
સૂપં ઉત્તરિભઙ્ગેન, સબ્બેસં સમતિત્થિ ચ.

સક્કચ્ચં પત્તસઞ્ઞી ચ, સપદાનઞ્ચ સૂપકં;
ન થૂપતો પટિચ્છાદે, વિઞ્ઞત્તુજ્ઝાનસઞ્ઞિના.

મહન્તમણ્ડલદ્વારં, સબ્બહત્થો ન બ્યાહરે;
ઉક્ખેપો છેદનાગણ્ડ, ધુનં સિત્થાવકારકં.

જિવ્હાનિચ્છારકઞ્ચેવ, ચપુચપુ સુરુસુરુ;
હત્થપત્તોટ્ઠનિલ્લેહં, સામિસેન પટિગ્ગહે.

યાવ ન સબ્બે ઉદકે, નીચં કત્વાન સિઞ્ચિયં;
પટિ સામન્તા સઙ્ઘાટિ, નીચં કત્વા છમાય ચ.

સસિત્થકં નિવત્તન્તે, સુપ્પટિચ્છન્નમુક્કુટિ;
ધમ્મરાજેન પઞ્ઞત્તં, ઇદં ભત્તગ્ગવત્તનં.

દુન્નિવત્થા અનાકપ્પા, અસલ્લેક્ખેત્વા ચ સહસા;
દૂરે અચ્ચ ચિરં લહું, તથેવ પિણ્ડચારિકો.

પટિચ્છન્નોવ ગચ્છેય્ય, સુંસવુતોક્ખિત્તચક્ખુ;
ઉક્ખિત્તોજ્જગ્ઘિકાસદ્દો, તયો ચેવ પચાલના.

ખમ્ભોગુણ્ઠિઉક્કુટિકા, સલ્લક્ખેત્વા ચ સહસા;
દૂરે અચ્ચ ચિરં લહું, આસનકં કટચ્છુકા.

ભાજનં વા ઠપેતિ ચ, ઉચ્ચારેત્વા પણામેત્વા;
પટિગ્ગહે ન ઉલ્લોકે, સૂપેસુપિ તથેવ તં.

ભિક્ખુ સઙ્ઘાટિયા છાદે, પટિચ્છન્નેવ ગચ્છિયં;
સંવુતોક્ખિત્તચક્ખુ ચ, ઉક્ખિત્તોજ્જગ્ઘિકાય ચ;
અપ્પસદ્દો તયો ચાલા, ખમ્ભોગુણ્ઠિકઉક્કુટિ.

પઠમાસનવક્કાર , પાનિયં પરિભોજની;
પચ્છાકઙ્ખતિ ભુઞ્જેય્ય, ઓપિલાપેય્ય ઉદ્ધરે.

પટિસામેય્ય સમ્મજ્જે, રિત્તં તુચ્છં ઉપટ્ઠપે;
હત્થવિકારે ભિન્દેય્ય, વત્તિદં પિણ્ડચારિકે.

પાની પરિ અગ્ગિરણિ, નક્ખત્તદિસચોરા ચ;
સબ્બં નત્થીતિ કોટ્ટેત્વા, પત્તંસે ચીવરં તતો.

ઇદાનિ અંસે લગ્ગેત્વા, તિમણ્ડલં પરિમણ્ડલં;
યથા પિણ્ડચારિવત્તં, નયે આરઞ્ઞકેસુપિ.

પત્તંસે ચીવરં સીસે, આરોહિત્વા ચ પાનિયં;
પરિભોજનિયં અગ્ગિ, અરણી ચાપિ કત્તરં.

નક્ખત્તં સપ્પદેસં વા, દિસાપિ કુસલો ભવે;
સત્તુત્તમેન પઞ્ઞત્તં, વત્તં આરઞ્ઞકેસુમે.

અજ્ઝોકાસે ઓકિરિંસુ, ઉજ્ઝાયન્તિ ચ પેસલા;
સચે વિહારો ઉક્લાપો, પઠમં પત્તચીવરં.

ભિસિબિબ્બોહનં મઞ્ચં, પીઠઞ્ચ ખેળમલ્લકં;
અપસ્સેનુલ્લોકકણ્ણા, ગેરુકા કાળ અકતા.

સઙ્કારં ભિક્ખુસામન્તા, સેનાવિહારપાનિયં;
પરિભોજનસામન્તા, પટિવાતે ચ અઙ્ગણે.

અધોવાતે અત્થરણં, પટિપાદકમઞ્ચો ચ;
પીઠં ભિસિ નિસીદનં, મલ્લકં અપસ્સેન ચ.

પત્તચીવરં ભૂમિ ચ, પારન્તં ઓરતો ભોગં;
પુરત્થિમા ચ પચ્છિમા, ઉત્તરા અથ દક્ખિણા.

સીતુણ્હે ચ દિવા રત્તિં, પરિવેણઞ્ચ કોટ્ઠકો;
ઉપટ્ઠાનગ્ગિસાલા ચ, વચ્ચકુટી ચ પાનિયં.

આચમનકુમ્ભિ વુટ્ઠે ચ, ઉદ્દેસપુચ્છના સજ્ઝા;
ધમ્મો પદીપં વિજ્ઝાપે, ન વિવરે નપિ થકે.

યેન વુડ્ઢો પરિવત્તિ, કણ્ણેનપિ ન ઘટ્ટયે;
પઞ્ઞપેસિ મહાવીરો, વત્તં સેનાસનેસુ તં.

નિવારિયમાના દ્વારં, મુચ્છિતુજ્ઝન્તિ પેસલા;
છારિકં છડ્ડયે જન્તા, પરિભણ્ડં તથેવ ચ.

પરિવેણં કોટ્ઠકો સાલા, ચુણ્ણમત્તિકદોણિકા;
મુખં પુરતો ન થેરે, ન નવે ઉસ્સહતિ સચે.

પુરતો ઉપરિમગ્ગો, ચિક્ખલ્લં મત્તિ પીઠકં;
વિજ્ઝાપેત્વા થકેત્વા ચ, વત્તં જન્તાઘરેસુમે.

નાચમેતિ યથાવુડ્ઢં, પટિપાટિ ચ સહસા;

ઉબ્ભજિ નિત્થુનો કઙ્ગં, વચ્ચં પસ્સાવ ખેળકં.

ફરુસા ફૂપ સહસા, ઉબ્ભજિ ચપુ સેસેન;
બહિ અન્તો ચ ઉક્કાસે, રજ્જુ અતરમાનઞ્ચ.

સહસા ઉબ્ભજિ ઠિતે, નિત્થુને કઙ્ગ વચ્ચઞ્ચ;
પસ્સાવ ખેળ ફરુસા, ફૂપઞ્ચ વચ્ચપાદુકે.

નાતિસહસા ઉબ્ભજિ, પાદુકાય ચપુચપુ;
ન સેસયે પટિચ્છાદે, ઉહતપિધરેન ચ.

વચ્ચકુટી પરિભણ્ડં, પરિવેણઞ્ચ કોઙ્ગકો;
આચમને ચ ઉદકં, વત્તં વચ્ચકુટીસુમે.

ઉપાહના દન્તકઙ્ગં, મુખોદકઞ્ચ આસનં;
યાગુ ઉદકં ધોવિત્વા, ઉદ્ધારુક્લાપ ગામ ચ.

નિવાસના કાયબન્ધા, સગુણં પત્તસોદકં;
પચ્છા તિમણ્ડલો ચેવ, પરિમણ્ડલ બન્ધનં.

સગુણં ધોવિત્વા પચ્છા, નાતિદૂરે પટિગ્ગહે;
ભણમાનસ્સ આપત્તિ, પઠમાગન્ત્વાન આસનં.

ઉદકં પીઠકથલિ, પચ્ચુગ્ગન્ત્વા નિવાસનં;
ઓતાપે નિદહિ ભઙ્ગો, ઓભોગે ભુઞ્જિતુ નમે.

પાનીયં ઉદકં નીચં, મુહુત્તં ન ચ નિદહે;
પત્તચીવરં ભૂમિ ચ, પારન્તં ઓરતો ભોગં.

ઉદ્ધરે પટિસામે ચ, ઉક્લાપો ચ નહાયિતું;
સીતં ઉણ્હં જન્તાઘરં, ચુણ્ણં મત્તિક પિટ્ઠિતો.

પીઠઞ્ચ ચીવરં ચુણ્ણં, મત્તિકુસ્સહતિ મુખં;
પુરતો થેરે નવે ચ, પરિકમ્મઞ્ચ નિક્ખમે.

પુરતો ઉદકે ન્હાતે, નિવાસેત્વા ઉપજ્ઝાયં;
નિવાસનઞ્ચ સઙ્ઘાટિ, પીઠકં આસનેન ચ.

પાદો પીઠં કથલિઞ્ચ, પાનીયુદ્દેસપુચ્છના;
ઉક્લાપં સુસોધેય્ય, પઠમં પત્તચીવરં.

નિસીદનપચ્ચત્થરણં, ભિસિ બિબ્બોહનાનિ ચ;
મઞ્ચો પીઠં પટિપાદં, મલ્લકં અપસ્સેન ચ.

ભૂમ સન્તાન આલોક, ગેરુકા કાળ અકતા;
ભૂમત્થરપટિપાદા, મઞ્ચો પીઠં બિબ્બોહનં.

નિસીદત્થરણં ખેળ, અપસ્સે પત્તચીવરં;
પુરત્થિમા પચ્છિમા ચ, ઉત્તરા અથ દક્ખિણા.

સીતુણ્હઞ્ચ દિવા રત્તિં, પરિવેણઞ્ચ કોટ્ઠકો;
ઉપટ્ઠાનગ્ગિસાલા ચ, વચ્ચપાનિયભોજની.

આચમં અનભિરતિ, કુક્કુચ્ચં દિટ્ઠિ ચ ગરુ;
મૂલમાનત્તઅબ્ભાનં, તજ્જનીયં નિયસ્સકં.

પબ્બાજ પટિસારણી, ઉક્ખેપઞ્ચ કતં યદિ;
ધોવે કાતબ્બં રજઞ્ચ, રજે સમ્પરિવત્તકં.

પત્તઞ્ચ ચીવરઞ્ચાપિ, પરિક્ખારઞ્ચ છેદનં;
પરિકમ્મં વેય્યાવચ્ચં, પચ્છા પિણ્ડં પવિસનં.

ન સુસાનં દિસા ચેવ, યાવજીવં ઉપટ્ઠહે;
સદ્ધિવિહારિકેનેતં, વત્તુપજ્ઝાયકેસુમે.

ઓવાદસાસનુદ્દેસા, પુચ્છા પત્તઞ્ચ ચીવરં;
પરિક્ખારો ગિલાનો ચ, ન પચ્છાસમણો ભવે.

ઉપજ્ઝાયેસુ યે વત્તા, એવં આચરિયેસુપિ;
સદ્ધિવિહારિકે વત્તા, તથેવ અન્તેવાસિકે.

આગન્તુકેસુ યે વત્તા, પુન આવાસિકેસુ ચ;
ગમિકાનુમોદનિકા, ભત્તગ્ગે પિણ્ડચારિકે.

આરઞ્ઞકેસુ યં વત્તં, યઞ્ચ સેનાસનેસુપિ;
જન્તાઘરે વચ્ચકુટી, ઉપજ્ઝા સદ્ધિવિહારિકે.

આચરિયેસુ યં વત્તં, તથેવ અન્તેવાસિકે;
એકૂનવીસતિ વત્થૂ, વત્તા ચુદ્દસ ખન્ધકે.

વત્તં અપરિપૂરેન્તો, ન સીલં પરિપૂરતિ;

અસુદ્ધસીલો દુપ્પઞ્ઞો, ચિત્તેકગ્ગં ન વિન્દતિ.

વિક્ખિત્તચિત્તોનેકગ્ગો, સમ્મા ધમ્મં ન પસ્સતિ;
અપસ્સમાનો સદ્ધમ્મં, દુક્ખા ન પરિમુચ્ચતિ.

યં વત્તં પરિપૂરેન્તો, સીલમ્પિ પરિપૂરતિ;
વિસુદ્ધસીલો સપ્પઞ્ઞો, ચિત્તેકગ્ગમ્પિ વિન્દતિ.

અવિક્ખિત્તચિત્તો એકગ્ગો, સમ્મા ધમ્મં વિપસ્સતિ;
સમ્પસ્સમાનો સદ્ધમ્મં, દુક્ખા સો પરિમુચ્ચતિ.

તસ્મા હિ વત્તં પૂરેય્ય, જિનપુત્તો વિચક્ખણો;
ઓવાદં બુદ્ધસેટ્ઠસ્સ, તતો નિબ્બાનમેહિતીતિ.

વત્તક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૯. પાતિમોક્ખટ્ઠપનક્ખન્ધકં

૧. પાતિમોક્ખુદ્દેસયાચના

૩૮૩. [ઉદા॰ ૪૫; અ॰ નિ॰ ૮.૨૦] તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ પુબ્બારામે મિગારમાતુ પાસાદે. તેન ખો પન સમયેન ભગવા તદહુપોસથે ભિક્ખુસઙ્ઘપરિવુતો નિસિન્નો હોતિ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો અભિક્કન્તાય રત્તિયા નિક્ખન્તે પઠમે યામે ઉટ્ઠાયાસના એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા યેન ભગવા તેનઞ્જલિં પણામેત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ''અભિક્કન્તા, ભન્તે, રત્તિ, નિક્ખન્તો પઠમો યામો, ચિરનિસિન્નો ભિક્ખુસઙ્ઘો. ઉદ્દિસતુ, ભન્તે, ભગવા ભિક્ખૂનં પાતિમોક્ખ''ન્તિ. એવં વુત્તે ભગવા તુણ્હી અહોસિ. દુતિયમ્પિ ખો આયસ્મા આનન્દો અભિક્કન્તાય રત્તિયા નિક્ખન્તે મજ્ઝિમે યામે ઉટ્ઠાયાસના એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા યેન ભગવા તેનઞ્જલિં પણામેત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ''અભિક્કન્તા, ભન્તે, રત્તિ, નિક્ખન્તો મજ્ઝિમો યામો, ચિરનિસિન્નો ભિક્ખુસઙ્ઘો. ઉદ્દિસતુ, ભન્તે, ભગવા ભિક્ખૂનં પાતિમોક્ખ''ન્તિ. દુતિયમ્પિ ખો ભગવા તુણ્હી અહોસિ. તતિયમ્પિ ખો આયસ્મા આનન્દો અભિક્કન્તાય રત્તિયા નિક્ખન્તે પચ્છિમે યામે ઉદ્ધસ્તે અરુણે નન્દિમુખિયા રત્તિયા ઉટ્ઠાયાસના એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા યેન ભગવા તેનઞ્જલિં પણામેત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ''અભિક્કન્તા , ભન્તે, રત્તિ, નિક્ખન્તો પચ્છિમો યામો, ઉદ્ધસ્તં અરુણં નન્દિમુખિ રત્તિ, ચિરનિસિન્નો ભિક્ખુસઙ્ઘો. ઉદ્દિસતુ, ભન્તે, ભગવા ભિક્ખૂનં પાતિમોક્ખ''ન્તિ. ''અપરિસુદ્ધા, આનન્દ, પરિસા''તિ.

અથ ખો આયસ્મતો મહામોગ્ગલ્લાનસ્સ એતદહોસિ – ''કં નુ ખો ભગવા પુગ્ગલં સન્ધાય એવમાહ – 'અપરિસુદ્ધા, આનન્દ, પરિસા'''તિ? અથ ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો સબ્બાવન્તં ભિક્ખુસઙ્ઘં ચેતસા ચેતો પરિચ્ચ મનસાકાસિ. અદ્દસા ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો તં પુગ્ગલં દુસ્સીલં પાપધમ્મં અસુચિસઙ્કસ્સરસમાચારં પટિચ્છન્નકમ્મન્તં અસ્સમણં સમણપટિઞ્ઞં અબ્રહ્મચારિં બ્રહ્મચારિપટિઞ્ઞં અન્તોપૂતિં અવસ્સુતં કસમ્બુજાતં [કસમ્બુકજાતં (ક॰)] મજ્ઝે ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ નિસિન્નં. દિસ્વાન યેન સો પુગ્ગલો તેનુપસઙ્કમિ , ઉપસઙ્કમિત્વા તં પુગ્ગલં એતદવોચ – ''ઉટ્ઠેહિ, આવુસો, દિટ્ઠોસિ ભગવતા; નત્થિ તે ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સંવાસો''તિ. એવં વુત્તે સો પુગ્ગલો તુણ્હી અહોસિ. દુતિયમ્પિ ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો તં પુગ્ગલં એતદવોચ – ''ઉટ્ઠેહિ, આવુસો, દિટ્ઠોસિ ભગવતા; નત્થિ તે ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સંવાસો''તિ. દુતિયમ્પિ ખો સો પુગ્ગલો તુણ્હી અહોસિ. તતિયમ્પિ ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો તં પુગ્ગલં એતદવોચ – ''ઉટ્ઠેહિ, આવુસો, દિટ્ઠોસિ ભગવતા; નત્થિ તે ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સંવાસો''તિ. તતિયમ્પિ ખો સો પુગ્ગલો તુણ્હી અહોસિ. અથ ખો આયસ્મા મહામોગ્ગલ્લાનો તં પુગ્ગલં બાહાયં ગહેત્વા બહિદ્વારકોટ્ઠકા નિક્ખામેત્વા સૂચિઘટિકં દત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં એતદવોચ – ''નિક્ખામિતો સો, ભન્તે, પુગ્ગલો મયા; સુદ્ધા પરિસા; ઉદ્દિસતુ, ભન્તે, ભગવા ભિક્ખૂનં પાતિમોક્ખ''ન્તિ.

''અચ્છરિયં, મોગ્ગલ્લાન, અબ્ભુતં, મોગ્ગલ્લાન, યાવ બાહાગહણાપિ નામ સો મોઘપુરિસો આગમેસ્સતી''તિ! અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ –

૨. મહાસમુદ્દેઅટ્ઠચ્છરિયં

૩૮૪. [ઉદા॰ ૪૫; અ॰ નિ॰ ૮.૧૯] ‘‘અટ્ઠિમે, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે અચ્છરિયા અબ્ભુતા ધમ્મા, યે દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ. કતમે અટ્ઠ?

‘‘મહાસમુદ્દો, ભિક્ખવે, અનુપુબ્બનિન્નો અનુપુબ્બપોણો અનુપુબ્બપબ્ભારો ન આયતકેનેવ પપાતો. યમ્પિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો અનુપુબ્બનિન્નો અનુપુબ્બપોણો અનુપુબ્બપબ્ભારો ન આયતકેનેવ પપાતો – અયં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે પઠમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો ઠિતધમ્મો વેલં નાતિવત્તતિ. યમ્પિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો ઠિતધમ્મો વેલં નાતિવત્તતિ – અયં [અયમ્પિ (સ્યા॰)], ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે દુતિયો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો ન મતેન કુણપેન સંવસતિ . યં હોતિ મહાસમુદ્દે મતં કુણપં, તં ખિપ્પઞ્ઞેવ તીરં વાહેતિ, થલં ઉસ્સારેતિ. યમ્પિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો ન મતેન કુણપેન સંવસતિ, યં હોતિ મહાસમુદ્દે મતં કુણપં, તં ખિપ્પઞ્ઞેવ તીરં વાહેતિ, થલં ઉસ્સારેતિ – અયં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે તતિયો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, યા કાચિ મહાનદિયો, સેય્યથિદં – ગઙ્ગા, યમુના, અચિરવતી, સરભૂ, મહી, તા મહાસમુદ્દં પત્તા જહન્તિ પુરિમાનિ નામગોત્તાનિ, મહાસમુદ્દો ત્વેવ સઙ્ખં ગચ્છન્તિ. યમ્પિ, ભિક્ખવે, યાકાચિ મહાનદિયો, સેય્યથિદં – ગઙ્ગા, યમુના, અચિરવતી, સરભૂ, મહી, તા મહાસમુદ્દં પત્તા જહન્તિ પુરિમાનિ નામગોત્તાનિ, મહાસમુદ્દો ત્વેવ સઙ્ખં ગચ્છન્તિ – અયં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે ચતુત્થો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, યા ચ [યાકાચિ (સ્યા॰)] લોકે સવન્તિયો મહાસમુદ્દં અપ્પેન્તિ, યા ચ અન્તલિક્ખા ધારા પપતન્તિ, ન તેન મહાસમુદ્દસ્સ ઊનત્તં વા પૂરત્તં વા પઞ્ઞાયતિ. યમ્પિ, ભિક્ખવે, યા ચ લોકે સવન્તિયો મહાસમુદ્દં અપ્પેન્તિ, યા ચ અન્તલિક્ખા ધારા પપતન્તિ, ન તેન મહાસમુદ્દસ્સ ઊનત્તં વા પૂરત્તં વા પઞ્ઞાયતિ – અયં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે પઞ્ચમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો એકરસો લોણરસો. યમ્પિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો એકરસો લોણરસો – અયં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે છટ્ઠો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો બહુરતનો [બહૂતરતનો (ક॰)] અનેકરતનો. તત્રિમાનિ રતનાનિ, સેય્યથિદં – મુત્તા, મણિ, વેળુરિયો, સઙ્ખો, સિલા, પવાળં, રજતં, જાતરૂપં, લોહિતકો, મસારગલ્લં. યમ્પિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો બહુરતનો અનેકરતનો, તત્રિમાનિ રતનાનિ, સેય્યથિદં – મુત્તા, મણિ, વેળુરિયો, સઙ્ખો, સિલા, પવાળં, રજતં, જાતરૂપં, લોહિતકો , મસારગલ્લં – અયં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે સત્તમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ.

‘‘પુન ચપરં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો મહતં ભૂતાનં આવાસો. તત્રિમે ભૂતા – તિમિ, તિમિઙ્ગલો, તિમિતિમિઙ્ગલો [તિમિરપિઙ્ગલો (સી॰), તિમિતિમિઙ્ગલો મહાતિમિઙ્ગલો (સ્યા॰ કં॰)], અસુરા, નાગા, ગન્ધબ્બા. સન્તિ મહાસમુદ્દે

યોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, દ્વિયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, તિયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, ચતુયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, પઞ્ચયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા. યમ્પિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો મહતં ભૂતાનં આવાસો, તત્રિમે ભૂતા – તિમિ, તિમિઙ્ગલો, તિમિતિમિઙ્ગલો, અસુરા, નાગા, ગન્ધબ્બા; સન્તિ મહાસમુદ્દે, યોજનસતિકાપિ અત્તભાવા…પે॰… પઞ્ચયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા – અયં, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે અટ્ઠમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમન્તિ. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દે અટ્ઠ અચ્છરિયા અબ્ભુતા ધમ્મા, યે દિસ્વા દિસ્વા અસુરા મહાસમુદ્દે અભિરમ''ન્તિ.

૩. ઇમસ્મિંધમ્મવિનયેઅટ્ઠચ્છરિયં

૩૮૫. ''એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અટ્ઠ અચ્છરિયા અબ્ભુતા ધમ્મા, યે દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ. કતમે અટ્ઠ?

''સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો અનુપુબ્બનિન્નો અનુપુબ્બપોણો અનુપુબ્બપબ્ભારો ન આયતકેનેવ પપાતો; એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અનુપુબ્બસિક્ખા અનુપુબ્બકિરિયા અનુપુબ્બપટિપદા ન આયતકેનેવ અઞ્ઞાપટિવેધો. યમ્પિ, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અનુપુબ્બસિક્ખા અનુપુબ્બકિરિયા અનુપુબ્બપટિપદા ન આયતકેનેવ અઞ્ઞાપટિવેધો – અયં, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે પઠમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ.

''સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો ઠિતધમ્મો વેલં નાતિવત્તતિ ; એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, યં મયા સાવકાનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં, તં મમ સાવકા જીવિતહેતુપિ નાતિક્કમન્તિ. યમ્પિ, ભિક્ખવે, મયા મમ સાવકાનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં, તં મમ સાવકા જીવિતહેતુપિ નાતિક્કમન્તિ – અયં, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે દુતિયો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ.

''સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો ન મતેન કુણપેન સંવસતિ, યં હોતિ મહાસમુદ્દે મતં કુણપં તં ખિપ્પમેવ તીરં વાહેતિ, થલં ઉસ્સારેતિ; એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, યો સો પુગ્ગલો દુસ્સીલો પાપધમ્મો અસુચિસઙ્કસ્સરસમાચારો પટિચ્છન્નકમ્મન્તો અસ્સમણો સમણપટિઞ્ઞો અબ્રહ્મચારી બ્રહ્મચારિપટિઞ્ઞો અન્તોપૂતિ અવસ્સુતો કસમ્બુજાતો, ન તેન સઙ્ઘો સંવસતિ, ખિપ્પમેવ નં સન્નિપતિત્વા ઉક્ખિપતિ, કિઞ્ચાપિ ખો સો હોતિ મજ્ઝે ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ નિસિન્નો. અથ ખો સો આરકાવ સઙ્ઘમ્હા, સઙ્ઘો ચ તેન. યમ્પિ, ભિક્ખવે, યો સો પુગ્ગલો દુસ્સીલો પાપધમ્મો અસુચિસઙ્કસ્સરસમાચારો પટિચ્છન્નકમ્મન્તો અસ્સમણો સમણપટિઞ્ઞો અબ્રહ્મચારી બ્રહ્મચારિપટિઞ્ઞો અન્તોપૂતિ અવસ્સુતો કસમ્બુજાતો, ન તેન સઙ્ઘો સંવસતિ, ખિપ્પમેવ નં સન્નિપૂતિત્વા ઉક્ખિપતિ, કિઞ્ચાપિ ખો સો હોતિ મજ્ઝે ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ નિસિન્નો, અથ ખો સો આરકાવ સઙ્ઘમ્હા, સઙ્ઘો ચ તેન – અયં , ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે તતિયો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ.

''સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, યા કાચિ મહાનદિયો, સેય્યથિદં – ગઙ્ગા, યમુના, અચિરવતી, સરભૂ, મહી, તા મહાસમુદ્દં પત્તા જહન્તિ પુરિમાનિ નામગોત્તાનિ, મહાસમુદ્દો ત્વેવ સઙ્ખં ગચ્છન્તિ; એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, ચત્તારોમે વણ્ણા – ખત્તિયા, બ્રાહ્મણા, વેસ્સા, સુદ્દા. તે તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિત્વા [પબ્બજિતા (સી॰)] જહન્તિ પુરિમાનિ નામગોત્તાનિ, સમણા સક્યપુત્તિયા ત્વેવ સઙ્ખં ગચ્છન્તિ. યમ્પિ, ભિક્ખવે, ચત્તારોમે વણ્ણા ખત્તિયા બ્રાહ્મણા વેસ્સા સુદ્દા, તે તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં

પબ્બજિત્વા જહન્તિ પુરિમાનિ નામગોત્તાનિ, સમણા સક્યપુત્તિયા ત્વેવ સઙ્ખં ગચ્છન્તિ – અયં, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે ચતુત્થો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ.

‘‘સેય્યથાપિ , ભિક્ખવે, યા ચ લોકે સવન્તિયો મહાસમુદ્દં અપ્પેન્તિ, યા ચ અન્તલિક્ખા ધારા પપતન્તિ, ન તેન મહાસમુદ્દસ્સ ઊનત્તં વા પૂરત્તં વા પઞ્ઞાયતિ; એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, બહૂ ચેપિ ભિક્ખૂ અનુપાદિસેસાય નિબ્બાનધાતુયા પરિનિબ્બાયન્તિ, ન તેન નિબ્બાનધાતુયા ઊનત્તં વા પૂરત્તં વા પઞ્ઞાયતિ. યમ્પિ, ભિક્ખવે, બહૂ ચેપિ ભિક્ખૂ અનુપાદિસેસાય નિબ્બાનધાતુયા પરિનિબ્બાયન્તિ , ન તેન નિબ્બાનધાતુયા ઊનત્તં વા પૂરત્તં વા પઞ્ઞાયતિ – અયં, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે પઞ્ચમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ.

‘‘સેય્યથાપિ, ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો એકરસો લોણરસો, એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, અયં ધમ્મવિનયો એકરસો વિમુત્તિરસો. યમ્પિ, ભિક્ખવે, અયં ધમ્મવિનયો એકરસો વિમુત્તિરસો – અયં, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે છટ્ઠો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ.

‘‘સેય્યથાપિ , ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો બહુરતનો અનેકરતનો, તત્રિમાનિ રતનાનિ, સેય્યથિદં – મુત્તા, મણિ, વેળુરિયો, સઙ્ખો, સિલા, પવાળં, રજતં, જાતરૂપં, લોહિતઙ્કો, મસારગલ્લં; એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, અયં ધમ્મવિનયો બહુરતનો અનેકરતનો. તત્રિમાનિ રતનાનિ, સેય્યથિદં – ચત્તારો સતિપટ્ઠાના, ચત્તારો સમ્મપ્પધાના, ચત્તારો ઇદ્ધિપાદા, પઞ્ચિન્દ્રિયાનિ, પઞ્ચ બલાનિ, સત્ત બોજ્ઝઙ્ગા, અરિયો અટ્ઠઙ્ગિકો મગ્ગો. યમ્પિ, ભિક્ખવે, અયં ધમ્મવિનયો બહુરતનો અનેકરતનો, તત્રિમાનિ રતનાનિ, સેય્યથિદં – ચત્તારો સતિપટ્ઠાના…પે॰… અરિયો અટ્ઠઙ્ગિકો મગ્ગો – અયં, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે સત્તમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ.

‘‘સેય્યથાપિ , ભિક્ખવે, મહાસમુદ્દો મહતં ભૂતાનં આવાસો, તત્રિમે ભૂતા – તિમિ, તિમિઙ્ગલો, તિમિતિમિઙ્ગલો, અસુરા, નાગા, ગન્ધબ્બા, સન્તિ મહાસમુદ્દે યોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, દ્વિયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, તિયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, ચતુયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા, પઞ્ચયોજનસતિકાપિ અત્તભાવા; એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, અયં ધમ્મવિનયો મહતં ભૂતાનં આવાસો. તત્રિમે ભૂતા – સોતાપન્નો, સોતાપત્તિફલસચ્છિકિરિયાય પટિપન્નો; સકદાગામી, સકદાગામિફલસચ્છિકિરિયાય પટિપન્નો; અનાગામી, અનાગામિફલસચ્છિકિરિયાય પટિપન્નો; અરહા, અરહત્તફલસચ્છિકિરિયાય પટિપન્નો. યમ્પિ, ભિક્ખવે, અયં ધમ્મવિનયો મહતં ભૂતાનં આવાસો, તત્રિમે ભૂતા – સોતાપન્નો, સોતાપત્તિફલસચ્છિકિરિયાય પટિપન્નો…પે॰… અરહા, અરહતફલસચ્છિકિરિયાય પટિપન્નો – અયં, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અટ્ઠમો અચ્છરિયો અબ્ભુતો ધમ્મો, યં દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તિ. ‘‘ઇમે ખો, ભિક્ખવે, ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અટ્ઠ અચ્છરિયા અબ્ભુતા ધમ્મા, યે દિસ્વા દિસ્વા ભિક્ખૂ ઇમસ્મિં ધમ્મવિનયે અભિરમન્તી’’તિ.

અથ ખો ભગવા એતમત્થં વિદિત્વા તાયં વેલાયં ઇમં ઉદાનં ઉદાનેસિ –

[ઉદા॰ ૪૫] ‘‘છન્નમતિવસ્સતિ [સુછન્નમતિવસ્સતિ (ક॰)], વિવટં નાતિવસ્સતિ;
તસ્મા છન્નં વિવરેથ, એવં તં નાતિવસ્સતી’’તિ.

૪. પાતિમોક્ખસવનારહો

૩૮૬. અથ ખો ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘નદાનાહં, ભિક્ખવે, ઇતો પરં ઉપોસથં કરિસ્સામિ, પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિસ્સામિ. તુમ્હેવદાનિ, ભિક્ખવે, ઇતો પરં ઉપોસથં કરેય્યાથ, પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસેય્યાથ. અટ્ઠાનમેતં, ભિક્ખવે, અનવકાસો યં તથાગતો અપરિસુદ્ધાય પરિસાય ઉપોસથં કરેય્ય, પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસેય્ય. ન ચ, ભિક્ખવે [ન ચ ભિક્ખવે ભિક્ખુના (સ્યા॰ કં॰)], સાપત્તિકેન પાતિમોક્ખં સોતબ્બં. યો સુણેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, યો સાપત્તિકો પાતિમોક્ખં સુણાતિ, તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, ઠપેતબ્બં. તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરિતબ્બં –

‘સુણાતુ મે ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામો પુગ્ગલો સાપત્તિકો, તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બ’ન્તિ ઠપિતં હોતિ પાતિમોક્ખ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ‘નામ્હે કોચિ જાનાતી’તિ સાપત્તિકાવ પાતિમોક્ખં સુણન્તિ. થેરા ભિક્ખૂ પરચિત્તવિદુનો ભિક્ખૂનં આરોચેન્તિ – ‘‘ઇત્થન્નામો ચ ઇત્થન્નામો ચ, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ‘નામ્હે કોચિ જાનાતી’તિ સાપત્તિકાવ પાતિમોક્ખં સુણન્તી’’તિ. અસ્સોસું ખો છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ – ‘‘થેરા કિર ભિક્ખૂ પરચિત્તવિદુનો અમ્હે ભિક્ખૂનં આરોચેન્તિ – ઇત્થન્નામો ચ ઇત્થન્નામો ચ, આવુસો, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ‘નામ્હે કોચિ જાનાતી’તિ સાપત્તિકાવ પાતિમોક્ખં સુણન્તી’’તિ.

તે – પુરમ્હાકં પેસલા ભિક્ખૂ પાતિમોક્ખં ઠપેન્તીતિ – પટિકચ્ચેવ સુદ્ધાનં ભિક્ખૂનં અનાપત્તિકાનં અવત્થુસ્મિં અકારણે પાતિમોક્ખં ઠપેન્તિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા…પે॰… તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સુદ્ધાનં ભિક્ખૂનં અનાપત્તિકાનં અવત્થુસ્મિં અકારણે પાતિમોક્ખં ઠપેસ્સન્તી’’તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું…પે॰… ‘‘સચ્ચં કિર, ભિક્ખવે, છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ સુદ્ધાનં ભિક્ખૂનં અનાપત્તિકાનં અવત્થુસ્મિં અકારણે પાતિમોક્ખં ઠપેન્તી’’તિ? ‘‘સચ્ચં ભગવા’’તિ…પે॰… વિગરહિત્વા…પે॰… ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, સુદ્ધાનં ભિક્ખૂનં અનાપત્તિકાનં અવત્થુસ્મિં અકારણે પાતિમોક્ખં ઠપેતબ્બં. યો ઠપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ’’.

૫. ધમ્મિકાધમ્મિકપાતિમોક્ખટ્ઠપનં

૩૮૭. ‘‘એકં , ભિક્ખવે, અધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં, એકં ધમ્મિકં; પાતિમોક્ખટ્ઠપનં [એકં ધમ્મિકં (સી॰ સ્યા॰)], દ્વે અધમ્મિકાનિ; પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, દ્વે ધમ્મિકાનિ; તીણિ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, તીણિ ધમ્મિકાનિ, ચત્તારિ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, ચત્તારિ ધમ્મિકાનિ; પઞ્ચ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, પઞ્ચ ધમ્મિકાનિ; છ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, છ ધમ્મિકાનિ; સત્ત અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, સત્ત ધમ્મિકાનિ; અટ્ઠ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, અટ્ઠ ધમ્મિકાનિ; નવ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ , નવ ધમ્મિકાનિ; દસ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ, દસ ધમ્મિકાનિ.

‘‘કતમં એકં અધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં? અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇદં એકં અધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં. કતમં એકં ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં? સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇદં એકં ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

‘‘કતમાનિ દ્વે અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ દ્વે અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ દ્વે ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ દ્વે ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ તીણિ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલિકાય દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ તીણિ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ તીણિ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલિકાય દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ તીણિ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ ચત્તારિ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલિકાય દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલિકાય આજીવવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ ચત્તારિ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ ચત્તારિ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલિકાય દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલિકાય આજીવવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ ચત્તારિ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ પઞ્ચ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલકેન પારાજિકેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન…પે॰… અમૂલકેન પાચિત્તિયેન… અમૂલકેન પાટિદેસનીયેન… અમૂલકેન દુક્કટેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ પઞ્ચ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ પઞ્ચ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલકેન પારાજિકેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન…પે॰… પાચિત્તિયેન… પાટિદેસનીયેન… દુક્કટેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ પઞ્ચ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ છ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય; અમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, અમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય; અમૂલિકાય દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, અમૂલિકાય દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય – ઇમાનિ છ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ છ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય; સમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા…પે॰… દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય…પે॰… કતાય – ઇમાનિ છ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ સત્ત અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલકેન પારાજિકેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, અમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન…પે॰… થુલ્લચ્ચયેન પાચિત્તિયેન પાટિદેસનીયેન દુક્કટેન દુબ્ભાસિતેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ સત્ત અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ સત્ત ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલકેન પારાજિકેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ, સમૂલકેન સઙ્ઘાદિસેસેન…પે॰… થુલ્લચ્ચયેન પાચિત્તિયેન પાટિદેસનીયેન દુક્કટેન દુબ્ભાસિતેન પાતિમોક્ખં ઠપેતિ – ઇમાનિ સત્ત ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ અટ્ઠ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય; અમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા ...પે॰... દિટ્ઠિવિપત્તિયા... પે॰... આજીવવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય...પે॰... કતાય – ઇમાનિ અટ્ઠ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ અટ્ઠ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય; સમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા...પે॰... દિટ્ઠિવિપત્તિયા...પે॰... આજીવવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય...પે॰... કતાય. ઇમાનિ અટ્ઠ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ નવ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય, અમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાકતાય; અમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા...પે॰... દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય...પે॰... કતાય...પે॰... કતાકતાય ઇમાનિ નવ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ નવ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય, સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાય, સમૂલિકાય સીલવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ કતાકતાય; સમૂલિકાય આચારવિપત્તિયા...પે॰... દિટ્ઠિવિપત્તિયા પાતિમોક્ખં ઠપેતિ અકતાય...પે॰... કતાય – કતાકતાય...પે॰... ઇમાનિ નવ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

‘‘કતમાનિ દસ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? ન પારાજિકો તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ, ન પારાજિકકથા વિપ્પકતા હોતિ; ન સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકો તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ, ન સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકથા વિપ્પકતા હોતિ; ધમ્મિકં સામગ્ગિં ઉપેતિ, ન ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયતિ, ન ધમ્મિકાય સામગ્ગિયા પચ્ચાદાનકથા વિપ્પકતા હોતિ; ન સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ, ન આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ, ન દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ – ઇમાનિ દસ અધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ. કતમાનિ દસ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ? પારાજિકો તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ, પારાજિકકથા વિપ્પકતા હોતિ; સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકો તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ, સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકથા વિપ્પકતા હોતિ; ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેતિ, ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયતિ, ધમ્મિકાય સામગ્ગિયા પચ્ચાદાનકથા વિપ્પકતા હોતિ; સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ, આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ, દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ – ઇમાનિ દસ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાનિ.

૬. ધમ્મિકપાતિમોક્ખટ્ઠપનં

૩૮૮. ‘‘કથં પારાજિકો તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ? ઇધ, ભિક્ખવે, યેહિ આકારેહિ યેહિ લિઙ્ગેહિ યેહિ નિમિત્તેહિ પારાજિકસ્સ ધમ્મસ્સ અજ્ઝાપત્તિ હોતિ, તેહિ આકારેહિ તેહિ લિઙ્ગેહિ તેહિ નિમિત્તેહિ ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપજ્જન્તં. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપજ્જન્તં, અપિ ચ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નો’તિ. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપજ્જન્તં, નાપિ [નાપિ ચ (ક॰)] અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નો’તિ, અપિચ સોવ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘અહં, આવુસો, પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નો’તિ. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તેન દિટ્ઠેન તેન સુતેન તાય પરિસઙ્કાય તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામો પુગ્ગલો પારાજિકં ધમ્મં અજ્ઝાપન્નો, તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૮૯. ‘‘ભિક્ખુસ્સ પાતિમોક્ખે ઠપિતે પરિસા વુટ્ઠાતિ, દસન્નં અન્તરાયાનં અઞ્ઞતરેન [અઞ્ઞતરેન અન્તરાયેન (સ્યા॰ કં॰)] – રાજન્તરાયેન વા, ચોરન્તરાયેન વા, અગ્યન્તરાયેન વા, ઉદકન્તરાયેન વા, મનુસ્સન્તરાયેન વા, અમનુસ્સન્તરાયેન વા, વાળન્તરાયેન વા, સરીસપન્તરાયેન વા, જીવિતન્તરાયેન વા, બ્રહ્મચરિયન્તરાયેન વા. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તસ્મિં વા આવાસે, અઞ્ઞસ્મિં વા આવાસે, તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ પુગ્ગલસ્સ પારાજિકકથા વિપ્પકતા, તં વત્થુ અવિનિચ્છિતં. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો તં વત્થું વિનિચ્છિનેય્યાતિ.

‘‘એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરિતબ્બં –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ પુગ્ગલસ્સ પારાજિકકથા વિપ્પકતા, તં વત્થુ અવિનિચ્છિતં. તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૦. ‘‘કથં સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકો તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ યેહિ આકારેહિ યેહિ લિઙ્ગેહિ યેહિ નિમિત્તેહિ સિક્ખા પચ્ચક્ખાતા હોતિ, તેહિ આકારેહિ તેહિ લિઙ્ગેહિ તેહિ નિમિત્તેહિ ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ સિક્ખં પચ્ચક્ખન્તં. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ સિક્ખં પચ્ચક્ખન્તં, અપિચ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામેન, આવુસો, ભિક્ખુના સિક્ખા પચ્ચક્ખાતા’તિ. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ સિક્ખં પચ્ચક્ખન્તં, નાપિ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામેન, આવુસો, ભિક્ખુના સિક્ખા પચ્ચક્ખાતા’તિ, અપિચ સોવ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘મયા, આવુસો, સિક્ખા પચ્ચક્ખાતા’તિ. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તેન દિટ્ઠેન તેન સુતેન તાય પરિસઙ્કાય તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામેન પુગ્ગલેન સિક્ખા પચ્ચક્ખાતા, તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૧. ‘‘ભિક્ખુસ્સ પાતિમોક્ખે ઠપિતે પરિસા વુટ્ઠાતિ, દસન્નં અન્તરાયાનં અઞ્ઞતરેન – રાજન્તરાયેન વા … પે॰… બ્રહ્મચરિયન્તરાયેન વા, આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તસ્મિં વા આવાસે, અઞ્ઞસ્મિં વા આવાસે, તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ પુગ્ગલસ્સ સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકથા [સિક્ખાપચ્ચક્ખાતકથા (સી॰)] વિપ્પકતા, તં વત્થુ અવિનિચ્છિતં. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો તં વત્થું વિનિચ્છિનેય્યાતિ.

‘‘એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરિતબ્બં –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ પુગ્ગલસ્સ સિક્ખં પચ્ચક્ખાતકથા વિપ્પકતા, તં વત્થુ અવિનિચ્છિતં. તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૨. ‘‘કથં ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેતિ? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ યેહિ આકારેહિ યેહિ લિઙ્ગેહિ યેહિ નિમિત્તેહિ ધમ્મિકાય સામગ્ગિયાનુપગમનં હોતિ, તેહિ આકારેહિ તેહિ લિઙ્ગેહિ તેહિ નિમિત્તેહિ ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેન્તં. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેન્તં, અપિ ચ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેતી’તિ. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેન્તં, નાપિ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેતી’તિ, અપિ ચ સોવ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘અહં, આવુસો, ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેમી’તિ. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તેન દિટ્ઠેન તેન સુતેન તાય પરિસઙ્કાય તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામો પુગ્ગલો ધમ્મિકં સામગ્ગિં ન ઉપેતિ , તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૩. ‘‘કથં ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયતિ? ઇધ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ યેહિ આકારેહિ યેહિ લિઙ્ગેહિ યેહિ નિમિત્તેહિ ધમ્મિકાય સામગ્ગિયા પચ્ચાદાનં હોતિ, તેહિ આકારેહિ તેહિ લિઙ્ગેહિ તેહિ નિમિત્તેહિ ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયન્તં ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયન્તં, અપિ ચ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયતી’તિ. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયન્તં, નાપિ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયતી’તિ, અપિ ચ સોવ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘અહં, આવુસો, ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયામી’તિ . આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તેન દિટ્ઠેન તેન સુતેન તાય પરિસઙ્કાય તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામો પુગ્ગલો ધમ્મિકં સામગ્ગિં પચ્ચાદિયતિ, તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૪. ‘‘ભિક્ખુસ્સ પાતિમોક્ખે ઠપિતે પરિસા વુટ્ઠાતિ, દસન્નં અન્તરાયાનં અઞ્ઞતરેન – રાજન્તરાયેન વા... પે॰... બ્રહ્મચરિયન્તરાયેન વા. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તસ્મિં વા આવાસે, અઞ્ઞસ્મિં વા આવાસે, તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ પુગ્ગલસ્સ ધમ્મિકાય સામગ્ગિયા પચ્ચાદાનકથા વિપ્પકતા, તં વત્થુ અવિનિચ્છિતં. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો તં વત્થું વિનિચ્છિનેય્યાતિ.

‘‘એવઞ્ચેતં લભેથ, ઇચ્ચેતં કુસલં. નો ચે લભેથ, તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરિતબ્બં –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામસ્સ પુગ્ગલસ્સ ધમ્મિકાય સામગ્ગિયા પચ્ચાદાનકથા વિપ્પકતા, તં વત્થુ અવિનિચ્છિતં. તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૫. ‘‘કથં સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ યેહિ આકારેહિ યેહિ લિઙ્ગેહિ યેહિ નિમિત્તેહિ સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ, તેહિ આકારેહિ તેહિ લિઙ્ગેહિ તેહિ નિમિત્તેહિ ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં, અપિ ચ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો’તિ. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં, નાપિ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો’તિ, અપિ ચ સોવ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘અહં, આવુસો, સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતોમ્હી’તિ. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તેન દિટ્ઠેન તેન સુતેન તાય પરિસઙ્કાય તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામો પુગ્ગલો સીલવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો, [દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ (સ્યા॰ કં॰)] તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૬. ‘‘કથં આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ યેહિ આકારેહિ યેહિ લિઙ્ગેહિ યેહિ નિમિત્તેહિ આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ તેહિ આકારેહિ તેહિ લિઙ્ગેહિ તેહિ નિમિત્તેહિ ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં, અપિ ચ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો’તિ. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં, નાપિ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો’તિ, અપિ ચ સોવ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘અહં, આવુસો, આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતોમ્હી’તિ. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તેન દિટ્ઠેન તેન સુતેન તાય પરિસઙ્કાય તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામો પુગ્ગલો આચારવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો, તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

૩૯૭. ‘‘કથં દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ? ઇધ પન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ યેહિ આકારેહિ યેહિ લિઙ્ગેહિ યેહિ નિમિત્તેહિ દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો હોતિ, તેહિ આકારેહિ તેહિ લિઙ્ગેહિ તેહિ નિમિત્તેહિ ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં, અપિ ચ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો’તિ. ન હેવ ખો ભિક્ખુ ભિક્ખું પસ્સતિ દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં, નાપિ અઞ્ઞો ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ – ‘ઇત્થન્નામો, આવુસો, ભિક્ખુ દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો’તિ, અપિ ચ સોવ ભિક્ખુ ભિક્ખુસ્સ આરોચેતિ –

‘અહં, આવુસો, દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતોમ્હી’તિ. આકઙ્ખમાનો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ તેન દિટ્ઠેન તેન સુતેન તાય પરિસઙ્કાય તદહુપોસથે ચાતુદ્દસે વા પન્નરસે વા તસ્મિં પુગ્ગલે સમ્મુખીભૂતે સઙ્ઘમજ્ઝે ઉદાહરેય્ય –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામો પુગ્ગલો દિટ્ઠિવિપત્તિયા દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતો, તસ્સ પાતિમોક્ખં ઠપેમિ, ન તસ્મિં સમ્મુખીભૂતે પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બન્તિ – ધમ્મિકં પાતિમોક્ખટ્ઠપનં.

‘‘ઇમાનિ દસ ધમ્મિકાનિ પાતિમોક્ખટ્ઠપનાની’’તિ.

પઠમભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૭. અત્તાદાનઅઙ્ગં

૩૯૮. અથ ખો આયસ્મા ઉપાલિ યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા ઉપાલિ ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘અત્તાદાનં આદાતુકામેન, ભન્તે, ભિક્ખુના કતમઙ્ગસમન્નાગતં [કતઙ્ગસમન્નાગતં (ક॰)] અત્તાદાનં આદાતબ્બ’’ન્તિ?

[પરિ॰ ૪૪૦] ‘‘અત્તાદાનં આદાતુકામેન, ઉપાલિ, ભિક્ખુના પઞ્ચઙ્ગસમન્નાગતં અત્તાદાનં આદાતબ્બં. અત્તાદાનં આદાતુકામેન, ઉપાલિ, ભિક્ખુના એવં પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – ‘યં ખો અહં ઇમં અત્તાદાનં આદાતુકામો, કાલો નુ ખો ઇમં અત્તાદાનં આદાતું ઉદાહુ નો’તિ? સચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘અકાલો ઇમં અત્તાદાનં આદાતું, નો કાલો’તિ, ન તં, ઉપાલિ, અત્તાદાનં આદાતબ્બં.

‘‘સચે પનુપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘કાલો ઇમં અત્તાદાનં આદાતું, નો અકાલો’તિ, તેનુપાલિ, ભિક્ખુના ઉત્તરિ પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – ‘યં ખો અહં ઇમં અત્તાદાનં આદાતુકામો, ભૂતં નુ ખો ઇદં અત્તાદાનં ઉદાહુ નો’તિ? સચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘અભૂતં ઇદં અત્તાદાનં, નો ભૂત’ન્તિ, ન તં, ઉપાલિ, અત્તાદાનં આદાતબ્બં.

‘‘સચે પનુપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘ભૂતં ઇદં અત્તાદાનં, નો અભૂત’ન્તિ, તેનુપાલિ, ભિક્ખુના ઉત્તરિ પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – ‘યં ખો અહં ઇમં અત્તાદાનં આદાતુકામો, અત્થસઞ્હિતં નુ ખો ઇદં અત્તાદાનં ઉદાહુ નો’તિ? સચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘અનત્થસઞ્હિતં ઇદં અત્તાદાનં, નો અત્થસઞ્હિત’ન્તિ, ન તં, ઉપાલિ, અત્તાદાનં આદાતબ્બં.

‘‘સચે પનુપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘અત્થસઞ્હિતં ઇદં અત્તાદાનં, નો અનત્થસઞ્હિત’ન્તિ, તેનુપાલિ, ભિક્ખુના ઉત્તરિ પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – ‘ઇમં ખો અહં અત્તાદાનં આદિયમાનો લભિસ્સામિ સન્દિટ્ઠે સમ્ભત્તે ભિક્ખૂ ધમ્મતો વિનયતો પક્ખે ઉદાહુ નો’તિ? સચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘ઇમં ખો અહં અત્તાદાનં આદિયમાનો ન લભિસ્સામિ સન્દિટ્ઠે સમ્ભત્તે ભિક્ખૂ ધમ્મતો વિનયતો પક્ખે’તિ, ન તં, ઉપાલિ, અત્તાદાનં આદાતબ્બં.

‘‘સચે પનુપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – ‘ઇમં ખો અહં અત્તાદાનં આદિયમાનો લભિસ્સામિ સન્દિટ્ઠે સમ્ભત્તે ભિક્ખૂ ધમ્મતો વિનયતો પક્ખે’તિ, તેનુપાલિ, ભિક્ખુના ઉત્તરિ પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – ‘ઇમં ખો મે

અત્તાદાનં આદિયતો ભવિસ્સતિ સઙ્ઘસ્સ તતોનિદાનં ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો સઙ્ઘભેદો સઙ્ઘરાજિ સઙ્ઘવવત્થાનં સઙ્ઘનાનાકરણં ઉદાહુ નો'તિ? સચે ઉપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – 'ઇમં ખો મે અત્તાદાનં આદિયતો ભવિસ્સતિ સઙ્ઘસ્સ તતોનિદાનં ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો સઙ્ઘભેદો સઙ્ઘરાજિ સઙ્ઘવવત્થાનં સઙ્ઘનાનાકરણ'ન્તિ, ન તં, ઉપાલિ, અત્તાદાનં આદાતબ્બં. સચે પનુપાલિ, ભિક્ખુ પચ્ચવેક્ખમાનો એવં જાનાતિ – 'ઇમં ખો મે અત્તાદાનં આદિયતો ન ભવિસ્સતિ સઙ્ઘસ્સ તતોનિદાનં ભણ્ડનં કલહો વિગ્ગહો વિવાદો સઙ્ઘભેદો સઙ્ઘરાજિ સઙ્ઘવવત્થાનં સઙ્ઘનાનાકરણ'ન્તિ, આદાતબ્બં તં, ઉપાલિ, અત્તાદાનં. એવં પઞ્ચઙ્ગસમન્નાગતં ખો, ઉપાલિ, અત્તાદાનં આદિન્નં, પચ્છાપિ અવિપ્પટિસારકરં ભવિસ્સતી'તિ.

૮. ચોદકેનપચ્ચવેક્ખિતબ્બધમ્મા

૩૯૯. [પરિ॰ ૪૩૬ (અ॰ નિ॰ ૧૦.૪૪ થોકં વિસદિસં)] ''ચોદકેન, ભન્તે, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન કતિ ધમ્મે અજ્ઝત્તં પચ્ચવેક્ખિત્વા પરો ચોદેતબ્બો''તિ? ''ચોદકેન, ઉપાલિ, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન પઞ્ચ ધમ્મે અજ્ઝત્તં પચ્ચવેક્ખિત્વા પરો ચોદેતબ્બો.

''ચોદકેન, ઉપાલિ, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન એવં પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – 'પરિસુદ્ધકાયસમાચારો નુ ખોમ્હિ, પરિસુદ્ધેનમ્હિ કાયસમાચારેન સમન્નાગતો – અચ્છિદ્દેન અપ્પટિમંસેન? સંવિજ્જતિ નુ ખો મે એસો ધમ્મો ઉદાહુ નો'તિ? નો ચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુ પરિસુદ્ધકાયસમાચારો હોતિ, પરિસુદ્ધેન કાયસમાચારેન સમન્નાગતો – અચ્છિદ્દેન અપ્પટિમંસેન, તસ્સ ભવન્તિ વત્તારો – 'ઇઙ્ઘ તાવ આયસ્મા કાયિકં સિક્ખસ્સૂ'તિ. ઇતિસ્સ ભવન્તિ વત્તારો.

''પુન ચપરં, ઉપાલિ, ચોદકેન ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન એવં પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – 'પરિસુદ્ધવચીસમાચારો નુ ખોમ્હિ, પરિસુદ્ધેનમ્હિ વચીસમાચારેન સમન્નાગતો – અચ્છિદ્દેન અપ્પટિમંસેન? સંવિજ્જતિ નુ ખો મે એસો ધમ્મો ઉદાહુ નો'તિ? નો ચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુ પરિસુદ્ધવચીસમાચારો હોતિ, પરિસુદ્ધેન વચીસમાચારેન સમન્નાગતો – અચ્છિદ્દેન અપ્પટિમંસેન, તસ્સ ભવન્તિ વત્તારો – 'ઇઙ્ઘ તાવ આયસ્મા વાચસિકં સિક્ખસ્સૂ'તિ. ઇતિસ્સ ભવન્તિ વત્તારો.

''પુન ચપરં, ઉપાલિ, ચોદકેન ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન એવં પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – 'મેત્તં નુ ખો મે ચિત્તં પચ્ચુપટ્ઠિતં સબ્રહ્મચારીસુ અનાઘાતં , સંવિજ્જતિ નુ ખો મે એસો ધમ્મો ઉદાહુ નો'તિ? નો ચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો મેત્તચિત્તં પચ્ચુપટ્ઠિતં હોતિ સબ્રહ્મચારીસુ અનાઘાતં , તસ્સ ભવન્તિ વત્તારો – 'ઇઙ્ઘ તાવ આયસ્મા સબ્રહ્મચારીસુ મેત્તચિત્તં ઉપટ્ઠાપેહી'તિ. ઇતિસ્સ ભવન્તિ વત્તારો.

''પુન ચપરં, ઉપાલિ, ચોદકેન ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન એવં પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – 'બહુસ્સુતો નુ ખોમ્હિ, સુતધરો, સુતસન્નિચયો? યે તે ધમ્મા આદિકલ્યાણા મજ્ઝેકલ્યાણા પરિયોસાનકલ્યાણા, સાત્થં સબ્યઞ્જનં કેવલપરિપુણ્ણં પરિસુદ્ધં બ્રહ્મચરિયં અભિવદન્તિ, તથારૂપા મે ધમ્મા બહુસ્સુતા હોન્તિ ધાતા વચસા પરિચિતા મનસાનુપેક્ખિતા દિટ્ઠિયા સુપ્પટિવિદ્ધા? સંવિજ્જતિ નુ ખો મે એસો ધમ્મો ઉદાહુ નો'તિ? નો ચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુ બહુસ્સુતો હોતિ, સુતધરો, સુતસન્નિચયો; યે તે ધમ્મા આદિકલ્યાણા મજ્ઝેકલ્યાણા પરિયોસાનકલ્યાણા, સાત્થં સબ્યઞ્જનં કેવલપરિપુણ્ણં પરિસુદ્ધં બ્રહ્મચરિયં અભિવદન્તિ, તથારૂપસ્સ ધમ્મા ન બહુસ્સુતા હોન્તિ ધાતા વચસા પરિચિતા મનસાનુપેક્ખિતા દિટ્ઠિયા સુપ્પટિવિદ્ધા, તસ્સ ભવન્તિ વત્તારો – 'ઇઙ્ઘ તાવ આયસ્મા આગમં પરિયાપુણસ્સૂ'તિ. ઇતિસ્સ ભવન્તિ વત્તારો.

‘‘પુન ચપરં, ઉપાલિ, ચોદકેન ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન એવં પચ્ચવેક્ખિતબ્બં – ‘ઉભયાનિ ખો મે પાતિમોક્ખાનિ વિત્થારેન સ્વાગતાનિ હોન્તિ, સુવિભત્તાનિ, સુપ્પવત્તીનિ, સુવિનિચ્છિતાનિ – સુત્તસો, અનુબ્યઞ્જનસો? સંવિજ્જતિ નુ ખો મે એસો ધમ્મો ઉદાહુ નો’તિ? નો ચે, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો ઉભયાનિ પાતિમોક્ખાનિ વિત્થારેન સ્વાગતાનિ હોન્તિ, સુવિભત્તાનિ, સુપ્પવત્તીનિ, સુવિનિચ્છિતાનિ – સુત્તસો, અનુબ્યઞ્જનસો, ‘ઇદં પનાવુસો, કત્થ વુત્તં ભગવતા’તિ, ઇતિ પુટ્ઠો ન સમ્પાયતિ [ન સમ્પાદયતિ (ક॰)], તસ્સ ભવન્તિ વત્તારો – ‘ઇઙ્ઘ તાવ આયસ્મા, વિનયં પરિયાપુણસ્સૂ’તિ. ઇતિસ્સ ભવન્તિ વત્તારો. ચોદકેનુપાલિ, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન ઇમે પઞ્ચ ધમ્મે અજ્ઝત્તં પચ્ચવેક્ખિત્વા પરો ચોદેતબ્બો’’તિ.

૯. ચોદકેનઉપટ્ઠાપેતબ્બધમ્મા

૪૦૦. ‘‘ચોદકેન, ભન્તે, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન કતિ ધમ્મે અજ્ઝત્તં ઉપટ્ઠાપેત્વા પરો ચોદેતબ્બો’’તિ? ‘‘ચોદકેનુપાલિ, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન પઞ્ચ ધમ્મે અજ્ઝત્તં ઉપટ્ઠાપેત્વા પરો ચોદેતબ્બો – કાલેન વક્ખામિ, નો અકાલેન; ભૂતેન વક્ખામિ, નો અભૂતેન; સણ્હેન વક્ખામિ, નો ફરુસેન; અત્થસંહિતેન વક્ખામિ, નો અનત્થસંહિતેન; મેત્તચિત્તો વક્ખામિ, નો દોસન્તરોતિ. ચોદકેનુપાલિ, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન ઇમે પઞ્ચ ધમ્મે અજ્ઝત્તં ઉપટ્ઠાપેત્વા પરો ચોદેતબ્બો’’તિ.

૧૦. ચોદકચુદિતકપટિસંયુત્તકથા

૪૦૧. ‘‘અધમ્મચોદકસ્સ, ભન્તે, ભિક્ખુનો કતીહાકારેહિ વિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો’’તિ? ‘‘અધમ્મચોદકસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો પઞ્ચહાકારેહિ વિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો – અકાલેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો કાલેન, અલં તે વિપ્પટિસારાય; અભૂતેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો ભૂતેન, અલં તે વિપ્પટિસારાય; ફરુસેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો સણ્હેન, અલં તે વિપ્પટિસારાય; અનત્થસંહિતેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો અત્થસંહિતેન, અલં તે વિપ્પટિસારાય; દોસન્તરો આયસ્મા ચોદેસિ, નો મેત્તચિત્તો, અલં તે વિપ્પટિસારાયાતિ. અધમ્મચોદકસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો ઇમેહિ પઞ્ચહાકારેહિ વિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો. તં કિસ્સ હેતુ? યથા ન અઞ્ઞોપિ ભિક્ખુ અભૂતેન ચોદેતબ્બં મઞ્ઞેય્યા’’તિ.

‘‘અધમ્મચુદિતસ્સ પન, ભન્તે, ભિક્ખુનો કતિહાકારેહિ અવિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો’’તિ? ‘‘અધમ્મચુદિતસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો પઞ્ચહાકારેહિ અવિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો – અકાલેનાયસ્મા ચુદિતો, નો કાલેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાય; અભૂતેનાયસ્મા ચુદિતો, નો ભૂતેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાય; ફરુસેનાયસ્મા ચુદિતો , નો સણ્હેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાય; અનત્થસંહિતેનાયસ્મા ચુદિતો, નો અત્થસંહિતેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાય; દોસન્તરેનાયસ્મા ચુદિતો, નો મેત્તચિત્તેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાયાતિ. અધમ્મચુદિતસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો ઇમેહિ પઞ્ચહાકારેહિ અવિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો’’તિ.

‘‘ધમ્મચોદકસ્સ, ભન્તે, ભિક્ખુનો કતિહાકારેહિ અવિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો’’તિ? ‘‘ધમ્મચોદકસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો પઞ્ચહાકારેહિ અવિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો – કાલેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો અકાલેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાય; ભૂતેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો અભૂતેન , અલં તે અવિપ્પટિસારાય; સણ્હેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો ફરુસેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાય; અત્થસંહિતેનાયસ્મા ચોદેસિ, નો અનત્થસંહિતેન, અલં તે અવિપ્પટિસારાય;

મેત્તચિત્તો આયસ્મા ચોદેસિ, નો દોસન્તરો, અલં તે અવિપ્પટિસારાયાતિ. ધમ્મચોદકસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો ઇમેહિ પઞ્ચહાકારેહિ અવિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો. તં કિસ્સ હેતુ? યથા અઞ્ઞોપિ ભિક્ખુ ભૂતેન ચોદેતબ્બં મઞ્ઞેય્યા''તિ.

''ધમ્મચુદિતસ્સ પન, ભન્તે, ભિક્ખુનો કતિહાકારેહિ વિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો''તિ? ''ધમ્મચુદિતસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો પઞ્ચહાકારેહિ વિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો – કાલેનાયસ્મા ચુદિતો, નો અકાલેન, અલં તે વિપ્પટિસારાય; ભૂતેનાયસ્મા ચુદિતો, નો અભૂતેન , અલં તે વિપ્પટિસારાય; સણ્હેનાયસ્મા ચુદિતો, નો ફરુસેન, અલં તે વિપ્પટિસારાય; અત્થસંહિતેનાયસ્મા ચુદિતો, નો અનત્થસંહિતેન, અલં તે વિપ્પટિસારાય; મેત્તચિત્તેનાયસ્મા ચુદિતો, નો દોસન્તરેન, અલં તે વિપ્પટિસારાયાતિ. ધમ્મચુદિતસ્સ, ઉપાલિ, ભિક્ખુનો ઇમેહિ પઞ્ચહાકારેહિ વિપ્પટિસારો ઉપદહાતબ્બો''તિ.

[પરિ॰ ૪૩૮] ''ચોદકેન, ભન્તે, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન કતિ ધમ્મે અજ્ઝત્તં મનસિ કરિત્વા પરો ચોદેતબ્બો''તિ? ''ચોદકેનુપાલિ, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન પઞ્ચ ધમ્મે અજ્ઝત્તં મનસિ કરિત્વા પરો ચોદેતબ્બો – કારુઞ્ઞતા, હિતેસિતા, અનુકમ્પિતા, [અનુકમ્પતા (ક॰)] આપત્તિવુટ્ઠાનતા, વિનયપુરેક્ખારતાતિ. ચોદકેનુપાલિ, ભિક્ખુના પરં ચોદેતુકામેન ઇમે પઞ્ચ ધમ્મે અજ્ઝત્તં મનસિ કરિત્વા પરો ચોદેતબ્બો''તિ.

''ચુદિતેન પન, ભન્તે, ભિક્ખુના કતિસુ ધમ્મેસુ પતિટ્ઠાતબ્બ''ન્તિ? ''ચુદિતેનુપાલિ, ભિક્ખુના દ્વીસુ ધમ્મેસુ પતિટ્ઠાતબ્બં – સચ્ચે ચ અકુપ્પે ચા''તિ.

દુતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

પાતિમોક્ખટ્ઠપનક્ખન્ધકો નવમો.

ઇમમ્હિ ખન્ધકે વત્થૂ તિંસ.

તસ્સુદ્દાનં –

ઉપોસથે યાવતિકં, પાપભિક્ખુ ન નિક્ખમિ;
મોગ્ગલ્લાનેન નિચ્છુદ્ધો, અચ્છેરા જિનસાસને.

નિન્નોનુપુબ્બસિક્ખા ચ, ઠિતધમ્મો નાતિક્કમ્મ;
કુણપુક્ખિપતિ સઙ્ઘો, સવન્તિયો જહન્તિ ચ.

સવન્તિ પરિનિબ્બન્તિ, એકરસ વિમુત્તિ ચ;
બહુ ધમ્મવિનયોપિ, ભૂતટ્ઠારિયપુગ્ગલા.

સમુદ્દં ઉપમં કત્વા, વાચેસિ [ઠાપેસિ (ક॰)] સાસને ગુણં;
ઉપોસથે પાતિમોક્ખં, ન અમ્હે કોચિ જાનાતિ.

પટિકચ્ચેવ ઉજ્ઝન્તિ, એકો દ્વે તીણિ ચત્તારિ;
પઞ્ચ છ સત્ત અટ્ઠાનિ, નવા ચ દસમાનિ ચ.

સીલ-આચાર-દિટ્ઠિ ચ, આજીવં ચતુભાગિકે;
પારાજિકઞ્ચ સઙ્ઘાદિ, પાચિત્તિ પાટિદેસનિ.

દુક્કટં પઞ્ચભાગેસુ, સીલાચારવિપત્તિ ચ;
અકતાય કતાય ચ, છભાગેસુ યથાવિધિ.

પારાજિકઞ્ચ સઙ્ઘાદિ, થુલ્લં પાચિત્તિયેન ચ;
પાટિદેસનિયઞ્ચેવ , દુક્કટઞ્ચ દુબ્ભાસિતં.

સીલાચારવિપત્તિ ચ, દિટ્ઠિઆજીવવિપત્તિ;
યા ચ અટ્ઠા કતાકતે, તેનેતા સીલાચારદિટ્ઠિયા.

અકતાય કતાયાપિ, કતાકતાયમેવ ચ;
એવં નવવિધા વુત્તા, યથાભૂતેન ઞાયતો.

પારાજિકો વિપ્પકતા, પચ્ચક્ખાતો તથેવ ચ;
ઉપેતિ પચ્ચાદિયતિ, પચ્ચાદાનકથા ચ યા.

સીલાચારવિપત્તિ ચ, તથા દિટ્ઠિવિપત્તિયા;
દિટ્ઠસુતપરિસઙ્કિતં, દસધા તં વિજાનાથ.

ભિક્ખુ વિપસ્સતિ ભિક્ખું, અઞ્ઞો ચારોચયાતિ તં;
સો ચેવ તસ્સ અક્ખાતિ [વિપસ્સઞ્ઞો ચારોચતિ; તં સુદ્ધેવ તસ્સ અક્ખાતિ (ક॰)], પાતિમોક્ખં ઠપેતિ સો.

વુટ્ઠાતિ અન્તરાયેન, રાજચોરગ્ગુદકા ચ;
મનુસ્સઅમનુસ્સા ચ, વાળસરીસપા જીવિબ્રહ્મં.

દસન્નમઞ્ઞતરેન, તસ્મિં અઞ્ઞતરેસુ વા;
ધમ્મિકાધમ્મિકા ચેવ, યથા મગ્ગેન જાનાથ.

કાલભૂતત્થસંહિતં , લભિસ્સામિ ભવિસ્સતિ;
કાયવાચસિકા મેત્તા, બાહુસચ્ચં ઉભયાનિ.

કાલભૂતેન સણ્હેન, અત્થમેત્તેન ચોદયે;
વિપ્પટિસારધમ્મેન, તથા વાચા [તથેવાપિ (સ્યા॰)] વિનોદયે.

ધમ્મચોદચુદિતસ્સ, વિનોદેતિ વિપ્પટિસારો;
કરુણા હિતાનુકમ્પિ, વુટ્ઠાનપુરેક્ખારતો.

ચોદકસ્સ પટિપત્તિ, સમ્બુદ્ધેન પકાસિતા;
સચ્ચે ચેવ અકુપ્પે ચ, ચુદિતસ્સેવ ધમ્મતાતિ.

પાતિમોક્ખટ્ઠપનક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૧૦. ભિક્ખુનિક્ખન્ધકં

૧. પઠમભાણવારો

મહાપજાપતિગોતમીવત્થુ

૪૦૨. [અ॰ નિ॰ ૮.૫૧ ઇદં વત્થુ આગતં] તેન સમયેન બુદ્ધો ભગવા સક્કેસુ વિહરતિ કપિલવત્થુસ્મિં નિગ્રોધારામે. અથ ખો મહાપજાપતિ [મહાપજાપતી (સી॰ સ્યા॰)] ગોતમી યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતા ખો મહાપજાપતિ ગોતમી ભગવન્તં એતદવોચ – ''સાધુ, ભન્તે, લભેય્ય માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ''ન્તિ. ''અલં, ગોતમિ, મા તે રુચ્ચિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જા''તિ. દુતિયમ્પિ ખો…પે॰… તતિયમ્પિ ખો મહપજાપતિ ગોતમી ભગવન્તં એતદવોચ – ''સાધુ, ભન્તે, લભેય્ય માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ''ન્તિ. ''અલં, ગોતમિ, મા તે રુચ્ચિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જા''તિ. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી – ન ભગવા અનુજાનાતિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જન્તિ – દુક્ખી દુમ્મના અસ્સુમુખી રુદમાના ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ.

અથ ખો ભગવા કપિલવત્થુસ્મિં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન વેસાલી તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન વેસાલી તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી કેસે છેદાપેત્વા કાસાયાનિ વત્થાનિ અચ્છાદેત્વા સમ્બહુલાહિ સાકિયાનીહિ સદ્ધિં યેન વેસાલી તેન પક્કામિ. અનુપુબ્બેન યેન વેસાલી મહાવનં કૂટાગારસાલા તેનુપસઙ્કમિ. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી સૂનેહિ પાદેહિ રજોકિણ્ણેન ગત્તેન દુક્ખી દુમ્મના અસ્સુમુખી રુદમાના બહિદ્વારકોટ્ઠકે અટ્ઠાસિ. અદ્દસા ખો આયસ્મા આનન્દો મહાપજાપતિં ગોતમિં સૂનેહિ પાદેહિ રજોકિણ્ણેન ગત્તેન દુક્ખિં દુમ્મનં અસ્સુમુખિં રુદમાનં બહિદ્વારકોટ્ઠકે ઠિતં. દિસ્વાન મહાપજાપતિં ગોતમિં એતદવોચ – ''કિસ્સ ત્વં, ગોતમિ, સૂનેહિ પાદેહિ રજોકિણ્ણેન ગત્તેન દુક્ખી દુમ્મના અસ્સુમુખી રુદમાના બહિદ્વારકોટ્ઠકે ઠિતા''તિ? ''તથા હિ પન, ભન્તે આનન્દ, ન ભગવા અનુજાનાતિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ''ન્તિ. ''તેન હિ ત્વં, ગોતમિ, મુહુત્તં ઇધેવ તાવ હોહિ, યાવાહં ભગવન્તં યાચામિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ''ન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવન્તં એતદવોચ – ''એસા, ભન્તે, મહાપજાપતિ ગોતમી સૂનેહિ પાદેહિ રજોકિણ્ણેન ગત્તેન દુક્ખી દુમ્મના અસ્સુમુખી રુદમાના બહિદ્વારકોટ્ઠકે ઠિતા – ન ભગવા અનુજાનાતિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જન્તિ. સાધુ, ભન્તે, લભેય્ય માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ''ન્તિ. ''અલં, આનન્દ, મા તે રુચ્ચિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જા''તિ. દુતિયમ્પિ ખો…પે॰… તતિયમ્પિ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવન્તં એતદવોચ – ''સાધુ, ભન્તે, લભેય્ય માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે

ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ’’ન્તિ. ‘‘અલં, આનન્દ, મા તે રુચ્ચિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જા’’તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો [અ॰ નિ॰ ૮.૫૧ ‘‘અથ ખો આયસ્મતો આનન્દસ્સ એતદહોસી’’તિ આગતં] – ‘‘ન ભગવા અનુજાનાતિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જં; યંનૂનાહં અઞ્ઞેનપિ પરિયાયેન ભગવન્તં યાચેય્યં માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ’’ન્તિ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘ભબ્બો નુ ખો, ભન્તે, માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિત્વા સોતાપત્તિફલં વા સકદાગામિફલં [સકિદાગામિફલં (સ્યા॰)] વા અનાગામિફલં વા અરહત્તફલં વા સચ્છિકાતુ’’ન્તિ? ‘‘ભબ્બો, આનન્દ, માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિત્વા સોતાપત્તિફલમ્પિ સકદાગામિફલમ્પિ અનાગામિફલમ્પિ અરહત્તફલમ્પિ સચ્છિકાતુ’’ન્તિ. ‘‘સચે, ભન્તે, ભબ્બો માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિત્વા સોતાપત્તિફલમ્પિ સકદાગામિફલમ્પિ અનાગામિફલમ્પિ અરહત્તફલમ્પિ સચ્છિકાતું; બહૂપકારા, ભન્તે, મહાપજાપતિ ગોતમી ભગવતો માતુચ્છા આપાદિકા , પોસિકા, ખીરસ્સ દાયિકા, ભગવન્તં જનેત્તિયા કાલઙ્કતાય થઞ્ઞં પાયેસિ; સાધુ, ભન્તે, લભેય્ય માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જ’’ન્તિ.

અટ્ઠગરુધમ્મા

૪૦૩. ‘‘સચે, આનન્દ, મહાપજાપતી ગોતમી અટ્ઠ ગરુધમ્મે પટિગ્ગણ્હાતિ, સાવસ્સા. હોતુ ઉપસમ્પદા.

[પાચિ॰ ૧૪૯] ‘‘વસ્સસતૂપસમ્પન્નાય ભિક્ખુનિયા તદહુપસમ્પન્નસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મં કાતબ્બં. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા [ગરું કત્વા (ક॰)] માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘ન ભિક્ખુનિયા અભિક્ખુકે આવાસે વસ્સં વસિતબ્બં. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘અન્વદ્ધમાસં ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુસઙ્ઘતો દ્વે ધમ્મા પચ્ચાસીસિતબ્બા – ઉપોસથપુચ્છકઞ્ચ, ઓવાદૂપસઙ્કમનઞ્ચ. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘વસ્સંવુટ્ઠાય ભિક્ખુનિયા ઉભતોસઙ્ઘે તીહિ ઠાનેહિ પવારેતબ્બં – દિટ્ઠેન વા, સુતેન વા, પરિસઙ્કાય વા. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નાય ભિક્ખુનિયા ઉભતોસઙ્ઘે પક્ખમાનત્તં ચરિતબ્બં. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પદા પરિયેસિતબ્બા. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘ન ભિક્ખુનિયા કેનચિ પરિયાયેન ભિક્ખુ અક્કોસિતબ્બો પરિભાસિતબ્બો. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘અજ્જતગ્ગે ઓવટો ભિક્ખુનીનં ભિક્ખૂસુ વચનપથો, અનોવટો ભિક્ખૂનં ભિક્ખુનીસુ વચનપથો. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘સચે, આનન્દ, મહાપજાપતિ ગોતમી ઇમે અટ્ઠ ગરુધમ્મે પટિગ્ગણ્હાતિ, સાવસ્સા હોતુ ઉપસમ્પદા’’તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવતો સન્તિકે અટ્ઠ ગરુધમ્મે ઉગ્ગહેત્વા યેન મહાપજાપતિ ગોતમી તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા મહાપજાપતિં ગોતમિં એતદવોચ – ‘‘સચે ખો ત્વં, ગોતમિ, અટ્ઠ ગરુધમ્મે પટિગ્ગણ્હેય્યાસિ, સાવ તે ભવિસ્સતિ ઉપસમ્પદા.

‘‘વસ્સસતૂપસમ્પન્નાય ભિક્ખુનિયા તદહુપસમ્પન્નસ્સ ભિક્ખુનો અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મં કાતબ્બં. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘ન ભિક્ખુનિયા અભિક્ખુકે આવાસે વસ્સં વસિતબ્બં. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘અન્વદ્ધમાસં ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુસઙ્ઘતો દ્વે ધમ્મા પચ્ચાસીસિતબ્બા – ઉપોસથપુચ્છકઞ્ચ, ઓવાદૂપસઙ્કમનઞ્ચ. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘વસ્સંવુટ્ઠાય ભિક્ખુનિયા ઉભતોસઙ્ઘે તીહિ ઠાનેહિ પવારેતબ્બં – દિટ્ઠેન વા, સુતેન વા, પરિસઙ્કાય વા. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્નાય ભિક્ખુનિયા ઉભતોસઙ્ઘે પક્ખમાનત્તં ચરિતબ્બં. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘દ્વે વસ્સાનિ છસુ ધમ્મેસુ સિક્ખિતસિક્ખાય સિક્ખમાનાય ઉભતોસઙ્ઘે ઉપસમ્પદા પરિયેસિતબ્બા. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘ન ભિક્ખુનિયા કેનચિ પરિયાયેન ભિક્ખુ અક્કોસિતબ્બો પરિભાસિતબ્બો. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘અજ્જતગ્ગે ઓવટો ભિક્ખુનીનં ભિક્ખૂસુ વચનપથો, અનોવટો ભિક્ખૂનં ભિક્ખુનીસુ વચનપથો. અયમ્પિ ધમ્મો સક્કત્વા ગરુકત્વા માનેત્વા પૂજેત્વા યાવજીવં અનતિક્કમનીયો.

‘‘સચે ખો ત્વં, ગોતમિ, ઇમે અટ્ઠ ગરુધમ્મે પટિગ્ગણ્હેય્યાસિ, સાવ તે ભવિસ્સતિ ઉપસમ્પદા’’તિ.

‘‘સેય્યથાપિ, ભન્તે આનન્દ, ઇત્થી વા પુરિસો વા દહરો, યુવા, મણ્ડનકજાતિકો સીસંનહાતો ઉપ્પલમાલં વા વસ્સિકમાલં વા અતિમુત્તકમાલં [અધિમત્તકમાલં (સ્યા॰)] વા લભિત્વા ઉભોહિ હત્થેહિ પટિગ્ગહેત્વા ઉત્તમઙ્ગે

સિરસ્મિં પતિટ્ઠાપેય્ય; એવમેવ ખો અહં, ભન્તે, આનન્દ ઇમે અટ્ઠ ગરુધમ્મે પટિગ્ગણ્હામિ યાવજીવં અનતિક્કમનીયે''તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવન્તં એતદવોચ – ''પટિગ્ગહિતા, ભન્તે, મહાપજાપતિયા ગોતમિયા અટ્ઠ ગરુધમ્મા, ઉપસમ્પન્ના ભગવતો માતુચ્છા''તિ.

''સચે, આનન્દ, નાલભિસ્સ માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જં, ચિરટ્ઠિતિકં, આનન્દ, બ્રહ્મચરિયં અભવિસ્સ, વસ્સસહસ્સં સદ્ધમ્મો તિટ્ઠેય્ય. યતો ચ ખો, આનન્દ, માતુગામો તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજિતો, ન દાનિ, આનન્દ, બ્રહ્મચરિયં ચિરટ્ઠિતિકં ભવિસ્સતિ. પઞ્ચેવ દાનિ, આનન્દ, વસ્સસતાનિ સદ્ધમ્મો ઠસ્સતિ.

''સેય્યથાપિ, આનન્દ, યાનિ કાનિચિ કુલાનિ બહુત્થિકાનિ [બહુઇત્થિકાનિ (સી॰ સ્યા॰)] અપ્પપુરિસકાનિ, તાનિ સુપ્પધંસિયાનિ હોન્તિ ચોરેહિ કુમ્ભથેનકેહિ; એવમેવ ખો, આનન્દ, યસ્મિં ધમ્મવિનયે લભતિ માતુગામો અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જં, ન તં બ્રહ્મચરિયં ચિરટ્ઠિતિકં હોતિ.

''સેય્યથાપિ , આનન્દ, સમ્પન્ને સાલિક્ખેત્તે સેતટ્ટિકા નામ રોગજાતિ નિપતતિ, એવં તં સાલિક્ખેત્તં ન ચિરટ્ઠિતિકં હોતિ; એવમેવ ખો, આનન્દ, યસ્મિં ધમ્મવિનયે લભતિ માતુગામો અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જં, ન તં બ્રહ્મચરિયં ચિરટ્ઠિતિકં હોતિ.

''સેય્યથાપિ, આનન્દ, સમ્પન્ને ઉચ્છુક્ખેત્તે મઞ્જિટ્ઠિકા [મઞ્જેટ્ઠિકા (સી॰ સ્યા॰)] નામ રોગજાતિ નિપતતિ, એવં તં ઉચ્છુક્ખેત્તં ન ચિરટ્ઠિતિકં હોતિ; એવમેવ ખો, આનન્દ, યસ્મિં ધમ્મવિનયે લભતિ માતુગામો અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજ્જં, ન તં બ્રહ્મચરિયં ચિરટ્ઠિતિકં હોતિ.

''સેય્યથાપિ, આનન્દ, પુરિસો મહતો તળાકસ્સ પટિકચ્ચેવ આળિં બન્ધેય્ય યાવદેવ ઉદકસ્સ અનતિક્કમનાય; એવમેવ ખો, આનન્દ, મયા પટિકચ્ચેવ ભિક્ખુનીનં અટ્ઠ ગરુધમ્મા પઞ્ઞત્તા યાવજીવં અનતિક્કમનીયા''તિ.

ભિક્ખુનીનં અટ્ઠ ગરુધમ્મા નિટ્ઠિતા.

ભિક્ખુનીઉપસમ્પદાનુજાનનં

૪૦૪. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતા ખો મહાપજાપતી ગોતમી ભગવન્તં એતદવોચ – ''કથાહં, ભન્તે, ઇમાસુ સાકિયાનીસુ પટિપજ્જામી''તિ? અથ ખો ભગવા મહાપજાપતિં ગોતમિં ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી ભગવતા ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતા સમાદપિતા સમુત્તેજિતા સમ્પહંસિતા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા પક્કામિ. અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનિયો ઉપસમ્પાદેતુ''ન્તિ.

અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો મહાપજાપતિં ગોતમિં એતદવોચું – ‘‘અય્યા અનુપસમ્પન્ના, મયઞ્ચમ્હા ઉપસમ્પન્ના; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનિયો ઉપસમ્પાદેતબ્બા’’તિ. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી યેનાયસ્મા આનન્દો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં આનન્દં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતા ખો મહાપજાપતિ ગોતમી આયસ્મન્તં આનન્દં એતદવોચ – ‘‘ઇમા મં, ભન્તે આનન્દ, ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ‘અય્યા અનુપસમ્પન્ના, મયઞ્ચમ્હા ઉપસમ્પન્ના; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનિયો ઉપસમ્પાદેતબ્બા’’’તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘મહાપજાપતિ, ભન્તે, ગોતમી એવમાહ – ‘ઇમા મં, ભન્તે આનન્દ, ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – અય્યા અનુપસમ્પન્ના, મયઞ્ચમ્હા ઉપસમ્પન્ના; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનિયો ઉપસમ્પાદેતબ્બા’’’તિ.

‘‘યદગ્ગેન, આનન્દ, મહાપજાપતિયા ગોતમિયા અટ્ઠ ગરુધમ્મા પટિગ્ગહિતા, તદેવ સા [તદેવસ્સા (ક॰)] ઉપસમ્પન્ના’’તિ.

૪૦૫. અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી યેનાયસ્મા આનન્દો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં આનન્દં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતા ખો મહાપજાપતિ ગોતમી આયસ્મન્તં આનન્દં એતદવોચ – ‘‘એકાહં, ભન્તે આનન્દ, ભગવન્તં વરં યાચામિ. સાધુ, ભન્તે, ભગવા અનુજાનેય્ય ભિક્ખૂનઞ્ચ ભિક્ખુનીનઞ્ચ યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મ’’ન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા આનન્દો યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા આનન્દો ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘મહાપજાપતિ, ભન્તે, ગોતમી એવમાહ – ‘એકાહં, ભન્તે આનન્દ, ભગવન્તં વરં યાચામિ. સાધુ, ભન્તે, ભગવા અનુજાનેય્ય ભિક્ખૂનઞ્ચ ભિક્ખુનીનઞ્ચ યથાવુડ્ઢં અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મ’’’ન્તિ.

‘‘અટ્ઠાનમેતં, આનન્દ, અનવકાસો , યં તથાગતો અનુજાનેય્ય માતુગામસ્સ અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મં. ઇમેહિ નામ, આનન્દ, અઞ્ઞતિત્થિયા દુરક્ખાતધમ્મા માતુગામસ્સ અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મં ન કરિસ્સન્તિ ; કિમઙ્ગં પન તથાગતો અનુજાનિસ્સતિ માતુગામસ્સ અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મ’’ન્તિ?

અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘ન, ભિક્ખવે, માતુગામસ્સ અભિવાદનં પચ્ચુટ્ઠાનં અઞ્જલિકમ્મં સામીચિકમ્મં કાતબ્બં. યો કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતા ખો મહાપજાપતિ ગોતમી ભગવન્તં એતદવોચ – ‘‘યાનિ તાનિ, ભન્તે, ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદાનિ ભિક્ખૂહિ સાધારણાનિ, કથં મયં, ભન્તે, તેસુ સિક્ખાપદેસુ પટિપજ્જામા’’તિ? ‘‘યાનિ તાનિ, ગોતમિ, ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદાનિ ભિક્ખૂહિ સાધારણાનિ, યથા ભિક્ખૂ સિક્ખન્તિ તથા તેસુ સિક્ખાપદેસુ સિક્ખથા’’તિ. ‘‘યાનિ પન તાનિ, ભન્તે, ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદાનિ ભિક્ખૂહિ અસાધારણાનિ, કથં મયં, ભન્તે, તેસુ

સિક્ખાપદેસુ પટિપજ્જામા''તિ? ''યાનિ તાનિ, ગોતમિ, ભિક્ખુનીનં સિક્ખાપદાનિ ભિક્ખૂહિ અસાધારણાનિ, યથાપઞ્ઞત્તેસુ સિક્ખાપદેસુ સિક્ખથા''તિ.

૪૦૬. [અ॰ નિ॰ ૮.૫૩] અથ ખો મહાપજાપતિ ગોતમી યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં અટ્ઠાસિ. એકમન્તં ઠિતા ખો મહાપજાપતિ ગોતમી ભગવન્તં એતદવોચ – ''સાધુ મે, ભન્તે, ભગવા સંખિત્તેન ધમ્મં દેસેતુ, યમહં ભગવતો ધમ્મં સુત્વા એકા વૂપકટ્ઠા અપ્પમત્તા આતાપિની પહિતત્તા વિહરેય્ય''ન્તિ. ''યે ખો ત્વં, ગોતમિ, ધમ્મે જાનેય્યાસિ – ઇમે ધમ્મા સરાગાય સંવત્તન્તિ નો વિરાગાય, સઞ્ઞોગાય સંવત્તન્તિ નો વિસઞ્ઞોગાય, આચયાય સંવત્તન્તિ નો અપચયાય, મહિચ્છતાય સંવત્તન્તિ નો અપ્પિચ્છતાય, અસન્તુટ્ઠિયા સંવત્તન્તિ નો સન્તુટ્ઠિયા, સઙ્ગણિકાય સંવત્તન્તિ નો પવિવેકાય, કોસજ્જાય સંવત્તન્તિ નો વીરિયારમ્ભાય, દુબ્ભરતાય સંવત્તન્તિ નો સુભરતાય; એકંસેન, ગોતમિ, ધારેય્યાસિ – નેસો ધમ્મો, નેસો વિનયો, નેતં સત્થુસાસનન્તિ. યે ચ ખો ત્વં, ગોતમિ, ધમ્મે જાનેય્યાસિ – ઇમે ધમ્મા વિરાગાય સંવત્તન્તિ નો સરાગાય, વિસઞ્ઞોગાય સંવત્તન્તિ નો સઞ્ઞોગાય, અપચયાય સંવત્તન્તિ નો આચયાય, અપ્પિચ્છતાય સંવત્તન્તિ નો મહિચ્છતાય, સન્તુટ્ઠિયા સંવત્તન્તિ નો અસન્તુટ્ઠિયા, પવિવેકાય સંવત્તન્તિ નો સઙ્ગણિકાય, વીરિયારમ્ભાય સંવત્તન્તિ નો કોસજ્જાય, સુભરતાય સંવત્તન્તિ નો દુબ્ભરતાય; એકંસેન, ગોતમિ, ધારેય્યાસિ – એસો ધમ્મો, એસો વિનયો, એતં સત્થુસાસન''ન્તિ.

૪૦૭. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનીનં પાતિમોક્ખં ન ઉદ્દિસીયતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું...પે॰... ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કેન નુ ખો ભિક્ખુનીનં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ભિક્ખુનુપસ્સયં ઉપસઙ્કમિત્વા ભિક્ખુનીનં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''જાયાયો ઇમા ઇમેસં, જારિયો ઇમા ઇમેસં, ઇદાનિ ઇમે ઇમાહિ સદ્ધિં અભિરમિસ્સન્તી''તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બં. યો ઉદ્દિસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીહિ ભિક્ખુનીનં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતુ''ન્તિ. ભિક્ખુનિયો ન જાનન્તિ – ''એવં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસિતબ્બ''ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં આચિક્ખિતું – 'એવં પાતિમોક્ખં ઉદ્દિસેય્યાથા'''તિ.

૪૦૮. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો આપત્તિં ન પટિકરોન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા આપત્તિ ન પટિકાતબ્બા. યા ન પટિકરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ. ભિક્ખુનિયો ન જાનન્તિ – ''એવં આપત્તિ પટિકાતબ્બા''તિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં આચિક્ખિતું – 'એવં આપત્તિં પટિકરેય્યાથા'''તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કેન નુ ખો ભિક્ખુનીનં આપત્તિ પટિગ્ગહેતબ્બા''તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં આપત્તિં પટિગ્ગહેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો રથિકાયપિ બ્યૂહેપિ સિઙ્ઘાટકેપિ ભિક્ખું પસ્સિત્વા પત્તં ભૂમિયં નિક્ખિપિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા આપત્તિં પટિકરોન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ

ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘જાયાયો ઇમા ઇમેસં, જારિયો ઇમા ઇમેસં, રત્તિં વિમાનેત્વા ઇદાનિ ખમાપેન્તી’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં આપત્તિ પટિગ્ગહેતબ્બા. યો પટિગ્ગણ્હેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીહિ ભિક્ખુનીનં આપત્તિં પટિગ્ગહેતુ’’ન્તિ. ભિક્ખુનિયો ન જાનન્તિ – ‘‘એવં આપત્તિ પટિગ્ગહેતબ્બા’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં આચિક્ખિતું – ‘એવં આપત્તિં પટિગ્ગણ્હેય્યાથા’’’તિ.

૪૦૯. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનીનં કમ્મં ન કરિયતિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં કમ્મં કાતુ’’ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કેન નુ ખો ભિક્ખુનીનં કમ્મં કાતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં કમ્મં કાતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન કતકમ્મા ભિક્ખુનિયો રથિકાયપિ બ્યૂહેપિ સિઙ્ઘાટકેપિ ભિક્ખું પસ્સિત્વા પત્તં ભૂમિયં નિક્ખિપિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા ખમાપેન્તિ ‘એવં નૂન કાતબ્બ’ન્તિ મઞ્ઞમાના. મનુસ્સા તથેવ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘જાયાયો ઇમા ઇમેસં, જારિયો ઇમા ઇમેસં, રત્તિં વિમાનેત્વા ઇદાનિ ખમાપેન્તી’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં કમ્મં કાતબ્બં. યો કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીહિ ભિક્ખુનીનં કમ્મં કાતુ’’ન્તિ. ભિક્ખુનિયો ન જાનન્તિ – ‘‘એવં કમ્મં કાતબ્બ’’ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં આચિક્ખિતું – ‘એવં કમ્મં કરેય્યાથા’’’તિ.

૪૧૦. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો સઙ્ઘમજ્ઝે ભણ્ડનજાતા કલહજાતા વિવાદાપન્ના અઞ્ઞમઞ્ઞં મુખસત્તીહિ વિતુદન્તા વિહરન્તિ. ન સક્કોન્તિ તં અધિકરણં વૂપસમેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં અધિકરણં વૂપસમેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીનં અધિકરણં વૂપસમેન્તિ. તસ્મિં ખો પન અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને દિસ્સન્તિ ભિક્ખુનિયો કમ્મપ્પત્તાયોપિ આપત્તિગામિનિયોપિ. ભિક્ખુનિયો એવમાહંસુ – ‘‘સાધુ, ભન્તે, અય્યાવ ભિક્ખુનીનં કમ્મં કરોન્તુ, અય્યાવ ભિક્ખુનીનં આપત્તિં પટિગ્ગણ્હન્તુ; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં અધિકરણં વૂપસમેતબ્બ’’ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં કમ્મં આરોપેત્વા ભિક્ખુનીનં નિય્યાદેતું – ભિક્ખુનીહિ ભિક્ખુનીનં કમ્મં કાતું, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં આપત્તિં આરોપેત્વા ભિક્ખુનીનં નિય્યાદેતું, ભિક્ખુનીહિ ભિક્ખુનીનં આપત્તિં પટિગ્ગહેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ઉપ્પલવણ્ણાય ભિક્ખુનિયા અન્તેવાસિની ભિક્ખુની સત્ત વસ્સાનિ ભગવન્તં અનુબન્ધા હોતિ વિનયં પરિયાપુણન્તી. તસ્સા મુટ્ઠસ્સતિનિયા ગહિતો ગહિતો મુસ્સતિ. અસ્સોસિ ખો સા ભિક્ખુની – ‘‘ભગવા કિર સાવત્થિં ગન્તુકામો’’તિ. અથ ખો તસ્સા ભિક્ખુનિયા એતદહોસિ – ‘‘અહં ખો સત્ત વસ્સાનિ ભગવન્તં અનુબન્ધિં વિનયં પરિયાપુણન્તી. તસ્સા મે મુટ્ઠસ્સતિનિયા ગહિતો ગહિતો મુસ્સતિ. દુક્કરં ખો પન માતુગામેન યાવજીવં સત્થારં અનુબન્ધિતું. કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? અથ ખો સા ભિક્ખુની ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસિ. ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં વિનયં વાચેતુ’’ન્તિ.

પઠમભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૨. દુતિયભાણવારો

૪૧૧. અથ ખો ભગવા વેસાલિયં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન સાવત્થિ તેન ચારિકં પક્કામિ. અનુપુબ્બેન ચારિકં ચરમાનો યેન સાવત્થિ તદવસરિ. તત્ર સુદં ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે . તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ ભિક્ખુનિયો કદ્દમોદકેન ઓસિઞ્ચન્તિ – અપ્પેવ નામ અમ્હેસુ સારજ્જેય્યુન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના ભિક્ખુનિયો કદ્દમોદકેન ઓસિઞ્ચિતબ્બા. યો ઓસિઞ્ચેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડકમ્મં કાતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો દણ્ડકમ્મં કાતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અવન્દિયો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ભિક્ખુનિસઙ્ઘેન કાતબ્બો''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખૂ કાયં વિવરિત્વા ભિક્ખુનીનં દસ્સેન્તિ ...પે॰... ઊરું વિવરિત્વા ભિક્ખુનીનં દસ્સેન્તિ, અઙ્ગજાતં વિવરિત્વા ભિક્ખુનીનં દસ્સેન્તિ, ભિક્ખુનિયો ઓભાસેન્તિ, ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સમ્પયોજેન્તિ – અપ્પેવ નામ અમ્હેસુ સારજ્જેય્યુન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુના કાયો વિવરિત્વા ભિક્ખુનીનં દસ્સેતબ્બો, ન ઊરુ વિવરિત્વા ભિક્ખુનીનં દસ્સેતબ્બો, ન અઙ્ગજાતં વિવરિત્વા ભિક્ખુનીનં દસ્સેતબ્બં, ન ભિક્ખુનિયો ઓભાસિતબ્બા, ન ભિક્ખુનીહિ સદ્ધિં સમ્પયોજેતબ્બં. યો સમ્પયોજેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તસ્સ ભિક્ખુનો દણ્ડકમ્મં કાતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો દણ્ડકમ્મં કાતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અવન્દિયો સો, ભિક્ખવે, ભિક્ખુ ભિક્ખુનિસઙ્ઘેન કાતબ્બો''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખું કદ્દમોદકેન ઓસિઞ્ચન્તિ – અપ્પેવ નામ અમ્હેસુ સારજ્જેય્યુન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુ કદ્દમોદકેન ઓસિઞ્ચિતબ્બો. યા ઓસિઞ્ચેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તસ્સા ભિક્ખુનિયા દણ્ડકમ્મં કાતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો દણ્ડકમ્મં કાતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ ભિક્ખવે, આવરણં કાતુ''ન્તિ. આવરણે કતે ન આદિયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓવાદં ઠપેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો કાયં વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેન્તિ, થનં વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેન્તિ, ઊરું વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેન્તિ, અઙ્ગજાતં વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેન્તિ, ભિક્ખૂ ઓભાસેન્તિ, ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સમ્પયોજેન્તિ – અપ્પેવ નામ અમ્હેસુ સારજ્જેય્યુન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા કાયો વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેતબ્બો...પે॰... ન થનો વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેતબ્બો, ન ઊરુ વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેતબ્બો, ન અઙ્ગજાતં વિવરિત્વા ભિક્ખૂનં દસ્સેતબ્બં, ન ભિક્ખૂ ઓભાસિતબ્બા, ન ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં સમ્પયોજેતબ્બં. યા સમ્પયોજેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, તસ્સા ભિક્ખુનિયા દણ્ડકમ્મં કાતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કિં નુ ખો દણ્ડકમ્મં કાતબ્બ''ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આવરણં કાતુ''ન્તિ. આવરણે કતે ન આદિયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઓવાદં ઠપેતુ''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ''કપ્પતિ નુ ખો ઓવાદટ્ઠપિતાય [ઓવાદઞ્ઠપિતાય (સ્યા॰), ઓવાદંઠપિતાય (ક॰)] ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં ઉપોસથં કાતું, ન નુ ખો કપ્પતી''તિ?

ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઓવાદટ્ઠપિતાય ભિક્ખુનિયા સદ્ધિં ઉપોસથો કાતબ્બો, યાવ ન તં અધિકરણં વૂપસન્તં હોતી’’તિ.

૪૧૨. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા ઉદાયી ઓવાદં ઠપેત્વા ચારિકં પક્કામિ. ભિક્ખુનિયો ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ અય્યો ઉદાયી ઓવાદં ઠપેત્વા ચારિકં પક્કમિસ્સતી’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઓવાદં ઠપેત્વા ચારિકા પક્કમિતબ્બા. યો પક્કમેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન [તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ (સ્યા॰ કં॰)] બાલા અબ્યત્તા ઓવાદં ઠપેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, બાલેન અબ્યત્તેન ઓવાદો ઠપેતબ્બો. યો ઠપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ અવત્થુસ્મિં અકારણે ઓવાદં ઠપેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, અવત્થુસ્મિં અકારણે ઓવાદો ઠપેતબ્બો. યો ઠપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઓવાદં ઠપેત્વા વિનિચ્છયં ન દેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઓવાદં ઠપેત્વા વિનિચ્છયો ન દાતબ્બો. યો ન દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૪૧૩. [પાચિ॰ ૧૦૫૪] તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ઓવાદં ન ગચ્છન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ઓવાદો ન ગન્તબ્બો. યા ન ગચ્છેય્ય, યથાધમ્મો કારેતબ્બો’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન સબ્બો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ઓવાદં ગચ્છતિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘જાયાયો ઇમા ઇમેસં, જારિયો ઇમા ઇમેસં, ઇદાનિ ઇમે ઇમાહિ સદ્ધિં અભિરમિસ્સન્તી’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, સબ્બેન ભિક્ખુનિસઙ્ઘેન ઓવાદો ગન્તબ્બો. ગચ્છેય્ય ચે, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ચતૂહિ પઞ્ચહિ ભિક્ખુનીહિ ઓવાદં ગન્તુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ચતસ્સો પઞ્ચ ભિક્ખુનિયો ઓવાદં ગચ્છન્તિ. મનુસ્સા તથેવ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ‘‘જાયાયો ઇમા ઇમેસં, જારિયો ઇમા ઇમેસં, ઇદાનિ ઇમે ઇમાહિ સદ્ધિં અભિરમિસ્સન્તી’’તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ચતૂહિ પઞ્ચહિ ભિક્ખુનીહિ ઓવાદો ગન્તબ્બો. ગચ્છેય્યું ચે, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દ્વે તિસ્સો ભિક્ખુનિયો [ભિક્ખુનીહિ (ક॰)] ઓવાદં ગન્તું. એકં ભિક્ખું ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘ભિક્ખુનિસઙ્ઘો, અય્ય, ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ પાદે વન્દતિ, ઓવાદૂપસઙ્કમનઞ્ચ યાચતિ; લભતુ કિર, અય્ય, ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ઓવાદૂપસઙ્કમન’ન્તિ. તેન ભિક્ખુના પાતિમોક્ખુદ્દેસકો ઉપસઙ્કમિત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘ભિક્ખુનીસઙ્ઘો, ભન્તે, ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ પાદે વન્દતિ, ઓવાદૂપસઙ્કમનઞ્ચ યાચતિ; લભતુ કિર, ભન્તે, ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ઓવાદૂપસઙ્કમન’ન્તિ. પાતિમોક્ખુદ્દેસકેન વત્તબ્બો – ‘અત્થિ કોચિ ભિક્ખુ ભિક્ખુનોવાદકો સમ્મતો’તિ? સચે હોતિ કોચિ ભિક્ખુ ભિક્ખુનોવાદકો સમ્મતો, પાતિમોક્ખુદ્દેસકેન વત્તબ્બો – ‘ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ભિક્ખુનોવાદકો સમ્મતો, તં ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ઉપસઙ્કમતૂ’તિ. સચે ન હોતિ કોચિ ભિક્ખુ ભિક્ખુનોવાદકો સમ્મતો, પાતિમોક્ખુદ્દેસકેન વત્તબ્બો – ‘કો આયસ્મા ઉસ્સહતિ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતુ’ન્તિ? સચે કોચિ ઉસ્સહતિ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું, સો ચ હોતિ અટ્ઠહઙ્ગેહિ સમન્નાગતો, સમ્મન્નિત્વા વત્તબ્બો – ‘ઇત્થન્નામો ભિક્ખુ ભિક્ખુનોવાદકો સમ્મતો, તં ભિક્ખુનિસઙ્ઘો

ઉપસઙ્કમતૂ’તિ. સચે ન કોચિ ઉસ્સહતિ ભિક્ખુનિયો ઓવદિતું, પાતિમોક્ખુદ્દેસકેન વત્તબ્બો – ‘નત્થિ કોચિ ભિક્ખુ ભિક્ખુનોવાદકો સમ્મતો, પાસાદિકેન ભિક્ખુનિસઙ્ઘો સમ્પાદેતૂ’’તિ.

૪૧૪. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઓવાદં ન ગણ્હન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઓવાદો ન ગહેતબ્બો. યો ન ગણ્હેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ બાલો હોતિ. તં ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ‘‘ઓવાદં, અય્ય, ગણ્હાહી’’તિ . ‘‘અહઞ્હિ, ભગિની, બાલો; કથાહં ઓવાદં ગણ્હામી’’તિ? ‘‘ગણ્હાહય્ય , ઓવાદં; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં – ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીનં ઓવાદો ગહેતબ્બો’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઠપેત્વા બાલં, અવસેસેહિ ઓવાદં ગહેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગિલાનો હોતિ. તં ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ‘‘ઓવાદં, અય્ય ગણ્હાહી’’તિ. ‘‘અહઞ્હિ, ભગિની, ગિલાનો; કથાહં ઓવાદં ગણ્હામી’’તિ? ‘‘ગણ્હાહય્ય, ઓવાદં; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં – ઠપેત્વા બાલં, અવસેસેહિ ઓવાદો ગહેતબ્બો’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઠપેત્વા બાલં, ઠપેત્વા ગિલાનં, અવસેસેહિ ઓવાદં ગહેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ ગમિકો હોતિ. તં ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ‘‘ઓવાદં, અય્ય, ગણ્હાહી’’તિ. ‘‘અહઞ્હિ, ભગિની, ગમિકો; કથાહં ઓવાદં ગણ્હામી’’તિ? ‘‘ગણ્હાહય્ય, ઓવાદં; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં – ઠપેત્વા બાલં, ઠપેત્વા ગિલાનં, અવસેસેહિ ઓવાદો ગહેતબ્બો’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઠપેત્વા બાલં, ઠપેત્વા ગિલાનં, ઠપેત્વા ગમિકં, અવસેસેહિ ઓવાદં ગહેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો ભિક્ખુ અરઞ્ઞે વિહરતિ. તં ભિક્ખુનિયો ઉપસઙ્કમિત્વા એતદવોચું – ‘‘ઓવાદં, અય્ય, ગણ્હાહી’’તિ. ‘‘અહઞ્હિ, ભગિની, અરઞ્ઞે વિહરામિ; કથાહં ઓવાદં ગણ્હામી’’તિ? ‘‘ગણ્હાહય્ય , ઓવાદં; એવઞ્હિ ભગવતા પઞ્ઞત્તં – ઠપેત્વા બાલં, ઠપેત્વા ગિલાનં, ઠપેત્વા ગમિકં, અવસેસેહિ ઓવાદો ગહેતબ્બો’’તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આરઞ્ઞિકેન ભિક્ખુના ઓવાદં ગહેતું, સઙ્કેતઞ્ચ કાતું – અત્ર પતિહરિસ્સામી’’તિ.

૪૧૫. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઓવાદં ગહેત્વા ન આરોચેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઓવાદો ન આરોચેતબ્બો. યો ન આરોચેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ઓવાદં ગહેત્વા ન પચ્ચાહરન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ઓવાદો ન પચ્ચાહરિતબ્બો. યો ન પચ્ચાહરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો સઙ્કેતં ન ગચ્છન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા સઙ્કેતં ન ગન્તબ્બં. યા ન ગચ્છેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૪૧૬. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો દીઘાનિ કાયબન્ધનાનિ ધારેન્તિ, તેહેવ ફાસુકા નામેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ…પે॰… સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા દીઘં કાયબન્ધનં ધારેતબ્બં. યા ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે,

ભિક્ખુનિયા એકપરિયાકતં [એકપરિયાયકતં (સ્યા॰)] કાયબન્ધનં, ન ચ તેન ફાસુકા નામેતબ્બા. યા નામેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો વિલીવેન [વિલિવેન (ક॰)] પટ્ટેન ફાસુકા નામેન્તિ...પે॰... ચમ્મપટ્ટેન ફાસુકા નામેન્તિ. દુસ્સપટ્ટેન ફાસુકા નામેન્તિ. દુસ્સવેણિયા ફાસુકા નામેન્તિ. દુસ્સવટ્ટિયા ફાસુકા નામેન્તિ. ચોળપટ્ટેન ફાસુકા નામેન્તિ. ચોળવેણિયા ફાસુકા નામેન્તિ. ચોળવટ્ટિયા ફાસુકા નામેન્તિ. સુત્તવેણિયા ફાસુકા નામેન્તિ. સુત્તવટ્ટિયા ફાસુકા નામેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા વિલીવેન પટ્ટેન ફાસુકા નામેતબ્બા...પે॰... ન સુત્તવટ્ટિયા ફાસુકા નામેતબ્બા. યા નામેય્ય આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અટ્ઠિલ્લેન જઘનં ઘંસાપેન્તિ...પે॰... ગોહનુકેન જઘનં કોટ્ટાપેન્તિ, હત્થં કોટ્ટાપેન્તિ, હત્થકોચ્છં કોટ્ટાપેન્તિ, પાદં કોટ્ટાપેન્તિ, પાદકોચ્છં કોટ્ટાપેન્તિ, ઊરું કોટ્ટાપેન્તિ, મુખં કોટ્ટાપેન્તિ, દન્તમંસં કોટ્ટાપેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા અટ્ઠિલ્લેન જઘનં ઘંસાપેતબ્બં...પે॰... ન દન્તમંસં કોટ્ટાપેતબ્બં. યા કોટ્ટાપેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

૪૧૭. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો મુખં આલિમ્પન્તિ...પે॰... મુખં ઉમ્મદ્દેન્તિ, મુખં ચુણ્ણેન્તિ, મનોસિલિકાય મુખં લઞ્છેન્તિ, અઙ્ગરાગં કરોન્તિ, મુખરાગં કરોન્તિ, અઙ્ગરાગમુખરાગં કરોન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે , ભિક્ખુનિયા મુખં આલિમ્પિતબ્બં...પે॰... ન મુખં ઉમ્મદ્દિતબ્બં, ન મુખં ચુણ્ણેતબ્બં, ન મનોસિલિકાય મુખં લઞ્છિતબ્બં, ન અઙ્ગરાગો કાતબ્બો, ન મુખરાગો કાતબ્બો, ન અઙ્ગરાગમુખરાગો કાતબ્બો. યા કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો અવઙ્ગં [અપાઙ્ગં (?)] કરોન્તિ...પે॰... વિસેસકં કરોન્તિ, ઓલોકનકેન ઓલોકેન્તિ, સાલોકે તિટ્ઠન્તિ; નચ્ચં [સનચ્ચં (સી॰ સ્યા॰), સમજ્જં (ક॰)] કારાપેન્તિ, વેસિં વુટ્ઠાપેન્તિ, પાનાગારં ઠપેન્તિ, સૂનં ઠપેન્તિ, આપણં પસારેન્તિ, વડ્ઢિં પયોજેન્તિ, વણિજ્જં પયોજેન્તિ, દાસં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, દાસિં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, કમ્મકારં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, કમ્મકારિં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, તિરચ્છાનગતં ઉપટ્ઠાપેન્તિ, હરીતકપક્કિકં [હરીતકપણ્ણિકં (ક॰)] પકિણન્તિ, નમતકં ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા અવઙ્ગં કાતબ્બં...પે॰... ન વિસેસકં કાતબ્બં, ન ઓલોકનકેન ઓલોકેતબ્બં, ન સાલોકે ઠાતબ્બં, ન નચ્ચં કારાપેતબ્બં, ન વેસી વુટ્ઠાપેતબ્બા, ન પાનાગારં ઠપેતબ્બં, ન સૂના ઠપેતબ્બા, ન આપણો પસારેતબ્બો, ન વડ્ઢિ પયોજેતબ્બા, ન વણિજ્જા પયોજેતબ્બા, ન દાસો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન દાસી ઉપટ્ઠાપેતબ્બા, ન કમ્મકારો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન કમ્મકારી ઉપટ્ઠાપેતબ્બા, ન તિરચ્છાનગતો ઉપટ્ઠાપેતબ્બો, ન હરીતકપક્કિકં પકિણિતબ્બં, ન નમતકં ધારેતબ્બં. યા ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

૪૧૮. તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સબ્બનીલકાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ...પે॰... સબ્બપીતકાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, સબ્બલોહિતકાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, સબ્બમઞ્જિટ્ઠિકાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ,

સબ્બકણ્હાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, સબ્બમહારઙ્ગરત્તાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, સબ્બમહાનામરત્તાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, અચ્છિન્નદસાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, દીઘદસાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, પુપ્ફદસાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, ફલદસાનિ ચીવરાનિ ધારેન્તિ, કઞ્ચુકં ધારેન્તિ, તિરીટકં ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ... પે॰... સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા સબ્બનીલકાનિ ચીવરાનિ ધારેતબ્બાનિ...પે॰... ન તિરીટકં ધારેતબ્બં. યા ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

૪૧૯. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની કાલં કરોન્તી એવમાહ – ''મમચ્ચયેન મય્હં પરિક્ખારો સઙ્ઘસ્સ હોતૂ''તિ. તત્થ ભિક્ખૂ ચ ભિક્ખુનિયો ચ વિવદન્તિ – ''અમ્હાકં હોતિ, અમ્હાકં હોતી''તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ભિક્ખુની ચે, ભિક્ખવે , કાલં કરોન્તી એવં વદેય્ય – 'મમચ્ચયેન મય્હં પરિક્ખારો સઙ્ઘસ્સ હોતૂ'તિ, અનિસ્સરો તત્થ ભિક્ખુસઙ્ઘો, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સેવેતં. સિક્ખમાના ચે, ભિક્ખવે...પે॰... સામણેરી ચે, ભિક્ખવે, કાલં કરોન્તી એવં વદેય્ય – 'મમચ્ચયેન મય્હં પરિક્ખારો સઙ્ઘસ્સ હોતૂ'તિ, અનિસ્સરો તત્થ ભિક્ખુસઙ્ઘો, ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સેવેતં. ભિક્ખુ ચે, ભિક્ખવે, કાલં કરોન્તો એવં વદેય્ય – 'મમચ્ચયેન મય્હં પરિક્ખારો સઙ્ઘસ્સ હોતૂ'તિ, અનિસ્સરો તત્થ ભિક્ખુનિસઙ્ઘો, ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સેવેતં. સામણેરો ચે, ભિક્ખવે...પે॰... ઉપાસકો ચે, ભિક્ખવે...પે॰... ઉપાસિકા ચે, ભિક્ખવે...પે॰... અઞ્ઞો ચે, ભિક્ખવે, કોચિ કાલં કરોન્તો એવં વદેય્ય – 'મમચ્ચયેન મય્હં પરિક્ખારો સઙ્ઘસ્સ હોતૂ'તિ, અનિસ્સરો તત્થ ભિક્ખુનિસઙ્ઘો, ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સેવેત''ન્તિ.

૪૨૦. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ઇત્થી પુરાણમલ્લી ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા હોતિ. સા રથિકાય દુબ્બલકં ભિક્ખું પસ્સિત્વા અંસકૂટેન પહારં દત્વા પાતેસિ [પવટ્ટેસિ (સી॰)]. ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ, ભિક્ખુની, ભિક્ખુસ્સ પહારં દસ્સતી''તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુસ્સ પહારો દાતબ્બો. યા દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખું પસ્સિત્વા દૂરતોવ ઓક્કમિત્વા મગ્ગં દાતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ઇત્થી પવુત્થપતિકા જારેન ગબ્ભિની હોતિ. સા ગબ્ભં પાતેત્વા કુલૂપિકં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''હન્દય્યે, ઇમં ગબ્ભં પત્તેન નીહરા''તિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની તં ગબ્ભં પત્તે પક્ખિપિત્વા સઙ્ઘાટિયા પટિચ્છાદેત્વા અગમાસિ. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરેન પિણ્ડચારિકેન ભિક્ખુના સમાદાનં કતં હોતિ – 'યાહં પઠમં ભિક્ખં લભિસ્સામિ, ન તં અદત્વા ભિક્ખુસ્સ વા ભિક્ખુનિયા વા પરિભુઞ્જિસ્સામી'તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ તં ભિક્ખુનિં પસ્સિત્વા એતદવોચ – ''હન્દ, ભગિનિ, ભિક્ખં પટિગ્ગણ્હા''તિ. ''અલં અય્યા''તિ. દુતિયમ્પિ ખો...પે॰... તતિયમ્પિ ખો સો ભિક્ખુ તં ભિક્ખુનિં એતદવોચ – ''હન્દ, ભગિનિ, ભિક્ખં પટિગ્ગણ્હા''તિ. ''અલં અય્યા''તિ. ''મયા ખો, ભગિનિ, સમાદાનં કતં – 'યાહં પઠમં ભિક્ખં લભિસ્સામિ, ન તં અદત્વા ભિક્ખુસ્સ વા ભિક્ખુનિયા વા પરિભુઞ્જિસ્સામી'તિ. હન્દ , ભગિનિ, ભિક્ખં પટિગ્ગણ્હા''તિ. અથ ખો સા ભિક્ખુની તેન ભિક્ખુના નિપ્પીળિયમાના નીહરિત્વા પત્તં દસ્સેસિ – ''પસ્સ, અય્ય, પત્તે ગબ્ભં; મા ચ કસ્સચિ આરોચેસી''તિ. અથ ખો સો ભિક્ખુ ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની પત્તેન ગબ્ભં નીહરિસ્સતી''તિ! અથ ખો સો ભિક્ખુ ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસિ. યે તે ભિક્ખૂ અપ્પિચ્છા...પે॰... તે ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુની પત્તેન ગબ્ભં નીહરિસ્સતી''તિ! ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા પત્તેન ગબ્ભો નીહરિતબ્બો. યા નીહરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખું પસ્સિત્વા નીહરિત્વા પત્તં દસ્સેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખું પસ્સિત્વા પરિવત્તેત્વા પત્તમૂલં દસ્સેન્તિ. ભિક્ખૂ ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખું પસ્સિત્વા પરિવત્તેત્વા પત્તમૂલં દસ્સેસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તે ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખું પસ્સિત્વા પરિવત્તેત્વા પત્તમૂલં દસ્સેતબ્બં. યા દસ્સેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખું પસ્સિત્વા ઉક્કુજ્જિત્વા પત્તં દસ્સેતું. યઞ્ચ પત્તે આમિસં હોતિ, તેન ચ ભિક્ખુ નિમન્તેતબ્બો''તિ.

તેન ખો પન સમયેન સાવત્થિયં રથિકાય પુરિસબ્યઞ્જનં છડ્ડિતં હોતિ. તં ભિક્ખુનિયો સક્કચ્ચં ઉપનિજ્ઝાયિંસુ. મનુસ્સા ઉક્કુટ્ઠિં અકંસુ. તા ભિક્ખુનિયો મઙ્કૂ અહેસું. અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ઉપસ્સયં ગન્ત્વા ભિક્ખુનીનં એતમત્થં આરોચેસું. યા તા ભિક્ખુનિયો અપ્પિચ્છા...પે॰... તા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો પુરિસબ્યઞ્જનં ઉપનિજ્ઝાયિસ્સન્તી''તિ! અથ ખો તા ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં એતમત્થં આરોચેસું. ભિક્ખૂ ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા પુરિસબ્યઞ્જનં ઉપનિજ્ઝાયિતબ્બં. યા ઉપનિજ્ઝાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

૪૨૧. તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ભિક્ખૂનં આમિસં દેન્તિ. ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીનં દેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભદન્તા અત્તનો પરિભોગત્થાય દિન્નં અઞ્ઞેસં દસ્સન્તિ! મયમ્પિ ન જાનામ દાનં દાતુ''ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, અત્તનો પરિભોગત્થાય દિન્નં અઞ્ઞેસં દાતબ્બં. યો દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂનં આમિસં ઉસ્સન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘસ્સ દાતુ''ન્તિ. બાળ્હતરં ઉસ્સન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પુગ્ગલિકમ્પિ દાતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂનં સન્નિધિકતં આમિસં ઉસ્સન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખૂનં સન્નિધિં ભિક્ખુનીહિ [ભિક્ખુનીહિ ભિક્ખૂહિ (સી॰)] પટિગ્ગાહાપેત્વા [પટિગ્ગહાપેત્વા (ક॰)] પરિભુઞ્જિતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન મનુસ્સા ભિક્ખુનીનં આમિસં દેન્તિ. ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં દેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – ''કથઞ્હિ નામ ભિક્ખુનિયો અત્તનો પરિભોગત્થાય દિન્નં અઞ્ઞેસં દસ્સન્તિ! મયમ્પિ ન જાનામ દાનં દાતુ''ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા અત્તનો પરિભોગત્થાય દિન્નં અઞ્ઞેસં દાતબ્બં. યા દદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનીનં આમિસં ઉસ્સન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સઙ્ઘસ્સ દાતુ''ન્તિ. બાળ્હતરં ઉસ્સન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પુગ્ગલિકમ્પિ દાતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનીનં સન્નિધિકતં આમિસં ઉસ્સન્નં હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં સન્નિધિં ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીહિ [ભિક્ખૂહિ ભિક્ખુનીહિ (સી॰)] પટિગ્ગાહાપેત્વા પરિભુઞ્જિતુ''ન્તિ.

૪૨૨. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂનં સેનાસનં ઉસ્સન્નં હોતિ, ભિક્ખુનીનં [ભિક્ખુનીનં સેનાસનં (સ્યા॰ કં॰)] ન હોતિ. ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં સન્તિકે દૂતં પાહેસું – 'સાધુ, ભન્તે, અય્યા અમ્હાકં સેનાસનં દેન્તુ તાવકાલિક'ન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનીનં સેનાસનં દાતું તાવકાલિક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ઉતુનિયો ભિક્ખુનિયો ઓનદ્ધમઞ્ચં ઓનદ્ધપીઠં અભિનિસીદન્તિપિ અભિનિપજ્જન્તિપિ. સેનાસનં લોહિતેન મક્ખિય્યતિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ઓનદ્ધમઞ્ચં ઓનદ્ધપીઠં અભિનિસીદિતબ્બં અભિનિપજ્જિતબ્બં. યા અભિનિસીદેય્ય વા અભિનિપજ્જેય્ય વા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, આવસથચીવર''ન્તિ. આવસથચીવરં લોહિતેન મક્ખિય્યતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, આણિચોળક''ન્તિ. ચોળકં નિપતતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સુત્તકેન બન્ધિત્વા ઊરુયા બન્ધિતુ''ન્તિ . સુત્તં છિજ્જતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સંવેલ્લિયં, કટિસુત્તક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો સબ્બકાલં કટિસુત્તકં ધારેન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ – સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા સબ્બકાલં કટિસુત્તકં ધારેતબ્બં. યા ધારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉતુનિયા કટિસુત્તક''ન્તિ.

દુતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૩. તતિયભાણવારો

૪૨૩. તેન ખો પન સમયેન ઉપસમ્પન્નાયો દિસ્સન્તિ – અનિમિત્તાપિ, નિમિત્તમત્તાપિ, અલોહિતાપિ, ધુવલોહિતાપિ, ધુવચોળાપિ, પગ્ઘરન્તીપિ, સિખરિણીપિ, ઇત્થિપણ્ડકાપિ, વેપુરિસિકાપિ, સમ્ભિન્નાપિ, ઉભતોબ્યઞ્જનાપિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉપસમ્પાદેન્તિયા ચતુવીસતિ અન્તરાયિકે ધમ્મે પુચ્છિતું. એવઞ્ચ પન , ભિક્ખવે, પુચ્છિતબ્બા – 'નસિ અનિમિત્તા, નસિ નિમિત્તમત્તા, નસિ અલોહિતા, નસિ ધુવલોહિતા, નસિ ધુવચોળા, નસિ પગ્ઘરન્તી, નસિ સિખરણી [સિખરિણી (સી॰ સ્યા॰)], નસિ ઇત્થિપણ્ડકા, નસિ વેપુરિસિકા, નસિ સમ્ભિન્ના, નસિ ઉભતોબ્યઞ્જના? સન્તિ તે એવરૂપા આબાધા – કુટ્ઠં, ગણ્ડો, કિલાસો, સોસો, અપમારો? મનુસ્સાસિ, ઇત્થીસિ, ભુજિસ્સાસિ, અણણાસિ, નસિ રાજભટી? અનુઞ્ઞાતાસિ માતાપિતૂહિ, સામિકેન? પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાસિ, પરિપુણ્ણં તે પત્તચીવરં, કિન્નામાસિ, કાનામા તે પવત્તિની''તિ?

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીનં અન્તરાયિકે ધમ્મે પુચ્છન્તિ. ઉપસમ્પદાપેક્ખાયો વિત્થાયન્તિ, મઙ્કૂ હોન્તિ, ન સક્કોન્તિ વિસ્સજ્જેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકતોઉપસમ્પન્નાય ભિક્ખુનિસઙ્ઘે વિસુદ્ધાય ભિક્ખુસઙ્ઘે ઉપસમ્પાદેતુ''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અનનુસિટ્ઠા ઉપસમ્પદાપેક્ખાયો અન્તરાયિકે ધમ્મે પુચ્છન્તિ. ઉપસમ્પદાપેક્ખાયો વિત્થાયન્તિ, મઙ્કૂ હોન્તિ, ન સક્કોન્તિ વિસ્સજ્જેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પઠમં અનુસાસિત્વા પચ્છા અન્તરાયિકે ધમ્મે પુચ્છિતુ''ન્તિ.

તત્થેવ સઙ્ઘમજ્ઝે અનુસાસન્તિ. ઉપસમ્પદાપેક્ખાયો તથેવ વિત્થાયન્તિ, મઙ્કૂ હોન્તિ , ન સક્કોન્તિ વિસ્સજ્જેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકમન્તં અનુસાસિત્વા સઙ્ઘમજ્ઝે અન્તરાયિકે ધમ્મે પુચ્છિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, અનુસાસિતબ્બા.

૪૨૪. ‘‘પઠમં ઉપજ્ઝં ગાહાપેતબ્બા. ઉપજ્ઝં ગાહાપેત્વા પત્તચીવરં આચિક્ખિતબ્બં – ‘અયં તે પત્તો, અયં સઙ્ઘાટિ, અયં ઉત્તરાસઙ્ગો, અયં અન્તરવાસકો, ઇદં સંકચ્ચિકં [સઙ્કચ્છિકં (સ્યા॰)], અયં ઉદકસાટિકા; ગચ્છ અમુમ્હિ ઓકાસે તિટ્ઠાહી’’તિ.

બાલા અબ્યત્તા અનુસાસન્તિ. દુરનુસિટ્ઠા ઉપસમ્પદાપેક્ખાયો વિત્થાયન્તિ, મઙ્કૂ હોન્તિ, ન સક્કોન્તિ વિસ્સજ્જેતું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, બાલાય અબ્યત્તાય અનુસાસિતબ્બા. યા અનુસાસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય અનુસાસિતુ’’ન્તિ.

અસમ્મતા અનુસાસન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, અસમ્મતાય અનુસાસિતબ્બા. યા અનુસાસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સમ્મતાય અનુસાસિતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બા – અત્તના વા અત્તાનં સમ્મન્નિતબ્બં, પરાય વા પરા સમ્મન્નિતબ્બા.

‘‘કથઞ્ચ અત્તનાવ [અત્તના વા (ક॰)] અત્તાનં સમ્મન્નિતબ્બં? બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો – ‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામં અનુસાસેય્ય’ન્તિ. એવં અત્તનાવ અત્તાનં સમ્મન્નિતબ્બં.

‘‘કથઞ્ચ પરાય [પરાય વા (ક॰)] પરા સમ્મન્નિતબ્બા? બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો – ‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામં અનુસાસેય્યા’તિ. એવં પરાય પરા સમ્મન્નિતબ્બા.

‘‘તાય સમ્મતાય ભિક્ખુનિયા ઉપસમ્પદાપેક્ખં ઉપસઙ્કમિત્વા એવમસ્સ વચનીયા – ‘સુણસિ ઇત્થન્નામે. અયં તે સચ્ચકાલો, ભૂતકાલો. યં જાતં તં સઙ્ઘમજ્ઝે પુચ્છન્તે સન્તં અત્થીતિ વત્તબ્બં, અસન્તં નત્થીતિ વત્તબ્બં. મા ખો વિત્થાયિ [વિત્થાસિ (ક॰)], મા ખો મઙ્કુ અહોસિ. એવં તં પુચ્છિસ્સન્તિ – નસિ અનિમિત્તા, નસિ નિમિત્તમત્તા, નસિ અલોહિતા, નસિ ધુવલોહિતા, નસિ ધુવચોળા, નસિ પગ્ઘરન્તી, નસિ સિખરિણી, નસિ ઇત્થિપણ્ડકા, નસિ વેપુરિસિકા, નસિ સમ્ભિન્ના, નસિ ઉભતોબ્યઞ્જના? સન્તિ તે એવરૂપા આબાધા – કુટ્ઠં, ગણ્ડો, કિલાસો, સોસો, અપમારો? મનુસ્સાસિ, ઇત્થીસિ, ભુજિસ્સાસિ, અણણાસિ, નસિ રાજભટી? અનુઞ્ઞાતાસિ માતાપિતૂહિ, સામિકેન? પરિપુણ્ણવીસતિવસ્સાસિ, પરિપુણ્ણં તે પત્તચીવરં, કિન્નામાસિ, કાનામા તે પવત્તિની’તિ ?

‘‘એકતો આગચ્છન્તિ. ન એકતો આગન્તબ્બં. અનુસાસિકાય પઠમતરં આગન્ત્વા સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો – ‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. અનુસિટ્ઠા સા મયા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, ઇત્થન્નામા આગચ્છેય્યા’તિ. ‘આગચ્છાહી’તિ વત્તબ્બા.

‘‘એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કારાપેત્વા ભિક્ખુનીનં પાદે વન્દાપેત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદાપેત્વા અઞ્જલિં પગ્ગણ્હાપેત્વા ઉપસમ્પદં યાચાપેતબ્બા – ‘સઙ્ઘં, અય્યે, ઉપસમ્પદં યાચામિ. ઉલ્લુમ્પતુ મં, અય્યે, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાય.

દુતિયમ્પિ, અય્યે, સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચામિ. ઉલ્લુમ્પતુ મં, અય્યે, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાય. તતિયમ્પિ, અય્યે, સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચામિ. ઉલ્લુમ્પતુ મં, અય્યે, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાયા'તિ. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં ઇત્થન્નામં અન્તરાયિકે ધમ્મે પુચ્છેય્યન્તિ.

''સુણસિ ઇત્થન્નામે. અયં તે સચ્ચકાલો, ભૂતકાલો. યં જાતં તં પુચ્છામિ સન્તં અત્થીતિ વત્તબ્બં, અસન્તં નત્થીતિ વત્તબ્બં. નસિ અનિમિત્તા...પે॰... કિન્નામાસિ, કાનામા તે પવત્તિનીતિ. બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

૪૨૫. ''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. પરિસુદ્ધા અન્તરાયિકેહિ ધમ્મેહિ, પરિપુણ્ણસ્સા પત્તચીવરં. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેય્ય ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા . પરિસુદ્ધા અન્તરાયિકેહિ ધમ્મેહિ, પરિપુણ્ણસ્સા પત્તચીવરં. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેતિ ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. પરિસુદ્ધા અન્તરાયિકેહિ ધમ્મેહિ, પરિપુણ્ણસ્સા પત્તચીવરં. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેતિ ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

''ઉપસમ્પન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય પવત્તિનિયા. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

''તાવદેવ તં આદાય ભિક્ખુસઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કારાપેત્વા ભિક્ખૂનં પાદે વન્દાપેત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદાપેત્વા અઞ્જલિં પગ્ગણ્હાપેત્વા ઉપસમ્પદં યાચાપેતબ્બા – 'અહં, અય્યા, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા . એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા; સઙ્ઘં, અય્યા, ઉપસમ્પદં યાચામિ. ઉલ્લુમ્પતુ મં, અય્યા, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાય. અહં, અય્યા, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. દુતિયમ્પિ, અય્યા, સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચામિ. ઉલ્લુમ્પતુ મં, અય્યા, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાય. અહં, અય્યા, ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. તતિયમ્પિ, અય્યા, સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચામિ. ઉલ્લુમ્પતુ મં, અય્યા, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાયા'તિ. બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેય્ય, ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદા ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ – સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અયં ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદા ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘ઉપસમ્પન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

‘‘તાવદેવ છાયા મેતબ્બા, ઉતુપ્પમાણં આચિક્ખિતબ્બં, દિવસભાગો આચિક્ખિતબ્બો, સઙ્ગીતિ આચિક્ખિતબ્બા, ભિક્ખુનિયો વત્તબ્બા – ઇમિસ્સા તયો ચ નિસ્સયે, અટ્ઠ ચ અકરણીયાનિ આચિક્ખેય્યાથા’’તિ.

૪૨૬. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ભત્તગ્ગે આસનં સંકસાયન્તિયો કાલં વીતિનામેસું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અટ્ઠન્નં ભિક્ખુનીનં યથાવુડ્ઢં, અવસેસાનં યથાગતિક’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો – ભગવતા અનુઞ્ઞાતં અટ્ઠન્નં ભિક્ખુનીનં યથાવુડ્ઢં, અવસેસાનં યથાગતિકન્તિ – સબ્બત્થ અટ્ઠેવ ભિક્ખુનિયો યથાવુડ્ઢં પટિબાહન્તિ, અવસેસાયો યથાગતિકં. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભત્તગ્ગે અટ્ઠન્નં ભિક્ખુનીનં યથાવુડ્ઢં, અવસેસાનં યથાગતિકં; અઞ્ઞત્થ સબ્બત્થ યથાવુડ્ઢં [અઞ્ઞત્થ યથાવુડ્ઢં (સ્યા॰)] ન પટિબાહિતબ્બં. યા પટિબાહેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

૪૨૭. [પાચિ॰ ૧૦૫૦ આદયો] તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ન પવારેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ન પવારેતબ્બં. યા ન પવારેય્ય, યથાધમ્મો કારેતબ્બો’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અત્તના પવારેત્વા ભિક્ખુસઙ્ઘં ન પવારેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા અત્તના પવારેત્વા ભિક્ખુસઙ્ઘો ન પવારેતબ્બો. યા ન પવારેય્ય, યથાધમ્મો કારેતબ્બો’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં એકતો પવારેન્તિયો કોલાહલં અકંસુ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં એકતો પવારેતબ્બં. યા પવારેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પુરેભત્તં પવારેન્તિયો કાલં વીતિનામેસું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પચ્છાભત્તં [ભિક્ખવે ભિક્ખુનિયા પચ્છાભત્તં (સ્યા॰ કં॰)] પવારેતુ’’ન્તિ. પચ્છાભત્તં

પવારેન્તિયો વિકાલે [વિકાલં (ક॰)] અહેસું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, અજ્જતના ભિક્ખુનિસઙ્ઘં [અજ્જતના (સી॰), અજ્જતનાય (ક॰)] પવારેત્વા અપરજ્જુ ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતુ’’ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન સબ્બો ભિક્ખુનિસઙ્ઘો પવારેન્તો કોલાહલં અકાસિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકં ભિક્ખુનિં બ્યત્તં પટિબલં સમ્મન્નિતું – ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અત્થાય ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બા. પઠમં ભિક્ખુની યાચિતબ્બા, યાચિત્વા બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નેય્ય ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અત્થાય ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતું. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નતિ ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અત્થાય ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતું. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમ્મુતિ ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અત્થાય ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતું, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ અત્થાય ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતું. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

‘‘તાય સમ્મતાય ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુનિસઙ્ઘં આદાય ભિક્ખુસઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – ‘ભિક્ખુનીસઙ્ઘો , અય્યા, ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતિ – દિટ્ઠેન વા, સુતેન વા પરિસઙ્કાય વા. વદતુ [વદતુ મં (ક॰)], અય્યા, ભિક્ખુસઙ્ઘો ભિક્ખુનિસઙ્ઘં અનુકમ્પં ઉપાદાય, પસ્સન્તો પટિકરિસ્સતિ. દુતિયમ્પિ, અય્યા...પે॰... તતિયમ્પિ, અય્યા, ભિક્ખુનિસઙ્ઘો ભિક્ખુસઙ્ઘં પવારેતિ – દિટ્ઠેન વા, સુતેન વા, પરિસઙ્કાય વા. વદતુ, અય્યા, ભિક્ખુસઙ્ઘો ભિક્ખુનિસઙ્ઘં અનુકમ્પં ઉપાદાય, પસ્સન્તો પટિકરિસ્સતી’’તિ.

૪૨૮. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ભિક્ખૂનં ઉપોસથં ઠપેન્તિ, પવારણં ઠપેન્તિ, સવચનીયં કરોન્તિ, અનુવાદં પટ્ઠપેન્તિ, ઓકાસં કારેન્તિ, ચોદેન્તિ, સારેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ભિક્ખુસ્સ ઉપોસથો ઠપેતબ્બો; ઠપિતોપિ અટ્ઠપિતો; ઠપેન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન પવારણા ઠપેતબ્બા; ઠપિતાપિ અટ્ઠપિતા; ઠપેન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન સવચનીયં કાતબ્બં; કતમ્પિ અકતં; કરોન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન અનુવાદો પટ્ઠપેતબ્બો; પટ્ઠપિતોપિ અપ્પટ્ઠપિતો; પટ્ઠપેન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન ઓકાસો કારેતબ્બો ; કારિતોપિ અકારિતો; કારેન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સ. ન ચોદેતબ્બો; ચોદિતોપિ અચોદિતો; ચોદેન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સ . ન સારેતબ્બો; સારિતોપિ અસારિતો; સારેન્તિયા આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખૂ ભિક્ખુનીનં ઉપોસથં ઠપેન્તિ, પવારણં ઠપેન્તિ, સવચનીયં કરોન્તિ, અનુવાદં પટ્ઠપેન્તિ, ઓકાસં કારેન્તિ, ચોદેન્તિ, સારેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે ભિક્ખુના ભિક્ખુનિયા ઉપોસથં ઠપેતું; ઠપિતોપિ સુટ્ઠપિતો; ઠપેન્તસ્સ અનાપત્તિ. પવારણં ઠપેતું; ઠપિતાપિ સુટ્ઠપિતા; ઠપેન્તસ્સ અનાપત્તિ. સવચનીયં કાતું; કતમ્પિ સુકતં; કરોન્તસ્સ અનાપત્તિ. અનુવાદં પટ્ઠપેતું; પટ્ઠપિતોપિ

સુપ્પટ્ઠપિતો; પટ્ઠપેન્તસ્સ અનાપત્તિ. ઓકાસં કારેતું; કારિતોપિ સુકારિતો; કારેન્તસ્સ અનાપત્તિ. ચોદેતું; ચોદિતાપિ સુચોદિતા; ચોદેન્તસ્સ અનાપત્તિ. સારેતું; સારિતાપિ સુસારિતા; સારેન્તસ્સ અનાપત્તી''તિ.

૪૨૯. [પાચિ॰ ૧૧૮૪] તેન ખો પન સમયેન છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો યાનેન યાયન્તિ – ઇત્થિયુત્તેનપિ પુરિસન્તરેન, પુરિસયુત્તેનપિ ઇત્થન્તરેન. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... ''સેય્યથાપિ ગઙ્ગામહિયાયા''તિ [ગઙ્ગામહિયાતિ (સી॰)]. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા યાનેન યાયિતબ્બં. યા યાયેય્ય, યથાધમ્મો કારેતબ્બો''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની ગિલાના હોતિ, ન સક્કોતિ પદસા ગન્તું. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ , ભિક્ખવે, ગિલાનાય યાન''ન્તિ. અથ ખો ભિક્ખુનીનં એતદહોસિ – ''ઇત્થિયુત્તં નુ ખો, પુરિસયુત્તં નુ ખો''તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઇત્થિયુત્તં પુરિસયુત્તં હત્થવટ્ટક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરિસ્સા ભિક્ખુનિયા યાનુગ્ઘાતેન બાળ્હતરં અફાસુ અહોસિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સિવિકં પાટઙ્કિ''ન્તિ.

૪૩૦. તેન ખો પન સમયેન અડ્ઢકાસી ગણિકા ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા હોતિ. સા ચ સાવત્થિં ગન્તુકામા હોતિ – 'ભગવતો સન્તિકે ઉપસમ્પજ્જિસ્સામી'તિ. અસ્સોસું ખો ધુત્તા – 'અડ્ઢકાસી કિર ગણિકા સાવત્થિં ગન્તુકામા'તિ. તે મગ્ગે પરિયુટ્ઠિંસુ. અસ્સોસિ ખો અડ્ઢકાસી ગણિકા – 'ધુત્તા કિર મગ્ગે પરિયુટ્ઠિતા'તિ. ભગવતો સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ''અહઞ્હિ ઉપસમ્પજ્જિતુકામા; કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ''ન્તિ? અથ ખો ભગવા એતસ્મિં નિદાને એતસ્મિં પકરણે ધમ્મિં કથં કત્વા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, દૂતેનપિ ઉપસમ્પાદેતુ''ન્તિ.

ભિક્ખુદૂતેન ઉપસમ્પાદેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુદૂતેન ઉપસમ્પાદેતબ્બા. યો ઉપસમ્પાદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ. સિક્ખમાનદૂતેન ઉપસમ્પાદેન્તિ...પે॰... સામણેરદૂતેન ઉપસમ્પાદેન્તિ...પે॰... સામણેરિદૂતેન ઉપસમ્પાદેન્તિ...પે॰... બાલાય અબ્યત્તાય દૂતેન ઉપસમ્પાદેન્તિ. ''ન, ભિક્ખવે, બાલાય અબ્યત્તાય દૂતેન ઉપસમ્પાદેતબ્બા. યો ઉપસમ્પાદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય દૂતેન ઉપસમ્પાદેતુન્તિ.

''તાય દૂતાય ભિક્ખુનિયા સઙ્ઘં ઉપસઙ્કમિત્વા એકંસં ઉત્તરાસઙ્ગં કરિત્વા ભિક્ખૂનં પાદે વન્દિત્વા ઉક્કુટિકં નિસીદિત્વા અઞ્જલિં પગ્ગહેત્વા એવમસ્સ વચનીયો – 'ઇત્થન્નામા, અય્યા, ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. સા કેનચિદેવ અન્તરાયેન ન આગચ્છતિ. ઇત્થન્નામા, અય્યા, સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ. ઉલ્લુમ્પતુ તં, અય્યા, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાય. ઇત્થન્નામા, અય્યા, ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. સા કેનચિદેવ અન્તરાયેન ન આગચ્છતિ. દુતિયમ્પિ, અય્યા, ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ. ઉલ્લુમ્પતુ તં, અય્યા, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાય. ઇત્થન્નામા, અય્યા, ઇત્થન્નામાય અય્યાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. સા કેનચિદેવ અન્તરાયેન ન આગચ્છતિ. તતિયમ્પિ, અય્યા, ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ. ઉલ્લુમ્પતુ તં, અય્યા, સઙ્ઘો અનુકમ્પં ઉપાદાયા'તિ . બ્યત્તેન ભિક્ખુના પટિબલેન સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. સા કેનચિદેવ અન્તરાયેન ન આગચ્છતિ. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેય્ય ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે , ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. સા કેનચિદેવ અન્તરાયેન ન આગચ્છતિ. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદા ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘દુતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ...પે॰... તતિયમ્પિ એતમત્થં વદામિ. સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદાપેક્ખા. એકતોઉપસમ્પન્ના ભિક્ખુનિસઙ્ઘે, વિસુદ્ધા. સા કેનચિદેવ અન્તરાયેન ન આગચ્છતિ. ઇત્થન્નામા સઙ્ઘં ઉપસમ્પદં યાચતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ઉપસમ્પાદેતિ ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇત્થન્નામાય ઉપસમ્પદા ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘ઉપસમ્પન્ના સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ઇત્થન્નામાય પવત્તિનિયા. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામીતિ.

‘‘તાવદેવ છાયા મેતબ્બા, ઉતુપ્પમાણં આચિક્ખિતબ્બં, દિવસભાગો આચિક્ખિતબ્બો, સઙ્ગીતિ આચિક્ખિતબ્બા, ભિક્ખુનિયો વત્તબ્બા – તસ્સા તયો ચ નિસ્સયે, અટ્ઠ ચ અકરણીયાનિ આચિક્ખેય્યાથા’’તિ.

૪૩૧. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અરઞ્ઞે વિહરન્તિ. ધુત્તા દૂસેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં, આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા અરઞ્ઞે વત્થબ્બં. યા વસેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરેન ઉપાસકેન ભિક્ખુનિસઙ્ઘસ્સ ઉદ્દોસિતો દિન્નો હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉદ્દોસિત’’ન્તિ. ઉદ્દોસિતો ન સમ્મતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઉપસ્સય’’ન્તિ. ઉપસ્સયો ન સમ્મતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, નવકમ્મ’’ન્તિ. નવકમ્મં ન સમ્મતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પુગ્ગલિકમ્પિ કાતુ’’ન્તિ.

૪૩૨. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ઇત્થી સન્નિસિન્નગબ્ભા ભિક્ખુનીસુ પબ્બજિતા હોતિ. તસ્સા પબ્બજિતાય ગબ્ભો વુટ્ઠાતિ. અથ ખો તસ્સા ભિક્ખુનિયા એતદહોસિ – ‘‘કથં નુ ખો મયા ઇમસ્મિં દારકે પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પોસેતું, યાવ સો દારકો વિઞ્ઞુતં પાપુણાતી’’તિ.

અથ ખો તસ્સા ભિક્ખુનિયા એતદહોસિ – ‘‘મયા ચ ન લબ્ભા એકિકાય વત્થું, અઞ્ઞાય ચ ભિક્ખુનિયા ન લબ્ભા દારકેન સહ વત્થું, કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નિત્વા તસ્સા ભિક્ખુનિયા દુતિયં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બા. પઠમં ભિક્ખુની યાચિતબ્બા, યાચિત્વા બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નેય્ય ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયં. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયં. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમ્મુતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયા. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અથ ખો તસ્સા દુતિયિકાય ભિક્ખુનિયા એતદહોસિ – ‘‘કથં નુ ખો મયા ઇમસ્મિં દારકે પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ઠપેત્વા સાગારં યથા અઞ્ઞસ્મિં પુરિસે પટિપજ્જન્તિ [પટિપજ્જતિ (સ્યા॰)] એવં તસ્મિં દારકે પટિપજ્જિતુ’’ન્તિ.

૪૩૩. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની ગરુધમ્મં અજ્ઝાપન્ના હોતિ માનત્તચારિની. અથ ખો તસ્સા ભિક્ખુનિયા એતદહોસિ – ‘‘મયા ચ ન લબ્ભા એકિકાય વત્થું, અઞ્ઞાય ચ ભિક્ખુનિયા ન લબ્ભા સહ મયા વત્થું, કથં નુ ખો મયા પટિપજ્જિતબ્બ’’ન્તિ? ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, એકં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નિત્વા તસ્સા ભિક્ખુનિયા દુતિયં દાતું. એવઞ્ચ પન, ભિક્ખવે, સમ્મન્નિતબ્બા. પઠમં ભિક્ખુની યાચિતબ્બા, યાચિત્વા બ્યત્તાય ભિક્ખુનિયા પટિબલાય સઙ્ઘો ઞાપેતબ્બો –

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નેય્ય ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયં. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, અય્યે, સઙ્ઘો. સઙ્ઘો ઇત્થન્નામં ભિક્ખુનિં સમ્મન્નતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયં. યસ્સા અય્યાય ખમતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા સમ્મુતિ ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયાય, સા તુણ્હસ્સ; યસ્સા નક્ખમતિ, સા ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતા સઙ્ઘેન ઇત્થન્નામા ભિક્ખુની ઇત્થન્નામાય ભિક્ખુનિયા દુતિયા. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

૪૩૪. તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની સિક્ખં પચ્ચક્ખાય વિબ્ભમિ. સા પુન પચ્ચાગન્ત્વા ભિક્ખુનિયો ઉપસમ્પદં યાચિ . ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા સિક્ખાપચ્ચક્ખાનં; યદેવ સા વિબ્ભન્તા તદેવ સા અભિક્ખુની’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની સકાવાસા તિત્થાયતનં સઙ્કમિ. સા પુન પચ્ચાગન્ત્વા ભિક્ખુનિયો ઉપસમ્પદં યાચિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ‘‘યા સા, ભિક્ખવે, ભિક્ખુની સકાવાસા તિત્થાયતનં સઙ્કન્તા, સા આગતા ન ઉપસમ્પાદેતબ્બા’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પુરિસેહિ અભિવાદનં , કેસચ્છેદનં, નખચ્છેદનં, વણપ્પટિકમ્મં, કુક્કુચ્ચાયન્તા ન સાદિયન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, સાદિતુ''ન્તિ [સાદિયિતું (ક॰)].

૪૩૫. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પલ્લઙ્કેન નિસીદન્તિ પણ્હીસમ્ફસ્સં સાદિયન્તી [સાદિયન્તા (ક॰)]. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા પલ્લઙ્કેન નિસીદિતબ્બં. યા નિસીદેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરા ભિક્ખુની ગિલાના હોતિ. તસ્સા વિના પલ્લઙ્કેન ન ફાસુ હોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા અડ્ઢપલ્લઙ્ક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો વચ્ચકુટિયા વચ્ચં કરોન્તિ . છબ્બગ્ગિયા ભિક્ખુનિયો તત્થેવ ગબ્ભં પાતેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા વચ્ચકુટિયા વચ્ચો કાતબ્બો. યા કરેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, હેટ્ઠા વિવટે ઉપરિપટિચ્છન્ને વચ્ચં કાતુ''ન્તિ.

૪૩૬. તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો ચુણ્ણેન નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ... પે॰... સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું . ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા ચુણ્ણેન નહાયિતબ્બં. યા નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, કુક્કુસં મત્તિક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો વાસિતકાય મત્તિકાય નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા વાસિતકાય મત્તિકાય નહાયિતબ્બં. યા નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, પકતિમત્તિક''ન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો જન્તાઘરે નહાયન્તિયો કોલાહલં અકંસુ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા જન્તાઘરે નહાયિતબ્બં. યા નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પટિસોતે નહાયન્તિ ધારાસમ્ફસ્સં સાદિયન્તી. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે , ભિક્ખુનિયા પટિસોતે નહાયિતબ્બં. યા નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો અતિત્થે નહાયન્તિ. ધુત્તા દૂસેન્તિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા અતિત્થે નહાયિતબ્બં. યા નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સા''તિ.

તેન ખો પન સમયેન ભિક્ખુનિયો પુરિસતિત્થે નહાયન્તિ. મનુસ્સા ઉજ્ઝાયન્તિ ખિય્યન્તિ વિપાચેન્તિ...પે॰... સેય્યથાપિ ગિહિની કામભોગિનિયોતિ. ભગવતો એતમત્થં આરોચેસું. ''ન, ભિક્ખવે, ભિક્ખુનિયા પુરિસતિત્થે નહાયિતબ્બં. યા નહાયેય્ય, આપત્તિ દુક્કટસ્સ. અનુજાનામિ, ભિક્ખવે, મહિલાતિત્થે નહાયિતુ''ન્તિ.

તતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

ભિક્ખુનિક્ખન્ધકો દસમો.

ઇમસ્મિં ખન્ધકે વત્થૂ એકસતં.

તસ્સુદ્દાનં –

પબ્બજ્જં ગોતમી યાચિ, નાનુઞ્ઞાસિ તથાગતો;
કપિલવત્થુ વેસાલિં, અગમાસિ વિનાયકો.

રજોકિણ્ણેન કોટ્ઠકે, આનન્દસ્સ પવેદયિ;
ભબ્બોતિ નયતો યાચિ, માતાતિ પોસિકાતિ ચ.

વસ્સસતં તદહુ ચ, અભિક્ખુપચ્ચાસીસના;
પવારણા ગરુધમ્મા, દ્વે વસ્સા અનક્કોસના.

ઓવટો ચ અટ્ઠ ધમ્મા, યાવજીવાનુવત્તના;
ગરુધમ્મપટિગ્ગાહો સાવસ્સા ઉપસમ્પદા.

વસ્સસહસ્સં પઞ્ચેવ, કુમ્ભથેનકસેતટ્ટિ;
મઞ્જિટ્ઠિકઉપમાહિ, એવં સદ્ધમ્મહિંસના.

આળિં બન્ધેય્ય પાએવ, પુન સદ્ધમ્મસણ્ઠિતિ;
ઉપસમ્પાદેતું અય્યા, યથાવુડ્ઢાભિવાદના.

ન કરિસ્સન્તિ કિમેવ, સાધારણાસાધારણં;
ઓવાદં પાતિમોક્ખઞ્ચ, કેન નુ ખો ઉપસ્સયં.

ન જાનન્તિ ચ આચિક્ખિ, ન કરોન્તિ ચ ભિક્ખુહિ;
પટિગ્ગહેતું ભિક્ખૂહિ, ભિક્ખુનીહિ પટિગ્ગહો.

આચિક્ખિ કમ્મં ભિક્ખૂહિ, ઉજ્ઝાયન્તિ ભિક્ખુનીહિ વા;
આચિક્ખિતું ભણ્ડનઞ્ચ, રોપેત્વા ઉપ્પલાય ચ.

સાવત્થિયા કદ્દમોદ, અવન્દિ કાય ઊરુ ચ;
અઙ્ગજાતઞ્ચ ઓભાસં, સમ્પયોજેન્તિ વગ્ગિકા.

અવન્દિયો દણ્ડકમ્મં, ભિક્ખુનિયો તથા પુન;
આવરણઞ્ચ ઓવાદં, કપ્પતિ નુ ખો પક્કમિ.

બાલા વત્થુવિનિચ્છયા, ઓવાદં સઙ્ઘો પઞ્ચહિ;

દુવે તિસ્સો ન ગણ્હન્તિ, બાલા ગિલાનગમિકં.

આરઞ્ઞિકો નારોચેન્તિ, ન પચ્ચાગચ્છન્તિ ચ;
દીઘં વિલીવચમ્મઞ્ચ, દુસ્સા ચ વેણિવટ્ટિ ચ;
ચોળવેણિ ચ વટ્ટિ ચ, સુત્તવેણિ ચ વટ્ટિકા.

અટ્ઠિલ્લં ગોહનુકેન, હત્થકોચ્છં પાદં તથા;
ઊરું મુખં દન્તમંસં, આલિમ્પોમદ્દચુણ્ણના.

લઞ્છેન્તિ અઙ્ગરાગઞ્ચ, મુખરાગં તથા દુવે;
અવઙ્ગં વિસેસોલોકો, સાલોકેન નચ્ચેન ચ [સાલોકે સનચ્ચેન ચ (સી॰), સાલોકેન સનચ્ચનં (સ્યા॰)].

વેસી પાનાગારં સૂનં, આપણં વડ્ઢિ વણિજ્જા;
દાસં દાસિં કમ્મકરં, કમ્મકારિં ઉપટ્ઠચ્યું.

તિરચ્છાનહરીતકિ, સન્ધારયન્તિ નમતકં;
નીલં પીતં લોહિતકં, મઞ્જિટ્ઠકણ્હચીવરા.

મહારઙ્ગમહાનામઅચ્છિન્ના દીઘમેવ ચ;
પુપ્ફફલકઞ્ચુકઞ્ચ, તિરીટકઞ્ચ ધારયું.

ભિક્ખુની સિક્ખમાનાય, સામણેરાય અચ્ચયે;
નિય્યાદિતે પરિક્ખારે, ભિક્ખુનિયોવ ઇસ્સરા.

ભિક્ખુસ્સ સામણેરસ્સ, ઉપાસકસ્સુપાસિકા;
અઞ્ઞેસઞ્ચ પરિક્ખારે, નિય્યાતે ભિક્ખુઇસ્સરા.

મલ્લી ગબ્ભં પત્તમૂલં, બ્યઞ્જનં આમિસેન ચ;
ઉસ્સન્નઞ્ચ બાળ્હતરં, સન્નિધિકતમામિસં.

ભિક્ખૂનં યાદિસં ભોટ્ઠં [હેટ્ઠા (સી॰), હેટ્ઠં (સ્યા॰), ભુત્તિ (ક॰)], ભિક્ખુનીનં તથા કરે;
સેનાસનં ઉતુનિયો, મક્ખીયતિ પટાણિ ચ.

છિજ્જન્તિ સબ્બકાલઞ્ચ, અનિમિત્તાપિ દિસ્સરે;
નિમિત્તા લોહિતા ચેવ, તથેવ ધુવલોહિતા.

ધુવચોળપગ્ઘરન્તી, સિખરણિત્થિપણ્ડકા;
વેપુરિસી ચ સમ્ભિન્ના, ઉભતોબ્યઞ્જનાપિ ચ.

અનિમિત્તાદિતો કત્વા, યાવ ઉભતોબ્યઞ્જના;

એતં પેય્યાલતો હેટ્ઠા, કુટ્ઠં ગણ્ડો કિલાસો ચ.

સોસાપમારો માનુસી, ઇત્થીસિ ભુજિસ્સાસિ ચ;
અણણા ન રાજભટી, અનુઞ્ઞાતા ચ વીસતિ.

પરિપુણ્ણા ચ કિન્નામા, કાનામા તે પવત્તિની;
ચતુવીસન્તરાયાનં, પુચ્છિત્વા ઉપસમ્પદા.

વિત્થાયન્તિ અનનુસિટ્ઠા, સઙ્ઘમજ્ઝે તથેવ ચ;
ઉપજ્ઝાગાહ સઙ્ઘાટિ, ઉત્તરન્તરવાસકો.

સઙ્કચ્ચુદકસાટિ ચ, આચિક્ખિત્વાન પેસયે;
બાલા અસમ્મતેકતો, યાચે પુચ્છન્તરાયિકા.

એકતોઉપસમ્પન્ના, ભિક્ખુસઙ્ઘે તથા પુન;
છાયા ઉતુ દિવસા ચ, સઙ્ગીતિ તયો નિસ્સયે.

અટ્ઠ અકરણીયાનિ, કાલં સબ્બત્થ અટ્ઠેવ;
ન પવારેન્તિ ભિક્ખુની, ભિક્ખુસઙ્ઘં તથેવ ચ.

કોલાહલં પુરેભત્તં, વિકાલે ચ કોલાહલં;
ઉપોસથં પવારણં, સવચનીયાનુવાદનં.

ઓકાસં ચોદે સારેન્તિ, પટિક્ખિત્તં મહેસિના;
તથેવ ભિક્ખુ ભિક્ખુની, અનુઞ્ઞાતં મહેસિના.

યાનં ગિલાનયુત્તઞ્ચ, યાનુગ્ઘાતટ્ઠકાસિકા;
ભિક્ખુ સિક્ખા સામણેર, સામણેરી ચ બાલાય.

અરઞ્ઞે ઉપાસકેન, ઉદ્દોસિતો ઉપસ્સયં;
ન સમ્મતિ નવકમ્મં, નિસિન્નગબ્ભએકિકા.

સાગારઞ્ચ ગરુધમ્મં, પચ્ચક્ખાય ચ સઙ્કમિ;
અભિવાદનકેસા ચ, નખા ચ વણકમ્મના.

પલ્લઙ્કેન ગિલાના ચ, વચ્ચં ચુણ્ણેન વાસિતં;
જન્તાઘરે પટિસોતે, અતિત્થે પુરિસેન ચ.

મહાગોતમી આયાચિ, આનન્દો ચાપિ યોનિસો;
પરિસા ચતસ્સો હોન્તિ, પબ્બજ્જા જિનસાસને.

સંવેગજનનત્થાય , સદ્ધમ્મસ્સ ચ વુદ્ધિયા;
આતુરસ્સાવ ભેસજ્જં, એવં બુદ્ધેન દેસિતં.

એવં વિનીતા સદ્ધમ્મે, માતુગામાપિ ઇતરા;
યાયન્તિ [તાયન્તિ (સી॰ સ્યા॰)] અચ્ચુતં ઠાનં, યત્થ ગન્ત્વા ન સોચરેતિ.

ભિક્ખુનિક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૧૧. પઞ્ચસતિકક્ખન્ધકં

૧. સઙ્ગીતિનિદાનં

૪૩૭. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – ‘‘એકમિદાહં, આવુસો, સમયં પાવાય કુસિનારં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્નો મહતા ભિક્ખુસઙ્ઘેન સદ્ધિં પઞ્ચમત્તેહિ ભિક્ખુસતેહિ. અથ ખ્વાહં, આવુસો, મગ્ગા ઓક્કમ્મ અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસીદિં.

[દી॰ નિ॰ ૨.૨૩૧] ‘‘તેન ખો પન સમયેન અઞ્ઞતરો આજીવકો કુસિનારાય મન્દારવપુપ્ફં ગહેત્વા પાવં અદ્ધાનમગ્ગપ્પટિપન્નો હોતિ. અદ્દસં ખો અહં, આવુસો, તં આજીવકં દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન તં આજીવકં એતદવોચં – ‘અપાવુસો, અમ્હાકં સત્થારં જાનાસી’તિ? ‘આમાવુસો, જાનામિ. અજ્જ સત્તાહપરિનિબ્બુતો સમણો ગોતમો. તતો મે ઇદં મન્દારવપુપ્ફં ગહિત’ન્તિ. તત્રાવુસો, યે તે ભિક્ખૂ અવીતરાગા અપ્પેકચ્ચે બાહા પગ્ગય્હ કન્દન્તિ, છિન્નપાતં પપતન્તિ, આવટ્ટન્તિ, વિવટ્ટન્તિ – અતિખિપ્પં ભગવા પરિનિબ્બુતો, અતિખિપ્પં સુગતો પરિનિબ્બુતો, અતિખિપ્પં ચક્ખું લોકે અન્તરહિતન્તિ. યે પન તે ભિક્ખૂ વીતરાગા તે સતા સમ્પજાના અધિવાસેન્તિ – અનિચ્ચા સઙ્ખારા, તં કુતેત્થ લબ્ભાતિ.

‘‘અથ ખ્વાહં, આવુસો, તે ભિક્ખૂ એતદવોચં – ‘અલં, આવુસો, મા સોચિત્થ; મા પરિદેવિત્થ. નન્વેતં, આવુસો, ભગવતા પટિકચ્ચેવ અક્ખાતં – સબ્બેહેવ પિયેહિ મનાપેહિ નાનાભાવો વિનાભાવો અઞ્ઞથાભાવો. તં કુતેત્થ આવુસો લબ્ભા, યં તં જાતં ભૂતં સઙ્ખતં પલોકધમ્મં, તં વત મા પલુજ્જીતિ – નેતં ઠાનં વિજ્જતી’તિ.

‘‘તેન ખો પનાવુસો, સમયેન સુભદ્દો નામ વુડ્ઢપબ્બજિતો તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ . અથ ખો, આવુસો, સુભદ્દો વુડ્ઢપબ્બજિતો તે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘અલં, આવુસો, મા સોચિત્થ; મા પરિદેવિત્થ. સુમુત્તા મયં તેન મહાસમણેન ; ઉપદ્દુતા ચ મયં હોમ – ઇદં વો કપ્પતિ, ઇદં વો ન કપ્પતીતિ. ઇદાનિ પન મયં યં ઇચ્છિસ્સામ તં કરિસ્સામ, યં ન ઇચ્છિસ્સામ ન તં કરિસ્સામા’તિ. હન્દ મયં, આવુસો, ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયામ. પુરે અધમ્મો દિપ્પતિ [દિબ્બતિ (ક॰)], ધમ્મો પટિબાહિય્યતિ; પુરે અવિનયો દિપ્પતિ વિનયો પટિબાહિય્યતિ; પુરે અધમ્મવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, ધમ્મવાદિનો દુબ્બલા હોન્તિ; પુરે અવિનયવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, વિનયવાદિનો દુબ્બલા હોન્તી’’તિ.

‘‘તેન હિ, ભન્તે, થેરો ભિક્ખૂ ઉચ્ચિનતૂ’’તિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો એકેનૂનપઞ્ચઅરહન્તસતાનિ ઉચ્ચિનિ. ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં મહાકસ્સપં એતદવોચું – ‘‘અયં, ભન્તે, આયસ્મા આનન્દો કિઞ્ચાપિ સેક્ખો, અભબ્બો છન્દા દોસા મોહા ભયા અગતિં ગન્તું. બહુ ચ અનેન ભગવતો સન્તિકે ધમ્મો ચ વિનયો ચ પરિયત્તો. તેન હિ, ભન્તે, થેરો આયસ્મન્તમ્પિ આનન્દં ઉચ્ચિનતૂ’’તિ . અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તમ્પિ આનન્દં ઉચ્ચિનિ.

અથ ખો થેરાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કત્થ નુ ખો મયં ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયેય્યામા’’તિ? અથ ખો થેરાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘રાજગહં ખો મહાગોચરં પહૂતસેનાસનં, યંનૂન મયં રાજગહે વસ્સં વસન્તા ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયેય્યામ. ન અઞ્ઞે ભિક્ખૂ રાજગહે વસ્સં ઉપગચ્છેય્યુ’’ન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

૪૩૮. ‘‘સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇમાનિ પઞ્ચ ભિક્ખુસતાનિ સમ્મન્નેય્ય – રાજગહે વસ્સં વસન્તાનિ ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયિતું, ન અઞ્ઞેહિ ભિક્ખૂહિ રાજગહે વસ્સં વસિતબ્બન્તિ. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. ઇમાનિ પઞ્ચ ભિક્ખુસતાનિ સમ્મન્નતિ – રાજગહે વસ્સં વસન્તાનિ ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયિતું, ન અઞ્ઞેહિ ભિક્ખૂહિ રાજગહે વસ્સં વસિતબ્બન્તિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ઇમેસં પઞ્ચન્નં ભિક્ખુસતાનં સમ્મુતિ – રાજગહે વસ્સં વસન્તાનં ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયિતું, ન અઞ્ઞેહિ ભિક્ખૂહિ રાજગહે વસ્સં વસિતબ્બન્તિ – સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતાનિ સઙ્ઘેન ઇમાનિ પઞ્ચ ભિક્ખુસતાનિ રાજગહે વસ્સં વસન્તાનિ ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયિતું, ન અઞ્ઞેહિ ભિક્ખૂહિ રાજગહે વસ્સં વસિતબ્બન્તિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ રાજગહં અગમંસુ ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયિતું. અથ ખો થેરાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘ભગવતા ખો, આવુસો, ખણ્ડફુલ્લપ્પટિસઙ્ખરણં વણ્ણિતં. હન્દ મયં, આવુસો, પઠમં માસં ખણ્ડફુલ્લં પટિસઙ્ખરોમ; મજ્ઝિમં માસં સન્નિપતિત્વા ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ સઙ્ગાયિસ્સામા’’તિ.

અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ પઠમં માસં ખણ્ડફુલ્લં પટિસઙ્ખરિંસુ. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો – સ્વે સન્નિપાતો [સન્નિપાતોતિ (ક॰)] ન ખો મેતં પતિરૂપં, યોહં સેક્ખો સમાનો સન્નિપાતં ગચ્છેય્યન્તિ – બહુદેવ રત્તિં કાયગતાય સતિયા વીતિનામેત્વા રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં ‘નિપજ્જિસ્સામી’તિ કાયં આવજ્જેસિ. અપ્પત્તઞ્ચ સીસં બિમ્બોહનં, ભૂમિતો ચ પાદા મુત્તા. એતસ્મિં અન્તરે અનુપાદાય આસવેહિ ચિત્તં વિમુચ્ચિ.

૪૩૯. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો અરહા સમાનો સન્નિપાતં અગમાસિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

‘‘સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં ઉપાલિં વિનયં પુચ્છેય્ય’’ન્તિ.

આયસ્મા ઉપાલિ સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં આયસ્મતા મહાકસ્સપેન વિનયં પુટ્ઠો વિસ્સજ્જેય્ય’’ન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં ઉપાલિં એતદવોચ – ‘‘પઠમં, આવુસો ઉપાલિ , પારાજિકં કત્થ પઞ્ઞત્ત’’ન્તિ? ‘‘વેસાલિયં ભન્તે’’તિ. ‘‘કં આરબ્ભા’’તિ? ‘‘સુદિન્નં કલન્દપુત્તં આરબ્ભા’’તિ. ‘‘કિસ્મિં વત્થુસ્મિ’’ન્તિ? ‘‘મેથુનધમ્મે’’તિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં ઉપાલિં પઠમસ્સ પારાજિકસ્સ વત્થુમ્પિ પુચ્છિ, નિદાનમ્પિ પુચ્છિ, પુગ્ગલમ્પિ પુચ્છિ, પઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનુપઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, આપત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનાપત્તિમ્પિ પુચ્છિ. ‘‘દુતિયં પનાવુસો ઉપાલિ, પારાજિકં કત્થ પઞ્ઞત્ત’’ન્તિ? ‘‘રાજગહે ભન્તે’’તિ. ‘‘કં આરબ્ભા’’તિ? ‘‘ધનિયં કુમ્ભકારપુત્તં આરબ્ભા’’તિ. ‘‘કિસ્મિં વત્થુસ્મિ’’ન્તિ? ‘‘અદિન્નાદાને’’તિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં ઉપાલિં દુતિયસ્સ પારાજિકસ્સ વત્થુમ્પિ પુચ્છિ, નિદાનમ્પિ પુચ્છિ, પુગ્ગલમ્પિ પુચ્છિ,

પઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનુપઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, આપત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનાપત્તિમ્પિ પુચ્છિ. ''તતિયં પનાવુસો ઉપાલિ, પારાજિકં કત્થ પઞ્ઞત્ત''ન્તિ? ''વેસાલિયં ભન્તે''તિ. ''કં આરબ્ભા''તિ? ''સમ્બહુલે ભિક્ખૂ આરબ્ભા''તિ. ''કિસ્મિં વત્થુસ્મિ''ન્તિ? ''મનુસ્સવિગ્ગહે''તિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં ઉપાલિં તતિયસ્સ પારાજિકસ્સ વત્થુમ્પિ પુચ્છિ, નિદાનમ્પિ પુચ્છિ, પુગ્ગલમ્પિ પુચ્છિ, પઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનુપઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, આપત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનાપત્તિમ્પિ પુચ્છિ. ''ચતુત્થં પનાવુસો ઉપાલિ, પારાજિકં કત્થ પઞ્ઞત્ત''ન્તિ? ''વેસાલિયં ભન્તે''તિ. ''કં આરબ્ભા''તિ? ''વગ્ગુમુદાતીરિયે ભિક્ખૂ આરબ્ભા''તિ. ''કિસ્મિં વત્થુસ્મિ''ન્તિ? ''ઉત્તરિમનુસ્સધમ્મે''તિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં ઉપાલિં ચતુત્થસ્સ પારાજિકસ્સ વત્થુમ્પિ પુચ્છિ, નિદાનમ્પિ પુચ્છિ, પુગ્ગલમ્પિ પુચ્છિ, પઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનુપઞ્ઞત્તિમ્પિ પુચ્છિ, આપત્તિમ્પિ પુચ્છિ, અનાપત્તિમ્પિ પુચ્છિ. એતેનેવ ઉપાયેન ઉભતોવિભઙ્ગે પુચ્છિ. પુટ્ઠો પુટ્ઠો આયસ્મા ઉપાલિ વિસ્સજ્જેસિ.

૪૪૦. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

''સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં આનન્દં ધમ્મં પુચ્છેય્ય''ન્તિ.

આયસ્મા આનન્દો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

''સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં આયસ્મતા મહાકસ્સપેન ધમ્મં પુટ્ઠો વિસ્સજ્જેય્ય''ન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં આનન્દં એતદવોચ – ''બ્રહ્મજાલં, આવુસો આનન્દ, કત્થ ભાસિત''ન્તિ? ''અન્તરા ચ, ભન્તે, રાજગહં અન્તરા ચ નાળન્દં રાજાગારકે અમ્બલટ્ઠિકાયા''તિ. ''કં આરબ્ભા''તિ? ''સુપ્પિયઞ્ચ પરિબ્બાજકં બ્રહ્મદત્તઞ્ચ માણવ''ન્તિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં આનન્દં બ્રહ્મજાલસ્સ નિદાનમ્પિ પુચ્છિ, પુગ્ગલમ્પિ પુચ્છિ. ''સામઞ્ઞફલં પનાવુસો આનન્દ, કત્થ ભાસિત''ન્તિ? ''રાજગહે, ભન્તે, જીવકમ્બવને''તિ. ''કેન સદ્ધિ''ન્તિ? ''અજાતસત્તુના વેદેહિપુત્તેન સદ્ધિ''ન્તિ. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો આયસ્મન્તં આનન્દં સામઞ્ઞફલસ્સ નિદાનમ્પિ પુચ્છિ, પુગ્ગલમ્પિ પુચ્છિ. એતેનેવ ઉપાયેન પઞ્ચપિ નિકાયે પુચ્છિ. પુટ્ઠો પુટ્ઠો આયસ્મા આનન્દો વિસ્સજ્જેસિ.

૨. ખુદ્દાનુખુદ્દકસિક્ખાપદકથા

૪૪૧. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો થેરે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ''ભગવા મં, ભન્તે, પરિનિબ્બાનકાલે એવમાહ – 'આકઙ્ખમાનો, આનન્દ, સઙ્ઘો મમચ્ચયેન ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાનિ સમૂહનેય્યા'''તિ. ''પુચ્છિ પન ત્વં, આવુસો આનન્દ, ભગવન્તં – 'કતમાનિ પન, ભન્તે, ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની'''તિ? ''ન ખોહં, ભન્તે, ભગવન્તં પુચ્છિં – 'કતમાનિ પન, ભન્તે, ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની''તિ. એકચ્ચે થેરા એવમાહંસુ – ''ચત્તારિ પારાજિકાનિ ઠપેત્વા, અવસેસાનિ ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની''તિ. એકચ્ચે થેરા એવમાહંસુ – ''ચત્તારિ પારાજિકાનિ ઠપેત્વા , તેરસ સઙ્ઘાદિસેસે ઠપેત્વા, અવસેસાનિ ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની''તિ. એકચ્ચે થેરા એવમાહંસુ – ''ચત્તારિ પારાજિકાનિ ઠપેત્વા, તેરસ સઙ્ઘાદિસેસે ઠપેત્વા, દ્વે અનિયતે ઠપેત્વા, અવસેસાનિ ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની''તિ. એકચ્ચે થેરા એવમાહંસુ – ''ચત્તારિ પારાજિકાનિ ઠપેત્વા, તેરસ સઙ્ઘાદિસેસે ઠપેત્વા, દ્વે અનિયતે ઠપેત્વા, તિંસ નિસ્સગ્ગિયે પાચિત્તિયે ઠપેત્વા, અવસેસાનિ ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની''તિ. એકચ્ચે થેરા એવમાહંસુ – ''ચત્તારિ પારાજિકાનિ ઠપેત્વા, તેરસ સઙ્ઘાદિસેસે ઠપેત્વા, દ્વે અનિયતે ઠપેત્વા, તિંસ

નિસ્સગ્ગિયે પાચિત્તિયે ઠપેત્વા, દ્વેનવુતિ પાચિત્તિયે ઠપેત્વા, અવસેસાનિ ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની''તિ. એકચ્ચે થેરા એવમાહંસુ – ''ચત્તારિ પારાજિકાનિ ઠપેત્વા, તેરસ સઙ્ઘાદિસેસે ઠપેત્વા, દ્વે અનિયતે ઠપેત્વા, તિંસ નિસ્સગ્ગિયે પાચિત્તિયે ઠપેત્વા, દ્વેનવુતિ પાચિત્તિયે ઠપેત્વા, ચત્તારો પાટિદેસનીયે ઠપેત્વા, અવસેસાનિ ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની''તિ.

૪૪૨. અથ ખો આયસ્મા મહાકસ્સપો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

''સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. સન્તમ્હાકં સિક્ખાપદાનિ ગિહિગતાનિ. ગિહિનોપિ જાનન્તિ – 'ઇદં વો સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં કપ્પતિ, ઇદં વો ન કપ્પતી'તિ. સચે મયં ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાનિ સમૂહનિસ્સામ, ભવિસ્સન્તિ વત્તારો – 'ધૂમકાલિકં સમણેન ગોતમેન સાવકાનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં. યાવિમેસં સત્થા અટ્ઠાસિ તાવિમે સિક્ખાપદેસુ સિક્ખિંસુ. યતો ઇમેસં સત્થા પરિનિબ્બુતો, ન દાનિમે સિક્ખાપદેસુ સિક્ખન્તી'તિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો અપ્પઞ્ઞત્તં નપ્પઞ્ઞપેય્ય, પઞ્ઞત્તં ન સમુચ્છિન્દેય્ય, યથાપઞ્ઞત્તેસુ સિક્ખાપદેસુ સમાદાય વત્તેય્ય. એસા ઞત્તિ.

''સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. સન્તમ્હાકં સિક્ખાપદાનિ ગિહિગતાનિ. ગિહિનોપિ જાનન્તિ – 'ઇદં વો સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં કપ્પતિ, ઇદં વો ન કપ્પતી'તિ. સચે મયં ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાનિ સમૂહનિસ્સામ, ભવિસ્સન્તિ વત્તારો – 'ધૂમકાલિકં સમણેન ગોતમેન સાવકાનં સિક્ખાપદં પઞ્ઞત્તં . યાવિમેસં સત્થા અટ્ઠાસિ તાવિમે સિક્ખાપદેસુ સિક્ખિંસુ. યતો ઇમેસં સત્થા પરિનિબ્બુતો, ન દાનિમે સિક્ખાપદેસુ સિક્ખન્તી'તિ. સઙ્ઘો અપ્પઞ્ઞત્તં નપ્પઞ્ઞપેતિ, પઞ્ઞત્તં ન સમુચ્છિન્દતિ, યથાપઞ્ઞત્તેસુ સિક્ખાપદેસુ સમાદાય વત્તતિ. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ અપ્પઞ્ઞત્તસ્સ અપ્પઞ્ઞાપના, પઞ્ઞત્તસ્સ અસમુચ્છેદો, યથાપઞ્ઞત્તેસુ સિક્ખાપદેસુ સમાદાય વત્તના, સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

''સઙ્ઘો અપ્પઞ્ઞત્તં નપ્પઞ્ઞપેતિ, પઞ્ઞત્તં ન સમુચ્છિન્દતિ, યથાપઞ્ઞત્તેસુ સિક્ખાપદેસુ સમાદાય વત્તતિ. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી''તિ.

૪૪૩. અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં આનન્દં એતદવોચું – ''ઇદં તે, આવુસો આનન્દ, દુક્કટં, યં ત્વં ભગવન્તં ન પુચ્છિ – 'કતમાનિ પન, ભન્તે, ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની'તિ. દેસેહિ તં દુક્કટ''ન્તિ. ''અહં ખો, ભન્તે, અસ્સતિયા ભગવન્તં ન પુચ્છિં – 'કતમાનિ પન, ભન્તે, ખુદ્દાનુખુદ્દકાનિ સિક્ખાપદાની'તિ. નાહં તં દુક્કટં પસ્સામિ, અપિ ચાયસ્મન્તાનં સદ્ધાય દેસેમિ તં દુક્કટ''ન્તિ. ''ઇદમ્પિ તે, આવુસો આનન્દ, દુક્કટં, યં ત્વં ભગવતો વસ્સિકસાટિકં અક્કમિત્વા સિબ્બેસિ. દેસેહિ તં દુક્કટ''ન્તિ. ''અહં ખો, ભન્તે, ન અગારવેન ભગવતો વસ્સિકસાટિકં અક્કમિત્વા સિબ્બેસિં. નાહં તં દુક્કટં પસ્સામિ, અપિ ચાયસ્મન્તાનં સદ્ધાય દેસેમિ તં દુક્કટ''ન્તિ. ''ઇદમ્પિ તે, આવુસો આનન્દ, દુક્કટં, યં ત્વં માતુગામેહિ ભગવતો સરીરં પઠમં વન્દાપેસિ, તાસં રોદન્તીનં ભગવતો સરીરં અસ્સુકેન મક્ખિતં. દેસેહિ તં દુક્કટ''ન્તિ. અહં ખો, ભન્તે – માયિમાસં [માયિમા (સી॰ સ્યા॰)] વિકાલે અહેસુન્તિ – માતુગામેહિ ભગવતો સરીરં પઠમં વન્દાપેસિં. નાહં તં દુક્કટં પસ્સામિ, અપિ ચાયસ્મન્તાનં સદ્ધાય દેસેમિ તં દુક્કટ''ન્તિ. ''ઇદમ્પિ તે, આવુસો આનન્દ, દુક્કટં, યં ત્વં ભગવતા ઓળારિકે નિમિત્તે કયિરમાને, ઓળારિકે ઓભાસે કયિરમાને, ન ભગવન્તં યાચિ – 'તિટ્ઠતુ ભગવા કપ્પં, તિટ્ઠતુ સુગતો કપ્પં, બહુજનહિતાય બહુજનસુખાય લોકાનુકમ્પાય અત્થાય હિતાય સુખાય દેવમનુસ્સાન'ન્તિ. દેસેહિ તં દુક્કટ''ન્તિ. ''અહં ખો, ભન્તે,

મારેન પરિયુટ્ઠિતચિત્તો ન ભગવન્તં યાચિં – ‘તિટ્ઠતુ ભગવા કપ્પં, તિટ્ઠતુ સુગતો કપ્પં, બહુજનહિતાય બહુજનસુખાય લોકાનુકમ્પાય અત્થાય હિતાય સુખાય દેવમનુસ્સાન’ન્તિ. નાહં તં દુક્કટં પસ્સામિ, અપિ ચાયસ્મન્તાનં સદ્ધાય દેસેમિ તં દુક્કટ’’ન્તિ. ‘‘ઇદમ્પિ તે, આવુસો આનન્દ, દુક્કટં યં ત્વં માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે પબ્બજ્જં ઉસ્સુક્કં અકાસિ. દેસેહિ તં દુક્કટ’’ન્તિ. ‘‘અહં ખો, ભન્તે, અયં મહાપજાપતિ ગોતમી ભગવતો માતુચ્છા આપાદિકા પોસિકા ખીરસ્સ દાયિકા ભગવન્તં જનેત્તિયા કાલઙ્કતાય થઞ્ઞં પાયેસીતિ માતુગામસ્સ તથાગતપ્પવેદિતે ધમ્મવિનયે પબ્બજ્જં ઉસ્સુક્કં અકાસિં. નાહં તં દુક્કટં પસ્સામિ, અપિ ચાયસ્મન્તાનં સદ્ધાય દેસેમિ તં દુક્કટ’’ન્તિ.

૪૪૪. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા પુરાણો દક્ખિણાગિરિસ્મિં ચારિકં ચરતિ મહતા ભિક્ખુસઙ્ઘેન સદ્ધિં પઞ્ચમત્તેહિ ભિક્ખુસતેહિ. અથ ખો આયસ્મા પુરાણો થેરેહિ ભિક્ખૂહિ ધમ્મે ચ વિનયે ચ સઙ્ગીતે દક્ખિણાગિરિસ્મિં યથાભિરન્તં વિહરિત્વા યેન રાજગહં યેન વેળુવનં કલન્દકનિવાપો યેન થેરા ભિક્ખૂ તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા થેરેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં પટિસમ્મોદિત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો આયસ્મન્તં પુરાણં થેરા ભિક્ખૂ એતદવોચું – ‘‘થેરેહિ, આવુસો પુરાણ, ધમ્મો ચ વિનયો ચ સઙ્ગીતો. ઉપેહિ તં સઙ્ગીતિ’’ન્તિ. ‘‘સુસઙ્ગીતાવુસો, થેરેહિ ધમ્મો ચ વિનયો ચ. અપિચ યથેવ મયા ભગવતો સમ્મુખા સુતં, સમ્મુખા પટિગ્ગહિતં, તથેવાહં ધારેસ્સામી’’તિ.

૩. બ્રહ્મદણ્ડકથા

૪૪૫. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો થેરે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ‘‘ભગવા મં, ભન્તે, પરિનિબ્બાનકાલે એવમાહ – ‘તેન હાનન્દ, સઙ્ઘો મમચ્ચયેન છન્નસ્સ ભિક્ખુનો બ્રહ્મદણ્ડં આણાપેતૂ’’’તિ . ‘‘પુચ્છિ પન ત્વં, આવુસો આનન્દ, ભગવન્તં – ‘કતમો પન, ભન્તે, બ્રહ્મદણ્ડો’’’તિ? ‘‘પુચ્છિં ખોહં, ભન્તે, ભગવન્તં – ‘કતમો પન, ભન્તે, બ્રહ્મદણ્ડો’’’તિ? ‘‘છન્નો, આનન્દ, ભિક્ખુ યં ઇચ્છેય્ય તં વદેય્ય. ભિક્ખૂહિ છન્નો ભિક્ખુ નેવ વત્તબ્બો, ન ઓવદિતબ્બો, નાનુસાસિતબ્બો’’તિ. ‘‘તેન હાવુસો આનન્દ, ત્વંયેવ છન્નસ્સ ભિક્ખુનો બ્રહ્મદણ્ડં આણાપેહી’’તિ. ‘‘કથાહં, ભન્તે, છન્નસ્સ ભિક્ખુનો બ્રહ્મદણ્ડં આણાપેમિ, ચણ્ડો સો ભિક્ખુ ફરુસો’’તિ? ‘તેન હાવુસો આનન્દ, બહુકેહિ ભિક્ખૂહિ સદ્ધિં ગચ્છાહી’’તિ. ‘‘એવં ભન્તે’’તિ ખો આયસ્મા આનન્દો થેરાનં ભિક્ખૂનં પટિસ્સુત્વા મહતા ભિક્ખુસઙ્ઘેન સદ્ધિં પઞ્ચમત્તેહિ ભિક્ખુસતેહિ નાવાય ઉજ્જવનિકાય કોસમ્બિં ઉજ્જવિ, નાવાય પચ્ચોરોહિત્વા રઞ્ઞો ઉદેનસ્સ [ઉતેનસ્સ (ક॰)] ઉય્યાનસ્સ અવિદૂરે અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસીદિ. તેન ખો પન સમયેન રાજા ઉદેનો ઉય્યાને પરિચારેસિ સદ્ધિં ઓરોધેન. અસ્સોસિ ખો રઞ્ઞો ઉદેનસ્સ ઓરોધો – ‘‘અમ્હાકં કિર આચરિયો અય્યો આનન્દો ઉય્યાનસ્સ અવિદૂરે અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસિન્નો’’તિ. અથ ખો રઞ્ઞો ઉદેનસ્સ ઓરોધો રાજાનં ઉદેનં એતદવોચ – ‘‘અમ્હાકં કિર, દેવ, આચરિયો અય્યો આનન્દો ઉય્યાનસ્સ અવિદૂરે અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે નિસિન્નો. ઇચ્છામ મયં, દેવ, અય્યં આનન્દં પસ્સિતુ’’ન્તિ. ‘‘તેન હિ તુમ્હે સમણં આનન્દં પસ્સથા’’તિ.

અથ ખો રઞ્ઞો ઉદેનસ્સ ઓરોધો યેનાયસ્મા આનન્દો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં આનન્દં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો રઞ્ઞો ઉદેનસ્સ ઓરોધં આયસ્મા આનન્દો ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સેસિ સમાદપેસિ સમુત્તેજેસિ સમ્પહંસેસિ . અથ ખો રઞ્ઞો ઉદેનસ્સ ઓરોધો આયસ્મતા આનન્દેન ધમ્મિયા કથાય સન્દસ્સિતો સમાદપિતો સમુત્તેજિતો સમ્પહંસિતો આયસ્મતો આનન્દસ્સ પઞ્ચ ઉત્તરાસઙ્ગસતાનિ પાદાસિ. અથ ખો રઞ્ઞો ઉદેનસ્સ ઓરોધો આયસ્મતો આનન્દસ્સ ભાસિતં અભિનન્દિત્વા અનુમોદિત્વા ઉટ્ઠાયાસના આયસ્મન્તં આનન્દં અભિવાદેત્વા પદક્ખિણં કત્વા યેન રાજા ઉદેનો તેનુપસઙ્કમિ. અદ્દસા ખો રાજા ઉદેનો ઓરોધં

દૂરતોવ આગચ્છન્તં. દિસ્વાન ઓરોધં એતદવોચ – ‘‘અપિ નુ ખો તુમ્હે સમણં આનન્દં પસ્સિત્થા’’તિ? ‘‘અપસ્સિમ્હા ખો મયં, દેવ, અય્યં આનન્દ’’ન્તિ. ‘‘અપિ નુ તુમ્હે સમણસ્સ આનન્દસ્સ કિઞ્ચિ અદત્થા’’તિ? ‘‘અદમ્હા ખો મયં, દેવ, અય્યસ્સ આનન્દસ્સ પઞ્ચ ઉત્તરાસઙ્ગસતાની’’તિ. રાજા ઉદેનો ઉજ્ઝાયતિ ખિય્યતિ વિપાચેતિ – ‘‘કથઞ્હિ નામ સમણો આનન્દો તાવ બહું ચીવરં પટિગ્ગહેસ્સતિ! દુસ્સવાણિજ્જં વા સમણો આનન્દો કરિસ્સતિ, પગ્ગાહિકસાલં વા પસારેસ્સતી’’તિ!

અથ ખો રાજા ઉદેનો યેનાયસ્મા આનન્દો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મતા આનન્દેન સદ્ધિં સમ્મોદિ. સમ્મોદનીયં કથં સારણીયં વીતિસારેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો રાજા ઉદેનો આયસ્મન્તં આનન્દં એતદવોચ – ‘‘આગમા નુ ખ્વિધ, ભો આનન્દ, અમ્હાકં ઓરોધો’’તિ? ‘‘આગમાસિ ખો તે ઇધ, મહારાજ, ઓરોધો’’તિ. ‘‘અપિ પન ભોતો આનન્દસ્સ કિઞ્ચિ અદાસી’’તિ? ‘‘અદાસિ ખો મે, મહારાજ, પઞ્ચ ઉત્તરાસઙ્ગસતાની’’તિ. ‘‘કિં પન ભવં આનન્દો તાવ બહું ચીવરં કરિસ્સતી’’તિ? ‘‘યે [યે પન (ક॰)] તે, મહારાજ, ભિક્ખૂ દુબ્બલચીવરા તેહિ સદ્ધિં સંવિભજિસ્સામી’’તિ. ‘‘યાનિ ખો પન, ભો આનન્દ, પોરાણકાનિ દુબ્બલચીવરાનિ તાનિ કથં કરિસ્સથા’’તિ? ‘‘તાનિ, મહારાજ, ઉત્તરત્થરણં કરિસ્સામા’’તિ. ‘‘યાનિ પન, ભો આનન્દ, પોરાણકાનિ ઉત્તરત્થરણાનિ તાનિ કથં કરિસ્સથા’’તિ? ‘‘તાનિ, મહારાજ, ભિસિચ્છવિયો કરિસ્સામા’’તિ. ‘‘યા પન, ભો આનન્દ, પોરાણકા ભિસિચ્છવિયો તા કથં કરિસ્સથા’’તિ? ‘‘તા, મહારાજ, ભૂમત્થરણં કરિસ્સામા’’તિ. ‘‘યાનિ પન, ભો આનન્દ, પોરાણકાનિ ભૂમત્થરણાનિ તાનિ કથં કરિસ્સથા’’તિ? ‘‘તાનિ, મહારાજ, પાદપુઞ્છનિયો કરિસ્સામા’’તિ. ‘‘યા પન, ભો આનન્દ, પોરાણકા પાદપુઞ્છનિયો તા કથં કરિસ્સથા’’તિ?. ‘‘તા, મહારાજ, રજોહરણં કરિસ્સામા’’તિ. ‘‘યાનિ પન, ભો આનન્દ, પોરાણકાનિ રજોહરણાનિ તાનિ કથં કરિસ્સથા’’તિ? ‘‘તાનિ, મહારાજ, કોટ્ટેત્વા ચિક્ખલ્લેન મદ્દિત્વા પરિભણ્ડં લિમ્પિસ્સામા’’તિ.

અથ ખો રાજા ઉદેનો – સબ્બેવિમે સમણા સક્યપુત્તિયા યોનિસો ઉપનેન્તિ, ન કુલવં ગમેન્તીતિ – આયસ્મતો આનન્દસ્સ અઞ્ઞાનિપિ પઞ્ચ દુસ્સસતાનિ પાદાસિ. અયઞ્ચરહિ આયસ્મતો આનન્દસ્સ પઠમં ચીવરભિક્ખા ઉપ્પજ્જિ ચીવરસહસ્સં. અથ ખો આયસ્મા આનન્દો યેન ઘોસિતારામો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા પઞ્ઞત્તે આસને નિસીદિ. અથ ખો આયસ્મા છન્નો યેનાયસ્મા આનન્દો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં આનન્દં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નં ખો આયસ્મન્તં છન્નં આયસ્મા આનન્દો એતદવોચ – ‘‘સઙ્ઘેન તે, આવુસો છન્ન, બ્રહ્મદણ્ડો આણાપિતો’’તિ.

‘‘કતમો પન, ભન્તે આનન્દ, બ્રહ્મદણ્ડો આણાપિતો’’તિ? ‘‘ત્વં, આવુસો છન્ન, ભિક્ખૂ યં ઇચ્છેય્યાસિ તં વદેય્યાસિ. ભિક્ખૂહિ ત્વં નેવ વત્તબ્બો, ન ઓવદિતબ્બો, નાનુસાસિતબ્બો’’તિ. ‘‘નન્વાહં, ભન્તે આનન્દ, હતો એત્તાવતા, યતોહં ભિક્ખૂહિ નેવ વત્તબ્બો, ન ઓવદિતબ્બો, નાનુસાસિતબ્બો’’તિ તત્થેવ મુચ્છિતો પપતો. અથ ખો આયસ્મા છન્નો બ્રહ્મદણ્ડેન અટ્ટીયમાનો હરાયમાનો જિગુચ્છમાનો એકો વૂપકટ્ઠો અપ્પમત્તો આતાપી પહિતત્તો વિહરન્તો નચિરસ્સેવ યસ્સત્થાય કુલપુત્તા સમ્મદેવ અગારસ્મા અનગારિયં પબ્બજન્તિ, તદનુત્તરં બ્રહ્મચરિયપરિયોસાનં દિટ્ઠેવ ધમ્મે સયં અભિઞ્ઞા સચ્છિકત્વા ઉપસમ્પજ્જ વિહાસિ. ‘ખીણા જાતિ, વુસિતં બ્રહ્મચરિયં, કતં કરણીયં, નાપરં ઇત્થત્તાયા’તિ અબ્ભઞ્ઞાસિ. અઞ્ઞતરો ચ પનાયસ્મા છન્નો અરહતં અહોસિ. અથ ખો આયસ્મા છન્નો અરહત્તં પત્તો યેનાયસ્મા આનન્દો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં આનન્દં એતદવોચ – ‘‘પટિપ્પસ્સમ્ભેહિ દાનિ મે, ભન્તે આનન્દ, બ્રહ્મદણ્ડ’’ન્તિ. ‘‘યદગ્ગેન તયા, આવુસો છન્ન, અરહત્તં સચ્છિકતં

તદગ્ગેન તે બ્રહ્મદણ્ડો પટિપ્પસ્સદ્ધો''તિ. ઇમાય ખો પન વિનયસઙ્ગીતિયા પઞ્ચ ભિક્ખુસતાનિ અનૂનાનિ અનધિકાનિ અહેસું. તસ્મા અયં વિનયસઙ્ગીતિ ''પઞ્ચસતિકા''તિ વુચ્ચતીતિ.

પઞ્ચસતિકક્ખન્ધકો એકાદસમો.

ઇમમ્હિ ખન્ધકે વત્થૂ તેવીસતિ.

તસ્સુદ્દાનં –

પરિનિબ્બુતે સમ્બુદ્ધે, થેરો કસ્સપસવ્હયો;
આમન્તયિ ભિક્ખુગણં, સદ્ધમ્મમનુપાલકો;
પાવાયદ્ધાનમગ્ગમ્હિ, સુભદ્દેન પવેદિતં;
સઙ્ગાયિસ્સામ સદ્ધમ્મં, અધમ્મો પુરે દિપ્પતિ.

એકેનૂન પઞ્ચસતં, આનન્દમ્પિ ચ ઉચ્ચિનિ;
ધમ્મવિનયસઙ્ગીતિં, વસન્તો ગુહમુત્તમે.

ઉપાલિં વિનયં પુચ્છિ, સુત્તન્તાનન્દપણ્ડિતં;
પિટકં તીણિ સઙ્ગીતિં, અકંસુ જિનસાવકા.

ન પુચ્છિ અક્કમિત્વાન, વન્દાપેસિ ન યાચિ ચ.

પબ્બજ્જં માતુગામસ્સ, સદ્ધાય દુક્કટાનિ મે;
પુરાણો બ્રહ્મદણ્ડઞ્ચ, ઓરોધો ઉદેનેન સહ.

તાવ બહુ દુબ્બલઞ્ચ, ઉત્તરત્થરણા ભિસિ;
ભૂમત્થરણા પુઞ્છનિયો, રજો ચિક્ખલ્લમદ્દના.

સહસ્સચીવરં ઉપ્પજ્જિ, પઠમાનન્દસવ્હયો;
તજ્જિતો બ્રહ્મદણ્ડેન, ચતુસ્સચ્ચં અપાપુણિ;
વસીભૂતા પઞ્ચસતા, તસ્મા પઞ્ચસતી ઇતિ.

પઞ્ચસતિકક્ખન્ધકં નિટ્ઠિતં.

૧૨. સત્તસતિકક્ખન્ધકં

૧. પઠમભાણવારો

૪૪૬. તેન ખો પન સમયેન વસ્સસતપરિનિબ્બુતે ભગવતિ વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ વેસાલિયં દસ વત્થૂનિ દીપેન્તિ – કપ્પતિ સિઙ્ગિલોણકપ્પો, કપ્પતિ દ્વઙ્ગુલકપ્પો, કપ્પતિ ગામન્તરકપ્પો, કપ્પતિ આવાસકપ્પો, કપ્પતિ અનુમતિકપ્પો, કપ્પતિ આચિણ્ણકપ્પો, કપ્પતિ અમથિતકપ્પો, કપ્પતિ જળોગિં પાતું, કપ્પતિ અદસકં નિસીદનં, કપ્પતિ જાતરૂપરજતન્તિ.

તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો વજ્જીસુ ચારિકં ચરમાનો યેન વેસાલી તદવસરિ. તત્ર સુદં આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો વેસાલિયં વિહરતિ મહાવને કૂટાગારસાલાયં. તેન ખો પન સમયેન વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ તદહુપોસથે કંસપાતિં [કંસચાટિં (સ્યા॰)] ઉદકેન પૂરેત્વા મજ્ઝે ભિક્ખુસઙ્ઘસ્સ ઠપેત્વા આગતાગતે વેસાલિકે ઉપાસકે એવં વદન્તિ – ''દેથાવુસો, સઙ્ઘસ્સ કહાપણમ્પિ અડ્ઢમ્પિ પાદમ્પિ માસકરૂપમ્પિ. ભવિસ્સતિ સઙ્ઘસ્સ પરિક્ખારેન કરણીય''ન્તિ. એવં વુત્તે આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો વેસાલિકે ઉપાસકે એતદવોચ – ''માવુસો, અદત્થ સઙ્ઘસ્સ કહાપણમ્પિ અડ્ઢમ્પિ પાદમ્પિ માસકરૂપમ્પિ. ન કપ્પતિ સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં જાતરૂપરજતં; ન સાદિયન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; ન પટિગ્ગણ્હન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; નિક્ખિત્તમણિસુવણ્ણા સમણા સક્યપુત્તિયા અપેતજાતરૂપરજતા''તિ. એવમ્પિ ખો વેસાલિકા ઉપાસકા આયસ્મતા યસેન કાકણ્ડકપુત્તેન વુચ્ચમાના અદંસુયેવ સઙ્ઘસ્સ કહાપણમ્પિ અડ્ઢમ્પિ પાદમ્પિ માસકરૂપમ્પિ.

અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ તસ્સા રત્તિયા અચ્ચયેન તં હિરઞ્ઞં ભિક્ખગ્ગેન [ભિક્ખુગ્ગેન (સ્યા॰)] પટિવીસં [પટિવિંસં (સી॰), પટિવિસં (સ્યા॰)] ઠપેત્વા ભાજેસું. અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં યસં કાકણ્ડકપુત્તં એતદવોચું – ''એસો તે, આવુસો યસ, હિરઞ્ઞસ્સ પટિવીસો''તિ. ''નત્થિ, મે આવુસો, હિરઞ્ઞસ્સ પટિવીસો, નાહં હિરઞ્ઞં સાદિયામી''તિ. અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ – ''અયં આવુસો યસો કાકણ્ડકપુત્તો ઉપાસકે સદ્ધે પસન્ને અક્કોસતિ, પરિભાસતિ, અપ્પસાદં કરોતિ; હન્દસ્સ મયં પટિસારણીયકમ્મં કરોમા''તિ તે. તસ્સ પટિસારણીયકમ્મં અકંસુ. અથ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો વેસાલિકે વજ્જિપુત્તકે ભિક્ખૂ એતદવોચ – ''ભગવતા, આવુસો, પઞ્ઞત્તં – 'પટિસારણીયકમ્મકતસ્સ ભિક્ખુનો અનુદૂતો દાતબ્બો'તિ. દેથ મે, આવુસો, અનુદૂતં ભિક્ખુ''ન્તિ.

અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ એકં ભિક્ખું સમ્મન્નિત્વા આયસ્મતો યસસ્સ કાકણ્ડકપુત્તસ્સ અનુદૂતં અદંસુ. અથ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો અનુદૂતેન ભિક્ખુના સદ્ધિં વેસાલિં પવિસિત્વા વેસાલિકે ઉપાસકે એતદવોચ – ''અહં કિરાયસ્મન્તે ઉપાસકે સદ્ધે પસન્ને અક્કોસામિ, પરિભાસામિ, અપ્પસાદં કરોમિ; યોહં અધમ્મં અધમ્મોતિ વદામિ, ધમ્મં ધમ્મોતિ વદામિ, અવિનયં અવિનયોતિ વદામિ, વિનયં વિનયોતિ વદામિ.

૪૪૭. ''એકમિદં, આવુસો, સમયં ભગવા સાવત્થિયં વિહરતિ જેતવને અનાથપિણ્ડિકસ્સ આરામે. તત્ર ખો, આવુસો, ભગવા ભિક્ખૂ આમન્તેસિ – [અ॰ નિ॰ ૪.૫૦] 'ચત્તારોમે, ભિક્ખવે, ચન્દિમસૂરિયાનં ઉપક્કિલેસા, યેહિ ઉપક્કિલેસેહિ ઉપક્કિલિટ્ઠા ચન્દિમસૂરિયા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. કતમે ચત્તારો? અબ્ભં, ભિક્ખવે,

ચન્દિમસૂરિયાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા ચન્દિમસૂરિયા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ ન વિરોચન્તિ. મહિકા, ભિક્ખવે, ચન્દિમસૂરિયાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા ચન્દિમસૂરિયા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ, ધૂમરજો, ભિક્ખવે, ચન્દિમસૂરિયાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા ચન્દિમસૂરિયા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. રાહુ, ભિક્ખવે, અસુરિન્દો ચન્દિમસૂરિયાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા ચન્દિમસૂરિયા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, ચત્તારો ચન્દિમસૂરિયાનં ઉપક્કિલેસા, યેહિ ઉપક્કિલેસેહિ ઉપક્કિલિટ્ઠા ચન્દિમસૂરિયા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. એવમેવ ખો, ભિક્ખવે, ચત્તારોમે સમણબ્રાહ્મણાનં ઉપક્કિલેસા, યેહિ ઉપક્કિલેસેહિ ઉપક્કિલિટ્ઠા એકે સમણબ્રાહ્મણા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. કતમે ચત્તારો? સન્તિ, ભિક્ખવે, એકે સમણબ્રાહ્મણા સુરં પિવન્તિ, મેરયં પિવન્તિ, સુરામેરયપાના અપ્પટિવિરતા – અયં, ભિક્ખવે, પઠમો સમણબ્રાહ્મણાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા એકે સમણબ્રાહ્મણા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. પુન ચપરં, ભિક્ખવે, એકે સમણબ્રાહ્મણા મેથુનં ધમ્મં પટિસેવન્તિ, મેથુનધમ્મા અપ્પટિવિરતા – અયં, ભિક્ખવે, દુતિયો સમણબ્રાહ્મણાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા એકે સમણબ્રાહ્મણા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. પુન ચપરં, ભિક્ખવે, એકે સમણબ્રાહ્મણા જાતરૂપરજતં સાદિયન્તિ, જાતરૂપરજતપ્પટિગ્ગહણા અપ્પટિવિરતા – અયં, ભિક્ખવે, તતિયો સમણબ્રાહ્મણાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા એકે સમણબ્રાહ્મણા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. પુન ચપરં, ભિક્ખવે, એકે સમણબ્રાહ્મણા મિચ્છાજીવેન જીવિતં કપ્પેન્તિ; મિચ્છાજીવા અપ્પટિવિરતા – અયં, ભિક્ખવે, ચતુત્થો સમણબ્રાહ્મણાનં ઉપક્કિલેસો, યેન ઉપક્કિલેસેન ઉપક્કિલિટ્ઠા એકે સમણબ્રાહ્મણા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ, ન વિરોચન્તિ. ઇમે ખો, ભિક્ખવે, ચત્તારો સમણબ્રાહ્મણાનં ઉપક્કિલેસા, યેહિ ઉપક્કિલેસેહિ ઉપક્કિલિટ્ઠા એકે સમણબ્રાહ્મણા ન તપન્તિ, ન ભાસન્તિ , ન વિરોચન્તિ'. ''ઇદમવોચાવુસો, ભગવા. ઇદં વત્વાન સુગતો અથાપરં એતદવોચ સત્થા –

''રાગદોસપરિક્લિટ્ઠા, એકે સમણબ્રાહ્મણા;
અવિજ્જાનિવુટા [અવિજ્જાનીવુતા (સ્યા॰)] પોસા, પિયરૂપાભિનન્દિનો.

''સુરં પિવન્તિ મેરયં, પટિસેવન્તિ મેથુનં;
રજતં જાતરૂપઞ્ચ, સાદિયન્તિ અવિદ્દસૂ.

''મિચ્છાજીવેન જીવન્તિ, એકે સમણબ્રાહ્મણા;
એતે ઉપક્કિલેસા વુત્તા, બુદ્ધેનાદિચ્ચબન્ધુના.

''યેહિ ઉપક્કિલેસેહિ ઉપક્કિલિટ્ઠા, એકે સમણબ્રાહ્મણા;
ન તપન્તિ ન ભાસન્તિ, અસુદ્ધા સરજા મગા.

''અન્ધકારેન ઓનદ્ધા, તણ્હાદાસા સનેત્તિકા;
વડ્ઢેન્તિ કટસિં ઘોરં, આદિયન્તિ પુનબ્ભવન્તિ.

''એવંવાદી કિરાહં આયસ્મન્તે ઉપાસકે સદ્ધે પસન્ને અક્કોસામિ, પરિભાસામિ, અપ્પસાદં કરોમિ; યોહં અધમ્મં અધમ્મોતિ વદામિ, ધમ્મં ધમ્મોતિ વદામિ, અવિનયં અવિનયોતિ વદામિ, વિનયં વિનયોતિ વદામિ.

૪૪૮. [સં॰ નિ॰ ૪.૩૬૨ ઇદં વત્થુ આગતં] ‘‘એકમિદં, આવુસો, સમયં ભગવા રાજગહે વિહરતિ વેળુવને કલન્દકનિવાપે. તેન ખો પન સમયેન રાજન્તેપુરે રાજપરિસાયં સન્નિસિન્નાનં સન્નિપતિતાનં અયમન્તરકથા ઉદપાદિ – ‘કપ્પતિ સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં જાતરૂપરજતં; સાદિયન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; પટિગ્ગણ્હન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજત’ન્તિ. તેન ખો પનાવુસો સમયેન, મણિચૂળકો ગામણી તસ્સં પરિસાયં નિસિન્નો હોતિ. અથ ખો, આવુસો, મણિચૂળકો ગામણી તં પરિસં એતદવોચ – ‘મા અય્યા એવં અવચુત્થ. ન કપ્પતિ સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં જાતરૂપરજતં; ન સાદિયન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; ન પટિગ્ગણ્હન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; નિક્ખિત્તમણિસુવણ્ણા સમણા સક્યપુત્તિયા અપેતજાતરૂપરજતા’તિ. અસક્ખિ ખો, આવુસો, મણિચૂળકો ગામણી તં પરિસં સઞ્ઞાપેતું.

‘‘અથ ખો, આવુસો, મણિચૂળકો ગામણી તં પરિસં સઞ્ઞાપેત્વા યેન ભગવા તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા ભગવન્તં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો, આવુસો, મણિચૂળકો ગામણી ભગવન્તં એતદવોચ – ‘ઇધ, ભન્તે, રાજન્તેપુરે રાજપરિસાયં સન્નિસિન્નાનં સન્નિપતિતાનં અયમન્તરકથા ઉદપાદિ – કપ્પતિ સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં જાતરૂપરજતં; સાદિયન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; પટિગ્ગણ્હન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતન્તિ. એવં વુત્તે અહં ભન્તે, તં પરિસં એતદવોચં – મા અય્યા એવં અવચુત્થ. ન કપ્પતિ સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં જાતરૂપરજતં; ન સાદિયન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં ; ન પટિગ્ગણ્હન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; નિક્ખિત્તમણિસુવણ્ણા સમણા સક્યપુત્તિયા અપેતજાતરૂપરજતાતિ. અસક્ખિં ખો અહં, ભન્તે, તં પરિસં સઞ્ઞાપેતું. કચ્ચાહં, ભન્તે, એવં બ્યાકરમાનો વુત્તવાદી ચેવ ભગવતો હોમિ, ન ચ ભગવન્તં અભૂતેન અબ્ભાચિક્ખામિ, ધમ્મસ્સ ચાનુધમ્મં બ્યાકરોમિ, ન ચ કોચિ સહધમ્મિકો વાદાનુવાદો ગારય્હં ઠાનં આગચ્છતી’તિ? ‘તગ્ઘ ત્વં, ગામણિ, એવં બ્યાકરમાનો વુત્તવાદી ચેવ મે હોસિ; ન ચ મં અભૂતેન અબ્ભાચિક્ખસિ [પારા॰ ૫૮૨], ધમ્મસ્સ ચાનુધમ્મં બ્યાકરોસિ, ન ચ કોચિ સહધમ્મિકો વાદાનુવાદો ગારય્હં ઠાનં આગચ્છતિ. ન હિ, ગામણિ, કપ્પતિ સમણાનં સક્યપુત્તિયાનં જાતરૂપરજતં; ન સાદિયન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; ન પટિગ્ગણ્હન્તિ સમણા સક્યપુત્તિયા જાતરૂપરજતં; નિક્ખિત્તમણિસુવણ્ણા સમણા સક્યપુત્તિયા અપેતજાતરૂપરજતા. યસ્સ ખો, ગામણિ, જાતરૂપરજતં કપ્પતિ, પઞ્ચપિ તસ્સ કામગુણા કપ્પન્તિ. યસ્સ પઞ્ચ કામગુણા કપ્પન્તિ એકંસેનેતં, ગામણિ, ધારેય્યાસિ – અસ્સમણધમ્મો અસક્યપુત્તિયધમ્મોતિ. અપિ ચાહં, ગામણિ, એવં વદામિ તિણં તિણત્થિકેન પરિયેસિતબ્બં; દારુ દારુત્થિકેન પરિયેસિતબ્બં; સકટં સકટત્થિકેન પરિયેસિતબ્બં; પુરિસો પુરિસત્થિકેન પરિયેસિતબ્બો. ન ત્વેવાહં, ગામણિ, કેનચિ પરિયાયેન જાતરૂપરજતં સાદિતબ્બં પરિયેસિતબ્બન્તિ વદામી’તિ.

‘‘એવંવાદી કિરાહં આયસ્મન્તે ઉપાસકે સદ્ધે પસન્ને અક્કોસામિ, પરિભાસામિ, અપ્પસાદં કરોમિ; યોહં અધમ્મં અધમ્મોતિ વદામિ, ધમ્મં ધમ્મોતિ વદામિ, અવિનયં અવિનયોતિ વદામિ, વિનયં વિનયોતિ વદામિ.

૪૪૯. ‘‘એકમિદં, આવુસો, સમયં ભગવા રાજગહે આયસ્મન્તં ઉપનન્દં સક્યપુત્તં આરબ્ભ જાતરૂપરજતં પટિક્ખિપિ, સિક્ખાપદઞ્ચ પઞ્ઞપેસિ. એવંવાદી કિરાહં આયસ્મન્તે ઉપાસકે સદ્ધે પસન્ને અક્કોસામિ, પરિભાસામિ, અપ્પસાદં કરોમિ; યોહં અધમ્મં અધમ્મોતિ વદામિ, ધમ્મં ધમ્મોતિ વદામિ, અવિનયં અવિનયોતિ વદામિ, વિનયં વિનયોતિ વદામી’’તિ.

એવં વુત્તે વેસાલિકા ઉપાસકા આયસ્મન્તં યસં કાકણ્ડકપુત્તં એતદવોચું – ‘‘એકોવ ભન્તે, અય્યો યસો કાકણ્ડકપુત્તો સમણો સક્યપુત્તિયો. સબ્બેવિમે અસ્સમણા અસક્યપુત્તિયા. વસતુ, ભન્તે, અય્યો યસો કાકણ્ડકપુત્તો વેસાલિયં. મયં અય્યસ્સ યસસ્સ કાકણ્ડકપુત્તસ્સ ઉસ્સુક્કં કરિસ્સામ ચીવરપિણ્ડપાતસેનાસનગિલાનપ્પચ્ચયભેસજ્જપરિક્ખારાન’’ન્તિ. અથ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો વેસાલિકે ઉપાસકે સઞ્ઞાપેત્વા અનુદૂતેન ભિક્ખુના સદ્ધિં આરામં અગમાસિ.

અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ અનુદૂતં ભિક્ખું પુચ્છિંસુ – ‘‘ખમાપિતાવુસો, યસેન કાકણ્ડકપુત્તેન વેસાલિકા ઉપાસકા’’તિ ? ‘‘ઉપાસકેહિ પાપિકં નો, આવુસો, કતં. એકોવ યસો કાકણ્ડકપુત્તો સમણો સક્યપુત્તિયો કતો. સબ્બેવ મયં અસ્સમણા અસક્યપુત્તિયા કતા’’તિ. અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ – ‘‘અયં, આવુસો, યસો કાકણ્ડકપુત્તો અમ્હેહિ અસમ્મતો ગિહીનં પકાસેસિ; હન્દસ્સ મયં ઉક્ખેપનીયકમ્મં કરોમા’’તિ. તે તસ્સ ઉક્ખેપનીયકમ્મં કત્તુકામા સન્નિપતિંસુ. અથ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો વેહાસં અબ્ભુગ્ગન્ત્વા કોસમ્બિયં પચ્ચુટ્ઠાસિ.

૪૫૦. અથ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો પાવેય્યકાનઞ્ચ [પાઠેય્યકાનઞ્ચ (સ્યા॰)] અવન્તિદક્ખિણાપથકાનઞ્ચ ભિક્ખૂનં સન્તિકે દૂતં પાહેસિ – ‘‘આગચ્છન્તુ આયસ્મન્તા; ઇમં અધિકરણં આદિયિસ્સામ. પુરે અધમ્મો દિપ્પતિ, ધમ્મો પટિબાહિય્યતિ; અવિનયો દિપ્પતિ, વિનયો પટિબાહિય્યતિ; પુરે અધમ્મવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, ધમ્મવાદિનો દુબ્બલા હોન્તિ; અવિનયવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, વિનયવાદિનો દુબ્બલા હોન્તી’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી અહોગઙ્ગે પબ્બતે પટિવસતિ. અથ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો યેન અહોગઙ્ગો પબ્બતો, યેનાયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં સમ્ભૂતં સાણવાસિં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો આયસ્મન્તં સમ્ભૂતં સાણવાસિં એતદવોચ – ‘‘ઇમે, ભન્તે, વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ વેસાલિયં દસ વત્થૂનિ દીપેન્તિ – કપ્પતિ સિઙ્ગિલોણકપ્પો, કપ્પતિ દ્વઙ્ગુલકપ્પો, કપ્પતિ ગામન્તરકપ્પો, કપ્પતિ આવાસકપ્પો, કપ્પતિ અનુમતિકપ્પો, કપ્પતિ આચિણ્ણકપ્પો, કપ્પતિ અમથિતકપ્પો, કપ્પતિ જળોગિં પાતું, કપ્પતિ અદસકં નિસીદનં, કપ્પતિ જાતરૂપરજતન્તિ. હન્દ મયં, ભન્તે, ઇમં અધિકરણં આદિયિસ્સામ. પુરે અધમ્મો દિપ્પતિ, ધમ્મો પટિબાહિય્યતિ; અવિનયો દિપ્પતિ, વિનયો પટિબાહિય્યતિ; પુરે અધમ્મવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, ધમ્મવાદિનો દુબ્બલા હોન્તિ; અવિનયવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, વિનયવાદિનો દુબ્બલા હોન્તી’’તિ. ‘‘એવમાવુસો’’તિ ખો આયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી આયસ્મતો યસસ્સ કાકણ્ડકપુત્તસ્સ પચ્ચસ્સોસિ. અથ ખો સટ્ઠિમત્તા પાવેય્યકા ભિક્ખૂ – સબ્બે આરઞ્ઞિકા, સબ્બે પિણ્ડપાતિકા, સબ્બે પંસુકૂલિકા, સબ્બે તેચીવરિકા, સબ્બેવ અરહન્તો – અહોગઙ્ગે પબ્બતે સન્નિપતિંસુ. અટ્ઠાસીતિમત્તા અવન્તિદક્ખિણાપથકા ભિક્ખૂ – અપ્પેકચ્ચે આરઞ્ઞિકા, અપ્પેકચ્ચે પિણ્ડપાતિકા, અપ્પેકચ્ચે પંસુકૂલિકા, અપ્પેકચ્ચે તેચીવરિકા, સબ્બેવ અરહન્તો – અહોગઙ્ગે પબ્બતે સન્નિપતિંસુ. અથ ખો થેરાનં ભિક્ખૂનં મન્તયમાનાનં એતદહોસિ – ‘‘ઇદં ખો અધિકરણં કક્ખળઞ્ચ, વાળઞ્ચ; કં નુ ખો મયં પક્ખં લભેય્યામ, યેન મયં ઇમસ્મિં અધિકરણે બલવન્તતરા અસ્સામા’’તિ.

૪૫૧. તેન ખો પન સમયેન આયસ્મા રેવતો સોરેય્યે પટિવસતિ – બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. અથ ખો થેરાનં ભિક્ખૂનં

એતદહોસિ – ‘‘અયં ખો આયસ્મા રેવતો સોરેય્યે પટિવસતિ – બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સચે મયં આયસ્મન્તં રેવતં પક્ખં લભિસ્સામ, એવં મયં ઇમસ્મિં અધિકરણે બલવન્તતરા અસ્સામા’’તિ. અસ્સોસિ ખો આયસ્મા રેવતો – દિબ્બાય સોતધાતુયા વિસુદ્ધાય અતિક્કન્તમાનુસિકાય – થેરાનં ભિક્ખૂનં મન્તયમાનાનં. સુત્વાનસ્સ એતદહોસિ – ‘‘ઇદં ખો અધિકરણં કક્ખળઞ્ચ વાળઞ્ચ. ન ખો મેતં પતિરૂપં યોહં એવરૂપે અધિકરણે ઓસક્કેય્યં. ઇદાનિ ચ પન તે ભિક્ખૂ આગચ્છિસ્સન્તિ. સોહં તેહિ આકિણ્ણો ન ફાસુ ગમિસ્સામિ. યંનૂનાહં પટિકચ્ચેવ ગચ્છેય્ય’’ન્તિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો સોરેય્યા સઙ્કસ્સં અગમાસિ.

અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ સોરેય્યં ગન્ત્વા પુચ્છિંસુ – ‘‘કહં આયસ્મા રેવતો’’તિ? તે એવમાહંસુ – ‘‘એસાયસ્મા રેવતો સઙ્કસ્સં ગતો’’તિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો સઙ્કસ્સા કણ્ણકુજ્જં [કન્નકુજ્જં (સી॰)] અગમાસિ. અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ સઙ્કસ્સં ગન્ત્વા પુચ્છિંસુ – ‘‘કહં આયસ્મા રેવતો’’તિ? તે એવમાહંસુ – ‘‘એસાયસ્મા રેવતો કણ્ણકુજ્જં ગતો’’તિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો કણ્ણકુજ્જા ઉદુમ્બરં અગમાસિ. અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ કણ્ણકુજ્જં ગન્ત્વા પુચ્છિંસુ – ‘‘કહં આયસ્મા રેવતો’’તિ? તે એવમાહંસુ – ‘‘એસાયસ્મા રેવતો ઉદુમ્બરં ગતો’’તિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો ઉદુમ્બરા અગ્ગળપુરં અગમાસિ. અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ ઉદુમ્બરં ગન્ત્વા પુચ્છિંસુ – ‘‘કહં આયસ્મા રેવતો’’તિ? તે એવમાહંસુ – ‘‘એસાયસ્મા રેવતો અગ્ગળપુરં ગતો’’તિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો અગ્ગળપુરા સહજાતિં [સહંજાતિં (ક॰)] અગમાસિ. અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ અગ્ગળપુરં ગન્ત્વા પુચ્છિંસુ – ‘‘કહં આયસ્મા રેવતો’’તિ? તે એવમાહંસુ – ‘‘એસાયસ્મા રેવતો સહજાતિં ગતો’’તિ. અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં રેવતં સહજાતિયં સમ્ભાવેસું.

૪૫૨. અથ ખો આયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી આયસ્મન્તં યસં કાકણ્ડકપુત્તં એતદવોચ – ‘‘અયં, આવુસો, આયસ્મા રેવતો બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સચે મયં આયસ્મન્તં રેવતં પઞ્હં પુચ્છિસ્સામ, પટિબલો આયસ્મા રેવતો એકેનેવ પઞ્હેન સકલમ્પિ રત્તિં વીતિનામેતું. ઇદાનિ ચ પનાયસ્મા રેવતો અન્તેવાસિકં [અન્તેવાસિં (સ્યા॰)] સરભાણકં ભિક્ખું અજ્ઝેસિસ્સતિ. સો ત્વં તસ્સ ભિક્ખુનો સરભઞ્ઞપરિયોસાને આયસ્મન્તં રેવતં ઉપસઙ્કમિત્વા ઇમાનિ દસ વત્થૂનિ પુચ્છેય્યાસી’’તિ. ‘‘એવં ભન્તે’’તિ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો આયસ્મતો સમ્ભૂતસ્સ સાણવાસિસ્સ પચ્ચસ્સોસિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો અન્તેવાસિકં સરભાણકં ભિક્ખું અજ્ઝેસિ. અથ ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો તસ્સ ભિક્ખુનો સરભઞ્ઞપરિયોસાને યેનાયસ્મા રેવતો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં રેવતં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા યસો કાકણ્ડકપુત્તો આયસ્મન્તં રેવતં એતદવોચ – ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, સિઙ્ગિલોણકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, સિઙ્ગિલોણકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, સિઙ્ગિના લોણં પરિહરિતું – યત્થ અલોણકં ભવિસ્સતિ તત્થ પરિભુઞ્જિસ્સામી’’તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, દ્વઙ્ગુલકપ્પો’’તિ ? ‘‘કો સો, આવુસો, દ્વઙ્ગુલકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, દ્વઙ્ગુલાય છાયાય વીતિવત્તાય, વિકાલે ભોજનં ભુઞ્જિતુ’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, ગામન્તરકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, ગામન્તરકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે – ઇદાનિ ગામન્તરં ગમિસ્સામીતિ – ભુત્તાવિના પવારિતેન અનતિરિત્તં ભોજનં ભુઞ્જિતુ’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, આવાસકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, આવાસકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, સમ્બહુલા આવાસા સમાનસીમા નાનુપોસથં કાતુ’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો , કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ , ભન્તે, અનુમતિકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, અનુમતિકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે,

વગ્ગેન સઙ્ઘેન કમ્મં કાતું – આગતે ભિક્ખૂ અનુમાનેસ્સામા’’તિ [અનુજાનિસ્સામાતિ, અનુજાનેસ્સામાતિ, અનુમતિં આનેસ્સામાતિ (ક॰)]? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, આચિણ્ણકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, આચિણ્ણકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, ઇદં મે ઉપજ્ઝાયેન અજ્ઝાચિણ્ણં, ઇદં મે આચરિયેન અજ્ઝાચિણ્ણં, તં અજ્ઝાચરિતુ’’ન્તિ? ‘‘આચિણ્ણકપ્પો ખો, આવુસો, એકચ્ચો કપ્પતિ, એકચ્ચો ન કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, અમથિતકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, અમથિતકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, યં તં ખીરં ખીરભાવં વિજહિતં, અસમ્પત્તં દધિભાવં, તં ભુત્તાવિના પવારિતેન અનતિરિત્તં પાતુ’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, જળોગિં પાતુ’’ન્તિ? ‘‘કા સા, આવુસો, જળોગી’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, યા સા સુરા આસુતા, અસમ્પત્તા મજ્જભાવં, સા પાતુ’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, અદસકં નિસીદન’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, જાતરૂપરજત’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. ‘‘ઇમે, ભન્તે, વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ વેસાલિયં ઇમાનિ દસ વત્થૂનિ દીપેન્તિ. હન્દ મયં, ભન્તે, ઇમં અધિકરણં આદિયિસ્સામ. પુરે અધમ્મો દિપ્પતિ, ધમ્મો પટિબાહિય્યતિ; અવિનયો દિપ્પતિ, વિનયો પટિબાહિય્યતિ; પુરે અધમ્મવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, ધમ્મવાદિનો દુબ્બલા હોન્તિ; અવિનયવાદિનો બલવન્તો હોન્તિ, વિનયવાદિનો દુબ્બલા હોન્તી’’તિ. ‘‘એવમાવુસો’’તિ ખો આયસ્મા રેવતો આયસ્મતો યસસ્સ કાકણ્ડકપુત્તસ્સ પચ્ચસ્સોસિ.

પઠમભાણવારો નિટ્ઠિતો.

૨. દુતિયભાણવારો

૪૫૩. અસ્સોસું ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ – ‘‘યસો કિર કાકણ્ડકપુત્તો ઇદં અધિકરણં આદિયિતુકામો પક્ખં પરિયેસતિ, લભતિ ચ કિર પક્ખ’’ન્તિ. અથ ખો વેસાલિકાનં વજ્જિપુત્તકાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘ઇદં ખો અધિકરણં કક્ખળઞ્ચ વાળઞ્ચ. કં નુ ખો મયં પક્ખં લભેય્યામ, યેન મયં ઇમસ્મિં અધિકરણે બલવન્તતરા અસ્સામા’’તિ.

અથ ખો વેસાલિકાનં વજ્જિપુત્તકાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘અયં ખો આયસ્મા રેવતો બહુસ્સુતો આગતાગમો ધમ્મધરો વિનયધરો માતિકાધરો પણ્ડિતો વિયત્તો મેધાવી લજ્જી કુક્કુચ્ચકો સિક્ખાકામો. સચે મયં આયસ્મન્તં રેવતં પક્ખં લભેય્યામ, એવં મયં ઇમસ્મિં અધિકરણે બલવન્તતરા અસ્સામા’’તિ.

અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ પહૂતં સામણકં પરિક્ખારં પટિયાદેસું – પત્તમ્પિ, ચીવરમ્પિ, નિસીદનમ્પિ, સૂચિઘરમ્પિ, કાયબન્ધનમ્પિ, પરિસ્સાવનમ્પિ, ધમ્મકરણમ્પિ. અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ તં સામણકં પરિક્ખારં આદાય નાવાય સહજાતિં ઉજ્જવિંસુ; નાવાય પચ્ચોરોહિત્વા અઞ્ઞતરસ્મિં રુક્ખમૂલે ભત્તવિસ્સગ્ગં કરોન્તિ. અથ ખો આયસ્મતો સાળ્હસ્સ રહોગતસ્સ પટિસલ્લીનસ્સ એવં ચેતસો પરિવિતક્કો ઉદપાદિ – ‘‘કે નુ ખો ધમ્મવાદિનો – પાચીનકા વા ભિક્ખૂ, પાવેય્યકા વા’’તિ? અથ ખો આયસ્મતો સાળ્હસ્સ, ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ ચેતસા પચ્ચવેક્ખન્તસ્સ, એતદહોસિ – ‘‘અધમ્મવાદિનો પાચીનકા ભિક્ખૂ, ધમ્મવાદિનો પાવેય્યકા [પાઠેય્યકા (સ્યા॰)] ભિક્ખૂ’’તિ.

અથ ખો અઞ્ઞતરા સુદ્ધાવાસકાયિકા દેવતા આયસ્મતો સાળ્હસ્સ ચેતસા ચેતોપરિવિતક્કમઞ્ઞાય – સેય્યથાપિ નામ બલવા પુરિસો સમિઞ્જિતં વા બાહં પસારેય્ય, પસારિતં વા બાહં સમ્મિઞ્જેય્ય, એવમેવ સુદ્ધાવાસેસુ દેવેસુ અન્તરહિતા – આયસ્મતો સાળ્હસ્સ સમ્મુખે પાતુરહોસિ. અથ ખો સા દેવતા આયસ્મન્તં સાળ્હં એતદવોચ

– ''સાધુ, ભન્તે સાળ્હ, અધમ્મવાદી પાચીનકા ભિક્ખૂ, ધમ્મવાદી પાવેય્યકા ભિક્ખૂ. તેન હિ, ભન્તે સાળ્હ, યથાધમ્મો તથા તિટ્ઠાહી''તિ. ''પુબ્બેપિ ચાહં, દેવતે, એતરહિ ચ યથાધમ્મો તથા ઠિતો ; અપિ ચાહં ન તાવ દિટ્ઠિં આવિ કરોમિ, અપ્પેવ નામ મં ઇમસ્મિં અધિકરણે સમ્મન્નેય્યા''તિ.

૪૫૪. અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ તં સામણકં પરિક્ખારં આદાય યેનાયસ્મા રેવતો તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં રેવતં એતદવોચું – ''પટિગ્ગણ્હાતુ, ભન્તે, થેરો સામણકં પરિક્ખારં – પત્તમ્પિ, ચીવરમ્પિ, નિસીદનમ્પિ, સૂચિઘરમ્પિ, કાયબન્ધનમ્પિ, પરિસ્સાવનમ્પિ, ધમ્મકરણમ્પી''તિ. ''અલં, આવુસો, પરિપુણ્ણં મે પત્તચીવર''ન્તિ ન ઇચ્છિ પટિગ્ગહેતું.

તેન ખો પન સમયેન ઉત્તરો નામ ભિક્ખુ વીસતિવસ્સો આયસ્મતો રેવતસ્સ ઉપટ્ઠાકો હોતિ. અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ યેનાયસ્મા ઉત્તરો તેનુપસઙ્કમિંસુ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં ઉત્તરં એતદવોચું – ''પટિગ્ગણ્હાતુ આયસ્મા ઉત્તરો સામણકં પરિક્ખારં – પત્તમ્પિ, ચીવરમ્પિ, નિસીદનમ્પિ, સૂચિઘરમ્પિ, કાયબન્ધનમ્પિ, પરિસ્સાવનમ્પિ, ધમ્મકરણમ્પી''તિ. ''અલં, આવુસો, પરિપુણ્ણં મે પત્તચીવર''ન્તિ ન ઇચ્છિ પટિગ્ગહેતું. ''મનુસ્સા ખો, આવુસો ઉત્તર, ભગવતો સામણકં પરિક્ખારં ઉપનામેન્તિ. સચે ભગવા પટિગ્ગણ્હાતિ, તેનેવ તે અત્તમના હોન્તિ. નો ચે ભગવા પટિગ્ગણ્હાતિ, આયસ્મતો [આયસ્મતો ચ (સ્યા॰)] આનન્દસ્સ ઉપનામેન્તિ – પટિગ્ગણ્હાતુ, ભન્તે, થેરો સામણકં પરિક્ખારં. યથા ભગવતા પટિગ્ગહિતો, એવમેવ સો ભવિસ્સતીતિ. પટિગ્ગણ્હાતુ આયસ્મા ઉત્તરો સામણકં પરિક્ખારં. યથા થેરેન પટિગ્ગહિતો, એવમેવ સો ભવિસ્સતી''તિ. અથ ખો આયસ્મા ઉત્તરો વેસાલિકેહિ વજ્જિપુત્તેહિ ભિક્ખૂહિ નિપ્પીળિયમાનો એકં ચીવરં અગ્ગહેસિ. ''વદેય્યાથ, આવુસો, યેન અત્થો''તિ. ''એત્તકં આયસ્મા ઉત્તરો થેરં વદેતુ; એત્તકઞ્ચ, ભન્તે, થેરો સઙ્ઘમજ્ઝે વદેતુ – 'પુરત્થિમેસુ જનપદેસુ બુદ્ધા ભગવન્તો ઉપ્પજ્જન્તિ. ધમ્મવાદી પાચીનકા ભિક્ખૂ, અધમ્મવાદી પાવેય્યકા ભિક્ખૂ'''તિ. ''એવમાવુસો''તિ ખો આયસ્મા ઉત્તરો વેસાલિકાનં વજ્જિપુત્તકાનં ભિક્ખૂનં પટિસ્સુત્વા યેનાયસ્મા રેવતો તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં રેવતં એતદવોચ – ''એત્તકં, ભન્તે, થેરો સઙ્ઘમજ્ઝે વદેતુ – 'પુરત્થિમેસુ જનપદેસુ બુદ્ધા ભગવન્તો ઉપ્પજ્જન્તિ . ધમ્મવાદી પાચીનકા ભિક્ખૂ, અધમ્મવાદી પાવેય્યકા ભિક્ખૂ'''તિ. ''અધમ્મે મં ત્વં, ભિક્ખુ, નિયોજેસી''તિ થેરો આયસ્મન્તં ઉત્તરં પણામેસિ.

અથ ખો વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ આયસ્મન્તં ઉત્તરં એતદવોચું – ''કિં, આવુસો ઉત્તર, થેરો આહા''તિ? ''પાપિકં નો, આવુસો, કતં. 'અધમ્મે મં ત્વં, ભિક્ખુ, નિયોજેસી'''તિ થેરો મં પણામેસીતિ. ''નનુ ત્વં, આવુસો [આવુસો ઉત્તર (સ્યા॰ કં॰)], વુડ્ઢો વીસતિવસ્સોસી''તિ? ''આમાવુસો, અપિ ચ મયં ગરુનિસ્સયં ગણ્હામા''તિ.

૪૫૫. અથ ખો સઙ્ઘો તં અધિકરણં વિનિચ્છિનિતુકામો સન્નિપતિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

''સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. સચે મયં ઇમં અધિકરણં ઇધ વૂપસમેસ્સામ, સિયાપિ મૂલાદાયકા [મૂલદાયકા (સી॰)] ભિક્ખૂ પુનકમ્માય ઉક્કોટેય્યું. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, યત્થેવિમં અધિકરણં સમુપ્પન્નં, સઙ્ઘો તત્થેવિમં અધિકરણં વૂપસમેય્યા''તિ.

અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ વેસાલિં અગમંસુ – તં અધિકરણં વિનિચ્છિનિતુકામા.

તેન ખો પન સમયેન સબ્બકામી નામ પથબ્યા સઙ્ઘત્થેરો વીસવસ્સસતિકો ઉપસમ્પદાય, આયસ્મતો આનન્દસ્સ સદ્ધિવિહારિકો, વેસાલિયં પટિવસતિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો આયસ્મન્તં સમ્ભૂતં સાણવાસિં એતદવોચ – ''અહં, આવુસો, યસ્મિં વિહારે સબ્બકામી થેરો વિહરતિ, તં વિહારં ઉપગચ્છામિ. સો ત્વં કાલસ્સેવ આયસ્મન્તં સબ્બકામિં ઉપસઙ્કમિત્વા ઇમાનિ દસ વત્થૂનિ પુચ્છેય્યાસી''તિ.

''એવં ભન્તે''તિ ખો આયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી આયસ્મતો રેવતસ્સ પચ્ચસ્સોસિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો, યસ્મિં વિહારે સબ્બકામી થેરો વિહરતિ, તં વિહારં ઉપગચ્છિ. ગબ્ભે આયસ્મતો સબ્બકામિસ્સ સેનાસનં પઞ્ઞત્તં હોતિ, ગબ્ભપ્પમુખે આયસ્મતો રેવતસ્સ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો – અયં થેરો મહલ્લકો ન નિપજ્જતીતિ – ન સેય્યં કપ્પેસિ. આયસ્મા સબ્બકામી – અયં ભિક્ખુ આગન્તુકો કિલન્તો ન નિપજ્જતીતિ – ન સેય્યં કપ્પેસિ. અથ ખો આયસ્મા સબ્બકામી રત્તિયા પચ્ચૂસસમયં પચ્ચુટ્ઠાય આયસ્મન્તં રેવતં એતદવોચ – ''કતમેન ત્વં ભૂમિ વિહારેન એતરહિ બહુલં વિહરસી''તિ? ''મેત્તાવિહારેન ખો અહં , ભન્તે, એતરહિ બહુલં વિહરામી''તિ. ''કુલ્લકવિહારેન કિર ત્વં ભૂમિ એતરહિ બહુલં વિહરસિ . કુલ્લકવિહારો એસો [હેસો (સ્યા॰)] ભૂમિ યદિદં મેત્તા''તિ. ''પુબ્બેપિ મે, ભન્તે, ગિહિભૂતસ્સ આચિણ્ણા મેત્તા. તેનાહં એતરહિપિ મેત્તાવિહારેન બહુલં વિહરામિ, અપિ ચ ખો મયા ચિરપ્પત્તં અરહત્ત''ન્તિ. ''થેરો પન, ભન્તે, કતમેન વિહારેન એતરહિ બહુલં વિહરતી''તિ? ''સુઞ્ઞતાવિહારેન ખો અહં ભૂમિ એતરહિ બહુલં વિહરામી''તિ. ''મહાપુરિસવિહારેન કિર, ભન્તે, થેરો એતરહિ બહુલં વિહરતિ. મહાપુરિસવિહારો એસો, ભન્તે, યદિદં સુઞ્ઞતા''તિ. ''પુબ્બેપિ મે ભૂમિ ગિહિભૂતસ્સ આચિણ્ણા સુઞ્ઞતા. તેનાહં એતરહિપિ સુઞ્ઞતાવિહારેન બહુલં વિહરામિ, અપિ ચ મયા ચિરપ્પત્તં અરહત્ત''ન્તિ. અયઞ્ચરહિ થેરાનં ભિક્ખૂનં અન્તરાકથા વિપ્પકતા, અથાયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી તસ્મિં અનુપ્પત્તો હોતિ. અથ ખો આયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી યેનાયસ્મા સબ્બકામી તેનુપસઙ્કમિ, ઉપસઙ્કમિત્વા આયસ્મન્તં સબ્બકામિં અભિવાદેત્વા એકમન્તં નિસીદિ. એકમન્તં નિસિન્નો ખો આયસ્મા સમ્ભૂતો સાણવાસી આયસ્મન્તં સબ્બકામિં એતદવોચ – ''ઇમે, ભન્તે, વેસાલિકા વજ્જિપુત્તકા ભિક્ખૂ વેસાલિયં દસ વત્થૂનિ દીપેન્તિ – કપ્પતિ સિઙ્ગિલોણકપ્પો, કપ્પતિ દ્વઙ્ગુલકપ્પો, કપ્પતિ ગામન્તરકપ્પો, કપ્પતિ આવાસકપ્પો, કપ્પતિ અનુમતિકપ્પો, કપ્પતિ આચિણ્ણકપ્પો, કપ્પતિ અમથિતકપ્પો, કપ્પતિ જળોગિં , પાતું કપ્પતિ અદસકં નિસીદનં, કપ્પતિ જાતરૂપરજતન્તિ. થેરેન, ભન્તે, ઉપજ્ઝાયસ્સ મૂલે બહુધમ્મો ચ વિનયો ચ પરિયત્તો. થેરસ્સ ભન્તે, ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ પચ્ચવેક્ખન્તસ્સ કથં હોતિ? કે નુ ખો ધમ્મવાદિનો – પાચીનકા વા ભિક્ખૂ, પાવેય્યકા વા''તિ? ''તયાપિ ખો, આવુસો, ઉપજ્ઝાયસ્સ મૂલે બહુ ધમ્મો ચ વિનયો ચ પરિયત્તો. તુય્હં પન, આવુસો, ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ પચ્ચવેક્ખન્તસ્સ કથં હોતિ? કે નુ ખો ધમ્મવાદિનો – પાચીનકા વા ભિક્ખૂ, પાવેય્યકા વા''તિ? ''મય્હં ખો, ભન્તે, ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ પચ્ચવેક્ખન્તસ્સ એવં હોતિ – અધમ્મવાદી પાચીનકા ભિક્ખૂ, ધમ્મવાદી પાવેય્યકા ભિક્ખૂતિ; અપિ ચાહં ન તાવ દિટ્ઠિં આવિ કરોમિ, અપ્પેવ નામ મં ઇમસ્મિં અધિકરણે સમ્મન્નેય્યા''તિ. ''મય્હમ્પિ ખો, આવુસો, ધમ્મઞ્ચ વિનયઞ્ચ પચ્ચવેક્ખન્તસ્સ એવં હોતિ – અધમ્મવાદી પાચીનકા ભિક્ખૂ, ધમ્મવાદી પાવેય્યકા ભિક્ખૂતિ; અપિ ચાહં ન તાવ દિટ્ઠિં આવિ કરોમિ, અપ્પેવ નામ મં ઇમસ્મિં અધિકરણે સમ્મન્નેય્યા''તિ.

૪૫૬. અથ ખો સઙ્ઘો તં અધિકરણં વિનિચ્છિનિતુકામો સન્નિપતિ. તસ્મિં ખો પન અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને અનગ્ગાનિ ચેવ ભસ્સાનિ જાયન્તિ, ન ચેકસ્સ ભાસિતસ્સ અત્થો વિઞ્ઞાયતિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ઇમસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને અનગ્ગાનિ ચેવ ભસ્સાનિ જાયન્તિ, ન ચેકસ્સ ભાસિતસ્સ અત્થો વિઞ્ઞાયતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ઇમં અધિકરણં ઉબ્બાહિકાય વૂપસમેય્યા’’તિ. સઙ્ઘો ચત્તારો પાચીનકે ભિક્ખૂ, ચત્તારો પાવેય્યકે ભિક્ખૂ ઉચ્ચિનિ. પાચીનકાનં ભિક્ખૂનં – આયસ્મન્તઞ્ચ સબ્બકામિં, આયસ્મન્તઞ્ચ સાળ્હં, આયસ્મન્તઞ્ચ ખુજ્જસોભિતં, આયસ્મન્તઞ્ચ વાસભગામિકં; પાવેય્યકાનં ભિક્ખૂનં – આયસ્મન્તઞ્ચ રેવતં, આયસ્મન્તઞ્ચ સમ્ભૂતં સાણવાસિં, આયસ્મન્તઞ્ચ યસં કાકણ્ડકપુત્તં, આયસ્મન્તઞ્ચ સુમનન્તિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ઇમસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને અનગ્ગાનિ ચેવ ભસ્સાનિ જાયન્તિ, ન ચેકસ્સ ભાસિતસ્સ અત્થો વિઞ્ઞાયતિ. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, સઙ્ઘો ચત્તારો પાચીનકે ભિક્ખૂ, ચત્તારો પાવેય્યકે ભિક્ખૂ સમ્મન્નેય્ય ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું. એસા ઞત્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. અમ્હાકં ઇમસ્મિં અધિકરણે વિનિચ્છિયમાને અનગ્ગાનિ ચેવ ભસ્સાનિ જાયન્તિ, ન ચેકસ્સ ભાસિતસ્સ અત્થો વિઞ્ઞાયતિ. સઙ્ઘો ચત્તારો પાચીનકે ભિક્ખૂ, ચત્તારો પાવેય્યકે ભિક્ખૂ સમ્મન્નતિ ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું. યસ્સાયસ્મતો ખમતિ ચતુન્નં પાચીનકાનં ભિક્ખૂનં, ચતુન્નં પાવેય્યકાનં ભિક્ખૂનં સમ્મુતિ, ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું , સો તુણ્હસ્સ; યસ્સ નક્ખમતિ, સો ભાસેય્ય.

‘‘સમ્મતા સઙ્ઘેન ચત્તારો પાચીનકા ભિક્ખૂ, ચત્તારો પાવેય્યકા ભિક્ખૂ, ઉબ્બાહિકાય ઇમં અધિકરણં વૂપસમેતું. ખમતિ સઙ્ઘસ્સ, તસ્મા તુણ્હી, એવમેતં ધારયામી’’તિ.

તેન ખો પન સમયેન અજિતો નામ ભિક્ખુ દસવસ્સો સઙ્ઘસ્સ પાતિમોક્ખુદ્દેસકો હોતિ. અથ ખો સઙ્ઘો આયસ્મન્તમ્પિ અજિતં સમ્મન્નતિ – થેરાનં ભિક્ખૂનં આસનપઞ્ઞાપકં. અથ ખો થેરાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘કત્થ નુ ખો મયં ઇમં અધિકરણં વૂપસમેય્યામા’’તિ? અથ ખો થેરાનં ભિક્ખૂનં એતદહોસિ – ‘‘અયં ખો વાલિકારામો રમણીયો અપ્પસદ્દો અપ્પનિગ્ઘોસો. યંનૂન મયં વાલિકારામે ઇમં અધિકરણં વૂપસમેય્યામા’’તિ.

૪૫૭. અથ ખો થેરા ભિક્ખૂ વાલિકારામં અગમંસુ – તં અધિકરણં વિનિચ્છિનિતુકામા. અથ ખો આયસ્મા રેવતો સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં આયસ્મન્તં સબ્બકામિં વિનયં પુચ્છેય્ય’’ન્તિ.

આયસ્મા સબ્બકામી સઙ્ઘં ઞાપેસિ –

‘‘સુણાતુ મે, આવુસો, સઙ્ઘો. યદિ સઙ્ઘસ્સ પત્તકલ્લં, અહં રેવતેન વિનયં પુટ્ઠો વિસ્સજ્જેય્ય’’ન્તિ.

અથ ખો આયસ્મા રેવતો આયસ્મન્તં સબ્બકામિં એતદવોચ – ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, સિઙ્ગિલોણકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, સિઙ્ગિલોણકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, સિઙ્ગિના લોણં પરિહરિતું – યત્થ અલોણકં ભવિસ્સતિ તત્થ પરિભુઞ્જિસ્સામા’’તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ. [પાચિ॰ ૨૫૪ આદયો] ‘‘કત્થ પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ? ‘‘સાવત્થિયં, સુત્તવિભઙ્ગે’’તિ. ‘‘કિં આપજ્જતી’’તિ? ‘‘સન્નિધિકારકભોજને પાચિત્તિય’’ન્તિ.

“સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં પઠમં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં પઠમં સલાકં નિક્ખિપામિ”.

“કપ્પતિ, ભન્તે, દ્વઙ્ગુલકપ્પો”તિ? “કો સો, આવુસો, દ્વઙ્ગુલકપ્પો”તિ? “કપ્પતિ, ભન્તે, દ્વઙ્ગુલાય છાયાય વીતિવત્તાય વિકાલે ભોજનં ભુઞ્જિતુ”ન્તિ ? “નાવુસો, કપ્પતી”તિ [પાચિ॰ ૨૪૫]. “કત્થ પટિક્ખિત્ત”ન્તિ? “રાજગહે, સુત્તવિભઙ્ગે”તિ. “કિં આપજ્જતી”તિ? વિકાલભોજને પાચિત્તિય”ન્તિ.

“સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં દુતિયં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં દુતિયં સલાકં નિક્ખિપામિ”.

“કપ્પતિ, ભન્તે, ગામન્તરકપ્પો”તિ? “કો સો, આવુસો, ગામન્તરકપ્પો”તિ? “કપ્પતિ, ભન્તે – ઇદાનિ ગામન્તરં ગમિસ્સામીતિ – ભુત્તાવિના પવારિતેન અનતિરિત્તં ભોજનં ભુઞ્જિતુ”ન્તિ? “નાવુસો, કપ્પતી”તિ [પાચિ॰ ૨૩૪]. “કત્થ પટિક્ખિત્ત”ન્તિ? “સાવત્થિયં, સુત્તવિભઙ્ગે”તિ. “કિં આપજ્જતી”તિ? “અનતિરિત્તભોજને પાચિત્તિય”ન્તિ.

“સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં તતિયં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં તતિયં સલાકં નિક્ખિપામિ”.

“કપ્પતિ , ભન્તે, આવાસકપ્પો”તિ? “કો સો, આવુસો, આવાસકપ્પો”તિ? “કપ્પતિ ભન્તે, સમ્બહુલા આવાસા સમાનસીમા નાનુપોસથં કાતુ”ન્તિ. “નાવુસો, કપ્પતી”તિ [મહાવ॰ ૧૪૧ આદયો]. “કત્થ પટિક્ખિત્ત”ન્તિ? “રાજગહે, ઉપોસથસંયુત્તે”તિ. “કિં આપજ્જતી”તિ? “વિનયાતિસારે દુક્કટ”ન્તિ.

“સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં ચતુત્થં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં ચતુત્થં સલાકં નિક્ખિપામિ”.

“કપ્પતિ, ભન્તે, અનુમતિકપ્પો”તિ? “કો સો, આવુસો, અનુમતિકપ્પો”તિ? “કપ્પતિ, ભન્તે, વગ્ગેન સઙ્ઘેન કમ્મં કાતું – આગતે ભિક્ખૂ અનુમાનેસ્સામા”તિ? “નાવુસો, કપ્પતી”તિ [મહાવ॰ ૩૮૩ આદયો]. “કત્થ પટિક્ખિત્ત”ન્તિ? “ચમ્પેય્યકે, વિનયવત્થુસ્મિ”ન્તિ. “કિં આપજ્જતી”તિ? “વિનયાતિસારે દુક્કટ”ન્તિ.

“સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં પઞ્ચમં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં પઞ્ચમં સલાકં નિક્ખિપામિ”.

“કપ્પતિ, ભન્તે, આચિણ્ણકપ્પો”તિ? “કો સો, આવુસો, આચિણ્ણકપ્પો”તિ? “કપ્પતિ, ભન્તે – ઇદં મે ઉપજ્ઝાયેન અજ્ઝાચિણ્ણં, ઇદં મે આચરિયેન અજ્ઝાચિણ્ણં – તં અજ્ઝાચરિતુ”ન્તિ? “આચિણ્ણકપ્પો ખો, આવુસો, એકચ્ચો કપ્પતિ, એકચ્ચો ન કપ્પતી”તિ.

“સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં છટ્ઠં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં . ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં છટ્ઠં સલાકં નિક્ખિપામિ”.

‘‘કપ્પતિ , ભન્તે, અમથિતકપ્પો’’તિ? ‘‘કો સો, આવુસો, અમથિતકપ્પો’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, યં તં ખીરં ખીરભાવં વિજહિતં, અસમ્પત્તં દધિભાવં, તં ભુત્તાવિના પવારિતેન અનતિરિત્તં પાતુ’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ [પાચિ॰ ૨૩૪]. ‘‘કત્થ પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ? ‘‘સાવત્થિયં, સુત્તવિભઙ્ગે’’તિ. ‘‘કિં આપજ્જતી’’તિ? ‘‘અનતિરિત્તભોજને પાચિત્તિય’’ન્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં સત્તમં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં સત્તમં સલાકં નિક્ખિપામિ’’.

‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, જળોગિં પાતુ’’ન્તિ? ‘‘કા સા, આવુસો, જળોગી’’તિ? ‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, યા સા સુરા આસુતા અસમ્પત્તા મજ્જભાવં, સા પાતુ’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ [પાચિ॰ ૩૨૬]. ‘‘કત્થ પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ? ‘‘કોસમ્બિયં, સુત્તવિભઙ્ગે’’તિ. ‘‘કિં આપજ્જતી’’તિ. ‘‘સુરામેરયપાને પાચિત્તિય’’ન્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં અટ્ઠમં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં અટ્ઠમં સલાકં નિક્ખિપામિ’’.

‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, અદસકં નિસીદન’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ [પાચિ॰ ૫૩૧ આદયો]. ‘‘કત્થ પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ? ‘‘સાવત્થિયં, સુત્તવિભઙ્ગે’’તિ. ‘‘કિં આપજ્જતી’’તિ? ‘‘છેદનકે પાચિત્તિય’’ન્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં નવમં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં નવમં સલાકં નિક્ખિપામિ’’.

‘‘કપ્પતિ, ભન્તે, જાતરૂપરજત’’ન્તિ? ‘‘નાવુસો, કપ્પતી’’તિ [પારા॰ ૫૮૦ આદયો]. ‘‘કત્થ પટિક્ખિત્ત’’ન્તિ. ‘‘રાજગહે, સુત્તવિભઙ્ગે’’તિ. ‘‘કિં આપજ્જતી’’તિ? ‘‘જાતરૂપરજતપટિગ્ગહણે પાચિત્તિય’’ન્તિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇદં દસમં વત્થુ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતં. ઇતિપિદં વત્થુ ઉદ્ધમ્મં, ઉબ્બિનયં, અપગતસત્થુસાસનં. ઇદં દસમં સલાકં નિક્ખિપામિ.

‘‘સુણાતુ મે, ભન્તે, સઙ્ઘો. ઇમાનિ દસ વત્થૂનિ સઙ્ઘેન વિનિચ્છિતાનિ. ઇતિપિમાનિ દસવત્થૂનિ ઉદ્ધમ્માનિ, ઉબ્બિનયાનિ, અપગતસત્થુસાસનાની’’તિ.

૪૫૮. ‘‘નિહતમેતં, આવુસો, અધિકરણં, સન્તં વૂપસન્તં સુવૂપસન્તં. અપિ ચ મં ત્વં, આવુસો, સઙ્ઘમજ્ઝેપિ ઇમાનિ દસ વત્થૂનિ પુચ્છેય્યાસિ – તેસં ભિક્ખૂનં સઞ્ઞત્તિયા’’તિ. અથ ખો આયસ્મા રેવતો આયસ્મન્તં સબ્બકામિં સઙ્ઘમજ્ઝેપિ ઇમાનિ દસ વત્થૂનિ પુચ્છિ. પુટ્ઠો પુટ્ઠો આયસ્મા સબ્બકામી વિસ્સજ્જેસિ. ઇમાય ખો પન વિનયસઙ્ગીતિયા સત્ત ભિક્ખુસતાનિ અનૂનાનિ અનધિકાનિ અહેસું, તસ્માયં વિનયસઙ્ગીતિ ‘‘સત્તસતિકા’’તિ વુચ્ચતીતિ.

દુતિયભાણવારો નિટ્ઠિતો.

સત્તસતિકક્ખન્ધકો દ્વાદસમો.

ઇમમ્હિ ખન્ધકે વત્થૂ પઞ્ચવીસતિ.

તસ્સુદ્દાનં –

દસ વત્થૂનિ પૂરેત્વા, કમ્મં દૂતેન પાવિસિ;
ચત્તારો પુન રૂપઞ્ચ, કોસમ્બિ ચ પાવેય્યકો.

મગ્ગો સોરેય્યં સઙ્કસ્સં, કણ્ણકુજ્જં ઉદુમ્બરં;
સહજાતિ ચ મજ્ઝેસિ, અસ્સોસિ કં નુ ખો મયં.

પત્તનાવાય ઉજ્જવિ, રહોસિ ઉપનામયં [દૂરતોપિ ઉદપાદિ (ક॰)];
ગરુ [દારુણં (સ્યા॰)] સઙ્ઘો ચ વેસાલિં, મેત્તા સઙ્ઘો ઉબ્બાહિકાતિ.

સત્તસતિકક્ખન્ધકો નિટ્ઠિતો.

ચૂળવગ્ગો [ચુલ્લવગ્ગો (સી॰)] નિટ્ઠિતો.

ચૂળવગ્ગપાળિ નિટ્ઠિતા.